ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಅಧ್ಯಾಪನ

ಆವ್ಸ-ಬಾಪ್ಸೂಂಕ ಹಾತಪುಸ್ತಕ

कोंकणी भाषेचें अध्यापन

आव्स-बाप्सूंक हातपुस्तक

|| जयतु कोंकणी माता ||

ಸಾರಸ್ವತ ಮಾತಾ

(ರಾಗ ಕಲ್ಯಾಣಿ, ತಾಲ ತ್ರಿಪುಟ)

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ

ಜಯಗೇ ಸರಸ್ವತಿ ಶಾರದೆ।
ಚಿರ ಕಲ್ಯಾಣ ತವಾಭಯಕರ ದೀ ॥

ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಾಂತುಲಿ ಸಾವಿತ್ರೀ।
ವೇದವಲ್ಲಿಕಿಚಿ ತೂಂ ಗಾಯತ್ರೀ।
ಮಾನಸಸೃಷ್ಟಿಚಿ ತೂಂಚಿ ವಿಧಾತ್ರೀ ।
ಪುಣ್ಯಪಯಸ್ವಿನಿ ಕೃಪಾವಾರಿಧಿ ॥೧॥

ತೂಂ ಹರಿಹರವಿಧಿ ಶಕ್ತಿರೂಪಿಣೀ।
ಭಾರತಿ, ಭುವನೇಶರಾಣಿ, ವಾಣೀ।
ಮಹಾಲಸೇ, ಅಮೃತಕಲಶಧಾರಿಣಿ ।
ಆಯೀ ಗೆ ತವ ಕರುಣೇಚೆಂ ಕ್ಷೀರ ದೀ ॥೨॥

ಪಶು ಪಕ್ಷಿ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟ ಪತಂಗಾ ।
ಅಂತರಿ ತೂಂ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸ್ವರಸಂಗಾ ।
ಮಾನವಾಲಿ ತೂಂ ಮಾನಸಗಂಗಾ ।
ಸರ್ವ ಜೀವ ಜೀವನ ತೂಂ ವರ ದೀ ॥೩॥

ಸಾರಸ್ವತಾಂಲಿ ತೂಂ ಕುಲ ಜನನೀ ।
ತೂಂಚಿ ಕವೀಂಲಿ ಮನಾಂಚಿ ಕನೀನಿ ।
ವಿದ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿ ಸಮೃದ್ಧಿ ದಾಯಿನೀ ।
ಭಕ್ತ ಹೃದಯ ಚಾತಕ ನವನೀರದೇ ॥೪॥

ಬಯಿಸ ಮಾತೆ, ಮಮ ಮನ ಮೋರಾರಿ ।
ಮಮ ವಚನಾಂಚಾ ವಾಜಿ ವೀಣೇರಿ ।
ಮೋಯಿ ಮೆಜಾ ಮನನಾಂಚ್ಯಾ ಮಾಳೇರಿ ।
ಪ್ರೇಮಮಯೀ ಮಾಕಾ ಸದ್ವಿಚಾರ ದೀ ॥೫॥

(1925 -'ಸಾರಸ್ವತ,' ಹೇಮಂತ ಸಂಚಿಕೆ)

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಅಧ್ಯಾಪನ

ಆವ್ಸ್-ಬಾಪ್ಸೂಕ ಹಾತಪುಸ್ತಕ

ಸಂಪಾದಕ : ಮಂಜೇಶ್ವರ ಮುಕುಂದ ಪ್ರಭು

कोंकणी भाषेचें अध्यापन

आवस-बाप्सूक हातपुस्तक

संपादक : मंजेश्वर मुकुंद प्रभु

ಕೊಂಕಣಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನಾ

कोंकणी विकास योजना

1998

HANDBOOK FOR PARENTS

CONTRIBUTORS

Smt. Padma Shenoy • Kumari Prabha Kamath H. • Smt. Chandramati S. Rao • Smt. Jayashree Nayak • Smt. Tara N. Prabhu • Smt. Nagi Bhat B. • Smt. Vasanthi R. Nayak Smt. Nandini Kamath • Smt. Shobha Shenoy • Ancy Paladka • K. Gopalakrishna Shanbhag. • Smt. Sandhya Nayak

Publishers : Hon. Secretary, Karnataka State Konkani 'Linguistic Minority Educational Institutions' Association, Sri Srinivasa Patashala, Mangalore 575001. Ph.495327.

Typesetting : Dharma Prakash Computers, Car Street, Mangalore 575 001. Ph 493743.

Printed at : Vinaya Offsets, Near Marigudi, Urva, Mangalore 575 006. Ph. 457522.

Cover design : Gopadkar, Mangalore. **Copies** : 150 (August 1998)

Price : Rs.150 (Postage free) to be sent by M. O.

For Copies : Headmistress, Sri Srinivasa Patashala, Sri Vithobha Temple Road, Mangalore - 575 001. Ph.495327.

ಸಂದೇಶ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಂಗಳೂರ

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆ 'ಕುಳಾರ' ಮ್ಹಣೊನ್ ಘೆವ್ಚೆ ಗೋವಾ ರಾಜ್ಯ ಸೊಳ್ಳ್ಯಾರಿ, ವಿಂಗಡ ರಾಜ್ಯಾಂತು ಚೆರ್ಡುವಾಂಕ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ ಮುಳಾವೆ ಶಿಕ್ಷಣ ದಿವ್ಚೆ ವಿಷಯಾಂತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಯೋಜನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಚಲ್ಲೆಂ ನಾಂತಿ. ಗೊಯಾಂತು ರಾಜ್ಯ ಭಾಸ ಕೊಂಕಣಿ, ಆನಿ ಶಾಳೆಂತು ಆನಿ ಕಾಲೇಜಾಂತು ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ ಶಿಕ್ಷಣಾಚೆ ಮಾಧ್ಯಮ ಜಾವ್ನುಯಿ ಆಸಾ.

ಲ್ಹಾನ ಭುರ್ಗ್ಯಾಲೆಂ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಆನಿ ತಾಂಗೆಲಿ ಪ್ರಾಯ ವಾಡ್ಡುನು ಯೆತ್ತನಾ, ತಾಂಗೆಲೆ ಮನೋವಿಕಾಸ ಜಾವ್ಚಿಂ ಒಡೆಮಾಲ್ಯೊ ಕಾಣ್ಯೊ, ತಾ ತಿಂಗಣ ತಸಲಿಂ ಪದಾಂ, ನಾಂಚೋನು ಖೆಳೋನು ಆಸ್ಚೆ ತಸಲೆ ಸಾಬಾರ ವಿಷಯ ಸಮಾಜಾಂತು ಪರಂಪರಾಗತ ಜಾವ್ನು ವ್ಹಡಿಲ್ಯಾನಿ ಧಾಕ್ಲ್ಯಾಂಕ ಸಾಂಗುನು ಕೋರುನು ಆಯಿಲೆಂ ಆಸಾ. ಆತ್ತಂಚಾ ನವಯುಗಾಂತು ಕೊಣಾಯಿಂ ಆವಸು ಬಾಪುಸ ತಾಂಗೆಲ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ ಹ್ಯಾ ಕಾಣ್ಯೊಂ. ಪದಾಂ, ಒವ್ಯೊ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಂಗನಾತಿ. ಅಶೀಂ ದಾಲ್ಯಾರಿ ಕಾಲಾನಂತರ ಹೆಂ ಅಮೂಲ್ಯ ಭಂಡಾರ ಆಮ್ಗೆಲೆ ಮುಖಾವ್ಯೆಲೆ ಪೀಳಿಗೆಕ ಮೆಳ್ನಾನಾತಿಲೆಂ ವತ್ತಲೆಂ. ತೆ ಖಾತಿರ ತ್ಯೊ ಕಾಣ್ಯೊ, ಪದಾಂ, ಹುಮುಣ್ಯೊ, ಒವ್ಯೊ, ಖೇಳ ಸಂಗ್ರಹ ಕರುನು ದವರ್ನು, ಚೆರ್ಡುವಾಂಕ ಸಾಂಗ್ಚೆ, ತಾಂಕಾ ಶಿಕೋಚೆ ಕೆಲ್ಯಾರಿ, ತಾಂತು ಸಾಂಗಿಲಿಂ ನೀತಿವಾಕ್ಯಂ ಅನಿ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣ್ಯೊ ಆನಿ ಪರಿಸರಾಚೆ ವಿಷಯಾಂತು ಪರಿಚಯ ದಾವ್ನು, ತಾಂಗೆಲೊ ಮನೋವಿಕಾಸ ದಾವ್ಯಾಕ ಸಾಧ್ಯಯೀ ದಾತಲೆಂ.

ಮುಳಾವೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಯ್ ಭಾಸೆಂತೂಚಿ ಆಸ್ಸುಕಾ ಅಶೆಂ ಜಾಗತಿಕ ವಿದ್ಯಾಕ್ಷೇತ್ರಾಚೆ ಫುಡಾರ್ಯಾಂಗೆಲೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರಾನಯೀ ಹೆ ವಿಷಯಾಂತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಧೋರಣಾ ರೂಪಿತ ಕೆಲೆಲಿ ಆಸಾ. ಮುಳಾವೆ ಶಿಕ್ಷಣಾಕ ಭದ್ರ ಬುನಿಯಾದ ಘಾಲುಂಕ ಕೆ.ಜಿ. ವರ್ಗಾಚೆ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕsಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಪ ದಿವ್ಯಾಕ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷಾ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಚೆ ಸಂಘಾಚೆ ಮುಖೇಲ್ಯಾನಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞು ಪ್ರೊ। ಎಂ. ರಾಘುವೇಂದ್ರ ಪ್ರಭುಲ್ಯಾ ಮುಖೇಲ್ಪಣಾರಿ ನೇಮಕ ಕೆಲ್ಲೆಂಲಿ ಸಮೀತಿನ ಹೆಂ ವಿಷಯಾಂತು ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಯ್ ಭಾಸೆ ಭುರ್ಗ್ಯಾಲೆಂ ಮನೋವಿಕಾಸಯೀ ದಾವ್ಯಾ, ಮಾಯ್ ಭಾಸೆಚೆ ಪರಿಚಯೂಯಿ ದಾವ್ಯಾ ಅಶ್ಶಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನಾ ತಯಾರಿ ಕೆಲ್ಯಾ.

ಕ.ರಾ.ಕೊಂ. ಅ. ಸಂ. ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಂಚೆ ಸಂಘಾಚಿ ಹಿ "ಕೊಂಕಣಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನಾ" ಪ್ರಾಥಮಿಕ 1-4 ವರ್ಗಾಂತುಲ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂಕ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಪ ಸುರ್ವ್ಯಾತೇಕ ಮುನ್ಸುಚಕ ದಾತ್ತಲೆಂ. ಶಾಳಾ ಕಾಲೇಜಾಂತು ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಪ ಕಾರ್ಯರೂಪಾಕ ಹಾಡ್ಚೆ ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಚೆ ನಿಂಮ್ತಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲಾ ಆನಿ ಲೋಕವೇದಾಂಚೆ ಉದೋರ್ಗತಿಯೀ ದಾತ್ತಲಿ.

'ಕೊಂಕಣಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನಾ' ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಯೀ ದಾವ್ಚೆ ನಿಂಮ್ತಿ ಹಾಂತು ಭಾಗಿದಾಲೆಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಜನಾನ ತಾಂಗೆಲೆ ಗಾಂವಾಂತು, ಸಂಸ್ಥೆಂತು, ಪರಿಸರಾಂತುಲ್ಯಾ ಲ್ಹಾನ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ ಉತ್ತಮ ತರಾರಿ ಶಿಕಪ ದೀವ್ನು ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸೆಚಾ ಮುಕಾವಯ್ಲೆಂ ಜನಾಂಗಾಕ, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ವಯ್ರಿ ಮೋಗು, ಅಭಿಮಾನು ಆನಿ ಜ್ಞಾನಯೀ ವಾಡ್ಡೊನು ಹಾಡ್ಚೆ ಹೆಂ ಪ್ರಯತ್ನ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮಿಂಕ ಅತೀ ಸಂತೋಷಾಚೊ ವಿಚಾರು. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಚೊ ಸರ್ವ ಸಹಕಾರು ಮೆಳ್ತಲೊ.

ಕೊಂಕಣಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನಾಕ ವಿಷೇಷ ಬರೆಂ ಮಾಗ್ತಾ.

ಮಂಗಳೂರ
10-7-1998

ಬಸ್ತಿ ವಾಮನ ಶೆಣೈ
ಅಧ್ಯಕ್ಷ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಂಚೊ ಸಂಘು, ಮಂಗಳೂರ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಂಚೊ ಸಂಘು 3-8-1984 ಆರಂಭ ಜಾಲ್ಲೊ. ತೆದುಸು ಥೋರ್ಲ್ಯಾ ಆಜಿತಾಂಯಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಖಾತಿರ, ಫಲಪ್ರದ ಜಾವ್ನೆ ತಶ್ಶಿಂ ವಾವ್ರ ಕಾಡ್ತ ಆಸ್ಸ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಪ್ರಚಾರು ಆನಿಕಯಿ ಚಡ್ತಾವತ ಪ್ರಮಾಣೇರಿ ಜಾವ್ಕಾ ಜಾವ್ನು, ಹ್ಯಾ ದೃಷ್ಟೀರಿ ಕೊಂಕಣಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನಾ ಮ್ಹಳ್ಳಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾತ್ತಾಂ ಕಾಂಣು ಘೆತ್ಲಾ.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರ್ಥುಕೊರನು ಘೆವ್ಚ್ಯಾಕ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಪಿ ಹಾತಪುಸ್ತಕ ತಯಾರಿ ಕೆಲ್ಲಾಂ. ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ ಭಾರೀ ಸರಳ ಶೈಲೀರಿ ಚೆಡುಂವಾಂಕ ಮನಾಸ ಜಾವ್ನೆ ತಶ್ಶಿಂ ತಯಾರಿ ಕೆಲ್ಲಾಂ. ಹಾತ್ ಪುಸ್ತಕಾಚ್ಯಾ ಬರೋವ್ನಿಂಕ ಸಹಕಾರು ದಿಲ್ಲಲ್ಯಾ ಸರ್ವಾಂಕ ಧನ್ಯವಾದು.

ಚೆಡುಂವಾಂಕ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸೆಚೊ ಜ್ಞಾನು ಆಸ್ಸ ಕೊರೂಂಕ ಆಮಕಾಂ ಹ್ಯಾ ತೀನಿ ಸಂದರ್ಭ ಪ್ರಯೋಜನಾಕ ಪಡ್ತಾತಿ ಮ್ಹೊಣು ಮನಾವತ್ತಾ.

1. ಆಪ್ಲ್ಯಾಲೆ ಘುರಕಡ್ಲೆ ಚೆಡುಂವಾಂಕ;

2. ಆಪ್ಲ್ಯಾಲೆ ಶೆಜಾರಾ ಚೆಡುಂವಾಂಕ; ಆನಿ

3. ಚೆಡುಂವಾಂನ ಮೇಳನು ಘೆವ್ನೆ ಇತರ ಖಂಚೇಯಿ ಸಂದರ್ಭಾರಿ.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸೇಚೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕ ಸಮಾಜಾಚೆ ಸರ್ವ ವರ್ಗಾಚೆ ಜನಾಂಗೆಲೊ ಸಹಕಾರು ಭಾರೀ ಅಗತ್ಯ ಆಸ್ಸುನು, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ ಶ್ರೀಮಂತ ಕೊರ್ಚೆ ಕಾಂಕ್ಷೆಚೆ ಹ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ ತುಮ್ಗೆಲೊ ಸಹಕಾರು, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹು ದಿತ್ತಾಚಿ ಮ್ಹಳ್ಳಲ್ಯಾ ಭರವಸೊ ಆಸ್ಸ.

ಮಂಗಳೂರ
14-7-1998

ಕೆ. ವಿಶ್ವನಾಥ ಕಾಮತ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷ

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

PREFACE

One of the means to enrich Konkani language is to bring it into the formal stream of school-teaching. But how is this to be implemented was the question discussed at the first meeting of the Advisory Committee held on October 2, 1997. After discussing all the aspects of the problem, the following suggestions emerged.

1) As a first preparatory step, Konkani should be taught to the nursery and lower primary children through stories, rhymes, songs, games, word-play, riddles, and so on but should be taught orally and informally, and not, in any case, involve writing and reading on the part of the child. The basic objective is to create a love for, and make the child taste the sweetness of, its mother-tongue at the impressionable age.

2) Konkani may be taught, as above, for one period a day (30-40 minutes), from Monday to Friday, in schools run by Konkani linguistic minority Managements. The teaching is to be done by any volunteer, preferably mothers.

As a follow up, a workshop on writing stories and rhymes was conducted on January 26, 1998 at Canara College, Mangalore. Sixty enthusiastic men, women and youth participated. At the end of the workshop, the participants were requested to contribute stories and rhymes. ***Teaching Konkani: Handbook for Parents*** is the outcome of the contributions made by fifteen persons, most of whom wrote for the first time in Konkani. The ***Handbook*** has been edited under the able guidance of Sri Manjeshwara Mukunda Prabhu and Prof. L. Sridhar Bhat, who willingly came forward to shoulder the responsibility simply because they loved their mother-tongue. Prof. M. Raghavendra Prabhu conceived and designed the ***Handbook*** and also coordinated its production. The Editorial Board had four able and active members: Smt. Indira Nayak H., Smt. Sandhya Shevgoor, Smt. Seema Prabhu and Smt. Anita Shenoy, who made a major contribution to the literature in the ***Handbook***. We are grateful to every member of the Editorial Board for their excellent and dedicated work.

A two-day Seminar on Konkani Teaching has been organised by us on 1st and 2nd August 1998 at Canara College, Mangalore, at which the ***Handbook*** will be studied and reviewed. Among the five sessions at the seminar, one will be on dimensions of child education for which Dr. Mahabaleshwar Rao of Dr. T.M.A.Pai College of Education, Udupi, an authority on child education, will be the resource person. The other session will be on Konkani vocabulary, usages, orthography and linguistic skills under the eminent scholars, Sri Mukunda Prabhu and Sri Sridhar Bhat.

At the inaugural session of the seminar, Dr.H.Shantharam, Member, Konkani Advisory Board, Kendra Sahitya Academy, will give a Keynote address, and Sri K.N. Rao, Dandeli, Freedom Fighter and Konkani writer, and Vidwan P. Vaman Prabhu, Karnataka who has translated Mahakavi Kalidasa's *Raghuvamsa* in Konkani, will be honoured.

We hope that the parents will make use of this ***Handbook*** to tell Konkani stories to their children and also children in their neighborhood. An audio-cassette of rhymes given in the ***Handbook*** is also available for sale in our office. Write to us if you need it.

We are grateful to Karnataka Konkani Sahitya Academy, Mangalore, and its enthusiastic President Sri Basti Vaman Shenoy for subsiding the production of this work. We also sincerely thank him for writing a Message. Our heart-felt thanks are due to Dr. T.M.A.Pai Foundation, Manipal and Canara High School Association, Mangalore for their generous grants towards *Konkani Vikas Yojana.*

Mangalore

15 July 1998

K. Mohan Pai
Hon. Secretary
Karnataka State Konkani Linguistic
Minority Educational Institutions' Association

ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

ನರ್ಸರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಅಧ್ಯಾಪನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾದ ಈ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮೂರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆಕರ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಬಳಸ ಬಹುದಾಗಿದೆ.

(i) ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ;

(ii) ತಮ್ಮ ವಠಾರದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ; ಮತ್ತು

(iii) ನರ್ಸರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ.

ಈ ಮೂರೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪನವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕೇ ವಿನಹ ಓದು, ಬರಹಗಳಿಂದಲ್ಲ. ಕೈಪಿಡಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1000 ವರ್ಗೀಕೃತ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಬ್ದಕೋಶವನ್ನು ಕೊಡ ಲಾಗಿದೆ. ಇವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಬಳಸಿ, ಹೇಳಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶಬ್ದಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಕಿಯರು, ಪಾಲಕರು ಯತ್ನಿಸ ಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಬಯಕೆ. ಯಾವ ಭಾಷೆಯನ್ನಾದರೂ ಮೂರರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಬ್ದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸ ಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳ ವಿಪರೀತ ಪ್ರಭಾವ ದಿಂದಾಗಿ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಕೊಂಕಣಿ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ತಡವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸಂತೋಷಪಡುವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲ.

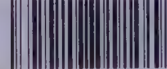
"ಕಥೆ-ಪ್ರಾಸಗಳು - ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ" ಮತ್ತು ಡಾ. ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ರಾವ್ ಇವರ "ಒಂದ್ಕತೆ ಹೇಳಪ್ಪ!" ಇವು ಅಧ್ಯಾಪನಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಬಹುದು.

ಈ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಕೊನೆಯ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ವಿಶೇಷ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ದುಡಿದ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ, ಮುಖಪುಟವನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿ ಮೂಡಿಸಿದ ಚಿತ್ರಕಾರ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಡ್ಕರ್ ಅವರಿಗೂ, ಅಂದವಾಗಿ ಟೈಪ್‌ಸೆಟ್ ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮಪ್ರಕಾಶ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ಸ್ ಅವರಿಗೂ, ಚೊಕ್ಕವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ವಿನಯಾ ಆಫ್‌ಸೆಟ್ಸ್ ಅವರಿಗೂ ನಾವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

"ತಾ ತಾ ತಿಂಗಣ" ದಿಂದ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ಬಸ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಂಟ್ವಾಳ, ಇವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಕೈಪಿಡಿಯ ಭಾಷೆ, ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಟೀಕೆ, ಸೂಚನೆ, ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ವಾಚಕರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಮಂಗಳೂರು
15-7-1998

ಮಂಜೇಶ್ವರ ಮುಕುಂದ ಪ್ರಭು

ಕಥೆ-ಪ್ರಾಸಗಳು - ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ

ಕಥೆ ಎಂದರೇನು? ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಒಂದು ಆದಿ, ಅಂತ್ಯವುಳ್ಳ, ವಿವಿಧ ಪಾತ್ರ ಕಲ್ಪನೆ, ಭಾವನೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಘಟನಾವಳಿಗಳ ಸರಣಿಯೇ ಕಥೆ. ಸಾಧಾರಣ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಬರೆದ ಸಾಧಾರಣ ಮಾತಿನ ಸಂಗ್ರಹ ಕಥೆ ಎನಿಸಲಾರದು. ಹಾಗಾದರೆ ಕಥೆಯ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಗಳು ಯಾವುವು? ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದಾಗ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತವೆ.

1. ಕಥೆ ಎಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಘಟನಾವಳಿಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ.
2. ಕೆಲವು ಪಾತ್ರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
3. ಭೌಗೋಳಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕಥೆ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಕಥೆಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಹಲವಾರು ವಿಶೇಷ ಗುಣ ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
4. ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವಂತಹ ಆದಿ, ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಅಂತ್ಯಗಳಿರುತ್ತವೆ.
5. ದಿನನಿತ್ಯದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬದುಕಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ, ಅಸಾಧಾರವಾದ, ಅಸಾಮಾನ್ಯಾವಾದ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು, ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಅದು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
6. ಕಥೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷೆ ಇರುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾದ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರವಿರುತ್ತದೆ.
7. ಕಥೆ ಮಾನವನ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ.
8. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ, ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಟ್ಟದ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳು, ಪಾತ್ರಗಳ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳು, ಪಾತ್ರಗಳ ನಡೆವಳಿಕೆ ಮೂಲಕ, ಘಟನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
9. ಮಾತನಾಡುವ ಬಸವ, ಕೂಗುವ ಕಲ್ಲು ಮುಂತಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಸ್ತು, ವಿಶಿಷ್ಟ ಪಾತ್ರಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.
10. ಕಥೆಯ ಚಾಲನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅನೇಕ ಆಸಕ್ತಿಯುತ ತಿರುವುಗಳು. (turning point) ಇರುತ್ತವೆ.

ಮಾತೃಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು

ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾಗಿ ಮಗುವು ಅನೇಕ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಮಗುವಿನ ಮೊದಲ ತೊದಲ ನುಡಿಗಳೇ ತಾಯ್ನುಡಿಗಳು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತರಂಗದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ತಾಯ್ನುಡಿಯು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಮಗುವಿಗೂ ಅದರ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರು "ತಾಯ್ನುಡಿಯಿಂದ ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆ ನಿಜವಾದ ವಿದ್ಯೆ, ಪರಯೆಂಜಲು ಯಾವಾಗಲೂ ಸವಿಯಲ್ಲ" ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಾತೃ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

1) ಮೌಖಿಕ ಮತ್ತು ಲಿಖಿತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದು.

2) ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಗಾಗಿ, ಅಂತರ್ ದೃಷ್ಟಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಓದಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

3) ವಾಕ್ಯ ಬಂಧಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಉಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಭಾಷೆಯನ್ನು ದೋಷರಹಿತವಾಗಿ ನಿಖರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯಾಗಿ ಬಳಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.

4) ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸ್ವಂತಿಕೆ, ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.

(5) ನಾಡು-ನುಡಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಭಾಷೆ ಒಂದು ಕೌಶಲ. ಯಾವುದೇ ಕೌಶಲ ಕರಗತವಾಗ ಬೇಕಾದರೆ ಸತತ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಸ್ವಾನುಭವ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವಾಗ ಭಾಷೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೌಶಲಗಳಾದ ೧. ಆಲಿಸುವುದು ೨. ಮಾತನಾಡುವುದು ೩. ಓದುವುದು ೪. ಬರೆಯುವುದು ಇವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಭಾಷಾ ಕೌಶಲಗಳು ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಕಥನ ಕಲೆಯ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಲಾಭಗಳು

ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಕೆಳಕಂಡ ಕೆಲವು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು

1. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕತೆಯೆಂದರೆ ಇಷ್ಟ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಕಷ್ಟದ, ಕಠಿಣತೆಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

2. ಒಳ್ಳೆಯ ಮನರಂಜನೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮನರಂಜನೆ ಪಡೆದ ಮನಸ್ಸು ಮುದಗೊಂಡು ಅರಳಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕಲಿಯಲು ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

3. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅವಧಾನ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

4. ಮಕ್ಕಳ ಮನದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕತೆ, ಭಾವನಾ ಸಂಸ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ ವೃದ್ಧಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಕಥೆಯ ವಿಧಗಳು

ಕಥೆಯನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವಿದೆ. ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹಗಳಿವೆ. ವಿಪುಲವಾದ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾದುದಾಗಿದೆ. ಕಥೆಯ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನೀಗ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

(1) ಯಕ್ಷಿಣಿ ಕಥೆಗಳು: ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ 'ಫೇರಿ' ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ 'ಯಕ್ಷಿಣಿ' ಕಥೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಫೇರಿಗಳು ಅತಿಮಾನುಷ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಇವುಗಳನ್ನೇ ಹೋಲುವ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳಿವೆ.

(2) ವಿನೋದದ ಕಥೆಗಳು: ಮಕ್ಕಳ ಕಥಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿವೆ. ಹಾಸ್ಯವೇ ಇವುಗಳ ಜೀವಾಳ. ತೆನಾಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಬೀರಬಲ್ಲರ ಕಥೆಗಳು ಇವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳು.

(3) ನಿಸರ್ಗದ ಕಥೆಗಳು: ಪ್ರಚಲಿತ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗದ ಕಥೆಗಳು ಇವೆ. ನಿಸರ್ಗದ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ, ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೂ, ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾನಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು.

(4) ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಥೆಗಳು: ಇತಿಹಾಸದ ಘಟನಾವಳಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಜರುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆಗಳೇ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಥೆಗಳು. ಇವು ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ದೇಶಪ್ರೇಮದ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತುವವು.

ಕಥೆಯ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ

ಕಥನ ಕಲೆಯಷ್ಟೇ ಕಥೆಯ ಆಯ್ಕೆಯೂ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ ಕಥೆಯ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ವಿವೇಕ ವಿಚಕ್ಷಣತೆಗಳು ಅಗತ್ಯ. ಕಥೆಯು ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆಯಂತೆ ಕೇಳುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅದರ ಸವಿಯು ದೊರೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಅದು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳುವ ಕಥೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯದೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದೇನಿಲ್ಲ.

(1) ಮಕ್ಕಳ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗೆ ಕಸರತ್ತು ಕೊಡುವಂತಹ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

(2) ಕಥಾ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸುತ್ತಾಡಿಸುವ ತೊಡಕಿರಬಾರದು.

(3) ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಲಮಾನಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತಹ ಕಥೆಗಳು.

(4) ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸುವಂತಹ, ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುವ ಕಥೆಗಳು.

(5) ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಕಥೆಗಳು.

(6) ನೀತಿಯುಳ್ಳ ಕಥೆಗಳು.

(7) ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಪಂಚತಂತ್ರ ಕಥೆಗಳು, ಆಲೋಚನಾ ಪ್ರಚೋದಕ ಕಥೆ, ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಣಾ ಕಥೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಂಗ್ರಹ : ಕಥೆ ಕೇಳಿ - ಕಥೆ ಕಲಿಯಿರಿ
(ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಥನ ಕಲೆಯ ಬಳಕೆ)
ಎಸ್. ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ . ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ . ಕನ್ನಡ
ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಚಾಮರಾಜ ಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-18
1997. ರೂ. 32.

ಶಿಶು ಪ್ರಾಸಗಳು

ಶಿಶು ಪ್ರಾಸಗೀತೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಯುವಿಕೆಯ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುಭವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಅವು ಶಾಲಾಪೂರ್ವಹಂತದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಶುಗೀತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನ ಹರಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಆಂಗ್ಲ ಶಿಶುಗೀತೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಪಾಠ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಲ್ಲಿರುವ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತವೆ. ಮಗು ತನ್ನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯನ್ನು, ಅದರ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಕಲಿಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಇದೇ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವು ಮೂಡುವ ಮೊದಲ ಹಂತ.

ನರ್ಸರಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಗೆಗಿನ ವಿಶೇಷ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಶುಗೀತೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ದೊರೆಯಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಶಿಶುಗೀತೆಗಳು ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಶಾಲೆ, ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುವಂತಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಪುಟಾಣಿಗಳ ಮನೋವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲೂ, ತಾವು ಕೇಳಿದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳ ಅರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಪರಿಚಯ ತಮಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಇದೆಯೇ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲೀ ಅವರ ಚಿಂತನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆಕೆಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳದೇ ಶಬ್ದ ಮಾಧುರ್ಯ, ಲಯ ಮಾಧುರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ, ಶಿಶುಗೀತೆಗಳ ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ಸಂದೇಶ ತಿಳಿದುಬಿಟ್ಟರಂತೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವು ಮಕ್ಕಳು ಸಣ್ಣವರಿರುವಾಗಲೇ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವು ಮೂಡಿಸಿ ಅದರ ಆನಂದವನ್ನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಶಿಶುಗೀತೆಗಳ ರಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯ. ಮಕ್ಕಳ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಜಗತ್ತಿನ ಅಥವಾ ಪರಿಸರದ ಶಬ್ದಕೋಶ ಮತ್ತು ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಬಳಸದ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸಹ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಚಿತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಶಬ್ದಗಳೂ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಚಯವಿರುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಅರ್ಥ ಸಂವಹನದ ಜೊತೆಗೆ ನಿರೂಪಣೆ ಮತ್ತು ಗೇಯತೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಒತ್ತುಕೊಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಹೀಗೆ ಶಿಶುಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಾಗ ಲಯ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಗಳೆರಡನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಚಿಸಿದರೆ ಇದು ಮಕ್ಕಳ ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಶಬ್ದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಶುಗೀತೆಗಳ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕನಲ್ಲಿ ಮೂಲ ತತ್ವಗಳಾದ ವಿಶ್ವಪ್ರೇಮ, ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ, ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಬೆಸೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರೇಮದ ಸೌಂದರ್ಯದ ಕಡೆಗೆ, ಸಂತೋಷದ ಸೌಂದರ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದು, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದುದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಆನಂದಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ "ಪ್ರೇಮವು ಪ್ರೇಮವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ" ಎಂಬುದನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ●

ಸಂಗ್ರಹ : ಚಿಗುರು-ಶಿಶುಗೀತೆಗಳ ಸಂಕಲನ.
ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಥಾನ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜ ಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-560018.

1996. ಬೆಲೆ ರೂ.30.

"ಒಂದ್ಕತೆ ಹೇಳಪ್ಪಾ!"

ಡಾ. ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ರಾವ್
ಡಾ. ಟಿ.ಎಂ.ಎ.ಪೈ., ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಉಡುಪಿ.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಥೆ ಅಂದರೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ. ಕಥೆಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡದೇ ಇರುವ ಮಕ್ಕಳೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಎಂಥ ತುಂಟ ಮಗುವನ್ನಾದರೂ ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಬಹುದು. ದಿ। ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಕಥೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಿವೆ. ಅಳುವ ಮಗುವನ್ನು ರಮಿಸಲು ಕಥೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಊಟ ಬೇಡ ಎಂದು ಚಂಡಿ ಹಿಡಿಯುವ ಮಗುವಿಗೆ ಕಥೆ ಹೇಳಿ ಊಟ ಮಾಡಿಸಬಹುದು. ನಿದ್ರೆ ಬಂದರೂ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಲೊಲ್ಲದ ಮಗುವಿಗೆ ಕಥೆ ಹೇಳಿ ನಿದ್ರೆ ಬರಿಸಬಹುದು. ಬೇಸರ ನೀಗಲು ಕಥೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಆಟ ಆಡುತ್ತ ಕಥೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಹಿರಿಯರ ಪಾಲಿಗೆ ಒಂದು ಉಪಯುಕ್ತ ಸಲಕರಣೆ. ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲಿಗೆ ರಮ್ಯಲೋಕದ ಕೀಲಿಕೈ.

ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನೆ ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಇಂದು ಹೇಳ ಹೊರಟರೆ ಬೇಡ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮುಂದೆ ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆ, ಅದಾದ ಬಳಿಕ ಪಂಚತಂತ್ರದ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿ ಕಥೆಗಳು. ನನ್ನ ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹ ಬರಿದಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ನಾನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ, ಪಾಠಮಾಡಿದ ಪದ್ಯ ಭಾಗಗಳ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡೆ. ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದೆ. ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರುವ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೆ ಅವಳು 200-300 ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರಬಹುದು. ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಹಳೆಯ ಕಥೆಗಳನ್ನೇ ದೋಸೆ ಮಗುಚಿ ಹಾಕುವಂತೆ ಹೇಳ ಹೊರಟರೆ ಆ ಕಥೆ ಬೇಡ ಅದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದೋ, ಟೀಚರ್ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದೋ ಹೇಳಿ ಹೊಸಕಥೆಗೆ ದುಂಬಾಲು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ "ಕಥೆ ಕಟ್ಟಿ ಹೇಳು" ಎಂದಳು. ನಾನು ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ "ಕತೆ ಕಟ್ಟಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಲು ಅದೇನು ಪೊಟ್ಟಣವೇ? ಕತೆ ನಡೆಯಬೇಕು, ಆಗಬೇಕು" ಎಂದೆ. "ಹಾಗಾದ್ರೆ ಯೋಚಿಸಿ ಹೇಳು" ಎಂದಳು.

ನಾನು ಶುರು ಮಾಡಿದೆ. "ಒಂದು ನೀರಿನ ಹನಿ ಇತ್ತಂತೆ. ಅದು ಸೂರ್ಯನ್ನ ನೋಡ್ಬೇಕೂಂತ ಹೊರಟಿತಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಟ್ಟೆ ಸಿಕ್ತಂತೆ" ಎಂದು ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಲ್ಪನೆ, ಒಂದಿಷ್ಟು ವಾಸ್ತವ. ಅದ್ಭುತ, ರಮ್ಯ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅವಳಿಗೆ ಖುಷಿಯೋ ಖುಷಿ. ನಿತ್ಯವೂ ಇಂಥದ್ದೇ ಕಥೆ ಹೇಳು ಎಂದು ತಾಕೀತು ಮಾಡಿದಳು. ಒಂದೊಂದು ದಿನ ದೇಹಾಲಸ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದ ಕಥೆಯನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಿ ಹೇಳಿದರೆ, "ಇದೆಂಥ ಕಥೆ? ಬರೇ ಚಿಕ್ಕದು. ನನಗೆ ದೊ.... ಡ್ಡ ಕಥೆ ಹೇಳು. ಕಥೆ ಉದ್ದಮಾಡು" ಎಂಬ ಆಜ್ಞೆ. ಕಥೆಗೆ ರೆಕ್ಕೆ ಪುಕ್ಕ ಕಟ್ಟುವ ಸನ್ನಾಹಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ.

ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು:

(1) ಕಾಟಾಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಥೆ ಹೇಳಬಾರದು. ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು.

(2) ಕಥೆ ಹೇಳಲು ನಮಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇರಬೇಕು. ಕಥೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅನ್ನದೆ ಹಳೆಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದು, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನ ಗಣಿಯಿಂದ ಅಗೆದು ತೆಗೆದು ಪುಟಗೊಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು.

(3) ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಅವರದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸರಳ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಮನ ಗೆಲ್ಲಬಹುದು. ಪರಿಚಿತವಾದ ಪದಭಂಡಾರವನ್ನು ಬಳಸಿ ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಲಭಿಸುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

(4) ಸಂಭಾಷಣೆ, ಚರ್ಚೆ, ಜಿಜ್ಞಾಸೆ, ತ್ವರಿತಗತಿಯ ಘಟನಾವಳಿಗಳು ಕಥೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

(5) ಕಥಾ ನಿರೂಪಣೆಯ ವೇಳೆ ನಟನೆ, ಧ್ವನಿಯ ಏರಿಳಿತ ಸಾಧಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿದರೆ ಪರಿಣಾಮ, ತೀವ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚುವುದು.

(6) ಕಥಾ ನಿರೂಪಣೆ ತೀರ ಗಂಭೀರವಾಗದೆ ಶುದ್ಧ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತಂದರೆ ಬಹಳ ಸಂತಸ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ. ತಮ್ಮ ವಯಸ್ಸಿನದೇ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಸಂತಸಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಪಾಯ, ಅನಾಹುತ ಆಗಕೂಡದು. ಒಮ್ಮೆ ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಥೆ ಎಂದು ಕಟ್ಟುಕಥೆ ಹೇಳುವಾಗ ಬೆಕ್ಕು ಮೀಸೆ ಸುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅಂಗಡಿಯವನು ಬೆತ್ತದಿಂದ ಹೊಡೆಯುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಕಲ್ಪನೆ ಬೆರೆಸಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆಗ ನನ್ನ ಮಗಳು "ಹಾಗೆ ಬೇಡ, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಹೇಳು" ಎಂದಳು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಅವಳು "ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲಾ? ಮೊಲ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯಬಾರದಿತ್ತು. ಅಲ್ವಾ? ಅದು ನಿಲ್ಲದೆ ಓಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೂ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತೇ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೆಸೆದು ನನ್ನನ್ನು ದಂಗು ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥೆಗಳು ಅಂದರೆ ನಾವು 'ಕಟ್ಟಿ ಹೇಳುವ' 'ಅದ್ಭುತ ರಮ್ಯ' ಕಥೆಗಳು - ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಲುಪ್ರಿಯ. ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಎಂದು ಹಲವರು ಮೂಗು ಮುರಿದರೂ ಅದ್ಭುತ ರಮ್ಯ ಕಥಾನಕಗಳು ಖಂಡಿತ ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಪನೆಯ ಗರಿಕೆದರು

ತ್ರವಲ್ಲದೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತವೆ.

ಕಥೆ ಹೇಳಿ ಮುಗಿದೊಡನೆ ಸಂವಹನ ಕ್ರಿಯೆ ಮುಗಿಯಿತು ಎಂದಲ್ಲ. ಸಂವಹನ ನಿರಂತರ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳು ತಾವು ಕೇಳಿದ ಕಥೆಯ ಬಗೆಗೆ ಯೋಚಿಸಿ, ಮರುದಿನ ಹೊಸಕಥೆ ಹೇಳಹೊರಟಾಗ ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ತರ್ಕ ಹೂಡುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ಅದೇ ಕಥೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಪುಸಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಥೆ ಹೇಳುವುದರಿಂದ, ಅವರು ಕಥೆ ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಅವರ ಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿ ಕುದುರುತ್ತದೆ, ಆಲೋಚನಾ ಶಕ್ತಿ ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ತರ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಬಲಿಯುತ್ತದೆ. ಅದ್ಭುತ ರಮ್ಯ ಭಾವನೆಗಳು ಮೈದಳೆಯುತ್ತದೆ. ಗ್ರಹಿಕೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಭಾವನಾ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರವಣ ಬಿಂಬ ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯಬಿಂಬಗಳು ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಆಲಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಚುರುಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ ವರ್ಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಪರಿಪಾಠ ರೂಢಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳವರು ಕಥಾನಿರೂಪಣ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಮನಗಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣತ ಕಥಾ ನಿರೂಪಕಿಯರಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾವಾದರೋ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜ, ಅಜ್ಜಿಯರಿಂದ, ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಆಳು 'ಕಥೆಗಾರ ಮಂಜಣ್ಣ' ನಂಥವರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಲಿಯಬೇಕು.

ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಕಥೆ ಹೇಳಿಸಬೇಕು, ಮಕ್ಕಳು ಕಥೆ ಹೇಳುವಾಗ ನಮಗೆ ಬಿಡುವು ಎಂದು ಭಾವಿಸದೆ ಅವರ ಯೋಚನಾ ಲಹರಿ, ಶಬ್ದಭಂಡಾರ, ತರ್ಕಶಕ್ತಿ, ನಿರೂಪಣೆಯ ಕ್ರಮ, ಭಾವ ಪ್ರಕ್ಷೇಪಣ (projection) ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ಕಥೆ ಹೇಳುವಾಗ ಅವರ ವಾಕ್ಯರಚನೆ, ಪದಬಳಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡದೆ, ಅವರ ಕಲ್ಪನೆ-ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದದೆ ತೆಪ್ಪಗೆ ಕೇಳಬೇಕು. ನಡುನಡುವೆ ಹೀಗೆ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಕಥೆ ಹೇಳಲು ಅಳುಕುತ್ತಾರೆ. ಧೈರ್ಯಗುಂದುತ್ತಾರೆ. ಪೂರ್ತಿ ಕಥೆ ಕೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಬಗೆಗೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಸಬಹುದು.

ಕಥೆ ಕೇಳುತ್ತ ಬೆಳೆಯುವ ಮಗು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾವು "ನೀತಿ ಕಥೆಗಳು" ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೀತಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಕ ವಿಧಾನ. ಒಂದು ಕಥೆ ಬಹು ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ, ಹಲವು ನೀತಿಗಳಿಗೆ ಆಗರ. ಒಂದು ಕಥೆ ಮಗುವಿನ ಭಾವಕೋಶವನ್ನು ಸೇರಿ ಮಗುವಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದೊಂದಿಗೇ ಬೆಳೆದು ಹಲವು ಹೊಸ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಳೆಯಿಸಬಹುದು. ಅಂಥ ಅವಕಾಶಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಿ ಏಟು ಹಾಕಿ "ಅಪಾಯವನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು", "ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಲವಿದೆ" ಎಂದು ನೀತಿಯ ಕನ್ನಡಕ ಒದಗಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಈ ನೀತಿಯ ಕನ್ನಡಕದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತವೆ. ನೀತಿ ತತ್ತ್ವ, ಸಂದೇಶ ಎಲ್ಲವೂ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನವಾಗಿರಬೇಕು. ಕಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಅದು ಸಾವಯವ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಒಂದು ಕಥೆಗೆ ನೀತಿ ಏಕೆ ಬೇಕು? ನೀತಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಹೇರಬೇಕು? ಕಥೆ ಕೇಳಿದವನ, ಓದಿದವನ ಮನದಲ್ಲಿ ನೀತಿಯೋ, ಸಂದೇಶವೊ ಅವನವನ ಅನುಭವ, ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಮೊಳೆಯಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಂತೂ ನೀತಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರಗಿಡುವುದೇ ಉತ್ತಮ. ನೀತಿಗಿಂತ ರಂಜನೆ, ಕಲ್ಪನಾ ವಿಲಾಸ, ಆನಂದ, ಆಹ್ಲಾದ ಮುಖ್ಯ. ಪಂಜೆಯವರು ಬರೆದಿರುವ "ಗುಡುಗುಡು ಗುಮ್ಮಟ ದೇವರು," "ಮೂರು ಕರಡಿಗಳು" ಮುಂತಾದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀತಿ ಬೋಧೆಗಾಗಿ ರಚಿತವಾದವುಗಳೇನು? ರಂಜನೆಯೇ ಅವುಗಳ ಪರಮೋಚ್ಚ ಗುರಿಯಲ್ಲವೇ? ನೀತಿರಹಿತ ಕಥೆಗಳು ಎಂದರೆ ಅನೀತಿ ಸಾರುವ ಕಥೆಗಳು ಎಂದಾಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೆ? ಕಥೆ ಹೇಳುವಾಗ, ಬರೆಯುವಾಗ ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಾಟಸ್ಥ್ಯಧೋರಣೆ ವಹಿಸಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು, ಮೌಲ್ಯ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೇ ಬಿಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲವೇ?

ರಾತ್ರಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ಮಗಳು, "ಅಪ್ಪಾ, ನೀನು ಈಗಲೇ ಎರಡು ಕಥೆ ಹೇಳು. ನಾಳೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಭೆಯಿದೆ. ನಾನೊಂದು ಕಥೆ ಹೇಳ್ಬೇಕು ಅಂತ ಟೀಚರ್ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಗ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ಕಥೆ ಹೇಳಿಕೊಡು" ಎಂದಳು.

ಮುದ್ದಣ- ಮನೋರಮೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಣ ಕೇಳುವ ಹಾಗೆ "ನಿನಗೆ ಯಾವ ಕಥೆ ಇಷ್ಟ? ರಾಮಾಯಣ? ಭಾರತ? ಭಾಗವತ? ಪಂಚತಂತ್ರ?" "ಊಹುಂ, ಅದೆಲ್ಲ ಈಗ ಬೇಡ. ನೀನು ಆವತ್ತು ಹೇಳಿದ್ಯಲ್ಲ 'ನೀರಿನ ಹನಿ ಸೂರ್ಯನ ನೋಡೋಕೆ ಹೋಯ್ತು' ಅಂತ, ಆ ಕಥೆ ಹೇಳು". ಅವಳ ಕೈ ತುತ್ತು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. "ಹೂಂ ಹೇಳಿ" ಎಂದು ನುಡಿಯಿತು. ಬಾಯಿ ಕಣ್ಣುಗಳು ಚೂಪಾದವು. ಕಿವಿಗಳು ನಿಮಿರಿದವು. ನಾನು ಕಥೆ ಹೇಳಲು ಶುರುಮಾಡಿದೆ.

"ಒಂದು ನೀರಿನ ಹನಿ ಇತ್ತಂತೆ. ಒಂದು ದಿನ ಅದಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನ್ನ ನೋಡಿ ಮುಟ್ಟಿ ಬರಬೇಕೂಂತ ಆಸೆ ಆಯ್ತಂತೆ. ಅದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮೇಲೇರಿತಂತೆ...."

ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ

ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆರ್. ಕೆ. ರಾವ್ ಇವರ ಕೃತಿಗಳು

1. *Konkani Swayam Sikshak* (ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಕೊಂಕಣಿಯ ಕಲಿಕೆ) ರೂ. 25
2. *Konkani -English Self-Instructor* (ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಕೊಂಕಣಿಯ ಕಲಿಕೆ) ರೂ. 25
3. *Konkani Vyakarana* (ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ನಿಯಮ, ಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯ ಸವಿಸ್ತಾರ ವಿವರಣೆ - ಹಿಂದಿ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ) ರೂ. 20
4. *Vocabulary (Konkani - Hindi - English and English - Konkani - Hindi)* ಸುಮಾರು 3000 ಶಬ್ದಗಳಿವೆ - ತುಂಬಾ ಸಹಾಯಕಾರಿ. ರೂ. 50

ಇವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಎಂ.ಓ. ಮೂಲಕ ಹಣ ಕಳುಹಿಸಿ ಪಡೆಯಬಹುದು.

Prof. R.K.Rao,
Kerala Konkani Academy,
"Gokul"; West Nada, Pulluruthy,
KOCHI - 682 006.

Publications of Thomas Stephens Konkani Kendra, Miramar, Panaji-403001.

1. हांसुन खेळ्न शिकुं या, ಪುಟಗಳು 52
   ನರ್ಸರಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಂಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ರೂ. 30
2. *Teachers and Parent's Manual,* ಪುಟಗಳು 150, ಮೇಲಿನ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಕೈಪಿಡಿ. ರೂ. 80
3. *TSKK Konkani Basic Course* by Mathew Almeida, S.J., pages 249 Rs 90.
4. *TSKK Linguistic Glossary:* English-Konkani and Konkani-English by Mathew Almeida, S.J. and Pratap Naik, S.J. Rs 120

ಮೇಲಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ತರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸಾರಸ್ವತರ ಇತಿಹಾಸ

Kudva, V.N. *History of the Dakshinatya Saraswats*
Samyukta Gowda Saraswats Sabha, 16, Habibullah Road,
T. Nagar, Madras-600 017.
3rd edition, 1991, Rs.40, pages 367.

(ಉತ್ತಮ ಇತಿಹಾಸ ಕೃತಿ, ಸಾರಸ್ವತರು ಓದಲೇ ಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕ. ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ ರೂ. 52 ರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಡಿ.ಡಿ. ಕಳುಹಿಸಿ ಅಂಚೆಯ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಬಹುದು)

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಚಯ

ಉಪಾಧ್ಯ, ಮುರಳಿಧರ ಹಿರಿಯಡಕ, **ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ-ಸಾಹಿತ್ಯ**. ಕೊಂಕಣಿ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ-756 102. ಪುಟಗಳು 182, 1995 ರೂ. 75.

(ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಇತಿಹಾಸಗಳ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ, ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾದ ಲೇಖನಗಳ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಸಂಗ್ರಹ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಓದಲೇ ಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕ. ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಅಥವಾ ಅತ್ರಿ ಬುಕ್ ಸೆಂಟರ್, ಬಲ್ಮಠ, ಮಂಗಳೂರು ಇವರಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು.)

ಶಿಶು ಗೀತೆಗಳು

ಗುಲ್ವಾಡಿ, ಸಂತೋಷ ಕುಮಾರ್, **ತಾ ತಾ ತಿಂಗಣ -ಬಾಳಾಲೆಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪೊಳೊವ್ನೆಂ** 111ಕೊಂಕಣಿ ಗೀತ ಸಂಗ್ರಹ.
ಬಸ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ತುಂಬೆ 574 170, ಬಂಟ್ವಾಳ, ದ.ಕ., ಪುಟಗಳು 132, 1995. ರೂ. 100.

(ಬಹುಹಿಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಶುಗೀತೆಗಳು - ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಗ್ರಹ - ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ - ಶಿಶುಗೀತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಯತ್ನಿಸುವ ಎಲ್ಲರೂ ಓದಲೇ ಬೇಕು) (ಅತ್ರೀ ಬುಕ್ ಸೆಂಟರ್, ಬಲ್ಮಠ, ಮಂಗಳೂರು ಅಥವಾ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು.)

ಶಬ್ದಕೋಶ

Konkani-Hindi-Malayalam Dictionary (with origin of words and meaning in English), 1987.
Dr. L. Suneetha Bai. (10,000 ಶಬ್ದಗಳಿವೆ - ಉತ್ತಮ ಆಕರ ಗ್ರಂಥ). Rs. 200.
ಪ್ರತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ
The Registrar,
Cochin University of Science and Technology, Cochin-682022.

Kelekar, Gurunath (ed.) *English - Konkani Dictionary* (1994), Focus Press Pvt. Ltd., 139, 8th Main 12th Cross, Malleswaram, Bangalore - 560 003.

ಕೊಂಕಣಿ ನಿಯತ ಕಾಲಿಕೆಗಳು

1. *Panchkadayi*, Konkani Bhashodhara Trust, Syndicate House, Manipal-576119.
2. *Jai Konkani*, Kundaprabha Prakashana, N.R. Complex, Kundapura-576201. Ph: 61165.
   Annual Rs. 60 + 15 (postage)
3. *Saraswati Prabha*, Argodu Prakashana, Udayanagar, Bengeri, Hubli -580 023. Annual Rs. 30.
4. *Samskara Bodha*, C/o. Prakash Printers, Mangalore Road, Karkala - 574 104. Annual Rs. 50.

ಭಾಗ -1

ಹುಮ್ಮಣಿಂ ಆನಿ ಮ್ಹುಣ್ಯೊ

ಹುಮ್ಮಣಿಂ

1. ಆಪ್ಪಣ ಬುಡ್‌ತಾ ಉದಕಾಂತು, ಮುಂಡಾಸು ಪೆಟ್ಯೆತಾ ವಾರ್ಯಾಂತು.
2. ಧವೆ ರಾಯ್ಯಾಕ ಕಾಳೊ ಮುಂಡಾಸು.
3. ಆಡ ರುಕ್ಕಾರಿ ದಡ್ಡ ನಿದ್ದಲಾ.
4. ರೂಕು ನಾತ್ತಿಲ್ಯಾ ರಾನ್ನಾಂತು ಹಾಡ ನಾತ್ತಿಲೆಂ ಮೃಗ.
5. ಆಮ್ಮಾಲ್ಯಾ ಘಾಟಿರೀ ಧೂವ ಘುಂವ್ತಾ, ಪೊಟ್ಟಾ ಘಾಲ್ಲೆಲೆಂ ಭಾಯ್ರಿ ಉಡಯ್ತಾ.
6. ಚುಂಯಿ ಚಿಂಯಿ ಕರತಾ, ದೋಳೆ ಮಸ್ತ ಆಸುನೂಯಿ ಎಕ್ಕಾಕಯಿ ದೃಷ್ಟಿನಾ.
7. ಝೂಡ್ಡಾರಿ ಫಳ, ಫಳಾರಿ ಝೂಡ. ಹಾತ್ತಾ ಕಾಂಟೆ ತೊಂಡಾ ಗೋಡ.
8. ತೊಂಡಾನ ಆಪ್ಪಯ್‌ಲ್ಯಾರಿ ಯೇನಾ, ಹಾತ್ತಾನ ಆಪ್ಪಯ್‌ಲ್ಯಾರಿ ಯೆತ್ತಾ.
9. ಬಾಲ ಪಿತ್ತಾ, ಮಾತ್ತೆಂ ಜಳ್‌ತಾ, ರಾತ್ತಿಚೆಂ ಜನ ಘುರಾಂ ದವರ್‍ತಾ.
10. ವೈಶಾಖಾಂತು ನ್ಹೆಸ್ಸೂಂಕ ಕಾಪ್ಪಡ ನಾ, ಪಾವ್ಸಾಡೀಂತು ಚೆರ್ಡುವೆಂ ಸಾನ್ನ. ಕಶ್ಶಿಂ ಕುಳಾರವಚ್ಚೆಂ?
11. ಭಾಯ್ರಿ ಸುಕ್ಕೊ, ಭಿತ್ತಿರಿ ವಲ್ಲೊ, ತಾಂತು ಏಕು ಬಸ್ಲಾ ಚಲ್ಲೊ. ಖಾಡ ಮಿಶ್ಶೊ ಆಸ್ಸತಿ ತಾಕಾ, ತೆಂ ಕೋಣ ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂಗ ಮಾಕ್ಕಾ.
12. ಆಂಗಾಕ ತರತರೆಚೊ ರಂಗು ದಿಸ್ತಾ. ತಾಂಬಡೆಂ ತೋಂಡ ಮಾತ್ರ ವಾಂಕಡೆಂ ಆಸ್ತಾ ರಾನ್ನಾಂ ಆನಿ ಗಾಂವಾಂ ಭೊಂವ್ತಾ. ನಿತ್ಯ ಫಳಾರು ಕರನು ರಾಬ್ತಾ.
13. ಉದಕಾಂತು ಆಪ್ಪಣ ಜನ್ಮು ಘೆತ್ತಾ, ಪೇಂಟ ಸಗಳೆಂ ಭೊಂವನು ಯೆತ್ತಾ. ರಾಂದುಂಕ ನಿತ್ಯಾಕ ಜಾಯಿ ಜಾತ್ತಾ, ತೆಂ ಶಿವಾಯಿ ಕೋಣ ಜೆವತಾ?
14. ಕಾನ್ನಾಂಕ ಧರ್‌ನು ಉಕ್ಕಲ್ಲಿ, ವಿಜ್ಯಾರಿ ಹೊರ್‌ನು ದವರ್‌ಲಿ, ಪೊಟ್ಟಾಂ ಘಾಲ್ಲಲೆಂ ಭಾಜ್ಜುನು ಸೊಡತಾ, ಭಾಯ್ರಿ ಕಾಡುಂಕ ದುಸ್ರೋ ಹಾತು ಲಾಗತಾ.
15. ಘುರ ಸಗಳೆಂ ಭೊಂವ್ತಾ, ಮುಲ್ಯಾಂತು ವಚುನು ಬಸ್ತಾ.
16. ಎದ್ದೊಸೊ ಪೋರು, ಘುರ ಸಗಳೆಂ ರಾಕ್ತಾ, ಪೊಟ್ಟಾಕ ಖಾಯ್ನಾ, ಉದ್ದಾಕ ಪೀನಾ.
17. ಗಳೊ ಆಸ್ಸ, ಮಾತ್ತೆಂನಾ. ಹಾತು ಆಸ್ಸ ಪಾಯನಾ ಕುಡ್ಕೆ ಕುಡ್ಕ್ಯಾಂಚೆ ಆಂಗ ಸಗಳೆಂ. ತೆಂ ಕೋಣ?
18. ಭಿತ್ತರಿ ಪರಂಬೊಳು, ಭಾಯ್ರಿ ಕಾಂಟೊ. ಭಾಂಗ್ರಾ ದೆವಳಾಂತು ರುಪ್ಪ್ಯಾ ಘಾಂಟೊ.
19. ಜರೀ ಬುಟಿಂಚೆ ಹೊಳ್ಪೆಂ ವಸ್ತ್ರ, ರಾತ್ತಿಚೆ ಮಾತ್ರ ದಿಸ್ತಾ ಭಾಯ್ರಿ, ನೆಸೂಂಕ ಜಾಯ್ನಾ, ಹಾತ್ತಾಕ ಸುದ್ದಾಂನ ಲಾಗ್ಗಾನಾ.
20. ಬೆತ್ತನಾಯಕಾ ಬಾಯ್ಲೇಕ ಸರ್ವಾಂಗ ದೋಳೆ. ಹಾಂವೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಲೆಂ ಘಟ್ಟಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮಾಗದರಾ ವಚುನು ಪಳೆ.

21. ಗುಡು ಗುಡು ಜಾತ್ತಾ, ಗಾಡೊ ನ್ಹಂಯಿ. ಜಟಾ ಆಸ್ಸ ಯತಿ ನ್ಹಂಯಿ. ತೇಲ ಆಸ್ಸ, ತರಿ ಮಡಕಿ ನ್ಹಂಯಿ.
22. ರಾಂದ್ತನಾ ಜಾಯಿ, ಪುಸ್ತನಾ ಜಾಯಿ ಆಪ್ಪಳ್ಯಾರಿ ಮಾತ್ರ ಹಾತು ಧೂಯಿ.
23. ಪಿಕ್ಕಿಲೆ ಫಳಾಕ ಭಾಯ್ರಿ ಬಿ. ತೀ ಕಾಣ್ಣು ಉಡೊವುನು ರೋಸು ಪೀ.
24. ಎಕ್ಕ ಆವ್ಸುಲೆ ಚೆರ್ಡುವಾಂಕ ಪುರಾಯಿ ಟೊಪ್ಪೊ.
25. ಕೀ ದೀನಾ ನಾತ್ಯಾರಿಯಿ ಘಂಟೆ ಮಾರ್ರಾ.
26. ಎಕ್ಕ ರುಕ್ಕಾಕ ಕೊಯ್ತುಳ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ತೇಂ ವಚ್ಚುನು ರಾಂದಯೇಂತು ಪಳ್ಳೆಂ.
27. ಏಕ ಧನ್ಯಾಕ ದೋಗ ಬಾಯ್ಲೊ, ಖಂಯಿ ಜಾಯಿಥಂಯಿ ತಾಕ್ಕಾ ವ್ಹಾಂವು ವ್ಹೆಲ್ಲೊ, ಘುರಾ ರಿಗ್ಗೂಂಕ ಕಬೂಲ ನಾಂತಿ. ತರಿ ಪತಿವ್ರತಾ ತಾಂಕಾ ಮ್ಹಣತಾತಿ.
28. ತೀನಿ ಪಾಯ್ಯಾರಿ ನಿದೋನು ಆಸ್ತಾ, ಉದಾಕ ಪೀವು ರಾಕ್ಕುಡ ಖಾತ್ತಾ. ದೇವಾ ಕುಡಾಂತು ಸದಂ ರಾಬ್ತಾ. ಥಂಯಿ ತೀ ಸದಂ ಕಾಮಾಲಾಗ್ತಾ.
29. ಆಂಗಡೀ ವ್ಹೆಲ್ಯಾರಿ ವಿಕ್ಕನಾ, ಘುರಾಂ ಘಾಲ್ಯಾರಿ ಪಿಕ್ಕನಾ ವತ್ತಾ ಘಾಲ್‌ನು ಸುಕೊವ್ಯೇತ, ರಾನ್ನಿಂ ಘಾಲ್‌ನು ಜಳವ್‌ಯೇತ.
30. ತಾರಗಿಂಡಿ, ತತ್ತರ ಗಿಂಡಿ, ಮುಚ್ಚಳ ಕಾಳ್ಯಾರಿ ತಿನ್ನಿಗಿಂಡಿ.

ಮ್ಹಣ್ಯೊ

31. ಆಮ್ಮಾ ಭಯಿಣಿ ಮಾವಶಿ; ತೀ ಮಾಕಾ ಪಾವಶಿ.
32. ಆಪ್ಪಣ ಚಾಂಗ ಜಾಲ್ಲಾರ ಜಗ ಚಾಂಗ.
33. ಆಪಣ್ಯಾಲೊ ಹಾತು ಜಗನ್ನಾಥು.
34. ಇಷ್ಟ ಆಶಿಲೆ ಮೆಳಕಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕಷ್ಟಕಾಡಕಾ.
35. ಉಜ್ಜೊ ನಾತ್ತಿಲೆಂ ಧುಂವೊರು ನಾ.
36. ಉಪದ್ರವಾ ಪಶಿ ಉಪಾಸ ಬರೊ
37. ಎಕ್ಕ ಕಾನ್ನಾನ ಆಯ್ಕಲೆಲೆಂ ದುಸರೆ ಕಾನ್ನಾನ ಸೋಡ್ಕಾ.
38. ಒತ್ತೂನ ಗೆಲ್ಲೆಲೆಂ ದೂದ ಕೃಷ್ಣಾಕ ಅರ್ಪಣ.
39. ಓ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಠೋ ಕಳನಾ.
40. ಕರಟೆ ಕಾಂತುನು ಹಾತ್ತಾಕ ವಾಂವಟ.
41. ಕರಡಿಕ ಭೀನಾತಿಲೊ ಕಾಂಬಳೀಕ ಭಿತ್ತವೆ?
42. ಕಷ್ಟ ಕಾಲಾರಿ ದೇವಾಲೊ ಉಡಗಾಸು ಯೆತ್ತಾ.
43. ಕಾಂಟ್ಯಾನ ಕಾಂಟೊ ಕಾಡಕಾ.
44. ಕೇಳೆಂ ಗೊಡ ಮ್ಹೊಣು ಸಾಲಿ ಖಾವ್ಚಿವೆ?

45. ಖಾಜೂರು ಪಿಕ್ತನಾ ಕಾಯಳ್ಯಾ ತೊಂಡಾಕ ರುವ್.
46. ಖಾಲ್ಲೆಲ್ಯಾ° ಆಶಿ ಚಡಿ. ನ್ಹಾಲ್ಲೆಲ್ಯಾ°ಕ ಚಿಕ್ಕೊಲು ಚಡು.
47. ಗುಡ್ಯಾಕ ಗುಡ್ಡೊ ಆಡ ಆಸ್ಸ.
48. ಘರ ಸಾನ ಜಾಲ್ಯಾರಿಯಿ ಮನ ಹೊಡ ಆಸ್ಸುಕಾ.
49. ತಾಕಾಕ ಗೆಲ್ಲೊಲೊ ಗೋಕರ್ಣಾಂತ ಪಾವ್ಲೊ.
50. ದುದಾಕ ಆಯಿಲ್ಯಾಕ ಮ್ಹಶಿ ಮೋಲ ಇತ್ಯಾಕ?
51. ನಾಂಕಾ ತುದ್ಯೇರಿ ಕೋಪು ಆಸ್ಸುಚೊ ಚಾಂಗ ನ್ಹಂ°ಯಿ.
53. ಪಕ್ಷಿ ಪಾಯ್ಯಾನ ಸಿರಕತಾ, ಮನಿಶ ಜಿಬ್ಬೇನ.
53. ಪಾಯು ಚುಕಲ್ಯಾರಿ ಹಸ್ತೀಯಿ ಪಡ್ತಾ.
54. ಸಪೂರ ನಳಿ ಚೆಪೂನ ಭರಿ
55. ಪಿಕ್ಕಿಲೆ ಪಾನ ಪಡ್ತನಾ ಹರವೆ° ಪಾನ ಹಾಸ್ತಾ.
56. ಫುಡೆ ಆಯಿಲೆ ಕಾನ ವ್ಹಯ್, ಮಾಗಿರಿ ಆಯಿಲಿ° ಶಿಂಗ° ನ್ಹಂ°ಯಿ.
57. ಬಾ°ಯತುಲೆ ಬೆಬ್ಯಾಕ ಬಾ°ಯಿಚಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ.
58. ಮೆಳ್ಯಾರಿ ಆಂಬೊ, ಗೆಲ್ಯಾರಿ ಫಾತ್ತರು
59. ಮ್ಹಶಿ ವಾಸ್ರಾಕ ಪೊ°ವಚಾಕ ಶಿಕೋವ್ಕಾವೇ?
60. ವಿಂದ್ರಾ ಮಾಗ್ಗಿಂ° ಮಾಜ್ಜರ.

ಉತ್ತರ

1.	ಕಮಲ	11.	ಆಂಬೊ	21.	ನಾರ್ಲು
2.	ಉಜ್ವಾಕಾಡ್ಡಿ	12.	ಕೀರು	22.	ಭಾಣಶಿರ°
3.	ಪೊಣ್ಣೊಸು	13.	ಮೀಟ	23.	ಕಾಜು
4.	ಊವ	14.	ಕಾಯ್ಲಿ	24.	ಫೊಪ್ಪಳ
5.	ದಾಂತೆ	15.	ಸಾರ್ನಿ	25.	ಹರ್ದೆ°
6.	ಪೊಲೊ	16.	ಬೀಗ	26.	ಚೀಂಚ
7.	ಅವನಾಸ	17.	ಚೋಳಿ	27.	ವ್ಹಾಣೊ
8.	ಬಾಗಿಲ	18.	ಪೊಣೊಸು	28.	ಸಾಣೇಫಾತ್ತರು
9.	ದಿವ್ಲೊ	19.	ಆಕಾಶ	29.	ಶೆಣ
10.	ಆಂಬಾಡ್ಯಾ	20.	ಬೆತ್ತಾಕಾಂಟಿ	30.	ಗೊಂಡೊ

ಭಾಗ 2

ಶಿಶು ಗೀತ್

ಶ್ಲೋಕ

1. ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ಸ್ತೋತ್ರ
2. ಶ್ರೀ ಶಾರದಾಸ್ತೋತ್ರ
3. ಶ್ರೀ ತುಲಸೀಸ್ತೋತ್ರ
4. ಶ್ರೀ ರಾಮಸ್ತೋತ್ರ
5. ಶಾಂತಿಪಾಠ

ಶಿಶು ಗೀತ್°

ಆಂಬೇ ಬುಚ್ಚಿ	1	ಇಂದಿರಾ ನಾಯಕ್
ರಾಮು ಆನಿ ಶ್ಯಾಮು	2	"
ಬಿಯ್ಯೇ ರಾಂದ್ಯೆ	3	"
ಪಾವ್ಸ ಯೆತ್ತಾ ಪಾವ್ಸ	4	('ತಾ ತಾ ತಿಂಗಣ'ದಿಂದ)
ಆಕ್ಕಾ ಮಾಕ್ಕಾ ತಾಕ ನಾಕ್ಕಾ	5	"
ಹಸ್ತಿ	6	"
ನಾಚ್ ಮೊರಾ ನಾಚ್	7	"
ಗುಡು ಗುಡು ಗುಮ್ಮಟಾ	8	"
ಮೇ° ಮೇ° ರಡ್ತಾ	9	ಅನಿತಾ ಶೆಣೈ
ಮೆಗೆಲಿ ಆಮ್ಮಾ	10	ಇಂದಿರಾ ನಾಯಕ್
ಧಾ ರೊಟೀ	11	ನಂದಿನಿ ಕಾಮತ್
ಆಮ್ಮಾ ಮಾಕಾ ದೂದ ನಾಕಾ	12	ಸಂಧ್ಯಾ ಶೇವಗೂರ್
ಡಾಕ್ಟ್ರ ಮಾಮ್	13	ಇಂದಿರಾ ನಾಯಕ್
ಜಡ ಜಡ ಚಿಲ್ಲ°	14	ಸಂಧ್ಯಾ ಶೇವಗೂರ್
ಆಜ್ಜೊ ಆಜ್ಜಿ ಗುಳ್ಳಾ° ಬಜ್ಜಿ	15	ಇಂದಿರಾ ನಾಯಕ್
ಕೊ ಕೊ ಕೋ ಕೋ	16	"
ಬಿಲ್ಲೀ ಬಿಲ್ಲೀ	17	"
ಕೀರು	18	ಚಂದ್ರಮತಿ ರಾವ್
ಫೂಲ ಹಾ°ವ ಝೂಡಾ ವೈಲ್°	19	ಇಂದಿರಾ ನಾಯಕ್
ಹೊಡ ವಾಟ್ಟೆ° ಮಾಕಾ ಆಮ್ಮಾ	20	"
ಝು°ಯ್ ಝು°ಯ್ ಘೊಡ್ಯಾ	21	('ತಾ ತಾ ತಿಂಗಣ'ದಿಂದ)
ಶೀ°ಕ ಆಯ್ಲಿ ಶೀ°ಕ	22	"
ಕಾರಾತ್ಯಾಚಿ ಬೀ	23	"
ಯೋರೆ ಚೆರಡಾ ಧಾ°ವ್ನ	24	"
ನ್ಹಾವ್ಚಿ ಗಡಬಿಡಿ	25	"

ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ಸ್ತೋತ್ರ

ವಕ್ರತುಂಡ ಮಹಾಕಾಯ
ಕೋಟಿಸೂರ್ಯಸಮಪ್ರಭ ।
ಅವಿಘ್ನಂ ಕುರು ಮೇ ದೇವ
ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯೇಷು ಸರ್ವದಾ ॥

ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶಿರಸಾ ದೇವಂ
ಗೌರೀಪುತ್ರಂ ವಿನಾಯಕಂ ।
ಭಕ್ತಾವಾಸಂ ಸ್ಮರೇನ್ನಿತ್ಯಂ
ಆಯುಷ್ಕಾಮಾರ್ಥಸಿದ್ಧಯೇ ॥

ಗಜಾನನಂ ಭೂತಗಣಾದಿಸೇವಿತಂ
ಕಪಿತ್ಥಜಂಬೂಫಲಸಾರಕಭಕ್ಷಿತಂ ।
ಉಮಾಸುತಂ ಶೋಕವಿನಾಶಕಾರಣಂ
ನಮಾಮಿ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರಪಾದಪಂಕಜಂ ॥

ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಸ್ತೋತ್ರ

ಸರಸ್ವತಿ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ವರದೇ ಕಾಮರೂಪಿಣಿ ।
ವಿದ್ಯಾರಂಭಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ
ಸಿದ್ಧಿರ್ಭವತು ಮೇ ಸದಾ ॥

ನಮಸ್ತೇ ಶಾರದಾದೇವಿ ಕಾಶ್ಮೀಪುರವಾಸಿನಿ ।
ತ್ವಾಮಹಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯೇ ನಿತ್ಯಂ
ವಿದ್ಯಾದಾನಂ ಚ ದೇಹಿ ಮೇ ॥

ಯಾ ಕುಂದೇಂದುತುಷಾರಹಾರಧವಲಾ
ಯಾ ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರಾನ್ವಿತಾ ।
ಯಾ ವೀಣಾವರದಂಡಮಂಡಿತಕರಾ
ಯಾ ಶ್ವೇತಪದ್ಮಾಸನಾ ॥
ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಚ್ಯುತಶಂಕರಪ್ರಭೃತಿಭಿ-
ರ್ದೇವೈಃ ಸದಾ ವಂದಿತಾ ।
ಸಾ ಮಾಂ ಪಾತು ಸರಸ್ವತೀ ಭಗವತೀ
ನಿಶ್ಶೇಷಜಾಡ್ಯಾಪಹಾ ॥

ಶ್ರೀ ರಾಮ ಸ್ತೋತ್ರ

ರಾಮಾಯ ರಾಮಭದ್ರಾಯ
ರಾಮಚಂದ್ರಾಯ ವೇಧಸೇ ।
ರಘುನಾಥಾಯ ನಾಥಾಯ
ಸೀತಾಯಾಃಪತಯೇ ನಮಃ ॥

ರಾಮೋ ರಾಜಮಣಿಃ ಸದಾ ವಿಜಯತೇ
ರಾಮಂ ರಮೇಶಂ ಭಜೇ ।
ರಾಮೇಣಾಭಿಹತಾ ನಿಶಾಚರಚಮೂ
ರಾಮಾಯ ತಸ್ಮೈ ನಮಃ ॥
ರಾಮಾನ್ನಾಸ್ತಿ ಪರಾಯಣಂ ಪರತರಂ
ರಾಮಸ್ಯ ದಾಸೋऽಸ್ಮ್ಯಹಂ ।
ರಾಮೇ ಚಿತ್ತಲಯಃ ಸದಾ ಭವತು ಮೇ
ಭೋ ರಾಮ ಮಾಮುದ್ಧರ ॥

ಶ್ರೀ ರಾಮ ರಾಮ ರಘುನಂದನ ರಾಮ ರಾಮ
ಶ್ರೀ ರಾಮ ರಾಮ ಭರತಾಗ್ರಜ ರಾಮ ರಾಮ ।
ಶ್ರೀ ರಾಮ ರಾಮ ರಣಕರ್ಕಶ ರಾಮ ರಾಮ
ಶ್ರೀ ರಾಮ ರಾಮ ಶರಣಂ ಭವ ರಾಮ ರಾಮ ॥

ಶ್ರೀ ತುಲಸೀ ಸ್ತೋತ್ರ

ಯನ್ಮೂಲೇ ಸರ್ವತೀರ್ಥಾನಿ
ಯನ್ಮಧ್ಯೇ ಸರ್ವದೇವತಾಃ ।
ಯದಗ್ರೇ ಸರ್ವವೇದಾಶ್ಚ
ತುಲಸಿ ತ್ವಾಂ ನಮಾಮ್ಯಹಮ್ ॥

ಪ್ರಸೀದ ತುಲಸೀದೇವಿ
ಪ್ರಸೀದ ಹರಿವಲ್ಲಭೇ ।
ಕ್ಷೀರೋದಮಥನೋದ್ಭೂತೇ
ತುಲಸಿ ತ್ವಾಂ ನಮಾಮ್ಯಹಮ್ ॥

ಪುತ್ರಾನ್ ದೇಹಿ ಧನಂ ದೇಹಿ
ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ದೇಹಿ ಸುವ್ರತೇ ।
ಅನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಕಾಮಾಂಶ್ಚ
ದೇಹಿ ದೇವಿ ವರಪ್ರದೇ ॥

ಶಾಂತಿಪಾಠ

ಓಂ ಸಹ ನಾವವತು । ಸಹ ನೌ ಭುನಕ್ತು ।
ಸಹ ವೀರ್ಯಂ ಕರವಾವಹೈ ।
ತೇಜಸ್ವಿ ನಾವಧೀತಮಸ್ತು । ಮಾ ವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ ।
ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ।

ದೀಪಜ್ಯೋತಿ

ಶುಭಂ ಕರೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣಂ
ಆರೋಗ್ಯಂ ಧನಸಂಪದಃ ।
ಶತ್ರುಬುದ್ಧಿವಿನಾಶಾಯ
ದೀಪಜ್ಯೋತಿರ್ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥
ದೀಪಜ್ಯೋತಿಃ ಪರಬ್ರಹ್ಮ
ದೀಪಜ್ಯೋತಿರ್ಜನಾರ್ದನಃ ।
ದೀಪೋ ಹರತಿ ಪಾಪಾನಿ
ಸಂಧ್ಯಾದೀಪ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥

1

ಆಂಬೇ ಬುಚ್ಚಿ

ಆಂಬೇ ಬುಚ್ಚಿ ಆಂಬೇ ಬುಚ್ಚಿ
ಖೇಳೂಂಕ ಯೋ ಆಂಬೇ ಬುಚ್ಚಿ
ಆಂಬಾ ಆಂಬಾ ತೂಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ
ಆಮ್ಮಾ ಆಮ್ಮಾ ಹಾಂವ ಮ್ಹಣ್ತಾಂ

2

ರಾಮು ಆನಿ ಶ್ಯಾಮು

ರಾಮು ಶ್ಯಾಮು ಮೇಳ್ನು
ನ್ಹಂಯ್ಚೆ ತಡೀರ ಧಾಂವ್ನು
ಹೊಡ್ಲೆಂ ಮೆಮ್ಮೆ ಧೋರ್ನು
ಘುರಕಡೆ ಆಯಲೆ ಧಾಂವನು

3

ಬಿಯ್ಯೇ ರಾಂದ್ಯೆ

ಆಮ್ಮಾಕ ಪ್ರೀತಿ ಕುಕ್ಕಾ ರಾಂದ್ಯೆ
ಆನ್ನಾಕ ಪ್ರೀತಿ ಕೆಕ್ಕೆ ರಾಂದ್ಯೆ
ಆಕ್ಕಾಕ ಪ್ರೀತಿ ಆಂಬ್ಯಾ ರಾಂದ್ಯೆ
ಬಾಬ್ಬಾಕ ಪ್ರೀತಿ ಬಿಯ್ಯೇ ರಾಂದ್ಯೆ

4

ಪಾವ್ಸು ಯೆತ್ತಾ ಪಾವ್ಸು

ವಾರೆ ಪಾವ್ಸು ಯೆತ್ತಾ
ಪೊಪ್ಪಳ ಮಾಡ್ನಿ ಧೊಲ್ತಾ
ಪೊಪ್ಪಳ ಪೂರಾ ಝುಡ್ತಾ
ಆಮ್ಮಾಣ ವಚ್ಚುನು ವೆಂಚಿತಾ

5

ಆಕ್ಕಾ ಮಾಕ್ಕಾ ತಾಕ ನಾಕ್ಕಾ

ಆಕ್ಕಾ ಮಾಕ್ಕಾ ತಾಕ ನಾಕ್ಕಾ
ತಳ್ಳೆಲಿ ಪೋಡಿ ವಾಡಿ ಮಾಕ್ಕಾ
ಆಕ್ಕಾ ಗೆಲ್ಲಿ ತಾಕ್ಕಾಕ
ಸುಣ್ಯಾನ ಧರಲೆಂ ನಾಂಕಾಕ
ಘೇ ತುಗಲೆಂ ತಾಕ
ಸೋಡಿ ಮೆಗೆಲೆಂ ನಾಂಕ

6

ಹಸ್ತಿ

ಹಸ್ತಿ ಆಯಲಿ ಹಸ್ತಿ
ಹಸ್ತೆಕ ಆಯ್‌ಲ್ಯಾ ಮಸ್ತಿ
ಕೊರುಂ ಲಾಗಲ್ಯಾ ಕುಸ್ತಿ
ಜಾಲ್ಲಿ ತಿಗೆಲಿ ಸುಸ್ತಿ
ಹಾಡಾತಿ ಲೊಖಂಡಾ ಸರಪಳಿ
ಬಾಂದಾ ತಿಗೆಲಿ ಸೊಂಡಾಳಿ
ಹಾಡಾತಿ ರಾಜ್ಯಾ ದೋರಿ
ಬಾಂದಾತಿ ಪಾಯ್ಯಾಂ ಚಾರಿ

7

ನಾಚ್ ಮೊರಾ ನಾಚ್

ನಾಚ್ ಮೊರಾ ನಾಚ್
ಊಡ್ ಮೊರಾ ಊಡ್
ಘುರಾ ಕಡೆ ಊಬ್
ಊಡ್ ಮೊರಾ ಊಡ್,
ಪಾಕ್ಕ ಪುಲೋವ್ನು ಗಳೊ ಹಾಲೋವ್ನು
ನಾಚ್ ಮೊರಾ ನಾಚ್

8

ಗುಡು ಗುಡು ಗುಮ್ಮಟಾ

ಗುಡು ಗುಡು ಗುಮ್ಮಟಾ
ಪೀಟಿ ವಾಟಿ ಗುಮ್ಮಟಾ
ಏಕ ಭರಣಿ ಭೆತ್ತಿಲ್ಲ
ಗುಡು ಗುಡು ಗುಮ್ಮಟಾ
ದೋನಿ ಭರಣ್ಯೊ ಭೆತ್ತ್ಯೊ
ಗುಡು ಗುಡು ಗುಮ್ಮಟಾ

9

ಮೇ ಮೇ ರಡ್ತಾ

ಮೇ ಮೇ ರಡ್ತಾ
ತೀ ಬೊಕ್ಕಡಿ
ಮೇ ಮೇ ರಡ್ತಾ
ತೀ ಬೊಕ್ಕಡಿ
ವಚ್ಛುನು ತಣ ಘಾಲ್ಯಾ ರೆ

ಆಂಬೊ ಆಂಬೊ ಆಂಬೆತಾ
ತೀ ಬುಚ್ಚಿ
ಆಂಬೊ ಆಂಬೊ ಆಂಬೆತಾ
ತೀ ಬುಚ್ಚಿ
ವಚ್ಛುನು ಧಾರ ಕಾಡ್ಯಾ ರೆ

ಮ್ಯಾಂವ ಮ್ಯಾಂವ ಆಪ್ಪೈತಾ
ತೆ ಮಾಜರ
ಮ್ಯಾಂವ ಮ್ಯಾಂವ ಆಪ್ಪೈತಾ
ತೆ ಮಾಜರ
ವಚ್ಛುನು ದೂದ ಘಾಲ್ಯಾ ರೆ

ಭೊವ್ ಭೊವ್ ಭೊಂಕ್ತಾ
ತೆ ಸುಣೆ
ಭೊವ್ ಭೊವ್ ಭೊಂಕ್ತಾ
ತೆ ಸುಣೆ
ವಚ್ಛುನು ಮೋಗು ಕೊರ್‍ಯಾ ರೆ

(ಮೂ ಮೂ ದೆಟ್ ಇಶ್ ವಾಟ್ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ)

10

ಮೆಗೆಲಿ ಆಮ್ಮಾ

ಮೆಗೆಲಿ ಆಮ್ಮಾ
ಮೆಗೆಲಿ ಆಮ್ಮಾ ||

ಮೋಗು ಕೊರ್ರ್ಚಿ
ಮೆಗೆಲಿ ಆಮ್ಮಾ
ನುನ್ನು ಭೊಬ್ಬೊ
ದಿವ್ಚಿ ಆಮ್ಮಾ
ಉಮ್ಮಾ ದೀವ್ನು
ಹಾಂಶ್ಚಿ ಆಮ್ಮಾ

ಮೆಗೆಲಿ ಆಮ್ಮಾ
ಮೆಗೆಲಿ ಆಮ್ಮಾ ||

11

ಧಾ ರೊಟೀ

ಆಮ್ಮಾನ ಕೆಲ್ಲೆಲಿ ಧಾ ರೊಟೀ
ಪುರಾಯಿ ಸರ್ಲ್ಲಿ ಏಕ ಪಟಿ

ಹಾಂವೆಂ ಖೆಲ್ಲಿ ಏಕ ರೊಟೀ
ಅಣ್ಣಾನ ಖೆಲ್ಲಿ ದೋನ ರೊಟೀ
ಆಮ್ಮಾನ ಖೆಲ್ಲಿ ತೀನ ರೊಟೀ
ಆನ್ನಾನ ಖೆಲ್ಲಿ ಚಾರ ರೊಟೀ

ಆಮ್ಮಾನ ಕೆಲ್ಲೆಲಿ ಧಾ ರೊಟೀ
ಪುರಾಯಿ ಸರ್ಲ್ಲಿ ಏಕ ಪಟಿ

12

ಆಮ್ಮಾ ಮಾಕಾ ದೂದ ನಾಕಾ

ಆಮ್ಮಾ ಮಾಕಾ ದೂದ ನಾಕಾ
ಸಾಕ್ಕರ ಘಾಲ್ನಿ ತುಂವೆಂ ತಾಕಾ
ಬಾಬ್ಬಾ ಸಾಕ್ಕರ್ ತುಕಾ ನಾಕಾ
ಗೋಡು ಉಮ್ಮಾ ದಿತಾಂ ತುಕಾ

ಆಮ್ಮಾನ ಧರ್ಲೆಂ ಬಾಬ್ಬಾಕ
ಉಮ್ಮೊ ದಿಲ್ಲೊ ಗಾಲ್ಲಾಕ
ಬಾಬು ಪಿಲ್ಲೊ ದೂದ
ಬಾಬ್ಬಾ ಆಯ್ಲಿ ನೀದ

13

ಡಾಕ್ಟ್ರ ಮಾಮ್

ಡಾಕ್ಟ್ರ ಮಾಮ್ ಡಾಕ್ಟ್ರ ಮಾಮ್
ಬೂ ಜಾಲ್ಲಾ ಡಾಕ್ಟ್ರ ಮಾಮ್
ಡಾಕ್ಟ್ರ ಮಾಮ್ ಡಾಕ್ಟ್ರ ಮಾಮ್
ಒಕ್ಕು ದೀ ಡಾಕ್ಟ್ರ ಮಾಮ್
ಡಾಕ್ಟ್ರ ಮಾಮ್ ಡಾಕ್ಟ್ರ ಮಾಮ್
ಬೂ ರಾಬ್ಲೊ ಡಾಕ್ಟ್ರ ಮಾಮ್

14

ಜಡ ಜಡ ಚಿಲ್ಲ°

ಘಾಟಿ ಲಾಂಬ್ತಾ ಬುಕ್ಕಾ° ಚೀಲ
ಖಾಂದ್ಯಾ ಮಾರ್ಲ್ಲಾ° ಉದಕಾ ಚೀಲ
ಹಾತ್ತಾ° ಧರ್ಲ್ಲಾ° ಜೆವಣಾ ಚೀಲ
ಜಡ ಜಡ ಹೀ° ಚಿಲ್ಲ°
ನಾಕಾ ಆಮ್ಮಾ ಹೋಡ ಸ್ಕೂಲ
ನಾಕಾ ಆಮ್ಮಾ ಜಡ ಚೀಲ

15

ಆಜ್ಜೊ ಆಜ್ಜಿ ಗುಳ್ಳಾ° ಬಜ್ಜಿ

ಆಜ್ಜೊ ಆಜ್ಜಿ
ಗುಳ್ಳಾ° ಬಜ್ಜಿ
ಆಮ್ಮಾ ಆನು
ದೋಲೊ ಕಾನು
ಆಕ್ಕಾ ಅಣ್ಣಾ
ತಾಕ್ಕಾ ಘಣ್ಣ
ಹಾ°ವ ತೂ°ವ
ಗಿರಿಗಿರಿ ಘೂ°ವ

16

ಕೊ ಕೊ ಕೋ ಕೋೞ

ಕೊ ಕೊ ಕೋ ಕೋೞ
ಕುಂಕಡ ರಳ್ಳೆಂ
ಘಾಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಲೆಂ
ರಾತಿ ಸರ್ಲಿ
ಚಂದ್ರು ಬುಡ್ಲೊ
ಸೂರ್ಯು ಉದೆಲೊ
ಗೊಂಡೊ ಉಟಾಯ್ಲೊ
ಖೆಲೂಂಕ ದೆಂವ್ಲೊ

17

ಬಿಲ್ಲೀ ಬಿಲ್ಲೀ

ಬಿಲ್ಲೀ ಬಿಲ್ಲೀ
ಕಾಳಿ ಬಿಲ್ಲೀ
ಲ್ಹೆಂವ್ಹಾ ಗೆಲ್ಲಿ
ದುದ್ದಾ ಮಿಳ್ಳಿ
ಆಜ್ಜಿ ಆಯ್ಲಿ
ಸಾರ್ರಿ ಕಾಳ್ಳಿ
ಬಿಲ್ಲಿ ಭಿಲ್ಲಿ
ಉಡ್ಡೂನ್ ಧಾಂವ್ಲಿ
ಮ್ಯಾಂವ್ ಮ್ಯಾಂವ್ ಮ್ಯಾಂವ್

18

ಕೀರು

ಕಿರಾ ಕಿರಾ ಕಸಲೆ ಜಾಯ್
ಕಸಲೆ ಖಾತ್ತಾ ತೂಂ

ಬಿಂಬುಲ ಖಾತ್ತಾಂ ಕರ್‍ಬಲ ಖಾತ್ತಾಂ
ಹಾಣು ದಿತ್ತವೆ ತೂಂ ?

ಮಿರ್ಸಾಂಗ ದಿತ್ತಾಂ ಪೇರ ದಿತ್ತಾಂ
ಚಾಬ್ಬೂನು ಖಾತ್ತವೆ ತೂಂ ?

ತುಂವೆ ದಿಲ್ಯಾರಿ ಪ್ರೀತಿನ ಖಾತ್ತಾಂ
ಭಾರಿ ಚಾಂಗು ತೂಂ

19

ಫೂಲ ಹಾಂವ ಝೂಡಾ ವೈಲೆ

ಫೂಲ ಹಾಂವ ಝೂಡಾ ವೈಲೆ
ಪಾನಾಂತು ನಿಪ್ಪಿಲೆ

ಪೊರ್‍ಬೊಳು ಹಾಂವ ಫುಲಾವೈಲೊ
ಕಳ್ಯಾಂತ ನಿಪ್ಪಿಲೊ

ನಕ್ಷತ್ರ ಹಾಂವ ಘಾಂತ್ಯಾ ವೈಲೆ
ಮೋಡಾಂತ ನಿಪ್ಪಿಲೆ

ಮೋಡ ಹಾಂವ ಮಳ್ಬಾ ವೈಲೆ
ಪಾವ್ಸು ಹಾಡ್ತಲೆ

20

ಹೊಡ ವಾಟ್ಟೆಂ ಮಾಕಾ ಆಮ್ಮಾ

ರಾಕ್ಕುಡ ಭೇತರೆ ರಾಮಾ
ಕೊಯತಿ ಲಾಗತ ಆಮ್ಮಾ

ಉಜ್ಬೊ ಸಾನಪಿರೆ ರಾಮಾ
ಹಾತಪಾಂಯ ಲಾಸತ ಆಮ್ಮಾ

ಉದಾಕ್ ಹಾಡರೆ ರಾಮಾ
ಬಾಂಯ್ತು ಪಡನ ಆಮ್ಮಾ

ಜೆವಣಾ ಯೋರೆ ರಾಮಾ
ಹಾಜಿರ್ ಹಾಂವ ಆಮ್ಮಾ

ಹೊಡ ವಾಟ್ಟೆಂ ಮಾಕಾ ಆಮ್ಮಾ
ವಾಟ್ಟೆಂ ಭರಿ ಪೇಜ ಆಮ್ಮಾ

21

ಝುಂಯ್ ಝುಂಯ್ ಘೊಡ್ಯಾ

ಝುಂಯ್ ಝುಂಯ್ ಘೊಡ್ಯಾ
ಘೊಡ್ಯಾ ಪಾಯಮೊಡ್ಯಾ
ಘೊಡ್ಯಾರಿ ಥಾವ್ನ ಪಡಾ
ಬೇಂ ಕೋರ್ನು ರಡಾ

ಝುಂಯ್ ಝುಂಯ್ ಘೊಡ್ಯಾ
ಘೊಡ್ಯಾ ಫಾಟ್ಟರಿ ಉಡ್ಯಾಂ
ಘೊಡ್ಯಾಕ ಮುಕ್ಕಾರಿ ಸೊಡ್ಯಾಂ
ಝುಂಯ್ ಝುಂಯ್ ಘೊಡ್ಯಾ

22
ಶೀಂಕ ಆಯ್ಲಿ ಶೀಂಕ್

ಶೀಂಕ ಆಯ್ಲಿ ಶೀಂಕ
ಶಿಂಕೆ ಭಯಿಣ್ಣೆ ಖಾಂಕ
ಖಾಂಕಿ ಮಾಯಿ ಯೆಂಕೂ
ಯೆಂಕುನ ಲಾಯಲಾಂ ಕುಂಕೂ
ತಿಗೆಲೊ ಭಾವು ಮಂಕೂ
ಮಂಕುಲೆಂ ಬಾಲ ಡೊಂಕು

23
ಕಾರಾತ್ಯಾಚಿ ಬೀ

ಕಾರಾತ್ಯಾಚಿ ಬೀ
ತೀ ವಾಟ್ಬೊನು ಪೀ
ಗೊಡ್ಡಿ ಖಾವ್ನು
ಜಾಲ್ಲಿ ಬಾಳಾಕ
ಪೊಟ್ಟಾ ದೂಕಿ
ಮಾಕ್ಕಾ ನಾಕ್ಕಾ
ತುಕ್ಕಾ ನಾಕ್ಕಾ
ಆಕ್ಕಾಕ್ ದೀ

24

ಯೋರೆ ಚೆರಡಾ ಧಾಂವ್ನ

ಯೋರೆ ಚೆರಡಾ ಧಾಂವ್ನ
ನುನ್ನು ಕೊಕ್ಕೊ ಖಾವ್ನ
ನುನ್ನು ಜಾಲ್ಲಾ ಗೋಡು
ಆಮ್ಗೆಲೊ ಬಾಬು ಹೋಡು

ಫೇರೆ ಚೆರಡಾ, ಪೀರೆ ಚೆರಡಾ
ನುನ್ನು ಕೊಕ್ಕೊ ಖಾರೆ ಚೆರಡಾ
ಆಜ್ಜಿ ಯೇವ್ನ ಗೊಜ್ಜು ಕರ್ತಾ
ಆಜ್ಜೊ ತೋ ಗೊಜ್ಜು ಖಾತ್ತಾ

25

ನ್ಹಾವ್ಚಿ ಗಡಬಡಿ

ಶಂಕ್ರಪ್ಪಯ್ಯಾ
ಶಂಕ್ರಪ್ಪಯ್ಯ ವಗ್ಗಿ ಅಪ್ಪಯ್ಯಾ
ಶಂಕ್ರಪ್ಪಯ್ಯಾಕ ನ್ಹಾವ್ಚಾಕ ಉದ್ದಾಕ ತಾಪ್ಪಯ್ಯಾ
ಶಂಕ್ರಪ್ಪಯ್ಯಾನ ನ್ಹಾವ್ಚಾಕ ಗೆಲ್ಯಾರಿ ತಪ್ಪಿಲ ನಿಪ್ಪಯಾ
ಉದಾಕ ಮಾತ್ಯಾರಿ ಘಾಲ್ನು ಘೆತ್ತನಾ ಸಾಬೂನು ಚುಕ್ಕಯ್ಯಾ

26

ತಾರೊ° ಬುರೊ° ಗಂಟಾಣೆ

ತಾರೊ° ಬುರೊ° ಗಂಟಾಣೆ
ದುದ್ದಾಕ ದಿಲ್ಲೆ ಆಟಾಣೆ
ತಾಕ್ಕಾಕ ಲೋಣಿ ಯೇನಾ
ಮಾಮ್ ತಾಕ ಪೀನಾ
ಮಾಮ್ಮಾನ ಹಾಳ್ಳೆಲಿ ಮ್ಹಶಿ
ಮಾಯ್ಯೆನ ಕೆಲ್ಲಲ್ಲೊ ಪೋಸು
ಪೋಸಾ° ಪಳ್ಳೆಲ್° ಕಾಪ್ಪಡ
ಮಾಮ್ಮಾಲಿ ಬಾಯ್ಲ ಮಾಂಕಡ

27

ರೊಟ್ಟಿ ಲಾಟ್

ರೊಟ್ಟಿ ಲಾಟ್ ರೊಟ್ಟಿ ಲಾಟ್
ಲಾಟ್ ಲಾಟ್ ಲಾಟ್

ತುಪ್ಪಾನ ತೊಳ್ನ ತುಪ್ಪಾನ ತೊಳ್ನ
ಫೂಲ ಫೂಲ ಫೂಲ್ನು

ಫುಗ್ಗಿಲಿ ರೊಟ್ಟಿ ಖಾರೆ ಬಾಳಾ
ಮೊವ್ ಮೊವ್ ಮೊವ್

ತೊಂಡಾ°ತ್ ಘಾಲ್ತಾ° ಗೀಳರೆ ಬಾಳಾ
ಗುಳುಂ ಗುಳುಂ ಗುಳುಂ

28

'ಪ'ಕಾರು

ಪಿಶ್ಯಾ ಪೆದ್ರೂನ್ ಪಿಕ್ಕೀಲ್ ಪೊಣಸ ಪಿಸೂಣ್
ಪಿಸೂಣ್ ಪು°ಜಾಯ್ಲೊ

ಪಿಸೂಣ್ ಪಿಸೂಣ್ ಪು°ಜಾಯ್ಲೊ ಪಿಕ್ಕಿಲ್ ಪೊಣಸ್
ಪಿಶ್ಯಾ ಪೆದ್ರೂನ್

ಪಿಶ್ಯಾ ಪೆದ್ರೂನ್ ಪಿಕಿಲ್ ಪೊಣಸ್ ಪಿಸೂಣ್ ಪಿಸೂಣ್
ಪು°ಜಾಯ್ಲ್ಯಾರಿ

ಖ°ಯಿತೊ ಪು°ಜಾನ್ ಪಿಸುಳೆಲೊ ಪಿಕಲೊ ಪೊಣಸು
ಪಿಶ್ಯಾ ಪೆದ್ರೂಲೊ?

(ಪೀಟರ್ ಪೈಪರ್ ಪಿಕ್ಡ್ ಎ ಪೆಕ್ ಓಫ್ ಪಿಕಲ್ಡ್ ಪೆಪ್ಪರ್ಸ್ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ)

29

ಪಾವ್ಸು ಆನಿ ಪಮ್ಮಿ

ಪಾವ್ಸು ಆಯ್ಲೊ
ಉದ್ದಾಕ ಭರ್ಲ°
ಪಮ್ಮಿ ಭಾಯ್ರು
ಖೆಳೂ°ಕ ಗೆಲ್ಲಿ

ಹೊಡಿ ಕೆಲ್ಲಿ
ಉದ್ಕಾ°ತು ದ°ವ್ಲಿ
ಪಾಯ ನಿಸೋರ್ನ
ಉಮ್ತಿ ಪಳ್ಳಿ

ಹೊಡಿ ತಿಂಬ್ಲಿ
ವಲ್ಲಿ ಜಾಲ್ಲಿ
ಪಮ್ಮಿ ರಳ್ಳಿ
ಭಿತ್ತರಿ ಧಾ°ವ್ಲಿ

(ಹೊಡಿ = *ದೋಣಿ*)

30

ಸೊಶ್ಯಾ ಪಿಲಾ

ಸೊಶ್ಯಾ ಪಿಲಾ ಸೊಶ್ಯಾ ಪಿಲಾ
ಖೆಳೂಂಕ್ ಯೊಗಾ ವೆಗಿಂ
ಚುಪುಕ್ ಚುಪುಕ್ ಚುಪುಕ್ ಚುಪುಕ್
ಉಡೂನ್ ಯೊಗಾ ಲಾಗಿಂ

ಆಂಗ್ ತುಜೆಂ ಧವೆಂ ಕಶೆಂ
ದುದಾಂತ ಬುಡೊನ್ ಆಯ್ಲೊಯ್
ವೋಂಟ ತುಜೆ ತಾಂಬ್ಡೆ ಕಶೆ
ಪಾನ ಖಾವುನ್ ಆಯ್ಲೊಯ್

31

ಚಂದ ಮೊರಾ

ಚಂದ ಮೊರಾ ಚಂದ ಮೊರಾ
ಯೋ ಯೋ ಯೋ

ಬಣ್ಣಾ ಮೊರಾ ಬಣ್ಣಾ ಮೊರಾ
ಯೋ ಯೋ ಯೋ

ತುಗೆಲೆಂ ಪಾಕ ಭೋವ್ ಚಂದ
ಯೋ ಯೋ ಯೋ

ತುಗೆಲೊ ನಾಚು ಭೋವ್ ಚಂದು
ಯೋ ಯೋ ಯೋ

ಚಂದ ಮೊರಾ ಬಣ್ಣಾ ಮೊರಾ
ಯೋ ಯೋ ಯೋ

32

ಹಸ್ತಿ ಆಯಲಿ

ಖಾಂಬ್ಯಾ ವರಿ ಪಾಯ
ಗೆರಶೆ ವರಿ ಕಾನ
ವಣತಿ ವರಿ ಪೋಟ
ದೋಳೆ ಕಿತ್ಲೆ ಸಾನ !

ದಿವ್ವಾ ವರಿ ನಾಁಕ
ದೀಗ ದೀಗ ದಾಁತ
ಕೊಬ್ಬು ತಿಕ್ಕಾ ಪ್ರೀತಿ
ನಾರ್ಲ್ಲು ಹಾಣು ದಿಯ್ಯಾತಿ

ಹೀ ಕೋಣ ಸಾಂಗಾಚಿ
ಹಸ್ತಿ ಆಯಲಿ ಪಳಯಾಚಿ

33

ಕಾಯಳ್ಯಾ ಪೀಲ

ಕಾ ಕಾ ಕಾಯಳ್ಯಾ ಪಿಲ್ಲಾ
ಆಂಗ್ಣಾಁತ ಇತ್ಯಾಕ ಆಯ್ಲಾಁ ?
ಆಂಗ್ಣಾಂತ ಆಶ್ಶಿಲಿ ಥಾಲ್ಲಿ
ಪಿಲ್ಲಾನ ಉಮ್ಮಿ ಘಾಲ್ಲಿ
ಥಾಲಯೆಁತ ಆಶ್ಶಿಲೆ ಉದ್ದಾಕ
ಪಿಲ್ಲಾ ಮೇಳ್ಳಿ ಪಿವಚಾಕ
ಕಾ ಕಾ ಪೀಲ ರಳ್ಳೆಁ
ಬುರ್ ಬುರ್ ಉಬ್ಬುನು ಗೆಲ್ಲೆಁ

34

ಬೇ ಬೇ ಬೊಕ್ಕಡಿ

ಬೇ ಬೇ ಬೊಕ್ಕಡಿ
ಧಾವ್ಲಿ ನ್ಹಂಯ್ಕೆ ಆಲ್ತಾಡಿ
ಧರೂಕ ಗೆಲ್ಲೊ ಮ್ಹಾಂತು
ಬೊಕ್ಕಡಿ ಉಡ್ಲಿ ನ್ಹಂಯ್ತು
ಉಡೋನು ಸೊಳ್ಳಿ ದೋರಿ
ತಾಂಡುನು ಕಾಳ್ಳಿ ವಯ್ರಿ
ಬೇ ಬೇ ಬೊಕ್ಕಡಿ
ಮ್ಹಾಂತಾನ ವ್ಹೆಲ್ಲಿ ಪೆಲ್ತಾಡಿ

35

ಝುಗ್ ಝುಗ್ ನಕ್ಷತ್ರ

ಝುಗ್ ಝುಗ್ ಝುಗ್ ಝುಗ್ ನಕ್ಷತ್ರ
ತುಗೆಲಿ ಸಂಗತಿ ಭಾರಿ ವಿಚಿತ್ರ
ನೀಳ ಮಳ್ಬಾ ವಯ್ರಿ ಭೋ ಅಂತರಾರಿ
ಜಿಗಿಜಿಗಿ ದಿಸ್ತಾ ವಜ್ರಾವರಿ
ಸಾಂಜೇರಿ ಸೂರ್ಯಾನ ಬುಡ್ತರಿ
ಬರೋ ಪ್ರಕಾಶ ನಾ ಜಾತ್ತರಿ
ಮಳ್ಬಾರಿ ತೂ ಯೇವ್ನು ಫಳ ಫಳ್ತಾ
ರಾತಭರಿ ಝಿಗ್ ಝಿಗ್ ಝಿಗ್ ಝಿಗ್ತಾ

36

ಪೀ಼ ಪೀ಼ ಪಿಂಪಿರಿ

ಪೀ಼ ಪೀ಼ ಪಿಂಪಿರಿ
        ವಾಜೂ಼ಕ ಯೋ ಶಾಂತೆರಿ
        ಆತ್ತ಼್ ನಾಕಾ ಆತ್ತ಼್ ನಾಕಾ
ವಾಜಿನ ಘಾಯಿ ಘಾಂತ್ಯಾರಿ

ಘಾಂತ್ಯಾರಿ ಉಟಾವನು ವಾಜೂನ್ ಬೊರೋನು
        ಬುದಂತಿ ಜಾಲ್ಲಿ ಶಾಂತೆರಿ
        ಬುದಂತಿ ಜಾಲ್ಲಿ ಶಾಂತೆರಿ
ಪೀ಼ ಪೀ಼ ಪಿಂಪಿರಿ

37

ಚಂದಮಾಮು

ಚಂದಮಾಮು ಚಂದಮಾಮು
        ಧಾ಼ವ್ಟಾ ಕಿತ್ಯಾಕ?

ಮೋಡಾ ಮದೆ಼ ಆಡ ಜಾವ್ನು
        ನಿಪ್ತಾ ಕಿತ್ಯಾಕ ?

ಸೊಶ್ಯಾ ಪಿಲ್ಲಾಕ ಹಾಂಡೀರ ಮಾರ್ರು
        ರಾಬ್ಲಾ ಕಿತ್ಯಾಕ?

ಚಂಡು ಖೇಳ್ಯಾ಼ ತೊಗ್ಗು ದೇ಼ವ್ನು
        ಯೇನಾ ಕಿತ್ಯಾಕ?

38

ಕುಂಜಿ ಮಂಗಲ್ ಗಿಂಡಿ

ಕುಂಜಿ ಮಂಗಲ್ ಗಿಂಡಿ
ಕುಂಜಿ ಮಂಗಲ್ ಗಿಂಡಿ
ಕೇಳೀನ ಘಾಲ್ಯಾ ಬೊಂಡಿ
ಚೆರ್ಡಾನ ನಿದ್ದೋಚೆ ದಾಂಡಿ
ಭಾಂಗ್ರಾಚಿ

39

ರುಪ್ಯಾಚೆ಼ ನೆವಾಳೆ಼

ಭಿತರ್ ಆಸ್ಸ ಕು಼ವಾಳೆ಼
ಬಾ಼ಯ್ತು ಆಸ್ಸ ಹೆ಼ವಾಳೆ಼
ಆಮಗೆಲೆ ಚೆರ್ಡಾ ನೆವಾಳೆ಼
ರುಪ್ಯಾಚೆ಼

40

ತುಪ್ಪಾಚೆ಼ ಖಾಣ

ಭಿತರ ಆಸ್ಸ ಭಾಣ
ನಾರ್‍ಲಾ ಚಾರಿ ಸೋಣ
ಚೆರ್ಡಾನ ಖಾವ್ವೆ಼ ಖಾಣ
ತುಪ್ಪಾಚೆ಼

41

ಭೊಬ್ಬೆ ನಾರ್ಲ ಗೊಡ್ನಾಚೆ

ಭೊಬ್ಬೆ ನಾರ್ಲ ಗೊಡ್ನಾಚೆ
ರೋಸಾಂತು ತೆ ಬುಡೋಚೆ
ಆಂ ಆಂ ಕೋರ್ನು ಖಾವ್ವೆ
ಜಮ್ ಕೋರ್ನು ಭೊ಼ವ್ವೆ

42

ಆಮ್ಮಾ ಮಾಕ್ಕಾ ಪೆಪ್ಪೆ ವ್ಹರಿ

ಆಮ್ಮಾ ಮಾಕ್ಕಾ ನ್ಹಾಣಯಿ
ಆಮ್ಮಾ ಮಾಕ್ಕಾ ವೊಳಯಿ

ಪೊರೇ ತುಕ್ಕಾ ತಿತ್ತೊ ಕರ್ತಾಂ
ಮಾತ್ಯಾಂತ ತುಕ್ಕಾ ಫುಪ್ಪ ಮಾಳ್ತಾಂ

ಆಮ್ಮಾ ಮಾಕ್ಕಾ ಫಾಪ್ಪ ಫಾಲಿ
ಪಾಟ್ಲಿ ಮುರ್ಗಿ ಹಾತ್ತಾ ಫಾಲಿ

ಪೊರೇ ತುಕ್ಕಾ ಭಾಂಬಾ ಫಾಲ್ತಾಂ
ಚಂದಿ ಗೊಂಡಿ ತುಕ್ಕಾ ಕರ್ತಾಂ

ಆಮ್ಮಾ ಮಾಕ್ಕಾ ಪೆಪ್ಪೆ ವ್ಹರಿ
ಪೊರೇ ತುಕ್ಕಾ ಪೆಪ್ಪೆ ವ್ಹರ್ತಾಂ

ಚಾಂಯ್ ಚಕ್ ಚಾಂಯ್ ಚಕ್ ಚಾಂಯ್ ಚಕ್

43

ಹೊಡ್ಡ ಟೊಪ್ಪ್ಯೇ ಪೋರು

ಹೊಡ್ನ ಟೊಪ್ಪ್ಯೇ ಪೋರು
ಸೈಕಲ್ ಮಸ್ತುನು ಜೋರು
ವತ್ತರಾಸ್ತನಾ ಮೆಳ್ತಾ ವಾಟೇರ
ಮಾತ್ಯೆ ಪೊರ್ನ್ಯೊ ಪಾಗಾರು

ಪಾಗಾರಾ ವಯ್ಲೇನ ಪೋರು
ಸೈಕಲ ಮಸ್ತಿತಾ ಜೋರು
ಸೈಕಲ್ ಹೆತಾಂ ಟೊಪ್ಪಿ ತೆತಾಂ
ಪಾಗಾರಾ ವಯ್ರಿ ಪೋರು

ಪೊರಾ ವಯ್ರಿ ಪಾಗಾರು?

44
ಕಿಣ್ - ಝುಣ್ - ಘುಲ್ - ಕಿಲ್

ಬಾಬ್ಬಾಲೆ ಪಾಯ್ಯಾ ವಾಳೆಂ
ಕಿಣ್ ಕಿಣ್ ಕಿಣ್

ಆಕ್ಕಾಲೆ ಪಾಯ್ಯಾ ಸರಪಳಿ
ಝುಣ್ ಝುಣ್ ಝುಣ್

ಭೈಣೀಲೆ ಪಾಯ್ಯಾ ಗಾಗ್ಗರಿ
ಘುಲ್ ಘುಲ್ ಘುಲ್

ಆಮ್ಮಾಲೆ ಹಾತ್ತಾ ಕಾಂಕಣ
ಕಿಲ್ ಕಿಲ್ ಕಿಲ್

ಕಿಣ್ ಕಿಣ್ ಕಿಣ್
ಝುಣ್ ಝುಣ್ ಝುಣ್

ಘುಲ್ ಘುಲ್ ಘುಲ್
ಕಿಲ್ ಕಿಲ್ ಕಿಲ್

45
ತೀನಿ ವಿಂದ್ರಾ ಪಿಲ್ಲಾಂ

ತೀನಿ ವಿಂದ್ರಾ ಪಿಲ್ಲಾಂ ಸುವ್ವೆ ತೊಂಡಾಚಿಂ
ತೀನಿ ಮಾಜ್ರಾ ಪಿಲ್ಲಾಂ ಗೊಂಡೆ ಬಾಲ್ಲಾಂಚಿ
ತೀನಿ ಸುಣ್ಯಾ ಪೆಟ್ಟೆ ವಾಂಕಡೆ ಬಾಲ್ಲಾಂಚೆ
ದೋನಿ ಡುಕ್ರಾ ಪೆಟ್ಯಾಂ ಒಟೂ ಪೆಪ್ಪೆ ಗೆಲ್ಲಿಂತಿ

ಪುರಾಯಿ ಪಿಲ್ಲಾಂಕ ಜರಿ ಗವನ ಚೋಳಿ ಟಿಕ್ಲೇಚಿ
ಜಿಕ್‌ಪಿಕ ಜಿಕಪಿಕ್ ಜಿಕ್ !

ಪಾಯ್ಯಾ ಘಾಲ್ಲಲೆ ಕಿಲಕಿಲೆ ಜಿಲ್ ಜಿಲ್ ಹಾಲ್ತಾತಿ
ಜಿಲ್‌ಜಿಲ್ ಜಿಲ್‌ಜಿಲ್ ಜಿಲ್ !

ತೆದೊ ಭಿತರ ಪಾವಸ ಪಳ್ಳೊ
ಭರ್ ಭರ್ ಭರ್ !

ಪಿಲ್ಲಾಂ ಭೀವ್ನು ಘುರ್ಕಡೆ ಧಾವ್ಲಿಂ
ಪಾಸ್ ಪಾಸ್ ಪಾಸ್ !

46

ಹೋಡ ಹಿತ್ತ್ಲ

ತ್ಯಾಂಪಣ ಭಂಡರ್ಯಾಲ್ಯಾ ಘುರಾಕ ಹೋಡ ಹಿತ್ತ್ಲ
ಲಾ! ಲಾ! ಲಾ!
ತ್ಯಾ ಹಿತ್ತ್ಲ ಭರ ಭೊಂವ್ತಾಚಿ ಸೂಣಿಂ ತರತರೇಚಿಂ
ಲಾ! ಲಾ! ಲಾ!
ಭೌ ಭೌ ಹೆಕಡೆ ಭೌ, ಭೌ ಭೌ ತೆಕಡೆ ಭೌ
ಚಾರಿಯ್ ಕಡೇನ ಭೌ ಭೌ

ತ್ಯಾಂಪಣ ಭಂಡರ್ಯಾಲ್ಯಾ ಘುರಾಕ ಹೋಡ ಹಿತ್ತ್ಲ
ಲಾ! ಲಾ! ಲಾ!
ತ್ಯಾ ಹಿತ್ತ್ಲ ಭರ ಭೊಂವ್ತಾಚಿ ಮಾಜ್ರಿಂ ತರತರೇಚಿಂ
ಮ್ಯಾಂವ್ ಮ್ಯಾಂವ್ ಹೆಕಡೆ ಮ್ಯಾಂವ್, ಮ್ಯಾಂವ್ ಮ್ಯಾಂವ್ ತೆಕಡೆ ಮ್ಯಾಂವ್
ಚಾರಿಯ್ ಕಡೇನ ಮ್ಯಾಂವ್ ಮ್ಯಾಂವ್

ತ್ಯಾಂಪಣ ಭಂಡರ್ಯಾಲ್ಯಾ ಘುರಾಕ ಹೋಡ ಹಿತ್ತ್ಲ
ಲಾ! ಲಾ! ಲಾ!
ತ್ಯಾ ಹಿತ್ತ್ಲ ಭರ ಭೊಂವ್ತಾಚಿ ಕುಂಕ್ಡಿಂ ತರತರೇಚಿಂ
ಕೊ ಕೊ ಹೆಕಡೆ ಕೊ, ಕೊ ಕೊ ತೆಕಡೆ ಕೊ
ಚಾರಿಯ್ ಕಡೇನ ಕೊಕೊ

ತ್ಯಾಂಪಣ ಭಂಡರ್ಯಾಲ್ಯಾ ಘುರಾಕ ಹೋಡ ಹಿತ್ತ್ಲ
ಲಾ! ಲಾ! ಲಾ!
ತ್ಯಾ ಹಿತ್ತ್ಲ ಭರ ಉಬ್ತಾಚಿ ಕಾಯಳೆ ತರತರೇಚೆ
ಕಾ ಕಾ ಹೆಕಡೆ ಕಾ, ಕಾ ಕಾ ತೆಕಡೆ ಕಾ
ಚಾರಿಯ್ ಕಡೇನ ಕಾ ಕಾ

ತ್ಯಾಂಪಣ ಭಂಡರ್ಯಾಲ್ಯಾ ಘುರಾಕ ಹೋಡ ಹಿತ್ತ್ಲ
ಲಾ! ಲಾ! ಲಾ!

(ಓಲ್ಡ್ ಮೆಕ್‌ಡೋನಾಲ್ಡ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ)

47

ಪಾಲ್ಲೊ - ಕೊಯರು

ಪಾಲ್ಲೊ - ಕೊಯರು ಪಾಲ್ಲೊ - ಕೊಯರು
ಆಂಗ್ಣಾಂತೂಂ
ವೆಂಚೂನ ಕಾಣು ಪದ್ಮಾ
ಪೂಟ ಕರ್ ತೂಂ

ಪಾಲ್ಲೊ - ಕೊಯರು ಪಾಲ್ಲೊ - ಕೊಯರು
ಆಂಗ್ಣಾಂತೂಂ
ಪೂಟ ಕೋರ್ನು ಸೊಡ್ತಾ ಮಾಯ್ಕೆಂ
ಸಾರ್ನಿ ದೀ ತೂಂ

ಸಾರ್ನಿ ದಿಲ್ಲಿ ಸಾರ್ನಿ ದಿಲ್ಲಿ
ಮಾಂಯೆನ
ಪಾಸ್ ಪಾಸ್ ಪಾಸ್ ಪಾಸ್ ಮಾರ್ಲಿ
ಪದ್ಮಾನ

ಪಳೆಗೆ ಮಾಯ್ಕೆಂ ಪಳೆಗೆ ಮಾಯ್ಕೆಂ
ಆಂಗಣ
ಝುಗ್ ಝುಗ್ ಝುಗ್ ಝುಗ್ ಝುಗ ಝುಗ್
ಕೆಲ್ಲೆಂ ಪದ್ಮಾನ

(ಬಿಟ್ಸ ಔಫ್ ಪೇಪರ್ಸ್ ದಾಟಿಯಲ್ಲಿ)

48

ಧಾ ಮಣಯಾ° ಸೋರು

ಧಾ ಮಣಯಾ° ಸೋರು ಪಿಟ್ಟೇಲೆ ಗಳ್ಯಾಕ
ತಾಂತುಲಿ ಏಕಿ ಮಣಿ ತುಂಟ್ಯಾರಿ ಣವ್ವ ವರತ
ಣವ್ವ ಮಣಯ್ಯಾ° ಸೋರು ಪಿಟ್ಟೇಲೆ ಗೆಳ್ಯಾಕ
ತಾಂತುಲಿ ಏಕಿ ಮಣಿ ತುಂಟ್ಯಾರಿ ಆಠ ವರತ
ಆಠ ಮಣಯಾ° ಸೋರು ಪಿಟ್ಟೇಲೆ ಗಳ್ಯಾಕ
ತಾಂತುಲಿ ಏಕಿ ಮಣಿ ತುಂಟ್ಯಾರಿ ಸಾತ ವರತ
ಸಾತ ಮಣಯಾ° ಸೋರು ಪಿಟ್ಟೇಲೆ ಗಳ್ಯಾಕ
ತಾಂತುಲಿ ಏಕಿ ಮಣಿ ತುಂಟ್ಯಾರಿ ಸ ವರತ
ಸ ಮಣಯಾ° ಸೋರು ಪಿಟ್ಟೇಲೆ ಗಳ್ಯಾಕ
ತಾಂತುಲಿ ಏಕಿ ಮಣಿ ತುಂಟ್ಯಾರಿ ಪಾಂಚ ವರತ
ಪಾಂಚ ಮಣಯಾ° ಸೋರು ಪಿಟ್ಟೇಲೆ ಗಳ್ಯಾಕ
ತಾಂತುಲಿ ಏಕಿ ಮಣಿ ತುಂಟ್ಯಾರಿ ಚಾರಿ ವರತ
ಚಾರಿ ಮಣಯಾ° ಸೋರು ಪಿಟ್ಟೇಲೆ ಗಳ್ಯಾಕ
ತಾಂತುಲಿ ಏಕಿ ಮಣಿ ತುಂಟ್ಯಾರಿ ತೀನಿ ವರತ
ತೀನಿ ಮಣಯಾ° ಸೋರು ಪಿಟ್ಟೇಲೆ ಗಳ್ಯಾಕ
ತಾಂತುಲಿ ಏಕಿ ಮಣಿ ತುಂಟ್ಯಾರಿ ದೋನಿ ವರತ
ದೋನಿ ಮಣಯಾ° ಸೋರು ಪಿಟ್ಟೇಲೆ ಗಳ್ಯಾಕ
ತಾಂತುಲಿ ಏಕಿ ಮಣಿ ತುಂಟ್ಯಾರಿ ಏಕಿ ವರತ
ಏಕಿ ಮಣಯಾ° ದಾರು ಪಿಟ್ಟೇಲೆ ಗಳ್ಯಾಕ
ತಾಂತುಲಿ ಏಕಿ ಮಣಿ ತುಂಟ್ಯಾರಿ ದಾರು ಮಾತ್ರ ವರತ

(ಟೆನ್ ಗ್ರೀನ್ ಬಾಟಲ್ಸ್ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ)

49
ಮೆಳ್ಳೊ ಏಕು ಘುರೊ ಸಾಯಬಾ

ಮೆಳ್ಳೊ ಏಕು ಘುರೊ ಮೆಳ್ಳೇಕು ಘುರೊ ಮೆಳ್ಳೇಕು ಘುರೊ
ಸಾಯಬಾ ।

ಗಿಳ್ಳೊ ತೊ ಸಗ್ಗೊ ಗಿಳ್ಳೊ ತೊ ಸಗ್ಗೊ ಗಿಳ್ಳೊ ತೊ ಸಗ್ಗೊ
ಸಾಯಬಾ ।

ಪೊಟ್ಟಾಂ ದುಕ್ತಾ ಪೊಟ್ಟಾಂ ದುಕ್ತಾ ಪೊಟ್ಟಾಂ ದುಕ್ತಾ
ಸಾಯಬಾ ।

ಆಪ್ಪಯಿ ವೈಜಾ ಆಪ್ಪಯಿ ವೈಜಾ ಆಪ್ಪಯಿ ವೈಜಾ
ಸಾಯಬಾ ।

ಶಿಗೂಳ್ನ ಪೊಟ ಶಿಗೂಳ್ನ ಪೋಟ ಶಿಗೂಳ್ನ ಪೋಟ
ಸಾಯಬಾ ।

ಮೆಳ್ಳೊ ತೊ ಘುರೊ ಮೆಳ್ಳೊ ತೊ ಘುರೊ ಮೆಳ್ಳೊ ತೊ ಘುರೊ
ಸಾಯಬಾ

ಜಾಲ್ಲೊ ಹಾಂವ ಬರೊ ಜಾಲ್ಲಾಂವ್ ಬರೊ ಜಾಲ್ಲಾಂವ್ ಬರೊ
ಸಾಯಬಾ ।

ಪಾವ್ಲೊ ದೇವು ಪಾವ್ಲೊ ದೇವು ಪಾವ್ಲೊ ದೇವು
ಸಾಯಬಾ ।

(ಫೌಂಡ್ ಎ ಪೀನಟ್ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ) ವೈಜ = ವೈದ್ಯ

50

ವಾಗಾ ವೇಸು

ಡಂಗರ ಟಕ್ಕರ ಡಂಗರ ಟಕ್ಕರ
        ವಾಗಾ ವೇಸು ನಾಂತಾ

ಟೊಪ್ಪಿ ಘಾಲ್ನು ಬಾಲ ಬಾಂದುನು
        ವಾಗಾ ವೇಸು ನಾಂತಾ
ಮಾತ್ತೆ಼ ಹಾಲ್ಲೋನು ಬಾಲ ಉಕೋಳ್ನು
        ವಾಗಾ ವೇಸು ನಾಂತಾ

ಡಂಗರ ಟಕ್ಕರ ಡಂಗರ ಟಕ್ಕರ
        ವಾಗಾ ವೇಸು ನಾಂತಾ

ಗಳ್ಯಾ ಘಾಲ್ನು ಫುಲ್ಲಾ಼ ಮಾಳಾ
        ವಾಗಾ ವೇಸು ನಾಂತಾ
ತಾಂಬ್ಡಿ ಜೀಬ ಭಾಯ್ರಿ ಘಾಲ್ನು
        ವಾಗಾ ವೇಸು ನಾಂತಾ

ಡಂಗರ ಟಕ್ಕರ ಡಂಗರ ಟಕ್ಕರ
        ವಾಗಾ ವೇಸು ನಾಂತಾ

51

ಸುಣ್ಯಾ ಪೆಟ್ಯಾ ಸುಣ್ಯಾ ಪೆಟ್ಯಾ

ಸುಣ್ಯಾ ಪೆಟ್ಯಾ ಸುಣ್ಯಾ ಪೆಟ್ಯಾ
ಭೊಬ್ಬೊ ಜಾಯವೆ ?
ಭೊಬ್ಬೊ ಜಾಯಿ ನುನ್ನು ಜಾಯಿ
ಪೂರಾಯಿ ಜಾಯಿ

ಸುಣ್ಯಾ ಪೆಟ್ಯಾ ತುಕ್ಯಾ ಭೊಬ್ಬೊ
ಇತ್ಯಾಕ ಜಾಯಿ ?
ಖಾವ್ನು ತ್ರಾಣೆ ಜಾವ್ನು ಘುರ
ರಾಕೂಂಕ ಜಾಯಿ

ಸುಣ್ಯಾ ಪೆಟ್ಯಾ ಚೊರಾನ ಆಯಿಲ್ಯಾರಿ
ಇತ್ತೆಂ ಕರ್ತಲೊ?
ಲೊಳ್ ಲೊಳ್ ಭೌ ಮ್ಹೊಣು
ಹಾಂವ ಭೊಂಕ್ತಲೊ

ಚಂದು ಪೆಟ್ಯಾ ರಾಬ ವಚೂನ
ಭೊಬ್ಬೊ ಹಾಡ್ತಲೊಂ
ಹಾಂ! ತುಗೆಲೆ ಘುರ ಹಾಂವ
ರಾಕೂನ ಪಡ್ತಲೊಂ

(ನಾಯಿಮರಿ ನಾಯಿಮರಿ ತಿಂಡಿ ಬೇಕೆ? ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ)

52

ಗೊಮಟಿ ಬಿಲ್ಲಿ

ಬಿಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲಿ
ಗೊಮಟಿ ಬಿಲ್ಲಿ
ಖಂಯಿ ಗೆಲ್ಲೆಲಿ ?
ನಾಂ ತೂಂ ಆಪಯ್ಯಾರಿ
ದುದ್ದಾ ಥಾಲ್ಲಿ
ಹೂನ ಕೋರ್ರು ದವರ್ಲೆಲಿ

ಆಯ್ಕರೆ ಪೋರಾ
ಗೊಮಟೆ ಮೊರಾ
ಮೈಸೂರ ರಾವಳಾರಾಕ
ರಾಣಿಲೆ ಸಾಂಗತ
ರಾಯು ಆಶ್ಶಿಲೊ
ಅಂತಃಪೂರಾಂತು

ಬಿಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲಿ
ಸಾಂಗ ತೂಂ ವಗ್ಗಿ
ಜೊಯ್ಶಿಲೆ ವ್ವಡವೀಕ
ರಾಣಿಲ್ಯಾ ಮಾಂಚ್ಯಾ
ಪಂದಾಂತು ಚೊಯ್ಲಿ
ಚೂಂ ಚೂಂ ಏಂದ್ರಾಕ

(ಬೆಕ್ಕೇ ಬೆಕ್ಕೇ ಮುದ್ದಿನ ಸೊಕ್ಕೆ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ)

53

ಏಕ ಧೋರ್ನು ಧಾ

ಏಕ ಏಕ ಏಕ
ಬಾಬು ಖಾಯ್ನಾ ತೀಕ

ದೋನಿ ದೋನಿ ದೋನಿ
ಬಾಬು ಖಾತ್ತಾ ಲೋಣಿ

ತೀನಿ ತೀನಿ ತೀನಿ
ಬಾಬು ದೂದ ಪೀನಿ

ಚಾರಿ ಚಾರಿ ಚಾರಿ
ಬಾಬು ಬಸ್ತಾ ಪಾಯ್ಯಾರಿ

ಪಾಂಚ ಪಾಂಚ ಪಾಂಚ
ಬಾಬ್ಬಾ ತೂಂ ನಾಚ

ಸ ಸ ಸ
ಬಾಬು ಕರ್ತಾ ವೇಸ

ಸಾತ ಸಾತ ಸಾತ
ಬಾಬು ಜೆವ್ತಾ ಶೀತ

ಆಠ ಆಠ ಆಠ
ಬಾಬ್ಬಾಕ ಭರ್ಲ್ಲೆ ಪೋಟ

ಣವ್ವ ಣವ್ವ ಣವ್ವ
ಬಾಬು ಕರ್ತಾ ವಾವ್‌

ಧಾ ಧಾ ಧಾ
ಹಾತ್ತಾಕ ಬೊಟ್ಟಿಂ ಧಾ

54

ಬೊಕ್ಕಡೆ ಪೆಟ್ಟೊ

ಬೊಕ್ಕಡೆ ಪೆಟ್ಟೊ ಬ್ಯಾಂ !
ಚಂದು ಪೆಟ್ಟೊ ಬ್ಯಾಂ !
ವಾಟ ಘುಪ್ಪುನು ರಾನ್ನಾ ಭಿತ್ತರಿ
ಬ್ಯಾಂ! ಬ್ಯಾಂ! ಬ್ಯಾಂ!

ಪಾಟಾ° ವಾಗು ಹಾಂ !
ಪೆಟ್ಯಾ ಚೋವ್ನು ಹಾಂ !
ಮಾರ್ನು ಖಾವ್ಯಾ° ಮ್ಹೊಣು ಉಡ್ಲೊ
ಹಾಂ! ಹಾಂ! ಹಾಂ!

ಶಿಕಾರಿ ಆಯ್ಲೊ ಥಾಂ !
ವಿಂದ್ಲೊ ಬಾಣು ಥಾಂ !
ಬಾಣು ಲಾಗುನು ವಾಗು ಮೆಲ್ಲೊ
ಥಾಂ! ಥಾಂ! ಥಾಂ!

ಆಯ್ಲೊ ಶಿಕಾರಿ ಟಾಂ !
ಪೆಟ್ಯಾ ಉಬಾರ್ನು ಟಾಂ !
ಖಾಂದ್ಯಾರ್ ಘಾಲ್ನು ಗಾ°ವಾ ಗೆಲ್ಲೊ
ಟಾಂ! ಟಾಂ! ಟಾಂ!

ಟಾಂ ಟಾಂ ಟಾಂ
ಥಾಂ ಥಾಂ ಥಾಂ
ಹಾಂ ಹಾಂ ಹಾಂ ಹಾಂ
ಬ್ಯಾಂ ಬ್ಯಾಂ ಯಾಂ

(ಕುರಿಯ ಮರಿ ಬ್ಯಾಂ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ)

55

ಶಾಣೊ ಬಾಬುಲೊ

ಶಾಣೊ ಆನಿ ಗುಣೊ ಮ್ಹಜೊ
ಬರೊ ಬಾಬುಲೊ
ಕೊಕೊ ಆನಿ ಮೆಮೆ ಖಾವ್ನ್
ವ್ಹಡ್ಲೊ ಜಾತಲೊ

ಶಾಣೊ ಆನಿ ಗುಣೊ ಮ್ಹಜೊ
ಸೊಭಿತ್ ಬಾಬುಲೊ
ಸದಾಂ ಸಾಂಜೆರ್ ಸಾಬು ಘಾಲುನ್
ವೆಳಾರ್ ನ್ಹಾತಲೊ

ಶಾಣೊ ಆನಿ ಗುಣೊ ಮ್ಹಜೊ
ಹುಶಾರ್ ಬಾಬುಲೊ
ಪೊತೆಂ ಆನಿ ಸಾತ್ತೆಂ ಘೆವುನ್
ಶಾಳೆಕ್ ವತಲೊ

56

ಘೊಂಗೊ ಆಯ್ಲೊ ಘೊಂಗೊ

ಘೊಂಗೊ ಆಯ್ಲೊ ಘೊಂಗೊ
ತಾಂಬ್ಡೆ ದೊಳ್ಯಾ ಖಿಂಯಿಗೊ
ಬಾಬ್ಬಣಾಕ ನಿಪ್ಪಯಾ
ರಣ್ಣೆಂ ಗಿಣ್ಣೆಂ ಭೊಂಗೊ

ಘೊಂಗೊ ಆಯ್ಲೊ ಘೊಂಗೊ
ಹೋಡ ಪೊಟ್ಟ್ಯಾ ಖಿಂಯಿಗೊ
ಬಾಬ್ಬಣಾಕ ನಿದಾಯಾ
ಹಟ ಗಿಟ ಭೊಂಗೊ

ಘೊಂಗೊ ಆಯ್ಲೊ ಘೊಂಗೊ
ಹುಂಬ್ರಾರಿ ಬಸ್ಲ್ಲಾ ಖಿಂಯಿಗೊ
ಬಾಬ್ಬಣ ಆತ್ತೆಂ ನಿದ್ದಲೊ
ಆನಿ ಘೊಂಗೊ ಭೊಂಗೊ

(ಘೊಂಗೊ ಆಯ್ಲೊ ಘೊಂಗೊ, ಸಂಸಾರು ನಾಕಾ ಭೊಂಗೊ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ)

57

ಜಾಯ್ ದಿವಸು ಕೊರಯಾಂ

ಪ್ರೀತಿ ವಾಂಟುಯಾಂ ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ
ಮೋಗು ಗಾಂತುಯಾಂ ಲಾ.... ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ

ಜಾಯ್ ದಿವಸು ಕೊರಯಾಂ ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ
ಸಂಭ್ರಮು ಪಾವುಯಾಂ ಲಾ .... ಲಾ, ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ

ದಿವ್ಯೊ ಲಾವಯಾಂ ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ
ಹುಜ್ವಾಡು ಶಿಂಪುಯಾಂ ಲಾ .... ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ

ಕೊಡ್‌ಪಣ ವಿಸೊರುಯಾಂ ಲಾ ಲಾ....
ಬರೆಪಣ ಮಾಗ್ನುಯಾಂ ಲಾ .... ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ

ಸಂತೋಷು ಹೊಳೊಯಾಂ ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ
ಸುಖ ಪಾವಯಾಂ ಲಾ .... ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ || ಪ್ರೀತಿ ||

(ಬ್ರೌನ್ ಗರ್ಲ್ ಇನ್ ದ ರೇನ್ ಟ್ರಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಲಾ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ)

58

ಚೆರಡಾಲಿ ನೀತಿ

ಫೊಂಗೊ ಪಳೆ ಫೊಂಗೊ । ಭಾರಿ ಹೋಡು ಫೊಂಗೊ
ಹಳೂ ಹಳೂ ಯೇವುನು । ಗೀಳ್ನು ಸೊಡ್ತಾ ಫೊಂಗೊ ॥

ಫೊಂಗೊ ಕೆದನಾ॰ಯಿ ಯೆತ್ತಲೊ
ಮ್ಹಳ್ಳಲ್ ಮನಾ ಧೋರ್ನು
ಫೊಂಗೊ ಯೆವಚ್ಯಾಕ ತಯಾರಿ
ಕೆದನಾ॰ಯಿ ಮುಕಾರಿ ದವರಿ ॥

ಸಂತ ಜನಾ॰ಲಿ ಸೇವಾ ಕೋರ್ನು
ಮ್ಹಾಲ್ಗಡ್ಯಾ॰ಕ ಮಾತ್ತೆ॰ ಬಾಗ್ಸುನು
ಚಲತ ತು॰ವೆ ಆಸನಾ
ಫೊಂಗೊ ಕೆದನಾ॰ಯಿ ಚೆರಡಾ ಯೆನಾ ॥

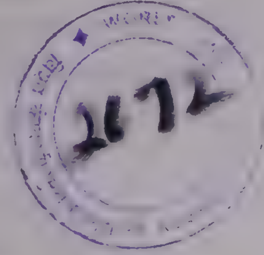
ಫೊಂಗೊ ಆಯ್ಲೊ ಚೆರಡಾ
ತು॰ವೆ ಭಿವ್ಚೆ ನಾಕ್ಕಾ
ರಾಮ ನಾಮ ಧ್ಯಾನ ಕೋರ್ನು
ದೂರ ಕರೀ ಚೆರಡಾ ತಾಕ್ಕಾ ॥

59

ಚೆರಡು

ದಿಸ್ತಾ ದೊಳ್ಯಾಕ ಮಂದಹಾಸು
ಜಾತ್ತಾ ಮನಾಕ ಉಲ್ಲಾಸು ....
ಹಾ°ಸರೇ ಪೊರಾ ಹಾ°ಸ ....

ದಿಸಲ್ ಹಾತಾ°ತು ತುಗೆಲೆ
ಚಂದ ಏಕ ಫೂಲ
ಫಳ ಫಳ ದೊಳ್ಯಾ°ತು ದಿಸಲಿ
ಧಾರ ಪ್ರೀತಿಚಿ ನಿರ್ಮಲ ।

ಸುಂದರ ತುಗೆಲೆ ರೂಪ
ಗೊಂಡೆ ಗೊಂಡೆ ಹಾತ ಪಾಯ
ಪಾವಲಾನ ಪಾವಲ ದವರುನು
ಧೊಲತ್ ಧೊಲತ್ ಯೆವಪ
ಪಳೈತಾನ ಚೆರಡಾ ವಿಸರಲಿ ದೇಹ ಭಾನ ।

ದೂರಚ್ಯಾನ ಹಾ°ಸುನು ಲಾಗ್ಗಿಯೆತ್ತನ ಧಾ°ವ್ನು
ಹಾತ್ತಾಕ ಮೇಳ್ಳಾಶಿ ಬಾಧಾ ದೀವ್ನು
ಘುರಾ ಕಾಮ ಕೆದನಾ ಕೋರು ?
ಯೋರೆ ದೆವಾ ಯೋರೆ ಪೊರಾ
ಥಕುನು ಗೆಲ್ಲಿ ತುಗೆಲ್ಯಾ ಖೇಳ್ನು ।

60

ಸೀತಾ ಕಲ್ಯಾಣ

ಆೈಕರೆ ತು° ಪುತ್ತಾ ಸಾಂಗ್ತಾ° ತುಕ್ಕಾ ಕಥಾ
ಲೋಕ ಸರ್ವ ವ್ಯಥಾ ದೂರ ಕೊರ್ಚಿ

ಸೂರ್ಯವಂಶಾರಾಯು ಜಾಲ್ಲೊ ದಶರಥು
ಅಜರಾಯಾ ಪೂತು ಯಶವಂತೂ

ತಾಕ್ಕಾ ತೆಗ್ಗೊ ಬ್ಯಾಲೊ ಕೌಸಾಲ್ಯಾ, ಕೈಕಯೀ
ಆನಿ ಸುಮಿತ್ರಾ ಬಾಯಿ ರೂಪವಂತಿ

ತೆಗ್ಗಯಿ ಬ್ಯಾಲಾ°ಕ ಜಾಲನಾ°ತಿ ಬಾಲಕ
ಅಶ್ಶೊ°ಣು ರಾಯಾಕ ಜಾಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾ

ಚಿಂತೂನು ರಾಯಾನ ಪುರ್‍ಯೆತಾ ಆಪ್ಯೆಲೆ
ತಾಜ್ಜಾಗಿ ನಿಮ್ಗಿಲೆ° ಇತ್ತೆ° ಕೊರ್‍ಕಾ

ಪುರ್‍ಯೆತಾನ ಸಾಂಗ್ಲೆ° ಯಜ್ಞು ಕೊರ್ಕಾ ಮ್ಹೊ°ಣು
ದಿತ್ತಲೊ ನಾರಾಯಣು ತುಕ್ಕಾ ಪೂತ

ತಶ್ಶಿ° ಯಜ್ಞು ಕೆಲ್ಲೊ, ದೇವು ಪ್ರಸನ್ನು ಜಾಲ್ಲೊ
ಆನಿ ರಾಯಾಕ ದಿಲ್ಲೊ ಪಾಯಸು

ರಾಯಾನ್ ತೊ ಪಾಯಸು ತೆಗ್ಗಯಿ ಬ್ಯಾಲಾ° ದಿಲ್ಲೊ
ತಾಂಕಾ ಗರ್ಭು ಭರ್ಲೊ ನವಮಾಸು

ಕೌಸಲ್ಯೆ ಗರ್ಭಾ°ತು ಜಾಲ್ಲೊ ನಾರಾಯಣು
ಸರ್ವಗುಣಪೂರ್ಣ ರಾಮಚಂದ್ರು

ಕೈಕಯಿ ಗರ್ಭಾ°ತು ಜಲ್ಮಲೊ ಭರತು
ರಾಮಭಕ್ತಿರತು ಗುಣವಂತು

ಸುಮಿತ್ರೆಲೆ ಗರ್ಭಾ°ತು ಜಾಲ್ಲೊ ಲಕ್ಷುಮಣು
ಆನಿ ತೊ ಶತ್ರುಘ್ನು ಜವಳಾ°ತು

ಚೌಗಯಿ ಬಾಲಾ°ಕ ವಿದ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿ ಭರ್‍ಲಿ
ರಾಯಾನ್ ತಾಂಕಾ ಕೆಲಿ ಚೌಲ ಮೂಂಜಿ

ಕೌಶಿಕ ಮೂನಿನ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಾ°ಕ
ಯಜ್ಞ ರಕ್ಷಣೇಕ ಅಶ್ಶಿ ಮ್ಹೊ°ಣು

ಆಪ್ಪೊನು ಹೋರ್‍ನು ತಾಟಕಿ ಮಾರೊನು
ಕೆಲ್ಲೊ ಯಜ್ಞು ಪೂರ್ಣ ಕೌಶಿಕಾನ

ತಶ್ಶಿ ಮುಕಾರ್ಸುನು ವತ್ತನಾ ವಾಟ್ಟೆರಿ
ಪ್ಯಾಲಾಗ್ಲೊ ಶಿಲೇಕ ಶ್ರೀ ರಾಮಾಲೊ

ಅಹಲ್ಯಾ ತೀ ದೇವಿ ಶಿಲೆಂತು ಉಟಾಯ್ಲಿ
ಶಾಪ ಮುಕ್ತ ಜಾಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕ ಬಾಳಾ

ಜನಕ ಮ್ಹೊಣು ರಾಯು ತಾಜ್ಜಿ ಧುವ ಸೀತಾ
ಲೋಕಾಚಿ ತೀ ಮಾತಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿ

ತಿಜ್ಜೆ ವಿವಾಹಾಕ ಬಾಪ್ಪುನ ಕೆಲ್ಲೆ ಪಣ
ಕೋಣ ಕರ್ತಾ ಖಂಡನ ಧನುಷ್ಯಚೆ

ತಾಕ್ಕಾ ದಿತ್ತಾ ಪುತ್ರಿ ಲೋಕಾಚಿ ಜನಿತ್ರಿ
ಹೆಂ ಉತರ ಖಾತ್ರಿ ಅಶ್ಶಿ ಮ್ಹೊಣು

ತೆ ವೇಳಾ ರಾಮಾಕ ಆನೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ
ಘೇವ್ನು ಆಯ್ಲೊ ಥೈಂಕ ತೋ ಕೌಶಿಕು

ಥಂಯಿ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ ಸಭೇರಿ ರಾಯಾಂಚಾ ಮುಕಾರಿ
ಉಬ್ಬಾರ್ಸು ತೆಂ ಭಾರೀ ಧನುಷ್ಯ

ಕ್ಷಣಾಂಚಾ ಭಿತ್ತರಿ ರಾಮಾನ ಕೆಲ್ಕೆ ಕುಡ್ಕೆ
ಖಾಲಿ ಪಳ್ಳೆ ಬೊಡ್ಕೆ ಇತರಾಂಚೆ

ಪಣಾಚಾ ಪ್ರಮಾಣೆ ತೆದ್ನಾ ರಾಮಾಗಳ್ಯಾ
ಸೀತೆನ ಘಾಲ್ಲಿ ಮಾಳಾ ಮೊಗರ್ಯಾಂಚಿ

ರಾಮಾಚ್ಯಾ ಭಾವಾಂಕ ಸೀತೆಚಾ ಭೈಣ್ಯಾಂಕ
ದೀವ್ನು ಜಾಲ್ಲಿ ವ್ಹಾಡ್ಡಿಕ ಚೌಗಾಂಕಯಿ

ಅಸ್ಸಲಿ ಹೀ ಕಥಾ ಆಯ್ಕಿಲ್ಯಾ ಮಾತ್ರಾನ
ದಿವ್ಚೆ ತುಕ್ಕಾ ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಮಚಂದ್ರು

ಕಾನ ದೀವ್ನು ಆಯ್ಕ ಸಾಂಗ್ತಾ ತುಕ್ಕಾ ಗೂಢ
ನಾಂವ ಬಹು ಗೋಡ ಶ್ರೀ ರಾಮಾಲೆಂ

ಶ್ರೀ ರಾಮು ತೊ ದೇವು ಆದಿ ನಾರಾಯಣು
ಲಕ್ಷ್ಮಿಲೊ ರಮಣು ಭಗವಂತು

ಸೀತಾ ಆದಿಮಾಯಾ ಲೋಕಾಚಿ ತೀ ಆಯಿ
ಲಕ್ಷ್ಮಣು ತೊ ಶಯ್ಯಾ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಲೊ

ವಾಯುದೇವಾ ಪೂತು ತಾಜ್ಜೆ ನಾಂವ ಹನುಮಂತು
ರಾಮಾಲೊ ತೊ ದೂತು ಬಲವಂತು

ಹಾನ್ನಿ ಘೆತ್ಲೊ ಜನ್ಮು ರಾವಣಾ ಮಾರ್ಚಾಕ
ಹರಣ ಕೊರ್ಚ್ಯಾಕ ಭೂಭಾರು

ರಾಮು ಲೋಕಪಿತು ತೋಚಿ ತುಕ್ಕಾ ಆನು
ದಿವ್ನೊಂ ತುಕ್ಕಾ ಮಾನು ಹೆ ಲೋಕಾಂತು

ತುಕ್ಕಾ ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ದಿ ಆನಿ ಬರೀ ಬುದ್ಧಿ
ದಿವ್ನೊಂ ಸರ್ವ ಸಿದ್ಧಿ ರಾಮಚಂದ್ರು

ಸೀತಾ ಲೋಕಮಾತಾ ತೀಚಿ ತುಕ್ಕಾ ಅವ್ವು
ದಿವ್ನೊಂ ತುಕ್ಕಾ ಪಾವ್ನು ಸುವರ್ಣಾಚೊ

ರಾಮಾಲೊ ತೊ ಭಾವು ದಿವ್ನೊಂ ತುಕ್ಕ ಆರೋಗ್ಯ
ಹೇಂಚಿ ಹೋಡ ಭಾಗ್ಯ ಹೆ ಜನ್ಮಾಂತುಂ

ರಾಮಾಲೊ ತೋ ದೂತು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ತೋ ವಾಯು
ದಿವ್ನೊಂ ತುಕ್ಕಾ ದೀರ್ಘಾಯು ದಯ ಕೋರ್ನು

ರಾಮು ತುಕ್ಕಾ ರಕ್ಷಕು, ಲಕ್ಷ್ಮಣು ಪಾಲಕು
ಮಾರುತಿ ಶಿಕ್ಷಕು ಭಕ್ತಿಚೊ

ರಾಮ್ ಸೀತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಆನಿ ತೋ ಮರುತಿ
ದವೊರೊಂ ತುಜೆರಿ ಪ್ರೀತಿ ಸದಾಕಾಲ

ಆಯ್ಕುರೇ ತೂಂ ಬಾಳಾ ಕರೀ ರಾಮ ಭಕ್ತಿ
ತುಕ್ಕಾ ಸರ್ವಶಕ್ತಿ ದಿತ್ತಾ ರಾಮು

ಪೂರ್ಣ ಕೆಲ್ಲಿ ಕಥಾ ಸೀತಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಚಿ
ವಾಚಕಾಂಕಯಿ ಇಚ್ಛಾ ದಿತ್ತಾ ರಾಮು

ಭಾಗ 3

ಚೆರಡುವಾ°ಲೆ ಖೇಳ

1. ಆಪಟಿ ಧಾಪಟಿ
2. ಆಪಾಲಿಪಾ ಸಾಯಲಿಪಾ
3. ಆಸ್ಕಿನಾಗೊ ಪಾಸ್ಕಿನಾ
4. ತಾಕ್ಕ ಧರಾ ತಾಕ್ಕ ಧರಾ
5. ಗುರಬಂಜೆ ಖೇಳು
6. ಮ್ಹಾಂತಾರೆ ಮ್ಹಾಂತಾರೆ
7. ಹೊ ಕಸ್ಲ್ಯಾ ಮುಡೊ?
8. ಮೆಗೆಲ್ ನಾ°ವ ಸಾಂಗ
9. ಪಾರವೊ ಉಬ್ತಾ, ವಾಗು ಧಾ°ವ್ತಾ
10. ಫುಲ್ಲಾ° ಖೇಳು
11. ಕೋಣ ಸಾಂಗ
12. ಮಾಕ್ಕಾ ಹಾ°ಸಯಿ
13. ನಾ°ವ ಸಾಂಗ
14. ಗುಡ್ಡ್ಯಾಕ ಉಜ್ಜೊ ಪಳ್ಳೊ
15. ಉಡಗಾಸು ಕೊಣಾಕ ಚಡು?
16. ಸೂಣೆ ಆನಿ ಹಾಡ
17. ಮುಖಂಡಾಕ ಸೊದ್ದೂನು ಕಾಡಿ
18. ಖಾಂಬ್ಯಾ ಖೇಳು
19. ಟುವೆಲಾ ಖೇಳು
20. ಹಾ°ವ ಕೋಣ?

ಖೇಳು - ಏಕ

ಆಪಟಿ ಧಾಪಟಿ

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಸಿರಿ. ಅನಂತರ ಆಟ ಆಡಿಸಿರಿ.

ಆಪಟಿ ಧಾಪಟಿ
ಖಾವ್ನೆ ಪಾನ್
ಸಾಂಗಗೊ ಆಮ್ಮಣಿ
ಮೆಗೆಲೆ ನಾ್ವ್
ಸಾಂಗೂನ್ ವಗ್ಗಿ ಥಾ್ವ್

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಮೊದಲು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ.
2. ನೀವು ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹಾಡಿ. ಮಕ್ಕಳೂ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಹಾಡಲಿ. ಹಾಡುತ್ತಾ ನೀವು ವೃತ್ತದ ಸುತ್ತು ತೆಗೆಯಿರಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದಕ್ಕೂ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಮಗುವಿನ ಬೆನ್ನನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ತಟ್ಟಿರಿ. ಕೊನೆಯ ಶಬ್ದದೊಂದಿಗೆ [ಧಾ್ವ್] ತಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಮಗು, ಆಟದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ.
3. ಕೇವಲ ಒಂದು ಮಗು ಉಳಿಯುವ ತನಕ ಪದ್ಯವನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಹಾಡಿ, ಹಾಡಿಸಿರಿ. ಕೊನೆಗೆ ಉಳಿಯುವ ಮಗು 'ರಾಮ'ನೆಂದಿರಲಿ.
4. ರಾಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಓಡಿಸಿರಿ.
5. ರಾಮನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಂದಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿಂತೇ ಇದ್ದ ಮಗುವನ್ನು ರಾಮನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ, ಮುಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಮಗು ಉಳಿದವರನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು.
6. ಆಗ ರಾಮನು ಉಳಿದವರೊಂದಿಗೆ ಆಟಕ್ಕೆ ಸೇರುವನು. ಆಟ ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು.

ಖೇಳು - ದೋನ

ಆಪಾಲಿಪಾ ಸಾಯಲಿಪಾ

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಇದು ಅಡಗು ಮತ್ತು ಹುಡುಕು ಆಟ.
2. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮುಖಂಡನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾ, ಒಂದೊಂದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನ ಭುಜ ತಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. 'ಪೊ' ಶಬ್ದದೊಂದಿಗೆ ಭುಜ ತಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟವನು ಹುಡುಕುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

    ಆಪಡಿ ಇಪಡಿ

    ತುಪಡಾ ಪಾನ್

    ಜಾಯವೆ ತುಕ್ಕಾ

    ಖಾವ್ಚೆಂ ಪಾನ್

    ಆಪೊ ದಿನಪೊ

    ತೂಂವ ಹಾಂವ ಪೊ

3. ಮುಖಂಡನು ಅವನ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ 'ಆಪಾಲಿಪಾ' ಪದ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಉಳಿದವರು ಅಡಗುವರು.

    ಆಪಾಲಿಪಾ
    ಸಾಯಲಿಪಾ
    ಸಾಯೆಚೊ ಮುದ್ದೊ
    ಸೊದ್ದೂನ್ ಕಾಡಿ
    ಕಾನ್ನಾಂತು ಕಸಲೆಂ?
    ಕಾನ್ನಾ ಮುದ್ದಿ
    ವಚುನು ವಗ್ಗಿಂ
    ಭಾವಾಕ ಸೊದ್ದಿ

    ಪದ್ಯ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಹುಡುಕುವವನು 'ಕೂವಾ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

4. ಅಡಗಿದವರು 'ಕೂ' ಎಂದಾಗ ಮುಖಂಡನು ಹುಡುಕುವವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟಿದ ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾನೆ.
5. ಹುಡುಕುವವನು ಅಡಗಿದವರನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.
6. ಮೊದಲು ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನು ಹುಡುಕುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ.
   ಆಟ ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

ಖೇಳು - ತೀನ

ಆಸ್ಕಿನಾಗೊ ಪಾಸ್ಕಿನಾ

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಸಿರಿ. ಅನಂತರ ಆಟ ಆಡಿಸಿರಿ.

ಆಸ್ಕಿನಾಗೊ ಪಾಸ್ಕಿನಾ
ಉದಾಕ ತಾಪ್ಪಯಾಗೊ
ಹೊಡ್ನ ಪೊಟ್ಟಾ ಮಾಮು ಯೆತ್ತಾ
ತಾಂಬಿಯೊ ನಿಪ್ಪಯಾಗೊ (1)

ಆಸ್ಕಿನಾಗೊ ಪಾಸ್ಕಿನಾ
ಉದಾಕ್ ತಾಪ್ಪಯಾಗೊ
ಹೊಡ್ನ ಪೊಟಾ ಮಾಮು ಯೆತ್ತಾ
ಸಾಬೂನು ನಿಪ್ಪಯಾಗೊ (2)

ಆಸ್ಕಿನಾಗೊ ಪಾಸ್ಕಿನಾ
ಉದಾಕ್ ತಾಪ್ಪಯಾಗೊ
ಹೊಡ್ನ ಪೊಟ್ಟಾ ಮಾಮು ಯೆತ್ತಾ
ಆಂಗಸೊ ನಿಪ್ಪಯಾಗೊ (3)

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.
2. ಮೊದಲನೇ ಪಂಗಡದವರು ಒಂದು ಸ್ನಾನದ ತಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟು, ಅನಂತರ ಪದ್ಯದ ಮೊದಲ ಚರಣ ಹೇಳುವರು.
3. ಆಗ ಎರಡನೇ ಪಂಗಡದವರು ಅದನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತಂದು ಕೊಡಬೇಕು.
4. ಅದಾದ ಬಳಿಕ ಮೊದಲನೇ ಪಂಗಡದವರು ಒಂದು ಸಾಬೂನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟು ಅನಂತರ ಎರಡನೇ ಚರಣವನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಅದನ್ನು ಎರಡನೇ ಪಂಗಡದವರು ಹುಡುಕಿ ಕೊಡಬೇಕು.
5. ಆ ಮೇಲೆ ಮೊದಲನೇ ಪಂಗಡದವರು ಒಂದು ಭೈರಾಸು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟು, ಅನಂತರ ಮೂರನೇ ಚರಣ ಹಾಡುವರು. ಆಗ ಎರಡನೇ ಪಂಗಡದವರು ಅದನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕೊಡಬೇಕು.
6. ನಂತರ ಎರಡನೇ ಪಂಗಡದವರು ತಂಬಿಗೆ, ಸಾಬೂನು ಮತ್ತು ಭೈರಾಸು ಹಿಡಿದು, ಒಂದನೇ ಪಂಗಡದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸ್ನಾನದ ನಕಲಿ ಆಟ ಆಡುವರು. ನೀರು ಹೊಯ್ದಂತೆ, ಸಾಬೂನು ತಿಕ್ಕಿದಂತೆ, ಬೈರಾಸಿನಿಂದ ಒರೆಸಿದಂತೆ ..... ಹೀಗೆ. ಆಗ ಪುನಃ ಮೊದಲ ಪದ್ಯ ಹಾಡುತ್ತಾ, ಮಾಮೂಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದಂತೆ ನಟಿಸಿ ಆನಂದ ಪಡುವರು.

ಖೇಳು - ಚಾರ

ತಾಕ್ಕ ಧರಾ ತಾಕ್ಕ ಧರಾ

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಸಿರಿ. ಅನಂತರ ಆಟ ಆಡಿಸಿರಿ.

ತಾಳ್ಸಾರಿ ದವರ್ನಾ° ಪಾನ
ಮೆಜೆರಿ ಆಸ್ಸ ಫೂಲ
ಮಳ್ಬಾಕ ಲಾಯಿ ದೋಳೆ
ಆಮ್ಗೆಲೊ ಕೀರು ಯೆತ್ತಲೊ
ಐ°ಶಿ ರುಪ್ಪಯಿ ಹಾಡತಲೊ
ಗುಲಾಬ ಶೆ°ವ್ತೆ ತುಂಟಯ್ತಲೊ
ತಾಕ್ಕ ಧರಾ । ತಾಕ್ಕ ಧರಾ । ತಾಕ್ಕ ಧರಾ ॥

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಉದ್ದದ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಎದುರಾಗಿ ನಿಂತು, ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು, ಬಾಗಿಸಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಕೈಗೆ ತಾಗಿಸಿ, ಮಂಟಪದಂತೆ ಕೈಗಳನ್ನಿರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು.
2. ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳು ಈ 'ಎಲೆಯ ಮಂಟಪ'ದ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಿರಬೇಕು.
3. ಮಂಟಪವಾಗಿ ನಿಂತ ಮಕ್ಕಳು ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹಾಡುವರು.
4. ಪದ್ಯ ಮುಗಿದಾಗ, ಮಂಟಪ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ, ಒಬ್ಬ ಮಗುವನ್ನು 'ತಾಕ್ಕ ಧರಾ' ಎಂದು ಮಂಟಪದೊಳಗೆ ಹಿಡಿದು ಹಾಕುವರು. ಅವನೇ ಮೊದಲ ಗಿಣಿ.
5. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಗಿಣಿಗಳು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ತನಕ ಆಟ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.
6. ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಬೀಳದ ಮಗು ಗಿಣಿಗಳ ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಖೇಳು - ಪಾ°ಚ

ಗುರಬಂಜೆ ಖೇಳು

ಚೆರಡುವ್ : ಗುರಬಂಜೆಕ್ಕಾ, ಗುರಬಂಜೆಕ್ಕಾ, ಖ°ಯಿ ವತ್ತಾ?
ಗುರಬಂಜಿ : ರಾಯಾಲೆ ತೊಟಾಂತು
ಚ : ತೊಟಾಂತು ಇತ್ಯಾಕ?
ಗು : ತಣ ಹಾಡೂಂಕ
ಚ : ತಣ ಇತ್ಯಾಕ ?
ಗು : ಗೂಡು ಬಾಂದುಚ್ಯಾಕ
ಚ : ಗೂಡು ಇತ್ಯಾಕ?
ಗು : ಮೊಟ್ಯೊದವರೂಂಕ
ಚ : ಮೊಟ್ಯೊ ಇತ್ಯಾಕ?
ಗು : ಪಿಲ್ಲ° ಕೊರೂಂಕ
ಚ : ಪಿಲ್ಲ° ಇತ್ಯಾಕ ?
ಗು : ಮಾಮ್ಮಾಲೆ ಶೆತ ರಾಕ್ಯೂಂಕ
ಚ : ಶೆತ ಇತ್ಯಾಕ?
ಗು : ಪೊಟ ಭೊರೂಂಕ.

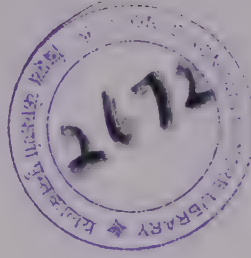
ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಒಂದು ಮಗು ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.
2. ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಒಂದೊಂದೇ ಹೆಜ್ಜೆ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.
3. ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳು ಅದರ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.
4. ಒಂದೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾರಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕುವರು.
5. ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು, ಪುನಃ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾರುತ್ತದೆ.
6. ಕೊನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ (ಎಂದರೆ "ಪೊಟ ಭೊರೂಂಕ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ) ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಹಿಂದೆ ನೋಡುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಕ್ಕಲು ಬರುತ್ತದೆ.
7. ಆಗ ಮಕ್ಕಳು ಓಡಿ ಹೋಗಬೇಕು.
8. ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯಿಂದ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮಗು ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
9. ಆಟ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

ಖೇಳು - ಷ

ಮ್ಯಾಂತಾರೆ ಮ್ಯಾಂತಾರೆ

ಚಿರಡುವ್ : ಮ್ಯಾಂತಾರೆ ಮ್ಯಾಂತಾರೆ
ಕಸಲೆ ಸೊದ್ದಿತಾ?
ಮ್ಯಾಂತಾರಿ : ಸೂವ ಸೊದ್ದಿತಾ
ಚಿ : ಸೂವ ಇತ್ಯಾಕ?
ಮ್ಯಾ : ಚೀಲ ಶಿವೊಂಚಾಕ
ಚಿ : ಚೀಲ ಇತ್ಯಾಕ?
ಮ್ಯಾ : ಪೈಶೆ ಘಾಲೂ°ಕ
ಚಿ : ಪೈಶೆ ಇತ್ಯಾಕ?
ಮ್ಯಾ : ಗಾಯಿ ಹಾಡೂ°ಕ
ಚಿ : ಗಾಯಿ ಇತ್ಯಾಕ?
ಮ್ಯಾ : ದೂದ ಪಿವ್ಯಾಕ

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಅಜ್ಜಿಯಾಗುವರು. ಅಜ್ಜಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಡಿಕೋಲು ಕೊಡುವರು.
2. ಅಜ್ಜಿ ಅಡಿಕೋಲು ಹಿಡಿದು ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ನೋಡಬಾರದು.
3. ಮಕ್ಕಳು ಅಜ್ಜಿಗೆ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕುವರು.
4. ಅಜ್ಜಿ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಉತ್ತರಿಸುವಳು.
5. ಕೊನೆಯ ಉತ್ತರ "ದೂದ ಪಿವ್ಯಾಕ" ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಅಜ್ಜಿ ಹಿಂದೆ ನೋಡುವಳು.
6. ಅಡಿಕೋಲು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಕೋಪದಿಂದ ಹೇಳುವಳು: "ದುದ್ದಾ ವಾಂಟೆ ಉದ್ದಾಕ ಪಿಯ್ಯಾ".
7. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಅಡಿಕೋಲಿನಿಂದ ಮುಟ್ಟುವಳು.
8. ಅಜ್ಜಿಯ ಅಡಿಕೋಲು ಮೊದಲು ತಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಮಗು ಅಜ್ಜಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
9. ಆಟ ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

ಖೇಳು - ಸಾತ

ಹೊ ಕಸ್ನ್ಯಾ ಮುಡೊ?

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಮುಖಂಡನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಮುಷ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ನೆಲದ ಮೇಲಿಡುವನು.
2. ಉಳಿದ ಆಟಗಾರರು ತಮ್ಮ ಎರಡೂ ಕೈಮುಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಪೇರಿಸಿ ಇಡುವರು. ಇದು "ಮೂಡೆ"ಯ ಪ್ರತೀಕ.
3. ಮುಖಂಡನು ತನ್ನ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಒಂದೊಂದೇ 'ಮೂಡೆ'ಯನ್ನು ಕೈಬೆರಳಿನಿಂದ ಕುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ, 'ಹೊ ಕಸ್ನ್ಯಾ ಮುಡೊ?' ಎಂದು ಕೇಳುವನು.
4. ಯಾರ ಕೈ ಮುಷ್ಟಿಯ 'ಮೂಡೆ'ಯೋ, ಅವನು ಅದರ ಹೆಸರು ಹೇಳುವನು.
5. ಹೆಸರು ಹೇಳಿದ ನಂತರ ಮುಖಂಡನು ಆ 'ಮೂಡೆ'ಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಉರುಳಿಸುವನು.

ಮುಖಂಡ : ಸಾಂಗ ಸಾಂಗ ಸಾಂಗ, ಹೊ ಕಸ್ನ್ಯಾ ಮುಡೊ?
ಆಟಗಾರ : ಹೊ ಸೂರಯಿ ತಾಂದ್ಲಾ ಮುಡೊ
ಮು : ಹೊ ಕಸ್ನ್ಯಾ ಮುಡೊ?
ಆ : ಹೊ ಉಕಡೊ ತಾಂದ್ಲಾ ಮುಡೊ
ಮು : ಹೊ ಕಸ್ನ್ಯಾ ಮುಡೊ ?
ಆ : ಹೊ ಉಡ್ದಾ ಮುಡೊ

ಹೀಗೆ ಮುಗಾ ಮುಡೊ, ಅವ್ರ್ಯಾ ಮುಡೊ, ಕುಳಿತಾ ಮುಡೊ, ತೋರೀ ಮುಡೊ, ಜೋಳಾ ಮುಡೊ, ಬಗಡ್ಯಾ ಮುಡೊ, ಚಣೆ ಮುಡೊ ಹೇಳಬಹುದು.

ಕೊನೆಗೆ ಮುಖಂಡನು "ಜೆವಣ ವಾಡೊ?" ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಆಟಗಾರರು, "ಭುರು ಭುರು ಭುರು ಕೊರ್‍ನು ಭುರ್ಕುನು ಜೆವ್ಯಾಂ" ಎಂದು ಊಟ ಮಾಡಿದಂತೆ ನಟಿಸಿ, ಒಬ್ಬನ ಹೆಗಲಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕೈ ಹಾಕಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಜೋಲಾಡುತ್ತಾ ಈ ಕೆಳಗಣ ಪದ್ಯ ಹೇಳಿ ಖುಷಿ ಪಡುವರು.

ಮೂಡೇ ಭಾಯಿರ್‍ ಕಸ್ಸಲ್ ?
ಮೂಡೇ ಭಾಯಿರ್‍ ತಣ
ತಣ ಜಾಯಿ ಕೊಣಾಕ?
ತಣ ಜಾಯಿ ಮ್ಹಶಿಕ
ಕೊಣೆ ಹಾಳ್ಳೈಲಿ ಮ್ಹಶಿ
ಮಾಮ್ಮಾನ ಹಾಳೈಲಿ ಮ್ಹಶಿ
ಮ್ಹಶಿನ ದಿಲ್ಲೆಲ್ ದೂದ
ದುದ್ದಾಕ ಯೆತ್ತಾ ಸಾಯಿ
ಸಾಯಿ ಘಾಂಟುನು ಲೋಣಿ
ಲೋಣಿ ಕಡೊನು ತೂಪ
ತುಪ್ಪಾನು ತಳ್ಳೈಲಿ ಪೊಡಿ
ಮಾಂಯ್ಕೆ ಮಾಕ್ಕಾ ವಾಡಿ
ಮಾಮ್ಮಾ ಬಾಯ್ಲು ಮಾಂಕಡ

ಖೇಳು - ಆಠ

ಮೆಗೆಲೆ ನಾ°ವ ಸಾಂಗ

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಶಿಕ್ಷಕಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು, ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮೃಗದ ಹೆಸರನ್ನು ಗುಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೇಳುವರು.
2. ನಂತರ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ತನ್ನ ಬಳಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವರು.
3. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಶಿಕ್ಷಕಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತು, ತನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾದ ಮೃಗದ ವರ್ಣನೆ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಮಾಡುವನು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ "ತರಿ, ಮಿಗೆಲೆ ನಾ°ವ ಸಾಂಗ" ಎನ್ನುವನು.
4. ಆಗ ಉಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಯೋಚಿಸಿ, ಮೃಗದ ಹೆಸರು ಹೇಳುವರು.
5. ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ತೋರಿಸಲು ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆ ಕೊಡಿಸುವರು.

ಉದಾಹರಣೆ 1

1. ಹಾ°ವ ಉದ್ಯಾಂತು ಆಸ್ಸ°
2. ಮಾಕ್ಕಾ ಪೊ°ವ್ಯಾಕ ಕಳ್ತಾ
3. ಮೆಗೆಲೆ ಆಂಗ ಭರಿ ಖವಳ ಆಸ್ಸ°

ಹಾ°ವ ಕೋಣ?

(ಉತ್ತರ : *ಝುಳಕ°*)

ಉದಾಹರಣೆ 2

1. ಹಾ°ವ ಆಕಾಶಾರಿ ಉಬ್ತಾ°
2. ಹಾ°ವ ರುಕ್ಕಾರಿ ಗೂಡು ಬಾಂದ್ತಾ°
3. ಹಾ°ವ ಇಂಗಾಳ್ಯಾವರಿ ಕಾಳೊ ಆಸ್ಸ°

ಹಾ°ವ ಕೋಣ ?

(ಉತ್ತರ : *ಕಾಯಳೊ*)

ಉದಾಹರಣೆ 3

1. ಹಾ°ವ ಲಾಯಕ ಧಾಂವ್ತಾ°
2. ಮಾಕ್ಕಾ ಶಿಂಗ° ಆಸ್ಸ
3. ಶ್ರೀ ರಾಮಾಲಿ ಸೀತಾ ಮಾಕ್ಕಾ ಆಶಿ ಪಾವ್ತಾ

ಹಾ°ವ ಕೋಣ ?

(ಉತ್ತರ : *ಚಿತ್ತಲ*)

ಖೇಳು - ಣವ್ವ

ಪಾರವೊ ಉಬ್ಾತ್ತ, ವಾಗು ಧಾ್ವ್ಾತ್ತ

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಮುಖಂಡನು 'ಪಾರವೊ ಉಬ್ಾತ್ತ' ಎಂದು ಕೈಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಹಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ.
2. ಉಳಿದ ಆಟಗಾರರು ಅವನನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.
3. ಅನಂತರ ಮುಖಂಡನು 'ಘೊಡೊ ಉಬ್ಾತ್ತ' ಎಂದು ಹಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ.
4. ಆಗ ಆಟಗಾರರು ಅವನನ್ನು ಅನುಕರಿಸಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕುದುರೆ ಹಾರಲಾರದು. ಅನುಕರಿಸಿದವನು ಆಟದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ.
5. ಆಟದಿಂದ ಹೊರಗಾದವನು ಮುಖಂಡನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮೊದಲು ಮುಖಂಡನಾದವನು ಆಟಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

ಮುಖಂಡನು ಅನುಕರಣೆಗಾಗಿ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬಹುದಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

1. ಪಾರವೊ ಉಬ್ಾತ್ತ
2. ಘೊಡೊ ಧಾ್ವ್ಾತ್ತ
3. ಕಾಯಳೊ ಉಬ್ಾತ್ತ
4. ಸೊಸೊ ಧಾ್ವ್ಾತ್ತ
5. ಚಿತ್ತಲ ಧಾ್ವ್ಾತ್ತ
6. ಘೊಣೆ ಉಬ್ಾತ್ತ
7. ವಾಗು ಧಾ್ವ್ಾತ್ತ
8. ಸೂಣೆ ಧಾ್ವ್ಾತ್ತ

ಈ ಆಟದಿಂದ ಎಳೆಯರಿಗೆ ಹಾರಾಡುವ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಓಡಾಡುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಖೇಳು - ಧಾ

ಫುಲ್ಲಾಂ ಖೇಳು

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕೂರಿಸಬೇಕು. ಆಟ ಆರಂಭಿಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ 'ಮಾಕ್ಕಾ ಗುಲಾಬ ದಿಸ್ತಾ' ಎಂದು ಹೇಳುವನು.
2. ಅನಂತರದವನು 'ಮಾಕ್ಕಾ ಗುಲಾಬ ಆನಿ ಚಾಂಪೆ ದಿಸ್ತಾ' ಎಂದು ಹೇಳುವನು.
3. ಮೂರನೇಯವನು 'ಮಾಕ್ಕಾ ಗುಲಾಬ, ಚಾಂಪೆ ಆನಿ ಮೊಗಾರೆ ದಿಸ್ತಾ' ಎಂದು ಹೇಳುವನು.
4. ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದೇ ಹೂವಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳುವರು.
5. ಯಾವಾತನಿಗೆ, ತನಗಿಂತ ಮೊದಲಿನವನು ಹೇಳಿದ ಹೂವಿನ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಸ ಹೂವಿನ ಹೆಸರು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಆಟದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಾನೆ.

   ಈ ಮೇಲಿನ ಆಟದಿಂದ ಹೂವಿನ ಕುರಿತಾದ ಎಳೆಯರ ಪರಿಚಯ, ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಉಡುಪು, ತಿಂಡಿ, ದೇಹದ ಭಾಗಗಳು ಮುಂತಾದ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸಿಯೂ ಈ ಆಟವನ್ನು ಆಡಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗುವುದು.

ಖೇಳು - ಇಕರಾ

ಕೋಣ ಸಾಂಗ ?

ಆಟದ ರೀತಿ

ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಟದ ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಡಬೇಕು. ಅವುಗಳಿಂದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಾರ್ಡನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟು, ಉಳಿದ ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ತೆರೆದಿಡಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅನಂತರ ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಬೇಕು. ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟ ಕಾರ್ಡಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಬೇಕು. ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದವನಿಗೆ ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆ ಕೊಟ್ಟು ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕು.

ಖೇಳು - ಬಾರಾ

ಮಾಕ್ಕಾ ಹಾ°ಸಯಿ

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲನೇ ಗುಂಪನ್ನು 'ಹಾ°ಸಪಿ' ಎಂದೂ, ಎರಡನೇ ಗುಂಪನ್ನು 'ಭಾವಡೊ' ಎಂದೂ ಹೆಸರಿಸಬೇಕು.
2. ಹಾ°ಸಪಿ ಗುಂಪಿನವರು ಭಾವಡೊ ಗುಂಪಿನವರ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತು ನಾನಾ ತರದ ವಿಚಿತ್ರ ಮುಖ ಭಂಗಿ, ನಟನೆ, ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡಿ ಭಾವಡೊ ಗುಂಪಿನವರನ್ನು ನಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರು.
3. ಭಾವಡೊ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರು ನಗಾಡದೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಯಾರಾದರೂ ನಕ್ಕರೆ ಅವರು ಆಟದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬೀಳುವರು.
4. ಆಟ ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಭಾವಡೊ ಗುಂಪಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಆಟದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ನಂತರ, ಹಾ°ಸಪಿ ಗುಂಪಿನವರು ಭಾವಡೊಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಆಟದಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಉದ್ದೀಪನಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಖೇಳು - ತೆರಾ

ನಾ°ವ ಸಾಂಗ

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು.
2. ವೃತ್ತದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿ ನಿಲ್ಲುವರು.
3. ಚೆಂಡನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮಗುವಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಿಸಾಡುವರು. ಮಗು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು.
4. ಮಗು ಚೆಂಡನ್ನು ಪುನಹ ಶಿಕ್ಷಕಿಯ ಬಳಿ ಬಿಸಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಬಿಸಾಡುವ ಮೊದಲು ಅದು ಒಂದು ಖಾದ್ಯದ ಹೆಸರು ಹೇಳಬೇಕು.
5. ಅನಂತರ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗಾಗಿ ಚೆಂಡು ಬಿಸಾಡುವರು. ಚೆಂಡು ಸಿಕ್ಕಿದ ಮಗು ಒಂದು ಖಾದ್ಯದ ಹೆಸರು ತಿಳಿಸಿ, ಅನಂತರ ಚೆಂಡನ್ನು ಮರಳಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯ ಬಳಿ ಬಿಸಾಡಬೇಕು.
6. ಒಬ್ಬನು ಹೇಳಿದ ಖಾದ್ಯದ ಹೆಸರನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪುನರಪಿ ಹೇಳಬಾರದು. ಹೇಳಿದರೆ ಅವನು ಆಟದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಾನೆ.

   ಖಾದ್ಯದ ಹೆಸರುಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ : ಶೀತ, ಸಾರು, ಆಂಬಟ, ಹಪ್ಪಳು, ಪಾಪೊಡು, ನೊಣಚೆ°, ಉಂಡೊ, ಮಾಂಡೊ, ಚಾಕ್ಕುಲಿ, ಕೊಡಬಾಳೆ°, ನಾರಾಯಣ ಕಟಾರ, ಕರೊ, ಶೆ°ವಯಿ, ಖೊಟ್ಟೊ, ಇತ್ಯಾದಿ.

   ಖಾದ್ಯದ ಬದಲಿಗೆ ಇತರ ವರ್ಗದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಆಟದಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗುವುದು. ವರ್ಗೀಕೃತ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಈ ಕೈಪಿಡಿಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಖೇಳು ಚೌದಾ

ಗುಡ್ಡ್ಯಾಕ ಉಜ್ಜೊ ಪಳ್ಯೊ

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಮಕ್ಕಳು ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವರು. ಮುಖಂಡನು ವೃತ್ತದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತು 'ಗುಡ್ಡ್ಯಾಕ ಉಜ್ಜೊ ಪಳ್ಯಾ! ಧಾ'ವಾ! ಧಾ'ವಾ! ಧಾ'ವಾ!' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಚಪ್ಪಾಳೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮುಖಂಡನು ಒಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಉದಾ : ಎರಡು.
2. ಆಗ ಮಕ್ಕಳು ಇಬ್ಬರಂತೆ ಗುಂಪಾಗಬೇಕು. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಎಡೆ ಸಿಗದವನು ಆಟದಿಂದ ಹೊರ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬನು ಉಳಿಯುವ ತನಕ ಆಟ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಇಬ್ಬರು 'ಉಜ್ಜೊ ವಾಡ್ಯಾಯ್ಲಲೊ ಧೈರ್ಯವಾನು' ಎನಿಸಿಕೊಂಡು ಚಪ್ಪಾಳೆಗಿಟ್ಟಿಸುವನು.

ಖೇಳು - ಪಂದ್ರಾ

ಉಡಗಾಸು ಕೋಣಾಕ ಚಡು?

ಆಟದ ರೀತಿ

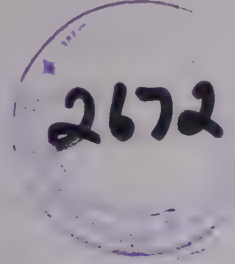
1. ಶಿಕ್ಷಕಿ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಹರವಿಡುವರು. ಉದಾ: ವಿವಿಧ ಹೂಗಳು, ಎಲೆಗಳು, ಧಾನ್ಯಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚಿತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ವಸ್ತುಗಳು.
2. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವನ್ನು ನೋಡಲು ಕೇವಲ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಕೊಡುವರು.
3. ನಂತರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು, ಅವುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಒಂದೂ ಬಿಡದೆ ಮಕ್ಕಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು.
4. ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ತಿಳಿಸಿದವರು ಹೆಚ್ಚು ಜ್ಞಾಪಕ ಶಕ್ತಿಯವರು ಎಂದು ಉಳಿದವರಿಂದ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆಯುವರು. ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.

ಖೇಳು - ಸೋಳಾ

ಸೂಣೆ ಆನಿ ಹಾಡ

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಆಟದ ಬಯಲಿನ ಎರಡು ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ಎದಿರುಬದಿರಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು.
2. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮರದ ತುಂಡನ್ನು ಇಡಬೇಕು. ಅದು 'ಹಾಡ'.
3. ಶಿಕ್ಷಕಿ ಬಿಗಿಲು ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಎರಡೂ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು 'ಹಾಡ'ದ ಕಡೆಗೆ ಓಡುವರು.
4. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಓಡುವನು.
6. 'ಹಾಡ' ಎತ್ತುವಾಗ ಎದುರು ಸಾಲಿನವನು ಅವನಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಆಟದಿದ ಹೊರ ಬೀಳುವನು.
7. 'ಹಾಡ' ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಎದುರು ಸಾಲಿನವನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿದರೂ, ಆಟದಿಂದ ಹೊರ ಬೀಳುವನು.
8. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುವಂತೆ ಆಟ ಆಡಿಸಬೇಕು.

ಖೇಳು - ಸತರಾ

ಮುಖಂಡಾಕ ಸೊದ್ದೂನು ಕಾಡಿ

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಬೇಕು. ಒಬ್ಬನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಆತನು 'ಪತ್ತೇದಾರ'. ನಂತರ ಅವನ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖಂಡನನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮುಖಂಡನು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವವನೂ ಬದಲಾಯಿಸುವವನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.
2. ಮಕ್ಕಳು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವರು. ಆಗ 'ಪತ್ತೇದಾರ' ವೃತ್ತದ ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.
3. ಮುಖಂಡನು ಕೂಡಲೇ ಚಟುವಟಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಉದಾ: ತಲೆತುರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಉಳಿದವರು ಅವನನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಉದಾ: ನೆಲ ಮುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ತಲೆ ಬಾಚುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾನೆ.
4. ಪತ್ತೇದಾರನು ಮುಖಂಡನನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಬೇಕು.
5. ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿದ ನಂತರ ಮುಖಂಡನು ಪತ್ತೇದಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮೊದಲಿನ ಪತ್ತೇದಾರನು ಆಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

   ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಇತರ ಉದಾಹರಣೆಗಳು : ಹಾರುವುದು, ಕೂಗುವುದು, ಬೂಟು ಹಾಕುವುದು, ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು ಸುಲಿಯುವುದು, ಸೂಜಿಯಿಂದ ಹೊಲಿಯುವುದು. ಈ ಆಟದಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬಹುದು.

ಖೇಳು - ಆಠರಾ

ಖಾಂಬ್ಯಾ ಖೇಳು

ಆಟದ ರೀತಿ

ಸಣ್ಣ ಕೊಠಡಿಯ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮಗುವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಅವರು 'ಕುಂಕಡ'ಗಳು. ಮಧ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಅವನು 'ಕೊಲ್ಲೊ' ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಮೂಲೆಯಿಂದ ಮೂಲೆಗೆ 'ಕುಂಕಡಗಳು' ಜಾಗ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತವೆ. ಆಗ 'ಕೊಲ್ಲೊ' 'ಹಿಕ್ಮತಿ'ಯಿಂದ 'ಕುಂಕುಡ'ಗಳ ಜಾಗ ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಉಪಾಯದಿಂದ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಜಾಗ ಕಳೆದುಕೊಂಡ 'ಕುಂಕಡ' ನಂತರ 'ಕೊಲ್ಲೊ' ಆಗುತ್ತದೆ. ಆಟ ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

ಖೇಳು - ಎಕೂಣೆಸ

ಟುವೆಲಾ ಖೇಳು

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು. ಒಬ್ಬನು 'ಮಾರಪಿ'ಯಾಗಿ ವೃತ್ತದ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಓಡಿ ಸುತ್ತುತೆಗೆಯುವನು. ಅವನು ಒಂದು ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.
2. ಕುಳಿತುಕೊಂಡವರು 'ಆಳಸೊ'ಗಳು. ಅವರು 'ಮಾರಪಿ' ಓಡುವಾಗ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ, ನೋಡಬಾರದು.
3. 'ಮಾರಪಿ' ಯಾರಾದರೊಬ್ಬನ ಹಿಂದೆ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮೆತ್ತಗೆ ಇಡುವನು.
4. ಕುಳಿತುಕೊಂಡವರು, ಕೈ ಮೆತ್ತಗೆ ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿ, ಕರವಸ್ತ್ರದ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು.
5. ಕರವಸ್ತ್ರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸುತ್ತು ತೆಗೆಯುವನು. ಈತನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾರಪಿಯು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು. ಹೀಗೆ ಆಟ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.
6. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಆಳಸೊ ತಿಳಿಯದೆ ತೆಗೆಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾರಪಿ ಅವನಿಗೆ ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಹೊಡೆದು, ಹೊಡೆದು ವೃತ್ತದ ಸುತ್ತ ಓಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಆಟ ಮಕ್ಕಳ ಕುಶಾಗ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.

ಖೇಳು - ವೀಸ

ಹಾಂವ ಕೋಣ?

ಆಟದ ರೀತಿ

1. ಒಬ್ಬ ಮಗುವಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೋಲನ್ನು ಕೊಡುವರು.
2. ಅವನು ಅದರಿಂದ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತ ಗುಂಪಿನ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಮುಟ್ಟುವನು.
3. ಮುಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟವನು ಒಂದು ಪದ್ಯ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಿಯ ಕೂಗು ಅಥವಾ ಪಕ್ಷಿಯ ಕೂಗು ಹಾಡಿ ತೋರಿಸಬೇಕು.
4. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಇರುವವನು, ಹಾಡಿದವನು ಯಾರೆಂದು ಊಹಿಸಿ ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.
5. ಹೆಸರನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ, ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಡಿದವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವರು.
6. ಆಟ ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

ಭಾಗ 4

ಆವಸುಲ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ

1. ಗೊಪಾಳಾಲೊ ಕೀರು

ಗೊ°ಯಾ°ತು ಗೊಪಾಳು ಮ್ಹೊಣು ಎಕ್ಲೊ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತಾಗೆಲ್ಯಾಗಿ ಮಿಠ್ಠು ಮ್ಹೊಣು ಏಕು ಉಲ್ಲೊವಚೊ ಕೀರು ಆಶ್ಶಿಲೊ.

ಮಿಠ್ಠುನ ಗೊಪಾಳಾಲೆ ಆಂಗಡೀ°ತು ವ್ಯಾರಾಕ ಆಯ್ಯಿಲ್ಯಾ°ಲಾಗಿ ಕುಚುಕುಚು ಉಲ್ಲೊವಚೆ°, ಖುಶಾಲಭಾಯಿಸೊ ಹಾ°ಸೊಚೆ°. ಜನಾನಿ ಮಿಠ್ಠುಲಿ° ಖುಶಾಲೆ ಉತರ್° ಆಯಕು°ಕ ಗೊಪಾಳಾಲೆ ಆಂಗಡಿ ವ್ಯಾರಾಕ ಯೆವಚೆ° ಆಶ್ಶಿಲೆ°.

ಗೊಪಾಳಾಕ ಮಿಠ್ಠು ಮ್ಹುಳ್ಯಾರಿ ಪಂಚಪ್ರಾಣು. ಖ°ಯಿ ಬಿಣಿ ಚಡತೊ ವ್ಯಾರು ಜಾಲ್ಲೊವೇ ಮಿಠ್ಠುಚೆರಿ ತಾಕ್ಕಾ ಮೋಗು ಕುಟಕುಟೆತಾಲೊ.

ಏಕದಿವಸು ಜನಾಲ್ಯಾ ಉಲಯತ ಉಲಯತ ಮಿಠ್ಠು ಹೆತಾ° ತೆತಾ° ಉಡತಾಲೊ. ತೆದನಾ ಫಕ್ಕನಿ ತಾಗೆಲೆ° ಪಾಕಲಾಗ್ಗುನು ಏಕಿ ಅತ್ತರಾ ಬಾಟ್ಲಿ ಸಕಲ ಪೋಣು ಭೆತ್ತುನು ಗೆಲ್ಲಿ. ಗೊಪಾಳಾಕ ಉಂಗುಷ್ಠಾ°ದಾಕುನು ಕೋಪು ಚಡಲೊ. ಮ್ಹಾರಗ ಮ್ಹಾರಗ ಅತ್ತರ ವಿಕ್ಕಾಚೆ°ವೇ°?

ತಾಣೆ ಕೊಪಾನ ಮಿಠ್ಠುಕ ತಾಂಡುನು ಧರನು ಮಿಠ್ಠುಲೆ ಮಾತ್ತೆ° ಬರ್‌ಬರಿ ಲಾನ ಕರನು ಸೊಡಲೆ°.

ಮಾತ್ತೆ° ಲಾನ ಕೆಲ್ಲೆ° ಮ್ಹೊಣು ಲಜ್ಜೆನ ಮಿಠ್ಠುಕಯಿ ಕೋಪು ಆಯಲೊ. "ಹಾ°ವೆ° ಇತ್ತೆ° ಮುದ್ದಮ ಬಾಟ್ಲಿ ಪಾಡಯಲಿವೆ? ಮಾಕ್ಕಾ ಮಾತ್ತೆ° ಲಾನಕೆಲ್ಲೆ° ನವೆ°? ರಾಬ," ಮ್ಹೊಣು ತೊಂಡ ಫುಗ್ಗೊವನು ಮಿಠ್ಠು ನುತ ಘುಡಾಂತು ಬಸ್ಲೊ.

ಆಂಗಡೀ°ತು ಕೋಣೆ ಆಯಲ್ಯಾರಿಯಿ ಕಿತ್ಲೆ° ಉಲ್ಲಯಲ್ಯಾರಿಯಿ ಮಿಠ್ಠುಲಿ ಜವಾಬ ನಾ.

ಹಾ'ಸು ನಾ! ಖುಶಾಲ ನಾ! ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ. ಮಿಥ್ಥು ಮೀಟ ಖೆಲ್ಲಲೊ ಕೀರು ಸೊ ಪಡಲಾ.

"ತೂ'ವೆ' ಇತ್ಯಾಕ ತಾಗೆಲೆ' ಮಾತ್ತೆ' ಲಾನ ಕೆಲ್ಲೆ'? ತೂ ಕೊಪ್ಲಾ", ಮ್ಹೊಣು ಜನಾನಿ ಗೊಪಾಳಾಕ ಸಾಂಗಲೆ'.

"ಕೊಪಲ್ಯಾರಿ ಕೊಪ್ಪೊ'. ಚಾರಿ ದಿವಸ ನುತ ಪೋಡೊ'. ಪಿರಿಪಿರಿ ಕಾಡ್ಡಿ ತೊ!" ಗೊಪಾಳಾನ ಮಿಥ್ಥುಲೊ ಕೋಪು ಅಲಕ್ಷ ಕೆಲ್ಲೊ.

ದಿವಸ ಚಾರಿ ಜಾಲ್ಲೆ, ಹಪ್ತೊ ಏಕು ಜಾಲ್ಲೊ. ಮಿಥ್ಥುಲೆ ತೊಂಡಾಕ ಬೀಗ. ಅರೆ ದೆವಾ! ಮಿಥ್ಥು ಥಂಡು! ಗೊಪಾಳಾಲೊ ಕೀರು ಆತ್ತ' ಉಲ್ಲಯಿನಾಖ'ಯಿ ಮ್ಹೊಣು ಗಾ'ವಾ'ತು' ಘಾಬು ಜಾಲ್ಲೊ. ವ್ಯಾರು ಊಣೆ ಜಾಲ್ಲೊ.

ಗೋಪಾಳಾಕ ಚಿಂತಾ ಜಾಲ್ಲಿ. ಏಕ ದೀಸು ಗೋಪಾಳಾನ ಆಂಗಡೀ'ತು ಕಾಮಾಚಾಕ ಬಸಯಲೊ ಆನಿ, "ಆತ್ತ' ಯೆತ್ತಾ'," ಮ್ಹೊಣು ಭಾಯ್ರಿ ಚಮಕಲೊ.

ಥೊಡೆ ವೆಳಾನ ವಾಪಾಸ ಯೆತ್ತನಾ ಗೊಪಾಳಾಲೆ ಮಾತ್ಯಾರಿ ಏಕಿ ಬಣ್ಣಾ ಟೊಪ್ಪಿ ಆಸ್ಸ! ತೊ ಕೆದನಾ'ಯಿ ಟೊಪ್ಪಿ ದವರತಲೊ ನ್ಹಿ'ಯಿ! ಮಿಥ್ಥುನ ಆಶ್ಚರ್ಯಾನ ಪಳಯಲೆ'.

ಗೊಪಾಳು ಆಂಗಡಿ ಮಾಂಡಾರಿ ಬಸ್ಲೊ. ಮಾತ್ಯಾಚಿ ಟೊಪ್ಪಿ ಕಾಡಲಿ. ಅರೆ! ಮಾತ್ತೆ' ಲಾನ! ಎಕ್ಕುಯಿ ಕೇಸು ನಾ!

ತಾಗೆಲೆ' ಲಾನ ಮಾತ್ತೆ' ಪಳೊವನು ಮಿಥ್ಥುಕ ಹಾ'ಸು ಬಾಂದು'ಕ ಜಾಯ್ನಿ "ಹ್ಹಿ!ಹ್ಹಿ!ಹ್ಹಿ! ತೂ'ವೆ' ಕೋಣಾಲಿ ಅತ್ತರಾ ಬಾಟ್ಲಿ ಪಾಡಯಲಿ?" ಮ್ಹೊಣು ಗಿಡ್'ಗಿಡೆಲೊ.

"ಮಿಥ್ಥು ಉಲಯಲೊ! ಮಿಥ್ಥು ಉಲಯಲೊ!" ಗೊಪಾಳಾನ ಹೊಡಹೊಡಾನ ಜಾಹೀರ ಕೆಲ್ಲೆ'. ಜನ ಸಕ್ಕಡಯಿ ಧಾ'ವನು ಆಯಲಿ'ಚಿ. ಮಿಥ್ಥು ಉಲ್ಲಯತಾ ಮ್ಹೊಣು ಸಕ್ಕಡಾಂಕ ಸಂತೋಷು ಜಾಲ್ಲೊ.

ಮಿಥ್ಥು ವಾಪಾಸ ಕೀರು ಸೊ ಉಲಯಲೊ.

2. ಪಾರ್ವತಿ ಮಾ॰ಯ್ಯೆಲಿ ಪಾಯಚೀರಿ

ಪಾರ್ವತಿ ಮಾ॰ಯ್ಯೆಲಿ ಪಾಯಚೀರಿ ಏಕ ದಿವಸು ಪೊಣು ಗೆಲ್ಲಿ. ಕಿತ್ಲೆ ಸೊದ್ದಿಲ್ಯಾರಿ ತಿಕ್ಕಾ ಮೆಳ್ನಾ. ಏಕ ಸಾನ ವಿಂದರಾಕ ಮೆಳತಾ. ತೊ ವಿಂದುರು ಚಿರ್ಕೈ॰ತು ವಚುನು ಬಸ್ತಾ.

ಥೊಡೆ ವೆಳಾನ ಏಕು ಬೆಬ್ಬೊ ಉಡ್ತ ಉಡ್ತ ಚಿರ್ಕೈ ಲಾಗ್ಗಿ॰ ಯೆವುನು ನಿಮ್ಗಿತಾ, "ಆಗಾ! ಕೋಣ ಆಸ್ಸ ಹ್ಯಾ ಚಿರ್ಕೈ॰ ಭಿತ್ತರಿ?"

"ಹಾ॰ವ ಕಿಟಿ-ಪಿಟಿ ವಿಂದುರು! ತೂ॰ ಕೋಣ?" ವಿಂದುರು ನಿಮ್ಗಿತಾ.

"ಹಾ॰ವ ದಾಡು-ಬುಡು ಬೆಬ್ಬೊ! ಹಾ॰ವಯಿ॰ ಭಿತ್ತರಿ ಯೆವೂ॰ವೇ॰?" ಮ್ಹೊಣು ಬೆಬ್ಬೊ ವಿಂದರಾಲೆಗಿ ನಿಮ್ಗಿತಾ. "ಕಾ॰ಯಿ ಅಡ್ಡಿ ನಾ. ಯೆನಾ ಇತ್ತೆ॰?" ಮ್ಹೊಣು ವಿಂದುರು ಬೆಬ್ಯಾಕ ಭಿತ್ತರಿ ಆಪ್ಪಯತಾ.

ಥೊಡೆ ವೆಳಾನ ಏಕು ಸೊಸೊ ಧಾ॰ವ॰ತ ಯೆತ್ತಾ. ಚಿರ್ಕೈಲಾಗ್ಗಿ॰ ರಾಬತಾ ಆನಿ ನಿಮ್ಗಿತಾ, "ಆಗಾ! ಕೋಣ ಆಸ್ಸ ಹ್ಯಾ ಚಿರ್ಕೈ॰ ಭಿತ್ತರಿ?"

"ಆಮ್ಮಿ॰, ಕಿಟಿ-ಪಿಟಿ ವಿಂದುರು ಆನಿ ದಾಡು-ಬುಡು ಬೆಬ್ಬೊ! ತೂ॰ ಕೋಣ?" ಚಿರ್ಕೈ॰ ಭಿತ್ತರಿ ಆಶ್ಕಿಲಿ॰ ನಿಮ್ಗಿತಾಚಿ.

"ಹಾ॰ವ. ಸಾರು-ಸುರು ಸೊಸೊ! ಹಾ॰ವಯಿ॰ ಭಿತ್ತರಿ ಯೆತ್ತಾ॰! ಜಾಯತವೇ?" ಸೊಸೊ ನಿಮ್ಗಿತಾ.

"ಓಹೊ, ಯೊ! ಯೊ" ತಾನ್ನಿ ಒಟ್ಟೊ॰ ಸಾಂಗತಾಚಿ. ಸೊಸೊ ಚಿರ್ಕೈ॰ ಭಿತ್ತರಿ ರಿಗತಾ.

ಥೊಡೆ ವೆಳಾನ ಏಕು ಕೊಲ್ಲೊ ಹೆಕಡೆ ತೆಕಡೆ ಪಳೊವನು ಚೀರ್ಕೈ ಲಾಗ್ಗಿ॰ ಯೆವುನು ನಿಮ್ಗಿತಾ.

"ಆಗಾ! ಕೋಣ ಆಸ್ಸ ಹೆ ಚಿರ್ಕೈ॰ ಭಿತ್ತರಿ?"

"ಆಮ್ಮಿ॰. ಕಿಟಿ-ಪಿಟಿ ವಿಂದುರು, ದಾಡು-ಬುಡು ಬೆಬ್ಬೊ ಆನಿ ಸಾರು-ಸುರು ಸೊಸೊ! ತೂ॰ ಕೋಣ?"

"ಹಾ॰ವ ಹಾಸ್ಕೊ-ಕಾಸ್ಕೊ ಕೊಲ್ಲೊ! ಮಾಕಾಯಿ ಚಿರ್ಕೈ॰ ಭಿತ್ತರಿ ಥೊಡೊ ಜಾಗೊ ದಿತ್ತಾಚಿವೆ?" ಕೊಲ್ಲೊ ಸಮಜುನು ಘೆತ್ತಾ.

"ಓಹೊ! ಖಂಡಿತ! ಯೊ!" ಮ್ಹೊಣು ಸಕ್ಕಡ ಒಟ್ಟೊ॰ ಮೇಳ್ನು ಕೊಲ್ಯಾಕ ಭಿತ್ತರಿ ಆಪ್ಪಯತಾಚಿ.

ಥೊಡೆ ವೆಳಾನ ಹಾಲ್ಲತ ಥೊಲ್ಲತ ಏಕಿ ಕರಡಿ ಚಿರ್ಕೈಲಾಗ್ಗಿ॰ ಯೇವನು ರಾಬತಾ. ತೀ ನಿಮ್ಗಿತಾ, "ಆಗಾ! ಕೋಣ ಆಸ್ಸ ಹ್ಯಾ ಚಿರ್ಕೈ॰ ಭಿತ್ತರಿ?"

"ಆಮ್ಮಿ॰. ಕಿಟಿ-ಪಿಟಿ ವಿಂದುರು, ದಾಡು-ಬುಡು ಬೆಬ್ಬೊ, ಸಾರು-ಸುರು ಸೊಸೊ ಆನಿ ಹಾಸ್ಕೊ-ಕಾಸ್ಕೊ

ಕೊಲ್ಲೊ! ತೂ೦ ಕೋಣ?" ಚಿರ್‍ಯೆ೦ ಭಿತ್ತರಿ ಆಶ್ಕಿಲಿ೦ ನಿಮ್ಗಿತಾಚಿ.

"ಹಾ೦ವ ಹಾಲ್ಬಿ-ಧೊಲ್ಬಿ ಕರಡಿ! ಮಾಕಾಯಿ ಜಾಗೊ ಮೆಳತಕೀ೦? ಯೆವೂ೦ವೆ೦ ಭಿತ್ತರಿ ಹಾ೦ವ?" ಕರಡಿ ಹಳೂ ನಿಮ್ಗಿತಾ.

"ಯೊ, ವಗ್ಗಿಯೊ." ತೀವಯಿ ಚಿರ್‍ಯೆ೦ ಭಿತ್ತರಿ ರಿಗತಾ. ಚಿರ್‍ಯೆ೦ ಭಿತ್ತರಿ ಪಾಂಚ ಮೃಗ೦ ಎಕ್ಕೆ ಜಾಲ್ಲಿ೦ಚಿ. ಚೀರಿ ಗಾಡುಗುಡು ಗಾಡುಗುಡು ಮ್ಹೊಣು ಮುಕಾರಿ ಗೆಲ್ಲಿ!

ಥೊಡೆ ವೇಳಾನ ಪಾರ್ವತಿ ಮಾ೦ಯ್ಯೆಲಿ ಪಾಯಚೀರಿ ಫ.....ರ....ಕ್ ಜಾವನು ಪಿನ್ನುನು ಗೆಲ್ಲಿ! ಚಿರ್‍ಯೆ೦ತುಲಿ೦ ಪಾಂಚಯಿ ಮೃಗ೦ ಹೆತಾ೦ ತೆತಾ೦ ಧಾ೦ವನು ಗೆಲ್ಲಿ೦ಚಿ !

3. ಗರ್ವಿಷ್ಟ ಉಂಡೊ

ಏಕಪಟಿ ಅಷ್ಟಮಿ ಆಯಲಿ ಮ್ಹೊಣು ಆಜ್ಜೆನ ಕರ್‍ಯಾ೦ ಉಂಡೊ ಕೆಲ್ಲೊ. ಉಂಡೊ ನಿವೊಚಾಕ ಪೊಳೆರಾ೦ತು ಪಾತಲಾಯತನಾ ತಾಂತುಲೊ ಏಕು ಉಂಡೊ ಗಡಗಡೆನು ಭಾಯ್ರಿ ಗೆಲ್ಲೊ.

ಆಜ್ಜಿ ತೊ ಉಂಡೊ ವೆಂಚು೦ಕ ಗೆಲ್ಲಿ. ಅರೆ! ಹಾತ್ತಾಕ ಮೇಳ್ನಾ!. 'ಕೀ ಕೀ ಕೀ' ಮ್ಹೊಣು ಆಜ್ಜೆಕ ಚಾಳೊವನು ಉಂಡೊ ಘುರಾ೦ದಾಕುನು ಭಾಯ್ರಿ ಗೆಲ್ಲೊ. "ಭೊಂಗೊ೦," ಮ್ಹೊಣು ಆಜ್ಜಿ ನುತ ಭಿತ್ತರಿ ಆಯಲಿ.

ಗಡಗಡೆನು ರಸ್ತ್ಯಾರಿ ವತ್ತಲೆ ಉಂಡ್ಯಾಕ ಏಕಿ ಗಾಯೇನ ಪಳಯಲೆ೦. "ವಾಹ್! ಉಂಡೊ!" ಮ್ಹೊಣು ತೊಂಡ ಫಾಲು೦ಕ ಗೆಲ್ಲಿ. ಸೊ೦ಯಿ....! ಉಂಡೊ ಚುಕ್ಕೊನು ಘೇವನು ಮುಕಾರಿ ಗೆಲ್ಲೊ.

"ಹಾ೦ವ ಮೇಳ್ನಾ! ಹಾ೦ವ ಮೇಳ್ನಾ! ಆಜ್ಜೇಕ ಮೇಳ್ನಿ, ಗಾಯೇಕ ಮೇಳ್ನಾ; ಕೀ ಕೀ ಕೀ," ಮ್ಹೊಣು ತಾಣೆ ಗಾಯೇಕ ಚಾಳಯಲೆ೦. "ಭೊಂಗೊ೦," ಮ್ಹೊಣು ಗಾಯಿ ಮುಕಾರಿ ಗೆಲ್ಲಿ.

ಉಂಡ್ಯಾನ ಚಿಕೇಚಿ ಮುಕಾರಿ ವತ್ತನಾ ಏಕು ಕಾಯಳೊ ಮೆಳ್ಳೊ. ಕಾಯಳ್ಯಾನ ಉಂಡ್ಯಾಕ ಚೋಂಚಿ ಮಾರಯಾ೦ ಮ್ಹೊಣು ಯೆತ್ತನಾ, ಸೊ೦ಯಿ....! ಉಂಡೊ ಮುಕಾರಿ ಗೆಲ್ಲೊ.

"ಹಾ೦ವ ಮೇಳ್ನಾ! ಹಾ೦ವ ಮೇಳ್ನಾ! ಆಜ್ಜೇಕ ಮೇಳ್ನಿ, ಗಾಯೇಕ ಮೇಳ್ನಿ, ಕಾಯಳ್ಯಾಕ ಮೇಳ್ನಾ; ಕೀ ಕೀ ಕೀ," ಮ್ಹೊಣು ಉಂಡ್ಯಾನ ಕಾಯಳ್ಯಾಕ ಚಾಳಯಲೆ೦. "ಭೊಂಗೊ೦," ಮ್ಹೊಣು ಕಾಯಳೊ ಉಬ್ಬುನು ಗೆಲ್ಲೊ.

ಉಂಡ್ಯಾಕ ಶಿಪ್ಪಾರಸೆ ಶಿಂಗ೦ ಉದ್ದೆಲಿ೦. "ಹಾ೦ವ ಭಾರಿ ಚಾಲಾಕಿ. ಮಾಕ್ಕಾ ಧೊರು೦ಕ ಕೊಣಾಕಯಿ ಜಾಯತವೆ?" ಮ್ಹೊಣು ಹರ್ದೆ೦ ನೀಟ ಕರನು ಮುಕಾರಿ ಗೆಲ್ಲೊ.

ವತ್ತರಿ ವತ್ತರಿ ತಾಕ್ಕಾ ಏಕ ಸೂಣೆ ಮೆಳ್ಳೆ೦. ಸುಣ್ಯಾನ, "ಹೊ! ಆಜಿ ಹಾ೦ವೆ೦ ಉಟಾನು ಕೊಣಾಲೆ೦ ತೊಂಡ ಪಳಯಿಲೆ೦ ಆಬಾ? ಉಂಡೊ ಮೆಗೆಲೆ ಕಡೆ ಯೆತ್ತರಿ ಆಸ್ಸ. ಹ್ಹಾ! ಖಾವಯಾ೦," ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕಲೆ೦ ಉಂಡ್ಯಾಕ ಘಾಸು ಮಾರು೦ಕ ಗೆಲ್ಲೆ೦. ಸೊ೦ಯಿ.....! ಉಂಡೊ ಮುಕಾರಿ ಗಡಗಡೆಲೊ.

"ಹಾ೦ವ ಮೇಳ್ನಾ! ಹಾ೦ವ ಮೇಳ್ನಾ! ಆಜ್ಜ್ಯೇಕ ಮೇಳ್ನಿ, ಗಾಯೇಕ ಮೇಳ್ನಿ, ಕಾಯಳ್ಯಾಕ ಮೇಳ್ನಿ, ಸುಣ್ಯಾಕ ಮೇಳ್ನಾ ಕೀ ಕೀ ಕೀ." ಉಂಡ್ಯಾನ ಉಡ್ಡುನು ಉಡ್ಡುನು ಸುಣ್ಯಾ ಚಾಳಯಲೆ೦.

ಉಂಡೊ ಬುದ್ದೊಂತು ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಸೂಣೆ ಸವಾಯಿ ಬುದ್ದಂತ !

"ಆ೦! ಕಸಲೆ೦ ಮ್ಹಣಾಲೊ ತೂ೦? ಮಾಕ್ಕಾ ಚಿಕೆ ಆಂಗಡಿ ದೂರ. ಸಮ ಆಯಕನಾ. ಖ೦ಯಿ ಮೆಗೆಲೆ ನಿಡಲಾರಿ ಬೈಸುನು ಸಾಂಗ ಪಳೊವಯಾ೦." ಸುಣೆ೦ನ ಕೆಪ್ಪೊಸೊ ಕರನು ಉಂಡ್ಯಾಕ ಹುಸ್ಕಾರಾಯಲೆ೦. ಉಂಡೊ, "ಕೆಪ್ಪರ್ಸ ಸೂಣೆ! ಕಾನ ಬಹಾದ್ದೂರ!" ಮ್ಹೊಣು ಚೇರೆ ಕರತರಿ ಸುಣ್ಯಾಲೆ ನಿಡಲಾರಿ ಉಡಲೆ೦. ಆನಿ "ಹಾ೦ವ ಮೇಳ್ನಾ.....," ಮ್ಹಣಾಲೆ೦.

ಸುಣ್ಯಾನ ದೊಳೆ ಪಿಳಪಿಳಾನು ಕಾನ ಶೆಳಾನು, "ಮೆಗೆಲೆ ನಾಂಕಾರಿ ಬೈಸುನು ಸಾಂಗತವೆ? ತೂ೦ ಕಸಲೆ೦ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಮ್ಹೊಣು ಆಯಕೈನಾ ಮಾಕ್ಕಾ," ಮ್ಹಳ್ಳೆ೦.

ಉಂಡ್ಯಾನ ಸೂಣೆ೦ ಬದಚಿ ಕೆಪ್ಪೆ೦ ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕಲೆ೦. "ತೂ೦ವೆ೦ ಕಾನ್ನಾ ಯೆದೆ೦ ತೇಲ ಸೊಡಕಾ," ಮ್ಹೊಣು ಮಸ್ಕಿರಿ ಕೆಲ್ಲಿ. ಆನಿ ಸುಣ್ಯಾ ನಾಂಕಾರಿ ಉಡಲೊ. "ಹಾ೦ವ ಮೇಳ್ನಾ....," ಮ್ಹೊಣು ರಾಗ ತಾಂಡಲೊ.

ಸುಣ್ಯಾನ "ರಾಬ! ಪೆದ್ದ್ಯಾ ರಾಬ! ತುಕ್ಕಾ ಕರತಾ೦ ಬಗ," ಮ್ಹೊಣು ಮನಾ೦ತು೦ ಲೆಕಲೆ೦.

"ಛೆ! ಕಾ೦ಯಿ ಆಯಕೈನಾಮೂ ಮಾಕ್ಕಾ. ಪ್ರಯೋಜನ ನಾ ಹಾ೦ವ. ಖ೦ಯಿ ಮೆಗೆಲೆ ಜಿಬ್ಯೇರಿ ಬೈಸುನು ಸಾಂಗ ಪಳೊವಯಾ೦," ಮ್ಹೊಣು ಸುಣ್ಯಾನ ಜೀಬ ಭಾಯ್ರಿ ಲಾಂಬೊನು ಉಂಡ್ಯಾಕ ಉಲಸಾಯಲೆ೦.

ಉಂಡೊ! ಪೆದ್ದೊ ಗುಂಡೊ! ಆಪಣ್ಯಾಲಿ ಶಿಪ್ಪಾರಸ ಆಪ್ಪಣಚಿ ಉಲ್ಲೊನು ಉಲ್ಲೊನು ಭೂಲನು ಗೆಲ್ಲೊ. ಮಾತ್ಯಾ೦ಕಾ೦ಯಿ ಮೆಂದು ನಾ. ಹೆಡ್ಡು ಸೊ ಸುಣ್ಯಾಲೆ ಜಿಬೇರಿ ಉಡಲೊ. 'ರಪ್'ನಿ ಸುಣ್ಯಾನ ಜೀಬ ಭಿತ್ತರಿ ತಾಂಡಲಿ. "ಗುಳುಂ!" ಉಂಡೊ ಗೆಲ್ಲೊ ಸೂಣ್ಯಾಲೆ ಪೊಟ್ಟಾಂತು.

ಬುದ್ದೊಂತಾ ಮೆಳ್ಯೊ ಸವಾಯ ಬುದ್ದಂತು.

4. ಕಾಸೊವು ಆನಿ ಮಂಗಣ್ಣಾ

ಏಕು ಕಾಸೊವು ಆನಿ ಮಂಗಣ್ಣಾ ಕೆದನಾಁಯಿ ನ್ಹಁಯ್ಚೆಲಾಗ್ಗಿ ಖೆಳತಾಲಿಁ. ಮಂಗಣ್ಣಾ ಭಾರಿ ಹುಡ್‌ಹುಡಿ. ಕಾಸೊವು ಚಿಕೆ ಥಂಡು. ಮಂಗಣ್ಣಾನ ಕಾಸವಾಕ ಕಿಡೊಚೆಁ, ರೊಡೊಚೆಁ, ಉಪದ್ರವ ದಿವಚಿ. ಜಾಲ್ಯಾರಿಯಿ ಕಾಸವಾಕ ಖೇಳುಁಕ ತೋಚಿ ಜಾಯಿ.

ಏಕ ದೀಸು ಮಂಗಣ್ಣಾನ ಖೆಳತರಿ ಕಾಸವಾಕ ಹಾತಾಁತು ಧರನು ಜಿಕ್ಕೊವನು ಜಿಕ್ಕೊವನು ಕಾಣ್ಣು ರುಕ್ಕಾ ವಯ್ರಿ ರೊಁಯ್ಯನಿ ಉಡ್ಡಯಲೊ. ಕಾಸೊವು "ಹೋeee......" ಮ್ಹಣತರಿ ಉಸ್ಸಳನು ದೋನಿ ಫೆಲ್ಯಾಁ ಮದ್ಯೆಁತು ಶಿರಕಲೊ. ತೊಗ್ಗು ದೆಁವಚಾಕ ಪುಣಿ ಜಾತ್ತವೇ?

"ಮಂಗಣ್ಣಾ! ದಮ್ಮಯ್ಯರೆ, ಸಕಲ ದೆಁವಯಿರೆ! ತುಗೆಲೆ ಪಾಯ ಧರತಾಁ ರೆ!" ಮ್ಹೊಣು ಕಾಸೊವು ಲಾಲ್ಲೆಲೊ.

ಮಂಗಣ್ಣಾ ಕುಁಯಕಸೊ ಹಾಁಸಲೊ. "ನಾ!ನಾ! ಥೊಡೊ ವೇಳು ರುಕ್ಕಾಕ ಲಾಂಬ. ಚಾರಿ ಜೊಁಯ್ಯೊಁ ಕಾಡಿ. ಕಿತ್ಲೆಁ ಗಮ್ಮತ ಜಾತ್ತಾ ಪಳೆ. ಟಾ!ಟಾ!" ಮಂಗಣ್ಣಾ ಧಾಁವಲೊ.

ಕಾಸೊವು ರುಕ್ಕಾ ವಯಲ್ಯಾನ ದೆಁವಚಾಕ ಜಾಯ್ನಾಶಿಁ ಸಾಂಪಳ್ಳೊ. ಮಾತ್ತೆಁ ಉಬ್ಬಾರನು ವಯ್ರಿ ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ಏಕು ಹೊಡು ಮ್ಹೊವಾಮುಸಾ ಘೂಡು ಪಾನ್ನಾಁಚೆ ಯೆಡ್ಯಾಁತು ದಿಸಲೊ. "ಆನಿ ರುಕ್ಕಾರಿ ಲಾಂಬಲ್ಯಾರಿ ವಾಂಚಿ ನಾ. ಮ್ಹೊವಾಮುಸಾ ತೊಣ್ಣಾಁ ಪೊಣು ಸುಜ್ಜುಕಾ ಜಾಯತ. ಹೂಂ.... ಏಕ ಆನಿ ದೋನಿ ಕಷ್ಟವೆ? ಇತ್ತೆಁ ಕರೂಁ?" ಮ್ಹೊಣು ಕಾಸೊವು ಭಿಲ್ಲೊ.

ಜಾಲ್ಲೆಲೆಁ ಜಾತ್ತಾ ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕಲೆಁ ಆನಿ ಸಕಲ ತಣಾ ಘೊಶ್ಯಾಁತು ಉಡಲೊ. ಪುಣ್ಯ! ಕಾಁಯಿ ಜಾಯನಿ. ಹೆತಾಁ ತೆತಾಁ ಪಳಯತನಾ ತಾಕ್ಕಾ ಗಾಯೇಲೆಁ ಮೊಡಲೆಲೆಁ ಏಕ ಶೀಂಗ ಮೆಳ್ಳೆಁ. ಲಾಯಕ ಪಿಂಪಿರಿಶೆಁ ಆಶ್ಶಿಲೆಁ. ತೊಣ್ಣಾಁತು ಧರನು ಫುಂಕಲೆಁ. ಪೀಂಂಂಂ ಪೀಂಂಂಂ ಪೀಂಂಂಂ.

ನಶೀಬ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಅಶ್ಶಿಁ ಆಸ್ಸುಕಾ. ರುಕ್ಕಾ ವಯಲ್ಯಾನ ಲಾಗ ಮಾರಲ್ಯಾರಿಯಿ ಪಿಂಪಿರಿ ಮೆಳ್ಳಿ ಕಿಁ?

ದೂರ ಗೆಲ್ಲೆಲೆ ಮಂಗಣ್ಣಾಕ ಪೀಂ ಪೀಂ ಆಯಕಲೆಁ. ಉಡ್ಡ ಉಡ್ಡುನು ಧಾಁವನು ಆಯಲೊ. ಅರೆ! ಕಾಸೊವು ಸಕಲ! ಹಾತಾಁತು ಕಸಲೆಁಕಿ ಆಸ್ಸ! ಪೀಂ ಪೀಂ ವಾಜ್ಜುನು ನಾಂಚತಾ.

"ಎಯ್! ಎಯ್! ಕಸಲೆಁ ರೆ ತೆಁ? ಮಾಕಾಯಿ ದೀರೆ" ಮ್ಹೊಣು ಮಂಗಣ್ಣಾನ ನಿಮ್ಗಿಲೆಁ. "ಹ್ಹುಂ!" ಕಾಸವಾನ ತೊಂಡ ಘುಁವಡಾಁಯಲೆಁ. ಮಂಗಣ್ಣಾ ನಿಮ್ಗುನು ಸೊಲವಲೊ. ಕಾಸವಾನ ದಿಲ್ಲೆಁ ನಾ.

"ಆಸ್ಸೊಁ. ಖಁಯಿ ಮೆಳತಾ ಮ್ಹೊಣು ಪುಣಿ ಸಾಂಗ." ಮಂಗಣ್ಣಾ ಲಾಲ್ಲೆಲೊ.

ತಕ್ಷಣ ಕಾಸವಾಲೆ ಮಾತ್ಯಾಁತು ಏಕಿ ಹಿಕ್ಮತಿ 'ಜಿಗ್' ಜಾಲ್ಲಿ! "ಮಾಕ್ಕಾ ವಯ್ರಿ ರುಕ್ಕಾರಿ ಮೆಳ್ಳೆಲೆಁ. ಥಁಯಿ ಆನಿಕಯಿ ಮಸ್ತ ಆಸ್ಸ," ಮ್ಹಣಾಲೊ.

"ವ್ಹಯಿ ವೆ? ಹಾ॰ವೆ॰ ಯೆದ್ದೊಳು ಪಳಯನಿ ಇತ್ತೆ॰?" ಮಂಗಣ್ಣಾಕ ಆಶ್ಚರ್ಯ!

ಮಂಗಣ್ಣಾ ಸರಸರಿ ರುಕ್ಕಾರಿ ಚಡಲೊ. "ಹಾಂಗಾ ಖ॰ಯಿ ಆಸ್ಸ?"

"ಚಿಕ್ಕೆ ವಯ್ರಿ. ಚಿಕೇ ದಾವ್ಯಾನ. ಚಿಕೇ ತೆಕಡೆ." ಕಾಸವಾನ ಮಂಗಣ್ಣಾಕ ಮ್ಹೊವಾ ಮುಸಾ ಘೂಡಾಲಾಗ್ಗಿ ಧಾಡಲೊ.

ವಯ್ರಿ ಚಡತನಾ ಮಂಗಣ್ಣಾಲೆ॰ ಮಾತ್ತೆ॰ ಚುಕ್ಕುನು ಮ್ಹೊವಾಮುಸಾ ಘೂಡಾಕ ಲಾಗಲೆ॰. ಯೆ ದೆವಾ! ಜುಂಯಿ.... ಜು॰ಯಿ.... ಜು॰ಯಿ.... ಖ॰ಯಿ! ಮ್ಹೊವಾಮುಸಾ॰ಚೊ ಹೀಂಡು ಭಾಯ್ರಿ ಯೇವನು ಮಂಗಣ್ಣಾಕ ಚಾಬಲೊ. ತೊಗ್ಗು ದೆ॰ವಲ್ಯಾರಿ ಸೊಡತವೆ? ಥಾ॰ವಲ್ಯಾರಿ ಥಾ॰ವ॰ಡಾನು ಆಯಲೊ.

"ಹ್ಹ!ಹ್ಹ!ಹ್ಹ!" ಕಾಸೊವು ದೆಡ್ಡ ಪಾಯ್ಯಾನ ನಾಂಚಲೊ.

ಹೆರ್‌ದಿವಸು ಕಾಸವಾನ ಯೆತ್ತನಾ ಮಂಗಣ್ಣಾ ಬಸಲಾ. ಸಗ್ಳೆ॰ ಆ॰ಗ ಮ್ಹೊವಾಮುಸಾನಿ ಚಾಬ್ಬುನು ಘಾಲ್ಲಾ॰. ಮುಸುಂಡು ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ಸುಗ್ರೀವುಸೊ ಜಾಲ್ಲಾ. ಸುಜ್ಜುನು ಥಳಥಳೆತಾ. "ಮಂಗಣ್ಣಾ, ಪಿಂಪಿರಿ ಜಾಯಿವೆ?" ಕಾಸವಾನ ಕಿಡಯಲೆ॰.

"ತೂ॰ವಯಿ ನಾಕ್ಕಾ, ತುಗೆಲಿ ಪಿಂಪಿರಿಯಿ ನಾಕ್ಕಾ! ಉಸಳ್!" ಮಂಗಣ್ಣಾನ ತೊಂಡ ಘು॰ವಡಾಯಲೆ॰.

ತ್ಯಾ ದೀಸಲೆಗುನು ಮಂಗಣ್ಣಾ ಕಾಸವಾಕ ಚಿಕೇಚಿ ಭಿತ್ತಲೊ.

5. ಹೆಡ್ಡು ಗುಂಡಾ

ಆಪ್ಪಿ ಮಾ॰ಯಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಲೆ ಆಜ್ಜೇಕ ಗುಂಡಾ ಮ್ಹೊಣು ಏಕು ನಾತ್ತು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತೊ ಚಿಕೆ ಬೊದಾಳೊ. ತಶ್ಶಿ॰ ದೆಕುನು ಜನಾ॰ನಿ ತಾಕ್ಕಾ 'ಹೆಡ್ಡುಗುಂಡಾ' ಮ್ಹೊಣು ಆಪ್ಪೊಚೆ॰.

ಹೆಡ್ಡು ಗುಂಡಾಕ ಬುದ್ದೊಂತು ಕರು॰ಕ ತಾಗೆಲಿ ಆಜ್ಜಿ ತಾಕ್ಕಾ ಪಾಂಡುಮಾಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡ್ಕ್ಯಾ॰ತು ಚಾಕರಿಕ ಲಾಯತಾ. ಸಾಂಜೆ ಕಾಮ ಪೂರಾ ಜಾತ್ತರಿ ಪಾಂಡು ಮಾಮು ತಾಕ್ಕಾ ಏಕು ಲೊಣ್ಯಾ ಮುದ್ದೊ ದಿತ್ತಾ. ತೇ॰ ಲೊಣಿ ಚಿಲ್ಲಾ॰ತು ಘಾಲನು ಗುಂಡಾ ಘರಕಡೆ ವತ್ತಾ.

ಆಜ್ಜೇಕ ದಿವಯಾ॰ ಮ್ಹೊಣು ಲೋಣಿ ಕಾಡು॰ಕ ಚಿಲ್ಲಾ॰ತು ಹಾತು ಘಾಲ್ಯಾರಿ ಕಸಲೆ॰ ಆಸ್ಸ? ಲೋಣಿ ಪೂರಾ ಕರಗೂನು ಉದ್ದಾಕ ಜಾಲ್ಲಾ॰!

ಆಜ್ಜಿ ಸಾಂಗತಾ, "ಪುತಾ, ಆನಿ ಕೆದನಾ॰ಯಿ ಕೊಣಯಿ ಕಸಲೆ॰ಯಿ ದಿಲ್ಯಾರಿ ಚಿಲ್ಲಾ॰ತು ಘಾಲನಾಕ್ಕಾ. ಉದಕಾ॰ತು ದವರನು ಹಾಡಿ."

ಹೆರದೀಸು ಹೆಡ್ಡುಗುಂಡಾ ಪುಂಡಮಾಮ್ಮಾಥ॰ಯಿ ಕಾಮಾಕ ವತ್ತಾ. ಸಾಂಜೆ ಪುಂಡಮಾಮು ತಾಕ್ಕಾ

ಏಕು ಸುಣ್ಯಾ ಪೆಟ್ಯೊ ದಿತ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಸುಣ್ಯಾ ಪೆಟ್ಯಾಕ ಏಕ ಉದಕಾಚೆ ಡಬ್ಯಾಂತು ಘಾಲನು ಹೆಡ್ನು ಗುಂಡಾ ಘುರಕಡೆ ವ್ಹರತಾ! ಘುರಾಲ್ಯಾ ಪಾವತನಾ ತೊ ಪೆಟ್ಯೊ ಉದಕಾಂತು ತಿಂಬುನು ಮೊರುಂಕ ತಯಾರ ಜಾಲ್ಲಾ!

ಆಜ್ಜಿ ಮಾತ್ಯಾಕ ಮಾರನು ಘೆತ್ತಾ. ತೀ ಸಾಂಗತಾ, "ಆನಿ ಕೆದನಾಂಯಿ ಕಸಲೆಂಯಿ ದಿಲ್ಯಾರಿ ಗಳ್ಯಾ ದೊರಿ ಬಾಂದುನು ಹಾಡಕಾ ಬಾಳಾ."

ಹೆರದೀಸು ಗುಂಡಾ ಪಿಟ್ಟಾ ವಿಟ್ಟು ಥಂಯಿ ಕಾಮಾಕ ಮೆಳತಾ. ಸಾಂಜೆ ಘುರಕಡೆ ವತ್ತನಾ ವಿಟ್ಟುಮಾಮು ತಾಕ್ಕಾ ಎಕ್ಕ ಚಿಲ್ಲಾಂತು ಗೋವಾಂ ಪೀಟ ದಿತ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಚಿಲ್ಲಾಕ ದೊರಿ ಬಾಂದುನು ಹೆಡ್ನುಗುಂಡಾ ಮಾರ್ಗಾರಿ ದರದರ ತಾಂಡುನು ಹಾಡತಾ. ಚೀಲ ಪಿನ್ನುನು ಪೀಟ ಪೂರಾ ಮಾರ್ಗಾರಿ ಪಡತಾ.

ಆಜ್ಜೇಕ ಕೋಪು ಯೆತ್ತಾ. "ಅರೆ ಬೊದಾಲ್ಯಾ! ಕಸ್ಸಲೆಂ ಹೆಂ? ಆನಿ ಮುಕಾರಿ ಜಡ ವಜೆಂ ಘಾಟೀರಿ ವ್ಹಾಂವನು ಹಾಡಕಾ," ಮ್ಹಣತಾ.

ಹೆರದೀಸು ಹೆಡ್ನುಗುಂಡಾ ಮಡವಳಾಥಂಯಿ ವಚುನು ಕಾಮಾಕ ಲಾಗತಾ. ಸಾಂಜೆ ಮಡವಳಾಂಚೊ ಗುಂಡಾಕ ಏಕ ಗಾಡವಾ ಪೀಲ ದಿತ್ತಾ. ಗುಂಡಾ ಆಜ್ಜೇನ ಸಾಂಗಲ್ಯಾವರಿ ಗಾಡವಾಕ ಘಾಟಿರಿ ಘಾಲನು ವ್ಹಾಂವುನು ಘುರಕಡೆ ವತ್ತಾ.

ತಾಣೆ ರಾವಳಾರಾ ಎದ್ರಾಕದಾಕುನು ವತ್ತನಾ ರಾಯಾಲಿ ಧೂವ ಹೆಡ್ನುಗುಂಡಾಕ ಪಳೊವನು 'ಪಿಸಕ್‌ನಿ' ಹಾಂಸತಾ. ರಾಯಾಕ ಭಾರಿ ಖುಶಿ ಜಾತ್ತಾ. ಇತ್ಯಾಕ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ತೀ ಜಾಯತಲಾಗುನು ಹಾಂಸ್ಸನಿ ಆಶ್ಶಿಲಿ. "ಕೋಣ ತಿಕ್ಕಾ ಹಾಂಸಯತಾಕಿ ತಾಕ್ಕಾಚಿ ತಿಕ್ಕಾ ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ ಕರನು ದಿತ್ತಾಂ" ಮ್ಹೊಣು ರಾಯಾನ ಜಾಹಿರ ಕೆಲ್ಲೆಲೆಂ.

ರಾಯು ಧುವೇಕ ನಿಮ್ಗಿತಾ, "ಇತ್ಯಾಕ ಆಮಾ ಹಾಂಶ್ಶಿಲಿ?" ಧೂವ, "ಆನಾ, ಕೆದನಾಂಯಿ ಗಾಡವಾನ ವಜೆಂ ವ್ಹಾಂವಚೆಂ. ಹಾಂಗಾ ಪಳೆ! ಮನೀಶು ಗಾಡವಾಕ ವ್ಹಾಂವತಾ," ಮ್ಹೊಣು ತೀ ಪೊಣು ಪೊಣು ಪೊಟ್ಯಾಕ ಧರನು ಹಾಂಸತಾ.

ರಾಯು, ಆಪಣ್ಯಾನ ಜಾಹಿರ ಕೆಲ್ಲೆಲೆ ಪ್ರಮಾಣೆ ಹೆಡ್ನುಗುಂಡಾಕ ಆಪ್ಪೊನು ಧುವೇಕ ದೀವನು ಭಾರಿ ಗಡದ್ದಾಯೆರಿ ತಾಂಗೆಲಿ ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ ಕರತಾ. ಗುಂಡಾ ರಾಯ್ಯಾಲೊ ಜಾಂವಯಿ ಜಾತ್ತರಿ ಚಿಕೆ ಬುದ್ದೊಂತು ಜಾತ್ತಾ. ಆಪ್ಪಿಮಾಂಯಿ ವ್ಹಡವಿಕಾಯೇರಿ ರಾವಳಾರಾಂ ರಾಬತಾ.

(ವ್ಹಡವಿಕಾಯಿ - ವೈಭವ)

6. ಕಾಟಾಕುಟ್ಯೆ ಮ್ಹಾಂತಾರಿ

ಏಕ ದಿವಸು ಗೋ°ಯಾ ದಾಕುನು ಮಸ್ತ ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಚರ್ಕೆ, ದಾರಲೆ, ಬಾಯ್ಲಮನ್ಶ್ಯೆ° ಆನಿ ಏಕಿ ಮುಜ್ಜಟ ಮ್ಹಾಂತಾರಿ ಕರನು ಮಚವ್ಯಾರಿ ಬೊಂಬಯಿ ವತ್ತಲಿ°. ಸಕ್ಕಡಯಿ ಗಮ್ಮತೇರಿ ಖೆಳತಲಿ°, ಹಾಸತಲಿ°. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮ್ಹಾಂತಾರಿ ಮಾತ್ರ ಫಡಫಡೆತೇರಿ, ತಿಗೆಲೀ ಖಬರ ಸಾಂಗುನು ಸಾಂಗುನು ರಾಳಿ ಉಲ್ಲಯತೇರಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ°ಕ ಕರಕರಾಯತಾಲಿ.

ಮಚವೊ ಮುಕಾರಿ° ವತ್ತ ಗೆಲ್ಲೊ. ಅಶ್ಶಿ° ವತ್ತರಿ ಆಸ್ತನಾ ಏಕ ಹೊಡ ತಿಮಿಂಗಿಲ ಮಚವ್ಯಾ ಎದ್ರಾಕ ಆಯಲೆ°. ತೊಂಡ 'ಆಂ' ಕರನು ಸೊಡವಾನು ಮಚವೊ ಗಿಳುಂಕ ಧಾ°ವನು ಆಯಲೆ°. ಜನಾ°ಕ ಭೀವನು ಇತ್ತೆ° ಕರಚೆ° ಮ್ಹೊಣು ಕಳ್ಳೆ° ನಾ.

ತಾನ್ನಿ ತಿಮಿಂಗಿಲಾಕ ಧಾ°ವಡಾಚಾಕ ಮಚವ್ಯಾರಿ ಆಶ್ಶಿಲೊ ಸಾಮಾನು, ಕುರ್ಚಿ, ಮೇಜ, ಸೊನ್ನಾರಿಂಗಾ ಕಾಂಟಿ, ರಟ್ಯಾಪೆಟ್ಯೊ ಕಾಣ್ಣು ಕಾಣ್ಣು ತಾಕ್ಕಾ ಮಾರಲ್ಯೊ. ತಿಮಿಂಗಿಲಾಕ ಲಾಗತವೆ? ಉಡ್ಡಯಿಲೊ ಸಾಮಾನು ಪೂರಾ ತೆ° ಗುಳುಂ ಗುಳುಂ ಗಿಳತಲೆ°. ಮಚವ್ಯಾ ವಯಲೊ ಸಾಮಾನು ಪೂರಾ ಖಾಲಿ ಜಾಲ್ಲೊ.

ಆನಿ ಕಸಲೆ° ಕರಚೆ° ಆಬಾ? ಜನ ಭೀವನು ದೆವಾಕ ಪಾ°ಯ ಪಡಲಿ°ಚಿ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮ್ಹಾಂತಾರಿ ಮಾತ್ರ ಏಕ ಮುಲ್ಲ್ಯಾಕ ಬೈಸುನು, "ಇತ್ಲೆ ತರ್ನಾಕುಂಟೆ ಚರ್ಕೆ ಆಸ್ಸತಿ ಮ್ಹೊಣು ದಂಡ. ಏಕ ತಿಮಿಂಗಿಲಾಕ ಮಾರು°ಕ ಜಾಯನಾ," ಮ್ಹೊಣು ಘುಡಘುಡ್ಯೆಕ ಹಂಗಶಿತಾಲಿ.

ಜನಾ°ಕ ಹದ್ರ್ಯಾ°ಂತು ಪುಕುಪುಕು, ಪಾಯ್ಯಾ° ಕಡಕಡೊ, ನುಪ್ರೊ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮ್ಹಾಂತಾರೇಲೊ ಫಡಫಡೊ. ದೆವಾ ರಾಕ!

ಆನಿ ಹ್ಯಾ ತಿಮಿಂಗಿಲಾಕ ಮಾರಚೆ° ಕಶ್ಶಿ° ಆಬಾ? ಮ್ಹೊಣು ಯೆಚ್ಚನಾ ಜಾತ್ತನಾ ಜನಾ°ಕ ಕರಕರಾಯತಲಿ ಮ್ಹಾಂತಾರಿ ದಿಸಲಿ. "ಉಡ್ಡಯಾ ರೆ ತ್ಯಾ ಮ್ಹಾಂತಾರೇಕ!" ಎಕ್ಲ್ಯಾನ ಕೊಪ್ಪುನು ಸಾಂಗಲೆ°. ಚೆರ್ಕ್ಯಾ°ನಿ ಮ್ಹಾಂತಾರೇಕ ಉಬ್ಬಾರನು ತಿಮಿಂಗಿಲಾಕ ಮಾರಲಿ. ಗುಳುಂ! ತಿಮಿಂಗಿಲಾನ ತಿಕ್ಕ ಸಗಳೀ ಗಿಳ್ಳಿ!

ಥೊಡೆ ವೇಳಾನ ಕಶ್ಶಿ°ಕಿ ಕಷ್ಟಾನ ಜನಾನಿ ತಿಮಿಂಗಿಲಾಕ ಮಾರಲೆ°. ಜನಾನಿ ತಾಜ್ಜೆ° ಮಡೆ ತಾಂಡುನು ಮಚವ್ಯಾರಿ ಹಾಡಲೆ°. ತಾಜ್ಜೆ° ಪೊಟ ಚಿರಲೆ°. ಚೀರನು ಭಿತ್ತರಿ ಪಳಯತನಾ ತಾಂಕಾ ದೊಳೆ° ಕಾಳೊಕು ಯೆವಚಾಕ ಮಾತ್ರ ಬಾಕಿ.

ಪೊಟ್ಟಾ° ಭಿತ್ತರಿ ಜನಾನಿ ಮಾರಲೇಲಿ ಕುರ್ಚಿ, ಮೇಜ ಚಂದ ಕರನು ಪಾತಲಾನು, ಸೊನ್ನಾರಿಂಗಾ ಕಾಂಟಿ ಮೇಜೇರಿ ದವರನು, ಮ್ಹಾಂತಾರಿ, ಖುರ್ಚೇರಿ ಬೈಸುನು, ಸೊನ್ನಾರಿಂಗ ಸೊಲ್ಲೊವನು, ಬಯಿ ಖಾವನು ಬಿ 'ಥೂ' ಕರತರಿ ಆಸ್ಸ!

ಹೆ॰ ದೃಶ್ಯ ಪಳವನು ಮಚವ್ಯಾವಯಲೆ॰ ಜನ ನಾಂಕಾರಿ ಬೊಟ ದವರನು ಸಾಂಗು॰ಕ ಲಾಗಲಿ॰ಚಿ, "ಅಬ್ಬಾ! ಆಜ್ಜೇಲೆ॰ ಧೈರ್ಯಕಿ॰?"

7. ಶೆತಕಾರು ರಾಮಸಿಂಗು

ಪಂಜಾಬಾಂತು ಏಕ ವರ್ಸ ಪಾವ್ಸು ಯೇನಾಶಿ॰ ಭಾರಿ ದುಶ್ಕಾಲು ಆಯಲೊ. ಆನಿ ಚಾರಿ ವರ್ಸ॰ ಪಾವ್ಸು ಯೇನಾಖ॰ಯಿ ಮ್ಹೊಣು ಘಾಬು ಜಾಲ್ಲೊ. ಜನಾ॰ಕ ಪಿವಚಾಕ ಉದ್ದಾಕ ನಾ, ಗಾದ್ಯಾ॰ತು ಫಸಲ ನಾ, ಬಾ॰ಯಿ ತಳಿ॰ ಖಾಲಿ. ಜನ ಪೂರಾ ಗಾ॰ವ ಸೋಣು ದೇಶಾಂತರಾ ಗೆಲ್ಲಿ॰ಚಿ

ರಾಮಸಿಂಗ್ ಮ್ಹೊಣು ಏಕು ಶೆತಕಾರು ಮಾತ್ರ ದೂರದಾಕುನು ಉದ್ದಾಕ ವ್ಹಾ॰ವನು ಹಾಣು, ಗಾದ್ಯಾ॰ ರೊಕೊನು, ಗಾದ್ದೊ ಕೊಶ್ಶಿತಚಿ, ಧಾನ್ಯ ಶಿಂಪತಚಿ, ವಾಂವ್ಪ ಕಾಡತಾಶಿಲೊ. ತಾಕ್ಕಾ ಪಳವನು ಆಕಾಶಾವಯಲ್ಯಾ ಏಕ ಕಾಳೆ ಮೊಡಾಕ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಜಾಲ್ಲೆ॰!

ಮೊಡಾನ ನಿಮ್ಗಿಲೆ॰, "ರಾಮ್‌ಸಿಂಗ್! ತೂ॰ ಎಕ್ಲೊ ಇತ್ತೆ॰ ಗಾ॰ವಾಂತೂಚಿ ರಾಬಲಾ? ಹೆ॰ ಕಸಲೆ॰ ಕರತಾ? ಗಾದ್ದೊ ಇತ್ಯಾಕ ಕೊಶ್ಶಿತಾ? ಆಮ್ಮಿ ಕಾ॰ಯಿ ಆನಿ ಚಾರಿ ವರ್ಸಾ॰ಕ ಪಾವ್ಸು ದೀನಾಚಿ!"

"ತುಮ್ಮಿ ಪಾವ್ಸು ದೀನಾ॰ಚಿ ಮ್ಹೊಣು ಹಾ॰ವೆ॰ ಗಾದ್ಯಾ ಕಾಮ ಕರನಾಶಿ॰ ನುತ ಬಸಲ್ಯಾರಿ ಕಶ್ಶಿ॰? ಚಾರಿ ವರ್ಸಾ॰ನಿ ಪಾವ್ಸು ಯೆತ್ತನಾ ಮಾಕ್ಕಾ ಗಾದ್ಯಾ॰ತು ಕಾಮ ಕಶ್ಶಿ॰ ಕರಚೆ॰ ಮ್ಹೊಣು ವಿಸರತ". ರಾಮಸಿಂಗಾನ ಹುಸ್ಕೊ ದಾಕ್ಕಯಲೊ.

ತೆ॰ ಆಯಕುನು ಮೊಡಾಕ ಚಿಂತಾ ಜಾಲ್ಲಿ. "ಅರೆ! ಹಾ॰ವೆ॰ ಚಾರಿ ವರ್ಸ॰ ಪಾವ್ಸು ದೀನಾಶಿ॰ ನುತ ಬಸಲ್ಯಾರಿ ಮಾಕಾಯಿ ಪಾವ್ಸು ದೆ॰ವೊ॰ಚೊ ಕಶ್ಶಿ॰ ಮ್ಹೊಣು ವಿಸರನು ಗೆಲ್ಯಾರಿ?"

ಮೊಡಾನ ತತ್ಕಾಲ ಪಾವ್ಸು ದಿವಚಾಕ ಸುರು ಕೆಲ್ಲೆ॰. ತೆ॰ ಪಳೊವನು ದುಸ್ರಿ॰ ಮೊಡ॰ಯಿ ಹಾಜಿರ್ ಜಾಲ್ಲಿ॰ಚಿ. ತಾಂಕಾಯಿ ತಶಿ॰ಚಿ ದಿಸಲೆ॰. ಸಕ್ಕಡಾ॰ನಿ ಪಾವ್ಸು ದಿಲ್ಲೊ.

ಗುಡುಗುಡು ಮಿಂಚು ಗಡಗಡೆಲೊ. ವಾರೆ॰ ಬಿಸವುನು ಆಯಲೆ॰. ಲಾಯಕ ಪಾವ್ಸು ಆಯಲೊ.

ರಾಮ್‌ಸಿಂಗಾಲೆ ಗಾದ್ಯಾ॰ತು ಶೇತ ಕಿರಲಲೆ॰, ಧಾನ್ಯಾ॰ಕ ಮುಂಗೊ ಯೇವನು ಸಾನಸಾನ ಝೂಡ್ಡ॰ ಕಿರಲೆಲಿ॰, ಬಾ॰ಯ್ತು॰, ತಳ್ಯಾಂತು ಉದ್ದಾಕ ಭರಲೆ॰. ದುಶ್ಕಾಲು ದೂರ ಗೆಲ್ಲೊ. ಸಮೃದ್ಧಿ ಆಯಲಿ.

ಗಾ॰ವು ಸೋಣು ಗೆಲ್ಲೆಲಿ॰ ಗಾ॰ವಾ॰ಕ ಪರತಲೀ॰ಚಿ, ರಾಮಸಿಂಗಾನ ಮೊಡಾ॰ಕ ಪಾಠ ಶಿಕಯಿಲ್ಲೊ ಪಳವನು ತಾನ್ನಿ "ರಾಮಸಿಂಗ್ ಕೀ ಜೈ" ಮ್ಹೊಣು ಜಯಕಾರು ಘಾಲ್ಲೊ.

8. ಟೊಪ್ಪೈ ಭೂತ

ವಿವೇಕು ಆನಿ ವಿದ್ಯಾ ತ್ಯಾದಿವಸು 'ಹೋಮ್‌ವರ್ಕ್' ಕರತರಿ ಆಶ್ಶಿಲಿ॑ಚಿ. ತಾಂಗೆಲಿ॑ ಆನು ಆಮ್ಮಾ ಭಾಯ್ರಿ ಗೆಲ್ಲೆಲಿ॑.

ಫಕ್ಕನಿ ಪೆಲ್ಯಾಕುಡಾ॑ತು ಸರಸರ ಶಬ್ದು ಜಾಲ್ಲೊ. ವಿದ್ಯಾ ಉಟಾವನು ವಚುನು ನಿಲಕಲಿ. ಹಾಂ! ವಿವೇಕಾಲಿ ಕ್ರಿಕೆಟಾ ಟೊಪ್ಪಿ ನೆಲಾರಿ ಸರಸರ ಚರತರಿ ಆಸ್ಸ! ಹೆ॑ ಕಸಲೆ॑? ಭೂತ ಕಿ॑!? ವಿದ್ಯಾನ ಭೀವುನು 'ಅಣ್ಣಾ ....' ಮ್ಹೊಣು ಹೊಡಾನ ಕಿಲಾ॑ಟಿ ಮಾರಲಿ.

ವಿವೇಕು ಧಾ॑ವುನು ಆಯಲೊ. ವಿದ್ಯಾನ ದೊಳೆ ಹೊಡ ಹೋಡ ಕರನು "ಥ॑ಯಿ ಪಳೆ ಭೂತ!" ಮ್ಹೊಣು ಟೊಪ್ಪೈಕ ಬೋಟ ದಾಕ್ಕಯಲೆ॑.

ವಿವೆಕಾನ ಪಳಯಲೆ॑. ಟೊಪ್ಪಿ ಹಳು ಹಳು ಮುಕಾರಿ ವತ್ತಾ. ಚಿಕ್ಕೆ ರಾಬತಾ, ಚಿಕ್ಕೆ ಮುಕಾರಿ ವತ್ತಾ. ಭಂಯಾನ ವಿವೇಕಾಕಯಿ ಪೊಟ್ಟಾ॑ತು ಪುಕುಪುಕು.

ದೊಗ್ಗಾ॑ಕಯಿ ಕಸಲೆ॑ ಕರಚೆ॑ ಮ್ಹೊಣು ಕಳ್ಳಿ. ರೊಡು॑ಕಯಿ ಭ॑ಯ! ಟೊಪ್ಪೈಕ ಪಳೊವಚಾಕಯಿ ಭ॑ಯ! ತಾನ್ನಿ ಗಟ್ಟಿ ಪೊಟೊನು ಧರನು ರಾಬಲೀ॑ಚಿ.

ಪಳಯತ ಪಳಯತಾ॑ ಟೊಪ್ಪಿ ಕುಡಾ॑ದಾಕುನು ಕುಡಾ॑ ಗೆಲ್ಲಿ. ಹಳೂ ವಾಸರೇ॑ತು ಗೆಲ್ಲಿ. ವಿವೆಕಾಕ ಚಿಕೇ ಧೈರ್ಯ ಆಯಲೆ॑. "ಹುಶ್! ವಿದ್ಯಾ, ಭೀವನಾಕ್ಕಾ. ಮೆಗೆಲೆ ಮಾಗ್ಗಿ॑ ಯೊ. ಹಾ॑ವೆ॑ ಸಾಂಗಿಲ್ಯಾವರಿ ಕರಿ" ಮ್ಹೊಣು ತಾಣೆ ವಿದ್ಯಾಲ್ಯಾ ಕಾನ್ನಾಂತು ಪಿಸಿಪಿಸಿ ಗುಟ್ಟುಸೊ ಸಾಂಗಲೊ.

ವಾಸರೆ॑ತು ಬೆತ್ತಾಚೆ ಖೊಟ್ಯಾ॑ತು ಸಾನಸಾನ ಬಟಾಟೆ, ಪಿಯಾವ, ಲಸುಣ ಆಶ್ಶಿಲೆ. ವಿವೆಕಾನ ಏಕು ಬಟಾಟೊ ಕಾಣ್ಣು ಭುತ್ತಾಕ ಮಾರಲೊ. ಲಾಗ್ಗನಿ! ಆನ್ಯೇಕು ಮಾರಲೊ. ನಾ! ಲಾಗ್ಗನಿ. ಆನ್ಯೇಕು ಮಾರಲೊ. ಊಹೂಂ! ಲಾಗ್ಗನಿ. ಕಸ್ಸಲೆ ನಮೂನ್ಯಾ ಭೂತ ಆಬಾ ಹೆ॑? ಟೊಪ್ಪಿ ಹಳು ಹಳು ಮುಕಾರಿ ಗೆಲ್ಲಿ.

ವಿದ್ಯಾನ ಏಕು ಪಿಯಾವು ಮಾರಲೊ. ಲಾಗ್ಗನಿ! ಆನ್ಯೇಕು ಮಾರಲೊ. ಊಹೂಂ! ಚುಕಲೊ! ತೀಣೆ ಏಕು ಸಾನು ಲಶಣೆ ಕಾಂದೊ ಮಾರಲೊ. ಟಪ್! ಫೆ! ಲಾಗಲೊ!

"ಮ್ಮಿ॑ಯಾ॑ವ್" ಟೊಪ್ಪೈಂತುಲ್ಯಾನ ಆವಾಜ ಆಯಲೊ... ಹೆ॑ ಕಸಲೆ॑? ತಾನ್ನಿ ಹಳೂ ಲಾಗ್ಗಿ ಗೆಲ್ಲಿ॑ಚಿ. ಟೊಪ್ಪಿ ಹಳೂ ಉಬ್ಬಾರಲಿ. ಓಹ್! ಮಿಂಕಿ! ತಾಂಗೆಲೆ ಮೊಗಾಚೆ॑ ಸಾನ ಧವೆ॑ ಚಂದ ಬಿಲ್ಲು ಪೀಲ!

ತಾಂಕಾ ಜೋರು ಹಾ॑ಸು ಆಯಲೊ. ಮಿಂಕಿಕ ಉಕ್ಕೊಳನು ಧರಲೆ॑. "ಮಿಂಕಿ! ಆಮ್ಮಾಕ ಭಿವಯಲೆ॑ ಗೊ ತೂ॑ವೆ॑?" ಮ್ಹಣತರಿ ಮಿಂಕಿಲೆ॑ ಮಾತ್ತೆ॑ ಪರಸುನು ಮೋಗು ಕೆಲ್ಲೊ.

ಆನ್ನಾನ ಆನಿ ಆಮ್ಮಾನ ಯೆತ್ತರಿ ತಾಂಕಾ॑ಯಿ ಹೀ ಟೊಪ್ಪೈ ಭುತ್ತಾ ಕಾಣಿ ಸಾಂಗಲಿ. ತಾನ್ನಿ॑ಯಿ ಹಾ॑ಸಲಿ॑ಚಿ.

9. ಮಾಂಕಡಾ°ಲೊ ಉಪಾಸು

ತ್ಯಾ ದಿವಸು ಎಕಾದಶಿ. ಮಾಂಕಡಾ°ನಿ ಉಪಾಸು ಕರಚೆ° ಠರಯಲೆ°. ಸಕಾಣಿ° ಇಕ್ರಾ ಘಂಟೆತಾ°ಯಿ ಕಾ°ಯಿ ಆಪತ್ತಿ ನಾತ್ತಿಲೆ° ಉಪಾಸು ಚಲಲೊ.

ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಎಕ್ಕ ಕೇಳಿ ತೊಟಾ°ತು ರಿಗತರಿ ..... ಪಿಕ್ಕಲಿ° ಕೇಳಿ° ಚೊಯತರಿ .... ಉಫ್ !

"ಮ್ .... ಮ್ ..... ಪಳಯಾ! ಕೇಳಿ°!" ಏಕ ಸಾನ ಮಾಂಕಡಾಕ ಆ°ಯಡೆ ಆಯಲೆ.

"ನಾ!ನಾ! ಆಜಿ ಆಮ್ಕಾ ಉಪಾಸು. ವಿಸರಲಿ°ವೇ? ಕೊಣಯಿ ಕೇಳಿ° ಖಾವಚಾಕ ನಜ್ಜ". ಮುಖೇಲ ಮಾಂಕಡಾನ ತಾಕೀತ ಕೆಲ್ಲಿ

"ನಾಬಾ! ಆಮ್ಮಿ ಖಾಯನಾ°ಚಿ. ಖಾಲಿ ಪಳೊವಚೆ° ಮಾತ್ರ". ಸಾನ ಮಾಂಕಡಾನ ಧೈರ್ಯ ಸಾಂಗಲೆ°.

ಥೊಡೋ ವೇಳು ಸಕ್ಕಡ ಮಾಂಕಡ°ಯಿ ಹೆಕಡೆ ತೆಕಡೆ ವತ್ತರಿ ಕೆಳ್ಯಾ° ಘುಡಾಯು ನಿಯಾಳತರಿ ನುತ ಬಸಲಿ°ಚಿ. ಸಾನ ಮಾಂಕಡಾಕ ಆಶಿ ತಡವನಿ. ರಪ್ಪನಿ ಉಡ್ಡುನು ಏಕ ಕೇಳಿ° ತುಂಟಯಲೆ°.

"ಆ°ಯ್! ಕೋಣ ತೆ°? ಉಪಾಸು ವಿಸರಲೊವೆ?" ಮುಖೇಲ ಮಾಂಕಡಾನ ತಾಳೊ ಕಾಡಲೊ.

"ಹಾ°ವ ಕಾ°ಯಿ ಖಾಯ್ನಾ. ಹಾತಾ°ತು ಧರಲೆಲೆ° ಮಾತ್ರ" ಸಾನ ಮಾಂಕಡಾನ ತಾಳ್ಯಾಕ ಭೀವನು ಜವಾಬ ದಿಲ್ಲಿ.

ಮುಖೇಲ ಮಾಂಕಡ ಉಲ್ಲಯನಿ. ತಾಣೆ° ನುತ ಬಶ್ಶಿಲೆ° ಪಳವನು ಸಕ್ಕಡ ಮಾಂಕಡಾ°ನಿಯಿ ಉಡ್ಡುನು ಎಕ್ಕೇಕ ಕೇಳಿ° ತುಂಟೊನು ಹಾಡಲೆ°. ಹಾತಾ°ತು ಧರನು ಆ°ಯಡೆ ಗಿಳತರಿ ಬಸಲಿ°ಚಿ. ಥೊಡೊ ವೇಳು ಗೆಲ್ಲೊ.

"ಕೆಳ್ಯಾ° ಸಾಲಿ ಕಾಣ್ಣು ಧರಯಾ°ವೇ?" ಸಾನ ಮಾಂಕಡಾನ ನಿಮ್ಮಿಗ್ಲೆ°. ಸಕ್ಕಾಡಾ°ನಿಯಿ ಕೆಳ್ಯಾ° ಸಾಲಿ ಕಾಣಣು ಹಾತ್ತಾ°ತು ಧರಲಿ.

ಮುಖೇಲ ಮಾಂಕಡಾನ, "ಅನಪತ್ಯ ಇತ್ಯಾಕ ಕರತಾಚಿ? ಆತ್ತ° ಸಾಂಜ ಜಾತ್ತಾ. ಮಾಗ್ಗಿರಿ ಖಾವಯೇತ ನ°ವೇ?" ಮ್ಹೊಣು ಭಿಷ್ಟಾಯಲೆ°. ಆಯಕತಾ ಕೋಣ?

"ಅಯ್ಯೊ! ಸಾಲಿ ಕಾಣ್ಣು ತಯಾರಿ ಆಸಲ್ಯಾರಿ ಸಾಂಜ ಜಾಲ್ಲೆ ಸತ್ತಾನ್ ಖಾವಯೇತ ನ್ಹ°ವೇ?". ಜವಾಬ ಆಯಲಿ.

ಥೊಡೋ ವೇಳು ಗೆಲ್ಲೊ. ಮಾಂಕಡ ಆನಿ ಕೇಳೆ°? ಹೂಂ... ಹೂಂ ... ! ಆ°ಯಡೆ ಗೀಳನು ಮಿಟ್ಟಿ ಮಾರಲ್ಯಾರಿ ಕೇಳೆ° ಖೆಲ್ಯಾವರಿ ಜಾತ್ತವೆ?

ಸಾನ ಮಾಂಕಡಾಕ ಆನಿ ತಡವನಿ. "ಆಮ್ಮಿ ಕೇಳೆ ತೊಣ್ಣಾಂತು ಧರಲ್ಯಾರಿ ಕಶ್ಶಿಂ?" ಮ್ಹಣಾಲೆ. ಹೂಂ! ಕಣ್ಣೋಜಿ!

"ಜೀವಾರಿ ಯೇತ! ಎಕಾದಶಿ ನ್ಹಂವೇಂ? ಏಯ್!" ಮುಖೇಲ ಮಾಂಕಡಾನ ದೊಳೆ ಘುರ್ಕಾಯಲೆ.

"ಆಮ್ಮಿ ಗೀಳನಾಂಚಿ. ತೊಣ್ಣಾಂತು ಧರಚೆ ಮಾತ್ರ" ಸಾನ ಮಾಂಕಡಾಲೆ ಜವಾಬೇಕ ಮುಖೇಲು ಥಂಡ ಬಸಲೊ.

ಸಕ್ಕಡಾಂನಿಂಯಿ, "ವ್ಹಯಿ, ವ್ಹಯಿ" ಮ್ಹೊಣು ಕೇಳೆ ತೊಣ್ಣಾಂ ಧರಲೆ.

ತೊಣ್ಣಾಂ ಘಾಲತರಿ ಖಾಯನಾಶಿಂ ರಾಬಚೆ ಕಶ್ಶಿಂ ಆಬಾ? ಕೇಳೆ ಗೆಲ್ಲೆಂ ಪೊಟ್ಟಾಂತು. ತೃಪ್ತಿ ಜಾಲ್ಲಿ ಮನಾಂತು.

ಮುಖೇಲ ಮಾಂಕಡಾಕಯಿ ತಡವನಿ. ತುರ್‌ತುರಿ ಯೇವನು ಚಾರಿ ಕೇಳೆಂ ತುಂಟೊನು ರೊಂಗಾಯಲಿಂ.

"ಆಜಿ ಪಾಪ ಮ್ಹೊಣು ಸೊಡತಾಂ. ವಯಲೆ ಎಕಾದಶಿಕ ಖಂಡಿತ ಉಪಾಸು". ಮುಖೇಲಾಲೊ ಹುಕುಂ ಆಯಲೊ. ಕೇಳೆ ಖಾತ್ತೆಂ ಖಾತ್ತೆಂ ಮಾಂಕಡಾನಿ ಮಾತ್ತೆಂ ಹಾಲ್ಲಯಲೆ.

ಮಾಂಕಡಾಂಲೊ ಉಪಾಸು ಸೊಂಪಲೊ.

10. ಚಾಕ್ಕುಲೆ ರೂಕು

ಎಪ್ರಿಲಾಂತು ರಜಾ ಮೆಳ್ಳಿಸತಾನ ಚರ್ಡುವಾಂಕ ಭಾರಿ ಖುಶಿ. ಶಿನ್ನಾಲೊ ಮಾಮು ಮುಂಬಯಿದಾಕುನು ಗಾಂವಾಂಕ ಆಯಿಲೊ. ಯೆತ್ತನಾ ತಾಣೆ ಬೊಂಬಯಿ ಚಾಕ್ಕುಲೇಚಿ ಚಾರಿ ಪೊಟ್ಟ್ಯೊ ಹಾಡಲೆಲ್ಯೊ.

ಶಿನ್ನಾಕ ಬೊಂಬಯಿ ಚಾಕ್ಕುಲಿ ಭಾರಿ ಸ್ವಾದಿಷ್ಟ ಲಾಗಲಿ. ತಾಣೆ ಏಕಿ ಚಾಕ್ಕುಲಿ ನಿಪ್ಪೊನು ಹೊರನು ಪಿತ್ತ್ರಲಾ ಮುಲ್ಲ್ಯಾಕ ವೊಯಲಿ! ರೂಕು ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕೆದನಾಂಯಿ ಚಾಕ್ಕುಲಿ ಖಾವಯೇತ ನ್ಹಂವೆ?

ಶಿನ್ನಾನ ವೊಯಿಲೆ ಚಾಕ್ಕುಲೇಕ ಸರಾಗ ಉದ್ದಾಕ ರಕಯಲೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಪಳಯತ ಪಳಯತನಾ ಸಶಿ ಕಿರ್ಲ್ಲೆಲಿ. ಗರಗರಿ ವಾಡ್ಡುನು ರೂಕು ಜಾಲ್ಲೊ. ರುಕ್ಕಾಕ ಭರಿ ಚಾಕ್ಕುಲ್ಯೊ! ನುರನುರಿ! ಪರಂಬಳಿ! ಆಹಾ!

ಶಿನ್ನಾಕ ಆತ್ತಾಂ ಎಕ್ಕೂಚಿ ಖೇಳು, ರುಕ್ಕಾರಿ ಚೊಣು ಚಾಕ್ಕುಲಿ ತುಂಟೊನು ರೊಂಗಾಚೆ. ದೊಸ್ತಾಂಕಯಿ ಗಡದ್ದ ಖಾವೊಚೆ.

ಏಕದೀಸು ಏಕಿ ರಾಕ್ಷಸಿ ಥಂಯಿ ಆಯಲಿ. ತಿಕ್ಕಾ ದೂರದಾಕುನೂಚಿ ಚಾಕ್ಕುಲೆ ಪರಂಬಳು ನಾಂಕಾಕ ಮಾರಲೊ. ನಾಂಕಾಪೂಡ್ ಫುಲ್ಲಾನು 'ಚಾಕ್ಕುಲಿ! ಚಾಕ್ಕುಲಿ!' ಮ್ಹಣತರಿ ತೀ ಧಾಂವನು ಆಯಲಿ.

ರುಕ್ಕಾಲಾಗ್ಗಿ ಯೆತ್ತನಾ ತಿಕ್ಕಾ ಶಿನ್ನಾ ದಿಸಲೊ. ತಕ್ಷಣ ತಿಣೆ ಏಕಿ ಮ್ಹಾಂತಾರೆ ರೂಪ ಘೆತಲೆ°. "ಪುತಾ, ಮಾಕ್ಕಾ ಏಕಿ ಚಾಕ್ಕುಲಿ ದೀ ಆಪಾ," ಮ್ಹೊಣು ಗಳೊ ಆಡ ಘಾಲುನು ಶಿನ್ನಾಲೆ ನಿಮ್ಗಿಲೆ°. ತಾಣೆ ತಿಕ್ಕಾ ಧಾ ಬಾರಾ ಚಾಕ್ಕುಲ್ಯೊ ದಿಲ್ಯೊ ದಾಂತ ನಾತಲ್ಯಾರಿಯಿ ಮ್ಹಾಂತಾರೇನ ಖೆಲ್ಯೊ "ಕಿತ್ಲೆ ರುಚಿ!" ಮ್ಹಣಾಲಿ.

ದುಷ್ಟಾ°ಕ ಕೆದನಾ°ಯಿ ವ್ಹಾಟಿ ಆಲೊಚನ ಯೆವಚಿ. ರಾಕ್ಷಸಿಕ ಚಾಕ್ಕುಲಿ ಖಾತ್ತನಾ ಶಿನ್ನಾ°ಕಚಿ ಖೆಲ್ಯಾರಿ ಕಶ್ಶಿ° ಮ್ಹೊಣು ಆಲೊಚನ ಆಯಲಿ!

"ವ್ಹಯಿರೆ ಗೊಂಡ್ಯಾ! ಮಾಕ್ಕಾ ಆನೇಕಿ ಚಾಕ್ಕುಲಿ ದೀನಾ°ಕಿ°?" ಮ್ಹಣಾಲಿ. "ಘೆ ಆಜ್ಜೆ!" ಮ್ಹೊಣು ಶಿನ್ನಾನ ಹಾತು ಸಕಲ ಕರತನಾ ಘಟಕ್ಕನಿ ತಾಕ್ಕಾ ತಾಂಡುನು ಏಕ ಜಂಬಿಲಾ°ತು ಚೆಪಲೊ. ಜಂಬಿಲ ಘಾಟಿರಿ ಘಾಲನು ವತ್ತ ರಾಬಲಿ.

ಮೈದಾನಾ ವಯಲ್ಯಾನ ವತ್ತನಾ ತಿಕ್ಕಾ ಮುತ್ತು°ಕ ಜಾಲ್ಲೆ°. ಜಂಬಿಲ ಎಕ್ಕ ಘಾತ್ತರಾರಿ ದವರನು ಚಮಕಲಿ. ತ್ಯಾ ಜಂಬಿಲಾಕ ಎಕು ಒಟ್ಟೊ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತಾಂತುಲ್ಯಾನ ಶಿನ್ನಾನ ಭಾಯ್ರಿ ಪಳಯತನಾ ತಾಗೆಲೆ ದೊಸ್ತಾ°ನಿ ಮೈದಾನಾರಿ ಕ್ರಿಕೆಟ ಖೆಳಚೆ° ದಿಸಲೆ°.

ತಾಣೆ ಹೊಡಾನ ಕಿರಡುನು ತಾಂಕಾ ಆಪ್ಪಯಲೆ°. ತಾನ್ನಿ ಪಳಯತನಾ ಜಂಬಿಲಾ°ತು ಶಿನ್ನಾ! ತತ್ಕಾಲ ತಾನ್ನಿ ಶಿನ್ನಾಕ ಭಾಯ್ರಿ ಕಾಣ್ಣು ಚಿಲ್ಲಾ°ತು ಕಾಂಟೆ, ಕುಪ್ಪೆಚೂರು, ಘಾತ್ತರ ಭರಲೆಚಿ. ಆನಿ ಧಾ°ವನು ವಚುನು ನಿಪ್ಪೊನು ಬಸಲೆ.

ರಾಕ್ಷಸೀನ ಯೇವನು ಜಂಬಿಲ ಘಾಟ್ಟಿರಿ ಘಾಲತನಾ ತಿಕ್ಕಾ ಕಾಂಟೆ ಖೊಂಬಲೆ, ಕುಪ್ಪೆಚೂರ ಕೊಂಕಲೆ. ತೀಣೆ ಶಿನ್ನಾನ ಗರ್ಪಿಲೆ°, ಬುರ್ಗ್ಗಿಲೆ° ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕಲೆ°. ಏಕಿ ಬೊಬ ಮಾರನು ಜಂಬಿಲ ಉಡೊವನು ಧಾ°ವಲಿ. ತ್ಯಾ ದಿವಸ ಲೆಗುನು ತೀ ಶಿನ್ನಾಲೆ ಹಿತ್ತಲಾ ದಿಕ್ಕಾನ ಯೇನಿ.

ಶಿನ್ನಾ ಆನಿ ತಾಗೆಲೆ ದೋಸ್ತ ಚಾಕ್ಕುಲ್ಯೆ ರುಕ್ಕಾಚಿ ಚಾಕ್ಕುಲ್ಯೊ ಖಾತ್ತರಿ ರಜೆಂತು ಗಮ್ಮತಾಯೆರಿ ಆಶ್ಶಿಲಿ°ಚಿ.

11. ಆಪ್ಯಾ ಕಾಣಿ

ಸುಬ್ಬಣಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಲೆ ಎಕ್ಕ ಮಾಮ್ಮಾಕ ಘುರಭರಿ ಚರ್ಡು°ಬಾಳ. ತ್ಯಾ ನಿಮಿತ್ತ ದಿವಸ ಕಷ್ಟಾರಿ ವತ್ತಾಶಿಲೆ. ಪಾಪ!

ಏಕದಿವಸು ತಾಗೆಲೆ ಚಡುರ್ವಾ°ಕ ಗೋಡು ಆಪ್ಪೊ ಖಾವಚಾಕ ಆಶಿ ಜಾಲ್ಲಿ. ತಾನ್ನಿ°, "ಆನಾ, ಆನಾ, ಆಮ್ಮಾ ಗೋಡು ಆಪ್ಪೊ ಖಾವಕಾ ಮ್ಹೊಣು ದಿಸತಾ. ಸಾಮಾನು ಹಾಡತವೆ?" ಮ್ಹೊಣು ನಿಮ್ಗಿಲೆ°.

ಸುಬ್ಬಣಿ ಮಾಮ್ಮಾಲೆ ತೊಂಡ ಸಾನ ಜಾಲ್ಲೆ°. ಚಿಲ್ಲಾ°ತು ನಾ ಚಾರಿ ಆಣೆ! ಸಾಮಾನು ಹಾಡಚೊ ಪುಣಿ ಕಶ್ಶಿ°?

ಸುಬ್ಬಣಿಕ ದುಡ್ವಾಕ ಮಾತ್ರ ಊಣೆ, ಹಿಕ್ಮತೆಕ ನ್ಹಂ°ಯಿ. "ಹಾಂ!" ಏಕು ಉಪಾಯು ಕೆಲ್ಲೊ.

ಬಾಯ್ನೆಲ್ಯಾಗಿ ಏಕ ಚೀಲ ಘೆತಲೆಂ, ಆನಿ ಚಿಲ್ಲಾಕ ಭಿತ್ತರ್ ಚಾನ ಪಣಸಾಮೇಣ ದಾಟೀ ಥಾಪಲೆ°. ಚೀಲ ಘೇವನು ಸರೂತ ಕಾಮತ್‌ಮಾಮಾಲೆ ಆಂಗಡಿ ಗೆಲ್ಲೊ. "ಕಾಮತ್‌ಮಾಮ್ಮಾ, ದೊನಿ ಕಿಲೊ ತಾಂದುಳು ಜಾಯಿ," ಮ್ಹಣಾಲೊ.

ಚಿಲ್ಲಾ°ತು ತಾಂದುಳು ಘಾಲ್ಲೆ ಸತಾನ, "ಆರೆ! ಹಾ°ವ ದುಡ್ಡು ಹಾಡು°ಕ ವಿಸರಲೊ°. ಮಾಗ್ಗಿರಿ ಯೇವನು ದುಡ್ಡು ದೀವನು ತಾಂದುಳು ವ್ಹರ್‍ತಾ°," ಮ್ಹಣಾಲೊ ಆನಿ ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ಚಿಲ್ಲಾ° ಆಶ್ಶಿಲೊ ತಾಂದುಳು ಕಾಮತ ಮಾಮ್ಮಾಲೆ ಗೋಣಿಂತು ರಕಯಲೊ.

ಸೀದಾ ಘರಕಡೆ ಯೇವನು ಚೀಲ ಲಾಯಕ ಕರನು ಪ್ಹಾಪ್ಪುಳೆ°. ಮೆಣಾಕ ಚಾಬ್ಬುನು ಬಶ್ಶಿಲೊ ತಾಂದುಳು ಝುಡಲೊ. ಅರ್‌ಶೇರು ಭರಿ ಮೆಳ್ಳೊ. ಬಾಯ್ಲೆನ ತೊ ತಿಂಬತ ಘಾಲ್ಲೊ.

ಸುಬ್ಬಣಿನ ಬಂದರಾರಿ ವಚುನು ನಮೂನೊ ಪಳೊವಚಾಕ ಮ್ಹೊಣು ಆಂಗಡೀನ ಆಂಗಡಿ ಎಕ್ಕೇಕು ಗೊಡ್ಡಾಕುಡ್ಕೊ ಘೆತಲೊ. ಒಟ್ಟು ಕರತನಾ ಸುಮಾರ ಗೊಡ ಜಾಲ್ಲೆ°. ಹಾಣು ಬಾಯ್ಲೆಕ ದಿಲ್ಲೆ°.

"ಪೂರಾ ಸಮ. ಆತ್ತಾ° ಆಪ್ಪೊ ಕಾಡು°ಕ ತೇಲ ನಾಕ್ಕವೆ? ತೆ ಮ್ಹಾರಗ ಭಿತ್ತರಿ ಮ್ಹಾರಗ. ಕಶ್ಶಿ° ಹಾಡಚೆ°?" ಮ್ಹೊಣು ಬಾಯ್ಲೆನ ರಾಗು ತಾಂಡಲೊ.

ಸುಬ್ಬಣಿಲ್ಯಾ ಇತ್ತೆ° ಹಿಕ್ಮತೇಕ ಊಣೆ ವೇ°? ಮಾತ್ಯಾಕ ಎಕು ಸಡಲಸೊ ಮುಂಡಾಸು ಬಾಂದುನು ತೆಲ್ಲಾ ಮಿಲ್ಲಾಕ ಗೆಲ್ಲೊ. "ಮಾಮ್ಮಾ, ತೇಲ ಲಾಯಕ ಆಸ್ಸವೆ?" ಮ್ಹಣಾಲೊ. ಮಿಲ್ಲಾಮಾಮ್ಮಾನ ಮರ್‍ಗಿ ದಾಕ್ಕಯಲಿ. ಹಳು ಮಾತ್ತೆ° ಬಾಗ್ಸುನು "ಹೊ!ಹೊ! ಭಾರಿ ಲಾಯಕ ತೇಲ," ಮ್ಹೊಣು ಮಾತ್ತೆ° ಗಲಗಲ ಹಾಲ್ಲಯಲೆ°. ಘೆ! ಮುಂಡಾಸು ಪಡಲೊ ತೆಲ್ಲಾ ಮರ್‍ಗೆ°ತು!

"ಅಯ್ಯೊ! ಮೆಗೆಲೊ ಮುಂಡಾಸು ಪಡಲೊ," ಮ್ಹೊಣು ಸುಬ್ಬಣಿಲಿ ಗೌಜಿ ಪಡಲಿ. ಮಿಲ್ಲಾಮಾಮ್ಮಾನ ವಗ್ಗಿ ಮರ್‍ಗೆಂತು ದಾಕುನು ಮುಂಡಾಸು ಕಾಣಣು ದಿಲ್ಲೊ.

ಸುಬ್ಬಣಿ ನಿಟ ಘರಕಡೆ ಆಯಲೊ. ಮುಂಡಾಸು ಕಾಣ್ಣು ಕಾಯಲಿ° ಪಿಳ್ಳೊ. ಕಾಯಲಿ ಭರಿ ತೇಲ!

ತೆಲ್ಲಾ ಹುಸ್ಕೊ ದೂರ ಜಾಲ್ಲೊಕಿ°? ಸುಬ್ಬಣಿ ಬಾಯ್ಲೆನ ತಾಂದುಳು ಗೊಡ ಘಾಲನು ವಾಟ್ಟುನು ಪೀಟ ಕೆಲ್ಲೆ°. ರಾನ್ನೀರಿ ಕಾಯಲಿ ದವರನು ಚೊ°ಯ್ಯುನಿ ಆಪ್ಪೆ ನಿಕಳಾಯಲೆ. ಚರ್ಡುವಾ°ನಿ ಹೂನು-ಹೂನು, ಗೊಡು-ಗೊಡು ಆಪ್ಪೊ ಪೊಟ ಭರಿ ಖಾವುನು ಥರ್‍.....ರ್‍....ನಿ ಢೇಂಕು ಕಾಡಲೊ.

12. ದಡ್ಡ ಜನ್ನಾ

ಉದಯಪುರ ಮ್ಹಳ್ಳೆಲೆ ಗಾ°ವಾ°ತು ಚೌಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎಕ್ಕ ಸ್ಕುಲಾಂತು ಶಿಕತಾಲೆ. ತಾನ್ನಿ ಭಾರಿ ದೊಸ್ತ. ತಾಂತು ತೆಗ್ಗ° ಎಕ್ಲೆಪಶಿ ಎಕ್ಲೊ ಮಂತ್ರವಿದ್ಯೆ°ತು ಬುದ್ದೊಂತ. ಎಕ್ಲೊ ಚಿಕ್ಕೆ ದಡ್ಡಾ. ತಾಗೆಲೆ° ನಾ°ವ ಜನ್ನಾ.

ಏಕದಿವಸು ತೆಗ್ಗ° ಬುದ್ದಂತ ದೊಸ್ತ ರಾಯ್ಯಾಲೆ ರಾವಳಾರಾಕ ಭಾಯ್ರುಸರ್‌ಲೇಚಿ. ತಾಂಕಾ ದಡ್ಡ ಜನ್ನಾಕ ಆಪ್ಪೊನು ಹೊರು°ಕ ಸಾಬಾರ ಖುಶಿ ನಾ ಆಶ್ಶಿಲಿ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತಾಂಗೆಲೊ ಸಾಮಾನು ವ್ಹಾ°ವಚಾಕ ಜಾಲ್ಲೊ ಮ್ಹೊಣು ಜನ್ನಾಕ ಆಪ್ಪೊನು ವ್ಹೆಲ್ಲೊ.

ವತ್ತನಾ ವಾಟೇರಿ ಏಕ ರಾನ ಆಶ್ಶಿಲೆ°. ರಾನ್ನಾ°ತು ತಾಂಕಾ ಎಕ್ಕೆ ಏಕು ಹಾಡ್ಡಾ° ಭೊರೊ ದಿಸಲೊ. ಲಾಗ್ಗಿ ವಚುನು ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ಮೆಲ್ಲೆಲೆ ಶಿಂವಾಲಿ° ಹಾಡ್ಡ°.

ತೆ° ಪಳವನು ಎಕ್ಲೊ ಬುದ್ದೊಂತು ಮ್ಹಣಾಲೊ, "ಹಾ°ವ ಮಂತ್ರಾನಿ° ಹೀ° ಹಾಡ್ಡ° ಜೊಡಸುನು ಶಿಂವಾಲೊ ಆಕಾರು ದಿತ್ತಾ°."

"ಹಾ°ವ ತಾಕ್ಕಾ ಮಾ°ಸ ಚರ್ಮ ಹಾಡಯ್ತಾ°," ದುಸ್ರ್ಯಾನ ಸಾಂಗಲೆ°.

"ಹಾ°ವ ತಾಕ್ಕಾ ಜೀವು ಹಾಡಯ್ತಾ°," ಮ್ಹೊಣು ತಿಸ್ರ್ಯಾನ ಸಾಂಗಲೆ°.

ಹೆ° ಆಯಕುನು ಜನ್ನಾಕ ಮಾತ್ತೆ° ಹೂನ! "ತುಮ್ಮಿ ಕಸಲೆ° ಕರತಾಚಿ ಹೆ°? ಕೊಣಯಿ° ಶಿಂವಾಕ ಜೀವು ಹಾಡಯ್ತಾಚಿವೆ? ಜೀವಂತಿ ಶಿಂವು ತುಮ್ಕಾ° ಖಾತ್ತನವೆ,?" ಮ್ಹೊಣು ತೊ ಫಡಫಡೆಲೊ.

"ಕಸಲೆ° ಫಡಫಡೆರೆ ಜನ್ನಾ ತುಗೆಲೆ? ಸ್ವತಃ ಕಾ°ಯಿ ಕಳ್ನಾ, ದುಸ್ರ್ಯಾಕಯಿ ಕರು°ಕ ಸೊಣ್ಣಾ" ತಾನ್ನಿ ಜನ್ನಾಕ ಭಿಷ್ಟಾಯಲೆ°.

ಎಕ್ಲ್ಯಾನ ಮಂತ್ರಾನಿ ತಿ° ಹಾಡ್ಡ° ಜೊಡಸುನು ಶಿಂವಾಲೊ ಆಕಾರು ದಿಲ್ಲೊ. ದುಸ್ರ್ಯಾನ ಮಂತ್ರಾನಿ ತಾಕ್ಕಾ ಮಾಸ ಚರ್ಮ ಹಾಡಯಲೆ°.

ತೆ° ಪಳವನು ಜನ್ನಾಕ ಹರ್ದ್ಯಾಂತುಲೊ ಜೀವು ತಾಳ್ಯಾಂತು ಆಯಲೊ. "ರಾಬ್ಬಯಾ! ರಾಬ್ಬಯಾ! ಹಾ°ವ ವಾಪಾಸ ಸಾಂಗತಾ°. ಆಮ್ಕಾ ನಾಕ್ಕಾ ಹೆ°," ಮ್ಹೊಣು ವರ್ಡುನು ಜನ್ನಾನ ತಾಂಕಾ ತಾಕೀತ ಕೆಲ್ಲಿ.

"ನುತ ಬೈಸ! ಜಾಳ್ಕ್ಯಾ!" ತಿಸ್ರ್ಯಾನ ಕೊಪಾನ ದೊಳೆ ತಾಂಬ್ಡೆ ಕರನು, "ಹಾ°ವೆ° ಹಾಕ್ಕಾ ಆಪ್ಪೊನು ಹಾಡಚೊ ನಾಕ್ಕಾ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ°. ಕರಕರ!" ಜನ್ನಾಕ ಘುರ್ಕಾಯಲೆ°.

ಆಪಣ್ಯಾಲೆ° ಉತ್ತರ ಕಾ°ಯಿ ಕಾನ್ನಾರಿ ಘಾಲ್ನಾ°ಚಿ ಮ್ಹೊಣು ಜನ್ನಾ ಧಡಧಡಿ ಧಾ°ವನು ಏಕ ರುಕ್ಕಾರಿ ಸರಸರ ಚಡಲೊ. ಥೆಲ್ಲ್ಯಾರಿ ಬೈಸುನು ಸಕಲ ಪಳಯತಾಶ್ಶಿಲೊ.

ಆತ್ತಾ ತಿಸ್ರೊ ಬುದ್ದೊಂತು ಶಿಂವಾಲಾಗಿ ಗೆಲ್ಲೊ. ದೊಳೆ ಧಾಂಪಲೆ. ಮಂತ್ರ ಮ್ಹಣಾಲೊ.

ಪಳಯತ ಪಳಯತಾ ಶಿಂವಾಲೆ ಕಾನ ನೀಟ ಜಾಲ್ಲೆ. ಹಾತಪಾಯ ಹಾಲಲೆ. ಶಿಂವಾಕ ಜೀವು ಆಯಲೊ.

"ಶಾಭಾಸ್!" ಮ್ಹೊಣು ತಾನ್ನಿ ಏಕಮೆಕಾಲಿ ಫಾಟಿ ಥಾಪಟಿಲಿ.

ಶಿಂವಾನ ದೊಳೆ ಸೊಡಲೆ. ಎದ್ರಾಕ ತೀನಿ ಮನಿಶ ರಾಬ್ಬುನು ಪಳಯತಾಚಿ. ಶಿಂವಾಕ ಖಯಿನಾತ್ತಿಲಿ ಭೂಕ ಜಾಲ್ಲಿ. 'ಭಡಕ್'ನಿ ತಾಂಗೆಲೆ ವಯ್ರಿ ಉಡ್ಡುನು ತಾಂಕಾ ತೆಗ್ಗಾಕಯೀ ಖಾವನು ಸೊಡಲೆ. ಶಿಂವು ರಾನ್ನಾಕ ಧಾವಲೊ.

ಶಿಂವಾನ ತೆತಾ ವತ್ತರಿ ಜನ್ನಾ ಸಕಲ ದೆವಲೊ. ತಾಕ್ಕಾ ದುಃಖ ಜಾಲ್ಲೆ. "ಸಾಂಗಲ್ಯಾರಿ ಆಯಕನಾಶಿ, ನುಸ್ತಿಚಿ ಮೆಲ್ಲೆಮೂ? ಇತ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾ ಆನಿ ಬುದ್ಧಿ ಆಶಿಲ್ಯಾಂಕ ಯೆದೋ ವಿಚಾರು ಆಶ್ಶಿಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಅಸಲೊ ಅನರ್ಥು ಜಾವಚಾಕ ನಾ ಆಶ್ಶಿಲೊ," ಮ್ಹೊಣು ಬೇಜಾರಲೊ.

13. ಉಬ್ಬಟಿ ಕೋಣೆ ಖೆಲ್ಲಿ?

ಏಕ ಗಾವಾತು ಏಕ ಬಾಮ್ಮಣುಬಾಯ್ಲ ಆಶ್ಶಿಲಿ. ತಾನ್ನಿ ದೊಗ್ಗಯಿ ಮನ್ನಫಾಣ್ಯಾರಿ. ಘುರಾಬಾಗಲಾ ಕೊಣಯಿ ಆಯಲ್ಯಾರಿ ತಾಂಕಾ ನಾಖುಶಿ. ಕೊಣಾಕಯಿ ತಾನ್ನಿಚೆ, ಖಾಣ, ಜೆವಣ ದಿವಚೊ ಕ್ರಮು ತಾಂಕಾ ನಾ. ದೊಗ್ಗಯಿ ಏಕಲೇಕ ಪ್ಹಿನಾರಿ. ಮಾತಿಯೆ ಕುಳ್ಣಾಕ ಕರ್ನ್ಯಾಚೀಪಶಿ ಜೋಡಿ.

ಏಕದಿವಸು ತಾಂಕಾ ಉಬ್ಬಟಿ ಕರನು ಖಾವಯಾ ಮ್ಹೊಣು ಆಶಿ ಜಾಲ್ಲಿ. ತತ್ಕಾಲ ಪೀಟ ಕರನು ಲಾಟ್ಟುಂಕ ಬಸ್ಲಿ.

ಅಯ್ಯ! ತಿತ್ಲೆ ಭಿತ್ತರಿ ಮೆವಣೊ ಹಾಜಿರ್! ನಿವತ ಫಾಲ್ಲಲೊ ಉಬ್ಬಟ್ಯೆ ದಾಳು ತಾಣೆ ಪಳಯಲೊ. ನುತ ವಚುನು ಚಾವಡೆರಿ ಬಸ್ಲೊ.

ಆಕ್ಕಾನ ಭಾವಾಕ ಪಳೊವನು ನಾಂಕಾ ಮಿರ್ರೊ ಫಾಲ್ಯೊ. ಭಾವಜಿನ ನಾಂಕ ಕವಳೆ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮೆವಣೊ, "ಉಬ್ಬಟಿ ಖೆಲ್ಲೆ ಶಿವಾಯಿ ಹಾಂಗಾದಾಕ್ಕುನು ವಚಶಿನಾ, ಕೊಣಾಲೊ ಮೆವಣೊ ಹಾವ?" ಮ್ಹೊಣು ಮನಾಂತೂ ಲೆಕ್ಕುನು ಗಟ್ಟಿ ಬಸ್ಲೊ. ತೆಗ್ಗಯಿ ತೊಂಡಾತೊಂಡಾ ಪಳಯತರಿ ಬಸ್ಲಿ. ಉಬ್ಬಟಿ ಥಯೀ ನಿವಲಿ.

ತಶೀ ಸಾಂಜ ಜಾಲ್ಲಿ. ಆಖೇರಿ ಆಕ್ಕಾನ ಭಾವಾಕ ಸಾಂಗಲೆ, "ವ್ಹಯಿರೆ, ರಾತಿ ಜಾತ್ತರಿ ಆಯಲಿ. ವಚ್ಚನಾ ಇತ್ಯಾಕ? ವಸ!. " ಭಾವಜಿನಯಿ ಮೆವಣ್ಯಾಕ ಸಾಂಗಲೆ, "ವ್ಹಯಿರೆ, ಆಕ್ಕಾನ ಸಾಂಗಚೆ ಸಮ.

ಹಾಂಗಾ ನುಸ್ತಿಂಚಿ ಸುಕಚೆ ಇತ್ಯಾಕ. ತುಗೆಥ್ಂಯಿ ತುಗೆಲಿ ಬಾಯ್ಲು ಎಕ್ಲೀಮುರೆ? ಆನಿ ವಸ." ಮೆವಣೊ ವಚ್ಚನಾ. "ಕಾಂಯಿ ಭಂಯನಾ. ಹಾಂವ ವಚ್ಚನಾ. ಮೆಗೆಲೆ ಬಾಯ್ಲೆಕ ಸಾಂಗಾತಿಕ ಮಾಂಯಿ ಆಸ್ಸ." ಮೆವಣೊ ಗಟ್ಟಿ ಬಸ್ಲೊ.

ಹೊ ಮ್ಹಾರಾಯು ಖಂಡಿತ ವಚ್ಚನಾ ಮ್ಹೊಣು ತಾಂಕಾ ದಿಸಲೆಂ. ಕಶಿಂಯಿಪುಣಿ ಭಾವಾಕ ಧಾಂವೆಂಡಾಕಾ ಮ್ಹೊಣು ತಾಗೆಲೆ ಆಕ್ಕಾನ ಘಟಿಕತರಿ ಬಾಮಣಾಲ್ಯಾಗಿ ಲಡಾಯಿ ಸೊದ್ದಿಲಿ. ದೇವಾಕ ದಿವೊ ಲಾವಚಾಕ ಭಿತ್ತರಿ ಗೆಲ್ಲಿ. "ದಿವ್ಯಾ ತೇಲ ಹಾಡುಂಕ ತುಮ್ಮಾ ರೊಕ್ಕಿ ಲಾಗಲ್ಯಾ! ಮಾಕ್ಕಾ ಹೆಂ ಘುರಯಿ ನಾಕ್ಕಾ ದಾರಯಿ ನಾಕ್ಕಾ. ಪೂರಾ ತುಮ್ಗೆಲೆ ಹದ್ಯಾರ್ಂರಿ ಆಸ್ಸೊಂ," ಮ್ಹೊಣು ಸೊವನು ಹಿತ್ತಲಾ ಮುಲ್ಯಾಂತು ವಚುನು ಬಸ್ಲಿ. ಬಾಮ್ಮಣುಯಿ ಉಲಯನಾಶಿಂ ಹಿತ್ತಲಾಚ್ಯಾ ಆನೇಕ ಮುಲ್ಯಾಂತು ಬಸ್ಲೊ. ಮೆವಣೊ ಹೆಂ ನಾಟಕ ಪಳವನು ಮಾಳ್ಯಾರಿ ವಚುನು ಬಸ್ಲೊ.

ಸುಮಾರು ವೇಳು ಜಾಲ್ಲೊ. ಘುರಾಂತು ಕಾಂಯಿ ಹಾವ್‌ಕಾವ್ ನಾ. ಮೆವಣ್ಯಾಲಿ ಸವಾರಿ ಘುರಕಡೆ ಪಾವ್ಲಿ ಕಿತ್ಕಿಂ ಮ್ಹೊಣು ಆಕ್ಕಾ ಆನಿ ಭಾವಜಿ ಘುರಾಂ ಭಿತ್ತರಿ ಆಯಲಿಂಚಿ. ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ಮೆವಣೊ ಚಾವಡೆರಿ ನಾ. ಶಾಭಾಸ್!

ದೊಗ್ಗಾನಿಯಿಂ ಉಬ್ಬಟ್ಯೆ ಪೊಳೆರು ವಸ್ಸ್ಯಾರಿ ಹಾಣು ದವರಲೊ. ಬಾಮ್ಮಣು ಮ್ಹಣಾಲೊ, "ವ್ಹಯಿಗೊ, ಆಮ್ಮಿ ದೊಳ್ಯಾಂಕ ಆಂಗ್ಬಿ ಬಾಂದುನು ಘೇವನು, ಖೆಳ್ತ ಖೆಳ್ತ ಉಬ್ಬಟಿ ಖಾವಯಾಂ." ಬಾಯ್ಲ, "ನವಿ ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ ಜಾಲ್ಲೆಲೆತಶಿಂ ಆಮ್ಮಿ ತಶ್ಶಿಂ ಕೆಲ್ಲೆಲೆಂ ನ್ಹಂವೇಂ? ಗಮ್ಮತ! ಜಾಯತ," ಮ್ಹಣಾಲಿ.

ದೊಗ್ಗಾನಿಯಿಂ ದೊಳ್ಯಾಂಕ ಆಂಗ್ಬಿ ಬಾಂದುನು ಘೆತಲಿ. ತೆಂ ಪಳೊವನು ಮೆವಣೊ ಮಾಳ್ಯಾರಿದಾಕುನು ಹಳೂ ತೊಗ್ಗುಂ ಆಯಲೊ. ತಾಂಚೆ ದೊಗ್ಗಾಂಚೆ ಮದ್ಯೆಂತು ಬಸ್ಲೊ.

ಆಕ್ಕಾನ ಭಾವಜಿಕ ಉಬ್ಬಟಿ ದಿತ್ತನಾ ತೋಂಡ ತೆತಾಂ ಹೊರನು 'ಆಂ' ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಭಾವಜಿನ ಆಕ್ಕಾಕ ಉಬ್ಬಟಿ ದಿತ್ತನಾ ತೋಂಡ ಹೆತಾಂ ಕರನು 'ಆಂ' ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಅಶ್ಶಿಂ ದೊಗ್ಗಾಂನಿ ದಿಲ್ಲೆಲಿ ಉಬ್ಬಟಿಯಿ ಗಮ್ಮತ ಖೆಲ್ಲಿ. ಪೊಳೆರು ಖಾಲಿ ಜಾಯತ ಆಯಲೊ.

ಸುಮಾರ ವೆಳಾನ ಭಾವಜಿ, "ವ್ಹಯಿಗೊ! ಪುರಾ ಉಬ್ಬಟಿ ತೂಂಚಿ ಖಾತ್ತಾವೆ? ಮಾಕ್ಕಾ ದೀನಾವೆ?" ಮ್ಹಣಾಲೊ. ಆಕ್ಕಾಕ ಆಯಲೊ ಕೋಪು. "ಕಸಲೆಂ? ಹಾಂವಂಚಿ ಖಾತ್ತಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂವೆ? ಹಾಂವೆ ತೊಂಡಾಂತು ಘಾಲ್ಲೆ ತಶ್ಶಿಂ ಗಿಳತಾಚಿ ತುಮ್ಮಿ!" ಮ್ಹೊಣು ತೀಣೆ ತಾಳೊ ಕಾಡಲೊ.

"ಏಕ ಕಿಸ್ಕುಟತಾಂಯಿ ಮಾಕ್ಕಾ ಮೇಳ್ನಿ. ಗಿಳತಾ ಖಂಯಿ! ಕೋಣೆ ಗಿಳ್ಳೆಲೆಂ ಮ್ಹೊಣು ಪಳಯತಾಂ. ಥೂ! ಬರಿ ತೀನಿಕಾಸಾಂಚಿ ತೂಂ!" ಮ್ಹೊಣು ಭಾವಜಿ ದೊಳ್ಯಾಂಕ ಬಾಂದಿಲಿ ಆಂಗ್ಬಿ ಮೆಕ್ಕಳತಾ. ಆಕ್ಕಾಯಿ ಮೆಕ್ಕಳತಾ.

ಎದ್ರಾಕ ಬಸ್ಲಾ ಕೋಣ? ತೊಂಡ ಪಾತಲಾನು ದಾಂತ ದಾಕ್ಕಯತರಿ ಬಸ್ಲಾ ಆಕ್ಕಾಲೊ ಭಾವು! ಭಾವಜಿಲೊ ಮೆವಣೊ!

ಆಕ್ಕಾ ಖಾಲಿ ಪೊಳೆರು ಬರಿನ ಕರತಾ. ಭಾವಜಿ ನಾಂಕಾರಿ ಬೋಟ ದವರತಾ. ಮೆವಣೊ, "ಯೆತ್ತಾ಼," ಮ್ಹೊಣು ಶಾಲ್ಲೊ ಪಾಂಗುರನು ಉಟಾನು ವತ್ತಾ.

14. ಬುದ್ಧೊಂತು ಸೊಸೊ

ರಾಜು ಮ್ಹಳ್ಳಲೆ ಏಕ ಚಲ್ಲ್ಯಾಕ ಮನಶಾಲ್ಯಾ಼ ಪಶಿ ಮೃಗಾ಼ಲ್ಯಾಗಿ ದೊಸ್ತಿ ಚಡಿ. ತಾಣೆ ದೀಸು ಭರಿ ರಾನ್ನಾಂತು ಮೃಗಾ಼ಲ್ಯಾಗಿ ಖೆಳತರಿ ಆಸ್ಸುಚೆ಼. ಸಕ್ಕಡ ಮೃಗಾ಼ಕಯಿ ರಾಜು ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಭಾರಿ ಪ್ರೀತಿ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ವಾಗಾಕ ಮಾತ್ರ ಚಿಕೆ ತಶಿತಶೀಂಚಿ.

ಏಕ ರಾತ್ರಿ ವಾಗಾನ ರಾಜುಲೆ ಗಾ಼ವಾ಼ಕ ಯೇವನು ಎಕ್ಕ ಕೊಡ್ಕ್ಯಾತುಲೆ ಗಾಯೇಕ ಮಾರನು ಖೆಲ್ಲಿ. ಹೆರದಿವಸು ಫಾಲ್ಲೆ಼ ಜಾತ್ತನಾ 'ವಾಗು ಆಯಲೊ ಖಂಯಿ' ಮ್ಹೊಣು ಗಾ಼ವ ಭರಿ ಖಬರ ಜಾಲ್ಲಿ.

ಗಾ಼ವಚ್ಯಾ ಧೈರ್ಯವಾನ ಚರ್ಕ್ಯಾ಼ನಿ ಅನೇಕ ಪಂತ಼ ವಾಗಾನ ಆಯಲ್ಯಾರಿ ತಾಕ್ಕಾ ಧರನು ಘುಡಾಂತು ಘಾಲಯಾ಼ ಮ್ಹೊಣು ಆಲೋಚನ ಕೆಲ್ಲಿ. ಲಾಯಕು ಏಕು ಘೂಡು ಹಾಡಲೊ. ಹೀ ಖಬರ ವಾಗಾಕ ಸಾಂಗಯಾ಼ ಮ್ಹೊಣು ರಾಜು ರಾನ್ನಾ಼ ತರ್ಪೆನ ಧಾ಼ವಲೊ.

"ವಾಗಾ! ವಾಗಾ! ತುಕ್ಕಾ ಚರ್ಕೆ ಧರತಾಚಿ ಖ಼ಯಿ. ತೂ಼ ಆನಿ ಗಾ಼ವಾ಼ಕ ಯೇವನಾಕಾ," ಮ್ಹೊಣು ರಾಜುನ ವಾಗಾಕ ತಾಕೀತ ಕೆಲ್ಲಿ಼. ವಾಗು ಆಯಕತವೆ? ವಾಗಾಕ ವ್ಯಾಟ ಧೈರ್ಯ ಭರಲಾ಼!

"ತುಗೆಲೆ ಗಾ಼ವಚ್ಯಾ ಚರ್ಕ್ಯಾಂಕ ತೀನಿ ಶೇರ ಮೀಟ! ಕೋಣ ಭಿತ್ತಾ ತಾಂಕಾ? ಹಾ಼ವೆ಼ ಗುರ್ರ಼್ ಕೆಲ್ಯಾರಿ ಪುರೊ, ಭೀವನು ಧಾ಼ವತಲೀ಼ ತಾನ್ನಿ. ಹ್ಹುಂ!" ವಾಗು ಮೀಶಿ ತಿರ್ಪಿತರಿ ಹೊಡಪಣ ಉಲ್ಲಯಲೊ. ರಾಜುನ ಖಂಚೆ ನಮೂನ್ಯಾರಿ ಸಾಂಗಲ್ಯಾರಿಯಿ ವಾಗಾಕ ಭಾಸ ನಾ. ರಾಜು ಸಾಂಗುನು ಹರಲೊ.

ಹೆರದಿವಸು ರಾತ್ರಿ ವಾಗು ಪರತುನು ಗಾ಼ವಾ಼ಕ ಆಯಲೊ. ಗಾ಼ವಚೆ ಚರ್ಕೆ ವಾಗಾಕ ರಾಕ್ತಲೇಚಿ. ತಾನ್ನಿ ತಾಕ್ಕಾ ಧರನು ಘುಡಾ಼ತು ಘಾಲ್ಲೊ.

ರಾಜುಕ ತಾಕ್ಕಾ ಘುಡಾ಼ತು ಪಡಲೊ ಮ್ಹೊಣು ಭಾರಿ ಬೆಜಾರು ಜಾಲ್ಲೊ. ತಾಕ್ಕಾ ಭಾಯ್ರಿ ಸೊಡಯಾ಼ ಮ್ಹೊಣು ಕೋಣಯಿ ಲಾಗ್ಗಿ಼ ನಾತ್ತಿಲೊ ವೇಳು ಪಳೊವನು ರಾಜುನ ಹಳೂ ಘುಡಾ ಬಾಗಿಲ ಕಾಡಲೆ಼! ವಾಗು ಭುಕೇನ ವಾಗು ಜಾಲ್ಲಲೊ. ಬಾಗಿಲ ಉದಾರೆ ಜಾಲ್ಲೆ ಸತಾನ 'ಭಡಕ್ಕ'ನಿ ರಾಜುಲ್ಯಾ ಆಂಗಾರಿ ಉಡಲೊ.

"ಆತ್ತ಼ ಖಾತ್ತಾ಼ ತುಕ್ಕಾ!" ವಾಗಾನ ರಾಜುಕ ಧಮಕಾಯಲೆ಼. ರಾಜು ಭೀನಿ! "ಖಾತ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಖಾ

ಸಾಯಬಾ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತೂಂವೆಂ ಮಾಕ್ಕಾ ಖಾವಚೆಂ ಸಮವೆಂ ಮ್ಹೊಣು ಕೊಣಾಲಾಗಿಯಿ ನಿಮ್ಗಿ," ಮ್ಹೊಣು ರಾಜುನ ಸುಚವಣಿ ದಿಲ್ಲಿ.

ತೆದನಾ ತಶಾನ ಏಕು ಸೊಸೊ ವತ್ತಾಲೊ. ತಾಣೆ ಹೆಂ ಪೂರಾ ದೂರದಾಕುನು ಪಳಯಲಾಂ. ರಾಜು ಆನಿ ವಾಗು ಸೊಶ್ಯಾಲಾಗಿ ತಾಂಗೆಲಿ ತಕರಾರ ಘೇವನು ಆಯಲೆಚಿ.

ಸೊಶ್ಯಾನ ಪೂರಾ ಆಯಕುನು ಮಳ್ಬಾ ದೊಳೆ ಲಾವನು ವಿಚಾರ ಕೆಲ್ಯಾವರಿ ನಟನಾ ಕೆಲ್ಲಿ. "ಮಾಕ್ಕಾ ತುಮ್ಗೆಲಿ ತಕರಾರ ಕಳ್ನಿಮೂ? ವಾಗು ಸುರ್ವೇರಿ ಘುಡಾಂತು ಕಶ್ಶಿಂ ರಾಬ್ಬುನು ಆಶ್ಶಿಲೊ?" ಸೊಶಾನ ಪ್ರಶ್ನೊ ಕೆಲ್ಲೊ.

"ಅಶ್ಶಿಂ," ಮ್ಹೊಣು ವಾಗು ವಾಪಾಸ ಘುಡಾಂತು ಉಡಲೊ.

"ರಾಜು, ಬಾಗಿಲ ಘಾಲನು ಆಶ್ಶಿಲೆಂ ಕಿಂ ಕಾಣು?" ಸೊಶಾನ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ.

"ಘಾಲನು!" ರಾಜುನ ಜವಾಬ ದಿಲ್ಲಿ.

"ಕಶ್ಶಿಂ?" ಸೊಶಾನ ವಿಚಾರಲೆಂ.

"ಅಶ್ಶಿಂ!" ರಾಜುನ ಘುಡಾ ಬಾಗಿಲ ಧಾಂಪಲೆಂ.

ತತ್ಕಾಲ ಸೊಶಾನ, "ಯೊ ರಾಜು! ವಾಗು ಘುಡಾಂತೂಚಿ ಬೈಸೊಂ! ಅಸಲೆ ದುಷ್ಟಾಂಕ ಉಪಕಾರು ಕರುಂಕ ನಜ್ಜ. ತುಕಾಯಿ ತಾಕೀತ ಕರತಾಂ, ತುಕ್ಕಾ ದೊಸ್ತಿಕ ವಾಗುವೆ? ದುಸ್ರಿಂ ಕೋಣಯಿಂ ಮೆಳನಾಂಚಿವೆ? ಆನಿ ದುಷ್ಟಾಂಲಿ ದೋಸ್ತಿ ಕರನಾಕಾ. ಯೊ! ಆಮ್ಮಿ ಹಾಂಗದಾಕುನು ವೊಚಯಾಂ," ಮ್ಹೊಣು ರಾಜುಕ ಬುದ್ದಿ ಸಾಂಗಲಿ.

ಅಬ್ಬಾ! ಸೊಶಾಲ್ಯಾ ಬುದ್ವೊಂತಿಕಾಯೇನ ರಾಜು ವಾಂಚಯಲೊ. ಸೊಸೊಯಿ ರಾಜುಯಿ ಥಂಯಿ ದಾಕುನು ಧಾಂವಲಿಂಚಿ. ವಾಗು ವಾಪಾಸ ಘುಡಾಂತು ಬಂದಿ ಜಾಲ್ಲೊ.

15. ಉದ್ಕಾ ದುಡ್ಡು ಉದ್ಕಾಕ

ಸುಬ್ರಾಯ ಮ್ಹೊಣು ಎಕ್ಲೊ ದೂದ ವಿಕತಲೊ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತಾಣೆ ದುದ್ದಾಂತು ಚಡ್ತೇಂಚಿ ಉದ್ದಾಕ ಭರಸುನು ದೂದ ಪಾತ್ತಳ ಕರನು ಘುರಾನಘುರ ವಚುನು ವಿಕಚೆಂ. ಅಶ್ಶಿಂ ಜನಾಂ ಫಸೊನು ತಾಣೆ ಮಸ್ತು ದುಡ್ಡು ಕೆಲ್ಲೊ.

ಏಕ ದೀಸು ಸುಬ್ರಾಯು ಸಕಾಣಿ ಉಟಾವನು ದುಡ್ವಾ ಪೊಟ್ಲಿ ಖಾಕ್ಯಾಂ ಮಾರನು ಗೊರ್ವಾಂ ಘೇವಚಾಕ ದೂರ ಸೀತಾನದಿ ಸಾಂತೇಕ ಚಮಕಲೊ.

ವತ್ತಾಕ ಚಮಕುನು ಚಮಕನು ತಾಕ್ಕಾ ಪುರೋ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಏಕ ನ್ಹಂಯ್ಚೆಲಾಗ್ಗಿ ರುಕ್ಕಾ ಮುಳಾಂತು ಬೈಸುನು ಜೆವ್ಣಾ ಪೊಟ್ಲಿ ಮೆಕ್ಕೊಳನು ಜೆವಲೊ.

ಜೆವತರಿ ತಾಕ್ಕಾ ಚಿಕೇಚಿ ಕುರ್ಸ್ವಣಿ ಆಯಲಿ. ದುಡ್ವಾ ಪೊಟ್ಲಿ ಉಶ್ಯಾ ದವರನು ಥಂಯೀಚಿ ಆಡ ಸರಲೊ. ಥಂಡ ವಾರ್‍ಯಾಕ ತಾಕ್ಕಾ ದೊಳೆ ಲಾಗಲೆ.

ವಯ್ರಿ ರುಕ್ಕಾರಿ ಏಕ ಮಾಂಕಡ ಆಶ್ಶಿಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಮಾಂಕಡಾನ ಹಾಗೆಲೆ ಮಾತ್ಯಾ ಮುಳಾಂತುಲಿ ಪೊಟ್ಲಿ ಪಳವನು ಖಾಣಾ ಪೊಟ್ಲಿ ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕಲೆಂ.

ಮಾಂಕಡ ಹಳೂ ಸಕಲ ಆಯಲೆಂ. ಸುಬ್ರಾಯಾಲೆ ಮಾತ್ಯಾ ಮುಳಾಂತುಲಿ ಪೊಟ್ಲಿ ಘೇವನು ರುಕ್ಕಾರಿ ವಚುನು ಬಸಲೆಂ.

ಮಾಂಕಡಾನ ಪೊಟ್ಲಿ ಸೊಡವಾನು ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ತಾಂತು ... ಇಶ್ಶಿ! ರುಪ್ಪಯೊ! ಖಾಣ ನಾ! ಮಾಂಕಡಾಕ ಇತ್ಯಾಕ ಜಾಯಿ ರುಪ್ಪಯೊ? ಮಾಂಕಡಾನ ಪೊಟ್ಲೆಂತುಲಿ ಎಕ್ಕೇಕೀಚಿ ರುಪ್ಪಯೆ ಪಾಷ್ಲಿ ಕಾಣಣು ಏಕಪಂತ್ ನ್ಹಂಯ್ತುಂ, ಆನಿ ಏಕಪಂತ್ ನೆಲಾರಿ ಉಡ್ಡಯಲಿ. ಅಶ್ಶಿಂ ಖೆಳತರಿ ಬಸಲೆಂ.

ಥೊಡೆ ವೇಳಾನ ಸುಬ್ರಾಯು ಜಾಗಿ ಜಾಲ್ಲೊ. ಪಳಯತನಾ ದುಡ್ವಾ ಪೊಟ್ಲಿ ನಾ! ತಾಕ್ಕಾ 'ಧಸಕ್' ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಹೆಕಡೆ ತೆಕಡೆ ಸೊದ್ದಿಲೆಂ. ಮಾತ್ತೆಂ ಉಬ್ಬಾರನು ರುಕ್ಕಾರಿ ಪಳಯತನಾ ತಾಕ್ಕಾ ತೆಂ ಮಾಂಕಡ ದಿಸಲೆಂ. ಮಾಂಕಡಾಲೆ ಹಾತ್ತಾಂತು ದುಡ್ವಾ ಪೊಟ್ಲಿ ! ಮಾಂಕಡ ರುಪ್ಪಯಿ ಉಡ್ಡೊನು ಖೆಳತಾ ! ಪರಮಾತ್ಮಾ!

ತಾಣೆ 'ಹೂಪ್ ಹೂಪ್' ಕರನು ಕಿತ್ಲೆಂ ಧಾಂವ್‌ಡಾಯಲ್ಯಾರಿಯಿ ಮಾಂಕಡ ಧಾಂವನಿ. ಪೊಟ್ಲೇಂತುಲ್ಯೊ ಪೂರಾ ಪಾವಲ್ಯೊ ಸರತರಿ ಮಾಂಕಡ ತಾಜ್ಜೆ ಇತ್ಲ್ಯಾಕ ಥಂಯಿ ದಾಕುನು ಗೆಲ್ಲೆಂ.

ಸುಬ್ರಾಯಾಕ ಕಸ್ಸಲೆಂ ಕರಚೆಂ ಮ್ಹೊಣು ಕಳ್ಳೆಂನಾ. ಜೋರು ರಣ್ಣೆಂ ಆಯಲೆಂ. ಕಸ್ಸಲೆಂ ಕರಯೇತ? ನೆಲಾರಿ ಆಶ್ಶಿಲೊ ದುಡ್ಡು ವೆಂಚಿಲೊ. ನ್ಹಂಯ್ತು ಉಡ್ಡಯಿಲೊ ದುಡ್ಡು ವೆಂಚುಂಕ ಜಾತ್ತವೆ?

"ಹಾಂವೆಂ ದುದ್ದಾಂತು ಉದ್ದಾಕ ಭರಸುನು ಜನಾಂ ಫಸಯಿಲೆಂ ನ್ಹಂವೇ? ದೆಕ್ಕೂನು ಮಾಕ್ಕಾ ಶಿಕ್ಷಾ ಮೆಳ್ಳಿ. ದುದ್ದಾ ಮೋಲ ಮಾತ್ರ ಮೆಳ್ಳೆಂ, ಉದಕಾಂತು ದುಡ್ಡು ಉದಕಾಂತು ಗೆಲ್ಲೊ," ಮ್ಹೊಣು ಚುರಚುರೆಲೊ.

ಅನ್ಯಾಯಾ ದುಡ್ಡು ಹಾತಾಂತು ವರನಾ ಮ್ಹೊಣು ಮನಾಂತು ಗೆಲ್ಲೆಂ. ಉದ್ದಾಕ ಭರಸುನು ದೂದ ವಿಕಚೆಂ ರಾಬ್ಬಯಲೆಂ

16. ಘಾಂಟ ಬಾಂದುಚಿ ಕೊಣೇ?

ಶಿನ್ನಾಮಾಮ್ಮಾಲೆ ಆಂಗಡಿ ಏಕಪಂತ್ ವಿಂದುರು ಚಾಳವಲೊ. ಧವೊ, ಕಾಳೊ, ಸಾನು, ಹೊಡು ತಾರ್ನಾಟೊ, ಮ್ಹಾಂತಾರೊ, ಬುದ್ದೊಂತು, ದಡ್ಡಾ, ಶೀಂತ್ರಿ ಅಶ್ಶಿಂ ತರತರಾಚೆ ವಿಂದುರ ಆಶ್ಶಿಲೆ. ಸಾಮಾನಾ ಘೋಣಿ ಕೊರಾಂತಿತಾ! ಸಾಬುನು ಚೊಬ್ಬಾಯತಾ! ತೆಲ್ಲಾ ಡಬ್ಬ್ಯಾಂತು ಬಾಲ ಬುಡ್ಡಯತಾ! ಧಾನ್ಯಾಂತು ಬೆಟ್ಟ್ಯೊ ಘಾಲತಾ! ಛಿ ಛಿ ಛಿ ! ಕೋಣಕೆಡಾ ಬಾಧಾ!

ವಿಂದರಾಂಲಿ ಬಾಧಾ ಕಾಡುಂಕ ಜಾಯನಾಶಿಂ ಶಿನ್ನಾಮಾಮ್ಮಾನ ಏಕ ಕಾಳೆಂ ಮಾಜ್ಜರ ಹಾಣು ಪೊಸಲೆಂ. ಮಾಜ್ಜರಾನ ದಿವಸಾ ಚಾಚ್ಚಾರಿ ವಿಂದುರ ಧರುಂಕ ಸುರು ಕೆಲ್ಲೆಂ. ವಿಂದರಾಂಲಿ ಸಂಖ್ಯಾ ಊಣೆ ಜಾಲ್ಲಿ.

ವರಲೆಲೆ ವಿಂದ್ರಾಂಕ ಚಿಂತಾ ಜಾಲ್ಲಿ. ತಾನ್ನಿಂ ಏಕ ದಿವಸು ಸಭಾ ಮಾಂಡಯಲಿ. "ಆಮ್ಮಿ ಆನಿ ನುತ ಆಸಲ್ಯಾರಿ ತೆಂ ಮಾಜ್ಜರ ಆಮ್ಗೆಲೆಂ ಸಂತಾನ ನಾಶ ಕರತ! ಹಾಕ್ಕಾ ಕಾಂಯಿ ಪುಣಿ ವಾಟ ಸೊದ್ದುಕಾ. ತೆಂ ಮಾಜ್ಜರ ಚಮಕತನಾ ಶಬ್ದು ಕರನಾ. ಆಮ್ಮಿ ತಾಜ್ಜೆ ಗಳ್ಯಾಕ ಏಕಿ ಘಾಂಟ ಬಾಂದಿಲ್ಯಾರಿ ತಾಣೆ ಯೆತ್ತನಾ ಕಳತಾ." ಧವೆ ವಿಂದರಾನ ಆಲೋಚನ ಕರನು ಸಾಂಗಲೆಂ.

"ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮಾಜ್ಜರಾಲೆ ಗಳ್ಯಾಕ ಘಾಂಟ ಬಾಂದುಚಿ ಕೋಣೆಂ?" ಕಾಳೆ ವಿಂದರಾನ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ.

"ಆಜ್ಜಾ ತೂಂ ಆಮ್ಮಾ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡೊ. ತೂಂ ಬಾಂದಿ." ಶೀಂತ್ರಿ ವಿಂದರಾನ ಮ್ಹಾಂತಾರೆ ವಿಂದರಾಕ ಮುಕಾರಿ ಘಾಲ್ಲೊ.

"ಹಾಂವ್.... ಹಾಂವೆಂ !? " ಭೀವನು ಚೊಂಚಡಾಯತರಿ ಮ್ಹಾಂತಾರೆ ವಿಂದರಾನ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ. "ಹಾಂವ ಮ್ಹಾಂತಾರೊ ನ್ಹಂವೆ? ಮಾಕ್ಕಾ ತ್ರಾಣ ಆಸ್ಸವೆ? ತರ್ನಾಟೊ ವಿಂದುರು ಬಾಂದುವ್ಹೊಂ."

"ಹಾಂವ ಮೆಗೆಲೆ ಆನು ಆಮ್ಮಾಕ ಎಕ್ಕೊಚಿ ಪೂತು. ಘಾಂಟ ಬಾಂದಿತನಾ ಮಾಜರಾನ ಮಾಕ್ಕಾ ಖೆಲ್ಯಾರಿ? ಹೋಡು ವಿಂದುರು ಬಾಂದುವ್ಹೊ". ತರ್ನಾಟೊ ವಿಂದುರು ಚುಕ್ಕೊನು ಘೆತ್ತಾ.

"ನಾ ಬಾ ! ನಾ! ಹಾಂವ ಪಳವಚಾಕ ಮಾತ್ರ ಹೊಡು. ಮಾಕ್ಕಾ ಆಂಗಾಂತು ಸಾಬಾರ ಬಲ ನಾ. ಸಾನು ವಿಂದುರು ಬಾಂದುವ್ಹೊಂ". ಹೊಡ ವಿಂದರಾನ ಸಾನ ವಿಂದರಾಕ ಬೊಟ ದಾಕ್ಕಯಲೆಂ.

"ಛೆ ! ಹಾಂವ ಆನಿಕಯಿ ಸಾನು. ಧವೊ ವಿಂದುರು ಬಾಂದುವ್ಹೊಂ." ಸಾನ ವಿಂದರಾಲೊ ಸಾನು ಸ್ವರು ಭಾಯ್ರಿ ಆಯಲೊ.

ಧವೆ ವಿಂದರಾಕ ಕೋಪು ಆಯಲೊ. ಸಾನ ವಿಂದರಾಕ ತಾಂಡುನು ಕಾನ ಧರನು ಉಳ್ಳಾಲ ದಾಕ್ಕಯಲೆಂ. " ಹಾಂವ ಮಾಜರಾಲ್ಯಾಗಿ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾರಿ ಫಷ್ಟ! ಹಾಂವೆಂ ಮೆಲ್ಲ್ಯಾರಿ ತುಮ್ಮಾ ಚಾಂಗಿ ಚಾಂಗಿ ಆಲೋಚನ ದಿವಚಿ ಕೋಣೆ ?" ಮ್ಹಣಾಲೊ.

ತಿತ್ಲೆ ಭಿತ್ತರಿ "ಮಿ॰ಯಾ॰ವ್" "ಮಿ॰ಯಾ॰ವ್" ಮ್ಹೊಣು ಮಾಜ್ಜರಾಲೆ॰ ರಣ್ಣೆ ಸ್ವರು ಆಯಲೊ. ಛೆ! ಕೊಣಾಕ ಜಾಯಿ ಫಡ್ಡಿ? ದೆವಾ ರಾಕ! ವಿಂದುರ ಎಕ್ಕ ಉಶ್ವಾಸಾಕ ಧಾ॰ವುನು ಮಾಯಕ ಜಾಲ್ಲೆ.

ಆಜಿತಾ॰ಯಿ ಮಾಜ್ಜರಾಲೊ ಗಳೊ ಖಾಲಿ ಆಸ್ಸ. ಮಾಜ್ಜರಾಲೆ ಗಳ್ಯಾಕ ಘಾಂಟ ಬಾಂದುಚಿ ಕೋಣೆ ಮ್ಹೊಣು ವಿಂದರಾ॰ನಿ ಆನಿಕಯಿ ಇತ್ಯರ್ಥ ಕೆಲ್ಲೆಲೆ॰ ನಾ.

17. ಸುಣ್ಯಾನ ಹಾಡಲೆ॰ಲೆ ಐಶ್ವರ್ಯ

ಗುಂಡಾ ಆಪ್ಪಿಮಾ॰ಯೆಲೊ ಮೊಗಾಚೊ ನಾತ್ತು. ತಾಕ್ಕಾ ಬುದ್ದಿ ವಿಶೇಷ ವಾಡ್ನನಿ. ಚಿಕೆ ಬೊದಾಳೊ. ದಿವಸಾಕ ತೀನಿ ವೇಳಾಯಿ ಪೊಟ ಭರಿ ಖಾವಚೆ॰ ಜೆವಚೆ॰ ಸೊಡಲ್ಯಾರಿ ತಾಕ್ಕಾ ದುಸ್ರೆ॰ಕಾಮ ಗೊತ್ತು ನಾ. ಅಸಲೆ ನಾತ್ವಾಕ ಬುದ್ದೊಂತು ಕರಕಾ, ಚಾರಿ ಜನಾ॰ವರಿ ತಾಣೆಯಿ ಕಮಾಸುಕಾ ಮ್ಹೊಣು ಆಪ್ಪಿಮಾ॰ಯೆಕ ಭಾರಿ ಆಶಿ.

ಏಕದಿವಸು ಆಪ್ಪಿಮಾ॰ಯಿ ಲಾಯಕ ನುರನುರಿ ನಾಂಚಾಣ್ಯಾ ಚಾಕ್ಕುಲಿ ಕರತಾ. ಬೆತ್ತಾ॰ಚೆ ಸಾನ ಕುರ್ವ್ಯಾ॰ತು ಘಾಲನು ಸಾಂತೆಕ ಹೊರನು ವಿಕ್ಕು॰ಕ ಗುಂಡಾಲ್ಯಾಗಿ ದಿತ್ತಾ. ಗುಂಡಾ ಕುರ್ವೆ॰ ಮಾತ್ಯಾರಿ ವ್ಹಾ॰ವನು ವ್ಹರತಾ. ಸಾಂತೆ॰ತು ಚಾಕ್ಕುಲಿ ವಿಕ್ಕು॰ಕ ಬಸ್ತಾ.

ತೆದನಾ ಥ॰ಯಿ ಏಕ ಸೂಣೆ ಬಾಲ ಹಾಲ್ಲಯತರಿ ಯೆತ್ತಾ. ಚಾಕ್ಕುಲಿ ಪಳಯತಾ, ಬಾಲ ಹಾಲ್ಲಯತಾ. ಖ॰ಯಿಕಿ ಚಾಕ್ಕುಲಿ ಘೆವಚಾಕ ಆಯಲಾ॰ ದಿಸತಾ ಮ್ಹೊಣು ಗುಂಡಾ ಲೆಕತಾ. " ಎಕ್ಕ ಚಾಕ್ಕುಲೆಕ ಆಟಆಣೆ. ದುಡ್ಡು ದಿ, ಚಾಕ್ಕುಲಿ ಘೆ, " ಮ್ಹೊಣು ಗುಂಡಾ ಸುಣ್ಯಾಕ ಸಾಂಗತಾ. ಸೂಣೆ ಹಾಕ್ಕಾ ಪಳೊವನು 'ಕುಂಯಿ ಕುಂಯಿ ' ಮ್ಹಣತಾ.

"ಓಹೊ ! ತುಗೆಲ್ಯಾಗಿ ಆಜಿ ದುಡ್ಡು ನಾ ದಿಸತಾ. ಹೊಡನಾ ! ಘಾಯಿ ಹಾಡಿ, " ಮ್ಹೊಣು ಗುಂಡಾ ಸುಣ್ಯಾಕ ಏಕಿ ಚಾಕ್ಕುಲಿ ಘಾಲತಾ. ಚಾಕ್ಕುಲೇಚೆ ಸುವಾದಾಕ ಸೂಣೆ ವಾಪಾಸ ಯೇವುನು ಗೊಂದಳತಾ. ಗುಂಡಾ ಚಾಕ್ಕುಲಿ ಘಾಲತರಿ ವತ್ತಾ. ಸುಣ್ಯಾನ ಖಾವನು ಚಾಕ್ಕುಲಿ ಪೂರಾ ಖಾಲಿ !

ಗುಂಡಾನ ಘುರಕಡೆ ಯೆತ್ತನಾ ಖಾಲಿ ಕುರ್ವೆ॰ ಪಳೊವನು, "ಕಿತ್ಲಿ ರುಪ್ಪಯಿ ಮೆಳ್ಳಿ ಪುತಾ?"

ಮ್ಹಣತರಿ ಆಪ್ಪಿಮಾ॰ಯಿ ಧಾ॰ವನು ಯೆತ್ತಾ. ಗುಂಡಾ, " ಬಾಪಮಾ ! ಚಾಕ್ಕುಲಿ ಪೂರಾ ತಾಣೆ ಖೆಲ್ಲಿ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ದುಡ್ಡು ಘಾಯಿದಿತ್ತಾ॰ ಮ್ಹಳ್ಳಾ॰" ಮ್ಹಣ್ತಾ. "ಹಾಂ! ಪೂರಾ ಚಾಕ್ಕುಲಿ ಘೇವಕಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತೊ ಕೊ॰ಣಕಿ ಶ್ರೀಮಂತು ಆಸತಲೊ. ದುಡ್ಡು ಘಾಯಿ ದಿತ್ತಲೊ, " ಮ್ಹೊಣು ಆಪ್ಪಿಮಾ॰ಯಿ ಲೆಕತಾ.

ಹೆರದಿವಸು ವೊಡೊ ಕರನು ದಿತ್ತಾ. ತ್ಯಾ ದಿವಸುಯಿ ಸೂಣೆ ಬಾಲ ಹಾಲ್ಲೊನು ಪೂರಾ ವೊಡೊ

ಖಾವನು ವತ್ತಾ. ಗುಂಡಾನ ಘುರಕಡೆ ಖಾಲಿ ಹಾತ್ತಾನ ಯೆತ್ತನಾ ಆಪ್ಪಿಮಾ॰ಯೆಕ ಅನಮಾನ ಯೆತ್ತಾ.

ಹೆರದಿವಸು ಚುರಮುಂಡೊ ಕರನು ಕುರ್ವ್ಯಾ॰ತು ಘಾಲನು ತೀಚಿ ಸ್ವತ: ಸಾಂತೆಕ ವಿಕ್ಕು॰ಕ ಘೇವನು ವತ್ತಾ. ಸುಣ್ಯಾನ ಯೇವನು ಬಾಲ ಹಾಲ್ಲಯತನಾ ಗುಂಡಾ ಸಾಂಗತಾ, "ಬಾಪಮಾ, ಹಾಣೆಚಿ ಮೆಗೆಲ್ಯಾಗಿ ಚಾಕ್ಕುಲಿ, ವೊಡೊ ಘೆತ್ತಿಲ್ಲೊ".

ಆಪ್ಪಿಮಾ॰ಯೆಕ ಕೋಪು ಯೆತ್ತಾ. "ಯೆ ದೆವಾ! ಹಾ॰ವೆ॰ ಕಾಡಲೆಲೆ ವಾ॰ವ್ವ ವ್ಯರ್ಥ ಜಾಲ್ಲೆ ಮೂ. ಹ್ಯಾ ಸುಣ್ಯಾನ ದುಡ್ಡು ದಿವಚೊ ಆಸ್ಸವೆ?" ಮ್ಹೊಣು ಮಾತ್ಯಾಕ ಮಾರನು ಘೆತ್ತಾ. "ಸುರ್ವೇರಿ ಹ್ಯಾ ಸುಣ್ಯಾಕ ಬೊಡ್ಯಾನ ಮಾರನು ಧಾ॰ವ॰ಡಾಯಿ," ಮ್ಹೊಣು ಆಪಣ್ಯಾಲೊ ಬೊಡ್ಡೊ ಗುಂಡಾಲೆ ಹಾತಾ॰ತು ದಿತ್ತಾ.

ಗುಂಡಾ ಸುಣ್ಯಾಕ ಧಾ॰ವ॰ಡಾನು ವತ್ತಾ. ಸೂಣೆ ಧಾ॰ವ॰ತರಿ ಏಕಿ ಪೊರ್ನಿ ವಣತಿ ವಯಲ್ಯಾನ ಉಡ್ಡುನು ಪಾರ!

ಸೂಣೆ ವಣತಿಂತು ನಿಪ್ಲಾ॰ ದಿಸ್ತಾ ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕ್ಕುನು ಗುಂಡಾ ವಣತಿ ಖೊಂಡಿತಾ. ಖೊಂಡಿತರಿ ಆಸ್ತನಾ 'ಠಣ್' ಶಬ್ದು ಜಾತ್ತಾ. ಕಸಲೆ॰ ಪೊಳೊಚೆ॰? ಏಕ ತಾಂಬ್ಯಾ ಚರ್ವೆ॰ತು ಭರಿ ಭಾಂಗರ!

ಗುಂಡಾ ತೀ ಚರ್ವಿ ಉಬ್ಬಾರನು ಹಾತಾ॰ತು ಧರನು ದಾ॰ವತರಿ ಯೆತ್ತಾ. "ಬಾಪಮಾ! ಬಾಪಮಾ! ತೆ॰ ಸೂಣೆ ಪಳೆ ಭಾಂಗರ ಜಾಲ್ಲೆ॰," ಮ್ಹಣತಾ. "ಕಸಲಿ ಝೂಂಕಿ ಉಲ್ಲಯತರೆ ತೂ॰! " ಮ್ಹೊಣು ಫಡಫಡೆತರಿ ಆಪ್ಪಿಮಾ॰ಯಿ ಚರ್ವಿ ಹಾತಾ॰ತು ಘೆತ್ತಾ. ಹಾಂ! ಭಾಂಗರ!

ಆಪ್ಪಿಮಾ॰ಯೆಕ ಭಾರಿ ಖುಶಿ ಜಾತ್ತಾ. ತಾನ್ನಿ ಹೊಡ ಘುರ ಬಾಂದುನು ಸುಖಾರಿ ರಾಬತಾಚಿ

18. ಐರಾವತು

ವೆಂಕಟಾಪುರ ಗಾ॰ವಚೆ ಪೆಂಟಾ॰ತು ವೆಂಕಟರಮಣ ದೆವಳ ಆಶ್ಶಿಲೆ॰. ತ್ಯಾ ದೆವಳಾಚ್ಯಾ॰ನಿ ಏಕಿ ಹಸ್ತಿ ಪೊಶ್ಶಿಲಿ. ಹಸ್ತೇಲೆ॰ ನಾ॰ವ ಐರಾವತು.

ಐರಾವತಾಲೊ ಬಣ್ಣು ಧವೊ. ಧವೆ ದೊನಿ ದಾಡೆ. ತಾಣೆ ಘಾಂಟೆ ಶಬ್ದು ಕರತರಿ ಚಮಕುನು ಯೆತ್ತನಾ ಪಳೊವಚಾಕ ದೊನಿ ದೊಳೆ ಪಾವನಾ॰ಚಿ. ತಿತ್ಲೊ ಚಂದು.

ಐರಾವತಾನ ಸಕಾಣೆ॰ ತಳ್ಯಾ॰ತು ನ್ಹಾವಚೆ॰, ದೆವಳಾ॰ತು ಸಕಾಣೆ॰ಚಿ ಪೂಜಾ ಜಾತ್ತರಿ ಪೇಂಟ ಪೇಂಟ ಭೊ॰ವಚೆ॰. ಜನ ತಾಕ್ಕಾ ಮೊಗಾನ ಗೋಡ, ನಾರ್ಲು, ಮಗ್ಗೆ॰, ಕೊಬ್ಬು ದೀವನು ಸೊಂಡಾಳಿ ಪರಸುನು ಮೊಗು ಕರತಾಲಿ॰ಚಿ.

ಏಕದೀಸು ತೀ ಅಶ್ಶಿಂಚಿ ಭೊಂವತ ಟ್ಯೆಲರ್ ಅಂತುಲ್ಯಾ ಆಂಗಡಿ ವಚುನು ಸೊಂಡಾಳಿನಿಂ ಖಾಣ ನಿಮ್ಗಿತಾ. ಅಂತುಕ ತ್ಯಾ ದಿವಸು ಕಸ್ಸಲೆಂಕೀ ಮಾತ್ತೆಂ ಹೂನ ಜಾವುನು ತೊ ಕೊಪಾರಿ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತೊ ಕೋಪು ಹಸ್ತೆಚೆರಿ ಕಾಡತಾ. ಶಿವೊಂಚಿ ಸೂವ ಕಾಣ್ಣು ಹಸ್ತೆಲೆ ಸೊಂಡಾಳಿಕ ಖೊಂಬೊನು ಸೊಡತಾ! ಹಸ್ತಿ ಪಾಪ ದೂಕಿ ತಡವನಾಶಿಂ 'ಕಿರೆಂ ಕಿರೆಂ' ಮ್ಹೊಣು ಗೌಜಿ ಘಾಲನು ಸೀದಾ ನ್ಹಂಯ್ಚೆಲಾಗಿ ಧಾಂವನು ವತ್ತಾ.

ಸುರ್ರ್....ರ್ರ್....ನಿ ಉದ್ದಾಕ ಭಿತ್ತರಿ ತಾಂಡಿತಾ, ಬಲ ಘಾಲನು ಭುಸ್ಸ್...ಸ್ಸ್...ನಿ ಕಾರಂಜಿಶಿ ತೆಂ ಭಾಯ್ರಿ ಸೊಡತಾ. ತೆದನಾ ತಿ ಸೂವ ಉದಕಾ ಒಟ್ಟು ಭಾಯ್ರಿ ಉಸ್ಸಳತಾ. ಹಸ್ತೆಕ 'ಅಯ್ಯಮ್ಮಾ' ಜಾಲ್ಲೆಂ.

ದುಷ್ಟ ಅಂತುಕ ನುತ ಸೊಡಚೆಂವೆಂ? ಬುದ್ದಿ ಶಿಕೊಯಾಂ ತಾಕ್ಕಾ ಮ್ಹೊಣು ಐರಾವತು ಮನಾಂತು ಲೆಕ್ತಾ. ತಾಕ್ಕಾ ಎಕ ಉಪಾಯು ಯೆವಜತಾ.

ಹಸ್ತಿ ನ್ಹಂಯ್ಚೆ ಉದಕಾಂತು ದೆಂವ್ತಾ. ತಾಂತು ಪಾಯ ಮಾರನು ಉದ್ದಾಕ ಚಿಕಲಟೆಂ ಕರತಾ. ಚಿಕಲಾ ಉದ್ದಾಕ ಸೊಂಡಾಳಿನ ಸುರ್ರ್...ರ್ರ್...ನಿ ಭಿತ್ತರಿ ತಾಂಡಿತಾ ಆನಿ ಸೀದಾ ಪೆಂಟಾಕ ವತ್ತಾ. ಅಂತುಲೆ ಆಂಗಡಿಲ್ಯಾ ವಚ್ಚುನು ನುತ ರಾಬತಾ.

ಅಂತುಕ ಐರಾವತಾಕ ಪಳೊವನು ವಾಪಾಸ ಕೋಪು ಎರವತಾ. ಸೂವ ಘೇವನು ವಾಪಾಸ ಸೊಂಡಾಳಿಕ ಖೊಂಬುಂಕ ಮ್ಹೊಣು ಯೆತ್ತನಾ ಐರಾವತು ಭುಸ್...ಸ್...ನಿ ಅಂತುಲ್ಯಾ ತೊಂಡಾರಿ ಚಿಕಲಾ ಉದ್ದಾಕ ಶಿಂಪತಾ.

ಅಂತು ಸಗಳೊಚಿ ಚಿಕ್ಕಲಾ ಬೊಂಬೆಸೊ ಜಾತ್ತಾ. ಥಂಯಿ ಆಶಿಲ್ಯಾ ಸಕ್ಕಡಾಂಲ್ಯಾ ತೊಂಡಾರಿ ಹಾಂಸು ಯೆತ್ತಾ. ಅಂತುಕ ಲಜ್ಜಿ ಜಾವುನು ಎಕ್ಕ ಉಶ್ವಾಸಾಕ ತೊ ಭಿತ್ತರಿ ಧಾಂವತಾ.

19. ಗೋಡ ಕಾಳಿಜ

ಎಕಾನೇಕ ಕಾಲಾರಿ ಸರಸ್ವತಿ ನ್ಹಂಯ್ತುಂ ಎಕಿ ಸಿಸಡಿ ಆಶ್ಶಿಲಿ. ನ್ಹಂಯ್ಚೆ ದಾಂಡ್ಯಾರಿ ಹೊಡು ಕಾಳಪ್ಪಾಡಿ ಆಂಬ್ಯಾ ರೂಕು. ತ್ಯಾ ರುಕ್ಕಾರಿ ಏಕ ಮಾಂಕಡ ಆಶ್ಶಿಲೆಂ.

ಮಾಂಕಡಾಕ ಆನಿ ಸಿಸಡಿಕ ಗಳ್ಯಾಂಗಳ್ಯಾಂತು. ಮಾಂಕಡಾಕ ಆಂಬೆ ತುಂಟೊಚೊ ಖೇಳು. ಸಿಸಡಿಕ ತೆ ಆಂಬೆ ಖಾವಚೆಂ ಗಮ್ಮತ. ಕಾಳಪ್ಪಾಡಿ ಆಂಬೆ ಕೊಣಾ ನಾಕ್ಕಾ?

ಏಕ ದೀಸು ಮಾಂಕಡಾನ ಸಿಸಡಿಕ, "ಥೊಡೆ ಆಂಬೆ ಘರಲ್ಯಾ ವ್ಹರಿ, " ಮ್ಹೊಣು ಬಾಂದುನು ದಿಲ್ಲೆ. ಸಿಸಡಿನ ಆಂಬೆ ಹಾಣು ಬಾಯ್ಲೆ ದಿಲ್ಲೆ. "ಆಹಾ! ಕಸಲೆ ಗೋಡ ಆಂಬೆ !" ಮ್ಹಣತರಿ ಬಾಯ್ಲೆನ ಆಂಬೆ ಚೀಂವನು ಚೀಂವನು ಖೆಲ್ಲೆ.

"ಅಸಲೆ ಗೋಡ ಆಂಬೆ ಕೆದನಾಂಯಿ ಖಾತ್ತಲೆ ಮಾಂಕಡಾಲೆಂ ಕಾಳಿಜ ಗೊಡ ಗೋಡ ಅಮೃತಶೆಂ ಆಸತಲೆಂ,"ಮ್ಹೊಣು ತಿಕ್ಕಾ ಆಲೊಚನ ಆಯಲಿ. ತಕ್ಷಣ ಬಾಯ್ಲೆನ, "ಆತ್ತಂಚಿ ಮಾಕ್ಕಾ ತ್ಯಾ ಮಾಂಕಡಾಲೆಂ ಕಾಳಿಜ ಖಾವಕಾ. ತಾಕ್ಕಾ ಹಾಂಗಾ ಹಾಡಿ," ಮ್ಹೊಣು ಹಟ ಸುರು ಕೆಲ್ಲೆಂ.

ಛೆ ! ಸಿಸಡಿಕ ಫಜೀತಿಮು? ದೊಸ್ತಾಕ ಖಾವಚೊವೆ? ಸಿಸಡಿನ ಮಾಂಕಡಾಕ ಹಾಡುಂಕ ಜಾಯ್ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ. ತೀ ಆಯಕತವೇ? ಹಟ ಆನಿ ರಣ್ಣೆಂ ಚಡ ಜಾಲ್ಲೆಂ.

"ಜಾಯತಗೊ! ಜಾಯತ ! ಅಳಶೀಕ. ಚಿಕೆ ರಣ್ಣೆಂ ರಾಬ್ಬಯಿ. ಮಾಂಕಡಾಕ ಹಾಡತಾಂ" ಮ್ಹೊಣು ಸಿಸಡಿ ಭಾಯ್ರು ಸರಲಿ. ಸಿಸಡಿನ ರುಕ್ಕಾಲಾಗಿ ಯೆತ್ತನಾ ಮಾಂಕಡ ರಾಬಲಾಂ. "ಬಾಯ್ಲೆಕ ಆಂಬೆ ದಿಲ್ಲೆವೇ? ಕಶ್ಶಿಂ ಆಸ್ಸ ಖಂಯಿ ? ಆನಿಕಯಿ ಜಾಯಿ ಆಶಿಲ್ಲೆವೇಂ?" ಮಾಂಕಡಾನ ವಿಚಾರಲೆಂ.

ಕಸಲೆಂ ಸಾಂಗತಲಿ ಪಾಪ ಸಿಸಡಿ? ಹೂಂ ....!

"ಆಂಬೆ ಖಾವುನು ತಿಕ್ಕಾ ಭಾರಿ ಖುಶಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ. ತೀಣೆ ತುಕ್ಕಾ ಆತ್ತಂಚಿ ಆಮ್ಗೆಥಂಯಿ ಜೆವಣಾಕ ಆಪ್ಪಯಲಾಂ. ಯೊ ! ವಚ್ಯಾಂ ಆಮ್ಮಿಂ". ಸಿಸಡಿನ ಮನ ನಾತ್ತಿಲೆ ಮನಾನ ಮಾಂಕಡಾಕ ಆಪ್ಪಯಲೆಂ. "ಹಾಂವ ತಯಾರ್". ಮಾಂಕಡ ಖುಶೇರಿ ಉಡ್ಡುನು ಸಿಸಡಿ ಫಾಟಿರಿ ಬಸಲೆಂ.

ಚೊರಾಲೆಂ ಮನ ಚೊರಾಕ ಖಾತ್ತಾಖಂಯಿ.

ಸುಮಾರ ಮುಕಾರಿ ವತ್ತರಿ ಸಿಸಡಿಕ ತಡವನಿ. ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ಬಾಯ್ಲೇಲಿ ವಾಯಟ ಆಲೋಚನ ಮಾಂಕಡಾಕ ಸಾಂಗಲಿ.

ಅಬ್ಬಾ ಶೀಂತ್ರಿಕೀಂ? ಆಯಕುನು ಮಾಂಕಡಾಕ ಭೀವನು ಲೊಕು ನಾ! ಕಶ್ಶಿಂ ಚುಕ್ಕೊನು ಘೆವಚೆಂ ಆತ್ತಂ? ಮಾಂಕಡಾನಯಿ ಏಕಿ ಶೀಂತ್ರಿ ಕೆಲ್ಲಿ.

"ಛೆ! ತೂಂವೆ ಅಶ್ಶಿಂ ಮ್ಹೊಣು ಮಾಕ್ಕಾ ಸುರ್ವೇರೀ ಸಾಂಗುಕಾ ಆಶ್ಶಿಲೆಂ ನ್ಹಂವೆ? ಹಾಂವೆಂ ಮೆಗೆಲೆ ಕಾಳಿಜ ತ್ಯಾ ಆಂಬ್ಯಾರುಕ್ಕಾಚೆ ಫೆಲ್ಲ್ಯಾಕ ಲಾಂಬಯಲಾಂ. ಕಸಲೆಂ ಕರಯಾಂ ಆತ್ತಂ? ಜಾಯಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮಾಗ್ಗಿಂ ವಚುನು ಹಾಡಯಾಂ. ಕಶ್ಶಿಂಯಿ ಮೆಗೆಲೆಂ ಕಾಳಿಜ ನುಸ್ತಿಂಚಿ ರುಕ್ಕಾಕ ಲಾಂಬಚೆಂ, ತುಗೆಲಿ ಬಾಯ್ಲ ಪುಣಿ ಖಾವ್ಚೊಂ" ಮ್ಹೊಣು ಮಾಂಕಡಾನ ರಾಗಾನ ಸಾಂಗಲೆಂ.

ಬೊದಾಳಿ ಸಿಸಡಿ. ಮಾಂಕಡಾಕ ಘೇವುನು ಪರತಲಿ. ದೊಗ್ಗಂಯಿ ರುಕ್ಕಾಲ್ಯಾ ಆಯಲಿಂಚಿ ಲಾಗ್ಗಿ ಆಯಿಲೆ ತಕ್ಷಣ ಮಾಂಕಡ ಸಿಸಡಿಲೆ ಫಾಟಿ ವಯಲ್ಯಾನ ರಪಕ್ಕನಿ ಉಡ್ಡುನು ಸರಸರಿ ರುಕ್ಕಾರಿ ಚಡಲೆಂ. ಅಯ್ಯಬ್ಬಾ! ವಾಂಚಲೆಂ!

ಮಾಂಕಡಾನ ಘೂಂವನು ಸಿಸಡಿಕ ಪಳೊವನು, "ಪಿಶ್ಶ್ಯಾ! ಕಾಳಿಜ ರುಕ್ಕಾಕ ಲಾಂಬೊಚಾಕ ಜಾತ್ತವೆ? ತೂಂ ಮೆಗೆಲೊ ದೋಸ್ತು ಮ್ಹೊಣು ನಮುಗಲಲೊ ಹಾಂವ. ಕಡೆರಿ ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ತೂಂ ಮೆಗೆಲೊ ದುಶ್ಮನು.

ವಸ! ವಸ! ಆನಿ ತುಕ್ಕಾ ಆಂಬೊಯಿ ನಾ, ಹಾಂವೆಂಯಿ ನಾ," ಮ್ಹೊಣು ಗಾಳಾಯಲೆಂ.

ಬಾಯ್ಲೆಲೆ ದುರ್ಬುದ್ದೇನ ದೊಸ್ತು ಖಳ್ಳೊ ಮ್ಹೊಣು ತೊಂಡ ಅಳ್ಳೆಂ ಕರನು ಸಿಸಡಿ ನುತ ಚಮಕಲಿ.

20. ಭಾಂಗರಾ ಮೊಟ್ಟೊ

ವೆಂಕಪ್ಪಾ ಆನಿ ವೆಂಕಮ್ಮಾ ಮ್ಹೊಣು ಬಾಮ್ಮಣು ಬಾಯ್ಲ ಏಕ ಲಾಯಕ ಕುಂಕಡ ಫೇವಯಾಂ ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂತೇಕ ಗೆಲ್ಲಿಂ. ಸಾಂತ ಭೊಂವತನಾ ತಾಂಕಾ ಏಕ ಸಾನ ಕುಂಕಡಾ ಪೀಲ ಪುಂಕಿ ಸವ್ರಗಾಯೇಕ ಮೆಳ್ಳೆಂ. ತೆಂ ಘರಕಡೆ ಹಾಡಲೆಂ.

ವೆಂಕಮ್ಮಾನ ತ್ಯಾ ಪಿಲ್ಲಾಕ ಕುರವ್ಯಾ ಪೊಂದಾಕ ಘಾಲ್ಲೆಂ. ಸದಾಂಚಿ ತಾಕ್ಕಾ ಭಾತ, ಕುಳಿತು, ಮೂಗು ಖಾವೊನು ಋಣ್ ಋಣಿ ವಾಡಯಲೆಂ.

ಏಕದಿವಸು ಸಕಾಣಿಂ ವೆಂಕಮ್ಮಾನ ಕುರ್ವೆಂ ಉಕ್ಕಲತನಾ ಕುಂಕಡಾನ ಏಕು ಮೊಟ್ಟೊ ದವರಲಾ. ಮೊಟ್ಟೊ ಥಳಥಳೆತಾ. ಕಾಣ್ಣು ಹಾತಾಂತು ಧರಲೊ. ಹಾಂ! ಭಾಂಗರಾ ಮೊಟ್ಟೊ ! ತಿಕ್ಕಾ ಅಜಾಪ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. "ಹಾಂಗಾ ಯೆಯ್ಯಾ! ಚೊಯ್ಯಾ!ಭಾಂಗರಾ ಮೊಟ್ಟೊ !"ತೀಣೆ ವೆಂಕಪ್ಪಾಕ ಆಪ್ಪಯಲೆಂ.

"ಭಾಂಗರಾ ಮೊಟ್ಟೊ!?" ವೆಂಕಪ್ಪಾ ಧಾಂವನು ಆಯಲೊ "ಚಿಕೆ ಹಳು ಉಲ್ಲಯಿ. ಶೆಜಾರ್ರ್ಯಾಂ ಆಯಕ್ಕೈತ" ಮ್ಹಣತರಿ ಮೊಟ್ಟೊ ಭಿತ್ತರಿ ವ್ಹೆಲ್ಲೊ. ಮೊಟ್ಟೊ ಧೂವನು ಕಪಾಟಾಂತು ದವರಲೊ.

ಅಶ್ಶಿಂ ಸದಾಂಚಿ ಸಕಾಳಿಂ ಎಕ್ಕೆಕು ಭಾಂಗರಾ ಮೊಟ್ಟೊ ತೆಂ ಕುಂಕಡ ದವರತಾಲೆಂ. ಸಾತ ಆಟ ದಿವಸ ಜಾಲ್ಲೇಚಿ. ತಾಂಗೆಲೆ ಕಪಾಟಾಂತು ಸುಮಾರ ಮೊಟ್ಟೆ ಜಮಾ ಜಾಲ್ಲೆ.

'ಖೆಲ್ಲೆಲ್ಯಾಕ ಆಶಿ ಚಡಿ, ನ್ಹಾಲ್ಲೆಲ್ಯಾಕ ಚಿಕ್ಕೊಲು ಚಡು ಖಂಯಿ'

"ವ್ಹೆಗೊ! ಹ್ಯಾ ಕುಂಕಡಾ ಪೊಟ್ಟಾಂತು ಆನಿ ಕಿತ್ಲೆ ಭಾಂಗರಾ ಮೊಟ್ಟೆ ಆಸ್ಸಕಿಂ? ಆಮ್ಮಿ ಇತ್ಯಾಕ ನುಸ್ತಿಂ ರಾಕಚೆಂ? ತಾಜ್ಜೆಂ ಪೊಟ ಶಿಗುಳನು ಪಳವಯಾಂ. ಆಶ್ಶಿಲೆ ಪೂರಾ ಮೊಟ್ಟೆ ಆಜೀಚಿ ಮೆಳತಾ ನ್ಹಂವೆ?" ದುರಾಶೇನ ವೆಂಕಪ್ಪಾಕ ಅನಪತ್ಯ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ವೆಂಕಮ್ಮಾನ ತಾಕ್ಕಾ 'ಸೈ' ಘಾಲ್ಲಿ.

ತಾನ್ನಿ ಕುಂಕಡಾಕ ಧರಲೆಂ ಆನಿ ತಾಜ್ಜೆಂ ಪೊಟ ಶಿಗುಳ್ಳೆಂ! ಪೊಟ್ಟಾಂತು ಕಸಲೆಂ ಆಸ್ಸ? ವೆಂಕಮ್ಮಾನ ಖಾವಯಿಲೆಂ ಭಾತ, ಮೂಗು, ಕುಳಿತು! "ಕೊಕ್.... ಕೊಕ್ ... ಕೊಕ್ ...." ಕರತರಿ ಕುಂಕಡಾನ ಪ್ರಾಣು ಸೊಡಲೊ. ಆನಿ ಭಾಂಗರಾ ಮೊಟ್ಟೊಯಿ ನಾ ; ಕುಂಕಡಯಿ ನಾ. ವೆಂಕಪ್ಪಾ ಆನಿ ವೆಂಕಮ್ಮಾ ಶೆಳ ಉದ್ದಾಕ ರಕಯಲ್ಯಾವರಿ ಥಂಡೆಲಿಂಚಿ.

21. ಕುರ್ಲೊ ಆನಿ ಧೋಂಕ

ಎಕ್ಕ ಹೊಡ ತಳ್ಯಾಂತು ಮಸ್ತ ಝುಳ್ಕಿಂ, ಬೆಬ್ಬೆ, ಕುರ್ಲೆ ಆನಿ ಏಕ ಢೊಂಕ ಆಶ್ಶಿಲಿಂ. ಢೊಂಕಾನ ಸದಾಂಚಿ ತಳ್ಯಾಂತುಲೆ ಝುಳ್ಯಾಂಕ ಖಾವಚೆಂ.

ವರಸ್ ವತ್ತಾಂ ವತ್ತಾಂ ಢೊಂಕ ಮ್ಹಾಂತಾರೆಂ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ತಾಕ್ಕಾ ತ್ರಾಣ ಊಣೆ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಆನಿ ಝುಳ್ಕಿಂ ಕಶ್ಶಿಂ ಧರಚೆಂ ಆಬಾ ಮ್ಹೊಣು ತಾಕ್ಕಾ ಯೆಚ್ಚನಾ ಜಾಲ್ಲಿ. ತಾಣೆ ಏಕು ಉಪಾಯು ಕೆಲ್ಲೊ.

ಏಕದಿವಸು ಢೊಂಕ ತಳ್ಯಾಲಾಗ್ಗಿ ರಾಬ್ಬುನು ದೊಳ್ಯಾಂ ದಳದಳಿ ಉದ್ದಾಕ ದೆಂವ್ಪೊಂಚಾಕ ಲಾಗಲೆಂ. ತೆಂ ಪಳೊವನು ಎಕ್ಕ ಬೆಬ್ಬ್ಯಾನ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ, "ಢೊಂಕಾ! ಢೋಂಕಾ! ತೂಂ ಇತ್ಯಾಕ ರಡತಾ?".

ಢೊಂಕಾನ ಜವಾಬ ದಿಲ್ಲಿ, "ಅಯ್ಯೊ ಬೆಬ್ಬ್ಯಾ ! ಕಸಲೆಂ ಸಾಂಗುಂ? ಆನಿ ಥೊಡೆ ದಿಸಾಂನಿ ಹೆಂ ತಳೆಂ ಆಟ್ಟುನು ವತ್ತಾಖಂಯಿ. ತೆದನಾ ತಳ್ಯಾಂತುಲ್ಯಾ ಝುಳ್ಯಾಂಚಿ ಕಸಲಿ ಗತಿ ಜಾಯತ,? ಪಾಪ, ಮ್ಹೊಣು ಮಾಕ್ಕಾ ಚಿಂತ ಜಾತ್ತಾ!"

"ಅಯ್ಯೊ ದೆವಾ! ತಳೆಂ ಆಟ್ಟ್ಯಾರಿ ಝುಳ್ಕಿಂ ಫಡ್ಡ! ಆಮ್ಮಿಂ ಖಂಯಿ ಆಬಾ ವಚ್ಚೆಂ?" ಮ್ಹೊಣು ಬೆಬ್ಬೊ ಬೆಜಾರಾನ ಮ್ಹಣಾಲೊ.

ಬೆಬ್ಬ್ಯಾನ ಝುಳ್ಕ್ಯಾಂಕ ಆಪ್ಪೊನು ತಳೆಂ ಆಟ್ಟಾ ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂಗಲೆಂ. ತೆಂ ಆಯಕುನು ತಾನ್ನಿ ಘಾಬರೆಲಿಂಚಿ. ಝುಳ್ಕ್ಯಾನಿ ಜಿವಾ ಭೆಂಯ್ಯಾನ ಢೊಂಕಾಲ್ಯಾಗಿ ವಚುನು, "ಆತ್ತಾಂ ತುಂವೆಂಚಿ ಆಮ್ಕಾಂ ವಾಂಚೊಕಾ," ಮ್ಹೊಣು ಮಾಗ್ಗಿ ಕೆಲ್ಲಿ.

ಆಪ್ಣ್ಯಾನ ಲೆಕ್ಕಿಲ್ಯಾವರಿ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹೊಣು ಢೊಂಕ ಮನಾಂತೂಂ ಹಾಂಸಲೆಂ. "ಹೂಂ! ಹಾಂಗಾ ಚಿಕೆ ದೂರ ಆನೇಕ ತಳೆಂ ಆಸ್ಸ. ತಾಂತು ಜಾಯಿ ಜಾಲ್ಲಲೆಂ ಉದ್ದಾಕ ಆಸ್ಸ. ತುಮ್ಕಾಂ ಜಾಯತ ಜಾಲ್ಲಾರಿ ಹಾಂವ ಎಕೆಕ್ಕ್ಯಾಂಕ ಥಂಯಿ ಹೊರನು ಸೊಡತಾಂ" ಢೊಂಕಾನ ಹೊಡು ಉಪಕಾರು ಕರತಸೊ ಸಾಂಗಲೆಂ.

"ಢೋಂಕಮಾಮ್ಮಾ! ಆಮ್ಕಾಂ ತೂಂಚಿ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡೊ. ತುಗೆಲೆಂ ಉತ್ತರ ಆಯಕತಾಚಿ. ಆಮ್ಕಾಂಯಿ ವ್ಹರಿ," ಮ್ಹೊಣು ಬೆಬ್ಬ್ಯಾಂನಿ ಕುರ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಸಾಂಗಲೆಂ. ಸಕ್ಕಡ ಭಾಯ್ರು ಸರ್ಲಿಂಚಿ.

ವ್ಹಾ ! ಢೊಂಕಾಲೆಂ ನಶೀಬ ಕಿಂ!

ತ್ಯಾ ದಿವಸ ಲೆಗುನು ಢೊಂಕಾನ ಎಕ್ಕೇಕ ಝುಳ್ಯಾಕ ಆಪ್ಣ್ಯಾಲೆ ಚೊಂಚಿಂತು ಧರನು ಹೊರುಂಕ ಸುರು ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತಾಕ್ಕಾ ತಳ್ಯಾಂತು ಸೊಣಿ. ಬದಲಾಕ ಏಕ ಖಡಪಾರಿ ಫಾಲನು ಖಾವಚ್ಯಾಕ ಸುರು ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಆತ್ತಾಂ ಢೊಂಕಾಕ ಆರಾಮೇರಿ ಪೊಟ ಭಂತಾ ಆಶ್ಶಿಲೆಂ. ತಳ್ಯಾಂತುಲಿಂ ಝುಳ್ಕಿಂ ಢೊಂಕಾಕ ನಮುಗಲಿಂ.

ಏಕದಿವಸು ಢೊಂಕಾಕ ದಿಸಲೆ, "ಕಿತ್ಲಿ ಝುಳ್ಕೀಚಿ ಖಾವಚೆ? ವೊಂಕಾರೆ ಆಯಲೆ ಮಾಕ್ಕಾ! ಆಜಿ ಏಕು ಕುರ್ಲೋ ಖಾವಯಾ". ಢೊಂಕ ಕುರ್ಲ್ಯಾಲಾಗಿ ವಚನು, "ಕುರ್ಲ್ಯಾ, ಕಶ್ಶಿ. ಆಜಿ ತೂ ಯೆತ್ತವೆ? ತೂವಯಿ ತೆ ನವೆ ತಳೆ ಪಳೆ," ಮ್ಹಣಾಲೆ.

ಕುರ್ಲ್ಯಾಕ ನವೆ ತಳ್ಯಾಂತು ವಚಾಕ ಭಾರಿ ಉಮೇದಿ ಆಶ್ಶಿಲಿ. ತಕ್ಷಣ ಭಾಯ್ರ ಸರಲೊ.

ಕುರ್ಲೋ ಢೊಂಕಾಲೆ ಗಳ್ಯಾಕ ಲಾಂಬಲೊ. ಢೊಂಕ ಉಬಲೆ. ಉಬ್ಬುನು ಉಬ್ಬುನು ಖಡಪಾ ಲಾಗ್ಗಿ ಯೆತ್ತನಾ ಕುರ್ಲ್ಯಾನ ಘಾತರಾರಿ ಭರಿ ಝುಳ್ಕ್ಯಾಚೆ ಕಾಂಟೆ ಪಳಯಲೆ. ಕುರ್ಲ್ಯಾಕ ಜೋರು ಭೆಯ ಜಾಲ್ಲೆ.

"ಹಾಂಗಾ ಕಾಯಿ ತಳೆ ಗಿಳೆ ನಾ ಮು!? ತೂವೆ ಖೆಯಿ ಹಾಡಲೊ ಮಾಕ್ಕಾ?" ಮ್ಹೊಣು ಕುರ್ಲ್ಯಾನ ಢೊಂಕಾಕ ನಿಮ್ಗಿಲೆ. ಢೊಂಕ ಬೆಂಗೆ ಕರನು ಹಾಸಲೆ. "ಹ್ಹೆ! ಹ್ಹೆ! ತುಕ್ಕಾ ತಳ್ಯಾಲಾಗಿ ವ್ಹರತಾ ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕ್ಲಾವೆ? ಹಾವೆ ಝುಳ್ಕ್ಯಾಕ ಹಾಂಗಾ ಹಾಣು ಸಪ್ಪಾಯಿ ಕರಚೆ," ಢೊಂಕಾನ ಸಾಂಗಲೆ.

ಕುರ್ಲ್ಯಾಕ ಕೋಪು ಆಯಲೊ. "ಘಟಿಂಗಾ!ಹೆವೆ ತುಗೆಲೆ ಕಾಮ!"ಮ್ಹಣಾಲೊ, ಆನಿ ಢೊಂಕಾಲೆ ಗಳ್ಯಾಕ ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ಡಾಂಗಾನ ಗೊಂಚಿ ಘಾಲ್ಲಿ.

ಢೊಂಕಾಲೊ ಗಳೊ ಮೊಡಲೊ. "ಅಯ್ಯೊ! ಅಯ್ಯೊ! ಏಕಪಟಿ ಮೆಗೆಲೊಗಳೊ ಸೋಡಿ ಸಾಯಬಾ. ಹಾವ ತುಕ್ಕಾ ವಾಪಾಸ ಥೆಯಿಚಿ ಹೊರನು ಸೊಡತಾ". ಢೊಂಕಾನ ದಮ್ಮಯ್ಯ ಘಾಲ್ಲಿ. ಕುರ್ಲ್ಯಾನ ಗಳೊ ಸೊಡಲೊ.

ಢೊಂಕಾಕ ಲಜ್ಜಿ ಕೆಲ್ಲಿ. ಮೊಡಲೆಲೊ ಗಳೊ ಘೇವನು ಧಾವನು ಗೆಲ್ಲೊ. ವರಲೆಲಿ ಝುಳ್ಕಿ, ಬೆಬ್ಬೆ, ಕುರ್ಲೆ ಮಾಗ್ಗಿರಿ ಆರಾಮೇರಿ ಆಶಿಲಿಚಿ.

22. ಜಗತ್ ಪ್ರಳಯು

ನಾಗರಹೊಳೆ ರಾನ್ನಾಂತು ಆಷಾಢಾಚೆ ಏಕದಿವಸು ಲಾಯಕ ಪಾವ್ಸು ಆಯಲೊ. ನ್ಹಯಿ ಭೊರನು ಹೊಳಚಾಕ ಲಾಗಲಿ.

ಪಾವ್ಸು ರಾಬತರಿ ರಾನ ತಂಪು ಜಾಲ್ಲೆ. ಪಕ್ಷೊ ರುಕ್ಕಾರಿ "ಚುಂ ಚುಂ" ಗಾಯನ ಕರತಲ್ಯೊ. ಮೊರು ಪಾಕ ಸಗಳೇ ಸೊಡವಾನು ಧಿಮಿಧಿಮಿ ನಾಂತಲೊ. ಸೊಸೊ ಪುಟುಪುಟು ಉಡ್ನುನು ಖೆಳತಾಲೊ.

ಹೆ ಪುರಾಯಿ ಪಳೊವನು ಎಕ್ಕ ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಕ ಭಾರಿ ಆನಂದು ಜಾಲ್ಲೊ . ತಾಣೆಯಿ ನ್ಹಯಿಚೆ ತಡೆರಿ ರಾಬ್ಬುನು 'ವುಕ್ಕೆವೂ ವುಕ್ಕೆವೂ' ಮ್ಹೊಣು ಬಾಂಕ ದಿಲ್ಲಿ. ನ್ಹಯಿಚೆ ಲಾಗ್ಗಿ ಆಯಲೊ. ಉದ್ದಾಕ ಪಳೊವನು ಪಿವಚಾಕ ಬಾಗ್ಸತನಾ ಪಾಯು ನಿಸೊರನು ಬುಳುಕ್ಕನಿ ಉದಕಾತು ಪಡಲೊ ಆನಿ ಹೊಳನು ಗೆಲ್ಲೊ.

ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಕ ಕಶ್ಶಿಂ ಕೆಲ್ಯಾರಿಯಿ ನ್ಹಂಯಿಂತುದಾಕುನು ವಯ್ರಿ ಯೆವಚಾಕ ಜಾಲ್ಲೆಂ ನಾ. ಉದಕಾಂತು ಹೊಳ್ತ ಹೊಳ್ತ ಮುಕಾರಿ ಗೆಲ್ಲೊ. 'ಮೆಲ್ಲೊಂರೆ ದೆವಾ ಹಾಂವ!' ಮ್ಹೊಣು ತೊ ಭಿಲ್ಲೊ.

ಅಶೀಂಚಿ ಹೊಳ್ತ ವತ್ತನಾ ದೂರದಾಕುನು ನ್ಹಂಯ್ಚೆ ಪೆಲ್ತಡಿನ ಚಾರಿಪಾಂಚ ಜನ ದಿಸಲಿಂಚಿ. ತಾಂಕಾ ಪಳೊವನು ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಕ ಏಕಿ ಹಿಕ್ಮತಿ ಮನಾಂ ಆಯಲಿ.

ಹೊಳ್ತ ವತ್ತನಾ ಹೊಡ ಹೊಡಾನ, "ಪ್ರಳಯು ! ಜಗತ್ ಪ್ರಳಯು ಜಾತ್ತಾ! .... ಪ್ರಳಯು ಜಾತ್ತಾ.... ಸಕ್ಕಡ ಬುಡ್ಡುನು ವತ್ತಲೀಂಚಿ ... ಪ್ರಳಯು ... ಪ್ರಳಯು!" ಮ್ಹೊಣು ಕಿರ್ದಲೊ.

ತೆಂ ಆಯಕುನು ಜನಾಂಕ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಜಾಲ್ಲೆಂ! "ಕಸಲೆಂ ಖಂಯಿ ತೊ ಕೊಲ್ಲೊ!? ಕಸ್ಸಲೊ ಪ್ರಳಯು ಆಬಾ! ಕೆದನಾ ಖಂಯಿ? ತ್ಯಾ ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಕ ಧೊರನು ನಿಮ್ಗುಯಾಂ, "ಮ್ಹೊಣು ತಾನ್ನಿ ಉಲ್ಲೊನು ಘೆತಲೆಂ.

ತಾಂತುಲೊ ಎಕ್ಲೊ ಉದಕಾಂತು ಉಡಲೊ. ಪೊಂವನು ವಚುನು ತ್ಯಾ ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಲೆಂ ಬಾಲ ತಾಂಡುನು ವಯ್ರಿ ಹಾಡಲೊ.

ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಲಾಗಿ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ, "ತೂಂವೆಂ ಮ್ಹೊಣಚೆಂ ಕಸಲೆಂ? ಕಸಲೊ ತೊ ಪ್ರಳಯು? ಕೆದನಾ ಜಾತ್ತಾ?".

ಕೊಲ್ಲ್ಯಾನ ಎಕಪಟಿ ಆಂಗ ಫಾಪ್ಪುಡಲೆಂ. ಹೊಡು ಶ್ವಾಸು ಘೇವನು, "ಆನಿಕಾಂಯಿ ಪ್ರಳಯು ನಾ! ಸಕ್ಕಡ ಸಮ ಜಾಲ್ಲೆಂ!" ಮ್ಹಣಾಲೊ, ಆನಿ ಜೀವು ಹಾತ್ತಾಂ ಧೊರನು ರಾನ್ನಾ ತರ್ಪೆನ ಧಾಂವಲೊ.

ಗಾಂವಚೆಂ ಜನ ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಲಿ ಹಿಕ್ಮತಿ ಪಳೊವುನು ಪೊಟ ಭರಿ ಹಾಂಸಲಿಂಚಿ.

23. ಭಾಂಗ್ರಾ ಚೆಂಡು

ಕನಕಪುರಾಚೊ ರಾಯು ಚಿತ್ರಸೇನು. ತಾಕ್ಕಾ ಎಕ್ಲೀಚಿ ಧೂವ. ತಿಗೆಲೆಂ ನಾಂವ ಚಿತ್ರಲೇಖಾ. ತೀ ರಾಯ್ಯಾಲಿ ಭಾರಿ ಮೊಗಾಚಿ. ಚಿತ್ರಲೇಖಾಕ ಖೆಳುಂಕ ರಾಯಾನ ಭಾಂಗ್ರಾಚೆಂಡು ಕರಯಿಲೊ. ಭಾಂಗ್ರಾಚೆಂಡಾನ ಸಖಿಯಾಂ ಸಾಂಗಾತಿ ಖೆಳುಂಕ ಚಿತ್ರಲೇಖಾಕ ಭಾರಿ ಸಂತೋಷು ಜಾತ್ತ ಆಶ್ಶಿಲೊ.

ಏಕ ದೀಸು ಖೆಳ್ತ ಖೆಳ್ತ ಚೆಂಡು ಬಾಂಯ್ತು ಪಡತಾ. ಚಿತ್ರಲೇಖಾ ಬಾಂಯ್ತು ನಿಲಕತಾ. ಚೆಂಡು ಉದಕಾ ವಯ್ರಿ ಪೊಂವತರಿ ಆಸ್ಸ. ಲಾಗ್ಗಿಂ ಏಕು ಬೆಬ್ಬೊ ಬೈಸುನು ಪಿಳಿಪಿಳಿ ದೊಳೆ ಸೊಣು ಹಾಂಕಾಂಚಿ ಪಳಯತಾ! ಚಿತ್ರಲೇಖಾ ಬೆಬ್ಬ್ಯಾಕ ಆಪ್ಪೊನು, "ಬೆಬ್ಬ್ಯಾ! ಬೆಬ್ಬ್ಯಾ! ತೊ ಚೆಂಡು ವಯ್ರಿ ಹಾಣು ದಿತ್ತವೆ?" ಮ್ಹೊಣು ನಿಮ್ಗಿತಾ.

"ಜಾಯ್ತ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮೆಗೆಲಿ ಏಕಿ ಶರ್ತ ಆಸ್ಸ! ತೂಂವೆಂ ಮಾಕ್ಕಾ ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ ಕರನು ಘೆವಕಾ !" ಮ್ಹೊಣು ಬೆಬ್ಬೊ ಶರ್ತ ಘಾಲ್ತಾ.

"ಛಿ ! ಹಾ°ವೆ° ತುಕ್ಕಾ ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ ಕರನು ಘೆವಚೆ°ವೆ°? ನಾಕಾ! ನಾಕಾ!". ಚಿತ್ರಲೇಖಾ ಶರ್ತಾಕ ಕಬೂಲಿ ಜಾಯ್ನಾ.

ತಿಗೆಲ್ಯೊ ಸಖಿಯೊ ತಿಕ್ಕಾ, "ಚಿತ್ರಲೇಖಾ ! ಆತ್ತ° ತಾಗೆಲೆ ಶರ್ತಾಕ ಸಮ್ಮತಿ ದೀ. ತಾಣೆ ಚೆಂಡು ವಯ್ರಿ ಹಾಡತರಿ ತಾಕ್ಕಾ ಆಮ್ಮಿ ಬಾ°ಯ್ತು° ಲಕೊಯಾ°," ಮ್ಹೊಣು ಕಾನ್ನಾ°ತು ಸಾಂಗತಾಚಿ.

ಚಿತ್ರಲೇಖಾಕ "ಹುಂ! ಹೆ° ಸಮ!" ಮ್ಹೊಣು ದಿಸತಾ. ಬೆಬ್ಯಾಕ ಆಪ್ನೊನು, "ಹಾ°! ಜಾಯತ! ಚೆಂಡು ವಯ್ರಿ ಹಾಡಿ, " ಮ್ಹಣತಾ.

ಬೆಬ್ಯೊ ತೋಣ್ಣಾ° ಚೆಂಡು ಧೊರನು ವಯ್ರಿ ಯೆತ್ತಾ. ಚಿತ್ರಲೇಖಾ, ಚೆಂಡು ಬೆಬ್ಯಾಲ್ಯಾ ತೊಂಡಾ°ದಾಕುನು ತಾಂಡುನು ಕಾಣ್ನು ಬೆಬ್ಯಾಕ ಬಾ°ಯ್ತು ಲಕಯತಾ! ಸಕ್ಕಡ ರಾವಳಾರಾ ವಾಪಾಸ ವತ್ತಾಚಿ.

ರಾತ್ರಿ ಜೆವಣ ಜಾತ್ತರಿ ನಿದ್ದೊಚಾಕ ಚಿತ್ರಲೇಖಾ ಪಲ್ಲಂಗಾಲಾಗ್ಗಿ ವತ್ತಾ. ಪಳಯತನಾ ತೋಚಿ ಬೆಬ್ಯೊ ಪಲ್ಲಂಗಾರಿ ಬಸಲಾ! "ಚಿತ್ರಲೇಖಾ! ಸಾಂಗಿಲೆ ಉತ್ತರ ಚುಕ್ಕು° ನಜ್ಜ. ಮಾಕ್ಕಾ ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ ಕರನು ಘೆ," ಮ್ಹೊಣು ಹಟ ಕರತಾ.

ಚಿತ್ರಲೇಖಾಕ ಕೋಪು ಯೆತ್ತಾ. "ಹ್ಯಾ ಬೆಬ್ಯಾಕ ಅಶ್ಶಿಂಚಿ ಸೊಡಲ್ಯಾರಿ ಮಾಕ್ಕಾ ಘಾಟಿ ಲಾಗತಾ," ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕ್ಕುನು ತಿ ದೊಳೆ ಧಾಂಪುನು ಬೆಬ್ಯಾಕ ಉಕ್ಕೊಳನು ನೆಲಾಕ 'ಪಚಕ್'ನಿ ಮಾರತಾ.

ದೊಳೆ ಸೊಡತನಾ ಎದ್ರಾಕ ಚಂದು ಏಕು ರಾಜಕುಮಾರು ರಾಬಲಾ! ತೊ ಹಿಕ್ಕಾ ಪಳೊವನು ಹಾ°ಸತಾ! ಚಿತ್ರಲೇಖಾ ಲಜ್ಜೆತಾ.

ರಾಜಕುಮಾರ ಸಾಂಗತಾ, "ಚಿತ್ರಲೇಖಾ! ಮಾಕ್ಕಾ ಏಕ ಋಷೀನ ಬೆಬ್ಯೊ ಜಾ ಮ್ಹೊಣು ಶ್ರಾಪು ದಿಲ್ಲಲೊ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಏಕಿ ರಾಜಕುಮಾರಿನ ನೆಲಾಕ ಮಾರಲ್ಯಾರಿ ವಾಪಾಸ ಮನೀಶು ಜಾತ್ತಾ, ಮ್ಹೊಣು ಉಶ್ರಾಪುಯಿ ದಿಲ್ಲಲೊ. ಆಯಚೆ ದಿವಸಾಕ ಮೆಗೆಲೊ ಶ್ರಾಪು ಕೈದ ಜಾಲ್ಲೊ. ತೂ° ಆತ್ತ° ಸಾಂಗ, ಮಾಕ್ಕಾ ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ ಕರನು ಘೆತ್ತವೆ?".

ಚಿತ್ರಲೇಖಾ ಲಜ್ಜೆನ "ಜಾಯತ," ಮ್ಹೊಣು ಮಾತ್ತೆ° ಹಾಲ್ಲಯತಾ. ಭಾರಿ ಗಡದೇರಿ ತಾಂಗೆಲಿ ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ ಜಾತ್ತಾ.

ಭಾಂಗರಾ ಚೆಂಡಾ ನಿಮಿತ್ತ ಚಿತ್ರಲೇಖಾಕ ಭಾಂಗರಸೊ ಬಾಮ್ಮಣು ಮೆಳತಾ. ತಾನ್ನಿ ಸುಖಾರಿ ರಾಬತಾಚಿ.

24. ಸುಬ್ಬಿಲೆ ಸಾಹಸ

ಪಶ್ಚಿಮ ಘಾಟ್ಟಾ ರಾನ್ನಾಂತು ರಂಗಿ ಮ್ಹೊಣು ಏಕಿ ಕರಡಿ. ತಿಕ್ಕಾ ಸುಬ್ಬಿ ಮ್ಹೊಣು ಏಕ ಸಾನ ಪೀಲ. ರಂಗಿನ ತಾತ್ತಾವಳಿ ಲಾಯಕ ಮ್ಹೊವು ಹಾಣು ಸುಬ್ಬಿಕ ಖಾವೊಚೊ. ಸುಬ್ಬಿಕ ಅಪ್ಪಣ್ಯಾನಚಿ ವಚುನು ಮ್ಹೊವು ಸೊದ್ದುಚಿ ಆಶಿ.

ಏಕದಿವಸು ಸುಬ್ಬಿ ಏಕಿ ಕೊಳಂಬಿ ಖಾಕ್ಯಾಂ ಮಾರನು, ರಂಗಿಲೆ ದೊಳೆ ಚುಕ್ಕೊನು ರಾನ್ನಾಂತು ಪರಾರಿ ಜಾಲ್ಲಿ. ಮ್ಹೊವಾ ಮೂಸಾ ಘೂಡು ಕಶ್ಶಿಂ ಆಸ್ಸ ಮ್ಹೊಣು ಪುಣಿ ಗೊತ್ತಾಸ್ಸವೆ? ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಇತ್ತೆಂ? ಸೊದ್ದುನು ಭೊಂವಚೇಚಿ ಏಕ ಗಮ್ಮತ ನೆವೆ?

ರಾನಾಂತು ಭೊಂವತರಿ ಸುಬ್ಬಿನ ಏಕ ರುಕ್ಕಾರಿ ಘೂಡುಸೊ ಪಳಯಲೊ. "ಮ್ಹೊವು ದಿಸ್ತಾ! ತಾಜೊ ಮ್ಹೊವು ! ವ್ಹಾ ವ್ಹಾ!" ಮ್ಹಣತರಿ ಸುಬ್ಬಿ ಸರಸರ ರುಕ್ಕಾರಿ ಚಡಲಿ.

ಘೂಡಾಲಾಗ್ಗಿ ಪಾವುನು ಹಾತು ವಯ್ರಿ ಕರತನಾ .... "ಕೊಂಯ್ಯ್ಕ್!?" ಕಸಲೆಂಕಿ ಸುಬ್ಬಿಲೆ ನಾಂಕಾಕ ಕೊಟಾಪಿಲ್ಯಾ ವರಿ ಜಾಲ್ಲೆಂ. "ಹಾ...ಯ್!". ನಾಂಕಾಕ ಕಣಕಣ ಆಯಲೆ. ದೊಳ್ಯಾಂ ಉದ್ದಾಕ ದೆಂವಲೆಂ.

ಕೋಣ ಉಸಳಾಉಸಳಿ ಕಾಂದೊ ಆಸ್ಸ ಆಬಾ ತ್ಯಾ ಘುಡಾಂತು?

ಸುಬ್ಬಿನ ದೊಳ್ಯಾಂ ದೆಂವಚೆ ಉದ್ದಾಕ ಪುಸುಂಕ ಫೆಲ್ಲ್ಯಾ ಧರಲಲೊ ಹಾತು ಸೊಡಲೊ. ಧಾಸ್ .....ಭಸೋಳ್! ಸಯಿ! ಮಾರಲಿ ಲಾಗ ಸಕಲ!

ಸಕಲ ಪಡಲೆಲೆ ಪೆಟ್ಟಾಕ ನಿಡಲಾರಿ ಯೆದ್ದೆಂ ಡೋಂಗ ಉದ್ದೆಲೆಂ. ಪಾಯ ಶಿರಲೇಚಿ. ಕಸಲಿ ಅವಸ್ಥಾ ಸುಬ್ಬಿಲಿ! ನಾಂಕಾಕ ಕೋಂಕಿ! ನಿಡಲಾ ಡೊಂಗ ! ಹಾತಪಾಯಾ ಗಾಂದ್ಯೊ!

ಪಡಲೆಲೆ ಸುಬ್ಬಿನ ಹಗೂರ ಬೈಸುನು ಸುದಾರ್‍ಸುನು ಘೆತಲೆಂ. ಉಫ್!

ರುಕ್ಕಾರಿ ಪಳಯಲೆಂ. ಪಳಯತನಾ ತ್ಯಾ ಘುಡಾಂ ದಾಕುನು ಏಕಿ ಪಕ್ಷಿ ಭಾಯ್ರಿ ಆಯಲಿ. "ಓಹೊ! ನಾತ್ತುಕವೆ? ಮ್ಹೊವಾಮುಸಾ ಗೂಡು ನ್ಹಂಯಿ," ಮ್ಹೊಣು ಸುಬ್ಬಿಕ ಕಳ್ಳೆಂ.

"ಮಾಫಿ ಕರಿ ನಾತ್ತುಕ ಮಾಂಯೆಂ. ಹಾಂವೆಂ ಮ್ಹೊವಾಖಾತಿರ ಹಾತು ಘಾಲ್ಲಲೊ." ದುಕ್ಕಿ ಮದ್ಯೆಂತು ಹಾಂಸತರಿ ಸುಬ್ಬಿನ ಮಾಫಿ ಮಾಗಲಿ. "ಹಾಂಗಾ ಸಕಲ ಯೊ! ಚಾರಿ ಚಣೆ ಘೆ" ಮ್ಹೊಣು ನಾತ್ತುಕಾಕ ಸಕಲ ಆಪ್ಪಯಲೆಂ.

ನಾತ್ತುಕ ಸಮಾಧಾನ ಪಾವನು ಸಕಲ ಆಯಲೆಂ. ಸುಬ್ಬಿನ ಆಪಣ್ಯಾಲ್ಯಾ ಗವನಾಂಚೆ ಚಿಲ್ಲಾಂ ದಾಕುನು ಚಾರಿ ಚಣೆ ತಿಕ್ಕಾ ದಿಲ್ಲೆ. ತೀಣೆ ಚಣೆ 'ಕುಟುಂ ಕುಟುಂ' ಕರ್‌ನು ಖೆಲ್ಲೆ. "ಯೊ ಮೆಗೆಲೆ ಸಾಂಗಾತಿ. ಮ್ಹೊವು

ದಾಕ್ಕಯತಾ಼," ಮ್ಹೊಣು ನಾತ್ತುಕಾನ ಸುಬ್ಬಿಕ ಆಪ್ಪೊನು ವ್ಹೆಲ್ಲೆ಼.

ಸುಬ್ಬಿಕ ರಾನ್ನಾ಼ತು ಕೊಳಂಬಿ ಭರಿ ಮ್ಹೊವು ಮೆಳ್ಳೊ. ತೀ ಖುಶೇರಿ ಹಾತ್ತಾ ದಾವಲ್ ಮ್ಹೊವಾ಼ ಬುಡ್ಡೊವನು ಲೆ಼ವತರಿ, ಪದ ಮ್ಹಣತರಿ, ನಾ಼ತ ನಾ಼ತರಿ, ಘರಕಡೆ ಆಯಲಿ.

"ಆಮ್ಮಾ! ಆಮ್ಮಾ! ಯೊ. ಹಾ಼ವೆ಼ ಮ್ಹೊವು ಹಾಡಲೊ". ಸುಬ್ಬಿನ ಆಪ್ಪಯಿಲೆ಼ ಆಯಕುನು ರಂಗಿ ಭಾಯ್ರಿ ಆಯಲಿ. ಧುವೆಲ್ಯಾಗಿ ಮ್ಹೊವಾ ಕೊಳಂಬಿ ಘೆತಲಿ, ಕೊಳಂಬೆಚೆ಼ ಧಾ಼ಕಣೆ ಕಾಣಣು ಪಳಾಯತಾ ... ಆ಼ಯ್! ಕೊಳ಼ಬಿ ಖಾಲಿ! ಥೆಂಬೊ ಮ್ಹೊವು ತಾಂತು ನಾ!

ಮ್ಹೊವು ಖ಼ಯಿ ಗೆಲ್ಲೋ? ತುಮ್ಕಾ಼ ಕೊಣಾಕಯಿ ಕಳಲ್ಯಾರಿ ರಂಗಿಕ ಸಾಂಗಾ.

25. ದಯಾವಾನ ರಾಕ್ಷಸು

ರಾಜಶೇಖರ ಮ್ಹಳ್ಳೆಲೆ ರಾಯಾಕ ದೋನಿ ಬಾಯ್ಲೊ. ಪದ್ಮಾವತಿ ಆನಿ ಮಾಯಾವತಿ. ಪದ್ಮಾವತಿಕ ಇಕ್ರ ಚೆರ್ಡುವ಼ - ಧಾ ಚಲ್ಲೆ, ರತ್ನಾವತಿ ಮ್ಹೊಣು ಏಕಿ ಚಲ್ಲಿ. ಮಾಯಾವತಿಕ ಚರ್ಡುವ಼ ಜಾಯ್ನಿ. ತ್ಯಾ ನಿಮಿತ್ತ ತಿಕ್ಕಾ ಪದ್ಮಾವತಿಲ್ಯಾ ಚರ್ಡುವಾ಼ ವಯ್ರಿ ಜಾಳ. ತೀ ತ್ಯಾ ಚರ್ಡುವಾ಼ಕ ಮಸ್ತ ಬಾಧಾ ದಿತ್ತಾ ಆಶ್ಶಿಲಿ.

ಏಕಪಟಿ ಥ಼ಯಿ ಏಕು ಮಂತ್ರವಾದಿ ಆಯಲೊ. ಮಾಯಾವತಿನ ತಾಕ್ಕಾ ಮಸ್ತು ದುಡ್ಡು ದೀವನು ಪದ್ಮಾವತಿಲೆ ಧಾ ಚಲ್ಯಾ಼ಕಯಿ ಸೊಶೆ ಕರನು ರಾನ್ನಾ಼ತು ಹೊರನು ಸೋಡಿ ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂಗಲೆ಼.

ಮಂತ್ರವಾದಿನ ಜಾಯತ ಮ್ಹಳ್ಳೆ಼ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಧಾ ಚಲ್ಯಾ಼ಕ ಸೊಶೆ ಕೆಲ್ಲೆ಼. ತಾಂಗೆಲಿ ಭಯಿಣಿ ರತ್ನಾವತಿಕ ತಿಗೆಲ್ಯಾ ಅಣ್ಣಾ಼ನಿ ಸೊಶೆ ಜಾಲ್ಲಲೆ಼ ಪಳೊವನು ರಣ್ಣೆ ಆಯಲೆ಼. ತೀ ಹೊಡಾನ ರಡಲಿ. ತೆದನಾ ಮಂತ್ರವಾದಿನ ತ್ಯಾ ಸೊಶಾ಼ ಒಟ್ಟು ತಿಕಾಯಿ ರಾನ್ನಾ಼ತು ಹೊರನು ಸೊಡಲಿ.

ರತ್ನಾವತಿ ರಾನ್ನಾ಼ತು ರುಕ್ಕಾ ಮುಳಾ಼ತು ಬೈಸುನು ಸೊಶೆ ಜಾಲ್ಲಲ್ಯಾ ಆಪಣ್ಯಾಲ್ಯಾ ಭಾವಾ಼ಕ ಪಳೊವನು ದೊಳೆ ಭೊರನು ರಡತಾ ಆಶ್ಶಿಲಿ.

ತ್ಯಾಚಿ ರಾನ್ನಾ಼ತು ಏಕು ರಾಕ್ಷಸು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತಾಕ್ಕಾ ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ಕೊಣಾಕಯಿ ಭಂಯ ಕರತಾಲೆ಼. ತೊ ಇಂಗಾಳೊಸೊ ಕಾಳೊ ಕಾಳೊಚಿ! ತಾಂಬ್ಡೆ ತಾಂಬ್ಡೆ ದೊಳೆ! ಭಾಣ ಶೆ಼ ಪೊಟ! ಮಾತ್ಯಾರಿ ಹಳದುವೀ಼ ದೋನಿ ಶಿಂಗ಼! ದಿಗದಿಗ ನಾ಼ಕಟ಼! ನೆಲ ಗಡಗೆಚೆ಼ ಚಮಕಣ! ಅಯ್ಯಬ್ಬಾ! ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮನ ಮಸ್ತ ಮೊವಾಳ.

ರಣ್ಣೆ ಆಯಕುನು ರಾಕ್ಷಸು ರತ್ನಾವತಿನ ಬಶ್ಶಿಲ್ಯಾ ರುಕ್ಕಾಲಾಗಿ ಆಯಲೊ. ತೀಣೆ ರಾಕ್ಷಸಾಲೆ ಗಡಗಡ ಶಬ್ದಾಕ ಘೂ಼ವನು ಪಳಯಲೆ಼. ತಿಕ್ಕಾ ಜೋರು ಭ಼ಯ ಜಾಲ್ಲೆ಼! ಆತ್ತ಼ ಹೊ ರಾಕ್ಷಸು ಮಾಕ್ಕಾ ಖಾತ್ತಾ ಕಿತ್ಕಿ಼ ಮ್ಹೊಣು ಭೀವನು ದೊಳೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಕರನು ಕಿಲಾ಼ಟಿ ಮಾರಲಿ!

ರತ್ನಾವತಿಕ ಪಳೊವನು ರಾಕ್ಷಸು ಹಾ°ಸಲೊ, ಆನಿ ಮ್ಹಣಾಲೋ, "ಚರ್ಡಾ! ಮಾಕ್ಕಾ ಪಳೊವನು ಭೀವುನಾಕ್ಕಾ! ಹಾ°ವ ತುಕ್ಕಾ ಕಾ°ಯಿ ಕರನಾ. ತೂ° ಇತ್ಯಾಕ ರಡತಾ ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂಗ".

ರಾಕ್ಷಸಾನ ತಶ್ಶಿ ಸಾಂಗಿಲೆ° ಆಯಕುನು ರತ್ನಾವತಿಕ ಚಿಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯ ಜಾಲ್ಲೆ°. ತೀಣೆ ರಡತ ರಡತಚಿ ಸಕ್ಕಡ ಸಾಂಗಲೆ°. ರಾಕ್ಷಸಾಕ ತೆ° ಆಯಕುನು ರತ್ನಾವತಿಲೆ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಧಾ ಸೊಶಾ° ವಯ್ರಿ ಕರುಣ ವತ್ತವುನು ಆಯಲೆ°.

ರಾಕ್ಷಸಾನ ರತ್ನಾವತಿಕ ಆಪ್ಣಾಲೆ ಖಾಂದ್ಯಾರಿ ಬೊಸೊನು ರಾನ್ನಾ ಭಿತ್ತರಿ ವ್ಹೆಲ್ಲಿ. ಎಕ್ಕ ಗಾಂಧಾ ರುಕ್ಕಾ ಎದ್ರಾಕ ರಾಬ್ಬಯಲಿ. ಆನಿ ಸಾಂಗಲೆ°, "ಹ್ಯಾ ರುಕ್ಕಾಚೆ ಕಾಂಡ್ಯೊ ಕಾಣು ಶ್ರೀ ರಾಮ ಜಯರಾಮ ಮ್ಹಣತರಿ ಶಿಲೆ ಫಾತ್ರಾರಿ ಝೊರೊನು ಕಾಡಲೆಲೆ° ಗಾಂಧ ಸೊಶಾಲ್ಯಾ ಸಗಳೇ ಆಂಗಾಕ ಲೆಪ್ಪುಕಾ. ಅಶ್ಶಿ° ಧಾ ದೀಸ ಕರಿ. ಧಾಂಚೆದೀಸು ತಾಂಗೆಲೆ° ರೂಪ ವಿಂಗಡ ಜಾವುನು ತಾನ್ನಿ° ವಾಪಾಸ ಮನುಷ್ಯ ಜಾತ್ತಾಚಿ. ತುಗೆಲಿ° ಭಾಂವ್ನ° ತುಕ್ಕಾ ಮೆಳತಾಚಿ"

ರತ್ನಾವತಿನ ರಾಕ್ಷಸಾನ ಸಾಂಗಿಲ್ಯಾವರಿ ಗಾಂಧ ಝುರಯಲೆ°. ಸೊಶಾ°ಲೆ ಆಂಗಾಕ ಲೆಪಲೆ°. ಧಾ ದಿಸಾ ಪರಾನ ತೆ ಮನುಷ್ಯ ಜಾಲ್ಲೆ.

ರಾಕ್ಷಸಾನ ಚರ್ಡುವಾ°ಕ ಖಾಂದ್ಯಾರಿ ಬೊಸೊನು ರಾವಳಾರಾಕ ಹೊರನು ಸೊಡತಾ° ಮ್ಹಳ್ಳೆ°.

ಮಾಯಾವತಿಲೆ ಭ°ಯಾಕ ತಾನ್ನಿ ವಚ್ಯಾಕ ಆಯಕಲಿನಾ°ಚಿ. ತೆದನಾ ರಾಕ್ಷಸು ಮ್ಹಣಾಲೊ, "ತುಮ್ಮಿ ತಿಕ್ಕಾ ಭೀವಕಾ ಮ್ಹೊಣು ನಾ. ತೀ ಫುಳ್ಯಾವರಿ ತುಮಚೇರಿ ಆತ್ತ° ಜಾಳ ಪಾವನಾ. ಆತ್ತ° ತಿಕಾಯಿ ಜವಳ್ ಚರ್ಡುವ° ಜಾಲ್ಯಾನ್ಶಿಚಿ." ತೆ° ಆಯಕುನು ಚರ್ಡುವಾ°ಕ ಖುಶಿ ಜಾಲ್ಲಿ.

ರತ್ನಾವತಿನ, "ಆಮ್ಮಿ ವಚ್ಯಾ°, ತ್ಯಾ ಬಾಬ್ಬಾ°ಕ ಪಳೊವಯಾ°," ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂಗಲೆ°. ಇಕ್ರ ಚರ್ಡುವ°ಯಿ ಹಾತ್ತಾ ಹಾತು ಧರನು ವದ್ಗಾರಿ ರಾವಳಾರಾಕ ಪರತಲಿ°ಚಿ.

26. ವಿಂದರಾನ ಕೆಲ್ಲಲೊ ಉಪಕಾರು

ಎಕ್ಕ ರಾನ್ನಾ°ತು ಹೋಡು ವಡಾ ರೂಕು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತಾಜ್ಜೆ ಮುಳಾಂತು ಏಕು ಶಿಂವು ನಿದ್ದೊನು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತ್ಯಾ ರುಕ್ಕಾ ಪೊಂದಾಕ ಬಿಳಾಂತು ಏಕು ವಿಂದುರು ಆನಿ ತಾಜ್ಜಿ° ಪಾಂಚ ಪಿಲ್ಲ° ಆಶ್ಶಿಲಿ°ಚಿ.

ವಿಂದುರು ಬಿಳಾ°ದಾಕುನು ಭಾಯ್ರಿ ಯೇವನು ರುಕ್ಕಾ ಮುಳಾಂತು ಕೋಣ ನಿದ್ದಲಾ° ಮ್ಹೊಣು ಕಳನಾ°ಶಿ ಶಿಂವಾಲ್ಯಾ ಆಂಗಾರಿ ಖೆಳತಾ. ಲಾಯಕ ನಿದ್ದಾ° ಆಶ್ಶಿಲ್ಯಾ ಶಿಂವಾಕ ಕಾಚಕುಲಿ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾವರಿ ಜಾವುನು ಶಿಂವು ಜಾಗಿ ಜಾತ್ತಾ. ಪಳಯತನಾ ಆಂಗಾರಿ ವಿಂದುರು ನಾಂತಾ!

"ಆಂಯ್! ಕೋಣ ತೆ? ವಿಂದುರುವೆ? ಆಸ್ಸ ದೊನಿ ಆಂಬಡೆ ಕಾತ್ತೆಯೆದ್ದೊ. ಮೆಗೆಲೆ ಆಂಗಾರಿ ಚೋಣು ಖೆಳುೀಕ ಇತ್ತೆ ಧೈರ್ಯ ತುಕ್ಕಾ?" ಮ್ಹೊಣು ತಾಳೊ ಕಾಣ್ಣು ಶಿಂವು ವಿಂದರಾಕ ಮುಷ್ಟಿ ಭಿತ್ತರಿ ಧರತಾ.

ವಿಂದುರು ಭೀವುನು ಥಂಡೆತಾ. ಜಾಲ್ಲೆತಿತ್ಲೆ ಖಾಲತೆಪಣಾರಿ, "ರಾಯಾ! ಮೆಗೆಲಿ ಹೊಡಿ ಚೂಕಿ ಜಾಲ್ಲಿ. ಮಾಕ್ಕಾ ತೂ ಮ್ಹೊಣು ಕಳ್ಳೆ ನಾ. ದಮ್ಮಯ್ಯಾ! ಮಾಫಿ ಕರಿ. ತುಗೆಲೆ ಪಾಯ ಧರತಾ. ಮಾಕ್ಕಾ ಸೋಡಿ. ಏಕನ್ನಯಿ ಏಕದೀಸು ತುಕ್ಕಾ ಪಾವತಾ," ಮ್ಹೊಣು ಲಾಲ್ಲೆತಾ.

ವಿಂದ್ರಾಲಿ ಉತರ್ ಆಯಕುನು ಶಿಂವು ಗಿಡಗಿಡೆನು ಹಾಸ್ತಾ. "ಹ್ಹಾ! ಹ್ಹಾ! ಹ್ಹಾ! ಕಸ್ಸಲೆ? ತೂವೆ? ವಿಂದರಾನ?? ಮಾಕ್ಕಾ ಪಾವಚೆವೇ?" ಮ್ಹೊಣು ಮುಷ್ಟೆಂತುಲ್ಯಾನ ವಿಂದರಾಕ ಸೊಡತಾ. "ಹಾಂ! ವಸ! ವಸ! ದಾಟ ಉಲ್ಲೊನಾಕ್ಕಾ," ಮ್ಹಣತಾ. "ಅಬ್ಬಾ!" ಜೀವು ವರಲ್ಯಾರಿ ಭೀಕ ಮಾಗ್ಗುನು ಖಾಯನ, ಮ್ಹೊಣು ವಿಂದುರು ಧಾವತಾ.

ಥೊಡೆ ದಿಸಾನಿ ತ್ಯಾಚಿ ರುಕ್ಕಾ ಮುಳಾತು ಶಿಕಾರಿನ ಘಾಲ್ಲಲೆ ಬಲ್ಯಾತು ಶಿಂವು ಶಿರಕತಾ. ಕಿತ್ಲೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಕೆಲ್ಯಾರಿಯಿ ಸೊಡವಾನು ಘೆವಚಾಕ ತಾಕ್ಕಾ ಜಾಯ್ನಾ. ತೊ ಗರ್ಜನ ದಿತ್ತಾ.

ಬಿಳಾತು ಆಶ್ಶಿಲ್ಯಾ ವಿಂದರಾಕ ಗರ್ಜನ, ಆಯಕೈತಾ ಭಾಯ್ರಿ ಯೇವನು ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ಶಿಂವು ಬಲ್ಯಾಂತು ಪಡಲಾ! ಹೊ!

ವಿಂದುರು ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ಪಿಲ್ಲಾಕಯಿ ಆಪ್ಪೊನು ಹಾಡತಾ. ಪೂರಾ ವಿಂದುರ ಮೇಳನು ದಾಂತಾನಿ ಬಲೆ ಘುಡ್ಯೆ ಭಿತ್ತರಿ ಚೊಬ್ಬಾಯತಾಚಿ. ಶಿಂವು ಭಾಯ್ರಿ ಯೆತ್ತಾ.

"ವಿಂದರಾ! ಏಕದೀಸು ಹಾವ ತುಕ್ಕಾ ಹಾಶ್ಶಿಲೊ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತುಗೆಲಿ ತಾಕತ ಆನಿ ಹೊಡಪಣ ಮಾಕ್ಕಾ ಆಜಿ ಕಳ್ಳಿ," ಮ್ಹೊಣು ಶಿಂವು ಖುಶೇರಿ ವಿಂದರಾಕ ಸಾಂಗತಾ. ತ್ಯಾ ನಂತರ ತಾನ್ನಿ ದೋಸ್ತ ಜಾವುನು ಆಸತಾತಿ.

(ಖಾಲತೆಪಣ - ನಮ್ರತಾ)

27. ಖರೆ ದೋಸ್ತ

ಸಪ್ತಗಿರಿ ರಾನ್ನಾಂತು ಚಿತ್ತಲ, ವಿಂದುರು, ಕಾಯಳೊ ಆನಿ ಕಾಸೊವು ಹೀ ಚಾರಿ ಮೃಗ್ ದೊಸ್ತೀರಿ ಆಶ್ಶಿಲಿ.

ಏಕದೀಸು ವಿಂದುರು ಕಾಯಳೊ ಆನಿ ಕಾಸೊವು ನ್ಹಯ್ಚೆ ತಡಾರಿ ಉಲ್ಲಯತರಿ ಬಶ್ಶಿಲಿ. ಸಾಂಜ ಜಾಯತ ಆಯಲ್ಯಾರಿಯಿ ಚಿತ್ತಲ ಚೊವಚಾಕ ನಾ ಇತ್ತೆ ಮ್ಹೊಣು ತಾಂಕಾ ಹುಸ್ಕೊ ಜಾಲ್ಲೊ.

"ತುಮ್ಮಿ ಕಾ॑ಯಿ ಹುಸ್ಕೊ ಕಾಣುಕ್ಕಾಚಿ. ಹಾ॑ವ ವಚುನು ಪಳೊವನು ಯೆತ್ತಾ॑," ಮ್ಹೊಣು ಕಾಯಳೊ ಉಬ್ಬುನು ಗೆಲ್ಲೊ. ಕಾಯಳ್ಯಾನ ಎಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತಲ ಬಲ್ಯಾಂತು ಪಡಲೆಲೆ॑ ಪಳಯಲೆ॑.

ಚಿತಲಾಕ ಪಳೊವನು ತಾಕ್ಕಾ ಬೇಜಾರು ಜಾಲ್ಲೊ. ತೊಗ್ಗು ದೆ॑ವನು ಕಾಯಳ್ಯಾನ, "ಚಿತಲಾ! ಚಿತಲಾ! ತೂ॑ ಕಾ॑ಯಿ ಭೀವನಾಕ್ಕಾ! ಹಾ॑ವ, ವಿಂದುರು ಆನಿ ಕಾಸೊವು ಮೇಳನು ತುಕ್ಕಾ ಕಶ್ಶೀ॑ಯಿ ಪುಣಿ ಬಲ್ಯಾ॑ದಾಕುನು ಸೊಡವಾಯತಾಚಿ," ಮ್ಹೊಣು ಧೈರ್ಯ ದಿಲ್ಲೆ॑.

ಕಾಯಳ್ಯಾನ ತತ್ಕಾಲ ವಾಪಾಸ ಯೇವನು ವಿಂದರಾಕ ಆನಿ ಕಾಸವಾಕ ಚಿತ್ತಲ ಬಲ್ಯಾಂತು ಶಿರಕಲಾ॑ ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂಗಲೆ॑.

"ಮೂಕ್ಕಾ ಲಾಯಕ ದಾಂತ ಆಸ್ಸಚಿ. ಹಾ॑ವ ಮೆಗೆಲೆ ದಾಂತಾನಿ॑ ತೆ॑ ಬಲೆ॑ ಚೊಬ್ಬಾನು ಕುಡ್ಕೆ ಕರತಾ॑, ವಚ್ಯಾ॑ ಆಮ್ಮಿ॑. ಥ॑ಯಿ ಶಿಕಾರಿ ಬಿಣು ಯೇತ," ಮ್ಹೊಣು ವಿಂದರಾನ ಅನಪತ್ಯಾರಿ ಸಕ್ಕಡಾಂಕ ಭಾಯ್ರಿ ಸರಯಿಲೆ॑. ಮಿಂದುರು ಕಾಯಳ್ಯಾಲೆ ಫಾಟ್ಟರಿ ಬಸಲೊ. ಕಾಯಳೊ ಉಬಲೊ. ಕಾಸೊವು ಹಳೂ ಚಮಕುನು ಮುಕಾರಸಲೊ.

ತಾನ್ನಿ ಬಲ್ಯಾಲಾಗ್ಗಿ ಯೇವನು ಪಾವಲಿ॑ಚಿ. ವಿಂದರಾನ ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ದಾಂತಾ॑ನಿ॑ ಕಟಕಟ ಚಾಬ್ಬುನು ಘುಡಿ ಭಿತ್ತರಿ ಬಲೆ॑ ಕಾತ್ತರಲೆ॑. ಚಿತ್ತಲ ಭಾಯ್ರಿ ಆಯಲೆ॑. ಸಕ್ಕಡಾ॑ಕ ಸಂತೋಷು ಜಾಲ್ಲೊ.

ತಿತ್ಲೆ ಭಿತ್ತರಿ ರುಕ್ಯಾರಿ ಬಿಶ್ಶಿಲ್ಯಾ ಕಾಯಳ್ಯಾನ ದೂರದಾಕುನು ಶಿಕಾರಿನ ಯೆವಚೆ॑ ಪಳಯಲೆ॑.

"ಶಿಕಾರಿ ಆಯಲೊ! ಶಿಕಾರಿ ಆಯಲೊ! ನಿಪ್ಪೊನು ಬೈಸಾಚಿ," ಮ್ಹೊಣು ತಾಕೀತ ಕೆಲ್ಲಿ.

ವಿಂದುರು ಧಾ॑ವ॑ನು ವಚುನು ಎಕ್ಕ ಬಿಳಾಂತು ನಿಪಲೊ. ಚಿತ್ತಲ ಝೂಡ್ಕುಟಾಂತು ನಿಪಲೆ॑. ಕಾಯಳೊ ರುಕ್ಕಾರಿ ನಿಪಲೊ. ವರಲೊ ಕಾಸೋವು. ಪಾಪ! ತಾಕ್ಕಾ ನಿಪಚಾಕ ಜಾಯ್ನಿ.

ಶಿಕಾರಿನ ಯೇವನು ಪಳಯತನಾ ಬಲೆ॑ ಪಿನ್ನಾ॑! ಚಿತ್ತಲ ಮಾಯಕ! ಛೆ! ತಾಣೆ ಹೆತಾ॑ ತೆತಾ॑ ಪಳಯತನಾ ಕಾಸೊವು ದಿಸಲೊ. "ಆಸ್ಸೊ॑! ಕಾಸೊವು ಪುಣಿ ಮೆಳ್ಳೊ ನ್ಹ॑ವೆ॑?" ಮ್ಹೊಣು ಸಂತೋಷಾನ ಕಾಸವಾಕ ಚಿಲ್ಲಾ॑ತು ಘಾಲನು ವತ್ತರಿ ರಾಬಲೊ.

ಶಿಕಾರಿನ ತೆಕಡೆ ವತ್ತರಿ ಚಿತ್ತಲ, ಕಾಯಳೊ ಆನಿ ವಿಂದುರು ನಿಪ್ಪಿಲೆ ಕಡೆನ ದಾಕುನು ಭಾಯ್ರಿ ಆಯಲಿ॑. ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ನಿಮಿತ್ತ ಕಾಸೊವು ಶಿರಕಲೊ ಮ್ಹೊಣು ಚಿತಲಾಕ ಆಪಣ್ಯಾಲೊ ಗುನ್ಯಾವು ದಿಸಲೊ. ಕಾಸವಾಕ ಸೊಡವಾಚಾಕ ಉಪಾಯು ಕೆಲ್ಲೊ.

"ಹಾ॑ವ ತ್ಯಾ ಶಿಕಾರಿಲೆ ಎದ್ರಾಕ ಪಾಯು ಕುಂಟಾಯತರಿ ವತ್ತಾ॑. ಮಾಕ್ಕಾ ಪಳಯಲೆ ಸತಾನ ತೊ ಶಿಕಾರಿ ಹಾತಾಂತುಲೆ ಚೀಲ ಉಡ್ಡೊವನು ಮಾಕ್ಕಾ ಧೊರು॑ಕ ಮೆಗೆಲೆ ಮಾಗ್ಗಿ॑ ಧಾ॑ವ್ಪ॑ನು ಯೆತ್ತಲೊ. ತೆದನಾ॑ ವಿಂದುರು ವಚುನು ತೆ॑ ಚೀಲ ಚೊಬ್ಬಾವೊ॑. ಕಾಸವಾಕ ಭಾಯ್ರಿ ಯೇವನು ನಿಪಚಾಕ ಸಾಂಗುಕಾ. ಹಾ॑ವ

ವೇಗಾನ ಧಾ॰ವ॰ನು ನಿಪ್ತಾ॰. ತೆದನಾ ಸಕ್ಕಡ ಸಮ ಜಾತ್ತಾ," ಮ್ಹೊಣು ಚಿತಲಾನ ಉಪಾಯು ಸ್ಪಷ್ಟ ಕೆಲ್ಲೊ.

ಸಕ್ಕಡ ಸಮ್ಮತ ಜಾಲ್ಲಿ॰. ಚಿತ್ತಲ ಧಾ॰ವ॰ನು ಶಿಕಾರಿಲೆ ಎದ್ರಾಕ ಪಾಯು ಚೊಂಟಾಯತರಿ ಚಮಕಲೆ॰. ಹಾತಾ॰ತುಲೆ॰ ಚೀಲ ನೆಲಾರಿ ಉಡ್ಡೊನು ಶಿಕಾರಿ ಚಿತಲಾ ಮಾಗ್ಗಿ॰ ಧಾ॰ವಲೊ.

ತಕ್ಷಣ ವಿಂದರಾನ ಶಿಕಾರಿಲೆ॰ ಚೀಲ ಚೊಚ್ಚಾಯಲೆ॰. ಕಾಸೊವು ಭಾಯ್ರಿ ಯೇವನು ಎಕಕಡೆನ ನಿಪಲೊ.

ಶಿಕಾರಿನ ಕಿತ್ಲೆ॰ ಧಾ॰ವಲ್ಯಾರಿಯಿ ಚಿತ್ತಲ ಮೇಳ್ಳಿ. "ಥೂ! ಮೆಗೆಲೆ॰ ಹಣೆ ಬರಪ ಸಮ ನಾ," ಮ್ಹಣತರಿ ತೊ ವಾಪಾಸ ಆಯಲೊ. ಹಾಂಗಾ ಚಿಲ್ಲಾ॰ತು ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ಕಾಸೊವುಯಿ ನಾ! "ಕರ್ಮ!" ಶಿಕಾರಿನ ಮಾತ್ಯಾಕ ಮಾರನು ಘೆತಲೆ॰. ಖಾಲಿ ಹಾತ್ತಾನ ಘರಕಡೆ ಚಮಕಲೊ.

ವಿಂದುರು, ಕಾಯಳೊ, ಕಾಸೊವು, ಚಿತ್ತಲ ಮೇಳನು ನ್ಹ॰ಯ್ಚೆಲಾಗಿ ಯೇವನು ಪಾವಲಿ॰ಚಿ. ತಾನ್ನಿ ಕೆದನಾ॰ಯಿ ಅಶೀಂಚಿ ಖರೆ ದೋಸ್ತ ಜಾವುನು ಆಶ್ಶಿಲಿ॰ಚಿ.

(ಗುನ್ಯಾವು - ಅಪರಾಧ)

28. ಕೊಲ್ಲೊ ಆನಿ ಕೊಳಸೂಣೆ॰

ಎಕ್ಕ ಝೂಡ ಕುಟಾಂತು ಏಕು ಕೊಲ್ಲೊ ಘರ ಕರನು ಸುಖಾರಿ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತಶ್ಶಿ॰ ಆಸತನಾ ಶಿ॰ಯಾ ದೀಸ ಯೆತ್ತಾಚಿ. ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಲೆ ಘರಾ॰ತು ಭಾರಿ ಶೆಳವು ಪಡತಾ. ಥೊಡೊ ಇಂಗಾಳೊ ಶೆಗಡೇಕ ಘಾಲನು ಉಜ್ಜೊ ಸಾನಪಿಲ್ಯಾರಿ ಘರ ಸೊಮಾಳೆ॰ ಜಾಯತ ಮ್ಹೊಣು ಕೊಲ್ಲೊ ಇಂಗಾಳೊ ಹಾಡು॰ಕ ವತ್ತಾ.

ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಕ ಏಕ ಮ್ಹಾಂತಾರೆಲೆ॰ ಘರ ಮೆಳತಾ. ಕಂಡ್ಯೆ॰ತುಲ್ಯಾನ ನಿಲಕಲ್ಯಾರಿ ಮ್ಹಾಂತಾರಿ ನೆವರ್ಯೊ ತೋಳನು ಗೆರಶೇ॰ತು ಪಾತಲಾಯತಾಲಿ.

"ಆಜ್ಜೆ! ಆಜ್ಜೆ! ಯೆದೊ ಇಂಗಾಳೊ ದಿತ್ತವೇ?" ಕೊಲ್ಲೊ ಮಾಗತಾ. ಜಾಯತ ಮ್ಹೊಣು ಇಂಗಾಳೊ ಹಾಡು॰ಕ ಮ್ಹಾಂತಾರಿ ಭಿತ್ತರಿ ವತ್ತಾ. ಕೊಲ್ಲೊ ವೇಳು ಪಳವನು ಏಕಿ ನೆವ್ರಿ ಕಾಣ್ಣು ಖಾತ್ತಾ.

ಆಹಾ! ಕಸಲಿ ರುಚಿ! ಹಳೂ ಸಾತಾಟ ಕಾಣ್ಣು ಹಾತ್ತಾ॰ತು ಧರನು ಕೊಲ್ಲೊ ಧಾ॰ವತಾ. ಆಜ್ಜೆನ ಭಾಯ್ರಿ ಯೆವನು ಪಳಯತನಾ ಕೊಲ್ಲೊಯಿ ನಾ! ನೆವರ್ಯೊಯಿ ಮಾಯಕ!

ಕೊಲ್ಲೊ ನೆವರ್ಯೊ ಘೇವನು ಎಕ್ಕ ರುಕ್ಕಾ ಪೊಂದಾಕ ಬಸತಾ. ನೆವರೆ ಭಿತ್ತವಯಲೆ॰ ಚೂರ್ಣ ಖಾವನು ಭಾಯಲೆ ತೊಟ್ಟ್ಯಾ॰ತು ತಣಾ ಕೊಚ್ಚೊಲು ಚೆಪತಾ.

ತೆದನಾ ಥ॰ಯಿ ದೊಗ್ಗ॰ ಗಾ॰ವಕಾರ ಯೆತ್ತಾಚಿ. ತಾಂಗೆಲ್ಯಾಗಿ ಏಕು ಪಾಡ್ಡೊ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತಾಂಕಾ ಕೊಲ್ಲೊ ಸಾಂಗತಾ, "ಆಮ್ಮಿ ವ್ಯಾರು ಕರಯಾ॰ವೇ? ತುಮ್ಗೆಲೆ ಪಾಡ್ಯಾ ಬದಲಾಕ ಮೆಗೆಲಿ ನೆವರ್ಯೊ. ಕಶ್ಶಿ॰?"

ತಾನ್ನಿ ನೆವರೆ ಆಶೇಕ ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಲೆ ವ್ಯಾರಾಕ ಸಮ್ಮತ ಜಾತ್ತಾಚಿ. ನೆವರ್‍ಯೊ ದೀವನು ಪಾಡ್ಡೊ ಘೇವನು ಕೊಲ್ಲೊ ವತ್ತಾ.

ತಾನ್ನಿ ನೆವರೇಕ ಘಾಸು ಮಾರತನಾ ಚೂರ್ಣ ಆಸ್ಸ ಖಂಯಿ? ಘಾಸು ಭರಿ ತಣಾ ಕೊಚ್ಚಲು! ಕೊಲ್ಲ್ಯಾನ ಆಮ್ಕಾಂ ಫಸಯಲೆಂ ಮ್ಹೊಣು ಬೆಜಾರಾನ ನೆವರ್‍ಯೊ ಉಡೊವನು ಘುರಕಡೆ ವತ್ತಾಚಿ. `ತಾಜ್ಜೆಂ ಫಲ ತಾಕ್ಕಾ ಮೆಳತಲೆ" ಮ್ಹೊಣು ಶ್ರಾಪಿತಾಚಿ.

ಕೊಲ್ಲೊ ಪಾಡ್ಯಾಕ ಘೇವನು ವತ್ತಾ. ಥೊಡೆ ರುಕ್ಕಾ ಬೊಡ್ಡೆ ಎಕ್ಕೆ ಕರನು ಏಕಿ ಗಾಡಿ ಬಾಂದಿತಾ. ಗಾಡ್ಯೆಕ ಪಾಡ್ಡೊ ಬಾಂದಿತಾ ಗಾಡ್ಯೆರಿ ಬೈಸುನು ಭೌಂವ್ಡಿಕ ವತ್ತಾ.

ಥೊಡೆ ಮುಕಾರಿ ವತ್ತನಾ ಏಕ ಕೊಳಸುಣೆಂ ಗಾಡ್ಯೆಕ ಆಡ ಯೆತ್ತಾ. "ಹಾಂವಂಯಿ ಗಾಡ್ಯೇರಿ ಯೆವ್ಚುಂವೆಂ?" ಕೊಳಸುಣೆಂ ನಿಮ್ಗಿತಾ.

"ನಾಕ್ಕಾ, ನಾಕ್ಕಾ... ಗಾಡಿ ಮೊಡತ." ಕೊಲ್ಲೊ ಜವಾಬ ದಿತ್ತಾ.

"ಹಾಂವ ಹಳೂ ಬಸತಾಂ ಎಕೂ ಪಾಯು ಭಿತ್ತರಿ ದವರತಾಂ. ಕಾಂಯಿ ಜಾಯನಾ," ಮ್ಹೊಣು ಕೊಳಸುಣೆಂ ಲಾಲ್ಲೆತಾ. ಹಳು ಗಾಡ್ಯೇರಿ ಬಸತಾ.

"ಹೈ! ಹೈ!" ಮ್ಹೊಣು ಕೊಲ್ಲೊ ಗಾಡಿ ಆಂಬುಡತಾ. ಚಿಕೆ ಮುಕಾರಿ ವತ್ತನಾ ಕೊಳಸುಣೆಂ ಹಳು ದೊನ್ನಿಚೊ ಪಾಯುಯಿ ಗಾಡ್ಯೇರಿ ದವರತಾ. 'ಕಿರ್.... ಕಿರಲ್ .... ಭುಸಲ್' ಜಾವನು ಗಾಡಿ ಮೊಡತಾ.

ಕೊಲ್ಲೊ ಕೊಪಾನ ಆಗ್ರ ಜಾತ್ತಾ. "ತುಜ್ಜೆ ಕರ್ಮಾನ ಹೆಂ ಪುರಾ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಆತ್ತಂ ನವಿ ಗಾಡಿ ಕರಯಾಂ. ತೂಂ ಚಾರಿ ಬೊಡ್ಡೆ ಹಾಡಿ ಹಾಂವ ಚಾರಿ ಹಾಡತಾಂ," ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂಗುನು ರಾಕಡಾ ಬೊಡ್ಡೆ ಸೊದ್ದುಂಕ ವತ್ತಾ.

ಕೊಲ್ಲ್ಯಾನ ತೆತಾಂ ಗೆಲ್ಲೆ ಸತಾನ್ ಕೊಳಸುಣೆಂ ಪಾಡ್ಯಾಕ ಖಾವನು ಸೊಡತಾ. ಕೊಲ್ಲ್ಯಾನ ಬೊಡ್ಡೆ ಘೇವನು ಯೆತ್ತನಾ ಕೊಳಸುಣೆಂಯಿ ಪಾಡ್ಡೊಯಿ ಮಾಯಕ! ಕೊಳಸುಣ್ಯಾನ ಮೆಗೆಲೊ ಪಾಡ್ಡೊ ಖೆಲ್ಲಲೊ ವ್ಹಯಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತಾಜ್ಜೆ ಪಾನಾವಳ ತಾಕ್ಕಾ ಮೆಳತಲಿ ಮ್ಹೊಣು ಮನಾಂತೂಚಿ ಶ್ರಾಪಿತಾ.

ಮುಕಾರಿ ವತ್ತನಾ ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಕ ಝುಳ್ಕಿಂ ಭರಲೇಲಿ ಬೈಲಾಗಾಡಿ ಮೆಳತಾ. ಕೊಲ್ಲೊ ಗಾಡ್ಯೆಂತು ಉಡತಾ. ಜಾಯತೀಂ ಝುಳ್ಕಿಂ ಕಾಣ್ಣು ಸಕಲ ಉಡಯತಾ. ಆಪ್ಪಣಯಿ ಭಾಯ್ರಿ ಉಡ್ಡುನು ತೀಂ ಝುಳ್ಕಿಂ ವೆಂಚಿತಾ. ದೂರ ವಚ್ಚುನು ಖಾವಚಾಕ ಬಸತಾ.

ಕೊಲ್ಲ್ಯಾನ ಝುಳ್ಕೆಂ ಖಾತ್ತನಾ ಕೊಳಸುಣೆಂ ಪಳಯತಾ. ಲಾಗ್ಗಿ ಯೇವನು, "ಕಸ್ಸಲೆಂ ಖಾತ್ತಾ ಕೊಲ್ಲೆಮಾಮ್ಮಾ?" ಮ್ಹೊಣು ನಿಮ್ಗಿತಾ.

"ಆಮ್ಮಾ ಕಾನು!"

"ಮೆಗೆಲ್ಯಾ ಕೊಪಲಾವೆ?"

"ಕೊಪ್ಪಾಂ? ಸಗಳೊ ಪಾಡ್ಡೊ ಗಿಳ್ಳಾ ಹ್ಯಾ ಮಾರಿನ ರಾಬ! ಹಾಕ್ಕಾ ಬುದ್ದಿ ಶಿಕಯನಾ ನಾತಲ್ಯಾರಿ ಹಾಂವ ಕೊಲ್ಲೋಚಿ ನ್ಹಂಯಿ," ಮ್ಹೊಣು ಕೊಲ್ಲೊ ಮನಾಂತೂಚಿ ಭಾಸ ಘಾಲತಾ.

ಕೊಳಸುಣ್ಯಾಕ ಪಳವನು ತೋಂಡ ಖಿಸಕಾಳಾನು ಕೊಲ್ಲೊ ಸಾಂಗತಾ, "ಕೋಪು ನಾ ಆಬಾ! ಖುಶಾಲೇಕ ಆಮ್ಮಾ ಕಾನು ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ. ಹೆಂ ನೊಗಲೆ ಕಾಣೊ."

"ಖಂಯಿ ಮೆಳ್ಳೆಂ ಇತಲೆಂ?" ಕೊಳಸುಣೆಂ ನಿಮ್ಗಿತಾ.

"ಪಳೆ! ನ್ಹಂಯಚೆ ತಡ್ಯೆರಿ ರೇಂವೆಂತು ಬಾಲ ಪೂರನು ದೋನಿ ಘುಂಟೆ ಬಸಲ್ಯಾರಿ ಪುರೊ. ನೊಗಲೆ ಕಾಣೆ ಬಾಲ್ಲಾಕ ಲಾಂಬತಾಚಿ." ಕೊಲ್ಲೊ ಲಾಟಪುಟ ಉಲ್ಲಯತಾ.

ಕೊಳಸುಣೆಂ ಎಕ್ಕ ಉಸ್ವಾಸಾಕ ನ್ಹಂಯಚೆ ಲಾಗ್ಗಿ ಧಾಂವನು ರೇಂವೆಂತು ಬಾಲ ಪೂರನು ಬಸತಾ. ಸಾಂಜ ಜಾತ್ತಾ. ಶೆಳವು ಪಡತಾ. ಕೊಳಸುಣ್ಯಾಲೆಂ ಬಾಲ ರೆಂವೆಂತು ಬರ್ಫ ಶೆಂ ಗಟ್ಟಿ ಜಾತ್ತಾ.

"ಹಾಂ! ಬಾಲ ಜಡ ಜಡ ಲಾಗತಾ! ನೊಗಲ್ಯೊ ಲಾಂಬತಾ ಕಿತ್ತಿ!" ಮ್ಹೊಣು ಕೊಳಸೂಣೆ ಬಲಾನ ಬಾಲ ತಾಣತಾ. ವಯ್ರಿ ಯೇನಾ! ಬಾಲ 'ಕುಟ್ಕ' ಮ್ಹೊಣು ಕುಡಕೆಂ ಜಾತ್ತಾ. ಕೊಳಸೂಣೆ ದುಕ್ಕಿನ ಹರ್ದ್ಯಾರ ಮಾರನು ಘೆತ್ತಾ.

ಕೊಲ್ಲೊ ಹೆಂ ಪೂರಾ ರುಕ್ಕಾ ಯೆಡ್ಯಾಂತುಲ್ಯಾನ ನಿಲಕತಾಶಿಲೊ. ಕೊಳಸುಣ್ಯಾಲಿ ಗತಿ ಪಳವನು ಪೊಟ ಭರಿ ಹಾಂಸತಾ. ಆಪಣ್ಯಾಕ ಘಸಯಿಲ್ಯಾಕ `ಪಾನಾವಳ ತಾಕ್ಕಾ ಮೆಳ್ಳೆಂ ಮ್ಹೊಣು ಘುರಾದಿಕಾನ ಧಾಂವತಾ.

(ಪಾನಾವಳ - ಪ್ರತಿ ಫಲ)
(ಜಾಯತೇಂ - ಸಾಕಷ್ಟು)

29. ವೈದ್ಯಾಲಿ ಕಾಣಿ

ಎಕ್ಕ ಗಾಂವಾಂತು ಏಕು ವೈದ್ಯು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತ್ಯಾ ವೈದ್ಯಾಕ ಏಕು ಶಿಷ್ಯು. ಗಾಂವಚೆ ಜನಾಂಕ ಕಾಂಯಿನಜ್ಜ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ವೈದ್ಯಾನ ಆನಿ ಶಿಷ್ಯಾನ ವಕ್ಕದ ದಿವ್ಚೆಂ. ತ್ಯಾ ವೈದ್ಯಾಲೆ ವಕದಾನ ರೋಗು ವಗ್ಗಿ ಗೂಣ ಜಾತ್ತಾಲೊ. ತಶ್ಶಿಂದೆಕುನು ಗಾಂವಚೆ ಜನಾಂಕ ತೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಮಸ್ತ ಪ್ರೀತಿ.

ತೊ ವೈದ್ಯು ಕಿತ್ಲೊ ಬುದ್ವೊಂತು ಕೀಂ ಶಿಷ್ಯು ತಿತ್ಲೊ ಮೈಂದಾ.

ಏಕ ಪಟಿ ಏಕ ಚಲಿಯೆಕ ಕಾಂಯಿನಜ್ಜ ಮ್ಹೊಣು ತ್ಯಾ ಚಲಿಯೆಲೊ ಬಾಪ್ಪುಸು ವೈದ್ಯಾಲಾಗಿ ಆಯಲೊ. "ವೈದ್ಯಮಾಮ್ಮಾ, ತೂಂವೆಂ ಏಕಪಟಿ ಆಮ್ಗೆಂಥಂಯಿ ಯೇವಕಾ. ಮೆಗೆಲಿ ಧೂವ ಕಾಂಯಿ ನಜ್ಜ ಮ್ಹಣತಾ. ತಿಕ್ಕಾ ತುಂವೆಂ ವಕ್ಕದ ದೀವ್ಕಾ," ಮ್ಹಣಾಲೊ. ವೈದ್ಯಾನ "ಜಾಯತ" ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ. ತಾಗೆಲೆ ಸಾಂಗಾತಿ ವೈದ್ಯು ಆನಿ ಶಿಷ್ಯು ಚಮಕಲಿಂಚಿ.

ಥಂಯಿ ವಚುನು ಪಳಯತನಾ ತೀ ಚಲ್ಲಿ ರಡ್ತರಿ ಮಾಂಚಾರಿ ನಿದ್ದಲ್ಯಾ. ವೈದ್ಯಾನ ತ್ಯಾ ಚಲಿಯೆಲೊ ಹಾತು ಧರನು ನಾಡಿ ಪಳಯಲಿ. ದೊಳೆ ಪಳಯಲೆ. "ಆಂ ಕರಿ" ಮ್ಹೊಣು ಜೀಬ ಪಳಯಲಿ. ಪೊಟ ಆಪ್ಪೊಣು ಪರೀಕ್ಷ ಕೆಲ್ಲಿ. ಸಕ್ಕಡ ಸಮ ಆಶ್ಶಿಲೆಂ.

ಚಲಿಯೆಕ ಕಸ್ಸಲೆಂ ಸೀಕ ಮ್ಹೊಣು ವೈದ್ಯಾಕ ಕಳ್ಳಿ. ವೈದ್ಯಾನ ಚಲಿಯೆಲ್ಯಾ ಮಾಂಚಾ ಮುಳಾಂತು ನಿಲ್ಕುನು ಪಳಯೆಲೆಂ.

"ಓಹೋ! ತುಕ್ಕಾ ಮಾತ್ತ್ಯಾಕ ದೂಕಿವೆ?" ವೈದ್ಯಾನ ಚಲಿಯೆಕ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ. ಚಲ್ಲಿ "ವ್ಹಯಿ" ಮ್ಹಣಾಲಿ. ವೈದ್ಯಾನ ತಿಕ್ಕಾ ದೊನಿ ಮಾತ್ರಾ ದಿಲ್ಲ್ಯೊ. ಮಾತ್ರಾ ಘೇವುನು ಚಲಿಯೆಲಿ ಮಾತ್ತ್ಯಾದೂಕಿ ತತ್ಕಾಲ ರಾಬಲಿ. ವೈದ್ಯು ಆನಿ ಶಿಷ್ಯು ಭಾಯ್ರಿ ಪಡಲಿಂ.

ವಾಟ್ಟೆರಿ ಯೆತ್ತನಾ ಶಿಷ್ಯಾನ ವೈದ್ಯಾಕ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ, "ತುಕ್ಕಾ ಮಾಂಚಾ ಮುಳಾಂತು ಪಳಯಲೆ ಸತಾನ ಚಲಿಯೆಕ ಮಾತ್ತ್ಯಾಕ ದೂಕಿ ಮ್ಹೊಣು ಕಶ್ಶಿಂ ಕಳ್ಳೆಂ?"

ವೈದ್ಯಾನ ಜವಾಬ ದಿಲ್ಲಿ, "ತ್ಯಾ ಚಲಿಯೆಲ್ಯಾ ಮಾಂಚಾ ಮುಳಾಂತು ಏಕರಾಶಿ ನೆಲಕಡಲ್ಯಾ ಸೊಲ ಆಶ್ಶಿಲೆಂ. ಬಹುಶಃ ತಿಕ್ಕಾ ನೆಲಕಡಲೊ ಖೆಲ್ಲಲೊ ಚಡ ಜಾವುನು ಪಿತ್ತ ಮಾತ್ತ್ಯಾಕ ಎರುವುನು ದೂಕಿ ಕೆತ್ತಿಂ ಮ್ಹೊಣು ಹಾಂವೆಂ ಲೆಕ್ಲೆಂ"

ಚಾರಿ ದಿವಸಾಂನಿ ವೈದ್ಯು ಪರಗಾಂವಾಂಕ ಚಮಕಲೊ. ತೆದನಾ ಶಿಷ್ಯು ವೈದ್ಯಾಲೆ ಬದಲಾಕ ವಕ್ಕದ ದಿವಚಾಕ ಬಸ್ಲೊ. ತೊ ಚಿಕೆ ಮೈಂದಾ ನ್ಹಂವೆಂ? ತಾಕ್ಕಾ ಸಮ ವಕ್ಕದ ದಿವಚಾಕ ಕಳ್ತವೆ?

ತೆದನಾ ಥಂಯಿ ಏಕು ಮನೀಶು ಯೇವುನು, "ಮೆಗೆಲೆ ಪುತ್ತಾಕ ಜೋರು ಮಾತ್ತ್ಯಾದೂಕಿ ಖಂಯಿ ತುಕ್ಕಾ ವಕ್ಕದ ದಿವಚಾಕ ಕಳ್ತವೆ?" ಮ್ಹೊಣು ಶಿಷ್ಯಾ ಲಾಗಿಂ ಮ್ಹಣಾಲೊ.

ಶಿಷ್ಯಾನ ಸಾಂಗಲೆಂ,

"ಓಹೋ! ಮಾಕ್ಕಾ ಕಳ್ತಾ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಹಾಂವೆಂ ತ್ಯಾ ಚಲ್ಯಾಕ ಎಕಪಟಿ ಪರೀಕ್ಷ ಕರನು ಪಳೊವಕಾ". ತೊ ಮನಿಶು ಶಿಷ್ಯಾಕ ಆಪಣ್ಯಾಲ್ಯಾ ಘುರಕಡೆ ಆಪ್ಪೊನು ಘೇವುನು ಗೆಲ್ಲೊ.

ಶಿಷ್ಯಾನ ಥಂಯಿ ವಚುನು ಚಲ್ಯಾಲಿ ನಾಡಿ ಪಳಯಲಿ, ದೊಳೆ ಪಳಯಲೆ, ಜೀಬ ಪಳಯಲಿ, ಪೊಟ ಪರೀಕ್ಷ ಕರನು ಪಳಯಲೆಂ. ಆಖೇರಿ ಮಾಂಚಾ ಮುಳಾಂತು ನಿಲಕುನು ಪಳಯಲೆಂ.

ತ್ಯಾ ಮಾಂಚಾ ಮುಳಾಂತು ಏಕ ವಾಗಾ ಚರ್ಮ ಪಾತಲಾಯಿಲೆ॰ ಆಶ್ಮಿಲೆ. ಶಿಷ್ಯಾನ ತೆ॰ ಪಳಯಲೆ॰. ತಕ್ಷಣ ಮ್ಹಣಾಲೊ, "ಓಹೊ! ಹ್ಯಾ ಚಲ್ಯಾನ ವಾಗು ಖೆಲ್ಲಾ! ತಶ್ಶಿ॰ ದೆಕುನು ತಾಕ್ಕಾ ಮಾತ್ಯಾ ದೂಕಿ!"

ತೆ॰ ಆಯಕುನು ಚಲ್ಲಾಲ್ಯಾ ಬಾಪಸುಕ ಹಾ॰ಸೊ ಆಯಲೊ. "ಕೋಣಯಿ ವಾಗು ಖಾತ್ತಾವೆ? ತೂ॰ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಬದ್ದಚಿ ಮೈಂದಾ. ಹಾ॰ವೆ॰ ಇತ್ಯಾಕ ತುಕ್ಕಾ ಆಪ್ಪೊನು ಹಾಡಲೆ॰ ಕಿ॰!" ಮ್ಹೊಣು ನಿಡಲ ಥಾತ್ತಾರಲೆ॰.

ಶಿಷ್ಯಾಕ ಸಕ್ಕಡ ಹಾ॰ಸ್ಲಿ॰ಚಿ.

(ನಿಡಲ ಥಾತ್ತಾರಿ - ಹಣೆ ಚಚ್ಚು)

30. ಏಂದ್ರಾಲಿ ಬುದ್ದಂತಿಕಾಯಿ

ಏಕ ಘುರಕಡೆ ಏಕ ಮಾಜ್ಜರ ಆಶ್ಮಿಲೆ॰ ತೆ ಮಾಜರಾನ ಘುರಾ॰ತುಲೆ ಚೆರ್ದು್ವಾ॰ನಿ ವಾಳೈಲೆ॰ ಶೀತ ಖಾವಚೆ॰, ದೂದ ಪಿವಚೆ॰, ಆನಿ ವಾಸರೆ ರಾನ್ನಿ ಮುಲ್ಯಾ॰ತು ಬಾಲ ಮಡ್ಡುನು ನಿದ್ದೋಚೆ॰.

ತೇಚಿ ವಾಸರೇಚೆ ಮಾಳ್ಯಾರಿ ಏಕು ಏಂದುರು ಆಶ್ಮಿಲೊ. ತೆ ಏಂದರಾನ ರಾತ್ರಿ ಸಕ್ಕಾ॰ನಿ॰ ನಿದ್ದತರಿ ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ಬಿಳಾ॰ದಾಕುನು ಭಾಯ್ರಿ ಯೆವಚೆ॰ ವಾಸರೆ॰ತು ಪಡಲೆಲಿ ಸೊಯಿ, ಶಿತ್ತಾಕಣ ಖಾವಚೆ. ಆನಿ ಪರತುನು ಬಿಳಾ॰ತು ವಚುನು ನಿದ್ದೊಚೆ॰.

ಏಂದ್ರಾಕ ಧೊರನು ಖಾವಕಾ ಮ್ಹೊಣು ಮಾಜರಾ ಕೆದನಾ॰ಯಿ ಆಶಿ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಏಂದುರು ಮಾಜರಾ ಚುಕ್ಕೋನು ಭೊ॰ವತಲೊ.

ಅಶೀ॰ಚಿ ದೋನ ತೀನ ವರ್ಸ॰ ಜಾಲ್ಲಿ॰ಚಿ. ಮಾಜ್ಜರ ಮ್ಹಾಂತಾರೆ॰ ಜಾಲ್ಲೆ॰. ಮಾಜ್ಜರಾಲೆ ದಾಂತ ಪಡಲೆ, ದೊಳೆ ಮಯ್ಯಾಳ ಜಾಲ್ಲೆ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಏಂದರಾಕ ಧರನು ಖಾವಚಿ ಆಶಿ ಊಣೆ ಜಾಯ್ನಿ.

ಏಕ ದಿವಸು ಮಾಜ್ರಾನ ರಾನ್ನಿ ಪೆಡ್ಯೇರಿ ನಿದ್ದೊನು ವಯ್ರಿ ಪಳಯತನಾ ಏಂದರಾಲೆ॰ ಬೋಡ ದಿಸ್ಲೆ॰. ಮಾಜರಾನ ಸಾಂಗಲೆ॰ "ಭಾಯ್ರಿ ಯೊ ಏಂದುರು ಮಾಮ್ಮಾ! ಹಾ॰ವಯಿ ತು॰ವಯಿ ಉಲ್ಲವಯಾ॰! ಭೀವನಾಕ್ಕಾ! ಹಾ॰ವ ಕಾ॰ಯಿ ಕರನಾ ತುಕ್ಕಾ! ಹಾ॰ವ ಮ್ಹಾಂತಾರೆ॰ ಜಾಲ್ಲಾ॰. ದಾಂತನಾ ತೊಣ್ಣಾ॰ತು".

ತೆದನಾ ಏಂದ್ರಾನ ಸಾಂಗಲೆ॰, "ಕಶ್ಶಿ॰ ಭಾಯ್ರಿ ಯೆವಚೆ॰ ಮಾಜ್ಜರ ಮಾವ್ವೆ? ಹಾ॰ವಯಿ॰ ಮ್ಹಾಂತಾರೊ ಜಾಲ್ಲಾ॰ ನ್ಹ॰ಯವೇ॰ ಆತ್ತ॰? ಪಾಯ್ಯಾ॰ ಕಾ॰ಯಿ ಬಲ ನಾ. ಕೊಣಾಲಾಗಿ॰ಯಿ ಉಲ್ಲವಚಿ ಇಚ್ಛೆ ನಾ. ಕಸ್ಸಲೆ॰ ಕರಚೆ॰?"

ಅಶ್ಶಿ॰ ಏಂದುರು ಭಾಯ್ರಿ ಯೆಯಿನಾ. ಮಾಜ್ಜರ ತೋಂಡ ಸಾನ ಕರನು ರಾನ್ನಿ ಮುಲ್ಯಾ॰ತು ವಚುನು ನಿದ್ದಲೆ॰.

31. ಕಾಳಿ ಗಾಯಿ

ಕೊಡ್ಯಾಕ್ಕಿತು ಗಾಯಿ ಅಂಬೇತಾ

"ಅಂಬೇ .... ಆಂಬೇ ..... ಆಂಬೇ .... "

ವಾಸರ್ಯೇ°ತು ಆಶ್ಮಿಲ್ಯೆ ರಮಮಾ°ಯೇಕ ಆಯಕ್ಕೇತಾ.

"ಹೊ! ಧಾರ ಕಾಡಚೊ ವೇಳು ಜಾಲ್ಲೊ. ವಾಸ್ರಾಕ ಭೂಕ ಜಾಲ್ಯಾ" ಮ್ಹೊಣು ಧಾರೇ ತಾಂಬಿಯೊ ಧರನು ವತ್ತಾ.

ಕೊಡ್ಯಾಕ್ಕಿ ಯೇವನು ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ಗಾಯಿ ಯೇನಿ. ಗಾಯೆಲೊ ಬಣ್ಣು ಕಾಳೊ. ತಿಕ್ಕಾ ಕಾಳೀ ಮ್ಹೊಣು ಆಪ್ಪೊಚೆ. ರಮಮಾ°ಯಿ ಕಾಮಾಂಚಾಲಾಗಿ ನಿಮ್ಗಿತಾ, "ಸೀತೂ.... ತಣ ಚರೂ°ಕ ಗೆಲ್ಲೆಲಿ ಕಾಳೀ ಯೇನಿ ವೇ?"

"ನಾ ಆಮಾ. ಹಾ°ವೆ ಬಾಂದಿನಿ"

"ಆನ್ಯೇಕ ಘುಡೇನ ಯೆತ್ತಲಿ" ಮ್ಹೊಣು ರಮಮಾ°ಯಿ ಭಿತ್ತರಿ ವತ್ತಾ.

ಕಾಳೀ ತಣ ಚರು°ಕ ಗುಡ್ಯಾರಿ ಗೆಲ್ಲೆಲಿ. ಥ°ಯಿ ಪಾಚವೆ° ಪಾಚವೆ° ತಣ ಆಶ್ಮಿಲೆ°. ಪೊಟ ಭರಿ ಖೆಲ್ಲೆ°. ನ್ಹ°ಯಚೆ ಉದ್ದಾಕ ಪಿಲ್ಲಿ. ದನ್ಪಾರಾ ಭಾರ; ವತ್ತಾಚೊ ಭೋರು. ಲಾಗ್ಗಿಚೆ ರಾನ್ನಾ°ತು ಏಕು ಹೊಡು ಗೋಳಿರೂಕು ದಿಸಲೊ. ಲಾಯಕ ಸಾವಳಿ; ತಂಪು; ಪಿಕ್ಕಲಿ° ಪಾನ್ನ° ಪೊಣು ಹಾಂತುಳ ಪಾತಲಾಯಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ಕೆ ಜಾಲ್ಲಾ°.

ಕಾಳಿ ವಚುನು ಥ°ಯಿ ನಿದ್ದಲಿ. ತಿಕ್ಕಾ ಲಾಯಕಿ ನೀದ ಪಡಲಿ. ನಿದ್ದಾ° ಆಶ್ಮಿಲೆ ಕಾಳಿಕ ಕೊಲ್ಯಾನ ಪಳಯಲೆ°, ಶೀದಾ ವಚ್ಚುನು ವಾಗಾಲಾಗಿ°, "ಗೋಳಿ ರುಕ್ಕಾ ಮುಳಾ°ತು ಗಾಯಿ ನಿದ್ದಲ್ಯಾ! ತಿಕ್ಕಾ ಧರತಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಧರಿ" ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂಗಲೆ°.

ವಾಗಾಲೆ° ಪೊಟ ಭರಿ ಆಶ್ಮಿಲೆ°, ಚಿಕೆ ಮಾಗಿರಿ ಭೂಕ ಜಾತ್ತನಾ° ಪಳವಯಾ° ಮ್ಹೊಣು ತೊವಯಿ ನಿದ್ದಲೊ.

ಥೊಡೆ ವೇಳಾನ ಗೋಳಿ ರುಕ್ಕಾಲ್ಯಾ ಏಕಿ ಬೊಕ್ಕಡಿ ಆಯಲಿ. ಗಾಯ್ಕೆ ಪಳಯಲಿ.

"ಅಗೇ ಗಾಯೇ, ಸಾಂಜ ಜಾಲ್ಲಿ; ಸೂರ್ಯು ಬುಡತಲೊ. ಕಾಳೋಕು ಜಾತ್ತಲೊ. ರಾತ್ರಿ ವಾಗು ಯೆತ್ತಲೊ. ಉಟಾ. ಉಟಾ, ತುಗೆಲೆ° ವಾಸ್ರು° ತುಕ್ಕಾ ರಾಕತಲೆ°. ವಗ್ಗಿ° ವಸ" ಬೊಕ್ಕಡಿ ಮ್ಹಣಾಲಿ.

ರಾನ್ನಾ°ತು ಏಕು ಸೊಸೊ ತರನೆ ತರನೆ ಚಿಗುರು ಖಾತ್ತರಿ ಆಶ್ಮಿಲೊ. ಹಾನ್ನಿ° ಉಲ್ಲವಚೆ° ಪಳೊವನು ತೊ ಮ್ಹಣಾಲೊ, "ತುಮ್ಮಿ° ಉಲ್ಲಯತರಿ ಪಡಲಿ°ಚಿ, ಆತ್ತ° ಸೂರ್ಯು ಬುಡತಲೊ, ಕಾಳೋಕು ಜಾತ್ತಲೊ,

ರಾತ್ರೀ ವಾಗು ಯೆತ್ತಲೊ."

ಕಾಳಿ ಮ್ಹಣಾಲಿ, "ಆಮ್ಮಿ ತೀಚಿ ಖಬರ ಉಲ್ಲಯತಾಚಿ. ವಾಗು ಮಹಾ ದುಷ್ಟು. ಮಾಕ್ಕಾ ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ಆಂಗಾರಿ ಉಡತಲೊ ಆನಿ ಖಾತ್ತಲೊ"

"ಹಾಂವೆ ಮೆಳ್ಯಾರಿಯಿ ಸೋಣಾ ತೊ. ಕ್ರೂರು!" ಬೊಕ್ಕಡಿ ಮ್ಹಣಾಲಿ.

ಸೊಸೊ ಮ್ಹಣಾಲೊ, "ಆನಿ ಮಾಕ್ಕಾ ಸೊಡತವೆ? ತೊ ಹೊಡು ಆನಿ ಬಲವಾನು."

ಏಕ ಚಿತ್ತಲ ಪೆಲ್ತಾನ ವತ್ತಲೆಂ. ಹಾನ್ನಿ ಉಲ್ಲವಚೆಂ ಆಯಕುನು ಆಲ್ತಾನ ಆಯಲೆಂ.

"ತುಮ್ಮಿ ಪಂಚಾದಿಕೆ ರಾಬಲಿಂಚಿ. ಆತ್ತಾಂ ಸೂರ್ಯು ಬುಡತಲೊ, ಕಾಳೊಕು ಜಾತ್ತಲೊ, ವಾಗು ಯೆತ್ತಲೊ," ಮ್ಹಣಾಲೆಂ ಚಿತ್ತಲ.

ತ್ಯಾ ಗೋಳಿ ರುಕ್ಕಾರಿ ಭರಿ ಪಕ್ಷಿಂ ಘೂಡ ಆಶ್ಶಿಲೆ. ತಾಂಕಾ ದಿಸಲೆಂ," ರುಕ್ಕಾ ಪೊಂದಾಕ ಹೀ ಕಸಲಿ ಸಭಾ? ಸೂರ್ಯು ಬುಡಚೊ ವೇಳು ಜಾಲ್ಲೊ. ಹಾಂಕಾ ಧಾಂವಡಾಯನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಆತ್ತಾಂ ವಾಗು ಯೇವನು ಹಾಂಕಾ ಖಾತ್ತಲೊ. ತಾನ್ನಿ ಒಟ್ಟು ಜಾವನು ಚೀಂ .... ಚೀಂ... ಚಿಲಿಪಿಲಿ. ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಮ್ಹೊಣು ಗಲಗಲ ಕೆಲ್ಲೊ.

ಹೊ ಗಲಗಲ ಆಯಕುನು ಗಾಯಿ ಸಟ್‌ಸಟಿ ಉಟಾಯಲಿ. "ಹೋ! ಪಕ್ಷ್ಯಾನಿ ಘುಡಾಂ ವಚ್ಚೊ ವೇಳು ಜಾಲ್ಲೊ" ಮ್ಹಣಾಲಿ ಆನಿ ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ಕೊಡ್ಡ್ಯಾ ದಿಕ್ಕಾನ ಚಮಕಲಿ.

ಸೊಸೊ ಝೂಡಕೂಟಾಂತು ನಿಪಲೊ. ಚಿತ್ತಲ ಧಾಂವಲೆಂ. ಬೊಕ್ಕಡಿ ಮಾಟ್ಯಾಂತು ರಿಗಲಿ.

ಯೆದೆ ವೇಳಾನ ಸೂರ್ಯು ಬುಡಲೊ. ಕಾಳೊಕು ಜಾಲ್ಲೊ. ರಾತ್ರಿ ಜಾತ್ತ ಆಯಲಿ. ವಾಗು ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ಗುಂಯಾದಾಕುನು ಭಾಯ್ರಿ ಪಡಲೊ. ಗೋಳಿ ರುಕ್ಕಾಲ್ಯಾ ಆಯಲೊ.

ಕಸ್ಸಲೆಂ ಪಳವಚೆಂ? ರುಕ್ಕಾ ವಯಲ್ಯೊ ಪಕ್ಷ್ಯೊ ಘುಡಾಂತು ಶಾಂತ ನಿದ್ದಲ್ಯೆಂಚಿ. ಸುದ್ದಿ ಖಬರ ನಾ. ರುಕ್ಕಾ ಪೊಂದಾಕ ಕಸ್ಸಲೆಂ ಆಸ್ಸ? ಏಕು ಮುದ್ದೊ ಶೆಣ.

32. ಹುಡ್‌ಹುಡಿ ಪಮ್ಮಿ

ಪಮ್ಮಿ ಮ್ಹೊಣು ಏಕ ಚಿತ್ತಲಾಪೀಲ ಆಶ್ಶಿಲೆಂ. ತೆಂ ಬಾರಿ ಹುಡ್‌ಹುಡಿ. ರಾನ್ನಾಂತು ಖೆಳತ ಖೆಳತ ಖಂಚೆಖಂಯಿ ಭೊಂವತಾಲೆಂ. ಆವಸುನ ಕಿತ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಸಾಂಗಲ್ಯಾರಿಯಿ ಕಾನ್ನಾರಿ ಘಾಲನು ಘೇನಾಶ್ಶಿಲೆಂ.

ಏಕದಿವಸು ಪಮ್ಮಿನ ರಾನ್ನಾಂ ಭೊಂವತನಾ ಏಕ ಶಿಕಾರಿಕ ಪಳಯಲೊ. ಹಾತ್ತಾಂ ಬಾಣ, ಖಾಂದ್ಯಾ ಧನುಷ್ಯ ಲಾಂಬೊನು ಯೆತ್ತಲೆ ಶಿಕಾರಿಕ ಪಳವನು ತೀ ಥರಥರೆಲಿ. ತೀಣೆ ಧಾಂವಚಾಕ ಪಾಯು ಉಬ್ಬಾರತನಾ ಶಿಕಾರಿನ ತಿಕ್ಕಾ ಪಳಯಲೆಂ. "ಶಾಭಾಸ್! ಆಜಿ ಲಾಯಕ ಚಿತಲಾಪೀಲ ಮೆಳ್ಳೆಂ," ಮ್ಹಣಾಲೊ ಆನಿ ಬಾಣು ವಿಂದಲೊ. ಪಮ್ಮಿ ಧಾಂವಲಿ. ಶಿಕಾರಿ ಧಾಂವಡಾನು ಆಯಲೊ.

ಮುಕಾರಿ ಪಮ್ಮಿ, ಮಾಗ್ಶಿ° ಶಿಕಾರಿ. ಧಾ°ವಡಿ ಸುರು ಜಾಲ್ಲಿ. ಪಮ್ಮಿನ ಕಶ್ಶಿ° ಕಶ್ಶಿ° ಧಾ°ವಲ್ಯಾರಿಯಿ ಶಿಕಾರಿ ಫಾಟಿ ಸೋಣ್ಣಾ.

ತಿತ್ಲೆ ಭಿತ್ತರಿ ತೀಣೆ ಏಕು ದ್ರಾಕ್ಷಾ ಮಾಂಟೊವು ಚೊಯಲೊ. ಪುಸಕ್‌ನಿ ತಾಂತು ಭಿತ್ತರಿ ರಿಗ್ಗುನು ನಿಪಲಿ. ಶಿಕಾರಿನ ಸೊದ್ದಿಲೆ° ... ಅರೆ! ಖ°ಯಿ ಗೆಲ್ಲೆ° ತೆ° ಚಿತ್ತಲ? ಮಾಯಕ ಜಾಲ್ಲೆ° ಕೀ°!?

ಧಾ°ವನು ಧಾ°ವನು ಶಿಕಾರಿಲೆ ಪಾಯ ಸೊಲವಲೆಲೆ. ತೊ ತ್ಯಾ ದ್ರಾಕ್ಷಾ ಮಾಂಟವಾ ಎದ್ರಾಕ ಎಕ್ಕ ರುಕ್ಕಾ ಮುಳಾ°ತು ಬಸಲೊ.

ಪಮ್ಮಿ ದ್ರಾಕ್ಷಾ ಮಾಂಟವಾ°ತು ಸುಮಾರವೇಳು ಥಂಡ ಬಸಲಿ. ತಿಕ್ಕಾ ಮಸ್ತ ವೇಳು ನುತ ಬೊಶ್ಶಾಕ ಜಾತ್ತವೇ? ತೀ ಹುಡ್‌ಹುಡಿ ನ್ಹ°ವೇ°? ಮಾಂಟವಾ° ಭಿತ್ತರಿ ಲಾಯಕ ಪಿಕ್ಕಲೆ ದ್ರಾಕ್ಷಾ ಗೊಂಚೆ ಲಾಂಬತಾಲೇಚಿ. ತೀಣೆ ದ್ರಾಕ್ಷಾ ಗೊಂಚಾಕ ಫಾಸು ಮಾರಲೊ. ಆಹಾ! ಕಸಲೆ ಗೋಡ! ದ್ರಾಕ್ಷ ಕೀ° ಹೆ° ಅಮೃತ! ಪಮ್ಮಿ ಬಕಬಕ ದ್ರಾಕ್ಷ ಖಾತ್ತರಿ ರಾಬಲಿ. ತಿಕ್ಕಾ ಶಿಕಾರಿಲೆ° ಖ್ಯಾಲ ವರನಿ.

ಶಿಕಾರಿನ ಪಳಯತನಾ ದ್ರಾಕ್ಷಾ ಮಾಂಟೊವು ಹಾಲತಾ! "ಓಹೊ! ಚಿತ್ತಲ ಹಾಂಗಾ ಬಸಲಾ° ದಿಸ್ತಾ!" ಮ್ಹ್ಣಾಲೊ ಆನಿ ಏಕು ಬಾಣು ಮಾರಲೊ.

ಬಾಣು ವಚ್ಚೂನು ಠಂಯನಿ ಪಮ್ಮಿ ಲಾಗ್ಗಿ° ಪಡಲೊ. ತಿಕ್ಕಾ ಜೋರು ಭ°ಯ ಜಾಲ್ಲೆ° "ಆತ್ತ° ಹೊ ಶಿಕಾರಿ ಮಾಕ್ಕಾ ಜಿವ್ವಿ° ಮಾರಿತಕೀ°. ಛೆ! ಹಾ°ವೆ° ದ್ರಾಕ್ಷ ತುಂಟೊಚಾಕ ನಜ್ಜ ಆಶ್ಶಿಲೆ°" ಪಮ್ಮಿ ಭೀವನು ಉಶ್ವಾಸು ಬಾಂದುನು ರಾಬಲಿ.

ಬಾಣಾ ಶಬ್ದಾಕ ಥ°ಯೀ ಬಿಳಾ° ಆಶ್ಶಿಲೊ ಏಕು ಸರಪು ಭಾಯರಿ ಆಯಲೊ. ಶಿಕಾರಿಕ ಪಳವನು ಫೋಡಿ ಫುಲ್ಲೊವನು `ಭುಸ್' ಮ್ಹ್ಣಾಲೊ. ಶಿಕಾರಿ ಭೀವನು ಹುಮೆಲೊ. ಕೊಣಾ ಜಾಯಿ ಚಿತ್ತಲ? ಜೀವು ವರಲ್ಯಾರಿ ಪುರೊ ಮ್ಹ್ಣು ಶಿಕಾರಿ ಥ°ಯಿದಾಕುನು ಧಾ°ವಲೊ.

ಪಮ್ಮಿ ಹಳೂ ಭಾಯ್ರಿ ಆಯಲಿ. ಆಪಣ್ಯಾಲೊ ಜೀವು ವರಯಿಲೆ ಸರಪಾಕ ಏಕು ಸಲಾಮು ಮಾರ್‌ಲೊ. ದೆವಾಕ ಮನಾಂತೂಚಿ ಪಾ°ಯ ಪಡಲಿ. ಆನಿ ಥ°ಯಿದಾಕುನು ಧಾ°ವಲಿ. ತಾಜ್ಜೆ ಮಾಗಿರಿ ತೀ ಕೆದನಾ°ಯಿ ಜಾಗ್ರತೇರಿ ಆಸತಾಶ್ಶಿಲಿ. ಆಮ್ಮಾನ ಸಾಂಗಿಲೆ° ಆಯಕತಾಶ್ಶಿಲಿ.

33. ಆಕಾಶ ಭೆತ್ಲೆ°

ಅಬ್ಬಕ್ಕೂನ ಏಕ ಕುಂಕಡ, ಏಕ ಡುಕ್ಕರ ಆನಿ ಏಕು ಸೊಸೊ ಪೊಶ್ಶಿಲೊ. ಸೊಸೊ ಬರೀ ಭ°ಯಾಪುಕ್ಕಿ. ಸಾನುಸೊ ಏಕು ಶಬ್ದು ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಪುರೊ. ಸಗಳೊ ಭೀವುನು ಕಡಕಡೆತಲೊ.

ಏಕದೀಸು ಸೊಸೊ ಪಣಸಾ ರುಕ್ಕಾ ಮುಳಾ°ತು ಬಶ್ಶಿಲೊ. ತೆದನಾ ವಯ್ರಿದಾಕುನು ಪಿಕ್ಕಿಲೆ° ಏಕ ಪಾನ ಸೊಶ್ಯಾಲೆ ಮಾತ್ಯಾರಿ ಪಡಲೆ°. ಸೊಸೊ ಭಿಲ್ಲೊ. ತಾಕ್ಕಾ ದಿಸಲೆ° ಆಕಾಶ ಭೆತ್ತೂನು ಆಂಗಾರಿ ಏಕು ಸಾನು ಕುಡ್ಕೊ ಪಡಲೊ ದಿಸತಾ! ತೊ ಭೀವುನು ಧಾ°ವಲೊ.

ಥ°ಯಿ ಲಾಗ್ಗೀಚಿ ಮಾತ್ತಿ ಉಪಸುನು ಆಶ್ಶಿಲೆ° ಕುಂಕಡಾನ ತಾಕ್ಕಾ ನಿಮ್ಗಿತಾ, "ಖ°ಯಿ ಧಾ°ವತಾ ಸೊಶ್ಯಾ? ಇತ್ತೆ° ಖಬರ? ತೂ° ಅಶ್ಶಿ° ಭಿಲ್ಲಾ ಇತ್ತೆ°?"

"ಆಕಾಶ ಭೆತ್ಲಾ°! ತಾಜ್ಜೊ ಏಕು ಕುಡ್ಕೊ ಮೆಗೆಲೆ ಮಾತ್ಯಾರಿ ಆತ್ತೆ° ಪಡಲೊ! ಸಗಳೊ ತುಂಟುನು ಪಡಲ್ಯಾರಿ ಘಡ್ಡಾ!

ತೆ° ಆಯಕುನು ಕುಂಕಡಯಿ ಸೊಶಾ ಮಾಗ್ಗಿ° ಧಾ°ವಲೆ°.

ಚಿಕೆ ಅಂತರಾರಿ ರೆಬ್ಯಾ ಫೊಂಡಾ°ತು ಡುಕ್ಕರ ಲೊಳತರಿ ಆಶ್ಶಿಲೆ°. ಹಾಂಕಾ ದೊಗ್ಗಾ°ಕ ಪಳವನು ರೆಬ್ಯಾ ಫೊಂಡಾ°ದಾಕುನು ವಯ್ರಿ ಆಯಲೆ°. ಧಾ°ವತಾ ಇತ್ಯಾಕ ಮ್ಹೊಣು ನಿಮ್ಗಿಲೆ°. ತಾನ್ನಿ ಡುಕರಾಕ ಆಕಾಶು ಭೆತ್ತಿಲ್ಲಿ ಖಬರ ಸಾಂಗಲಿ. ಡುಕ್ಕರಯಿ ಭೀವುನು ತಾಂಚೆ ಮಾಗ್ಗಿ° ಧಾ°ವಲೆ°.

ಅಶ್ಶಿ° ಗುಡ್ಡ್ಯಾವಾಟ್ಟೇನ ಧಾ°ವತನಾ ತಾಂಕಾ° ಏಕು ಕೊಲ್ಲೊ ಮೆಳ್ಳೊ. ಹಾಂಗೆಲಿ ಧಾ°ವ°ಡಿ ಪಳವನು ಕೊಲ್ಯಾಕ ಅಜಾಪ್ ಜಾಲ್ಲೆ°.

"ಅರೆ! ತುಮ್ಮಿ° ಖ°ಯಿ ಧಾ°ವತಾಚಿ ? ಇತ್ಯಾಕ ಧಾ°ವತಾಚಿ? ಭಿಲ್ಯಾವರಿ ದಿಸತಾಚಿ ಇತ್ಯಾಕ?" ಕೊಲ್ಯಾನ ವಯ್ರಿ ವಯ್ರಿ ಪ್ರಶ್ನೊ ಘಾಲ್ಲೊ.

"ಆಕಾಶ ಭೆತ್ತುನು ಪಡಲೆ° ಖ°ಯಿ°" ಡುಕ್ಕರ ಮ್ಹಣಾಲೆ°.

"ಬೆತ್ತಿಲೆ° ತೂ°ವೆ° ಪಳಯಲಿ°ವೇ" ಕೊಲ್ಲೊ.

"ನಾ, ಮಾಕ್ಕಾ ಕುಂಕಡಾನ ಸಾಂಗಿಲ್ಲೆ°" ಡುಕ್ಕರ ಸಾಂಗ್ತಾ.

"ಕುಂಕಡಾ, ಆಕಾಶ ಭೆತ್ತಿಲ್ಲೆ° ತು°ವೆ° ಪಳಯಲಿ°ವೆ?" ಕೊಲ್ಲೊ ನಿಮಗಿತಾ.

"ನಾ ಕೊಲ್ಲೆ ಮಾಮಾ. ಮಾಕ್ಕಾ ಸೊಶಾನ ಸಾಂಗಿಲ್ಲೆ°." ಕುಂಕಡ ಮ್ಹಣತಾ.

"ಸೊಶಾ, ಖ°ಯರೆ ಆಕಾಶ ಭೆತ್ಲಾ°? ದಾಕಯಿ!" ಕೊಲ್ಲೊ ಸೊಶಾ ನಿಮಗಿತಾ. "ಹಾಂಗಾ ನ್ಹಾ°ಯಿ ಕೊಲ್ಲೆ ಮಾಮಾ. ತ್ಯಾ ಹೊಡ್ಡ ಗೋಳಿ ರುಕ್ಕಾ ಮುಳಾ°ತು. ಹಾ°ವ ನಿದ್ದಲೆಲೆ ಆಸ್ತನಾ ಢಮ್ಮನೆ ಆಕಾಶಾ ಏಕ ಕುಡ್ಕೊ ಮೆಗ್ಗಲೆ ಆ°ಗಾರ ಪಡಲೊ ಮ್ಹೊಣು ಹಾ°ವ ಧಾ°ವ್ಲೊ°" ಸೊಸೊ ಮ್ಹಣಾಲೊ.

"ವ್ಹೊಚ್ಯಾ°, ರುಕ್ಕಾ ಮುಳಾ°ತೂ ವ್ಹೊಚ್‌ಯಾ°" ಕೊಲ್ಯಾನ ಮ್ಹಳ್ಳೆ°. ಪೂರಾ ಮಾಗ್ಗಿ° ಚಮಕಲೆಚಿ. ಥ°ಯಿ° ಗೆಲ್ಯಾರಿ ಕೀತ್ಲೆ ಸೊದಿಲ್ಯಾರೀ ಆಕಾಶಾ ಕುಡ್ಕೊ ಮೇಳ್ಳಿ. ಆಕಾಶಯಿ ಸಾಬೀತ್ ಆಸಾ. ಪಿಕ್ಕಲೆ° ಪಾನ

ಮಾತ್ರ ಪೋಣು ಆಸಾ.

ತೆ ದಾಕ್ಕೊವನು,"ಕೊಣೆ ಕೀ ಸಾಂಗ್ಲೆ ಮ್ಹೊಣು ಅಯಕೂನು ಧಾಂವಲ್ಯಾರಿ ಅಶೀಂಚ ಫಸತಾತ್. ವ್ಹಯ ವೇ ಮ್ಹೊಣು ಪರಿಕ್ಷಾ ಕೊರ್‌ನು ಪೊಳೊಕಾ." ಕೊಲ್ಯಾನ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಸಾಂಗ್ಲೊ.

34. ಬಾಟ್ಲೆಂತುಲೊ ರಾಕ್ಷಸು

ದಿನೇಶು ಆನಿ ಸುರೇಶು ಏಕ ದಿವಸು ಘುರಾ ಮಾಗ್ಗಿ ಆಶ್ಶಿಲೆ ತೊಡಾ ಉದಕಾಂತು ಝುಳ್ಕಿ ಧರುಂಕ ಗೆಲ್ಲೆ. ಸುರೇಶಾನ ಬಲೆ ಬಿಸ್ಸಿಲೆ. ಬಲ್ಯಾ ತುದಿಯೊ ಧರುನು ದೊಗ್ಗಯಿ ರಾಕ್ಕೂನು ಬಸ್ಲೆ. ಥೊಡೆ ವೇಳಾನ ತಾಂಕಾ ಬಲೆ ಜಡಶೆ ದಿಸ್ಲೆ. ಬಲ್ಯಾಂತು ಝುಳ್ಕಿ ಪಡಲಿಂಚಿ ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕ್ಕುನು ಬಲೆ ಹಳೂ ವಯ್ರಿ ತಾಂಡುನು ಪಳಯ್ಯಾತಚಿ, ಅರೆ! ಝುಳ್ಕಿ ನಾಂಚಿ! ಬಲ್ಯಾ ಏಕಿ ಬಾಟ್ಲಿ ಆಸ್ಸ!

ದಿನೇಶಾನ ಬಾಟ್ಲಿ ಉಕಲ್ಲಿ. ಹಳೂ ಬಾಟ್ಲ್ಯೇಚಿ ಬೂಚಿ ಕಾಡಲಿ. ತೆದನಾ ಬಾಟ್ಲೆಂತುಲ್ಯಾನ ಧವೊ ಧುಂವೊರು ಭಾಯ್ರಿ ಆಯಲೊ. ಪಳಯತಾ ಪಳಯತಾ ತೊ ಧುಂವೊರು ಏಕು ಹೊಡು ರಾಕ್ಷಸು ಜಾಲ್ಲೊ. ರಾಕ್ಷಸಾ ಪಳೊವನು ದೊಗ್ಗಂಯಿ ಭಿಲ್ಲೆ. ಹಾತಪಾಯ ಕಡಕಡೆಲೆ! ಸುರೇಶಾನ ದಿನೇಶಾಕ ಘಟ್ಟಿ ಧರಲೊ!

ತಾಂಕಾ ಪಳೊವನು ರಾಕ್ಷಸು ಹೊಡಾನ ಹಾಂಸುಂಕ ಲಾಗಲೊ. ರಾಕ್ಷಸಾನ ಹಾಂಸತನಾ ರೂಕ ಝಾಡ್ಡ ಹಾಲಲೆ. ಸುರೇಶಾಲ್ಯಾ ಆನಿ ದಿನೇಶಾಲ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾಂಕ ಕಾಳೋಕು ಆಯಲೊ.

ರಾಕ್ಷಸು, "ಮಾಕ್ಕಾ ಪೊಟ್ಟಾಕ ಜೋರು ಭೂಕ ಜಾತ್ತಾ. ಹಾಂವ ತುಮ್ಕಾ ಖಾತ್ತಾ" ಮ್ಹಣಾಲೊ. ಸುರೇಶಾನ ಉಲ್ಲೊವಚಾಕ ಪಳಯಲೆ. ಭೀವುನು ತಾಗ್ಗೆಲಿ ಜೀಬ ಬುಳಬುಳೆಲಿ.

ಆಖ್ಯೇರಿ ಕಶೀ ಪುಣಿ ಧೈರ್ಯ ಕರನು ಸಾಂಗಲೆ, "ವ್ಹೆಗಾ ರಾಕ್ಷಸಾ! ತೂ ಕೆದ್ದೊ ಹೋಡು ಆಸ್ಸ! ಇತ್ಲೆ ಸಾನ ಬಾಟ್ಲೆಂತು ತೂ ಕಶ್ಶಿ ರಿಗಲೊ?"

ರಾಕ್ಷಸು ಮ್ಹಣಾಲೊ, "ತೊ ಏಕು ಹೋಡು ಗುಟ್ಟು. ಹಾಂವ ತುಮ್ಕಾ ಸಾಂಗನಾ!"

"ಆಸ್ಸೊ ಸಾಂಗ! ಆಮ್ಮಿ ಸಾನ್ನ ಬಾಬ ನ್ಹಂವೇ? ಸಾಂಗ! ಆಮ್ಮಿ ಕೊಣಾಕಯಿ ಸಾಂಗುಕ ವಚ್ಚನಾಚಿ. ಬದ್ದಚಿ."

"ಹೂಂ! ವ್ಹಯಿವೆ! ಹಾಂವ ಧುಂವೊರು ಜಾವುನು ಹ್ಯಾ ಸಾನ ಬಾಟ್ಲೆಂತು ರಿಗಲೊಂ," ಮ್ಹಣ್ತಾ ರಾಕ್ಷಸು.

ತೆದನಾ ದಿನೇಶು ಹಳೂ ಬಾಟ್ಲಿ ಹಾತಾಂತು ಕಾಡತಾ. ತಾಜ್ಜಿ ಬೂಚಿ, ನಿಪ್ಪೊನು ಚೊಗ್ಯಾ ಚಿಲ್ಯಾಂತು ದವರತಾ. ಆನಿ ಸಾಂಗತಾ, "ಮಹಾ ರಾಕ್ಷಸಾ! ತೂ ವಾಪಾಸ ಧುಂವೊರು ಜಾವನು ಹ್ಯಾ ಬಾಟ್ಲೆಂತು ವಚುನು

ದಾಕಯತವೆ? ತುಕ್ಕಾ ಆಮ್ಮಿ ಏಕಿ ಗುಲಗುಲಿ ಬೊಕ್ಕಡಿ ಹಾಣು ಖಾವಚಾಕ ದಿತ್ತಾಚಿ. ಬದ್ದಚಿ! ಜಾಯತವೆ?"

ಬೊಕ್ಕಡಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಲೆ॰ ಆಯಕುನು ರಾಕ್ಷಸಾಕ ಲಾಳ ಗಳ್ಳಿ. ವಗ್‌ವಗ್ಗಿ, "ಹಾ॰, ಜಾಯತ! ಅಶ್ಶಿ॰ ದೀ ಬಾಟ್ಲಿ," ಮ್ಹೊಣು ದಿನೇಶಾಲೆದಾಕೂನು ಬಾಟ್ಲಿ ಘೆತಲಿ. ಧು॰ವೊರು ಜಾಲ್ಲೊ ಆನಿ ಬಾಟ್ಲೆ॰ತು ರಿಗಲೊ.

ತಾಣೆ॰ ಬಾಟ್ಲೆ॰ತು ರಿಗಲೆಸತಾನ ದಿನೇಶಾನ ಚೊಗ್ಗಾ ಚಿಲ್ಲಾಂತುಲ್ಯಾನ ಹಳೂ ಬೂಚಿ ಕಾಣ್ಣು ಹಾತ್ತಾ॰ತು ಧರಲಿ. ಪೂರ್ತಿ ಧು॰ವೊರು ಭಿತ್ತರಿ ಪಾವಲೆ ಸತ್ತಾನ ಬೂಚಿ ಘಾಲನು ಪಳ್ಳಿ. ರಾಕ್ಷಸು ಬಾಟ್ಲೆಂತು ಬಂದ ಜಾಲ್ಲೊ! ತಾನ್ನಿ ಬಾಟ್ಲಿ ಉದಕಾ॰ತು ಉಡೊನು ಸೊಡಲಿ!

ಬಾಟ್ಲಿ ಉದಕಾ॰ತು ಹೋಳ್ನು ಗೆಲ್ಲಿ. ಬಲೆ॰ ಘೇವನು ಸುರೇಶು ಆನಿ ದಿನೇಶು ಧಾವನು ಘರಕಡೆ ಗೆಲ್ಲೆ!

35. ರಂಗಣಾಲೆ॰ ಸೊಪನ

ಎಕಾನೇಕ ಕಾಲಾರಿ ರಂಗಣು ಮಳ್ಳಲೊ ಏಕು ಭೀಕಮಾಗತಲೊ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ಭೀಕ ಮಾಗ್ಗುನು ಸದ॰ಚಿ ತಾಂದುಳು ಒಟ್ಟು ಕರತಾಶ್ಶಿಲೊ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತೊ ಭೊವ್ ಫಿನಾರಿ. ಎಕಡೆ ಕೆಲ್ಲಲೆ ತಾಂದ್ಲಾ॰ತುಲ್ಯಾನ ಥೊಡೊ ಕಾಣು ಪೆಜ ಶಿಜ್ಜೊನು ಜೆವತಾಶ್ಶಿಲೊ. ಬಾಕಿ ತಾಂದುಳು ಎಕ್ಕ ಗೋಣಿ ಚಿಲ್ಲಾ॰ತು ಭೊರುನು ದವರತಾಶಿಲೊ.

ತಾಣೆ॰ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ದೊಚೆ॰ ಎಕ್ಕ ಆಂಗಡಿಚೆ ಫಳೆರಿ. ತಾಂದಳಾ ಚೀಲ ಲಾಂಬೊಚೆ॰ ಮಾಡಾ ಆಡ್ಯಾಕ. ಹಾತ್ತಾ ಲಾಗ್ಗಿ॰ ಏಕು ಬೊಡ್ಡೊ ರಕ್ಷಣೇಕ. ಇತ್ಲಿ ರಂಗಣಾಲಿ ಆಸ್ತಿ.

ಏಕ ಪಾವ್ಸಾಡಿ ರಾತ್ರಿ ಭಾಯ್ರಿ ಜೋರು ಪಾವ್ಸು ಯೆತ್ತಾಶಿಲೊ. ರಂಗಣು ಪೆಜ ಶಿಜ್ಜೊನು ಜೆವಲೊ. ಸಾನು ಏಕು ಧೆ॰ಕು ಕಾಣು ಆಡ ಸರಲೊ. ತಾಕ್ಕಾ ನೀದ ಪಡಲಿ. ನಿದ್ರಾ॰ತು ರಂಗಣೂಕ ಏಕ ಸೊಪನ ಪಡಲೆ॰.

ಸೊಪನಾಂತು ರಂಗಣು ತಾಂದುಳಾ ಚೀಲ ವಿಕ್ಕುನು ಮೆಳ್ಳೆಲೆ ದುಡ್ವಾನ ದೋನಿ ಬೊಕ್ಕಡಿ ಘೆತ್ತಾ ಖ॰ಯಿ. ಬೊಕ್ಕಡಿ ಸ-ಸ್ಸ ಮ್ಹೈನೆಕ ಪೆಟ್ಟೆ ದವರನು ಹೊಳ್ಳೊ ಬೊಕ್ಡೆ ಹಿಂಡು ಜಾತ್ತರಿ, ತಾಂಕಾ ವಿಕ್ಕುನು ಗಾಯಿ ಘೆತ್ತಾ. ಗಾಯ್ಯೆನ ವಾಸ್ರ॰ ಘಾಲತರಿ ತಾಂಕಾ॰ ವಿಕ್ಕುನು ಮ್ಹಶಿ ಘೆತ್ತಾ. ಮ್ಹಶೀನ ವಾಸ್ರ॰ ಘಾಲತರಿ ತಾಂಕಾ ವಿಕ್ಕುನು ಘೊಡೆ ಘೆತ್ತಾ. ಘೋಡೆ ವಿಕ್ಕುನು ಘರ - ಹಿತ್ತಲ ಘೆತ್ತಾ. ಘರಾಕ ಸಾತ ಮಾಳಯೊ ಘಾಲತಾ. ಮಾಡ್ಯಾಚೆ ತೋಟ ಕರತಾ. ದುಡ್ವಾಳು ಜಾತ್ತಾ. ಕಾರ ಘೆತ್ತಾ. ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ ಕರನು ಘೆತ್ತಾ. ಏಕ ಚೆಲ್ಲೆ ಚೆರ್ಡಾಲೊ ಬಾಪುಸು ಜಾತ್ತಾ.

ಸೊಪನಾಂತು ಎಕ್ಕ ಪಂತಾ° ಚೆರ್ಡುಂ° ರಡ್ತ ಮ್ಹೊಣು ಪಾಳ್ಣಾಕ ಜೊ°ಯಿ ಕಾಡು°ಕ ವತ್ತನಾ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾವಯ್ರಿ ಏಕು ಸರಪು ಪಳೊವನು ಭೀವುನು ಬೊಬ ಘಾಲತಾ. ಹಾತ್ತಾಲ್ಯಾ ಆಶ್ಶಿಲೊ ಬೊಡ್ಡೊ ಉಕೊಳ್ನು ಬಲಾನ ಮಾರತಾ.

ತೊ ಮಾರಾತಾ ಸರಪಾಕ ನ್ಹ°ಯಿ - ತಾಂದಳಾ ಚಿಲ್ಲಾಕ ! ಚೀಲ ಪಿನ್ನುನು ಪುರಾಯಿ ತಾಂದುಳು ವಿರಕುನು, ಚಿಕ್ಲಾ ತೊಡಾಂತು ಪಡತಾ. ತಾಂದುಳು ಪಾವ್ಸಾ ಉದಕಾ°ತು ಹೊಳ್ನುವತ್ತಾ. ರಂಗಣು ಮಾತ್ಯಾರಿ ಹಾತು ದವೊರನು ಬಸತಾ.

(ಭೊವ್ - ಬಹಳ)

36. ಬೆಬ್ಯಾನ ದಿಲ್ಲೆಲೆ° ಭಾಗ್ಯ

ಎಕ್ಕ ಗಾ°ವಾ°ತು ಗಣೇಶು ಮ್ಹಳ್ಳೆಲೊ ಏಕು ಚಲ್ಲೊ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತೊ ಶಿಕ್ಕು°ಕ ಭಾರೀ ಬುದ್ದೊಂತು. ತಾಗೆಲಿ ಭಯಿಣಿ ತಾರಾ. ತೀ ಕುರುಡಿ; ಪಾಪ! ತಾಂಗೆಲಿ ಆವಸು ದೂದ ವಿಕ್ಕುನು ಘರ ಪಳೊವನು ಫೆತ್ತಾಶ್ಶಿಲಿ.

ಗಣೇಶು ಕೆದನಾ°ಯಿ ಘಾಂತ್ಯಾರಿ ಉಟಾಯತಾಶ್ಶಿಲೊ. ಘುರಾ ಮಾಗ್ಗಿ° ಆಶ್ಶಿಲ್ಯಾ ಹಾಡಿಂತು ವಚುನು ಫೂಲ ಹಾಡತಾಶ್ಶಿಲೊ. ದೆವಾಕ ದವರತಾಶ್ಶಿಲೊ.

ಏಕ ದೀಸು ತಾಣೆ ಹಾಡಿಂತು ಫೂಲ ಕಾಡತನಾ ತಾಕ್ಕಾ ಕೊಣೆಕೀ° ಆಪಯಲ್ಯಾವರಿ ಜಾಲ್ಲೆ° ಘೂ°ವನು ಪಳಯತನಾ ತಳಯೇ ಲಾಗಚೆ ಘಾತ್ರಾ ವಯ್ರಿ ಏಕು ಹೊಡು ನೀಳು ಬೆಬ್ಬೊ ಬೈಸುನು ಟೊರೊ° ಟೊರೊ° ಮ್ಹೊಣು ತಾಕ್ಕಾ ಆಪ್ಪಯತಾಶ್ಶಿಲೊ.

ಗಣೇಶು ಬೆಬ್ಯಾಲಾಗ್ಗಿ ವತ್ತಾ. ಬೆಬ್ಯಾಕ ಹಾತ್ತಾ° ಉಕ್ಕೊಳನು ಮಾತ್ತೆ° ಮೊಗಾನ ಪರಶಿತಾ. "ಬೆಬ್ಯಾ, ಮಾಕ್ಕ ಆಪಯಲೆ°ವೇ? ತುಕ್ಕಾ ಕಸಲೆ° ಜಾಯಿ ಆಶಿಲೆ°?" ಮ್ಹಣತಾ. ತೆದನಾ ಬೆಬ್ಬೊ "ರಾಬ ಸಾಂಗತಾ°." ಮ್ಹೊಣು ಪಟಕ್ಕನಿ ವಯ್ರಿ ಉಡ್ಡುನು ಮಾಯಜಾತ್ತಾ.

ಗಣೇಶಾನ ಹೆಕಡೆ ತೆಕಡೆ ಪಳಯತನಾ ಘಾತರಾ ವಯ್ರಿ ಹುಜ್ವಾಡು ದಿಸತಾ. ಸಮ ಪಳಯತನಾ ಕೊಣ? ಮುರಲೀಧರ ಕೃಷ್ಣು!

ಕೃಷ್ಣಾ ಪಳೊವನು ಗಣೆಶಾಕ ಭಾರೀ ಖೊಶಿ ಜಾತ್ತಾ. ಧಾ°ವುನು ವಚುನು ಪಾ°ಯ ಪಡತಾ. ದೆವಾಕ ಗಣೆಶಾಕ ಪಳೊವನು ಖೊಶಿ ಜಾತ್ತಾ. ತೊ ಸಾಂಗತಾ, "ಚೆರ್ಡಾ! ನಿತ್ಯ ಇತ್ಲೆ ದೂರ ತೂ° ಎಕ್ಲೋ° ಇತ್ಯಾಕ ಯೆತ್ತಾ?" ಗಣೇಶು ಸಾಂಗತಾ" ದೆವಾ ಮೆಗೆಲಿ ಭಯಿಣಿ ಕುರುಡಿ. ತಿಕ್ಕಾ ಪಾಪ ಇತ್ಲೆ ದೂರ ಯೆವಚಾಕ ಜಾಯ್ನಾ. ಆಮಗೆಲ್ಯಾ ಹಿತ್ಲಾ°ತು ಕಾ°ಯಿ ಫೂಲ ನಾ." ದೇವು ಸಾಂಗತಾ, "ಗಣೇಶಾ, ತೂ° ಕಾ°ಯಿ ಭೀವನಾಕ್ಕಾ. ಘುರಕಡೆ ವಸ . ಮೆಗೆಲೊ ಆಶೀರ್ವಾದು ಆಸ್ಸ," ಮ್ಹೊಣು ದೇವು ಅದೃಶ್ಯ ಜಾತ್ತಾ.

ಗಣೇಶು ಫುಲ್ಲಾಂ ಪೊಳೇರು ಫೇವನು ಘುರಕಡೆ ವತ್ತಾ. ಥ್ಯಯಿ ಪೊಳೊವಚೆ ಕಸ್ಸಲ್? ಘುರಾ ಎದರಾ ಹೊಡಲ್ ಘುಂ ಘುಂ ಫುಲ್ಲಾಂ ತೋಟ! ತಿತ್ಲೆ ಭಿತ್ತರಿ ತಾರಾ, "ಅಣ್ಣಾ!ಅಣ್ಣಾ!ಮಾಕ್ಕಾ ದೊಳೆ ದಿಸತಾಚೀ!" ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂಗತಚಿ ಧಾಂವನು ಯೆತ್ತಾ. ಆವಸು ಹಾಂಸ್ತಚಿ ಭಾಯ್ರಿ ಯೆತ್ತಾ. ದೋನ್ನೀಂ ಚೆರ್ಡುವಾಂಕಯಿ ಪೊಟೊನು ಧರತಾ.

37. ಚೋರ ಮಾಜ್ಜರ

ಎಕ್ಕ ರಾನ್ನಾಂತು ಏಕ ಮಾಜ್ಜರ, ಸೂಣೆಂ, ಉಂದುರು ಆನಿ ಕಾಯಳೊ ಮೊಗಾನ ಆಶ್ಶಿಲಿಂ. ಏಕದೀಸು ಮಾಜರಾಕ ಖಿಚ್ಚಿಡಿ ಖಾವಕಾ ಮ್ಹೊಣು ಆಶಿ ಜಾತ್ತಾ. ಮಾಜ್ಜರ ಮಿತ್ರಾಂಲೆಗಿ ನಿಮ್ಗಿತಾ: "ಆಮ್ಮಿ ಖಿಚ್ಚಿಡಿ ಕರಯಾಂವೇಂ?" ತಾನ್ನಿ ಸಕ್ಕಡ ಜಾಯತ ಮ್ಹಣತಾಚಿ.

ಸೂಣೆ ಕುಳ್ಣಿಂ ಹಾಡತಾ. ಮಾಜ್ಜರ ನಾರ್ಲಾವಳ್ಣಿಂ ಹಾಡತಾ. ಉಂದುರು ಮೂಗು ಆನಿ ತಾಂದುಳು ಹಾಡತಾ. ಕಾಯಳೊ ಏಕು ಹೊಡು ಗೊಡ್ಡಾ ಚಿಟ್ಟೊ ಹಾಡತಾ.

ಸೂಣೆ ರುಕ್ಕಾ ಪಂದಾಂತು ತೀನಿ ಫಾತ್ತರ ದವರನು ತಾಜ್ಜೆ ವಯ್ರಿ ಕುಳ್ಣಿಂ ದವರತಾ. ಉಂದುರು ಮೂಗು ಆನಿ ತಾಂದುಳು ಧೂವನು ಕುಳ್ಣಾಂತು ಘಾಲತಾ. ಕಾಯಳೊ ಗೊಡ್ಡಾ ಚಿಟ್ಟೊ ಕುಳ್ಣಾಂತು ಸೊಡತಾ. ಮಾಜ್ಜರ ಸೊಯಿ ಕಾಂತಿತಾ. ವರಲೆಂಲಿ ಕಾಡ್ಡಿಬಡ್ಡಿ ಪುಂಜಾವನು ಹಾಣು ಉಜ್ಜೊ ಸಾನ್ಪಿತಾಚಿ. ಖಿಚ್ಚಿಡಿ ಶಿಜ್ಜಯತಾಚಿ.

ಥೊಡೇ ವೆಳಾನ ಖಿಚ್ಚಿಡಿ ಶಿಜ್‌ತಾ. ಮಾಜ್ಜರ ಖಿಚಡೇಕ ಸೊಯಿ ಭರಸುನು, "ತುಮ್ಮಿ ನ್ಹಂಯ್ಚೆಲಾಗ್ಗಿಂ ವಚುನು ಹಾತ-ಪಾಯ ಧೂವನು ಯೆಯ್ಯಾಚಿ. ಹಾಂವ ಹಾಂಗಾ ಖಿಚ್ಚಿಡಿ ರಾಕ್ಕುನು ಬಸತಾಂ," ಮ್ಹಣತಾ.

ಸೂಣೆಂ, ಉಂದುರು ಆನಿ ಕಾಯಳೊ ನ್ಹಂಯ್ಚೆಲಾಗ್ಗಿಂ ವತ್ತಾಚಿ. ತೆದನಾ ಮಾಜ್ಜರ ಇತ್ತೆಂ ಕರತಾ? ಥೊಡೀ ಖಿಚ್ಚಿಡಿ ಕಾಣು ಖಾತ್ತಾ. ಆನಿಇತ್ತಿ ......ಆನಿಇತ್ತಿ ......ಆನಿಇತ್ತಿ ಮ್ಹೊಣು ಸಗಳೆಂ ಕುಳ್ಣಿಂಖಾಲಿ ಕರತಾ. ಮಾಗಿರಿ ದೂರ ಏಕ ರುಕ್ಕಾ ಪಂದಾಂತು ಉದಾರೇಂ ನಿದ್ದತಾ.

ನ್ಹಂಯ್ಚೆಲಾಗ್ಗಿಂ ಗೆಲ್ಲಲಿಂ ಯೇವನು ಕುಳ್ಣಾಂತು ನಿಲಕತಾಚಿ. ಕುಳ್ಣಿಂ ಖಾಲಿ! "ಹೆಂ ಮಾಜರಾಲೆಂ ಕಾಮ!ಖಂಡಿತ!" ಮ್ಹೊಣು ಮಾಜರಾಕ ಸೊವತಾಚಿ. ತೆದನಾ ಮಾಜ್ಜರ ಸಾಂಗತಾ, "ಹಾಂವೆಂ ಖಿಚ್ಚಿಡಿ ಖಾಯ್ನಿ, ಬದ್ದಚಿ! ಹಾಂವ ನಿದ್ದಲೆಲೊಂ ಹಾಂಗಾ ಆಸ್ಸ. ಮಾಕ್ಕಾ ಕಾಂಯಿ ಗೊತ್ತುನಾ!"

ತೆದನಾ ಸೂಣೆಂ ಸಾಂಗತಾ, "ಆಮ್ಮಿ ನ್ಹಂಯ್ಚೆಲಾಗ್ಗಿಂ ವಚಯಾಂ. ನ್ಹಂಯಿ ಆಮ್ಕಾ ನ್ಯಾಯು ದಿತ್ತಲಿ. ಕುಳ್ಣಿಂ ಉದಕಾಂತು ಉಮತಿ ಘಾಲನು, ತಾಜ್ಜೇರಿ ರಾಬ್ಬುನು ಸಾಂಗಯಾಂ, - "ಹಾಂವೆಂ ಖಿಚ್ಚಿಡಿ ಖಾಲ್ಲಿ

ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಹಾ಼ವ ಬುಡ್ಡುನು ವತ್ತಲೊ಼. ನ್ಹಂಯಿತರಿ ವಯ್ರಿ ಎತ್ತಲೊ಼ -ಮ್ಹೊಣು ಜಾಯತವೆ?"

ಏಂದುರು ಆನಿ ಕಾಯಳೊ ಜಾಯತ ಮ್ಹಣತಾಚಿ. ಮಾಜರಾ ಭ಼ಯ ಕರತಾ. ಜಾಲ್ಯಾರಿಯಿ ತೊಂಡಾರಿ ಭ಼ಯ ದಾಕಯನಾಶಿ಼ ತಾಂಚೆ ಒಟ್ಟು ವತ್ತಾ.

ಸೂಣೆ಼ ಮುಕಾರಿ ವತ್ತಾ. ಕುಳ್ನೆ಼ ಉದಕಾ಼ತು ಉಮತಿ ಘಾಲನು ತಾಜ್ಜ್ಯೇರಿ ರಾಬ್ಬುನು ಸಾಂಗತಾ, "ಹಾ಼ವೆ಼ ಖಿಚ್ಚಿಡಿ ಖಾಲ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಬುಡ್ಡನು ವತ್ತಲೊ಼, ನ್ಹ಼ಯಿತರಿ ವಯ್ರಿ ಯೆತ್ತಲೊ಼." ಸೂಣೆ ವಯ್ರಿ ಆಯಲೆ಼.

ತಾಜ್ಜೆ ಪರಾನ್, ಏಂದುರು ಕುಳ್ಯಾರಿ ರಾಬ್ಬುನು ಮ್ಹಣಾಲೊ, ಹಾ಼ವೆ ಖಿಚ್ಚಿಡಿ ಖಾಲ್ಲಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಬುಡ್ಡುನು ವತ್ತಲೊ಼. ನ್ಹ಼ಯಿತರಿ ವಯ್ರಿ ಯೆತ್ತಲೊ಼. ಏಂದುರು ಬುಡ್ಡನಿ.

ಮಾಗಿರಿ ಕಾಯಳೊ ಕುಳ್ಯಾರಿ ರಾಬ್ಬುನು ತಶೀಂಚಿ ಸಾಂಗತಾ. ತೊವಯಿ ಬುಡ್ಡನಾ.

ಆಖೇರಿಕ ಮಾಜ್ಜರ ವತ್ತಾ. ಕುಳ್ಯಾರಿ ರಾಬ್ತಾ. ಭೀವನು ಕುಳ್ಳೆ಼ ಬುರ್ಗಿತಚಿ ಸಾಂಗತಾ, "ಹಾ಼ವೆ಼ ಖಿಚ್ಚಿಡಿ ಖೆಲ್ಲಿ ಜಾಲ್ಲಾರಿ ಬುಡ್ಡುನು ವತ್ತಲೊ಼." ಮಾಜರಾನ ಕುಳ್ಳೆ಼ ಬುರ್ಗಿಲಲೆ ನಿಮಿತ್ತ ಕುಳ್ಯಾಕ ಒಟ್ಟೊ ಜಾವನು, ಉದ್ದಾಕ ಭಿತ್ತರಿ ರಿಗ್ಗುನು ಕುಳ್ಳೆ಼ ಬುಡತಾ. ಚೋರ ಮಾಜ್ಜರಯಿ ಬುಡ್ಡುನು ವತ್ತಾ.

38. ಆಳಶೆ಼ ಗಾಡ್ಡವ

ಗೊಕರ್ಣಾ಼ತು ಸದಾಶಿವು ಮ್ಹೊಣು ಏಕು ಮಿಟ್ಟಾ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತಾಣೆ ಗಾದ್ಯಾ಼ತು ಕೆಲ್ಲೆಲೆ಼ ಮಿಟಾಟ ಗಾಡವಾ ಘಾಟಿರಿ ಘಾಲನು ಪೆಂಟಾ ಹೊರನು ವಿಕಚೆ಼. ಸದಾಶಿವಾಲೆ಼ ಗಾಡ್ಡವ ಆಳ್ಯಾ಼ ಭಿತ್ತರಿ ಆಳಶೆ಼. ಘಾಟಿರಿ ವಜೆ಼ ವ್ಹಾ಼ವಚೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ತಾಕ್ಕಾ ನಜ್ಜ.

ಪೆಂಟಾ ವಾಟೇರಿ ಏಕು ನ್ಹ಼ಯಚೊ ಹಾತು ಮೆಳತಾಶ್ಶಿಲೊ. ತಾಜ್ಜೇರಿ ಏಕು ಆಡ ಬೊಡ್ಡೆ ನಾತ್ತಿಲೊ ಸಾಂಕೊವು. ತ್ಯಾ ಸಾಂಕವಾ ವಯಲ್ಯಾನ ಘಾಟಿರಿ ಮಿಟಾಟ ವ್ಹಾ಼ವನು ವತ್ತನಾ ಗಾಡವಾಕ 'ಹರಹರಾ' ಜಾತ್ತಾಶ್ಶಿಲೆ಼. ಥೂ! ನಾಕ್ಕಾ ಆಬಾ ಹೊ ಗಾಡವಾ ಜನ್ಮು ಮ್ಹೊಣು ದಿಸ್ತಾಲೆ಼.

ಏಕ ದಿವಸು ಸಾಂಕವಾ ವಯಲ್ಯಾನ ವತ್ತನಾ ಗಾಡವಾಕ ಪಾಯು ನಿಸರಲೊ. ಧಡಲ್ಲನಿ ನ್ಹ಼ಯ್ಯು಼ ಪಡಲೆ಼.

"ಹಾಯ್! ಹೂಯ್!" ಕರನು ಗಾಡವಾನ ಹಗೂರ ಉಟಾವನು ರಾಬತನಾ......

ಘಾಟಿ ಸುಮಾರ ಹಗುರ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ! ಮಿಟಾಟ ಉದಕಾ಼ತು ಕರಗೂನು ವಜೆ಼ ಹಗುರ ಜಾಲ್ಲೆ಼ ಮ್ಹೊಣು

ಗಾಡವಾಕ ಕಳೈ೦. ತಾಕ್ಕಾ'ಅಯ್ಯಮ್ಮಾ!' ಜಾಲ್ಲೆ೦.

ಗಾಡವಾನ ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ಘರಕಡೆ ಯೇವನು ಬಾಯ್ಲೆಲ್ಯಾ ಸಾಂಗಲೆ೦, "ಆಜಿ ಹಾ೦ವ ಉದಕಾ೦ತು ಪಡಲಲೊ. ಮಿಾಟ ಉದಕಾ೦ತು ಕರಗೂನು ಮಾಕ್ಕಾ ವಜೆ೦ ವ್ಹಾ೦ವಚಾಕ ಸಾಬಾರ ಕಷ್ಟ ಜಾಯನಿ." ತೆ೦ ಆಯಕುನು ತೀಣೆ, "ಸದ್೦ ತುಮ್ಮಿ ಉದಕಾ೦ತು ಉಡ್ಡಾಚಿ. ಕಾಮ ಸರಳ ಜಾತ್ತಾ ನ೦ವೆ," ಮ್ಹೊಣು ಶಿಕೊನು ದಿಲ್ಲೆ೦.

ತ್ಯಾ ದಿವಸಲೆಗುನು ನಿತ್ಯ ಸಾಂಕವಾರಿ ಯೆತ್ತನಾ ಗಾಡ್ಡವ ಉದಕಾ೦ತು ಉಡತಾಶ್ಶಿಲೆ೦. ವಜೆ೦ ಹಗುರ ಕರನು ಘೆತ್ತಾಶ್ಶಿಲೆ೦. ಥೊಡೆ ದಿವಸ ಜಾತ್ತನಾ ಸದಾಶಿವಾಕ ಗಾಡವಾಲೆ೦ ಕುತಂತ್ರ ಕಳೈ೦. "ರಾಬ ಶಿಕಯತಾ೦ ಬುದ್ದಿ" ಮ್ಹೊಣು ತಾಣೆಯಿ ಏಕಿ ಹಿಕ್ಮತಿ ಕೆಲ್ಲಿ.

ಹೆರದಿವಸು ಮಿಟ್ಟಾ ಗೋಣು ಬದಲಾಕ ಕಾಪಸಾ ಗೋಣಿ ಗಾಡವಾ ಫಾಟಿಕ ಬಾಂದಲಿ. ಗಾಡಾವಾಕ ತೆ೦ ಕಳೈ೦ ನಾ. ಸಾಂಕವಾರಿ ಯೆತ್ತನಾ ಗಾಡವಾನ ಉದಕಾ೦ತು ಲಾಗ ಮಾರಲಿ. ಕ್ಷಣ ಭಿತ್ತರಿ ಕಾಪ್ಪುಸು ಉದಕಾ೦ತು ತಿಂಬುನು ಜಡ ಜಾಲ್ಲೊ.

ಗಾಡವಾನ ಉಟಾವನು ರಾಬ್ಬು೦ಕ ಪಳಯಲೆ೦. ಕಾಪಸಾ ಜಡಾವಣೆನ ಪಾಯ ನೆಲಾಕ ತೆ೦ಕು೦ಕ ತಾಜ್ಞಾನ ಜಾಯ್ನಿ.

ತಿತ್ಲೆ ಭಿತ್ತರಿ ಸದಾಶಿವು ಥ೦ಯಿ ಆಯಲೊ. ರಾಬ್ಬು೦ಕ ಕಷ್ಟ ಪಾವತಲೆ ಗಾಡವಾಕ ಚಿಂಚೆ ಅಡರಾನಿ ಗಾಂಡಿಕ ಚಾರಿ ತಾಪ್ಪಯಲೆ೦. ಬೆತ್ತಾಪೆಟ್ಟ ಖಾವಚಾಕ ಜಾಯನಾಶಿ೦ ಗಾಡ್ಡವ ಕುಂತೊಳನು ಕುಂತೊಳನು ಕಶ್ಶಿ೦ಕಿ ಉಟಾವನು ರಾಬಲೆ೦.

ಸದಾಶಿವಾನ ಗಾಡವಾಕ ಬೆತ್ತಾ ಪೆಟ್ಟ ಮಾರತಚಿ ಆಂಬುಣು ಪೆಂಟಾ ಹಾಡಲೆ೦. ವಜೆ೦ ದೆ೦ವಯತರಿ ಗಾಡವಾಕ ಚಿಕೆ ಆರಾಮ ಜಾಲ್ಲೆ೦.

ತ್ಯಾ ದಿವಸಲೆಗುನು ಗಾಡ್ಡವ ಸಾಬಾರ ಶೀಂತ್ರಿ ಕರನಾಶಿ೦ ಗಪ್‌ಚುಪ್ ವಜೆ೦ ವ್ಹಾ೦ವತಲೆ೦.

39. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಮಾಜ್ಜರ

ಎಕ್ಕ ರಾನ್ನಾಂತು ಏಕು ಹೊಡು ಗೋಳೀ ರೂಕು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ರುಕ್ಕಾ ಮುಳಾಂತು ಏಕ ಮಾಟೆಂ ಆಶ್ಶಿಲೆಂ. ಮಾಟ್ಯಾಂತು ಏಕ ಸವ್ಣೆ ರಾಬತಾಶ್ಶಿಲೆಂ.

ಏಕ ದಿವಸು ಸವ್ಣೆ ಫ್ಹಾಂತ್ಯಾರಿ ಉಟಾನು ಗೊಂವು ಸೊದ್ದುನು ಚಮ್ಕಲೆಂ. ದೂರ ಏಕ ಗಾದ್ಯಾಂತು ಮಸ್ತು ಗೊಂವು ಪಡಲಲೊ. ಸವ್ಣೆನ ತೊ ಗೊಂವು ಖೆಲ್ಲೊ. ಥೊಡೆ ದಿವಸ ಥಂಯಿಚಿ ರಾಬ್ಬುಯಾಂ ಮ್ಹೊಣು ತಾಕ್ಕಾ ಮನ ಜಾಲ್ಲೆಂ.

ತ್ಯಾಚಿ ರಾನ್ನಾಂತು ಏಕು ಸೊಸೊ ಘುರ ಸೊದ್ದನು ಭೊಂವತಶ್ಶಿಲೊ. ತಾಣೆ ಗೋಳಿರುಕ್ಕಾಲಾಗ್ಗಿಂ ಯೆತ್ತನಾ ಸವ್ಣೆನ ಆಸ್ಸುಚೆಂ ತೆಂ ಮಾಟೆಂ ಪಳಯಲೆಂ, ತಾಂತು ವಚುನು ಬಸಲೊ. ದೊನಿ ಚಾರಿ ದಿವಸತಾಂಯಿ ಕೊಣಾಯಿ ಯೆನಾತ್ತಿಲೆ ಪಳೊವನು ಸೊಶಾನ ತೆಂ ಆಪಣ್ಯಾಲೆಂ ಘುರ ಕರನು ಘೆತಲೆಂ.

ಏಕು ಹಪ್ತೊ ಜಾತ್ತನಾ ಸವ್ಣೆ ವಾಪಾಸ ಮಾಟೆಲಾಗಿ ಆಯಲೆಂ. ಪಳಯತನಾ ತಾಂತು ಸೊಶ್ಯಾನ ಘುರ ಮಾಂಡಾಯಲಾಂ!

ಸವ್ಣ್ಯಾನ ಸೊಶ್ಯಾಕ, "ತೂಂ ಇತ್ಯಾಕ ಹಾಂಗಾ ರಾಬ್ಲಾ!? ಹೆಂ ಮೆಗೆಲೆಂ ಘುರ! ವಸ!ವಸ!" ಮ್ಹೊಣು ಭಿಷ್ಯಾಯಲೆಂ. ಸೊಶ್ಯಾನ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ, "ಹೆಂ ಮೆಗೆಲೆಂ ಘುರ! ಆಟ ದಿವಸಲೆಗುನು ಹಾಂವ ಹಾಂತು ರಾಬ್ಲಾಂ. ಆತ್ತಾಂ ತೂಂವೆಂ ಎಕಾಯೇಕಿ ಯೇವನು ತುಗೆಲೆಂ ಘುರ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಹಾಂವ ಉಟಾಯ್ತುತವೇ?"

ಸವ್ಣೆ: "ಹಾಂಗಾ ಶೆಜಾರ್ಯಾಲೆ ಜಾಯಿಜಾಲ್ಯಾರಿ ನಿಮ್ಗಿ, ಕೊಣಾಲೆಂ ಘುರ ಮ್ಹೊಣು ತಾನ್ನಿ ಸಾಂಗತಲಿಂಚಿ."

ಸೊಸೊ: "ಶೆಜಾರ್ಯಾಲಾಗಿ ಇತ್ಯಾಕ ನಿಮ್ಗುಚೆಂ? ಆಟ ದಿವಸಲೆಗುನು ಹಾಂವ ಹಾಂಗಾ ಆಸ್ಸ. ಕೊಣಾಯಿ ಹೆಂ ತುಗೆಲೆ ಘುರ ಮ್ಹೊಣು ಮಾಕ್ಕಾ ಸಾಂಗನಿ!" .

ಸವ್ಣೆ: "ಆತ್ತಾಂ ಭಾಯ್ರಿ ಯೆತ್ತ ಕಿ ನಾಂ ತೂಂ?"

ಸೊಸೊ: "ಯೇನಾಂ! ಇತ್ತೆಂ ಕರತಾ ತೂಂ?"

ಸವ್ಣ್ಯಾನ ಕಿತ್ಲೆಂ ಸಾಂಗಲ್ಯಾರಿಯಿ ಸೊಸೊ ಆಯಕನಿ. ತಾಂಕಾ ದೊಗ್ಗಾಂಕಯಿ ಭಾರಿ ಝುಗಡೆಂ ಜಾಲ್ಲೆಂ.

ತಾನ್ನಿ ಅಶ್ಶಿಂ ಝುಗೊಡಚೆಂ ಪಳೊವನು ಏಕ ಕರಡಿನ, "ಇತ್ಯಾಕ ನುಸ್ತಿಂಚಿ ತರ್ಕಶಿತಾಚಿ? ವಚುನು ಕೊಣಾಲಾಗಿಯಿ ನ್ಯಾಯು ನಿಮ್ಗಿಯಾ," ಮ್ಹೊಣು ಬುದ್ದಿ ಸಾಂಗಲಿ. ಕರಡಿಲೆ ಉತ್ರಾಕ ಮಾತ್ತೆಂ ಹಾಲೊವನು ಸವ್ಣೆ ಆನಿ ಸೊಸೊ ನ್ಯಾಯು ದಿತ್ತಲ್ಯಾಕ ಸೊದ್ದುನು ಗೆಲ್ಲಿಂ.

ವತ್ತಾಂ ವತ್ತಾಂ ತಾಂಕಾ ಏಕಿ ನ್ಹಂಯಿ ಮೆಳ್ಳಿ. ನ್ಹಂಯ್ಚೆಲಾಗ್ಗಿಂ ಏಕ ಮ್ಹಾಂತಾರೆಂ ಮಾಜ್ಜರ ಬೈಸುನು

ಆಶ್ಶಿಲೆ°. ಸವ್ಣೆ ಆನಿ ಸೊಶ್ಶ್ಯಾಕ ದೂರದಾಕುನು ಪಳೊವನು ದೊಗ್ಗಾ° ಭಿತ್ತರಿ ಎಕ್ಶ್ಯಾಕ ಖಾವಯಾ° ಮ್ಹೊಣು ತಾಣೆ ಲೆಕಲೆಂ. ತಾನ್ನಿ ಲಾಗ್ಗಿ° ಯೆತ್ತನಾ ಗಟ್ಟಿ ದೊಳೆ ಧಾಂಪುನು "ಶ್ರೀರಾಮ ಜಯರಾಮ ಜಯ ಜಯ ರಾಮ" ಮ್ಹೊಣು ಧ್ಯಾನಾರಿ ಬಸಲೆ°.

ಸೊಶಾನ ಆನಿ ಸವ್ಣ್ಯಾನ ಮಾಜರಾಕ ಪಳಯಲೆ°. "ಹೆ° ಭಾರಿ ಹೊಡ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ದಿಸ್ತಾ! ದೊಳೆ ಧಾಂಪ್ನ್ಯಾಪಳೆ! ರಾಮ ಸ್ಮರಣ ಕರತಾ ಪಳೆ! ಆಮ್ಮಿ ಹಾಗ್ಗೆಲ್ಯಾಗಿ ನ್ಯಾಯು ನಿಮ್ಮುಗಿಚೆ° ಬರೆ°!" ಮ್ಹೊಣು ತಾನ್ನಿ° ಉಲೊವನು ಘೆತ್‌ಲೆ°.

ದೊಗ್ಗ°ಯಿ ವಚುನು ಮಾಜರಾಕ ಆಡಪಳ್ಳಿ°. ಮಾಜರಾನ ಹಗೂರ ದೊಳೆ ಸೊಡಲೆ. "ಇತ್ತೆ° ಚೆರ್ಡುವಾ°ನೊ!ಇತ್ತೆ° ಆಯ್ಲಿ°ಚಿ!" ಮ್ಹೊಣು ರಾಗಾನ ನಿಮ್ಗಿಲೆ°.

"ಸ್ವಾಮಿ, ಆಮ್ಗೆಲೆ ದೊಗ್ಗಾ°ಲೆ ಮದ್ದೆಂತು ಏಕ ತಕರಾರ ಚಲಲ್ಯಾ. ತುಮ್ಮಿ ತೆ° ಸಮಜೂನು ಆಮ್ಕಾ ನ್ಯಾಯು ದೀವ್ಕಾ," ಮ್ಹೊಣು ತಾನ್ನಿ ಮಾಗಲೆ°.

"ಓಹೊ! ತಕರಾರವೆ! ಛಿ!ಛಿ! ರಾನ್ನಾ°ತು ತಶ್ಶಿ° ಪೂರಾ ಕರು°ಕ ನಜ್ಜ. ಪ್ರಿತೀರಿ ಆಸ್ಸುಕಾ ಪುತಾ ......ಹೂಂ. ಆಸ್ಸೊ°! ಆತ್ತೆ° ತುಮ್ಗೆಲಿ ತಕರಾರ ಕಸಲಿ? ಸಾಧ್ಯ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಹಾ°ವ ಪರಿಹಾರ ಕರ್ತಾ°," ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂಗಲೆ°.

ಸವ್ಣೆ ಆನಿ ಸೊಶಾನ ಹಾ°ವ ಫುಡೆ ತೂ° ಫುಡೆ ಮ್ಹೊಣು ಜಾಲ್ಲೆಲಿ ಖಬರ ಸಕ್ಕಡ ಸಾಂಗಲಿ. ತೆಂ ಆಯಕುನು ಮಾಜರಾನ, "ತುಮ್ಮಿ ದೊಗ್ಗಾನಿ°ಯಿ ಅಶ್ಶಿ° ಬಡಬಡ ಉಲಯಲ್ಯಾರಿ ಮಾಕ್ಕಾ ಕಸ್ಸಲೆ°ಯಿ ಕಳ್ನಾ. ಚಿಕೆ ಲಾಗ್ಗಿ° ಯೇವುನು ಏಕೆಕ್ಕ್ಯಾನ ಸಮಾಧಾನೆರಿ ಸಾಂಗಲ್ಯಾರಿ ಮಾತ್ರ ಆಯ್ಕುಯೇತ," ಮ್ಹಳ್ಳೆ°.

ಸವ್ಣೆ ಆನಿ ಸೊಸೊ ಮಾಜ್ಜರ ಭಾರಿ ದಯಾವಾನ ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕ್ಕುನು ಲಾಗ್ಗಿ° ಗೆಲ್ಲಿ°ಚಿ, ಜಾಲ್ಯಾರಿ "ವಾನ್ನಾ° ಬಸತರಿ ಕಾಣ್ಣಣಾ ಪೆಟ್ಟು ಚುಕ್ಕನಾ" ಮ್ಹೊಣು ತಾಂಕಾ ಗೊತ್ನಾಶ್ಶಿಲೆ°. ತಾನ್ನಿ ಲಾಗ್ಗಿ ಆಯಲೆ ಸತಾನ ಮಾಜರಾನ ಭಡ್ಕನಿ ಉಡ್ಡುನು ದೊಗ್ಗಾ°ಕಯಿ ಗಬಕ್ಕನಿ ಖಾವನು ಘಾಲ್ಲೆ°!

(ಸವ್ಣೆ - ಶಕುನ ಹಕ್ಕಿ)

(ಕಾಣ್ಣಣ - ಒನಕೆ)

40. ಮೋರು ಆನಿ ಢೊಂಕ

ಎಕ್ಕ ರಾನ್ನಾಂತು ಏಕು ಚಂದು ಮೋರು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತ್ಯಾ ಮೊರಾಕ ಆಪ್ಪಣ ಚಂದು ಮ್ಹೊಣು ಮಸ್ತ ಗರ್ವ. ತಾಣೆ ಕೆದನಾಂಯಿ ನ್ಹಂಯ್ಚೆ ಬಗ್ಲೆನ ರಾಬ್ಬುನು ಉದಕಾಂತು ಆಪಣ್ಯಾಲಿ ಸಾವಳಿ ಪಳೊವನು, "ಮೆಗೆಲಿಂ ಪಾಕ್ಕಂ ಕಿತ್ಲಿಂ ಚಂದ ಪಳೆ: ಮೆಗೆಲೆ ಪಶಿ ಚಂದು ಕೊಣಯಿನಾ ಮಾಕ್ಕಾ ಪಳಯಾ! ಮಾಕ್ಕಾಪಳಯಾ!" ಮ್ಹೊಣು ದುಸ್ರೆ ಪಕ್ಷಿಂಕ ಆಪ್ಪೊನು ಸಾಂಗಚೆಂ.

ಏಕ ದಿವಸು ಮೊರಾನ ನ್ಹಂಯ್ಚೆ ತಡಿರಿ ಎಕ್ಕ ಢೊಂಕಾಕ ಪಳಯಲೆಂ ಢೊಂಕಾಲೆ ದಿಗ-ದಿಗ ಪಾಯ, ಬುರ್ಶಿಂ ಪಾಕ್ಕಂ, ಸಪೂರ ದಿಗಸೋ ಗಳೊ ಪಳೊವನು ಮೊರಾಕ ಢೊಂಕ ವಿಕಾರ ದಿಸಲೆಂ

"ಛಿ!ಛಿ! ಕಸಲಿ ಏಕಿ ಪಕ್ಷಿ ತೂಂ? ಬಣ್ಣು ನಾ ಗಿಣ್ಣುನಾ, ಚಿಕಲಟಿಂ ಪಾಕ್ಕಂ, ಸುಕ್ಕಲೆ ಕಾಡ್ಡಿಶೆ ಪಾಯ, ನಾಂಚುಂಕ ಕಳ್ನಾ", ಮ್ಹೊಣು ಮೊರಾನ ಢೊಂಕಾಕ ಗಾಳಾಯಲೆಂ.

ಮೊರಾನ ತಶ್ಶಿಂ ಸಾಂಗಿಲೆ ಆಯಕುನು ಢೊಂಕ ಹಾಂಸ್ಲೆಂ! "ತುಗೆಲಿಂ ಪಾಕ್ಕಂ ಚಂದ ಆನಿ ಮೆಗೆಲೆ ಪಾಕ್ಕಂ ಕುಸ್ಸಲಿಂವೆಂ? ಜಾಯತ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತುಗೆಲೆ ಚಂದ ಪಾಕ್ಕಾಂನಿ ತುಕ್ಕಾ ಆಕಾಶಾರಿ ಉಬಚಾಕ ಕಾಂಯಿ ಜಾತ್ತವೇ? ಮೆಗೆಲೆ ಕುಸ್ಸಲೆ ಪಾಕ್ಕಾಂನಿ ಹಾಂವೆಂ ಕಿತ್ಲೆಯಿ ವಯ್ರಿ ಉಬ್ಬುಯೇತ," ಮ್ಹೊಣು ಢೊಂಕಾನ ಮೊರಾಕ ಹಂಗಶಿಲೆ.

ಪಳಯತ ಪಳಯತ ಢೊಂಕ ವಯ್ರಿ ವಯ್ರಿ ಉಬಲೆಂ. ಮೊರು ಬಾವಡೊ ತೋಂಡ ಸಾನ ಕರನು ಢೊಂಕಾನ ಉಬಚೆಂ ಪಳೊವನು ಥಂಯಿಚಿ ನುತ ರಾಬಲೊ.

41. ಹಸ್ತೆಲೊ ಮೊಟ್ಯೊ

ಎಕ್ಕ ರಾನ್ನಾಂತು ಏಕ ಹೊಡ ರುಕ್ಕಾರಿ ಏಕು ಕೀರು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ಏಕದಿವಸು ತ್ಯಾ ಕಿರಾನ ಮೊಟ್ಯೊದವರಲೊ. ಸದಂ ಮೊಟ್ಯಾರಿ ಬೈಸುನು ಊಬ ದಿತ್ತ ರಾಬಲೊ. ಸುಮಾರ ದೀಸ ಜಾಲ್ಲೆ. ಮೊಟ್ಯಾಂತುಲ್ಯಾನ ಪಿಲ ಭಾಯ್ರಿ ಯೇನಿ.

ಏಕದಿವಸು ಕಿರಾನ ವಯ್ರಿ ಪಳಯತನಾ ಹಿಂಡು ಹಿಂಡು ಕೀರ ಉಬತರಿ ವಚ್ಚೆಂ ಪಳಯಲೆಂ. ತಾಂಕಾಂ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ, "ಭಾವಾಂನೊ! ಭಯಿಣ್ಯಾಂನೊ! ತುಮ್ಮಿ ಖಂಯಿ ವತ್ತಾಚಿ?" "ದೂರ ಏಕರಾನ್ನಾಂತು ಕಂರ್ಬಲಾ ರುಕ್ಕಾಕ ಭೇರಿ ಕಂರ್ಬಲಂ ಪಿಕ್ಲಿಂಚಿ ಖಂಯಿ. ಆಮ್ಮಿ ತೀಂ ಖಾವಚಾಕ ವತ್ತಾಚಿ," ಮ್ಹೊಣು ತಾನ್ನಿ ಸಾಂಗಲೆಂ.

ಪಿಕ್ಕಲೆಂ ಕಂರ್ಬಲ ಮ್ಹಣ್ತನಾ ಕಿರಾಲ್ಯಾ ತೊಣ್ಣಾಂ ಉದ್ದಾಕ ಆಯಲೆಂ. "ಹಾಂವಯಿ ವತ್ತಾಂಶಿಲೊಮೂ

ಕಸಲೆಂ ಕರಚೆಂ? ಮೊಟ್ಯಾರಿ ಕೊಣಾಂಕ ಬೊಸೊಚೆಂ?" ಮ್ಹೊಣು ಚುರಚುರೆಲೊ.

ಫಕ್ಕನಿ ಸಕಲ ತಾಕ್ಕಾ ಹಸ್ತಿ ದಿಸಲಿ. ತ್ಯಾ ಹಸ್ತೇಕ ಕೀರು ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಪಂಚಪ್ರಾಣು. ಕಿರಾನ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ, "ಹಸ್ತೆ!ಹಸ್ತೆ! ಪುರಾ ಕೀರ ಕಂರ್ಬಲ ಖಾವಚಾ ವತ್ತಾಚಿ. ಮಾಕಾಯಿ ಆಶಿ ಜಾತ್ತಾ. ಹಾಂವಯಿ ವಚುನು ಯೆತ್ತಾಂ. ಮೆಗೆಲೆ ಮೊಟ್ಯಾರಿ ಹಾಂವೆಂ ಯೆವ್ವೊಂ ತಾಂಯಿ ತೂಂ ಬಸತವೆ?" ಹಸ್ತೇನ 'ಜಾಯ್ತ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ.

ಕಿರಾನ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ, "ಖಂಡಿತ ನ್ಹಂವೇ? ಕೊಣಾಕಯಿ ಮೊಟ್ಯೊ ಕಾಡುಂಕ ಸೊಣಾ ನ್ಹಂವೇ?"

ಹಸ್ತೇನ ಜವಾಬ ದಿಲ್ಲಿ, "ತೂಂ ಹುಸ್ಕೊ ಸೋಣು ವಸ ಕಿರಾ. ಹಾಂವ ತುಗೆಲೆ ಮೊಟ್ಯಾರಿ ಬಸ್ತಾಂ. ತೂಂವೆ ಆಯಲೆ ಶಿವಾಯಿ ಉಟಾಯನಾ. ದಿಲ್ಲಲೆ ಉತರಾಕ ಚುಕ್ಕನಾ." ತೆಂ ಆಯಕುನು ಕೀರು ಸಮಾಧಾನ ಪಾವನು ಉಬ್ಬುನು ಗೆಲ್ಲೊ.

ಕಿರಾನ ವತ್ತರಿ ಹಸ್ತಿ ರುಕ್ಕಾರಿ ಚಡಲಿ. ಮೊಟ್ಯಾರಿ ಹಗೂರ ಬಸಲಿ.ಕೀರಾಕ ರಾಕ್ಕುನು ಬಸ್ಲಿ. ದನ್ಪಾರ ಜಾಲ್ಲೆಂ, ಸಾಂಜ ಜಾಲ್ಲಿ, ರಾತ್ರಿ ಜಾಲ್ಲಿ, ಕೀರು ಯೇನಿ! ದೋನಿದಿವಸ ಜಾಲ್ಲೆ. ಹಪ್ತೊ ಜಾಲ್ಲೊ, ಮ್ಹೆನೊ ಜಾಲ್ಲೊ. ಕೀರು ವೊಪಾಸ ಯೇನಿ! ಹಸ್ತಿ ಮೊಟ್ಯೆವಯಲ್ಯಾನ ಉಟಾಯನಿ.

ತೆಂ ಪಳೊವನು ರಾನ್ನಾಂತುಲೆ ಪಕ್ಷಿಂನಿ ಹಸ್ತೇಕ ಸಾಂಗಲೆಂ, "ಆನಿ ಕೀರು ಯೇನಾ. ತೂಂ ಸಕಲ ದೇಂವ ಪಳವಯಾಂ." ಹಸ್ತೇನ ದೇಂವನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ.

ಕರಡೀನ ಹಸ್ತೇಕ ಮಕ್ಕರ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ವಾಗಾನ ಶಿಂವಾನ ಭಿವಯಲೆಂ. ಕೊಲ್ಯಾನ ಘಾತ್ತರ ಮಾರಲೆ. ಮಾಂಕಡಾನ ಕಾಚಕುಲಿ ಕೆಲ್ಲಿ. ಕಾಡ್ಡೋಳಿ ಮುಂಯಿ ಗಾಂಡಿಕ ಚಾಬಲಿ. ಕಸಲೆಂ ಕೆಲ್ಯಾರಿ ಹಸ್ತಿ ದೆಂವನಿ. ವಯ್ರಿ ಬೈಸುನು ಪದ ಮ್ಹಣ್ತ ರಾಬಲಿ

ಆಸ್ಸೊಂ ಕಾಂಟೆ ಘಾತ್ತರ

ವಾಟ್ಯೇರಿ ಎತ್ತರ ಎತ್ತರ

ಕೆದನಾಂಕಯಿ ಚುಕ್ಕನಾ

ಹಸ್ತಿ ದಿಲ್ಲಲೆಂ ಉತ್ತರ.

ಅಶಿಂಚಿ ಮಸ್ತ ದಿವಸ ಜಾಲ್ಲೆಚಿ. ಪಾವ್ಸಾಡಿ ಜಾಲ್ಲಿ, ಶೀಂ ಜಾಲ್ಲೆಂ, ವೈಶಾಖು ಜಾಲ್ಲೊ. ಕಸ್ಸಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರಿಯಿ ಹಸ್ತಿ ಥಂಯಿ ದಾಕುನು ಹಾಲ್ಲನಿ. ಕೊಣೆ ಕಸಲೆಂ ಕೆಲ್ಯಾರಿಯಿ ಹಸ್ತಿ ತೇಂಚಿ ಪದ ಮ್ಹಣತಾಲಿ. ಕೀರು ವೊಪಾಸ ಯೇನಿ, ಹಸ್ತಿ ಸಕಲ ದೆಂವನಿ.

ಏಕಪಟಿ ತೆ ರಾನ್ನಾಂತು ಸರ್ಕಸಾಚೆ ಆಯಲೇಚಿ. ರುಕ್ಕಾರಿ ಬಶ್ಶಿಲೆ ಹಸ್ತೇಕ ಪಳೊವನು ತಾಂಕಾ ವಿಚಿತ್ರ ದಿಸಲೆಂ, ತಾನ್ನಿ ಹಸ್ತೇಕ ಸಕಲ ಆಪ್ಪಯಲೆಂ. ಹಸ್ತೇನ ತಾಂಕಾ ಪಳೊವನು ಪುಳ್ಳೆಂ ಪದ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ

ಸರ್ಕಸಾಚಾಂಕ ಕೋಪು ಆಯಲೊ. ತಾನ್ನಿ ರುಕ್ಕಾರಿ ಚೊಣು ಹಸ್ತೇಕ ಹಾತ್ತಾಕ, ಪಾಯ್ಯಾಕ, ಸೊಂಡಾಳೆಕ,

ಬಾಲ್ಲಾಕ ಬಾಂದುನು ತೊಗ್ಗು ತಾಂಡನು ಘಾಲ್ಲಿ. ಹಸ್ತಿ ತೊಗ್ಗು ಪಡಲಿ. ಕಿರಾಲೊ ಮೊಟ್ಟೊಯಿ ಪಡೆಲೊ.

ಪಡತನಾ ಮೊಟ್ಟೊ ಠಪ್ಪನಿ ಭೆತಲೊ. ಮೊಟ್ಯಾಂತುಲ್ಯಾನ ಏಕ ಪೀಲ ಭಾಯ್ರಿ ಆಯಲೆಂ! ಹಾಂ! ಕಸ್ಸಲೆಂ ಪೀಲ?! ತೆಂ ಅರ್ಧ ಹಸ್ತಿ ಅರ್ಧ ಕೀರು!

ಹೆಂ ವಿಚಿತ್ರ ಪಳೊವನು ಸರ್ಕಸ್ಸಾಚೆ ಭೀವನು ಧಾಂವಲೇಚಿ. ಮಾಗಿರಿ ಹಸ್ತಿ ತೆ ಪಿಲ್ಲಾಕ ಸೊಂಡಾಳೇರಿ ಧರನು ಕಿರಾಕ ಸೊದ್ದಿತಚಿ ದೂರ ದೂರ ಗೆಲ್ಲಿ.

42. ಸೊಶಾಲಿ ಹಿಕ್ಮತಿ

ಎಕ್ಕ ಹೊಡ ರಾನ್ನಾಂತು ಮಸ್ತ ಮೃಗಂ ಆಶ್ಶಿಲೀಂಚಿ. ಶಿಂವು ತಾಂಗೆಲೊ ರಾಯು.

ಶಿಂವಾನ ಸದಂಚಿ ಮೆಳ್ಳೆಲೆ ಮೃಗಾಂಕ ಧರನು ಖಾವಚೆಂ. ತೆಂ ಪಳೊವನು ರಾನ್ನಾಂತುಲೆ ಮೃಗಾಂನಿ ಒಟ್ಟು ಜಾವನು ಶಿಂವಾಲಾಗಿಂ ವಚುನು, "ರಾಯಾ!ರಾಯಾ ತೂಂವೆಂ ಅಶ್ಶಿಂ ವೊಟ್ರಾಶಿ ಮೃಗಾಂಕ ಧರನು ಖೆಲ್ಯಾರಿ ರಾನ್ನಾಂತುಲಿಂ ಮೃಗಂ ಪೂರಾ ವಗ್ಗಿ ಸರತಲೀಂಚಿ. ಮಾಗ್ಗಿರಿ ತುಕ್ಕಾಚಿ ಖಾವಚಾಕ ಕಸಲೆಂಯಿ ನಾ ಜಾತ್ತಾ. ತಾಜ್ಜೆ ಪಶಿ ಆಮ್ಮಿ ಸರತಿ ಪ್ರಕಾರ ದಿವಸಾಕ ಎಕ್ಕೇಕ ಮೃಗಾಕ ತುಗೆಲ್ಯಾಗಿ ಪೆಟಯಿತಾಚಿ. ತೂಂ ತೆಂ ಖಾವನು ಆರಾಮೆರಿ ರಾಬ. ಜಾಯ್ನವೆಂ?" ಮ್ಹೊಣು ಮಾಗ್ಗಿ ಕೆಲ್ಲಿ.

ಶಿಂವಾಕ ಮಾಗ್ಣಿ ಆಯಕುನು ಖುಷಿ ಜಾಲ್ಲಿ. ಆನಿ ಮಾಕ್ಕಾ ಮೃಗಾಂ ಮಾಗ್ಯಿಂ ಧಾಂವಚೆ ಕಷ್ಟ ನಾ ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕ್ಕುನು "ಜಾಯತ" ಮ್ಹಣಾಲೊ.

ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ ಸದಂಚಿ ಎಕ್ಕೇಕ ಮೃಗ ಯೆತ್ತಶಿಲೆಂ. ಶೀಂವು ತಾಕ್ಕಾ ಗುಳುಂ ಕರತಾಶಿಲೊ. ಏಕದಿವಸು ಶಿಂವಾಲಾಗಿ ವಚ್ಚೆ ಸೊಶಾಲಿ ಪಾಳಿ ಆಯಲಿ. ಸೊಸೊ ಭಾರಿ ಬುದ್ದೊಂತು. ವೆಳಾರಿ ವಚನಿ. ವೇಳು ಚಡಲೆ ತಶ್ಶಿಂ ಶಿಂವಾಲಿ ಭೂಕ ಚಡಲಿ. ತಶ್ಶೀಂ ಕೊಪು ಚಡಲೊ.

ಮಸ್ತ ವೆಳಾನ ಸೊಸೊ ಆಯಲೊ. "ಇತ್ತೆಂ ತುಕ್ಕಾ ಇತ್ಲೊ ವೇಳು? ಮಾಕ್ಕಾ ಪೊಟ್ಟಾ ಭೂಕ ಜಾತ್ತಾ ಮ್ಹೊಣು ಗೊತ್ನಾವೆ?" ಶಿಂವು ಮ್ಹಣಾಲೊ.

ತೆದನಾ ಸೊಸೊ ಧೈರ್ಯಾನ, "ರಾಯಾ, ಹಾಂವ ಇತ್ತೆಂ ಕರೂಂ?ವಾಟ್ಟೇರಿ ಯೆತ್ತನಾ ಆನೇಕು ಶಿಂವು ಮಾಕ್ಕಾ ಧರೂಂಕ ಆಯಲೊ. ಚುಕ್ಕೋನು ಘೇವನು ಯೆತ್ತನಾ ಇತ್ಲೊ ವೇಳು ಜಾಲ್ಲೊ," ಮ್ಹಣಾಲೊ.

"ಕಸಲೆಂ! ಹ್ಯಾ ರಾನ್ನಾಂತು ಆನೇಕು ಶಿಂವು ಆಸ್ಸವೆ? ಕೋಣ ತೊ! ತೊ ಖೆಂಯಿ ಆಸ್ಸ ಮ್ಹೊಣು ಮಾಕ್ಕಾ ದಾಕ್ಕಯಿ! ಹಾಂವ ಸುರ್ವೇರಿ ತಾಕ್ಕಾ ಮಾರನು ಮಾಗಿರಿ ತುಕ್ಕಾ ಖಾತ್ತಾಂ!"

"ಯೊ ವಚ್ಯಾಂ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತೊ ಶಿಂವು ತುಗೆಲ್ಯಾಕಯಿ ಹೊಡು, ಆನಿ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಿ ಆಸ್ಸ. ತಾಕ್ಕಾ ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ತುಕ್ಕ ಜಾವೊ ಭ಼ಯ ಕರನಾ ನ಼ವೇ಼?"

"ಭ಼ಯ! ಮಾಕ್ಕಾ? ಶಿ! ಪೊಳೊಯಾ಼ ಆಮ್ಮಿ!" ಮ್ಹೊಣು ಶಿಂವು ಆನಿ ಸೊಸೊ ಚಮಕಲಿ಼ಚಿ. ಏಕ ಬಾ಼ಯ್ಚೆ ಲಾಗ್ಗಿ಼ ಆಯಲೆಸತಾನ ಸೊಸೊ ಮ್ಹಣಾಲೊ, "ರಾಬ! ಹಾ಼ವ ಸಾಂಗಿಲೊ ಶಿಂವು ಹ್ಯಾ ಬಾ಼ಯ್ತು಼ ನಿಪ್ಪೊನು ಬಸಲಾ. ನಿಲಕುನು ಪಳೆ.!"

ಶಿಂವಾನ ಹಗೂರ ನಿಲಕುನು ಪಳಯತನಾ ತಾಕ್ಕಾ ಉದಕಾ಼ತು ಶಿ಼ವಾಲೆ಼ ಏಕ ತೋಂಡ ದಿಸಲೆ಼. ತೆ಼ ತೋಂಡ ಆಪಣ್ಯಾಲೆ಼ಚಿ ಮ್ಹೊಣು ತಾಕ್ಕಾ ಕಳ್ನಿ. ತಾಣೆ ಹೊಡಾ ನ, "ವಯ್ರಿ ಯೊರೆ!ತುಕ್ಕಾ ಶಿಕಯ್ತಾ಼ ಹಾ಼ವ! ಮ್ಹಳ್ಳೆ಼."

ತೆದನಾ ಬಾ಼ಯ್ತು ದಾಕುನು, "ವಯ್ರಿಯೊರೆ!ತುಕ್ಕಾ ಶಿಕಯ್ತಾ಼ ಹಾ಼ವ, " ಮ್ಹಳ್ಳೆಲೆ಼ ಉತ್ತರ ಪರತೂನು ಆಯಲೆ಼.

"ಮಾಕ್ಕಾ ಆಪ್ಪಯತವೆ? ಇತ್ತೆ಼ ಸೊಕ್ಕು ತುಕ್ಕಾ. ಆಯಲೊ," ಶಿಂವು ಬಾ಼ಯ್ತು ಬುಳಂಕನಿ ಉಡಲೊ!

ಬುಡ್ಡುನು ಮೊರನು ಗೆಲ್ಲೊ.

ಸೊಶಾನ ಧಾ಼ವನು ವಚುನು ಸಕ್ಕಡಾಂಕ ಶಿಂವು ಮೆಲ್ಲೊ ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂಗಲೆ಼. ಸೊಶಾಲಿ ಹಿಕ್ಮತಿನ ಸಕ್ಕಡಾ಼ಲೆ ಕಷ್ಟ ದೂರ ಜಾಲ್ಲೆ ಮ್ಹೊಣು ಮೃಗಾ಼ಕ ಭಾರಿ ಖುಶಿ ಜಾಲ್ಲಿ.

43. ನೀಳು ಕೊಲ್ಲೊ

ಏಕು ಕೊಲ್ಲೊ ರಾನ್ನಾ಼ತು ದಾಕುನು ವಾಟ ಚುಕ್ಕುನು ಗಾ಼ವಾ಼ಕ ಆಯಲೊ. ಗಾ಼ವ್ಚಿ಼ ಸೂಣೆ಼ ತಾಕ್ಕಾ ಧಾ಼ವಡಾನು ಆಯಲಿ಼. ಕೊಲ್ಯಾಕ ಭೀವುನು ಕಶ್ಶಿ಼ ಧಾ಼ವಚೆ ಮ್ಹೊಣು ಕಳನಿ. ತೊ ಏಕ ಮಡವಳಾಥ಼ಯಿ ರಿಗಲೊ.

ಮಡವಳಾನ ಎಕ್ಕ ರುಕ್ಕಾ ಪಿಂಪಾ಼ತು ಭರಿ ಆ಼ವಗಲ್ಯಾಕ ಫಾಲಚೆ ನೀಳಿ ಉದ್ದಾಕ ಭರಲೆಲೆ಼. ಕೊಲ್ಲೊ ತಾಂತು 'ಧುಂ'ಕನಿ ಉಡಲೊ.

ಧಾ಼ವಡಾನು ಆಯ್ಯಿಲೆ ಸುಣ್ಯಾ಼ಕ ಕೊಲ್ಲೊ ಖ಼ಯಿ ಗೆಲ್ಲಾ ಮ್ಹೊಣು ಕಳನಿ. ತಾನ್ನಿ ಭೌಂಕತರಿ ವಾಪಾಸ ಗೆಲ್ಲಿ಼ಚಿ.

ಥೊಡೆ ವೇಳಾನ ಕೊಲ್ಲೊ ಪಿಂಪಾ಼ತುಲ್ಯಾನ ಭಾಯ್ರಿ ಆಯಲೊ. ಓಹ್! ಕಸಲೆ಼ ಪಳೊವಚೆ಼.? ತಾಗೆಲೆ

ಆಂಗ ಪೂರಾ ನೀಳ ನೀಳ ಜಾಲ್ಲಾ°. ಕೊಲ್ಲೊ ರಾನ್ನಾ ಧಾ°ವಲೊ.

ಕೊಲ್ಲ್ಯಾನ ರಾನ್ನಾ°ತು ರಿಗತನಾ ತಾಗೆಲೆ ದೋಸ್ತಿಚೊ ಸೊಸೊ ಮೆಳ್ಳೊ. ಸೊಶಾನ ಹಾಕ್ಕಾ ಪಳಯಿಲೆ ತಕ್ಷಣ ಭೀವನು ಆ°ಗ ಕಾ°ಣು ಧಾ°ವಲೊ. ಮಾಂಕಡ, ಚಿತ್ತಲ ಹಾಕ್ಕಾ ಪಳವನು ಗಾಂಡಿ ಪಾಯು ಲಾವನು ಧಾ°ವಲಿ°ಚಿ.

"ಅರೆ ದೇವಾ! ಹಿ ಕಸಲಿ ಅವಸ್ಥಾ? ಮಾಕ್ಕಾ ಪಳವನು ಇತ್ಯಾಕ ಅಶ್ಶಿ° ಭಿತ್ತಾಚಿ!?" ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಕ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಜಾಲ್ಲೆ°. ಚಿಕೆ ಮುಕಾರಿ ಏಕು ಉದಕಾ ಫೊಂಡು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ಕೊಲ್ಲ್ಯಾನ ತಾಂತು ಆಪಣ್ಯಾಲೆ° ತೊಂಡ ಪಳಯಲೆ°.

"ಅಯ್ಯ! ಹೆ° ಕೋಣ? ಹಾ°ವ°ಚಿ ವ್ಹಯಿವೆ?"ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಕ ಆತ್ತ° ಸಕ್ಕಡಯಿ ಆಪಣ್ಯಾಕ ಇತ್ಯಾಕ ಭಿತ್ತಾಚಿ ಮ್ಹೊಣು ಕಳ್ಳೆ°.

ಕುತಂತ್ರೀ ಪ್ರತೀ ಎಕ್ಕಾಚೊ ಫಾಯದೊ ಕಾಡು°ಕ ಪಳಯತಾತಿ.

ಕೊಲ್ಲೊ ಶೀದಾ ರಾನ್ನಾ ರಾಯು ಶಿಂವಾಲಾಗಿ ಗೆಲ್ಲೊ. ಶಿಂವಾಕ ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಲೊ ಪರಿಚಯ ಮೇಳ್ಳಿ. ಶಿಂವಾನ ಸಲಾಮು ಕೆಲ್ಲೊ.

ಕೊಲ್ಲ್ಯಾನ ತಾಳೊ ಬದಲಸುನು, "ಆಜಿ ದಾಕುನು ಹಾ°ವ ಹ್ಯಾ ರಾನ್ನಾಚೊ ರಾಯು. ಮಾಕ್ಕಾ ಸ್ವರ್ಗಾರದಾಕುನು ದೆವಾನಿ ತುಮ್ಗೆಲೆ ರಕ್ಷಣೇಕ ಪೆಟಯಲಾ. ಆಜಿದಾಕುನು ತುಮ್ಮಿ ಮೆಗೆಲೆ ಹುಕುಂ ಪ್ರಮಾಣೆ ಚಲಕಾ" ಮ್ಹೊಣು ತಾಕೀತ ಕೆಲ್ಲಿ.

ತ್ಯಾ ದಿವಸಲೆಗುನು ಕೊಲ್ಲೊ ಭಾರಿ ಮರ್ಜೇರಿ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ಕಷ್ಟನಾತ್ತಿಲೆ° ತಾಗೆಲೆ° ಪೊಟ ಭರತಾಶಿಲೆ°.ಸಕ್ಕಡಾ°ಲೆ ಸಲಾಮಯಿ ಮೆಳತಾಶ್ಶಿಲೆ.

ಸದ°ಚಿ ಸಕ್ಕಡಾ°ಕ ಮೂರ್ಖ ಕರು°ಕ ಜಾಯನಾ.

ಏಕದೀಸು ಕೊಲ್ಲೊ ಕೊಬ್ಬಾ ಗಾದ್ಯಾ°ತು ರಿಗಲೊ. ಪೊಟ ಭರಿ ಕೊಬ್ಬು ಖೆಲ್ಲೊ. ಸಂತೋಷಾನ ಉಬ್ಬಂಬಳ ಜಾಲ್ಲೊ. "ಉಕ್ಕೆವೂ, ಉಕ್ಕೆವೂ" ಮ್ಹೊಣು ಬಾಂಕ ದೀವನು ನಾ°ಚ್°ಲೊ.

ಏಕ ಸೊಶಾನ ಹೆ° ಪೂರಾ ಪಳಯಲೆ°. "ರಾಬ!ಘಟಿಂಗಾ!" ಮ್ಹೊಣು ಶೀದಾ ಶಿಂವಾಲಾಗ್ಗಿ° ವಚುನು ಸಕ್ಕಡ ಸಾಂಗಲೆ°. "ಯೆವ್ವೊ°ಟಿ ತೊ! ತಾಕ್ಕಾ ಆಜಿ ಬುದ್ದಿ ಶಿಕಯನಾ ನಾತಲ್ಯಾರಿ ಹಾ°ವ ಶಿಂವೂ ನ್ಹಂ°ಯಿ" ಮ್ಹೊಣು ಶಿಂವಾನ ಭಾಸ ಘಾಲ್ಲಿ.

ಕೊಲ್ಲೊ ಕೊಬ್ಬು ಖಾವನು ವಾಪಾಸ ಆಯಲೊ. ಶಿಂವಾನ ಮಾತ್ತೆ° ಬಾಗಸೂನು ಕೊಲ್ಲ್ಯಾಕ, "ಆಜಿ ರಾತ್ರಿ ಚಾನ್ನಿಣ್ಯಾಕ ಮೋರಾಲೆ° ನರ್ತನ ದವರಲಾ° ತೂ°ವೆ° ಯೇವಕಾ," ಮ್ಹೊಣು ಮಾಗ್ಣಿ ಕೆಲ್ಲಿ.

ರಾತ್ರಿ ತಳ್ಯಾ°ಲಾಗ್ಗಿ ಮೋರಾಲೆ° ನರ್ತನ ಚಲಲೆ°. ಕೊಲ್ಲೊ ಮೋರಾಲೊ ಹಾತು ಧರನು ನಾ°ತರಿ ತಳ್ಯಾಲ್ಯಾ ಆಯಲೊ. ಹಸ್ತಿ ರಾಕ್ಕುನು ರಾಬ್ಬಿಲಿ. ತೀಣೆ ಪಾಯು ಉಕ್ಕೋಳ್ನು "ಢಿಶುಂ" ನಿ ಲಾತ ಮಾರಲಿ.

ಕೊಲ್ಯೊ ಉಸ್ಸೋಳನು ತಳ್ಯಾಂತು ಪಡಲೊ. ಉದಕಾಂತು ತಾಗೆಲೊ ನೀಳು ಬಣ್ಣು ಧೂಂವನು ಗೆಲ್ಯೊ. ಕೊಲ್ಯೊ ಹಳೂ ಉದಕಾಂತುಲ್ಯಾನ ವಯ್ರಿ ಆಯಲೊ. "ಆನಿ ಹಾಂಗಾ ರಾಬಲ್ಯಾರಿ ಬಚಾವ್ ನಾ" ಮ್ಹೊಣು ಎಕ್ಕ ಉಸ್ವಾಸಾಕ ಧಾಂವಲೊ.

ಧಾಂವನು ಧಾಂವನು ಎಂಗಡ ರಾನ್ನಾಂತು ವಚುನು ಪಾವಲೊ. ತಾಣೆ ಮಾಗ್ಗಿರಿ ಕೆದನಾಂಕಯಿ ಹ್ಯಾ ರಾನ್ನಾಂತು ತೋಂಡ ದಾಕ್ಕಯನಿ.

44. ನ್ಯಾಯಾ ಘಾಂಟ

ಅಮರಾವತಿ ರಾಯು ಸತ್ಯಸೇನು. ತೊ ಭಾರಿ ನ್ಯಾಯಿಷ್ಟು. ತಾಗೆಲೆ ಗಾಂವಾಂತು ಕೊಣಾಕಯಿ ಕಸಲೆಯಿ ಕಷ್ಟ ಆಯಲ್ಯಾರಿ ತೊ ತಾಂಕಾ ಪಾವತಾಶ್ಯಿಲೊ.

ಜನಾಂಕ ನ್ಯಾಯು ದಿವಚೆಖಾತಿರಿ ರಾಯಾನ ತಾಗೆಲೆ ರಾವಳರಾ ಭಾಯ್ರಿ ಹೋಡಿ ಏಕಿ ಘಾಂಟ ಲಾಂಬಯಿಲಿ. ತ್ಯಾ ಘಾಂಟೆಕ ಏಕಿ ದಿಗೀಚಿ ದೋರಿ ಬಾಂದಲಿ. ಕೊಣಾಕಯಿ ಅನ್ಯಾಯು ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಕಷ್ಟ ಆಯಲ್ಯಾರಿ ಯೇವನು ತೀ ಘಾಂಟ ಮಾರಲ್ಯಾರಿ ಸಯಿ, ರಾಯು ಸ್ವತ: ಭಾಯ್ರಿ ಯೇವನು ತಾಂಗೆಲೆ ಕಷ್ಟ ನಿಮ್ಗಿತಾಲೊ. ತಾಂಕಾ ನ್ಯಾಯು ದಿತ್ತಾಶಿಲೊ.

ಏಕದೀಸು ದನಪಾರಾ ರಾಯ್ಯಾನ ಜೆವಣಾಕ ಬಸತನಾಂ ಘಾಂಟೆಚೊ ಜೋರು ಶಬ್ದು ಆಯಲೊ. ರಾಯು ವಗ್ಗಿಂ ವಗ್ಗಿಂ ಜೇವನು ಭಾಯ್ರಿ ಆಯಲೊ.

ಭಾಯ್ರಿ ಯೇವನು ಪಳಯತನಾ ಏಕು ಮ್ಹಾಂತಾರೊ ಬೈಲು ಘಾಂಟ ಮಾರತಾಶ್ಯಿಲೊ. ರಾಯಾಕ ದಿಸಲೆಂ, "ಖಂಯ್‌ಕೀಂ ಹ್ಯಾ ಬೈಲಾಕ ಮ್ಹಾಂತಾರೊ ಜಾಲ್ಲಾ ಮ್ಹೊಣು ತಾಜ್ಜೆ ಯಜಮಾನಾನ ಘರಾದಾಕುನು ಭಾಯ್ರಿ ಘಾಲ್ಲಾ ದಿಸತಾ. ತಶ್ಶಿಂದೆಕುನು ಬೈಲು ನ್ಯಾಯು ಮಾಗ್ಗುಂ ಆಯಲಾ."

"ಹ್ಯಾ ಬೈಲ್ಯಾ ಯಜಮಾನಾಕ ಹಾಂಗಾ ಆಪ್ಪೊನು ಹಾಡಾಚಿ!" ಮ್ಹೊಣು ರಾಯಾನ ಶಿಪಾಯಾಕ ಹುಕುಂ ದಿಲ್ಲೊ. ತೊ ವಚುನು ಯಜಮಾನಾಕ ಆಪ್ಪೊನು ಘೇವನು ಆಯಲೊ.

"ತುಗೆಲೆ ಬೈಲಾಕ ಇತ್ಯಾಕ ಘರಾದಾಕುನು ಭಾಯ್ರಿ ಘಾಲ್ಲಾ?" ರಾಯಾನ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ.

"ರಾಯಾ, ಬೈಲು ಮ್ಹಾಂತಾರೊ ಜಾಲ್ಲಾ. ತಾಕ್ಕಾ ಆತ್ತಂ ಗಾದ್ದೊ ಕೊಸುಂಕ ಜಾಯನಾ. ನುತ ಪೊಸ್ಸುಚೆಂ ದಂಡ ಮ್ಹೊಣು ಹಾಂವೆಂ ತಾಕ್ಕಾ ಭಾಯ್ರಿ ಘಾಲ್ಲಾ." ಯಜಮಾನಾಲಿ ಜವಾಬ ಆಯಲಿ.

ಹೆಂ ಆಯಕುನು ರಾಯಾಕ ಕೋಪು ಆಯಲೊ. "ಕಸಲೊ ಏಕು ಮನಿಸಗಾ ತೂಂ? ತ್ಯಾ ಬೈಲಾನ

ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಿ ಆಸತನಾ ಗಾದ್ದೊ ಕೊಸುನು ವಾ°ವ್ಪ ಕಾಣ್ಣಿವೆ? ಆತ್ತ° ಮ್ಹಾಂತಾರೊ ಜಾಲ್ಲೊ ಮ್ಹೊಣು ತೂ°ವೆ° ತಾಕ್ಕಾ ಪೊಸ್ಸು°ಕನಾವೆ°? ತುಗೆಲೆ ಮ್ಹಾಂತಾರೆ ಆನು ಆಮ್ಮಾ°ಕಯಿ ತೂ° ಅಶೀ°ಚಿ ಕರತವೆ? ತುಕ್ಕಾ ಇತ್ಲೆ ಪಾವ್ವಿಲೆ ಬೈಲಾಕ ಭಾಯ್ರಿ ಘಾಲಚೆ° ಸಮ ನ್ಹ°ಯಿ. ಬೈಲಾಕ ಹೋರನು ಕೊಡ್ಕ್ಯಾ°ತು ಬಾಂದಿ. ದುಸ್ರೆ ಗೊವ್ರ್ಯಾ° ಸಾಂಗಾತಿ ತಾಕಾಯಿ ಪಳೆ. ವಸ!" ಮ್ಹೊಣು ರಾಯಾನ ನ್ಯಾಯು ದಿಲ್ಲೊ.

ಯಜಮಾನಾಕ ರಾಯಾನ ಸಾಂಗಿಲೆ° ಸಮ ದಿಸಲೆ°. ತಾಕ್ಕಾ ಲಜ್ಜ಼ಿ ಕೆಲ್ಲಿ. ಬೈಲಾಕ ಘೇವನು ಘುರಕಡೆ ಚಮಕಲೊ.

45. ಕಾಸೊವು ಆನಿ ಸೊಸೊ

ಎಕ್ಕ ಸೊಶಾಕ ಧಾ°ವಚಾ°ತು ಆಪಣ್ಯಾ ಇತ್ಲೊ ಬಲ ಕೋಣಯಿನಾ ಮಳ್ಳೆಲೆ° ಗರ್ವ ಆಶ್ಶಿಲೆ°. ಸಕ್ಕಡಾ°ಲೆ ಎದ್ರಾಕ ಆಪಣ್ಯಾಲಿ ಶಿಪ್ಪಾರಸ ಕಾತ್ತರ್ತಾಶ್ಶಿಲೊ.

ತೆ° ಆಯಕುನು ಆಯಕುನು ಎಕ್ಕ ಕಾಸವಾಕ ಕಂಟಾಳೊ ಆಯಲೊ. ತಾಣೆ ಸೊಶಾಕ, "ತುಗೆಲಿ ಶಿಪ್ಪಾರಸ ಪೂರಾ ಆಮ್ಗೆಲೆ ಎದ್ರಾಕ ನ್ಹ°ವೇ? ಘೊಡ್ಯಾಲ್ಯಾ ಜಾವೊ° ಚಿತ್ತಲಾಲ್ಯಾ ಜಾವೊ ಉಲ್ಲಯಿ ಪಳವಯಾ°," ಮ್ಹೊಣು ಹಂಗಶಿಲೆ°.

ಸೊಶಾಕ ಆಯಿಲೊ ಕೋಪು. "ತುಕ್ಕಾ ಧಾ°ವಚಾಕ ತ್ರಾಣ ನಾ° ಮ್ಹೊಣು ಮಾಕ್ಕಾ ಹಂಗಶೀತವೇ?" ಮ್ಹೊಣು ಉಲಟಿ ಜವಾಬ ದಿಲ್ಲಿ. "ತೂ°ವೆ° ಮಾಕ್ಕಾ ನಿತ್ರಾಣು ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕ್°ಲಾ°ವೇ? ಪೊಲೊನು ಪೊಡಯಾ°. ಯೊ! ಹಾಂಗಾದಾಕುನು ನ್ಹ°ಯ್ಚೆಲಾಗ್ಗಿ°ತಾ°ಯಿ ಧಾ°ವಯಾ°. ಕೋಣ ಫುಡೆ ಪಾವತಾ ಪಳವಯಾ°." ಕಾಸವಾನ ಬಾಜಿ ಘಾಲ್ಲಿ. ಸೊಸೊ ಜಾಯತ ಮ್ಹಣಾಲೊ.

ದೊಗ್ಗ°ಯಿ ಧಾ°ವಲಿ°ಚಿ. ಸೊಸೊ ಧಣ್ಣುಂತುಲೊ ಬಾಣುಸೊ ಧಾ°ವಲೊ. ಕಾಸೊವು ಹಾಲ್ಲತ ಧೊಲ್ಲತ ಧಾ°ವಲೊ.

ಸುಮಾರ ಧಾ°ವನು ಸೊಸೊ ಖರಸೆಲೊ. "ಕಶಿ°ಯಿ ಕಾಸವಾನ ಹಾ°ಗಾತಾ°ಯಿ ಯೆವಚಾಕ ಸುಮಾರ ವೇಳು ಆಸ್ಸ. ಚಿಕೇ ಆಡ ಸರತಾ°" ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕಲೆ°. ಏಕ ರುಕ್ಕಾ ಪೊಂದಾಕ ನಿದ್ದಲೊ. ತಾಕ್ಕಾ ಲಾಯಕಿ ನೀದ ಪಡಲಿ.

ಸುಮಾರ ವೇಳು ಜಾಲ್ಲೊ. ದೊಳೆ ಸೊಡು°ಕ ಆಳಸಾಯೆನಿ ಸೊಸೊ ಉಟಾಯನಿ. ಕಾಸೊವು ಪಾಯ ತಾಂಡಿತ ತಾಂಡಿತ ನ್ಹ°ಯ್ಚೆಲ್ಲಾಗ್ಗಿ° ವಚುನು ಪಾವಲೊ.

ಥ಼ಯಿ ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ಸೊಶಾಲೊ ಪತ್ತೊ ನಾ಼. ಕಾಸೊವು ಥ಼ಯಿ ಆಶ್ಕಿಲೆ ದುಸ್ರೆ ಮ್ರುಗಾ಼ಕ ಸೊಶಾಲಿ ಆನಿ ಆಪಣ್ಯಾಲಿ ಬಾಜಿ ಖಬರ ಸಾಂಗು಼ಕ ಲಾಗಲೊ. ಸಕ್ಕಡಯಿ ಸೊಶಾಲಿ ವಾಟ ರಾಕ್ಕುನು ರಾಬಲಿ಼ಚಿ.

ನಿದಲಲೆ ಸೊಶಾಕ ಫಕ್ಕನಿ ಜಾಗಿ ಆಯ್ಲಿ. ಸುತ್ತೂ ಪಳಯಲೆ಼. ಕಾಸೊವು ದಿಸ್ಸನಿ. "ಖ಼ಯಿ ಮಾಗ್ಕಿ಼ ಆಸ್ಸಕೀ಼. ಹ್ಹುಂ! ಮೆಗೆಲ್ಯಾ ಬಾಜಿ ಫಾಲತಾ!" ಮ್ಹೊಣು ತಿರಸ್ಕಾರಾರಿ ಹಾ಼ಸಲೊ. ಥ಼ಯಿದಾಕುನು ಪುಟುಪುಟು ಧಾ಼ವಲೊ.

ಧಾ಼ವನು ಧಾ಼ವನು ನ್ಹಿ಼ಯ್ಚೆಲಾಗ್ಗಿ಼ ಪಾವತನಾ......ಅರೆ! ಕಾಸೊವು ಥ಼ಯಿ ರಾಬಲಾ! ಹೆ಼ ಕಶ್ಶಿ಼ ಜಾಲ್ಲೆ಼?

ಕಾಸವಾನ ಸೊಶಾಕ ಪಳವನು ದೊಳೊ ಮಾರನು ತೊಂಡ ಪಾತಲಾಯಲೆ಼. ದುಸ್ರಿ಼ ಮ್ರುಗ಼ "ಛಿ! ಛಿ!" ಮ್ಹೊಣು ಹಾ಼ಸಲಿ಼ಚಿ. ಸೊಶಾಕ ಭಾರಿ ನಾಲಿಶ ಜಾಲ್ಲಿ. "ಛೆ! ಹಾ಼ವೆ಼ ಆಳಸಾಯೆನ ನಿದ್ದೊಚಾಕ ನಜ್ಜ ಆಶ್ಕಿಲೆ಼" ಮ್ಹೊಣು ಚುರಚುರೆಲೊ. ತಾಜ್ಜೆ ಮಾಗ್ಗಿರಿ ತಾಣೆ ಶಿಪ್ಪಾರಸ ಕಾತ್ತೊರಚಿ ಬುದ್ದಿ ಸೊಡಲಿ.

46. ಲಾಂಡ್ಗೊ ಆಯಲೊ ಲಾಂಡ್ಗೊ

ಡಂಗು ಮ್ಹೊಣು ಏಕು ದುರಬಳೊ ಗಾಂವಡೊ ಚಲ್ಲೊ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತೊ ಅನಾಥು. ತಾಕ್ಕಾ ಗಾಂವತುಲೆ ಜಾನಾನಿ ಗೊರ್ವಾಂಕ ಗುಡ್ಯಾರಿ ಆಂಬುಣು ಚರೊನು ಹಾಡಚೆ ಕಾಮ ದಿಲ್ಲೆಲೆ. ಡಂಗುಲೆ ಖಾಣ, ಜೆವಣ, ನ್ಹೆಸಣ, ಗಾಂವಾಂತುಲಿ ಪಳವನು ಘೆತ್ತಲೆಂಚಿ.

ಏಕಪಂತ್ ಹಿಂಡಾಂತುಲೆ ಎಕ್ಕ ಗಾಯೇಕ ಲಾಂಡ್ಯಾನ ಧರನು ಖಾವನು ಪಡಲಿ. ಸಾಂಜೇರಿ ಡಂಗು ಗಾಂವಾಂ ಪಚುನು ಹೀ ಖಬರ ಸಾಂಗುನು ರಡಲೊ. ತೆದನಾ ಜನಾಂನಿ ತಾಕ್ಕಾ ಸಾಂಗಲೆ, "ಡಂಗು, ಆನಿ ಮುಕಾರಿ ಲಾಂಡ್ಯಾನ ಆಯಲ್ಯಾರಿ ತೂಂವೆ ನುತ ಬೈಸುನು ಪಳೊವಚೆ ನ್ಹಂಯಿ. ಆಮ್ಮಿ ತುಕ್ಕಾ ಏಕು ಡಬ್ಬೊ ದಿತ್ತಾಚಿ. ತೊ ಡಬಡಬ ಮಾರತರಿ, 'ಲಾಂಡ್ಗೊ ಆಯಲೊ, ಲಾಂಡ್ಗೊ ಆಯಲೊ' ಮ್ಹೊಣು ತುವೆ ಬೊಬ ಮಾರಕಾ. ಆಮ್ಮಿ ಕೊಯ್ತಿ ಬೊಡ್ಡೊ ಘೇವನು ಯೇವನು ಲಾಂಡ್ಯಾಕ ಮಾರನು ಘಾಲತಾಚಿ." ಡಂಗು ತಾಕ್ಕಾ ಕಬೂಲಿ ಜಾಲ್ಲೊ.

ಡಂಗು ಹೆರದಿವಸು ಒಟ್ಟೆ ಡಬ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಿ, ಗೊರ್ವಾಂಕ ಆಂಬುಣು ಘೇವನು ಗುಡ್ಯಾರಿ ಗೆಲ್ಲೊ. ಮಾತ್ರ ತ್ಯಾ ದಿವಸು ಲಾಂಡ್ಗೊ ಆಯಲೊ ನಾ.

ಥೊಡೆ ದಿಸಾಂನಿ ಡಂಗುಕ ಜನಾಂಕ ಮಾಂಕಡ ಕರಯಾಂವೆ? ಮ್ಹೊಣು ದಿಸಲೆ. ಡಂಗು ಇತ್ತೆಂ ಕರತಾ? ಘಟಿಕತರಿ "ಲಾಂಡ್ಗೊ ಆಯಲೊ! ಲಾಂಡ್ಗೊ!" ಮ್ಹೊಣು ಡಬಡಬ ಡಬ್ಬೊ ವಾಜ್ಜಿತಾ.

ಹಾಗೆಲಿ ಬೊಬ ಆಯಕುನು ಜನ ಬೊಡ್ಡೊ, ಕೊಯ್ತಿ ಘೇವನು ಧಾಂವನು ಯೆತ್ತಾಚಿ. ಲಾಂಡ್ಗೊ ನಾ! "ಮೆಳ್ಯಾರಿ ಹಾಡ್ನಂ ಪುಡ್ಡಿ ಕರನು ಘಾಲನು, ಹಾತಪಾಯ ಕಾತ್ತೊರನು, ಗಾಂವಚೆ ದ್ವಾರಾಕ ತೊರಣ ಬಾಂದು ಯೇತ ಆಶ್ಶಿಲೆ. ಸಗಳೀ ಗಾಯಿ ಪೈರಿ ಗೀಳ್ಳಿವೆ ಪೊಟಾರ್ಯಾನ?" ಮ್ಹೊಣು ಸೊವತರಿ ಜನ ವಾಪಾಸ ವತ್ತಾಚಿ. ಡಂಗುಕ ಹಾಂಸು ಯೆತ್ತಾ. ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ಬುದ್ದಂತಿಕಾಯೇಕ ಆಪಣ್ಯಾಲಿ ಘಾಟಿ ಆಪ್ಪಣಂಚಿ ಥಾತಾರನು ಘೆತ್ತಾ.

ಥೊಡೆ ದಿಸಾಂನಿ ವಾಪಾಸ ಡಂಗುಕ ಜನಾಂಕ ಢೊಂಗಿ ಕರಯಾಂ ಮ್ಹೊಣು ದಿಸತಾ. ವಾಪಾಸ "ಲಾಂಡ್ಗೊ ಆಯಲಾ! ಲಾಂಡ್ಗೊ" ಮ್ಹೊಣು ಡಬಡಬ ಡಬಡಬ ಡಬ್ಬೊ ಮಾರತಾ.

ಕ್ಷಣ ಭಿತ್ತರಿ ಜನ ಬೊಡ್ಡೊ ಕೊಯ್ತಿ ಘೇವನು ಲಾಂಡ್ಯಾನ ಚುಕ್ಕೊನು ಘೆವಚಾಕ ನಜ್ಜ ಮ್ಹೊಣು ಧಾಂವನು ಯೆತ್ತಾಚಿ. ಜಾಲ್ಲಾರಿಯಿ ಲಾಂಡ್ಗೊ ನಾ! ತಾಂಕಾ ಕೋಪು ಯೆತ್ತಾ. ಡಂಗುಚೇರಿ ದುಬಾವುಯಿ ಯೆತ್ತಾ.

"ಪಳೆ, ಖುಶಾಲ ನ್ಹಂಯಿ. ಅನಾವಶ್ಯಕ ಫಟ್ಟಿ ಖೇಳು ಕರನಾಕ್ಕಾ" ಮ್ಹೊಣು ಡಂಗುಕ ತಾಕೀತ ಕರನು

ಜನ ವಾಪಾಸ ಗೆಲ್ಲಿ°. "ಮಾಂಕಡ್°, ಮಾಂಕಡ್°" ಮ್ಹೊಣು ಜನಾ°ಲೆ ಘಾಟಿಮಾಗ್ಗಿ° ಚೇರೆ ಕರನು ಡಂಗು ಪೊಟ ಭರಿ ಹಾ°ಸತಾ.

ಥೊಡೇದಿಸಾನಿ ಬದ ಏಕು ಲಾಂಡ್ಗೊ ಯೆತ್ತಾ. ಲಾಂಡ್ಯಾಕ ಪಳವನು ಡಂಗುಲೆ ಹಾತಾ°ತುಲ್ಯಾನ ಡಬ್ಬೊ ನಿಸರನು ತೊಗ್ಗು ಪಡತಾ. ಡಂಗು ಭೀವನು ಕಾಂಪತಾ. "ಲಾಂಡ್ಗೊ! ಲಾಂಡ್ಗೊ ಆಯಲಾ! ಲಾಂಡ್ಗೊ!" ಮ್ಹೊಣು ಬೊಬ ಮಾರತರಿ ಡಬ್ಬೊ ವೆಂಚುನು ಡಬಡಬ ಮಾರತಾ.

ಡಂಗುಲಿ ಬೊಬ ಜನಾಂಕ ಆಯಕೆತಾ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕೋಣ°ಯಿ ಗುಡ್ಯಾರಿ ಯೇನಾ°ಚಿ. "ಸದ° ಹೊ ಗಾ°ವಡೊ ಘಟಿಕತರಿ ಬೊಬ ಮಾರತಾ ನ್ಹ°ವೆ. ಬೊಬ ಮಾರಚಿ ಆನಿ ಡಬ್ಬೊ ವಾಜ್ಜುಚೆ° ಹಾಕ್ಕಾ ಅಭ್ಯಾಸಾರಿ ಪಡಲಾ°," ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕ್ಕುನು ನುತ ಬಸತಾಚಿ. ಲಾಂಡ್ಗೊ ಯೇವನು ಡಂಗುಕ ಮಾರನು ಖಾವನು ವತ್ತಾ.

(ಲಾಂಡ್ಗೊ - ತೋಳ) (ದುಬಾವು - ಸಂಶಯ)

47. ಗಾಡಗೂಡ್ ದುದ್ದ°

ಎಕ್ಕ ಗುಡ್ಯಾಚೆ ಪೊಂದಾಕ ಏಕ ಸಾನ ಘುರ. ತ್ಯಾ ಘುರಾಂತು ಏಕಿ ಮ್ಹಾಂತಾರಿ ಎಕ್ಲೀಚಿ ಜೀವನ ಕರತಾಲಿ. ಏಕ ದೀಸು ತೀ ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ಧುವೆಥ°ಯಿ ಭಾಯ್ರಿ ಸರತಾ.

ಗುಡ್ಡೊ ಚಡತನಾ ಏಕು ಕೊಲ್ಲೊ ರಾಬಿಲೊ ದಿಸತಾ. "ಮ್ಹಾಂತಾರೆ, ತುಕ್ಕಾ ಹಾ°ವ ಆತ್ತ° ಖಾತ್ತಾ°," ಮ್ಹಣತಾ. ಮ್ಹಾಂತಾರೇಕ ಭೀವನು ಲೋಕ ನಾ.

ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮ್ಹಾಂತಾರೇಲೆ° ಮಾತ್ತೆ° ಘಟ್ಟಿ. ತೀ ಸಾಂಗತಾ, "ಕೊಲ್ಲೆ ಮಾಮ್ಮಾ, ಆತ್ತ° ತು°ವೆ° ಮಾಕ್ಕಾ ಖೆಲ್ಯಾರಿ ತುಕ್ಕಾ ಕಸಲೆ° ಮೆಳತ? ಫಕತ್ ಚರ್ಮ ಆನಿ ಹಾಡ್ಡ°. ಹಾಂಗಾ ಆಯಕ. ಹಾ°ವ ಮೆಗೆಲೆ ಧುವೆಥ°ಯಿ ವಚ್ಚುನು ಪಂದ್ರ ದಿವಸ ರಾಬ್ಬುನು ಯೆತ್ತಾ°. ಥ°ಯಿ ಮಸ್ತ ದುಪ್ತೆ°, ಫಲವಸ್ತು, ಮೊಟ್ಟೆ, ಖಾವನು ಚಿಕೆ ಗುಲಗುಲಿ ಜಾತ್ತಾ°. ವಾಪಾಸ ಯೆತ್ತನಾ ಜಾಯಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತೂ° ಮಾಕ್ಕಾ ಖಾ".

ಕೊಲ್ಯಾಕ ತೀಣೆ ಸಾಂಗಿಲೆ° ಖರೆ° ಮ್ಹೊಣು ದಿಸ್ತಾ. ಮ್ಹಾಂತಾರೇಕ ವಚ್ಯಾಕ ಸೊಡತಾ. "ವಾಂಚ್°ಲಿ°," ಮ್ಹೊಣು ಮ್ಹಾಂತಾರಿ ಧುವೆಥ°ಯಿ ವತ್ತಾ.

ಧುವೆಥ°ಯಿ ಪಂದ್ರ ದಿವಸ ರಾಬತರಿ ವಾಪಾಸ ಭಾಯ್ರ ಸರತನಾ ಮ್ಹಾಂತಾರೇಕ ಕೊಲ್ಯಾಲೊ ಉಡ್ಗಾಸು ಯೆತ್ತಾ. ಧುವೆಲ್ಯಾಗಿ ಹೀ ಖಬರ ಸಾಂಗತಾ.

"ತಾಕ್ಕಾ ಕಸಲ್ಯಾಕ ಭಿತ್ತಾ ಆಮಾ? ರಾಬ!" ಮ್ಹೊಣು ಧೂವ ಮಾಯ್ಸುರ ಆಂಗಣಾಂತು ವತ್ತಾ. ದುದ್ವಾವಾಲ್ಲಿರಿ ಥಾಕುನು ಆಶ್ಶಿಲ್ಯಾಂತು ಹೊಡ ಜೂನ ದುದ್ದೆಂ ಕಾತ್ತರತಾ. ತಾಜ್ಜೆಂ ಹೊಡು ಏಕ ಚಾಕ್ಕೆಂ ಕಾಡತಾ. ಧುವ ಮ್ಹಾಂತಾರೇಕ ದುದ್ವಾಂ ಭಿತ್ತರಿ ಬೊಸೊನು ಚಾಕ್ಕೆಂ ಬಂದ ಕರತಾ.

ಧೂವ "ಆಮಾ! ತೂಂ ಕಾಂಯಿ ಭೀವನಾಕ್ಕಾ. ತೂಂ ಶಾಬೀತೆರಿ ಘುರಕಡೆ ಪಾವತಲಿ," ಮ್ಹೊಣು ದುದ್ದೆಂ ಗಡಗಡಾನು ಸೊಡತಾ.

ದುದ್ವಾಂತು ನಿಪ್ಪಿಲಿ ಮ್ಹಾಂತಾರಿ "ಗಾಡಗೂಡ ದುದ್ದೆಂ, ವಾಟ ಸೋಡಿ ದುದ್ವಾಕ," ಮ್ಹಣತರಿ ಬಸತಾ. ದುದ್ದೆಂ ಮುಕಾರಿ ವತ್ತಾ.

ಘುರಾಲಾಗ್ಗಿ ಯೆತ್ತನಾ ಗುಡ್ಡೊ ಮೆಳತಾ. ಗುಡ್ಯಾರಿ ಕೊಲ್ಲೊ ಮ್ಹಾಂತಾರೇಲಿ ವಾಟ ರಾಕತರಿ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತೆದನಾ ಥಂಯಿ ದುದ್ದೆಂ ಆಯಲೆಂ. "ಗಾಡಗೂಡದುದ್ದೆ ವಾಟ ಸೊಡಿ ದುದ್ದೆಕ.

ಕೊಲ್ಲೊ ದುದ್ವಾಕ ನಿಮ್ಗಿತಾ, "ಅರೆ ದುದ್ವಾ! ತುಕ್ಕಾ ವಾಟ್ಯೇರಿ ಏಕಿ ಮ್ಹಾಂತಾರಿ ಪಳವಚಾಕ ಮೆಳ್ಳಿ ಕಿಂ?" ದುದ್ವಾಂತುಲ್ಯಾನ ಮ್ಹಾಂತಾರಿ ಸಾಂಗತಾ, "ಮಾಕ್ಕಾ ಖಂಚಿಯಿ ಮ್ಹಾಂತಾರಿ ಪಳವಚಾಕ ಮೇಳ್ನಿ. ಉಟಾ, ಉಟಾ, ವಾಟ ಸೋಡಿ. ದುದ್ವಾಕ" ದುದ್ದೆಂ ಕೊಲ್ಯಾಲೆ ಮಾತ್ಯಾವಯಲ್ಯಾನ ಉಡ್ನುನು ವತ್ತಾ.

ಗಾಡುಗುಡು ಗಾಡುಗುಡು ಕರನು ದುದ್ದೆಂ ಗುಡ್ಡೊ ಸಕಲ ದೆಂವತಾ. ಗುಡ್ಯಾಮುಳಾಂತು ಮ್ಹಾಂತಾರೇಲೆಂ ಘುರನ್ನಂವೆಂ? ಘುರಾಚೆ ಹುಂಬ್ರಾಕ ವಚುನು ದುದ್ದೆಂ ಆಡ್ಡಳತಾ. 'ರೊಪ್' ಶಬ್ದು ಜಾವನು ದುದ್ದೆಂ ಭೆತ್ತುನು ವತ್ತಾ. ದುದ್ವಾಂತುಲ್ಯಾನ ಮ್ಹಾಂತಾರಿ ಭಾಯ್ರಿ ಯೆತ್ತಾ. ಬಾಗಿಲ ಕಾಣ್ಣು ಘುರಾಂ ಭಿತ್ತರಿ ವತ್ತಾ.

48. ಮೆಣಾ ಬೈಲು

ಹರೇಕಳಾಲಾಗ್ಗೆ ಹಾಡಿಂತು ಸಾನ ಏಕ ಖೊಂಪೀಂತು ಸಾಂತಪ್ಪು ಆನಿ ಸೀತಾ ಮ್ಹೊಣು ಬಾಮ್ಮಣ ಬಾಯ್ಲಾಂ ಆಶ್ಶಿಲೀಂ. ಸಾಂತಪ್ಪುಕ ಹಾಡಿಂತುಲೆ ರುಕ್ಕಾಂಚೆ ಮೇಣ ಕಾಣ್ಣು ಪೆಂಟಾಂತು ವಿಕಚಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ. ಸೀತು ಚಿಲ್ಲಾಂ ಶ್ಶಿಂವೊನು ಥೊಡೆ ಪುಡ್ಡಿ ಕಾಸ ಒಟ್ಟು ಕರತಾಲಿ. ದೊಗ್ಗಾಂಲೀಯಿ ಜೋಡಿ ತಾಂಕಾ ಥಂಥಯಿಂ ಜಾತ್ತಲಿ.

ಸೀತೆಕ ಕಷ್ಟ, ತಾಪತ್ರಯ ಭೊಗ್ಗುನು ಪುರೊ ಜಾತ್ತಾ. ಏಕ ದಿವಸು ತೀ ಬಾಮ್ನಾಲಾಗಿ ಸಾಂಗತಾ, "ಇತೇಂ, ಮಾಕ್ಕಾ ಏಕು ತಣಾಚೊ ಬೈಲು ಕರನು ದಿತ್ತಾವೇ?"

"ತಣಾಬೈಲು! ಇತ್ಯಾಕ ಗೋ? ಮಾತ್ತೆಂ ಸಮು ಆಸ್ಸ ನ್ನಂವೆಂ ತುಕ್ಕಾ? ಭಿಂಗ್ರಿಶಿ ಉಲ್ಲಯತಾ ಇತ್ತೆಂ?"

ಸಾಂತಪ್ಪುನ ಸೀತುಕ ಭಿಷ್ಟಾಯತಾ.

"ಭಿಂಗ್ರಿ ಗಿಂಗ್ರಿ ಕಾ಼ಯಿ ನಾ. ತಣಾಬೈಲು ಇತ್ಯಾಕ ಮ್ಹೊಣು ಮಾಕ್ಕಾ ಗೊತ್ತಾಸ್ಸ. ತುಮ್ಕಾ಼ ಮಾಗಿರಿ ಸಾಂಗತಾ಼. ಆಸ್ಸೊ಼ ಮ್ಹಣತಾ಼ ಕರನು ದಿಯ್ಯಾ" ಮ್ಹೊಣು ಸೀತು ಲಾಲ್ನೆತಾ.

ಸಾಂತಪ್ಪು ಹೆರದಿವಸು ಏಕು ಚಂದು ತಣಾಬೈಲು ಕರನು ಸೀತುಕ ದಿತ್ತಾ. ಸೀತು ಬೈಲಾಚೆ ಬಗಲೇನ಼ ಆನಿ ಘಾಟಿಕ ಜಾಯತೇ಼ ಮೇಣ ಸಾರಯತಾ. ತೊ ಬೈಲು ಘೇವನು ಹಾಡಿಂತು ವತ್ತಾ. ಬೈಲಾಕ ಎಕ್ಕೆ ರಾಬ್ಬೊನು ತೀ ದೂರ ಬೈಸುನು ಚೀಲ ಶಿ಼ವಯತಾ.

ತೆದನಾ ಏಕಿ ಕಾಳಿ ಕರಡಿ ಬೈಲಾಲಾಗ್ಗಿ ಯೆತ್ತಾ. ಕರಡಿ ಬೈಲಾಕ ನಿಮ್ಗಿತಾ, "ಕೋಣ ತೂ಼!"

"ಹಾ಼ವ ಮೆಣಾ ಬೈಲು"

"ಓ! ವ್ಹಯಿವೆ? ಮೆಗೆಲಿ಼ ಪಾಯ್ಯಾಪಾವಲ಼ ಶಿ಼ಯಾನ ಭೆತಲ್ಯಾ಼ಚಿ. ಕೋಣ ಕೇಡಾ ದೂಕಿ! ಮೇಣ ಸಾರಯಲ್ಯಾರಿ ಊಣೆ ಜಾತ್ತಾ ಮ್ಹೊಣು ಕೋಣ಼ಕೀ಼ ಮ್ಹಣತಾಲ಼. ಥೊಡೆ ಮೇಣ ದಿಶ್ಯಿವೆ? ತುಗೆಲೊ ಉಪಕಾರು ಹಾ಼ವ ವಿಸರನಾ" ಕರಡಿ ನಿಮ್ಗಿತಾ.

ತಣಾಬೈಲು ಉಲ್ಲಯನಾ. "ಮೌನಂ ಸಮ್ಮತಿ ಲಕ್ಷಣಂ" ಮ್ಹೊಣು ಕರಡಿ ನಾಂಕುಟ ಭಾಯ್ರಿ ಘಾಲನು ಬೈಲಾಘಾಟಿಚೆ಼ ಮೇಣ ಘುರಪಿತಾ. ಛೆ! ಕರಡಿ ಬೈಲಾಘಾಟಿಕ ಚಾಬ್ಬುನು ಬಸತಾ. ಇತ್ತೆ಼ ಕೆಲ್ಯಾರಿಯಿ ಸೊಡವಾಚಾಕ ಜಾಯನಾ. ಬೈಲು ಕರಡಿ ಸಮೇತ ಘುರಕಡೆ ವತ್ತಾ.

ಸೀತು ದೂರದಾಕ್ಕುನು ಹೆ಼ ಪುರಾಯಿ ಪಳಯತಾಲಿ. ತೀವಯಿ ಬೈಲಾ ಮಾಗ್ಗೀಚಿ ಘುರಕಡೆ ವತ್ತಾ. ಸೀತು ಸಾಂತಪ್ಪುಕ ಆಪ್ಪಯತಾ. ದೊಗ್ಗ಼ಯಿ ಮೇಳನು ಕರಡಿಕ ತಾಂಡುನು ಕಾಣ್ಣು ಘೂಡಾಂತು ಘಾಲತಾಚಿ.

ಹೆರದಿವಸು ವಾಪಾಸ ಸೀತು ತಶೀ಼ಚಿ ಬೈಲಾಕ ಹಾಡಿಂತು ಹೊರನು ಬಾಂದಿತಾ. ಆಪ್ಪಣ ದೂರ ವಚುನು ಬಸತಾ.

ತ್ಯಾ ದಿವಸು ಏಕು ಕೊಲ್ಲೊ ಯೆತ್ತಾ. ಬೈಲಾ ಪಳವನು, "ಕೋಣ ತೂ಼!" ಮ್ಹೊಣು ನಿಮ್ಗಿತಾ.

"ಹಾ಼ವ ಮೆಣಾ ಬೈಲು"

"ಓ! ವ್ಹಯಿವೇ? ಸುಣ್ಯಾನಿ ಮೆಗೆಲಿ ಘಾಟಿ ಬುರ್ಗುನು ಪಿನ್ನುನು ಘಾಲ್ಯಾ. ಥೊಡೆ ಮೆಣ ಘಾಟಿಕ ಲಾವ್ಪ಼ವೇ಼? ತುಗೆಲೊ ಉಪಕಾರು ವಿಸರನಾ" ಕೊಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣತಾ.

ಬೈಲು ಉಲ್ಲಯನಾ. ಕೊಲ್ಲೊ ಮೇಣಾಕ ತೊಂಡ ಘಾಲತಾ. ಛೆ! ಚಾಬಲ಼ ಮೇಣ ತೊಂಡಾಕ ! ತಾಂಡು಼ಕ ಯೆತ್ತವೆ? ಬೊಬ ಮಾರಯಾ಼ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ತೊಂಡಾ ಮೇಣ! ಕರ್ಮಾಧೀನ! ಕೊಲ್ಲೊ ಹಾತಪಾಯ ಧಾಡಾಯತಾ. ಪ್ರಯೋಜನ ನಾ. ಬೈಲು ಕೊಲ್ಯಾ ಘೇವನು ಘುರಕಡೆ ವತ್ತಾ. ಸೀತುಯಿ ಬೈಲಾ ಮಾಗ್ಗೀ ಘುರಕಡೆ ವತ್ತಾ. ಸಾಂತಪ್ಪು ಆನಿ ಸೀತು ಕೊಲ್ಯಾಕ ತಾಂಡುನು ಘೂಡಾಂತು ಘಾಲತಾಚಿ.

ಹೆರದಿವಸು ತಶೀಂಚಿ ಏಕು ಸೊಸೊ ತಾಂಕಾ ಮೇಣಾ ಚಾಬ್ಬುನು ಮೆಳತಾ. ತಾಕಾಯಿ ಘುಡಾಂತು ಘಾಲತಾಚಿ. ಆತ್ತ್ ತಾಂಗೆಲ್ಯಾಗಿ ತೀನಿ ತರಾಂಚಿ ಮ್ಯಗ್ ಒಟ್ಟು ಜಾಲ್ಲಿಂಚಿ.

ಸಾಂತಪ್ಪು ಘುಡಾಚೆ ಎದ್ರಾಕ ಬೈಸುನು ಪೆಸಕಾತಿ ಪಾಜ್ಜಿತಾ. "ಇತ್ಯಾಕ ಮಾಮ್ಮಾ ಪೆಸಕಾತಿ ಪಾಜ್ಜಿತಾ?" ಮ್ಹೊಣು ಕರಡಿ ಭೀವನು ಭೀವನು ನಿಮ್ಗಿತಾ.

"ತುಗೆಲೆ ಚರ್ಮಾನ ಏಕು ಕೋಟು ಕರಕಾ ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕಲಾಂ." ಸಾಂತಪ್ಪು ಜವಾಬ ದಿತ್ತಾ.

"ತಶ್ಶಿ ಕರನಾಕ್ಕಾ ಮಾಮ್ಮಾ! ದಮ್ಮಯ್ಯಾ! ಮಾಕ್ಕಾ ಸೋಡಿ. ಹಾಂವ ತುಕ್ಕಾ ಜಾಯತೊ ಮ್ಹೊವು ಹಾಣು ದಿತ್ತಾಂ." ಕರಡಿ ದಮ್ಮಯ್ಯ ಘಾಲತಾ. "ಜಾಯತ, ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಘಟ್ಟಿ ಗಿಟ್ಟಿ ಮಾರಲ್ಯಾರಿ ಮೆಜ್ಜಾ ಇತ್ಲೊ ವ್ಯಾಟು ಕೋಣೆಂಯಿ ನಾ. ಗೊತ್ತು ಆಸ್ಸೊ!" ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂತಪ್ಪು ಕರಡೀಕ ಭಾಯ್ರಿ ಸೊಡತಾ.

ಸಾಂತಪ್ಪು ವಾಪಾಸ ಪೆಸಕಾತಿ ಪಾಜ್ಜಿತಾ. ತೆದನಾ ಕೊಲ್ಲೊ, "ಇತ್ಯಾಕ ಮಾಮ್ಮಾ ಪೆಸಕಾತಿ ಪಾಜ್ಜಿತಾ?" ಮ್ಹೊಣು ನಿಮ್ಗಿತಾ. "ತುಗೆಲೆ ಚರ್ಮಾನ ಏಕಿ ಟೊಪ್ಪಿ ಕರಕಾ ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕಲಾಂ", ಸಾಂತಪ್ಪು ಸಾಂಗತಾ.

"ತಶ್ಶಿ ಕರನಾಕಾ ಮಾಮ್ಮಾ! ಮಾಕ್ಕಾ ಸೋಡಿ. ಹಾಂವ ತುಕ್ಕಾ ಜಾಯತಿ ಕುಂಕಡ್ ಹಾಣು ದಿತ್ತಾಂ." ಕೊಲ್ಲೊ ಲಾಲ್ಲೆತಾ.

"ಕುಂಕಡ್! ಜಾಯತ. ಘಟ್ಟಿ ಮಾರಲ್ಯಾರಿ ಪಳೊವನು ಘೆತ್ತಾಂ" ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂತಪ್ಪು ಕೊಲ್ಯಾಕ ಸೊಡತಾ.

ಆತ್ತ್ ವರಲೊ ಸೊಸೊ ಮಾತ್ರ. ತಾಕ್ಕಾ ಸಾಂತಪ್ಪುನ ಪೆಸಕಾತಿ ಪಾಜ್ಜಿತನಾ ಭೆಂಯ ಕರತಾ. "ಮಾಕಾಯಿ ಸೊಡಿ. ಹಾಂವ ಮಾಂಯೇಕ ಕಾನ್ನಾಕುಟಿಕ, ರಿಬ್ಬಿನ, ಮಣಯಾಂ ಸೋರು, ಕಾಂಕಣ, ಮುದ್ದಿ, ಸುತ್ತುಂಗುಲ ಹಾಣ್ಣು ದಿತ್ತಾ."

ತೆಂ ಆಯಕುನು ಸೀತುಲೆ ಕಾನ ನೀಟ ಜಾತ್ತಾಚಿ. "ಕಾನ್ನಾ ಕುಟಿಕ! ಮುದ್ದಿ! ಸುತ್ತುಂಗುಲ!" ಸೀತು ಸಾಂತಪ್ಪು ಲಾಗ್ಗಿ ಲಾಲ್ಲೆನು ಸೊಶಾ ಸೊಡವಾಯತಾ. ಸೊಸೊ ಧಾಂವತಾ.

ಹೆರದೀಸು ಫಾಲ್ಲೆಂ ಜಾತ್ತನಾ ತಾಂಕಾಂ ಕೋಣೆಂಕಿ ಬಾಗಿಲ ಮಾರಲಲೊ ಶಬ್ದು ಆಯಕೆತಾ. ಸಾಂತಪ್ಪು ಉಟಾನು ವಚುನು ಬಾಗಿಲ ಉದಾರೆಂ ಕರತಾ. ಕೋಣ? ಕರಡಿ! ಮ್ಹೊವಾ ಭರಣಿ ಘೇವನು ರಾಬಲ್ಯಾ. ಸಾಂತಪ್ಪುಕ ಖುಶೀ ಜಾತ್ತಾ. ಮ್ಹೊವಾ ಭರಣಿ ಘೇವನು ಭಿತ್ತರಿ ವತ್ತಾ.

ದಾಂತ ಘಾಶಿತಾಂ ಮ್ಹಣತನಾ ವಾಪಾಸ ಬಾಗಲಾ ಶಬ್ದು ಆಯಕೆತಾ. ವಚುನು ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ಕೋಣ? ಕೊಲ್ಲೊ! ಕುಂಕಡಾಂ ಹಿಂಡು ಘೇವನು ಆಯಲಾ. ಸಾಂತಪ್ಪುಕ ಖುಶಿ ಜಾತ್ತಾ. ಕುಂಕಡಾಂಕ ಭಿತ್ತರಿ ಘೇವನು ವತ್ತಾ.

ನ್ಹಾವಚಾಕ ವತ್ತಾಂ ಮ್ಹಣತನಾ ವಾಪಾಸ ಬಾಗಲಾ ಶಬ್ದು ಆಯಕೆತಾ. ವಚುನು ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ಕೋಣ? ಸೊಸೊ! ಏಕ ಜಂಬಿಲ ಭರಿ ರಿಬ್ಬನ, ಕಾಂಕಣ, ಮುದ್ದಿ, ಸುತ್ತುಂಗುಲ, ಕಾನ್ನಾ ಕುಟಕ್ ಆಹಾ ಹಾ ಹಾ !

ಘೇವನು ಆಯಲಾ. ಸಾಂತಪ್ಪುಕ ಖುಶಿ ಜಾತ್ತಾ. ಜಂಬಿಲ ಸೀತುಕ ದಿತ್ತಾ. ಸೀತೂಲ್ ತೊಂಡ ನಗ್ ಪಳವನು ಘರಕಟಿ ಗೆರ್‍ಶಿಶ್ ಜಾತ್ತಾ.

ತಾಜ್ಜೆ ಮಾಗ್ಗಿರಿ ತಾನ್ನಿ ತೊ ಮ್ಹೋವು, ಕುಂಕಡ್ ಆನಿ ಯೆದ್ ನಗ ವಿಕ್ಕುನು ಏಕಿ ಬೈಲಾಗಾಡಿ ಘೆತ್ತಾಚಿ. ತೀ ಗಾಡಿ ಭಾಡೆಕ ಘಾಲತಾಚಿ. ದುಡ್ಡು ಕರತಾಚಿ. ಮೇಣಾ ಧಂದೊ ಸೊಡತಾಚಿ. ಮೆಣಾ ಬೈಲಾಕ ಘರಾಚೆ ಭಾಯ್ರಿ ಬಾಂದಿತಾಚಿ. ವತ್ತಾಕ ಮೇಣ ಕರಗುನು ಪಾತ್ತ್ರಳ ಜಾವನು ವತ್ತಾ. ಸಾಂತಪ್ಪು ಆನಿ ಸೀತು ದುಡ್ವಾಳ ಜಾವನು ಸುಖಾನ ಜೀವನ ಕರತಾಚಿ.

49. ರಾಮುಲಿ ಕಾಡ್ಡಿ

ರಾಮು ಏಕು ಎಕ್ಕಾ ಕ್ಲಾಸಾಚೊ ಸಾನು ಚಲ್ಲೊ. ತಾಣೆ ಸ್ಕೂಲಾ ವತ್ತನಾ ಸದ್ಯಿ ಏಕು ಕಾಡ್ಯೆ ಕುಡ್ಕೊ ಹಾತಾಂತು ಧರನು ವಚ್ಚೆಂ.

ಸ್ಕೂಲಾ ವಾಟ್ಕೇರಿ ಏಕಿ ಖಣಿ. ತ್ಯಾ ಖಣ್ಯೆ ಬರೀನ ಗುಬ್ಬಿ, ಮಣಿ, ಫುಗ್ಗೊ ತಗಡಾ ಕುಡ್ಕೆ, ಬಣ್ಣಾ ಚೊಕಾ ಕುಡ್ಕೆ, ಬಾಟ್ಲಿ ಅಶ್ಶಿಂ ಕಾಂಯಿ ನ್ಹಂಯಿ ಕಾಂಯಿ ರಾಮುಕ ಮೆಳತಾಲ್. ತೆ ವೆಂಚುನು ಸ್ಕೂಲಾ ಹೊರನು ಸಂಗವಡಿಂಕ ವಾಂಟುನು ತಾಣೆ ಖೆಳಚೆ.

ಏಕದೀಸು ರಾಮೂನ ಸ್ಕೂಲಾವತ್ತನಾ ಜೋರು ಪಾವ್ಸು ಮಾರಲೊ. ಪಾವ್ಸು ರಾಬತರಿ ಗೆಲ್ಯಾರಿ ಸೈ ಮ್ಹೊಣು ರಾಮು ದುಸ್ರೆ ವಾಟ್ಟೇನ ಚಮಕಲೊ.

ತ್ಯಾ ವಾಟೇರಿ ಏಕಿ ಉದಕಾ ಝುರಿ, ತಾಜ್ಜೆ ವಯಲ್ಯಾನ ಏಕು ಸಾನು ಸಾಂಕೊವು ರಾಮೂಕ ದಿಸಲೊ. ಸಾಂಕೆವಾರಿ ರಾಬ್ಬುನು ಹೊಳಚೆ ಉದ್ಕಾಕ ಗಮ್ಮತೇರಿ ಪಳೊವಯಾಂ ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂಕೆವಾಲಾಗ್ಗಿ ಧಾಂವಲೊ.

ಸಾಂಕೆವಾಲಾಗ್ಗಿಂ ಯೆತ್ತನಾ ರಾಮುಕ ಪಾಯ್ಯಾಕ ಘಾತ್ತೋರು ಆಡ್ಡಲೊ. ಫಕ್ಕನಿ ಹಾತಾಂತು ಧರಲಲೊ ಕಾಡ್ಯೆ ಕುಡ್ಕೊ ಹೊಳಚೆ ಉದಕಾಂತು ಪೊರ ಗೆಲ್ಲೊ. ರಾಮು ಹೊಡಾನ ರಡಲೊ.

ರಾಮುನ ರಡಲ್‌ಲೆ ಆಯಕುನು ಥಂಯಿ ಏಕ ಪಾಕ್ಕಾ ಮೂಂಯೆ ಪೀಲ ಆಯಲೆ. "ಇತ್ಯಾಕ ರಡತಾ? ಕೋಣ ತೂಂ?" ಮುಂಯೆಪಿಲ್ಲಾನ ನಿಮ್ಗಿಲೆ.

"ಹಾಂವ ರಾಮು. ಮೆಗೆಲೊ ಕಾಡ್ಯೆ ಕುಡ್ಕೊ ಉದಕಾಂತು ಪಡಲಾ. ಕಾಡ್ಡಿ ವ್ಹರನಾಶಿ ಸ್ಕೂಲಾ ಗೆಲ್ಯಾರಿ ಮಾಸ್ಟರ್ನಿ ಭಿಷ್ಟಾಯತಾ. ಊಂ... ಊಂ... ಊಂ." ರಾಮುನ ರಡ್ತ ರಡ್ತರಿ ಸಾಂಗಲೆ.

"ಯೊ. ಮೆಗೆಲೆ ಘರಕಡೆ ವಚ್ಚಾಂ. ಆಮ್ಗೆಥಂಯಿ ಮಸ್ತಿ ಕಾಡ್ಡಿ ಆಸ್ಸ. ಮೆಗೆಲೊ ಆನು ತುಕ್ಕಾ ಕಾಡ್ಡಿ

ದಿತ್ತಾ," ಮ್ಹೊಣು ಮುಂ಼ಯೆ ಪಿಲ್ಲಾನ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ.

"ತುಮ್ಗೆಲೆಂ ಘುರ ಖಂ಼ಯಿ?" ರಾಮುನ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ. "ಮೆಗೆಲೆಂ ಘುರ ಹಾಂಗಾಚಿ. ಪಣಸಾ ರುಕ್ಕಾ ಮುಳಾಂ಼ತು. ತೂಂ ಮೆಗೆಲೆ ಘಾಟ್ಟರಿ ಬೈಸ. ಕಾಂ಼ಯಿ ಭಂ಼ಯ ನಾ, ಯೊ" ಮುಂಯ್ಯೆ ಪಿಲ್ಲಾನ ರಾಮುಕ ಆಪ್ಪಯಲೊ.

ರಾಮು ಹಳೂ ಮುಂ಼ಯೆ ಪಿಲ್ಲಾಲೆ ಘಾಟ್ಟರಿ ಬಸಲೊ. ಮುಂ಼ಯೆ ಪಿಲ್ಲಾನ ಹಳೂ ಉಬ್ಬುನು ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ಘುರಾಲಾಗ್ಗಿ ರಾಮೂಕ ದೆಂ಼ವಯಲೊ. ಮೂಂ಼ಯೆ ಪಿಲ್ಲಾಲೊ ಆನು ಘುರಾಬಾಗಲಾಂತುಂ ರಾಬ್ಬುನು ಆಶ್ಶಿಲೊ. "ಹೊ ಚಲ್ಲೊ ಕೋಣ?" ಮ್ಹೊಣು ತಾಣೆ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ.

"ಆನಾ! ಹೊ ರಾಮು. ಹಾಗೆಲಿ ಕಾಡ್ನಿ ಪೋರಗೆಲ್ಲಿ ಮ್ಹೊಣು ರಡತಾಲೊ. ಹಾಂ಼ವೆಂ ತಾಕ್ಕಾ ತುಗೆಲ್ಯಾ ಥಾವನು ಕಾಡ್ನಿ ಘೆವ್ವೊನು ದಿತ್ತಾಂ ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂಗುನು ಆಪ್ಪೊನು ಹಾಡಲಾ," ಪಿಲ್ಲಾನ ಸಾಂಗಲೆಂ.

"ಯೊ ರಾಮು ಆಮ್ಗೆಲೆ ಉಗ್ರಾಣಾಂತು ಜಾಯಿ ಜಾಲ್ಲೆಲಿ ಕಾಡ್ನಿ ಆಸ್ಸ. ದುಸ್ರೆ ಕಸಲೆಂ಼ಯಿ ಜಾಯಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತೆಂ಼ವಯಿಂ ಕಾಡಿ," ಮ್ಹೊಣು ಮುಂ಼ಯೆ ಪಿಲ್ಲಾಲೆ ಆನ್ನಾನ ರಾಮುಕ ಉಗ್ರಾಣಾ ಆಪ್ಪೊನು ವ್ಹೆಲ್ಲೊ.

ಉಗ್ರಾಣ ಪಳೊವನು ರಾಮುಕ ಗುಜರಿ ಸಾಂತೇಕ ಆಯಲ್ಯಾ ಇತ್ತಿ ಖುಶಿ ಜಾಲ್ಲಿ. ಉಗ್ರಾಣಾಂತುಂ ಕಸಲೆಂ ನಾ? ಮೊರಾಪಾಕ್ಕಂ, ಶಂಖ, ಬಣ್ಣಾ ಮಣ್ಯೊ, ತಗಡಾ ಪಿಂಪಿರ್ಯೊ, ಬಿಗಿಲ, ದಾಂತೊಣ್ಯೊ, ಫುಲ್ಲಾ ಕ್ಲಿಪ್ಪ್ಸ್, ಪೌಡರಾ ಕಂಕಡಿ, ಬಣ್ಣಾ ಕನ್ನಡಕ! ರಾಮುನ ಜಾಯಿ ಜಾಲ್ಲೆಲೆಂ ಕಾಣ್ಣು ಚಿಲ್ಲಾಂ ಚೆಪಲೆಂ.

ಉಗ್ರಾಣಾ ಮಾಂಚ್ಯೇರಿ ರಾಮೂಕ ಜೋಡಿ ನಳ್ಯೊ ಪಳವಚಾಕ ಮೆಳ್ಯೊ. ನಳ್ಯೊ ದೊಳೆ ಲಾಗ್ಗಿ ಧರಲೆಂ. ಅರೆ! ರಾಮೂಕ ತಾಗೆಲೆಂ ಸ್ಕೂಲ ದಿಸಲೆಂ! ಮಾಸ್ಟರ್ನಿ ಸ್ಕೂಲಾ ಜಗಲೇರಿ ಹಾತಾಂ಼ತು ಪುಟ್ರೋಲು ಧರನು ಹೆತಾಂ ತೆತಾಂ ವತ್ತಾಶಿಲಿ.

ರಾಮುನ, "ಮಾಸ್ಟರ್ನಿ" ಮ್ಹೊಣು ಹೊಡಾನ ಆಪ್ಪಯಲೆಂ. ಮಾಸ್ಟರ್ನಿಕ ಆಯ್ಕಿಪಣಿ. ತೀ ದೂರ ಆಶ್ಶಿಲಿ. ರಾಮುಕ ಲಾಗ್ಗಿಂ ಆಸಲ್ಯಾವರಿ ದಿಸಲಿ. ಕಾರಣ ಹಾತಾಂ಼ತು ಆಶ್ಶಿಲೆ ನಳ್ಯೊ! ಕಸಲೆ ನಳ್ಯೊ ಆಬಾ ? ಹಾಂ! ತೀ ದೂರಬಿಣ! ದೂರ ಆಶ್ಶಿಲೆಂ ಲಾಗ್ಗಿ ದಿಸಚೆಂ!

ಮಾಸ್ಟರ್ನಿಕ ಪಳಯತನಾ ರಾಮೂಕ ಸ್ಕೂಲಾ ಯೆಚ್ಚನಾ ಜಾಲ್ಲಿ. ಕಾಡ್ನಿ ಉಡಗಾಸಾ ಆಯಲಿ. ಇತ್ಲೊ ಸಾಮಾನು ವೆಂಚಿತನಾಂ಼ಯಿ ತಾಕ್ಕಾ ತಾಂತು ಕಾಡ್ನಿ ಮೇಳ್ನಿ ಆಶ್ಶಿಲಿ. ಕಾಡ್ನಿನಾತ್ತಿಲೆಂ ಸ್ಕೂಲಾ ಗೆಲ್ಯಾರಿ ಮಾಸ್ಟರ್ನಿ ಭಿಷ್ಪಾಯತಾ. ಕಸಲೆಂ ಕರಚೆಂ? ರಾಮುಕ ರಣ್ಣೆಂ ಆಯಲೆಂ.

ಮುಂ಼ಯ್ಯೆ ಪಿಲ್ಲಾಲೆ ಆನ್ನಾನ ಘುರಾಂ ಭಿತ್ತರಿ ವಚುನು ತಾಂಗೆಲಿ ಲಾಟ್ಟೊಣಿ ಹಾಣು ರಾಮುಕ ದಿಲ್ಲಿ. ತಾಂಗೆಲಿ ಲಾಟ್ಟೊಣಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಕಸಲೆಂ? ರಾಮುಲೆ ಕಾಡ್ಯೆಯದ್ದಿಂ ಏಕಿ ಕಾಡ್ನಿ! ರಾಮುಕ ಖುಶಿ ಜಾಲ್ಲಿ.

ತೊ ವಾಪಾಸ ಮುಂ಼ಯೆ ಪಿಲ್ಲಾಲೆ ಘಾಟರಿ ಬೈಸುನು ಆಯಲೊ. ಮುಂ಼ಯೆನ ತಾಕ್ಕಾ ಸ್ಕೂಲಾ ಜಗಲ್ಯೇರಿ ದೆಂ಼ವಯಲೊ. "ರಾಮು ಆಯಲೊ! ರಾಮು ಆಯಲೊ!" ಮ್ಹಣತರಿ ದೊಸ್ತಿಚೆಂ ಧಾಂ಼ವನು ಆಯಲಿಂ಼ಚಿ. ರಾಮುನ,

ಹಾಡಲೆಲೆ಼ ಬಿಡ್ಕಿ ಬಿಜಾರ ಸಕಡಾ಼ಕ ವಾಂಟಲೆ಼. ರಾಮುಲಿ ಕಾಣಿ ಆಯಕುನು ಚೆರ್ಡುವಾ಼ಕ ಸಂತೋಷು ಜಾಲ್ಲೊ.

50. ಕೊಲ್ಯಾಲೆ಼ ಕುಟುಂಬ

ಎಕ್ಕ ಗಾ಼ವಾ಼ತು ನರಸಣ್ಣಾ ಮ್ಹೊಣು ಏಕು ಆಳಸೊ ಮನೀಶು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತಾಣೆ ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ಶೆತಾಂತು ಶೇತ ವೊವಚೆ ಆಳಸಾಯೆಕ ಶೇತ ಖಾಲಿ ಸೊಡಲೆಲೆ. ಶೇತಾ ಮೆರೇರಿ ಮಾಡ್ಡ ವೊವುನು ವಾ಼ವ್ಪ ನಾತ್ತಿಲೆ಼ ಆರಾಮ ಕರತಾಶ್ಶಿಲೊ. ಶೆತಾಂತು ಭರಿ ತಣ ವಾಡ್ಡುನು ಬಲೆ಼ ಮಾಂಡಲೆ಼.

ತ್ಯಾ ಬಲ್ಯಾಂತು ಏಕು ಕೊಲ್ಲೊ ಆಪಣ್ಯಾಲೊ ಸಂಸಾರು ಮಾಂಡೊನು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ಕೊಲ್ಯಾಕ ಚಾರಿ ಪಿಲ್ಲ಼. ತೀ಼ ಗಮ್ಮತಾಯೇರಿ ಬಲ್ಯಾಂತು ಖೆಳತಾಲಿ಼.

ಏಕದೀಸು ನರಸಣ್ಣಾಕ ಶೇತ ಪೂಟಕರಯಾ಼ ಮ್ಹೊಣು ದಿಸಲೆ಼. ಶೆತಾಲ್ಯಾ ರಾಬ್ಬುನು "ರಾಬ! ಕೊಯ್ತಿ ಹಾಡತಾ಼," ಮ್ಹೊಣು ಘುರಕಡೆ ಗೆಲ್ಲೊ.

ನರಸಣ್ಣಾನ ಕೊಯ್ತಿ ಹಾಡತಾ಼ ಮ್ಹಳ್ಳೆಲೆ಼ ಕೊಲ್ಯಾಪಿಲ್ಲಾ಼ನಿ಼ ಆಯಕಲೆ಼. ತಾನ್ನಿ ಧಾ಼ವನು ವಚುನು ಕೊಲ್ಲಿಣಿಕ ಪೊಟೊನು ಧರನು, "ಆಮಾ! ಆಮ್ಮಿ ಹಾಂಗಾದಾಕುನು ವಚ್ಯಾ಼ಸಿ ತೊ ನರಸಣ್ಣಾ ಬಲೆ಼ ಕಾತ್ತೊ಼ರೂ಼ಕ ಕೊಯ್ತಿ ಹಾಡು಼ಕ ಗೆಲ್ಲಾ. ಬಲೆ಼ ಕಾತ್ತರ್ತನಾ ಆಮ್ಯಾಕ ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ಕಸಲೆ಼ ಕರಚೆ಼ ಆಮಾ!" ಮ್ಹೊಣು ರಡಲಿ಼ಚಿ.

"ರೋಣ್ಣಾಕ್ಯಾಚಿ ಮೆಗೆಲೆ ಭಾಂಗರಾನೊ ! ಕಾ಼ಯಿ ಭೆ಼ಯ ನಾ! ತೊ ಬಿಣಿ ವಗ್ಗಿಸರಾ ಯೇನಾ" ಮ್ಹೊಣು ಕೊಲ್ಲಿಣಿನ ಪಿಲ್ಲಾಂಕ ಸಮಾಧಾನ ಸಾಂಗಲೆ಼.

ಸುಮಾರ ದಿಸಾ಼ನಿ ನರಸಣ್ಣಾ ಕೊಯ್ತಿ ಘೇವನು ಆಯಲೊ. ತಣ ಕಾತ್ತೊ಼ರೂ಼ಕ ಪಳಯಲೆ಼. ಜಾಯನಿ. ಭಾರಿ ತ್ರಾಸು ಜಾಲ್ಲೊ. "ಹ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ ಕೊಯ್ತಿ ನ್ಹ಼ಯಿ. ಖೊರೆ಼ ಸಮ. ಖೊರೆ಼ ಹಾಡತಾ಼", ಮ್ಹೊಣು ಥ಼ಯಿ ದಾಕುನು ಗೆಲ್ಲೊ.

ಕೊಲ್ಯಾ ಪಿಲ್ಲ಼ ನರಸಣ್ಣಾಲಿ಼ ಉತರ಼ ಆಯಲಿ಼ಚಿ. ಭೀವನು ಧಾ಼ವನು ವಚುನು ಆವಸುಲೆ ಮ್ಹಾರ್ಯಾ಼ತು ಬಸಲಿ಼ಚಿ. "ಆಮಾ! ತೊ ಖೊರೆ಼ ಹಾಡತಾ಼ ಮ್ಹೊಣು ಗೆಲ್ಲಾ. ಆಮ್ಮಿ ಹಾಂಗಾ ದಾಕುನು ವಚ್ಯಾ಼ಸಿ" ಪಿಲ್ಲಾನಿ ಸಾಂಗಲೆ಼.

"ಕಾ಼ಯಿ ಭೀವನಾಕಾ ಬಾಳಾ, ತೊ ಬಿಣಿ ವಗ್ಗಿಸರಾ ಯೇನಾ" ಮ್ಹೊಣು ಕೊಲ್ಲಿಣಿನ ಪಿಲ್ಲಾಂಕ ಧೈರ್ಯ ದಿಲೆ಼.

ದೋನಿ ಮ್ಹೆನ್ಯಾನಿ ನರಸಣ್ಣಾ ಖೋರೆ ಘೇವನು ಆಯಲೊ. ಗರಗರಿ ವಾಡ್ಡಿಲೆ ತಣ ಖೊರೆನ ತಾಸುಕ ಜಾತ್ತವೆ? "ಹೂಂ! ಆನಿ ಹ್ಯಾ ತಣಾಂಕ ಉಜ್ಜೊ ದಿವಚೊ ಬರೆ, ಉಜ್ವಾ ಪೇಟ ಹಾಡತಾ" ಮ್ಹೊಣು ತೊ ಘುರಕಡೆ ಗೆಲ್ಲೊ.

ಪಿಲ್ಲಿ ಧಾವನು ವಚುನು ಆವಸುಲ್ಯಾಗಿ "ಆಮಾ! ಆಮಾ! ತೊ ಉಜ್ವಾಪೇಟ ಹಾಡತಾ ಮ್ಹೊಣು ಗೆಲ್ಲಾ" ಮ್ಹಣಾಲಿ. ಕೊಲ್ಲಿಣಿ ತೆ ಆಯಕುನು ಭೀವನು ಆಕ್ಕುಳ ಪಿಕ್ಕುಳ ಜಾಲ್ಲಿ. ಗಡಬಡೇನ ಪಿಲ್ಲಾಂಕ ಹಾಂಡಿಕ ಮಾರಲೆ. ಆನಿ ಮ್ಹಣಾಲಿ, "ಆಜಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತೊ ಖಂಡಿತ ವಗ್ಗಿ ಯೆತ್ತಾ. ತಣಾಕ ಉಜ್ಜೊ ದಿವಚೊ ಆಶ್ಶಿಲ್ಯಾ ಭಿತ್ತರಿ ಸರಳ ಕಾಮ. ಯೆಯ್ಯಾ! ವಚ್ಚಾ ಆಮ್ಮಿ," ಕೊಲ್ಲಿಣಿ ಪಿಲ್ಲಾಂಕ ಹಾಂಡಿರಿ ಖಾಕ್ಯಾಂತು ಲಾಂಬೊನು ಫದ್ರಾಡ ಜಾಲ್ಲಿ.

51. ಟೋಪೀವಾಲಾ ಆನಿ ಮಾಂಕಡ್

ವೈಶಾಖಾದಿವಸ ತೆ. ಝುಳ ಝುಳ ವತ್ತ ತಾಪತಾತಿ. ವತ್ತಾ ಭೋರು. ಎಕ್ಲೊ ಟೋಪೀವಾಲಾ ಕುಂದಾಪುರಾ ಸಾಂತೇಕ ಮ್ಹೊಣು ಭಾಯ್ರಿ ಸರತಾ. ಟೊಪ್ಪೆ ಪೊಟ್ಲಿ ಮಾತ್ಯಾರಿ ದವರನು ಪಾಯ್ಯಾಂಕ ವ್ಹಾಣೊ ಶಿರಕಾನು ಚಾರುಂಕ್ ಚಾರುಂಕ್ ಶಬ್ದು ಕರನು ಪಾಯು ತಾಂಡಿತರಿ ವತ್ತಾ. ವೇಳು ಚಡಲೆಲೆ ತಶೀಂಚಿ ವತ ತಾಪ್ಪುನು ಯೆತ್ತಾ. ತಾಕ್ಕಾ ಆಯಾಸು ಜಾವನು ಏಕ ರುಕ್ಕಾ ಪೊಂದಾಕ ಬಸತಾ.

ಥಂಯಿ ಸಾವಟ ಆಶ್ಶಿಲೆ. ಥಂಡವಾರೆ ಖೆಳತಲೆ. ತೊ ಪೊಟ್ಲಿ ಬರಿನ ದವರನು ರುಕ್ಕಾಕ ವರಗತಾ. ವತ್ತಾ ಭಾರಾಕ ತಾಕ್ಕಾ ಥಂಯೀಂಚಿ ದೊಳೆ ಲಾಗತಾ.

ತ್ಯಾ ರುಕ್ಕಾವಯ್ರಿ ಮಸ್ತ ಮಾಂಕಡ್ ಆಶ್ಶಿಲೀಂಚಿ. ಮಾಂಕಡಾಂಕ ಸಕಲ ಆಡ ಸರಲಲೊ ಮನೀಶು ಆನಿ ಪೊಟ್ಲಿ ದಿಸತಾ. "ಓಹೊ ! ಕೆಲ್ಯಾ ಗಿಲ್ಯಾ ಪೊಟ್ಲಿಕಿ?" ಮ್ಹೊಣು ಯಜಮಾನ ಮಾಂಕಡ ತೊಗ್ಗು ಉಡಕಿ ಮಾರತಾ. ಮಾಗ್ಗೀಂಚಿ ಸಗಳೊ ಮಾಂಕಡಾ ಹಿಂಡು ತೊಗ್ಗು ದೆವತಾ. ಯಜಮಾನ ಮಾಂಕಡ ಹಳು ವಚುನು ಪೊಟ್ಲಿ ಸೊಡವಾಯತಾ. ಕಸಲೆ ಪಳೊವಚೆ? ಭರಿ ಬಣ್ಣಾ ಟೊಪ್ಪ್ಯೊ!

ಮಾಂಕಡಾಕ ಭಾರಿ ಖುಶಿ ಜಾತ್ತಾ. ತಾಂತುಲಿ ಏಕಿ ತಾಂಬ್ಡಿ ಟೊಪ್ಪಿ ಕಾಣ್ಣು ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ಮಾತ್ಯಾರಿ ದವರನು ಘೆತ್ತಾ. ಸಾವಟಾ ದಾಕುನು ವತ್ತಾಕ ಯೇವನು ಆಪಣ್ಯಾಲಿ ಸಾವಳಿ ಪಳವನು ಆನಂದು ಪಾವತಾ. ಭಾರಿ ಏಕು ಸುಂದರಲವಣು ಜಾಲ್ಲೊ ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕತಾ.

ವರಲೆಲಿ ಮಾಂಕಡಾಯಿ ಪೊಟ್ಲಿ ಉಪಸುನು ಮಾಕ್ಕಾ ನೀಳಿ, ಮಾಕ್ಕಾ ಪಾಚವಿ ಮ್ಹೊಣು ಜುಜುನು

ಘೆತ್ತಾಚಿ. ಎಕ್ಕೆಕ್ಲಿ॰ ಎಕ್ಕೇಕಿ ಟೊಪ್ಪಿ ಮಾತ್ಯಾರಿ ದವರನು ಪದ॰ ಮ್ಹೊಣು ನಾಂತಾಚಿ.

"ಮಾಕ್ಕಾ ತಾಂಬ್ಡಿ, ಮಾಕ್ಕಾ ನೀಳಿ, ಮಾಕ್ಕಾ ಪಾಚವಿ, ಮಾಕ್ಕಾ ಹಳದುವಿ, ಮಾಕ್ಕಾ ಕಾಳಿ, ಮಾಕ್ಕಾ ಗಾಂಧಿ."

ಯಜಮಾನ ಮಾಂಕಡ ತಾಂಕಾ॰ ಸಾಂಗತಾ, "ಪುರೊ ನಾ॰ಚು, ವಯ್ರಿ ಯೆಯ್ಯಾಚಿ ವಗ್ಗಿ॰." "ಜಾಯತ. ಜಾಯತ," ಮ್ಹೊಣು ಪೂರಾ ಮಾಂಕಡ॰ ಪರತೂನು ರುಕ್ಕಾರಿ ಚೋಣು ಬಸತಾಚಿ.

ಮಸ್ತ ವೇಳಾನ ಟೊಪ್ಪಿ ವಿಕತಲೊ ಜಾಗಿ ಜಾತ್ತಾ. "ಹೊ! ಏಕ ರಾಶಿ ವೇಳು ಜಾಲ್ಲೊ. ಸಾಂತ ಕೈದ ಜಾಲ್ಲಿಕಿ॰ ಇತ್ತೆ॰ಕಿ॰! ಕಸಲಿ ಹೊರಚಿ ಕಾಲಾ ನೀದ ಲಾಗಲಿ ಮಾಕ್ಕಾ!" ಮ್ಹೊಣು ಪೊಟ್ಳ್ಯೆಕ ಹಾತು ಘಾಲತಾ.

"ಹೆ ದೇವಾ! ಟೊಪ್ಪ್ಯೊ ನಾ॰ಚಿ ಮೂ? ಚೊರಾನಿ ಬಿಣಿ ಖಾ॰ಪಲಿಕೀ॰? ಕರ್ಮಾಧೀನ ಮೆಗೆಲ್॰!" ಮ್ಹೊಣು ಮಾತ್ಯಾರಿ ಹಾತು ದವರನು ರಡತ ರಡತರಿ ವಯ್ರಿ ಪಳಯತನಾ ತೊ ಅಜಾಪ್ ಜಾಲ್ಲೊ!

ವಯ್ರಿ ರೂಕು ಭರಿ ಮಾಂಕಡ॰! ಎಕ್ಕೇಕ ಮಾಂಕಡಾಲೆ ಮಾತ್ಯಾಕ ಎಕ್ಕೇಕಿ ಬಣ್ಣಾ ಟೊಪ್ಪಿ! "ಓಹೊ ! ತುಮ್ಗೆಲ್॰ ಕಾರಬಾರವ್॰ ಹೇ॰?" ಮ್ಹೊಣು ಟೊಪ್ಪಿ ವಿಕತಲೊ ನಾಂಕಾರಿ ಬೊಟ ದವರತಾ.

ತೆದನಾ ಮಾಂಕಡ॰ಯಿ ನಾಂಕಾರಿ ಬೊಟ ದವರತಾಚಿ. ಟೊಪ್ಪಿ ವಿಕತಲ್ಯಾಕ ಬೆಜಾರು ಜಾವಚೆ ಬದಲಾಕ ಜೋರು ಹಾ॰ಸು ಯೆತ್ತಾ. ಮಾಂಕಡ॰ಯಿ ತಾಣೆ ಹಾ॰ಸಲ್ಯಾವರಿ ಹಾ॰ಸತಾಚಿ. ತೊ ತಾಳ್ಯೊ ಪೆಟ್ಟಿತಾ. ತಾನ್ನಿ॰ಯಿ ತಾಳ್ಯೊ ಪೆಟ್ಟಿತಾತಿ.

"ಓ! ಹಾನ್ನಿ ಹಾ॰ವೆ॰ ಕೆಲ್ಯಾವರಿ ಕರತಾಚಿ. ಶಾಬಾಸ್ !" ಮ್ಹಣತಾ ಆನಿ ಆಪಣ್ಯಾಲ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾವಯಲಿ ಟೊಪ್ಪಿ ಕಾಣ್ನು ಮಾಂಕಡಾಲೆ ದಿಕಡೆ ಉಡ್ಡಯತಾ. ವಾರೆ ವಾ! ಪೂರಾಯಿ ಮಾಂಕಡ॰ ತಾಂಗ ತಾಂಗೆಲಿ ಟೊಪ್ಪಿ ಕಾಣ್ನು ಸಕಲ ಉಡಯತಾಚಿ.

"ಹ್ಹಾ! ಹ್ಹಾ!" ಮ್ಹೊಣು ತೊ ಟೊಪ್ಪಿ ಸಟಸಟಿ ವೆಂಚಿತಾ. ಪೊಟ್ಲಿ ಬಾಂದಿತಾ. ಮಾತ್ಯಾ್ಯರಿ ಚಡಯತಾ. ವ್ಹಾಣೊ ಶಿರಕಾನು ಚಾರುಂಕ್ ಚಾರುಂಕ್ ಕರನು ವತ್ತಾ.

52. ಎಕಮೆಕಾ॰ ಆಧಾರು

ಮಡವಳ ಮಹಾಬಲಾ ಲಾಗ್ಗಿ ಏಕ ಗಾಡ್ನವ ಆನಿ ಏಕು ಘೊಡೊ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ಮಹಾಬಲಾನ ಗಾಡವಾ ಘಾಟಿಕ ಧುವಣೆ ಆ॰ಗವಲ್ಯಾಚಿ ಪೊಟ್ಲಿ ಬಾಂದುಚಿ. ಆಪಣ್ಯಾನ ಘೊಡ್ಯಾರಿ ಬೈಸುನು ಘುರಾನಘುರ ವಚುನು

ತಿ° ಆಂಗವಲಿ° ದಿವ್ಚಿ°.

ಏಕದಿವಸು ಆ°ಗವಾಲ್ಯಾ ಪೊಟ್ಲೆ ಚಿಕೇ ಜಡಿ ಆಶ್ಶಿಲಿ. ತೀ ವ್ಹಾ°ವನು ಚಮಕು°ಕ ಗಾಡವಾಕ ಭಾರಿ ತ್ರಾಸ ಜಾತ್ತಾಲೆ.

ಗಾಡವಾನ ಸಹಾಯಾ ಆಶೇರಿ ಘೊಡ್ಯಾಕ, "ಆಜಿ ಮೆಗೆಲೆ ಘಾಟಿರಿ ವಜೆ° ಜಡ ಆಸ್ಸ. ಮಾಕ್ಕಾ ವ್ಹಾ°ವಚಾಕ ಜಾಯನಾ. ಹಾಂತುಲೆ° ಯೆದೆ° ತೂ° ಘಾಟಿರಿ ಘೆತ್ತವೆ?" ಮ್ಹೊಣು ನಿಮ್ಗಿಲೆ°.

"ಛಿ! ಛಿ! ವಜೆ° ವ್ಹಾ°ವಚೆ° ಗಾಡವಾಲೆ° ಕಾಮ. ಮೆಗೆಲೆ ಘಾಟಿರಿ ಯಜಮಾನಾನ ಬೊಶ್ಶೈ°," ಘೊಡ್ಯಾನ ಗರ್ವಾರಿ ಸಾಂಗಲೆ.

ಥೊಡೇ ವೆಳಾನ ವಜೆ° ವ್ಹಾ°ವನು ಚಮಕು°ಕ ಜಾಯನಾಶಿ° ಗಾಡ್ಡವ ಪಡಲೆ°. ಮಹಾಬಲಾಕ ಗಾಡವಾಲೆ° ಪಾಪ ದಿಸಲೆ°. ತಾಣೆ ವಜೆ° ಪೂರಾ ಘೊಡ್ಯಾಲೆ ಘಾಟಿರಿ ಚಡಯಲೆ°.

ಆತ್ತಾ° ಘೊಡ್ಯಾಕ ಕಷ್ಟ ಕಳ್ಳೆ. ಘಾಟಿ ಜಡಿ ಜಾವುನು ಪಾವ್ಲ° ಮುಕಾರಿ ದವೊರು°ಕ ಜಾಯನಿ.

"ಗಾಡವಾ, ಯೆದೆ° ವಜೆ° ತುಗೆಲೆ ಘಾಟಿರಿ ಘೆತ್ತವೆ?" ಆತ್ತಾ° ಲಾಲ್ಲೆಚಿ ಸರದಿ ಘೊಡ್ಯಾಲಿ.

"ನಾ! ಬಿಲ್‌ಕುಲ್ ನಾ! ಹಾ°ವೆ° ಇತ್ಯಾಕ ಘೇವಕಾ? ಮಾಕ್ಕಾ ದುಕತಾ ಮ್ಹಣತನಾ ತೂ° ಮಾಕ್ಕಾ ಪಾವಲಾವೆ? ಮಾಕ್ಕಾ ತೂ° ಪಾವ್ವಿಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತುಕ್ಕಾ ಹಾ°ವೆ° ಪಾವತಾಶ್ಶಿಲೊ°. ಉಡಗಾಸು ಆಸ್ಸೊ°." ಗಾಡವಾನ ತಾಕೀತ ಕೆಲ್ಲಿ.

53. ಕಾಕ್ಕ ಮಾಮು ಆನಿ ಗುಬ್ಯಕ್ಕಾ

ಎಕ್ಕ ರಾನ್ನಾ°ತು ಏಕು ಗೋಳಿ ರೂಕು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ರುಕ್ಕಾರಿ ಕಾಕ್ಕಮಾಮ್ಮಾಲೊ ಏಕು ಘೂಡು, ಗುರಬಂಜಾಕ್ಕಾಲೊ ಏಕು ಘೂಡು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ಕಾಕ್ಕಮಾಮ್ಮಾಲೊ ಘೂಡು ಶೆಣಾಚೊ, ಗುರಬಂಜಾಕ್ಕಾಲೊ ಘೂಡು ಮೆಣಾಚೊ.

ಏಕಪಟಿ ಹೋಡು ಪಾವ್ಸು ಯೆತ್ತಾ. ಕಾಕ್ಕಮಾಮ್ಮಾಲೆ° ಶೆಣಾ ಘರ ಹೋಳನು ವತ್ತಾ. ಗುರಬಂಜೆಲೆ° ಘರ ಮೆಣಾಚೆ ನ್ಹಂ°ವೆ? ತೆ° ಘಟ್ಟಿ ಜಾತ್ತಾ.

ಕಾಕ್ಕಮಾಮು ಗೆರಶಿ ಮಾತ್ಯಾರಿ ದವರುನು ಗುರಬಂಜೆಥ°ಯಿ ಯೆತ್ತಾ. ಟಕ್, ಟಕ್, ಟಕ್. ಗುರಬಂಜೆಲೆ° ಘರಾಬಾಗಿಲ ಧಾಡಾಯತಾ. "ಗುರಬಂಜಾಕ್ಕಾ, ಗುರಬಂಜಾಕ್ಕಾ ಬಾಗಿಲ ಕಾಡಿ." "ರಾಬ, ಹಾ°ವ ಮೆಗೆಲೆ ಪಿಲ್ಲಾ°ಕ ಕೊಕ್ಕೊ ಲಾಯತಾ°," ಮ್ಹೊಣು ಗುರಬಂಜಾಕ್ಕಾ ಜವಾಬ ದಿತ್ತಾ.

ಯೆದೆ ವೇಳಾನ ಕಾಕ್ಕಮಾಮು ವಾಪಾಸ ಬಾಗಿಲ ಧಾಡಾಯತಾ. "ಗುರಬಂಜಾಕ್ಕಾ, ಗುರಬಂಜಾಕ್ಕಾ, ಬಾಗಿಲ ಕಾಡಿ". "ರಾಬ, ಹಾಂವ ಮೆಗೆಲೆ ಪಿಲ್ಲಾಂಕ ಬುಷ್ ಕರತರಿ ಆಸ್ಸಿ," ಮ್ಹೊಣು ಗುರಬಂಜಾಕ್ಕಾ ಸಾಂಗತಾ.

ಗುರಬಂಜೆಕ್ಕಾ ಪಿಲ್ಲಾಂಕ ಬುಶ್ ಕರನು, ಲೊಬಾನಾ ಹೊಗೊ ದೀವನು, ಮಾತ್ಯಾಕ ಶೆಂಡೊ ಘಾಲನು ತಾಂಕಾ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತು ನಿದಾಚಾಕ ವತ್ತಾ.

ತೆದನಾ ಕಾಕ್ಕಮಾಮು ವಾಪಾಸ ಬಾಗಿಲ ಧಾಡಾಯತಾ. "ವಗ್ಗಿ ಬಾಗಿಲ ಕಾಡಿ ಗುರಬಂಜಾಕ್ಕಾ. ಮಾಕ್ಕಾ ಜೋರು ಶೀಂ ಖಾತ್ತಾ," ಮ್ಹಣ್ತಾ. ಗುರಬಂಜಾಕ್ಕಾ ಬಾಗಿಲ ಕಾಣಾ. ತೀ ಸಾಂಗತಾ, "ರಾಬ, ಹಾಂವ ಮೆಗೆಲೆ ಪಿಲ್ಲಾಂಕ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತು ನಿದಾನು ಜೊಂಯಿಂ ಕಾಡತರಿ ಆಸ್ಸ. ತಾಂಕಾಂ ನೀದ ಪೊಡೊಂ. ತೂಂ ಚಿಕೇ ಮಾಗಿರಿ ಯೊ".

ಗುರಬಂಜೆ ಪಿಲ್ಲಿಂ ನಿದ್ದತಾಚಿ. ಗುರಬಂಜಿ ಯೇವನು ಬಾಗಿಲ ಕಾಡತಾ. ಗೆರಶಿ ಮಾತ್ಯಾರಿ ದವೊರನು ರಾಬ್ಬಿಲ್ಯಾ ಕಾಯಳ್ಯಾಕ ಪಳೊವನು, "ಇತ್ತೆಂ?" ಮ್ಹೊಣು ನಿಮ್ಗಿತಾ. "ಗುರಬಂಜಾಕ್ಕಾ ಮೆಗೆಲ್ಂ ಘುರ ಪಾವ್ಸಾಕ ಹೊಳನು ಗೆಲ್ಲೆಂ. ಮಾಕ್ಕಾ ತುಗೆಥ್ಂಯಿ ನಿದ್ದೊಚಾಕ ಯೆದೋ ಜಾಗೊ ದಿಶ್ಶಿವೆ?" ಮ್ಹೊಣು ಕಾಯಳೊ ನಿಮ್ಗಿತಾ. ಗುರಬಂಜಾಕ್ಕಾ ಹೂಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ.

ಕಾಯಳೊ ಭಿತ್ತರಿ ಯೆತ್ತಾ. ಗುರಬಂಜಾಕ್ಕಾ ಕಾಯಳ್ಯಾ ಸಾಂಗತಾ,

"ಥಂಯಿ ಮಾಂಚೇರಿ ನಿದ್ದೆ"

"ನಾಕ್ಕಾಬಾ! ಮಾಂಚೆರಿ ನಿದಲ್ಯಾರಿ ಮಾಂಚಿ ಪಡಲ್ಯಾರಿ?" ಕಾಯಳೊ ಮ್ಹಣತಾ.

"ತಾವಳಿ ಕಪಾಟಾ ವಯ್ರಿ ನಿದ್ದೆ"

"ನಾಕ್ಕಾಬಾ! ಕಪಟ ಪಡಲ್ಯಾರಿ?"

"ತಾವಳಿ ತೂಂ ತಾಳಸಾರಿ ನಿದ್ದೆ"

"ನಾಕ್ಕಾಬಾ! ತಾಳಸ ಪಡಲ್ಯಾರಿ?"

"ತಾವಳಿ ತೂಂ ಖಂಯಿ ನಿದ್ದತಾ?" ಗುರಬಂಜಿ ನಿಮ್ಗಿತಾ.

"ಹಾಂವ ತುಗೆಲೆ ಪಿಲ್ಲಾಂ ಸಾಂಗಾತಿ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾತು ನಿದ್ದತಾಂ"

"ನಾಕಾ! ನಾಕಾ! ತೂಂವೆಂ ಮೆಗೆಲೆ ಪಿಲ್ಲಾಂಕ ಖಾವನು ಘಾಲ್ಯಾರಿ? ಬಿಲ್‌ಕುಲ್ ನಾಕ್ಕಾ" ಗುರಬಂಜಿ ಆಯಕನಾ.

"ನಾ! ಹಾಂವ ಪಿಲ್ಲಾಂಕ ಕಾಂಯಿ ಕರ್ನಾ. ಘಾಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಲೆ ಸತಾನ ಉಬ್ಬುನು ವತ್ತಾಂ" ಮ್ಹೊಣು ಕಾಯಳೊ ಸಾಂಗತಾ.

ಗುರಬಂಜಿ ಜಾಯತ ಮ್ಹೊಣು ಮಾತ್ತೆ° ಹಾಲ್ಲಯತಾ. ಕಾಯಳೊ ಪಾಳ್ಣಾಂತು ನಿದ್ದತಾ. ಗುರಬಂಜಿ ಘುರಾ ಬಾಗಿಲ ಆಡಕರನು ಪಾಳ್ಣಾ ಪೊಂದಾಕ ನಿದ್ದತಾ.

ಏಕಿ ನೀದ ಜಾವುನು ಉಟಾಯತನಾ ಗುರಬಂಜೆಕ ಪಾಳ್ಣಾಂತುಲ್ಯಾನ 'ಕುಟುಂ' ಶಬ್ದು ಆಯಕೆತಾ. ಗುರಬಂಜಿ ಭಿತ್ತಾ. "ಕಾಯಳೆ ಮಾಮ್ಮಾ! ಕಸಲೊ ಶಬ್ದು ತೋ?" ಮ್ಹೊಣು ನಿಮ್ಗಿತಾ.

"ತೋ....ವೆ? ಮ್ಹಾಂತಾರೇನ ದಿಲ್ಲಲೊ ಚಣೊ. ತೀನಿ ದಿಲ್ಲಲೆ ಏಕು ಖೆಲ್ಲೊ. ಆನಿ ದೋನಿ ವರಲೇಚಿ," ಮ್ಹೊಣು ಕಾಯಳೊ ಸಾಂಗತಾ. "ಹಾಂ" ಮ್ಹೊಣು ಗುರಬಂಜಿ ದೊಳೆ ಧಾ°ಪುನು ನಿದ್ದತಾ.

ವಾಪಾಸ 'ಕುಟುಂ' ಶಬ್ದು ಆಯಕತಾ. "ಕಸಲೊ ಶಬ್ದು ತೊ ಪಾಳ್ಣಾಂತು?" ಗುರಬಂಜಿ ನಿಮ್ಗಿತಾ. ಕಾಯಳೊ, ಮ್ಹಾಂತಾರೇನ ದಿಲ್ಲಲೊ ಚಣೊ ಮ್ಹಣತಾ.

ಥೊಡೆ ವೇಳಾನ ವಾಪಾಸ 'ಕುಟುಂ' ಶಬ್ದು ಜಾತ್ತಾ. ಗುರಬಂಜ್ಯೇನ ಕಸಲೆ° ಮ್ಹೊಣು ನಿಮ್ಗಿತನಾ ಕಾಯಳೊ, "ಮ್ಹಾಂತಾರೇನ ದಿಲ್ಲಲೊ ಚಣೊ. ತೀನಿ ದಿಲ್ಲಲೆ ತಿನ್ನಿ°ಯಿ ಖಾವನು ಜಾಲ್ಲೆ. ಆನಿ ಸ್ವಸ್ತ ನಿದ್ದತಾ°," ಮ್ಹಣತಾ.

ಗುರಬಂಜೇನ ಫಾಂತ್ಯಾರಿ ಉಟಾವನು ಪಳಯತನಾ ಪಾಳ್ಣಾಂತು ಪಿಲ್ಲ° ನಾ°ಚಿ. ಕಾಯಳೊ ಮಾಮು ಪೊಟ ಹೊಡ ಕರನು ಘೊರೆಂತ ಪಳ್ಯಾ. ಆಪಣ್ಯಾಲೆ ಪಿಲ್ಲಾ°ಕ ಕಾಯಳ್ಯಾನ ಗುಳುಂ ಕೆಲ್ಲಾ° ಮ್ಹೊಣು ಗುರಬಂಜೆಕ ಕಳತಾ.

ತೀ ಸೀದಾ ವಾಸರೆ° ವತ್ತಾ. ಕಾಯಲತೊ ರಾನ್ನಿ° ದವರನು ತಾಂಬಡೋ ಕರತಾ. ಆನಿ ಹಾಣು ನಿದ್ದಲ್ಯೆಲ್ಯಾ ಕಾಯಳ್ಯಾಲ್ಯಾ ಗಾಂಡಿಕ ದವರನು ಪಡತಾ. ಕಾಯಳ್ಯಾಲಿ ಗಾಂಡಿ ಕರಪುನು, ಲಾಸ್ಸುನು, ಪಿನ್ನುನು ವತ್ತಾ. ಗುರಬಂಜೆ ಪಿಲ್ಲ° ಕಾಯಳ್ಯಾಲೆ ಪೊಟ್ಟಾ° ದಾಕುನು ಭಾಯ್ರಿ ಯೆತ್ತಾಚಿ.

"ಆಮಾ! ಆಮಾ! ಕಾಯಳ್ಯಾಲೆ ಪೊಟ್ಟಾಂತು ಕಾಳೊಕು ಭಿತ್ತರಿ ಕಾಳೊಕು," ಮ್ಹಣತಾ.

ಗುರಬಂಜಿ ತಾ°ಕಾ ಫುಟ ನ್ಹಾಣವನು, ಲೊಬಾನಾ ಹೊಗೊ ಘಾಲನು, ಮಾತ್ತಾ ಶೆಂಡೊ ಬಾಂದುನು, ನುನ್ನು ದೀವನು ಪಾಳ್ಣಾಂತು ನಿದಾನು, "ತಾತಿ ಕರಾಚಿ," ಮ್ಹೊಣು ಜೊ°ಯಿ ಕಾಡತಾ.

ಥೊಡೆ ವೆಳಾನ ಗುರಬಂಜೆ ಬಾಮ್ಮಣು ಉಟಾಯತಾ. ಗುರಬಂಜಿ ತಾಕ್ಕಾ ಪುರಾಯಿ ಖಬರ ಸಾಂಗತಾ. ತಾಕ್ಕಾ ಕೋಪು ಯೆತ್ತಾ.

ಗುರಬಂಜೆ ಬಾಮ್ಮಣು, "ರಾಬ ತ್ಯಾ ಕಾಯಳ್ಯಾಲೆ° ಸಂತಾನ ನಾ ಕರತಾ° ಪಳೆ" ಮ್ಹಣತಾ. ಮಾಗಿರಿ ಬಾಯ್ಲೇಕ ಸಾಂಗತಾ "ವೈಗೊ ತ್ಯಾ ಕಾಯಳ್ಯಾಲ್ಯಾ ಪಾಕ್ಕಾಚಿ ಭಾಜ್ಜಿ ಕರಿ, ಮಾಸಾಚಿ ಫೋಡಿ ಕರಿ, ಆನಿ ರಗತಾಚೆ ಆಂಬಟ ಕರಿ."

ಗುರಬಂಜಿ ಬಾಮ್ಣಾನ ಸಾಂಗಿಲತಶೀ°ಚಿ ಕರತಾ. ಗುರಬಂಜೆ ಬಾಮ್ಮಣು ತ್ಯಾ ಕಾಯಳ್ಯಾಲ್ಯಾ

ಚೊಂಚಿಂತು ಚುನ್ನಾ ಉದ್ದಾಕ ಭರ್ತ್ಸಾ. ಮಾಗಿರಿ ಘರಾ ಮಾಡಾರಿ ಬೈಸುನು ಹೊಡಹೊಡಾನ ಸಾಂಗತಾ, "ಆಲ್ತಡಿಚೆ ಪೆಲ್ತಡಿಚೆ ಕಾಯಳೆ ಯೆಯ್ಯಾಚಿ. ಒಟ್ಟೂ° ಬೈಸುನು ಭೋಜನ ಕರನು ಗಮ್ಮತ ಕರಾಚಿ."

ಕಾ ಕಾ ಕಾ ಮ್ಹೊಣು ಕಾಯಳೆ ಉಬ್ಬೂನು ಯೆತ್ತಾಚಿ. ಜೆವಣಾಕ ಬಸತಾಚಿ. ಗುರಬಂಜೆಕ್ಕಾ ಪಾನ್ನಿ° ಘಾಲನು ವಾಡ್ತಾ. ಶೀತ, ಭಾಜ್ಜೆ ಉಪ್ಕರಿ, ಪೋಡಿ, ಆಂಬಟ ವಾಪಾಸ ವಾಪಾಸ ಹೋರ್ರು ವಾಡ್ತಾ.

ಗುರಬಂಜೆ ಬಾಮ್ಮಣು ಮಾಡಾರಿ ಬೈಸುನು ಪದ ಮ್ಹಣತಾ.

"ಭಾಜ್ಜಿ ಮ್ಹೊಣು ಪಾಕ ಖಾಲ್ಲೆ° ಚುಂ ಚುಂ ಚುಂ ಚೂಂ

ಪೋಡಿ ಮ್ಹೊಣು ಮಾ°ಸ ಖಾಲ್ಲೆ° ಚುಂ ಚುಂ ಚುಂ ಚೂಂ

ಆಂಬಟ ಮ್ಹೊಣು ರಗತ ಖಾಲ್ಲೆ° ಚುಂ ಚುಂ ಚುಂ ಚೂಂ."

ತೆದನಾ ತಾಂತುಲ್ಯಾ ಏಕ ಕಾಯಳ್ಯಾಕ ಕಳೀತಾಕ ಯೆತ್ತಾ. ತಾನಿ ತಾಂಗೆಲೆ ಪೈಕಿಚೆ ಕಾಯಳ್ಯಾಲೆ ಪಾಕ, ಮಾ°ಸ ಆನಿ ರಗತ ಖಾತ್ತರಿ ಆಸ್ಸಚಿ ಮ್ಹೊಣು. ಎಕ್ಕ ಉಸರಾಕ ತೊ ಕಾಯಳೊ ವಯ್ರಿ ಉಬತಾ. ತಾಜ್ಜೆ ಮಾಗ್ಗಿ° ವರ್ಲೆ ಕಾಯಳೇಯಿ ಕಾ ಕಾ ಮ್ಹೊಣು ಪಾನ ಸೋಣು ಉಬತಾಚಿ.

ಮಾಡಾರಿ ಬಶ್ಶಿಲೊ ಗುರಬಂಜೆ ಬಾಮ್ಮಣು ಕಾಯಳ್ಯಾ ಚೊಂಚಿಂತು ಭರಲೆಲೆ ಚುನ್ನಾ ಉದ್ದಾಕ ತಾಂಚೆ ದೊಳ್ಯಾ°ತು ಶಿಂಪುಡತಾ. ಚುನ್ನಾ ಉದ್ದಾಕ ದೊಳೇ°ತು ಪೋಣು ಪುರಾಯಿ ಕಾಯಳೆ ಕುರಡೆ ಜಾತ್ತಾಚಿ. ಎಕ್ಕ್ಯಾಕ ಎಕ್ಲೊ ಆಡ್ಡಳನು ಪೋಣು ಮರತಾಚಿ.

ಗುರಬಂಜಾಕ್ಕಾ, ತಿಗೆಲೊ ಬಾಮ್ಮುಣು ಆನಿ ಪಿಲ್ಲಾ° ಒಟ್ಟು ತಾಳಿಯೊ ಪೆಟ್ಟುನು ಹಾ°ಸುನು ಹಾ°ಸುನು ನಾ°ತಾಚಿ.

54. ಉತ್ವೇಗಾ ಫಲ

ಎಕ್ಕ ಸಾನ ಗಾ°ವಾ°ತು ಗಂಗಣ್ಣಾ ಮ್ಹೊಣು ಏಕು ವೊಳಾರಾ°ಚೊ ಆನಿ ಗಂಗಮ್ಮಾ ಮ್ಹೊಣು ತಾಗೆಲಿ ಬಾಯ್ಲ ಆಶ್ಶಿಲಿ°ಚಿ. ತಾಂಕಾ ಏಕ ಸಾನ ಚೆರ್ಡು° ಆಶ್ಶಿಲೆ°.

ತಾನ್ನಿ ಏಕ ಮುಂಗುಸಾಕ ಪೊಶ್ಶಿಲೆ°. ಮುಂಗುಸು ತ್ಯಾ ಚೆರ್ಡಾಕ ಕೆದನಾ°ಯಿ ಖೆಳಯತಾಲೊ.

ಏಕದಿವಸು ಗಂಗಣ್ಣಾ ಕಾಂಕಣ ವಿಕ್ಕು°ಕ ಪೆಂಟಾ° ಗೆಲ್ಲೊ. ಗಂಗಮ್ಮಾನ ವಾಸರೇ°ತು ಯೇವನು ಪಳಯತನಾ ಅಡ್ಸಳೀ°ತು ಕಾ°ಯಿ ಉದ್ದಾಕ ನಾಶ್ಶಿಲ್ಲೆ°.

ಚೆರ್ಡುಂ ಪಾಳ್ಣಾಂತು ನಿದ್ದಲಾಂ, ಮುಂಗುಸು ಪಾಳ್ಣ್ಯಾ ಪೊಂದಾಕ ನಿದ್ದಲಾ. ಉದ್ದಾಕ ಘೇವನು ವಗ್ಗಿಂ ಯೆತ್ತಾಂ ಮ್ಹೊಣು ತೀ ಘುಯದರ ಬಾಗಿಲ ತಾಂಡುನು ಸಾಂಕಳಿ ಶಿರಕಾನು ಕಳ್ಶೊ ಹಾಂಡಿರಿ ಧರನು ಚಮಕಲಿ.

ತೀಣೆ ತೆತಾಂ ಗೆಲ್ಲೆ ಸತಾನ ಮುಂಗುಸಾಕ ಜಾಗಿ ಆಯ್ಲಿ. ದೊಳೆ ಸೊಡತನಾ ತಾಕ್ಕಾ ಕಸಲಿ ಕೀ ಘಾಣೆಶೀ ಆಯಲಿ. ದೊಳೆ ಘಾಪ್ಪುಣು ಪಳಯಲ್ಯಾರಿ ಏಕು ಸರಪು ಹೇಡೆ ಫುಲ್ಲೊವನು ರಾಬಲಾ.

ಓಹ್! ಹೊ ಸರಪು ಬಿಣಿ ಚೆರ್ಡಾಕ ಚಾಬ್ಬತ ಕೀಂ?!

ಮುಂಗುಸಾಕ ಆನಿ ಸರಪಾಕ ಕೆದನಾಂಯಿ ವೈರ. ತಾಜ್ಜೆವಯ್ರಿ ಆತ್ತಾಂ ಮೊಗಾಚೆ ಚೆರ್ಡಾಕ ಬಿಣಿ ಸರಪು ಚಾಬ್ಬತ ಕೀಂ ಮ್ಹೊಣು ಭಂಯ.

ಮುಂಗುಸು ರಪ್ಂನಿ ಸರಪಾಲೆ ಆಂಗಾರಿ ಉಡಲೊ. ಸರಪು ಸೊಡತವೆ? ತೊವಯಿ ಭುಸ್ ಕರನು ಆಯಲೊ. ದೊಗ್ಗಾಂಕಯಿ ಖೂಬ ಝುಟಾಪಟಿ ಜಾಲ್ಲಿ. ಆಖೇರಿ ಮುಂಗುಸಾನ ಸರಪಾಕ ಜಿವ್ವಿ ಮಾರಲೆಂ!

ಥೊಡೇ ವೇಳಾನ ಉದ್ದಾಕ ಹಾಡುಂಕ ಗೆಲ್ಲೆಲಿ ಗಂಗಮ್ಮಾ ಆಯಲಿ. ಬಾಗಲಾ ಸಾಂಕಳೆ ಶಬ್ದು ಆಯಕುನು ಮುಂಗುಸು ಬಾಗಲಾ ಲಾಗ್ಗಿಂ ಆಯಲೊ. ಗಂಗಮ್ಮಾನ ಬಾಗಿಲ ಉದಾರೆಂ ಕರನು ಪಳಯತನಾ ಮುಂಗುಸು ರಾಬಲಾ. ತಾಗೆಲೆ ಮುಸಂಡಾಕ ಭರಿ ರಗತ ಲಾಗಲಾಂ!

"ಅಯ್ಯೊ! ಹ್ಯಾ ಪಾತಕಿ ಮುಂಗುಸಾನ ಮೆಗೆಲೆ ಚೆರ್ಡಾಕ ಖೆಲ್ಲೆಂ ಕಿ!?" ಅಶ್ಶಿಂ ಆಟೊನು ಗಂಗಮ್ಮಾಕ ಧಕ್ಕೊ ಲಾಗಲೊ. ಮಾಗ್ಗಿಂ ಮುಕಾರಿ ಪಳಯನಾಶಿಂ ಹಾಂಡೀವೆಲೊ ಕಳಸೋಚಿ ಮುಂಗಸಾ ಬೊಡಾರಿ ಧಾಡಾಯಲೊ. ಅಬ್ಬಾ! ತ್ಯಾಪೆಟ್ಟಾ ಮುಂಗುಸು ಹಾಪ್ಪೊಳು ಜಾವನು ಖಲಾಸ ಜಾಲ್ಲೆಂ!

ಗಂಗಮ್ಮಾ ಧಾಂವನು ಪಾಳ್ಣಾಲಾಗಿ ಆಯಲಿ. ಅರೇ! ಪಾಳ್ಣಾಂತು ಚೆರ್ಡುಂ ಥಂಡ ನಿದ್ದಲಾಂ. ಆನಿ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾ ಪೊಂದಾಕ ಏಕು ಸರಪು ಮೋರನು ಪಡಲಾ!

"ಅಯ್ಯಯ್ಯೊ! ಹಾಂವೆಂ ಹೆಂ ಕಸಲೆಂ ಕೆಲ್ಲೆಂ?" ಗಂಗಮ್ಮಾಕ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಜಾಲ್ಲೊ. "ಮೆಗೆಲೆ ಚೆರ್ಡಾಲೊ ಜೀವು ರಾಕ್ಕಿಲ್ಯಾ ಮುಂಗುಸಾಕ ಹಾಂವೆಂ ವಿಚಾರನಾಶಿಂ ನಿರ್ದಯಿ ಜಾವನು ಮಾರಲೆಂಮೂ". ಗಂಗಮ್ಮಾ ಮುಂಗುಸಾ ಮಡ್ಯಾಲಾಗ್ಗಿ ಬೈಸುನು ಖಳ್ಳೈ ಕಾಣ್ಣು ರಡಲಿ. ಕಿತ್ಲೊ ಬೇಜಾರು ಭೊಗಲ್ಯಾರಿ ಇತ್ತೆಂ? ಮೆಲ್ಲಲೊ ಮುಂಗೂಸು ಜೀವ ಜಾತ್ತವೆ?

55. ಪೊಕ್ಕಳ ಭರಮು

ಏಕ ದಿವಸು ರಮೇಶು ಆಜ್ಜಾಥ೦ಯಿ ಭಾಯ್ರುಸರಲೊ. ವಾಟೇರಿ ಏಕಿ ನ್ಹ೦ಯಿ ಮೆಳತಾಲಿ. ನ್ಹ೦ಯಿ ಪಾರ ಕರು೦ಕ ರಮೇಶು ಏಕಿ ಹೊಡ್ಯೆರಿ ಬಸಲೊ. ಧೂಮಾ ಮ್ಹಳಲೊ ಗಾ೦ವಕಾರು ತೀ ಹೊಡಿ ಚಲಯತಾಲೊ.

ಹೋಡಿ ಮುಕಾರಿ ಗೆಲ್ಲಿ. ವತ್ತರಿ ಆಸ್ತನಾ ರಮೇಶು ಧೂಮಾಕಚಿ ನಿಯಾಳಲೊ. ಕುರಟಾಕ ಫರಕಟ ಆಂಗ್ಲೊ, ಕಿಟಿ ಕಿಟಿ ಕಾಡ್ಡಿ ಶೆ ಹಾತಪಾಯ, ಫಾಟ್ಟಿ೦ ಗೆಲ್ಲಲೆ೦ ಪೊಟ, ಹೆತಾ೦ ತೆತಾ೦ ಪಳಯನಾಶಿ೦ ಹೋಡಿ ಚಲಯತಲ್ಯಾ ಧುಮಾಕ ಪಳವನು ಪ್ಯಾಂಟ್ ಬೂಟ್ ಘಾಲ್ಲಲೆ ರಮೆಶಾಕ ಹಾಕ್ಕಾ ಚಿಕ್ಕೆ ಚೆರೆ ಕರಯಾ೦ ಮ್ಹೊಣು ದಿಸಲೆ೦.

"ಧೂಮಾ, ತೂ೦ ಕಾಲೇಜಾಕ ಗೆಲ್ಲಾ ಕಿ೦?" ರಮೇಶಾನ ನಿಮ್ಗಿಲೆ೦. ಧೂಮಾಕ ಹಾಗೆಲೆ೦ ಕುಸ೦ಗತನ ಕಳ್ಳಿ. "ನಾ ಧನ್ಯಾ, ಹಾ೦ವ ಇಸ್ಕೂಲಾ ತಾ೦ಯಿ ಸಮ ವಚನಿ. ಸಾನದಾಕುನು ಮಾಕ್ಕಾ ಹೋಡಿ ಚಲವಕಾ ಜಾಲ್ಲೆ೦," ಮ್ಹೊಣು ತಾಣೆ ಥಂಡಸಾಣೇರಿ ಜವಾಬ ದಿಲ್ಲಿ. "ಛಿ! ಛಿ! ಕಸಲೆ೦ ರೆ ಧೂಮಾ. ಆತ್ತಾ೦ ಕಾಲಾಕ ಶಿಕನಾ ನಾತ್ತಿಲೆ೦ ಕೋಣ ಆಸ್ಸ?" ರಮೆಶಾನ ತಿರಸ್ಕಾರಾನ ಸಾಂಗಲೆ೦. ಧೂಮಾಲೆ೦ ತೊಂಡ ಸಾನ ಜಾಲ್ಲೆ೦. ಪಾಪ!

"ತೂ೦ ವಿಜ್ಞಾನ ಮ್ಹೊಣು ಆಯಕಲಾಕೀ?". ರಮೇಶಾನ ಬೆಂಗೆ ಧರಲೆ೦. ಧೂಮಾನ "ನಾ ಧನ್ಯಾ ತಶ್ಶಿ೦ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಕಸಲೆ೦?" ಮ್ಹೊಣು ಮುಗ್ಧ ಜಾವನು ನಿಮ್ಗಿಲೆ೦.

ರಮೆಶಾನ ಉಮೇದೇರಿ ಆಪ್ಪಣ ಮಹಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಸೊ ಧೂಮಾಕ ಆಕಾಶು, ಚಂದ್ರು, ಮಂಗಳು, ಹೈಡ್ರೋಜನ್, ವೆಲೊಸಿಟಿ, ಹೀಲಿಯಂ, ಮ್ಹೊಣು ವಿವರಶಿಲೆ೦. ಧೂಮಾಕ ತೆ೦ ಪೂರಾ ಸಮಜತವೆ? ತೊ ಗೊಂದಳ್ಯಾವರಿ ಜಾಲ್ಲೊ.

ಧೂಮಾಲೆ ತೊಂಡಾರಿ ಗೊಂದೊಳು ಪಳೊವನು ರಮೆಶಾಕ ಆನಿ ಯೆದೆ೦ ನೆಶೆ೦ ಮೆಳ್ಳೆ೦.

"ತುಕ್ಕಾ ಕಂಪ್ಯೂಟರ ಗೊತ್ತಾಸ್ಸಕಿ೦?" ರಮೆಶಾನ ಆನೇಕು ಬಾಣು ಮಾರಲೊ.

"ಮಾಕ್ಕಾ ಕಸಲೆ೦ಯಿ ಗೊತ್ತು ನಾ ಧನ್ಯಾ. ಹೀ ಹೊಡಿ ನ್ಹ೦ಯ್ಯು ಆಲ್ತಾನ ಪೆಲ್ತಾನ ಚಲೌನು ತುಗೆಲ್ಯಾ ಅಸಲೆ ವಿದ್ವಾಂಸಾ೦ಕ ಹೆಕಡೆ ತೆಕಡೆ ಹೊರನು ಹಾ೦ವ ಜೀವನ ಚಲಯತರಿ ಆಸ್ಸ೦. ಮಾಕ್ಕಾ ಇತ್ಯಾಕ ಧನ್ಯಾ ಕಂಪ್ಯೂಟ್ರ?" ಧೂಮಾನ ತೊಂಡ ಸಾನ ಕರನು ಸಾಂಗಲೆ೦.

ಆಪಣ್ಯಾಕ ಧೂಮಾನ ವಿದ್ವಾಂಸು ಮ್ಹಳ್ಳೆಲೆ೦ ಆಯಕುನು ರಮೇಶು ಫುಗ್ಗೊಸೊ ಫುಗಲೊ. ಹಾಗೆಲೆ ಯೆದ್ರಾಕ ಆನಿ ಯೆದಿ ಬಡಾಯಿ ಉಲ್ಲೊವಯಾ೦ ಮ್ಹೊಣು ದಿಸಲೆ೦.

"ತುಕ್ಕಾ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಳ್ತಕಿ°?" ರಮೆಶಾನ ಆನೇಕು ಬಾಣು ಮಾರಲೊ. ಧೂಮಾನ ನಾ ಮ್ಹಳೆ°.

"ಕ್ಯಾಟ್, ಬ್ಯಾಟ್, ಮ್ಯಾಟ್, ರ್ಯಾಟ್, ಠಾಸ್‌ಠುಸ್, ಢಾಂ ಢೂಂ, ಲಂಗ್‌ಲಸ್ಕ್," ಕರತರಿ ರಮೇಶು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಉಲ್ಲೊಚಾಕ ಲಾಗಲೊ. ಪಾಪ ಧೂಮಾಲೆ°! ತೊ ಭೀವನು ವಗ್ಗಿ° ವಗ್ಗಿ° ಹೊಡಿ ಚಲಾಚಾಕ ಲಾಗಲೊ. ಹಳೂ ಗೆಲ್ಯಾರಿ ಆನಿ ಕಸಲೆ° ಆಯಕುಕಾ ಜಾಯತಕಿ°?

ಅಶ್ಶಿ° ಧೂಮಾಕ ಚೆರೆ ಕರನು ಮುಕಾರಿ ವತ್ತರಿ ಆಸತನಾ 'ಬುಳು° ಬುಳು°' 'ಬುಳು° ಬುಳು°' ಶಬ್ದು ಆಯಲೊ. ಧೂಮಾನ ಕಾನ ಶೆಳಾಯಲೆ. ಹೊ! ಹೊಡೇಕ ಒಟ್ಟೊ ಜಾಲ್ಲಾ! ತಾಂತುದಾಕುನು ಉದ್ದಾಕ ಹೊಡಿಂತು ಭರತರಿ ಆಸ್ಸ. ಹಿ ಹೊಡಿ ಖಂಡಿತ ಬುಡತಾ! ಆತ್ತಾ° ಕಸ್ಸಲೆ° ಕರಚೆ°?

ಧೂಮಾನ ರಮೇಶಾಕ ನಿಮ್ಗಿಲೆ° "ಧನ್ಯಾ! ಹೊಡಿಕ ಒಟ್ಟೊ ಜಾಲ್ಲಾ! ಉದ್ದಾಕ ಭಿತ್ತರಿ ಯೆತ್ತರಿ ಆಸ್ಸ. ಹೋಡಿ ಬುಡತಾಕಿ° ಮ್ಹೊಣು ಮಾಕ್ಕಾ ಸಂಶಯು! ತುಕ್ಕಾ ಪೊ°ವಚಾಕ ಕಳ್ತಕಿ°?"

ತೆ° ಆಯಕುನು ರಮೇಶು ಭೀವುನು ನೀಳು ನೀಳು ಜಾಲ್ಲೊ. ತಾಕ್ಕಾ ಪೊ°ವಚಾಕ ಯೇನಾ! ಪರಮಾತ್ಮಾ! "ಅಯ್ಯೊ ಧೂಮಾ! ಮಾಕ್ಕಾ ಪೊ°ವಚಾಕ ಯೇನಾಮುರೇ!" ರಮೇಶಾನ ಕಡಕಡೆತರಿ ಸಾಂಗಲೆ°.

ಧೂಮಾನ ರಮೇಶಾಲೆ ಹಾತ್ತಾಕ ಧರಲೆ°. ಬುಳುಂಕನಿ ನ್ಹಂಯಿಂತು ಉಡಲೊ. ಪಳಯತ ಪಳಯತಾ° ಹೋಡಿ ಬುಡಲಿ. ಧೂಮಾ ಪೊ°ವತರಿ ರಮೆಶಾಕ ತಾಂಡುನು ಪೆಲ್ತಡಿ ಘೇವನು ಚಮಕಲೊ. ನ್ಹಂಯಿಚೆ ದಾಂಡ್ಯಾರಿ ಪಾವನು ರಮೇಶು ಬಚಾವ್ ಜಾಲ್ಲೊ.

ರಮೆಶಾಲೆ° ತೊಂಡ ಬಾವನು ಚಿಪ್ಪುಟಾ ಯೆದ್ದೆ° ಜಾಲ್ಲೆ°. ಆಪಣ್ಯಾನ ಕಿತ್ಲೆ° ಚೆರೆ ಕೆಲ್ಯಾರಿಯಿ ಕೊಪ್ಪನಾಶಿ° ಆಪಣ್ಯಾಲೊ ಜೀವು ವಾಂಚಯಿಲ್ಯಾ ಧೂಮಾಲೆ ಮುಕಾರಿ ವಿಜ್ಞಾನ, ಇಂಗ್ಲೀಷ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ ಶಿಕ್ಕಿಲೊ ಆಪ್ಪಣ ಮಸ್ತ ಸಾನು ದಿಸಲೊ. ರಮೇಶಾಲಿ° ಶಿಪ್ಪಾರಸೆ ಶಿಂಗ್° ಮೊಡಲಿ°ಚಿ.

56. ಸುಬ್ಬಣುಲೆ° ಸಾಹಸ

ಸುಬ್ಬಣು ಏಕು ಬುದ್ದೊಂತು ಚಲ್ಲೊ. ತೊ ಸ್ಕೂಲಾ°ತು ಎಕ್ಕಾ ಕ್ಲಾಸಾಂತು ಶಿಕತಾಲೊ. ತಾಗೆಲೆ ಘರಕಡೆ ದೊನಿ ಗಾಯ್ಯೊ ಆಶಿಲ್ಯೊ. ಸ್ಕೂಲಾ ದಾಕುನು ಯೆತ್ತರಿ ಗಾಯೆ°ಕ ತಣ ಖಾವೊಚೆ° ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಸುಬ್ಬಣುಕ ಭಾರಿ ಪ್ರೀತಿ.

ಏಕದೀಸು ಸುಬ್ಬಣು ತರ್ನೆ° ತಣ ಹಾಡಚಾಕ ಹಾಡಿಕ ವತ್ತಾ. ಹಾಡಿಂತು ಸುಬ್ಬಣುಕ ದೊಗ ದೊಸ್ತ

ಆಶ್ಶಿಲಿ°. ಎಕಿ ಚಾನ್ನಿ, ಆನ್ಯೇಕಿ ಘೊಣಿ. ಸುಬ್ಬಣುನ ತಣ ಖುಂಟಿತನಾ ಚಾನ್ನಿ ಆನಿ ಘೊಣಿ ಥ°ಯಿ ಹಾಜಿರ ಜಾಲ್ಲಿಂತಿ. ಸುಬ್ಬುಣುನ ಚೊಗ್ಯಾ ಚಿಲ್ಲಾ°ತು ಹಾತು ಫಾಲನು ಎಕ್ಕೇಕ ಕೊಡಬಾಳೆ° ಕಾಣ್ಣು ತಾಂಕಾ ಖಾವಚಾಕ ದಿಲ್ಲೆ°. ತಾಂಕಾ ಖುಶಿ ಜಾಲ್ಲಿ. ಕೊಡಬಾಳೆ° ಖಾವನು ಜಾತ್ತರಿ ತಾನ್ನಿ°ಯಿ ತಣ ಖುಂಟುಂಕ ಬಸಲಿ°ಚಿ.

ಸುಬ್ಬಣು ಚಾನ್ನಿ ಆನಿ ಘೊಣಿ ಉಲಯತರಿ ತಣ ಖುಂಟಿತನಾ ತಾಂಗೆಲೆ ಮಾತ್ಯಾ ವಯಲ್ಯಾನ ಏಕ ವಿಮಾನ ಶಬ್ದ ಕರನು ಗೆಲ್ಲೆ°. ಸುಬ್ಬಣು ವಿಮಾನ ಪಳೊವಚಾಕ ಧಾ°ವಲೊ. ಸುಬ್ಬಣುಲೆ ಮಾಗ್ಗಿ° ಪಿಟಿಪಿಟಿ ಕರುನು ಚಾನ್ನಿ, ಪಟಪಟ ಪಾಕ ಮಾರುನು ಘೊಣಿ ಗೆಲ್ಲಿಂತಿ.

"ಮಾಕ್ಕಾ ಪಾಕ ಆಶ್ಶಿಲೆ° ಜಾಲ್ಯಾರಿ! ವಾರೆ ವ್ಹಾ! ಹಾ°ವಯಿ ವಿಮಾನಾ ಮಾಗ್ಗಿ° ಉಬ್ಬುನು ವತ್ತಾ° ಆಶ್ಶಿಲೊ°," ಮ್ಹೊಣು ಸುಬ್ಬಣು ಲೆಕ್ತಾ. "ಘೊಣಿ! ತುಕ್ಕಾ ಕಿತ್ಲೆ° ಗಮ್ಮತ! ತುಕ್ಕಾ ಪಾಕ ಆಸ್ಸ! ಮಾಕ್ಕಾ ಆನಿ ಚಾನ್ಯೆಕ ನಾ ಮೂ. ಆಮ್ಕಾ°ಯಿ ತುಗೆಲ್ಯಾವರಿ ಆಕಾಶಾರಿ ಭೊ°ವಕಾ ಮ್ಹೊಣು ನಾ°ಕ ತಾ°ಯಿ ಆಶಿ ಆಸ್ಸ," ಮ್ಹಣ್ತಾ ಸುಬ್ಬಣು.

"ತಿತ್ಲೆ°ವೆ°? ಯೆಯ್ಯಾ! ಮೆಗೆಲೆ ಫಾಟ್ಟಿರಿ ಬೈಸಾಚಿ. ಹಾ°ವ ತುಮ್ಕಾ° ಹೊರನು ವಿಮಾನಾ°ತು ಬಸಯತಾ°. ಜಾಯತೇ° ಆಕಾಶಾರಿ ಭೊ°ವಾಚಿ," ಘೊಣಿ ಸಾಂಗತಾ.

ಸುಬ್ಬಣು ಆನಿ ಚಾನ್ನಿ ಘೊಣಿಲ್ಯಾ ಪಾಕ್ಕಾರಿ ಚಣು ಫಾಟ್ಟಿರಿ ಬಸತಾಚಿ. ಘೊಣಿ ಪಟಪಟ ಪಾಕ ಮಾರನು ವಯ್ರಿ ಉಬ್ಬುನು ವಚುನು ವಿವಾನಾಚೆ ಲಾಗ್ಗಿ° ಪಾವತಾ. ಆಪ್ಣಾಲೆ ಚೊಂಚಿನ ಸುರ್ವೇರಿ ಸುಬ್ಬಣುಕ, ತಾಜ್ಜೆ ಪರಾನ್ ಚಾನ್ಯೇಕ ವಿಮಾನಾ°ತು ದೆ°ವಯತಾ. ಘೊಣಿ ಪರತುನು ಹಾಡಿ ದಿಕ್ಕಾನ ಉಬ್ಬುನು ವತ್ತಾ.

ಸುಬ್ಬಣುಕ ಆನಿ ಚಾನ್ಯೆಕ ಖುಶಿ ವಯ್ರಿ ಖುಶಿ! ಚಾನ್ನಿ ಸಗಳೆ ವಿಮಾನ ಭೊ°ವತಾ. ಸುಬ್ಬಣು ವಿಮಾನಾಚೆ ಕಂಡಿಯೆ°ತುಲ್ಯಾನ ಆಕಾಶ, ಮೊಡ, ಮಾಡ್ಡೊ ಪೂರಾ ಪಳೊವನು ಗಿಡಗಿಡತಾ. ವಿಮಾನ ಏಕ ಗುಡ್ಯಾ ತೊಗ್ಗು ಹಳು ದೆ°ವತಾ.

ಸುಬ್ಬಣು ಆನಿ ಚಾನ್ನಿ ಹಾತ್ತಾ° ಹಾತು ಧರುನು ವಿಮಾನಾ° ದಾಕುನು ಭಾಯ್ರಿ ಯೆತ್ತಾಚಿ. ಲಾಗ್ಗಿಚ್ಯಾ ಹಾಡಿಕ ವಚುನು ಮಂಜೊಟಿ, ಗುಳಾಮಣಿ, ಮನ್ನಡಕ, ಗಜಗೊ, ಪೇರ ಚಾಂಪಡ, ಭೆಡಸ ಪೂರಾ ವೆಂಚುನು ಧರತಾಚಿ. ತಿತ್ಲೆ ಭಿತ್ತರಿ ತಾಂಕಾ° ವಿಮಾನಾಚೊ ಶಬ್ದು ಆಯಕಿ ಪಡತಾ. ತಾನ್ನಿ ಧಾ°ವುನು ವಚುನು ಪಾವಚೆ ಭಿತ್ತರಿ ವಿಮಾನ ಪಾರ!

"ಓ! ಆತ್ತಾ° ಕಸಲೆ ಕರಚೆ°?" ಮ್ಹೊಣು ಸುಬ್ಬಣು ಗಾಲ್ಲಾರಿ ಹಾತ ದವೊರನು ಬಸತಾ. ತೆದನಾ ಚಾನ್ನಿ, "ಸುಬ್ಬಣು, ಸಾಂಜ ಜಾಯ್ನಿ. ಆಮ್ಮಿ ಆನಿ ಥೊಡೊ ವೇಳು ಹಾಂಗಾ ಖೇಳಯಾ°," ಮ್ಹಣತಾ. ದೊಗ್ಗ°ಯಿ ಖೆಳತಾಚಿ.

ಖೆಳತನಾ ಚಾನ್ಯೆಕ ಏಕು ಆಂಬಡ್ಯಾಕಾತ್ತೊ ಮೆಳತಾ. ತ್ಯಾ ಕಾತ್ತ್ಯಾಕ ಸಾನ ದೊನಿ ಹಾತ ಆಶ್ಶಿಲೆ. ಸುಬ್ಬಣು ತೆ ಹಾತ ಹಾಲ್ಲೊನು "ಹಲೊ," ಮ್ಹಣತಾ. ಪಳಯ್ತು ಪಳಯ್ತುನಾ ತೊ ಹಾತು ಹೊಡು ಹೊಡು

ಜಾವುನು ಕಾತ್ಯಾಂತುಲ್ಯಾನ ಏಕು ಹೋಡು ರಾಕ್ಷಸು, "ಹ್ಹಾ! ಹ್ಹಾ!ಹ್ಹಾ! ಹ್ಹಾ!" ಮ್ಹೊಣು ಹಾಂಸತರಿ ಭಾಯ್ರಿ ಯೆತ್ತಾ.

ರಾಕ್ಷಸಾಲೆ ಹಾಂಸಾಕ ತೂಫಾನ ಆಯಲ್ಯಾವರಿ ಜಾವುನು, ಸುಬ್ಬಣು ಆನಿ ಚಾನ್ನಿ ಉಸೊಳ್ನು ವಚುನು ರಾಕ್ಷಸಾಲ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾರಿ ಪಡತಾಚಿ. ದೊಗ್ಗಾಂಯಿ ಭೀವನು ಬೆರೇ ಕರನು ರಡತಾಚಿ.

ತೆದನಾ ರಾಕ್ಷಸು ಸಾಂಗತಾ, "ರೊಣಕ್ಕಾಚಿ ಪಿಲ್ಲಾಂನೊ! ಹಾಂವ ತುಮ್ಕಾಂ ಕಾಂಯಿ ಬಾದಾ ದೀನಾ! ಮೆಗೆಲೆ ಮಾತ್ಯಾಕ ಭರಲೇಲ್ಯೊ ಉವ್ವೊ ವೆಂಚುನು ಕಾಣ್ನು ದಿಯ್ಯಾಚಿ. ತುಮ್ಗೆಲೊ ಉಪಕಾರು ವಿಸರನಾ. ಹಾಂವ ತುಮ್ಮಿಂ ಸಾಂಗಿಲೆಂ ಆಯಕತಾಂ".

ರಾಕ್ಷಸಾಲೆ ಮಾತ್ಯಾಚೊ ಉವ್ವೊ ಕಾಣ್ನು ಸೊಡಲ್ಯಾರಿ ಮಾಗಿರಿ ತಾಗೆಲೆ ಮುಖಾಂತರಿ ಘರಕಡೆ ವಚುಯೇತ ಮ್ಹೊಣು ಆಲೋಚನ ಕರುನು ಬಾಬ್ಬಣು ಉವ್ವೊ ಕಾಡುಂಕ ಸಮ್ಮತ ಜಾತ್ತ.

ದೊಗ್ಗಾಂಯಿ ರಾಕ್ಷಸಾಲೆ ಖಾಂದ್ಯಾರಿ ಬೈಸುನು ಉವ್ವೊ ವೆಂಚಿತಾಚಿ. ಎಕ್ಕೇಕಿ ಊವ ಕಾಡತನಾ ರಾಕ್ಷಸಾಲೊ ಎಕ್ಕೇಕು ಕೇಸು ತುಂಟತಾ. ಅರೆ! ಎಕ್ಕೇಕು ಕೇಸು ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಎಕ್ಕೇಕಿ ಜಡಿ ಜಡಿ ಥೊರಿ ಥೊರಿ ಭಾಂಗ್ರಾ ಸರಿ! ಸುಬ್ಬಣು ಕೇಸು ಕಾಣು ಚೊಗ್ಯಾ ಚಿಲ್ಲಾಂತು ಜಮಾ ಕರತಾ. ರಾಕ್ಷಸಾಲಿ ಊವ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಕಾಳೆ ಕಾಳೆ ಟೊಣ್ಣೆ! ಸಾನ ಕುರ್ಲಾಟಿ ಯೆದ್ದೆ! ಘೊಣೆಕ ಖಾವಚಾಕ ದಿವುಯಾಂ ಮ್ಹೊಣು ತೆವಯಿ ಕಾಣು ಸುಬ್ಬಣು ಚೊಗ್ಯಾ ಚಿಲ್ಲಾಂತು ಜಮಾ ಕರತಾ.

ಸುಬ್ಬಣುಲಿಂ ದೊನಿ ಚಿಲ್ಲಾಂಯಿ ಭರತಾಚಿ. ರಾಕ್ಷಸಾಲ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾ ಉವ್ವೊಯಿ ಪೂರಾ ಸರತಾ. ಬೊಡಾ ಕೇಸಯಿ ಪೂರಾ ವತ್ತಾ. ಬೋಡ ಲಾನ ಜಾತ್ತಾ. ರಾಕ್ಷಸಾಕ ಭಾರಿ ಖುಶಿ ಜಾತ್ತಾ.

ಸುಬ್ಬಣು, "ರಾಕ್ಷಸಾ, ತೂಂ ಚಾಂಗು ನ್ಹವೇಂ? ಗುಡ್ಡ್ಯಾ ಪೆಲ್ಯಾನ ಮೆಗೆಲೆಂ ಘರ ಆಸ್ಸ. ಆಮ್ಕಾಂ ಗುಡ್ಡೊ ದೆಂವೊನು ಸೊಡಶಿವೆ?" ಮ್ಹೊಣು ನಿಮ್ಗಿತಾ. ರಾಕ್ಷಸು "ಜಾಯತ" ಮ್ಹಣತಾ ಆನಿ ಆಪಣ್ಯಾಲೊ ಹಾತು ನೀಟ ಸೋಣು ಗುಡ್ಯಾಕ ಲಾಯತಾ.

ಸುಬ್ಬಣು ಆನಿ ಚಾನ್ನಿ ರಾಕ್ಷಸಾಲೆ ಹಾತ್ತಾ ವಯ್ರಿ ಚಣು ಜಾರಬಂಡಿ ವಯಲ್ಯಾನ ನಿಸರಲ್ಯಾವರಿ 'ಝುಂ.....' ನಿ ನಿಸರನು ಗುಡ್ಯಾರಿ ದೆಂವತಾಚಿ. ದೆಂವುನು ಸುಬ್ಬಣು "ಟಾ, ಟಾ" ಮ್ಹೊಣು ಹಾತು ಹಾಲ್ಲಯತಾ. ತೊವಯಿ ಚಾನ್ನಿಯಿ ಘರಾದಿಕಾನ ವತ್ತಾಚಿ.

ಘರಾಚೆ ಮಾಯದರ ಜಗಲೇರಿ ಸುಬ್ಬಣುಲಿ ಆವಸು ಬೈಸುನು ಆಶ್ಶಿಲಿ. "ಖಂಯಿ ಗೆಲ್ಲಲೊರೇ? ಚಿಲ್ಲಾಂತು ಕಸಲೆಂ ತೆಂ ಫಳಫಳತಾ?" ಮ್ಹೊಣು ತೀ ನಿಮ್ಗಿತಾ.

ಸುಬ್ಬಣು ಚಿಲ್ಲಾಂತುಲ್ಯಾನ ಭಾಂಗ್ರಾ ಕೇಸ ಕಾಣ್ನು ನೆಲಾರಿ ಘಾಲತಾ. "ಖಂಚೊ ಹ್ಯೊ ಭಾಂಗ್ರಾ ಸರ್ಯೊ! ಸಾಂಗರೆ ವಗ್ಗಿಂ". ಆವಸು ಅನಪತ್ಯ ಕರತಾ. "ರಾಬ ಆಮಾ! ಹಾಂವ ಸುರ್ವೇರಿ ಘೊಣೆಕ ಮೇಳನು

ಯೆತ್ತಾಂ. ಮಾಗಿರಿ ಸಕ್ಕಡ ಸಾಂಗತಾಂ ತುಕ್ಕಾ," ಮ್ಹೊಣು ಸುಬ್ಬಣು ಘೊಣಿಥಾಂಯಿ ಧಾಂವತಾ.

ಊವ್ವೆ ಟೊಣ್ಣೆ ಘೊಣಿಕ ದಿತ್ತಾ. ಘೊಣಿ ಕುಟುಸ್ ಕುಟುಸ್ ಕರನು ಚೊಂಚಿ ಮಾರನು ಟೊಣ್ಣೆ ಖಾತ್ತಾ. ತಿಕ್ಕಾ ಭಾರಿ ಖುಶಿ ಜಾತ್ತಾ.

ಸುಬ್ಬಣು ಘುರಕಡೆ ಧಾಂವನು ವತ್ತಾ. ಆಮ್ಮಾಲೆ ಪಾಯಾರಿ ಬಸತಾ. ಆಮ್ಮಾಲೆ ಗಳ್ಯಾ ಭಾಂಬಾ ಹಾತಾಂತು ಧರನು ಹಾಲ್ಲಯತರಿ ತಿಕ್ಕಾ ಸಕ್ಕಡ ಸಾಹಸ ಸಾಂಗತಾ.

57. ಲಲ್ಲಿ ಆನಿ ಕರಡಿ

ಏಕ ಗಾಂವಾಂತುಂ ಏಕಿ ಸಾನಿ ಚೆಲ್ಲಿ ಆಶ್ಶಿಲಿ. ತಿಗ್ಗೆಲೆಂ ನಾಂವ ಲಲಿತಾ. ಲಲಿತಾಕ ಮೊಗಾನ ಲಲ್ಲಿ ಮ್ಹೊಣು ಆಪ್ಪೊಚೆಂ. ತಿಕ್ಕಾ ಏಕಿ ಮಾಮಮಾ ಆಶ್ಶಿಲಿ.

ಲಲ್ಲಿಕ ಮಾಮಮಾನ ಕೆದನಾಂಯಿ ರಾನ್ನಾಂ ಪೆಟೊಚೆಂ. ರಾನ್ನಾಂದಾಕುನು ಕಾರಂದ, ಬೊರ, ಭಿರಿಂಡ, ಜಾಂಬ, ಜಾಂಬುಳ ವೆಂಚುನು ಹಾಡೊಚೆಂ ಆನಿ ತೆಂ ಸಾಂತೆಕ ಹೊರನು ವಿಕಚೆಂ.

ಏಕದಿವಸು ಮಾಮಮಾನ ಲಲ್ಲಿಕ ಭಿರಿಂಡ ಹಾಡುಂಕ ರಾನ್ನಾಂ ಪೆಟಯಿಲಿ. ಲಲ್ಲಿ ಭಿರಿಂಡ ಸೊದ್ದಿತರಿ, ಸೊದ್ದಿತರಿ ರಾನ್ನಾಂತು ಭಿತ್ತರಿ ಭಿತ್ತರಿ ಪಾವಲಿ. ವತ್ತಾಂ ವತ್ತಾಂ ತಿಕ್ಕಾ ವಾಟ ಚುಕಲಿ.

ತ್ಯಾ ರಾನ್ನಾಂತು ಏಕಿ ಬಾಪ್ಪುಸು ಕರಡಿ, ಏಕಿ ಆವಸು ಕರಡಿ, ಆನಿ ಏಕಿ ಧೂವ ಕರಡಿ ಆಶ್ಶಿಲೆಂಚಿ. ಬಾಪ್ಪುಸು ಹೋಡು ಕರಡಿ, ಆವಸು ಹದಿ ಕರಡಿ, ಧೂವ ಸಾನಿ ಕರಡಿ.

ಕರಡ್ಯಾಂನಿ ರಾನ್ನಾಂತುಂ ಏಕ ಚಂದ ಘುರ ಬಾಂದಿಲಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಘುರಾಂತು ಏಕ ಹೊಡ ಕೂಡ, ಏಕ ಹದ ಕೂಡ, ಏಕ ಸಾನ ಕೂಡ. ಹೊಡ ಕರಡಿಕ ಹೊಡ ಕೂಡ. ಹದ ಕರಡಿಕ ಹದ ಕೂಡ, ಸಾನ ಕರಡಿಕ ಸಾನ ಕೂಡ.

ಕೂಡಾಂತು, ಹೊಡ ಕರಡಿಕ ಹೊಡು ಮಾಂಚೊ, ಹದ ಕರಡಿಕ ಹದು ಮಾಂಚೊ. ಸಾನ ಕರಡಿಕ ಸಾನು ಮಾಂಚೊ.

ಮಾಂಚಾರಿ ಹೊಡ ಕರಡಿಕ ಹೊಡ ಹಾಂತುಳ, ಹದ ಕರಡಿಕ ಹದ ಹಾಂತುಳ, ಸಾನ ಕರಡಿಕ ಸಾನ ಹಾಂತುಳ.

ತಾಂಗೆಲೆ ವಾಸರೇಂತು ಹೊಡ ಕರಡಿಕ ಹೊಡ ವಾಟ್ಟೆಂ, ಹದ ಕರಡಿಕ ಹದ ವಾಟ್ಟೆಂ, ಸಾನ ಕರಡಿಕ ಸಾನ

ವಾಟ್ಟೆಂ. ಹೊಡ ಕರಡಿಕ ಹೊಡು ದೊಣ್ಣೊ, ಹದ ಕರಡಿಕ ಹದು ದೊಣ್ಣೊ, ಸಾನ ಕರಡಿಕ ಸಾನು ದೊಣ್ಣೊ.

ತ್ಯಾದಿವಸು ಸಾನ ಕರಡಿಲೊ ಜಾಯದೀಸು. ಆಮ್ಮಾ ಕರಡಿನ ದೂದಪಾಕು ಕೆಲ್ಲೊ. ತೀಣೆ ಹೊಡ ವಾಟ್ಯಾಂತು ಮಸ್ತು ದೂದಪಾಕು, ಹದ ವಾಟ್ಯಾಂತು ಹದ ದೂದಪಾಕು, ಸಾನ ವಾಟ್ಯಾಂತು ಥೊಡೊ ದೂದಪಾಕು ವಾಳ್ಯೊ.

ಸಾನ ಕರಡಿನ, ಹೊಡ ಕರಡಿಕ ಹೊಡ ದೊಣ್ಣ್ಯಾಂತು, ಹದ ಕರಡಿಕ ಹದ ದೊಣ್ಣ್ಯಾಂತು, ಆನಿ ಆಪಣ್ಯಾಕ ಸಾನ ದೊಣ್ಯಾಂತು ಪಿವಚಾ ಉದ್ದಾಕ ದವರಲೆಂ.

ತೆದನಾ ಬಾಪ್ಪುಸು ಕರಡಿನ ಸಾಂಗಲೆಂ, "ಆಜಿ ಜಾಯದೀಸು ನ್ಹಂವೇಂ? ಲಲ್ಲಿ ಗೊಡ್ಡಿ ಖಾವಚೆ ಫೂಡೆ ದೆವಸ್ಥಾನಾ ವಚುನು ದೆವಾಕ ಪಾಂಯ ಪೊಣು ಯೇವಯಾಂ" ತಾನ್ನಿ ತಾಂಗೆಲೆ ವಾಟ್ಟೆಂ ಥಂಯಿ ಸೋಣು ದೆವಸ್ಥಾನಾಕ ಚಮಕಲಿಂಚಿ.

ಲಲ್ಲಿನ ವಾಟ ಚುಕ್ಕುನು ರಾನ್ನಾಂತು ಭೌಂವತರಿ ಯೆತ್ತನಾ ತಿಕ್ಕಾ ದೂರದಾಕುನು ಕರಡಿಲೆಂ ಘುರ ದಿಸಲೆಂ, ತಿಕ್ಕಾ ಚಮಕುನು, ಚಮಕುನು ಪಾಯ ವಾಂವ್ವೆಲೆಲೆ. ತಾನ್ನೆನ ತಾಳೊ ಸುಕ್ಕಿಲೊ. ಪೊಟ್ಟ್ಯಾ ಭೂಕಯಿ ಜಾಲ್ಲೆಲಿ.

"ಬಚಾವ್! ಹಾಂಗಾ ಕೊಣಾಲೆಂಕೀಂ ಘುರ ಆಸ್ಸ. ಹಾಂವ ಥಂಯಿ ವಚುನು ಯೆದೆಂ ಉದ್ದಾಕ ನಿಮ್ಗಿತಾ," ಮ್ಹಣಾಲಿ. ಆನಿ ಕರಡಿಲೆ ಘುರಾ ಆಯಲಿ.

ತೀಣೆ ಲಾಗ್ಗಿಂ ಯೆವನು ಪಳಯತನಾ ಘುರಾ ಬಾಗಿಲ ಉದಾರೆಂ ಆಶ್ಶಿಲೆಂ. ತೀ ಘುರಾಂ ಭಿತ್ತರಿ ಚಮಕಲಿ. "ಮಾಂಯ್ಯೆಂ, ಮಾಂಯ್ಯೆಂ, ಕೊಣಯಿ ಆಸ್ಸವೆ ಘುರಾಂತು?" ಮ್ಹೋಣು ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ. ಜವಾಬ ಯೇನಿ. ತೀಣೆ ವಾಪಾಸ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ ಜವಾಬ ನಾ. ಹಾವಕಾವ ನಾ.

ಘುರಾಂತು ಕೊಣಯಿ ನಾ ದಿಸ್ತಾ ಮ್ಹೋಣು ತೀ ಶೀದಾ ಭಿತ್ತರಿ ವಾಸರೇಂತು ಚಮಕಲಿ. ವಾಸರೆಂತು ವಚುನು ಪಳಯತನಾ ಘುಮ ಘುಮ ಪರಂಬಳು ಯೆತ್ತಾ ತೀನಿಂ ವಾಟ್ಯಾಂತುಯಿ ದೂದಪಾಕು ವಾಣು ದವರಲಾ. ತೀನಿ ದೊಣ್ಣ್ಯಾಂತು ಉದ್ದಾಕ ದವರಲಾಂ. ಲಲ್ಲಿಕ ತೆಂ ಪಳಯತನಾ ಜೋರು ಆಶಿ ಜಾಲ್ಲಿ.

ತೀಣೆ ಹೋಡ ವಾಟ್ಟೆಲೆಗಿ ವಚುನು ಹೋಡ ದೊಣ್ಣೊ ಉಬಾರುಂಕ ಪಳಯಲೊಂ. ತಿಜ್ಜಾನ ಜಾಯ್ನಿ. ಹದ ವಾಟ್ಟೆಲಾಗಿ ವಚುನು ಹದ ದೊಣ್ಣೊ ಉಬ್ಬಾರುಂಕ ಪಳಯಲೆಂ. ಊಹೂಂ. ಜಾಯ್ನಿ. ಸಾನ ವಾಟ್ಟೆಲಾಗಚೊ ಸಾನು ದೊಣ್ಣೊ ಊಬ್ಬಾರುಂಕ ಪಳಯಲೆಂ. ತೊ ಜಾಲ್ಲೊ. ತೀ ಗಟಗಟ ಪೂರಾ ಉದ್ದಾಕ ಪಿಲ್ಲಿ.

ತಿಕ್ಕಾ ಉದ್ದಾಕ ಪೀವನು 'ಅಯ್ಯಮ್ಮಾ' ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಯೆದೊ ದೂದಪಾಕು ಖಾವಯಾಂ ಮ್ಹೋಣುಂ ಹೊಡ ವಾಟ್ಯಾಂತು ಬೊಟ ಘಾಲ್ಲೆಂ. "ಹಾಯ್ ಹಾಯ್! ಹೂನ ಹೂನ!" ಮ್ಹಣಾಲಿ.

ಹದ ವಾಟ್ಯಾಂತು ಹಗೂರ ಹಾತು ಘಾಲ್ಲೊ. "ಹಾಯ್‌ಹಾಯ್! ಹೂನ ಹೂನ!" ಮ್ಹಣಾಲಿ.

ಸಾನ ವಾಟ್ಯಾಂತು ಹಾತು ಘಾಲ್ಲೊ, ಮಸ್ತ ಹೂನ ನಾ. ತೀಣೆ ಲಾಯಕ ಕರನು ತಾಂತುಲೊ ದೂದಪಾಕು

ರುಚಿನ ಭುರಕಿಲೊ.

ತಿಕ್ಕಾ ಪೊಟ ಭರಿ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಕುರ್ವಣಿ ಆಯಲಿ. ಭಾಯ್ರಿ ಯೇವನು ಹೊಡ ಕುಡಾಂತುಲೆ ಹೊಡ ಮಾಂಚಾರಿ ಚಡಲಿ. ಹೊಡ ಹಾಂತಲಾರಿ ನಿದ್ದಲಿ "ಯಬ್ಬಾ! ಹೇಂ ಹಾಂತುಳ ಮಾಕ್ಕಾ ಲಾಯಕ ಜಾಯ್ನಾಂ" ಮ್ಹಣಾಲಿ ಆನಿ ಸಕಲ ದೆಂವಲಿ.

ಹದ ಕುಡಾಂತುಲೆ ಹದ ಮಾಂಚಾರಿ ಚಡಲಿ. ಹಾಂತಲಾರಿ ನಿದ್ದಲಿ. "ಯಬ್ಬಾ! ಹೆಂವಂಯಿ ಹಾಂತುಳ ಮಾಕ್ಕಾ ಲಾಯಕ ಜಾಯ್ನಾ." ಮ್ಹಣಾಲಿ ಆನಿ ಸಕಲ ದೆಂವಲಿ.

ಸಾನ ಕುಡಾಂತುಲೆ ಸಾನ ಮಾಂಚಾರಿ ಚಡಲಿ. ಸಾನ ಹಾಂತಲಾರಿ ನಿದ್ದಲಿ. "ಹೆಂ ಹಾಂತುಳ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಲಾಯಕ ಆಸ್ಸ!" ಮ್ಹಣಾಲಿ. ತಿಕ್ಕಾ ಗಟ್ಟಿ ನೀದ ಪಡಲಿ.

ಥೊಡೆ ವೇಳಾನ ದೆವಸ್ಥಾನಾಕ ಚಮ್ಕಲೆಲ್ಯೊ ಕರಡ್ಯೊ ಆಯಲ್ಯೊಚಿ. ಯೇವನು ಹಾತು ಪಾಯು ಧೂವನು ದೂದಪಾಕು ಖಾವಯಾಂ ಮ್ಹೊಣು, ತಾನ್ನಿ ವಾಸರೇಂತು ಚಮಕಲಿಂಚಿ.

ಹೊಡ ಕರಡಿನ ವಾಟ್ಟೆಂ ಪಳೊವನು "ಮೆಗೆಲೆ ವಾಟ್ಯಾಂತು ಕೊಣೆ ತೆಂ ಬೋಟ ಘಾಲ್ಲಾಂ?" ಮ್ಹೊಣು ಹೋಡ ಸ್ವರಾನ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ.

ಹದ ಕರಡಿನಯಿ, "ಮೆಗೆಲೆಯಿ ವಾಟ್ಯಾಂತು ಕೊಣೆ ತೆಂ ಬೊಟ ಘಾಲ್ಲಾಂ?" ಮ್ಹೊಣು ಹದ ಸ್ವರಾನ ನಿಮ್ಗಿಲೆಂ.

"ಅಯ್ಯೊ! ಮೆಗ್ಗೆಲೆ ವಾಟ್ಟೆಂತುಲೊ ದೂದ ಪಾಕು ಕೊಣೆಕಿಂ ಖೆಲ್ಲಾ!" ಮ್ಹೋಣು ಸಾನಿ ಕರಡಿ ಸಾನ ಸ್ವರಾರಿ ರಡಲಿ.

ಕೋಣ ಆಯಿಲೆಂ ಆಬಾ ಪಳೊವಯಾಂ ಮ್ಹೋಣು ತಾನ್ನಿ ವಾಸರೆಂತು ದಾಕುನು ಭಾಯ್ರಿ ಆಯಿಲಿಂಚಿ. ಭಾಯ್ರಿ ಯೇವನು ಪಳಯತನಾ ಹೊಡ ಕರಡಿನ "ಮೆಗೆಲೆ ಹಾಂತಲಾರಿ ಕೊಣಕಿಂ ನಿದ್ದೋನು ಉಟಾಯಲಾಂ!" ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ.

ಹದ ಕರಡಿನ "ಮೆಗ್ಗೆಲೆಯಿ ಹಾಂತಲಾರಿ ಕೊಣಕಿಂ ನಿದ್ದೋನು ಉಟಾಯಲಾಂ!" ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ.

"ಅಯ್ಯೊ! ಮೆಗೆಲೆ ಹಾಂತಲಾರಿ ಕೊಣಕಿಂ ನಿದ್ದಲಾಂ!" ಮ್ಹೋಣು ಸಾನ ಕರಡಿನ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ.

ಹೊಡಿ ಕರಡಿ ಆನಿ ಹದ ಕರಡಿ ಕರನು ಸಾನ ಕರಡಿಲೆ ಮಾಂಚಾಲೆ ಆಯಿಲಿಂಚಿ. ಪಳಯತನಾ ಏಕಿ ಗೊಂಡಿ ಚೆಲ್ಲಿ ನಿದ್ದೊನು ಘೊರೆಂತಾ.

ತೀ ಚಂದಿ, ಚಂದಿ, ಗೊಂಡಿ ಗೊಂಡಿ ಬೊಮ್ಮೆಶೀಂ ತಾಂಕಾಂ ದಿಸಲಿ. ತಾಂಕಾಂ ತಿಗೆಲೆ ವಯಿರಿ ಮೊಗು ಆಯಲೊ.

ಸಾನ ಕರಡಿನ ಸಾಂಗಲೆ°, "ಆಮಾ ತೀಣೆ ಮೆಗೆಲೆ ವಾಟ್ಯಾ°ತುಲಿ ಗೊಡ್ಡಿ ಖೆಲ್ಯಾರಿ ಹೊಡ ನಾ. ಮೆಗೆಲೆ ಮಾಂಚಾರಿ ನಿದ್ದಲ್ಯಾರಿ ಹೊಡ ನಾ"

ತಿತ್ಲೆ ಭಿತ್ತರಿ ಲಲ್ಲಿ ಜಾಗಿ ಜಾಲ್ಲಿ. ದೋಳೆ ಸೊಡತನಾ ಎದ್ರಾಕ ತೀನಿ ಕರಡ್ಯೊ! ತಿಕ್ಕಾ ಭ°ಯ ಕೆಲ್ಲೆ°.

ಆವ್ನು ಕರಡಿನ ಲಲ್ಲಿಕ "ತೂ° ಕೋಣ? ಖ°ಯಿದಾಕುನು ಆಯಿಲಿ? ಹಾಂಗಾ ಕಶ್ಶಿ° ಆಯಲಿ?" ಮ್ಹೊಣು ನಿಮ್ಗಿಲೆ°.

"ಹಾ°ವ ಲಲ್ಲಿ. ಭಿರಿಂಡ ಸೊದ್ದು°ಕ ರಾನ್ನಾ° ಯೇವನು ಮಾಕ್ಕಾ ವಾಟ ಚುಕಲಿ." ಮ್ಹೊಣು ಲಲ್ಲಿನ ಜವಾಬ ದಿಲ್ಲಿ.

ತೆದನಾ ಸಾನ ಕರಡಿನ ಸಾಂಗಲೆ°,"ಲಲ್ಲಿ ಲಲ್ಲಿ! ತೂ° ಆನ್ನೀ ಹಾಂಗಾಚಿ ರಾಬ. ಹಾ°ವಯಿ° ತೂ°ವಯಿ° ಖೇಳಯಾ°. ಮೆಗೆಲೇಚಿ ವಾಟ್ಯಾ°ತು ಜೆವಯಾ°. ಮೆಗೆಲೇಚಿ ಮಾಂಚಾರಿ ನಿದ್ದೊಯಾ°."

ಬಾಪ್ಪುಸು ಕರಡಿನ ಸಾಂಗಲೆ°, "ಲಲ್ಲಿನ ಹಾಂಗಾಚಿ ರಾಬಲ್ಯಾರಿ ತಿಗೆಲಿ ಮಾಮಮಾಕ ಹುಸ್ಕೊ ಜಾಯನಾ°ವೆ? ಮಾಮಮಾ ರಡತಲಿ ನ್ಹ°ವೇ? ತಿಕ್ಕಾ ಆಮ್ಮಿ ತಿಗೆಲೆ ಘುರಾಲಾಗ್ಗಿ° ಹೊರನು ಸೊಡಯಾ°"

ಲಲ್ಲಿ ಭಾಯ್ರು ಸರಲಿ. ಸಾನಿ ಕರಡಿ ತೀಣೆಂ ವತ್ತನಾ ಖಳ್ಳೆಕಾಣು ರಡಲಿ "ರೋಣಾಕಾ ಕರಡಿ, ಹಾ°ವ ಆನಿ ತಾತ್ತಾವಳಿ ಹಾಂಗಾ ಯೆತ್ತಾ°." ಮ್ಹೊಣು ಲಲ್ಲಿನ ಕರಡಿಕ ಸಮಾಧಾನ ಸಾಂಗಲೆ°.

ಹೊಡ ಕರಡಿನ ಲಲ್ಲಿಕ ಆಪಣ್ಯಾಲ್ಯಾ ಖಾಂದ್ಯಾರಿ ಬಸಯಲಿ. ಆನಿ ತಿಕ್ಕಾ ಮಾಮಮಾಲೆ ಘುರಾಲಾಗ್ಗಿ° ಹಾಣು ಸೋಣು ಚಮಕಲಿ. ಲಲ್ಲಿ ಮಾಮಮಾಲೆ ಘುರಾ° ಭಿತ್ತರಿ ಧಾ°ವಲಿ.

58. ಧ್ರುವು

ಪ್ರಾಕಾಂತು ಉತ್ತಾನಪಾದು ಮ್ಹೊಣು ಏಕು ರಾಯು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತಾಕ್ಕಾ ದೊಗ್ಗೊ ಬಾಯ್ಲೊ ಹೊಳ್ಳೆಲೆ° ನಾ°ವ ಸುನೀತಿ. ಧಾಕ್ಟೆಲೆ° ನಾ°ವ ಸುರುಚಿ. ಸುನೀತಿಕ ಏಕು ಪೂತು; ಸುರುಚಿಕಯಿ ಏಕು ಪೂತು. ಸುನೀತಿಲೊ ಪೂತು ಧ್ರುವು. ಸುರುಚಿಲೊ ಪೂತು ಉತ್ತಮು.

ಸುನೀತಿ ಭಾರಿ ಚಾಂಗಿ. ಸುರುಚಿ ಮಹಾ ಚಾಂಡಾಳಿ. ರಾಯಾಕ ಸುನೀತಿ ಪಶಿ° ಸುರುಚಿ ಚೇರಿ ಚಿಕೆ ಚಡಿ ಮಾಯಾ. ಸುರುಚಿನ ಸಾಂಗಿಲೆ° ಆಯಕತಾಲೊ ತೊ. ಸುರುಚಿಕ ಮಸ್ತಿ ದುರಾಶಾ. ಧ್ರುವಾನ ಮುಕಾರ್ಸುನು ರಾಯು ಜಾವಚಾಕ ನಜ್ಜ. ಉತ್ತಮಾನ ರಾಯು ಜಾವ್ಕಾ ಮ್ಹೊಣು ಕಾಂಕ್ಷಿ.

ತೀಣೆ ರಾಯಾಲಾಗಿ ಸಾಂಗುನು ಸುನೀತಿಕ ಆನಿ ಧ್ರುವಾಕ ಗಾಂವಚೆ ಭಾಯ್ರಿ ಘುರ ಕರನು ರಾಬ್ಬಯಿಲೆಂ. ತಾನ್ನಿ ರಾಯಾಕ ಮೆಳಚೆ ತಶ್ಶಿಂ ನಾ, ಉಲ್ಲೋಚೆ ತಶ್ಶಿಂ ನಾ. ರಾಯನ ತಾಂಗೆಥಂಯಿ ವಚ್ಚೆ ತಶ್ಶಿಂ ನಾ. ಅಶ್ಶಿಂ ಪೂರಾ ನಿರ್ಬಂಧ ತೀಣೆ ಘಾಲ್ಲೆ. ಉತ್ತಾನಪಾದು ಬಾಯ್ಲೆಚೇರಿ ಕುರ್ಡ್ಡೆ ಮೊಗಾನ ತಿಗೆಲೆಂ ಉತ್ತರ ಪೂರಾ ಆಯಕತಾಶಿಲೊ.

ಧ್ರುವಾಕ ಏಕ ದಿವಸು ಬಾಪ್ಪುಸು ಮಸ್ತ ಆಟವಲೊ. ಬಾಪಸೂಕ ಭೆಟ್ಟುನು ಯೆತ್ತಾಂ ಮ್ಹೊಣು ಶೀದಾ ರಾವಳಾರಾಕ ಆಯಲೊ. ಮಾವಶೆಲೆಂ ಕೊಡಪಣ ತಾಕ್ಕಾ ಕಳತಾವೆ?

ರಾವಳಾರಾಕ, ಯೆತ್ತನಾಂ ಬಾಪ್ಪುಸು ಪಾಟ್ಟ್ಯಾರಿ ಬಸಲಾ. ಮಾಂಡ್ಯೇರಿ ಉತ್ತಮು ಬಸಲಾ. ಮಾವಶಿ ಲಾಗ್ಗಿಂ ಬಸಲ್ಯಾ. ಬಾಪ್ಪುಸು ಉತ್ತಮಾಕ ಮೋಗು ಕರತರಿ ಆಸ್ಸ. ಹೆಂ ಪಳವನು ಧ್ರುವಾಲೆಂ ತೋಂಡ ಸಾನ ಜಾಲ್ಲೆಂ. "ಹಾಂವಯಿ ಆನ್ನಾಲೆ ಪಾಯ್ಯಾರಿ ಬಸತಾಂ. ಮಾಕಾಯಿ ಮೋಗು ಕರತಲೊ," ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕಲೆಂ. ಆನಿ "ಆನಾ...." ಮ್ಹೊಣು ಆಪ್ಪಯತರಿ ಧಾಂವನು ವಚುನು ಬಾಪಸುಲ್ಯಾ ಆನಿಏಕ ಮಾಂಡ್ಯೇರಿ ಬಸಲೊ. ಧ್ರುವಾಕ ಪಳವನು ಉತ್ತಾನಪಾದಾಕಯಿ ಖುಶೀ ಜಾಲ್ಲಿ. ತಾಣೆ ಧ್ರುವಾಕ ಪೊಟೊನು ಧರಲೊ.

ಧ್ರುವಾಕ ಉತ್ತಾನಪಾದಾನ ಮೋಗು ಕರಚೆಂ ಪಳಯತನಾ ಸುರುಚಿಕ ಪೊಟ್ಟಾಂತು ಜಾಳ ಖತಖತೆಲೆ. ರಾಯಾಕ ಬಿಣಿ ಧ್ರುವು ಲಾಗ್ಗಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರಿ?

"ಏಯ್! ದೇಂವ ಸಕಲ. ತೂಂವೆಂ ಆನ್ನಾಲೆ ಪಾಯ್ಯಾರಿ ಬೈಸುಂಕ ನಜ್ಜ." ಸುರುಚಿನ ತಾಳೊ ಕಾಡಲೊ. ತಿಗೆಲೆ ತಾಳ್ಯಾಕ ಧ್ರುವಾನ ಏಕವಳಾ ಆಂಗ ಕಾಡಲೆಂ. ಬಾಪಸುಕ ಆನಿಕಯಿ ಗಟ್ಟಿ ಧರನು, "ಇತ್ಯಾಕ! ಪಾಚ್ಚೆ?" ಮ್ಹೊಣು ಆಶ್ಚರ್ಯಾನ ನಿಮ್ಮಿಗಲೆಂ.

"ಇತ್ಯಾಕ! ಮಾಕ್ಕಾ ಪ್ರಶ್ನೊ ಘಾಲತವೆ? ತುಕ್ಕಾ ಆನ್ನಾಲೆ ಪಾಯ್ಯಾರಿ ಬೊಸ್ಸಿ ಯೊಗಿತಿ ನಾ. ತೂಂ ಮೆಗೆಲೆ ಪೊಟ್ಟಾಂದಾಕುನು ಜನ್ಮಾ ಯೇನಿ ಪಳೆ, ತ್ಯಾ ದೆಕುನು." ಸುರುಚಿನ ಕೊಪಾನ ಆಗ್ರ ಜಾವನು ಸಾಂಗಲೆಂ. ಆನಿ ಸರಸರಿ ಧ್ರುವಾಕ ರಾಯಾಲೆ ಪಾಯಾ ವಯಲ್ಯಾನ ತಾಂಡುನು ಲಕವನು ಪಡಲೆಂ.

"ಅಯ್ಯೊ..... ಆಮ್ಮಾ.....," ಮ್ಹಣತರಿ ಧ್ರುವು ತೆತಾಂ ವಚುನು ಪಡಲೊ. ಉತ್ತಾನಪಾದಾಕ ಹೆಂ ಪಳವಚಾಕ ಜಾಯ್ನಾಶಿಂ ತಾಣೆ ದೊಳೆ ಗಟ್ಟಿ ಧಾಂಪಲೆ.

ಧ್ರುವಾಕ ಭಾರಿ ನಾಲಿಶ ಜಾಲ್ಲಿ. ಬಾಪಸುನ ಆಪಣ್ಯಾಕ ಸಾಂಭಾಳ್ನಿ ಮ್ಹೊಣು ಬೇಜಾರುಯಿ ಜಾಲ್ಲೊ. ಥಂಯಿದಾಕುನು ರಡತರಿ ಘುರಕಡೆ ಧಾಂವಲೊ.

ಧ್ರುವಾನ ಖಳಶೆ ಕಾಣ್ಣು ರಡತರಿ ಆವಸುಕ ಸಕ್ಕಡ ಸಾಂಗಲೆಂ. "ಆಮ್ಮಾ! ಹಾಂವೆಂ ಇತ್ಯಾಕ ಆಮಾ ಆನ್ನಾಲೆ ಪಾಯ್ಯಾರಿ ಬೊಸಚಾಕ ನಜ್ಜ? ಪಾಚ್ಚೆನ ಇತ್ಯಾಕ ಆಮಾ ಮಾಕ್ಕಾ ಲಕಯಲೆಂ? ಯೊಗಿತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಕಸಲೆಂ ಆಮಾ?"

ತೆ ಆಯಕುನು ಸುನೀತಿಕ ಪೊಟ ಲಾಸಲೆ. "ಯೆದ್ದೆ ಸಾನ ಚೆರ್ಡಾಕ ಲಕೊವಚೆವೇ? ಮೆಜ್ಜೆರಿ ಆಶ್ಕಿಲೆ ಜಾಳ ಮೆಗೆಲೆ ಚೆರ್ಡಾಚೇರಿ ಇತ್ಯಾಕ ಆಬಾ ಕಾಡಲೆ?" ಮ್ಹೊಣು ತಿಕ್ಕಾ ಬೇಜಾರು ಜಾಲ್ಲೊ. ಮಸ್ತ ಅಸಹಾಯ ಭೊಗಲಿ. ಧ್ರುವಾಕ ಪೊಟೊನು ಧರನು, "ಪುತಾ, ತುವೆ ದೆವಾಲಾಗ್ಗೀಚಿ ನ್ಯಾಯು ನಿಮ್ಗುಕಾ. ದೆವಾಕ ಮಾತ್ರ ತುಗೆಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆಕ ಉತ್ತರ ಗೊತ್ತು," ಮ್ಹೊಣು ದಳದಳಿ ರಡಲಿ.

ಧ್ರುವಾನ ತೇಂಚಿ ಗಟ್ಟಿ ಧರಲೆ. "ಹಾವ ಆತ್ತಾಚಿ ದೆವಾಲ್ಯಾ ವಚುನು ನಿಮ್ಗಿತಲೊ" ಮ್ಹೊಣು ತಾಣೆ ಹಟ ಸುರು ಕೆಲ್ಲೆ. "ನಾ ಪುತಾ! ದೇವಾಲಾಗ್ಗಿ ಕೊಣಾಕಯಿ ವಚುಕ ಜಾಯ್ನಾ. ಭಕ್ತೀರಿ ದೆವಾ ಮ್ಹೊಣು ಆಪ್ಪಯಲ್ಯಾರಿ ತೊ ಆಮ್ಮಿ ಆಶ್ಕಿಲೆ ಕಡೆನ ಯೇವನು ಆಮ್ಕಾ ಪಾವತಾ." ಸುರುಚಿನ ತಾಗೆಲೆ ಹಟ ವಿಸರಾವಚಾಕ ಸಾಂಗಲೆ.

"ಹಾವ ರಾನ್ನಾಕ ವತ್ತಲೋಚಿ. ತಪಶ್ಯ ಕರನು ದೇವಾಕ ಆಪ್ಪಯತಲೋಚಿ" ಧ್ರುವಾನ ಗಟ್ಟಿ ನಿರ್ಧಾರಾರಿ ಸಾಂಗಲೆ. ಸುನೀತಿ ತಾಗೆಲ್ಯಾ ಹಟಾ ಎದರಾಕ ಸೊಲವಲಿ. "ದೆವಾ! ಮೆಗೆಲೆ ಚೆರ್ಡಾಕ ರಾಕ!" ಮ್ಹೊಣು ತೀಣೆ ದೆವಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಲೆ. ಧ್ರುವು ರಾನ್ನಾಕ ಚಮಕಲೊ.

ರಾನ್ನಾತು ಧ್ರುವಾನ "ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ" ಮ್ಹಣತರಿ ಅಖಂಡ ತಪಶ್ಯ ಕೆಲ್ಲಿಂ. ವಾರೆ, ಪಾವ್ಸು, ವತ, ಶೀ, ಮ್ರುಗ, ಪಕ್ಷಿ ಖಿಂಚಾಕಯಿ ಭೀನಾತ್ತಿಲೆ ಧ್ರುವಾಲೆ ತಪಶ್ಯ ಚಲಲೆ. ಆಖೇರಿ ದೇವು ತಾಕ್ಕಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಜಾಲ್ಲೊ!

ದೆವಾನ ಧ್ರುವಾಲೆ ಮಾತ್ತೆ ಪರಶಿಲೆ. ಧ್ರುವಾನ ದೊಳೆ ಸೊಡಲೆ. ದೆವಾಕ ಪಳಯಿಲೊ ಆನಂದು ಭೊರನು ಯೇವನು ತಾಕ್ಕಾ ಉಲ್ಲವಚಾಕ ಜಾಯನಿ. ದೆವಾಲೆ ಪಾಯ್ಯಾರಿ ಮಾತ್ತೆ ದವರಲೆ. ಧ್ರುವಾಕ ಆನು, ಆಮ್ಮಾ, ಪಾಚ್ಚಿ, ಸಕ್ಕಡ ವಿಸರಲೆ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ದೆವಾಕ ಕಳನಾ ನಾತ್ತಿಲೆ ಕಸಲೆ ಆಸ್ಸ?

"ಧ್ರುವಾ! ಉಟ್ಟಿ ಚೆರ್ಡಾ! ತುಗೆಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾಕ್ಕಾ ಭಾಳಿ. ಉಟ್ಟಾ! ತುಗೆಲೆ ಆಮ್ಮಾಕ ಘೇವನು ಆನ್ನಾಲ್ಯಾಗಿ ವಸ. ಮುಕಾರ್‍ಸುನು ಆನ್ನಾಲೆ ರಾಜ್ಯಾಕ ತೂಚಿ ರಾಯು ಜಾತ್ತಲೊ. ರಾಯು ಜಾವನು ಭೂಯಿಚ್ಯೇರಿ ನಾವ ಪಾವತಲೊ. ತುಗೆಲೆ ಅಂತ್ಯ ಜಾತ್ತರಿ ತೂ ಸಕ್ಕಡಾ ಪಶಿ ಎತ್ತರ ಸ್ಥಾನಾರಿ ಆಸತಲೊ," ಮ್ಹೊಣು ದೆವಾನ ತಾಕ್ಕಾ ವರ ದಿಲ್ಲೊ. ದೇವು ಅದೃಶ್ಯ ಜಾಲ್ಲೊ.

ಧ್ರುವು ಸಂತೋಷಾನ ವಾಪಾಸ ಆಯಲೊ. ಪೂತು ರಾನ್ನಾ ಗೆಲ್ಲೊ ಮ್ಹೊಣು ಖಂತಿಯೇರಿ ಆಶ್ಕಿಲೆ ಆವಸುಕ ಸಮಾಧಾನ ಜಾಲ್ಲೆ. ತಿಕ್ಕಾ ಘೇವನು ರಾವಳಾರಾಕ ಆಯಲೊ. ಉತ್ತನಪಾದುಯಿ ಸುರುಚಿಯಿ ತ್ಯಾವಳಾ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಾನಿ ಪರಿವರ್ತನ ಜಾಲ್ಲೆಲಿಚಿ. ತಾನ್ನಿ ಸಂತೋಷಾರಿ ಧ್ರುವಾಕ ಆನಿ ಸುನೀತಿಕ ಯೇವ್ಕಾರು ದಿಲ್ಲೊ.

ಕ್ರಮೇಣ ಧ್ರುವು ರಾಯು ಜಾಲ್ಲೊ. ಚಾಂಗುರಾಯು ಮ್ಹೊಣು ಕೀರ್ತಿವಾನು ಜಾಲ್ಲೊ. ಮ್ಹಾಂತಾರೊ ಜಾವನು ಮರತರಿ ದೆವಾನ ವರು ದಿಲ್ಲ್ಯಾವರಿ ಆಕಾಶಾರಿ 'ಧ್ರುವ ನಕ್ಷತ್ರ' ಜಾಲ್ಲೊ. ಅತೀ ಎತ್ತರ ಜಾಗ್ಯಾರಿ

ಬೈಸುನು ಧ್ರುವು ಆಜಿಕಯಿ ಆಮಕಾ ̊ ದಿಸತಾ.

(ಮಾಂಡ್ಯೇರಿ - ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ)
(ಖಂತಿ - ಚಿಂತೆ)
(ಯಿವ್ಯಾರು - ಸ್ವಾಗತ)

59. ಪುಣ್ಯ ಕೋಟಿ

ಏಕ ಸಾನ ಗಾ ̊ವಾ ̊ತು ಕಾಳಿಂಗ ನಾ ̊ವಾಚೊ ಏಕು ಗವಳಿ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತಾಗೆಲ್ಯಾಗಿ ಮಸ್ತಿ ಗಾಯ್ಯೊ. ಗಂಗಾ, ಗೌರಿ, ತುಂಗಾ, ಭದ್ರಾ, ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ, ಕಾಮಧೇನು ಅಶ್ಶಿ ̊ ತಾಗೆಲಿ ̊ ಚಂದ ನಾ ̊ವ್ವ ̊. ತಾಣೆ ಕೆದನಾ ̊ಯಿ ಸಕಾಣಿ ಗಾಯ್ಯೆ ̊ಕ ಗುಡ್ಯಾರಿ ತಣ ಚರೊನು ಸಾಂಜೆ ಆಂಬುಣು ವಾಪಾಸ ಕೊಡ್ಯಾ ̊ ಹಾಡಚೆ ̊.

ಏಕ ದಿವಸು ಗಾಯ್ಯೆ ̊ಕ ಗುಡ್ಯಾರಿ ಸೋಣು ಕಾಳಿಂಗು ಗಾ ̊ವಾಕ ಭಾಯ್ರ ಸರಲೊ. ವತ್ತನಾ ಗಾಯ್ಯೆ ̊ಕ ಆಪ್ಪೊನು "ಗಂಗೆ....ಗೌರಿ.... ಆಜಿ ಸಾಂಜೆ ಹಾ ̊ವ ತುಮ್ಕಾ ̊ ಆಪ್ಪೊಚಾಕ ಯೇನಾ. ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ, ಹಾಂಕಾ ಸಕ್ಕಡಾಂಕ ತಿಳಸಣ ಭಿತ್ತರಿ ಕೊಡ್ಯಾ ̊ ಪಾವೋಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತುಕ್ಕಾ. ಕಾಳೋಕು ಕರನಾಕ್ಕಾ. ಜಾಗ್ರತಿ," ಮ್ಹೊಣು ಸಾಂಗಲೆ ̊.

ಕಾಳಿಂಗಾನ ವತ್ತರಿ ಗಾಯ್ಯೊ ತಣ ಚರತರಿ ರಾಬಲ್ಯೊಚಿ. ತಾಂಕಾ ಸೂರ್ಯು ಬುಡ್ಡತ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಕಳ್ಳೆ ̊ ನಾ.

"ಗಂಗಾ, ಗೌರಿ, ತುಂಗಾ, ಯೆಯ್ಯಾಚಿ. ಕಾಳೋಕು ಜಾಯತ ಆಯಲೊ. ಆನಿ ಘಾಯಿ ತಣ ಖಾವ್ಯಾ ̊" ಪುಣ್ಯಕೋಟಿನ ಸಕ್ಕಡಾಂಕ ಆಪ್ಪಯಲೆ ̊. ಕೊಡ್ಯಾ ̊ತು ಸೋಣು ಆಯ್ಯಿಲೆ ತಿಗೆಲೆ ವಾಸ್ರಾಲೊ ಹುಸ್ಕೊ ತಿಕ್ಕಾ ಜಾಲ್ಲೊ.

ಮುಕಾರಿ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ, ಮಾಗ್ಶಿ ವರಲೆಲ್ಯೊ ಗಾಯ್ಯೊ. ಅಶ್ಶಿ ̊ ತಾನ್ನಿ ಗುಡ್ಡೊ ದೆ ̊ವತರಿ ಆಶ್ಶಿಲಿ ̊ಚಿ.

"ಗುರ್...ಗುರ್...ಗುರ್..." ಏಕು ವಾಗು ಗುರ್‌ಗುರೆತಚಿ ತಾಂಗೆಲೆ ಎದ್ರಾಕ ಯೇವನು ರಾಬಲೊ! ಗಾಯ್ಯೊ ಭೀವನು ಮೆಳ್ಳಲೆ ವಾಟ್ಟೇನ ಧಾ ̊ವಲ್ಯೊಚಿ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಥ ̊ಯಿಚಿ ವಾಗಾಲೆ ಎದ್ರಾಕ ಭೀನಾಶಿ ̊ ರಾಬಲಿ.

"ಹ್ಹಾ! ಹ್ಹಾ! ಭಾರಿ ಧೈರ್ಯವಾನಿವೆ ̊ ತೂ ̊? ಆತ್ತ ̊ ಖಾತ್ತಾ ̊ ತುಕ್ಕಾ." ವಾಗಾನ ಧಮಕಾಯಲೆಂ.

"ಜಾಯತ. ಖಾತ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಖಾ ಮಾಕ್ಕಾ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮೆಗೆಲೆ ̊ ಏಕ ಉತ್ತರ ಆಯಕ. ಕೊಡ್ಯಾ ̊ತು

ಮೆಗೆಲ್ ಏಕ ಸಾನ ವಾಸ್ರು ಆಸ್ಸ. ತೆ ಪಾಪ ಕಿತ್ಲೆ ಭುಕ್ಕೆಲಾಂಕಿ? ಹಾಂವ ತಾಕ್ಕಾ ದೂದ ಪಿವೊನು ಸಮಾಧಾನ ಸಾಂಗುನು ವಾಪಾಸ ಯೆತ್ತಾಂ." ಪುಣ್ಯಕೋಟಿನ ಥಂಡಸಾಣೇರಿ ಸಾಂಗಲೆ.

"ನಾ!ನಾ! ಬಿಲ್‌ಕುಲ್ ನಾ! ವಚ್ಚಾಕ ಸೊಡಲ್ಯಾರಿ ತೂಂ ಕಾಂಯಿ ವಾಪಾಸ ಯೆತ್ತವೆ?" ವಾಗಾನ ನಾ ಕೆಲ್ಲೆಂ.

"ಖಂಡಿತ ಯೆತ್ತಾಂ ವಾಗಾ! ಹಾಂವ ಘಟ್ಟಿ ಉಲ್ಲಯತಲಿ ನ್ಹಂಯಿ. ಮಾಕ್ಕಾ ಮೆಗೆಲೆ ವಾಸ್ರಾಕ ಆಖೇರಿ ಪಂತಾ ಏಕವೆಳಾ ಪಳವಕಾ. ಮೋಗು ಕರಕಾ. ತಾಕ್ಕಾ ದೂದ ಪಿವೊನು ಖಂಡಿತ ಯೆತ್ತಾಂ." ಪುಣ್ಯಕೋಟಿನ ಧೈರ್ಯಾರಿ ಸಾಂಗಲೆ.

ವಾಗು ತಿಕ್ಕಾ ನಮುಗಲೊ ನಾ. "ನುಸ್ತಿಂ ಘಟ್ಟಿ ಉಲೊನಾಕಾ. ತೂಂವೆ ಮಾಕ್ಕಾ ಹೆಡ್ಡು ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕಲಾಂವೆ? ಹಾತಾಂತು ಮೆಳ್ಳಲೆ ಖಾಣ ಸೊಡಚೊ ಇತ್ಲೊ ಹಾಂವ ಮೂರ್ಖ ನ್ಹಂಯಿ." ವಾಗಾನ ಪುಣ್ಯಾಕೋಟಿಕ ಸೊಡಲೆ ನಾ.

"ವಾಗಾ! ಸಾನದಾಕುನು ಸತ್ಯಚಿ ಮಾಕ್ಕಾ ಆನು ಆಮ್ಮಾಶೆ ರಾಕತಾ, ಸತ್ಯ ಸೊಡಲ್ಯಾರಿ ದೇವೂಯಿ ರಾಕ್ಕನಾ ಮ್ಹೊಣು ವಿಶ್ವಾಸು ದವರನು ಹಾಂವ ಹೋಡಿ ಜಾಲ್ಲಲಿ. ಆಜಿ ಮೆಗೆಲೊ ಜೀವು ವಾಂಚೊಚಾಕ ಘಟ್ಟಿ ಉಲ್ಲಯಲ್ಯಾರಿ ದೇವು ಮಾಕ್ಕಾ ಮಾಫಿ ಕರಶಿ ನಾ. ಹಾಂವ ವಾಪಾಸ ಯೇನಾ ಮ್ಹೊಣು ತುಂ ಸಂಶಯು ಲೆಕ್ಕುನಾಕ್ಕಾ. ಖಂಡಿತ ಯೆತ್ತಾಂ. ಘೆ! ಭಾಸ ದಿತ್ತಾಂ. ದಿಲ್ಲೆಲೆ ಭಾಷೆಕ ಚುಕ್ಕನಾ." ಪುಣ್ಯಕೋಟಿನ ಸಾಂಗಲೆ.

ತಿಗೆಲೆ ಉತ್ತರಾಂತುಲೊ ನಿರ್ಧಾರ ಪಳೊವನು ವಾಗಾಕ ಇತ್ತೆಂಕಿ ವಿಶ್ವಾಸಸೊ ಆಯಲೊ. "ಜಾಯತ ಆತ್ತಾಂ ಸೊಡತಾಂ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ವಾಪಾಸ ಯೇನಾ ನಾತಲ್ಯಾರಿ ಘಾಯಿ ಯೇವನು ಖಾತ್ತಾಂ ತುಕ್ಕಾ," ವಾಗಾನ ತಾಕೀತ ಕೆಲ್ಲಿ.

ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಧಾಂವನು ಧಾಂವನು ಕೊಡ್ಡ್ಯಾಕ ಆಯಲಿ. ತಿಕ್ಕಾ ಪಳಯಲೆ ಸತಾನ ತಿಗೆಲೆ ವಾಸ್ರುಂ, "ಆಮ್ಮಾ......!" ಮ್ಹೊಣು ಉಡ್ಡುನು ಧಾಂವನು ಆಯಲೆ. ಲಾಗ್ಗಿಂ ಯೇವನು ದೂದ ಪಿವಚಾಕ ಲಾಗಲೆ.

"ಹಾಂವೆ ಮೆಗೆಲೆ ಚೆರ್ಡಾಕ ದೂದ ಪಿವೊಚೆ ಹೇಂಚಿ ಆಖೇರಿ ಪಂತಮೂ." ಪುಣ್ಯಕೋಟಿಕ ಹಡದೆ ಭೊರನು ರಣ್ಣೆಂ ಆಯಲೆ. ತೀಣೆ ಮೊಗಾನ ವಾಸ್ರಾಲೆ ಆಂಗ ಲ್ಹೆಂವಲೆ. ವಾಸ್ರುಂ ಸಂತೋಷಾನ ದೂದ ಪಿಲ್ಲೆಂ. "ಘಾಯಿಲೆಗುನು ಮೆಗೆಲೆ ಚೆರ್ಡಾಕ ಕಿತ್ಲೆ ಕಷ್ಟ ಜಾಯತಕಿ?" ಆಟೋನು ಪುಣ್ಯಾಕೋಟಿಕ ದೊಳ್ಯಾಂದಾಕುನು ದಳದಳಿ ದೂಕ ದೆಂವಲೆ.

ವಾಸ್ರಾನ ದೂದ ಪೀವನು ಜಾತ್ತರಿ ಆವಸುಲೆ ತೊಂಡಾ ಪಳಯಲೆ. ಅರೆ! ದೊಳ್ಯಾಂ ಉದ್ದಾಕ ದೆಂವತಾ! ತೊಂಡ ಬಾವಲಾಂ. ಕಸಲೆ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಆಬಾ!?

"ಆಮಾ! ತೂಂ ಇತ್ಯಾಕ ರಡತಾ? ಇತ್ಯಾಕ ಚೆಪ್ಪಿ ಶೀ ಆಸ್ಸ?" ವಾಸ್ರಾನ ಪ್ರಶ್ನೊ ಘಾಲ್ಲೊ. ಕಸಲೆ

ಸಾಂಗತಲಿ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ? 'ತುಕ್ಕಾ ಆನಿ ಆಮ್ಮಾ ನಾ ಪುತಾ' ಮ್ಹೊಣು ಯೆದ್ದೆ ಸಾನ ವಾಸ್ರಾಕ ಕಶ್ಶಿಂ ಸಾಂಗಚೆಂ? ಕಶ್ಶಿಂ ಸೂರು ಕರಚೆಂ ಮ್ಹೊಣು ತಿಕ್ಕಾ ಕಳನಿ.

"ಆನಾ, ಹಾಂವೆಂ ಆಜಿ ತಣ ಚರನು ಯೆತ್ತನಾ ಎದ್ರಾಕಾ ವಾಗು ಮೆಳ್ಳಲೊ. ತಾಣೆ ಮಾಕ್ಕಾ ಧರಲೆಲಿ." ಪುಣ್ಯಕೋಟಿನ ಹಗೂರ ಸಾಂಗಲೆಂ.

"ಚುಕ್ಕೊನು ಫೇವನು ಆಯಲಿವೆ ಆಮಾ? ಚಾಂಗ ಜಾಲ್ಲೆಂ" ವಾಸ್ರಾನ ತಕ್ಷಣ ಸಾಂಗಲೆಂ.

"ನಾ ರೆ ಚೆರ್ಡಾ. ಚುಕ್ಕೋನು ಆಯ್ಯಿಲಿ ನ್ಹಂಯಿ. ತುಕ್ಕಾ ದೂದ ದೀವನು ಆತ್ತಂ ವಾಪಾಸ ಯೆತ್ತಾಂ ಮ್ಹೊಣು ವಾಗಾಕ ಭಾಸ ದೀವನು ಆಯಲ್ಯಾಂ." ಪುಣ್ಯಕೋಟಿನ ಜುಂಗ್ರುನು ಜುಂಗ್ರುನು ವಾಸ್ರಾಕ ಸಾಂಗಲೆಂ.

"ಅಯ್ಯೊ! ನಾಕ್ಕಾ ಆಮಾ. ತೂಂವೆಂ ವಚ್ಚೆಂ ನಾಕ್ಕಾ. ವಾಗಾನ ತುಕ್ಕಾ ಖೆಲ್ಯಾರಿ?" ವಾಸ್ರಾಕ ಧಕ್ಕೊ ಲಾಗಲೊ.

"ದಿಲ್ಲೆಲಿ ಭಾಸ ಚುಕಚಿವೆ ಚೆರ್ಡಾ? ಯೆತ್ತಾಂ ಮ್ಹಣತರಿ ವಚ್ಚುಕಾ ನ್ಹಂವೆ?" ಮ್ಹಣು ತೀಣೆ ವಾಸ್ರಾಕ ಮೋಗು ಕರತರಿ ಸಾಂಗಲೆಂ.

ವಾಸ್ರುಂ ರಡಲೆಂ. "ನಾಕ್ಕಾ ಆಮಾ. ವಚ್ಚುಂನಾಕ್ಕಾ. ತೂಂ ನಾತಲ್ಯಾರಿ ಮಾಕ್ಕಾ ಕೋಣ ಆಸ್ಸ ಆಮಾ? ಹಾಂವೆಂ ಕೊಣಾಲೆ ನಿದ್ದೊಚೆಂ ಆಮಾ? ಕೋಣ ಮಾಕ್ಕಾ ನುನ್ನು ದಿತ್ತಾ? ಕೋಣ ಮಾಕ್ಕಾ ಮೋಗು ಕರತಾ?"

"ತೂಂ ಎಕ್ಲೊ ಜಾಯನಾ ಪುತಾ. ಗಂಗಾ, ಗೌರಿ ತುಕ್ಕಾ ಮೋಗು ಕರತಲಿಂಚಿ." ಪುಣ್ಯಕೋಟಿನ ದುಸ್ರೆ ಗಾಯ್ಯೆಂದಿಕಾನ ಆಶೆನ ಪಳಯಲೆಂ. "ಮೆಗೆಲೆ ಮಾವಶ್ಯಾನೊ, ಭಯಣ್ಯಾಂನೊ, ಮೆಗೆಲೆ ಎಕ್ಕ ಚೆರ್ಡಾಕ ತುಮ್ಮಿ ಪಳಯತಾಚಿ ನ್ಹಂವೇ?" ತಾನ್ನಿ "ಆಮ್ಮಿ ಆಸ್ಸಚಿ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ! ತುಗೆಲೆ ವಾಸ್ರಾಕ ಆಮ್ಮಿ ಹೋಡು ಕರತಾಚಿ," ಮ್ಹೊಣು ತಿಕ್ಕಾ ಧೈರ್ಯ ದಿಲ್ಲೆಂ.

ಪುಣ್ಯಕೋಟಿನ ವಾಸ್ರಾಲಾಗ್ಗಿಂ ವಚುನು ತಾಕ್ಕಾ ಆಖೇರಿಪಂತಾ ಮೋಗು ಕೆಲ್ಲೊ. ಗಾಯ್ಯೆಂ ದಿಕಾನ ಘೂಂವನು, "ತುಮ್ಮಿ ಮೆಗೆಲೆ ಚರ್ಡಾಕ ತುಮ್ಗೆಲೇಂ ಚೆರ್ಡುಂ ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕ್ಕುಕಾ. ತಾಣೆ ತುಮ್ಕಾಂ ಬಾಧಾ ದಿಲ್ಯಾರಿ ಆವಸು ನಾತ್ತಿಲೆಂ ಅನಾಥ ಚೆರ್ಡುಂ ಮ್ಹೊಣು ದಯೆರಿ ತಾಕ್ಕಾ ಮಾಫಿ ಕರಕಾ. ತುಮ್ಗೆಲೆ ಪಾಯ್ಯಾಂ ತಾಣೆ ಗೊಂದಲ್ಯಾರಿ ಘಾಪ್ಪುರನಾಕಾಚಿ. ಆಡ ಆಯಲ್ಯಾರಿ ಹಾಂಡುನಾಕ್ಕಾಚಿ." ಇತ್ಲೆಂ ಸಾಂಗತನಾ ತಿಕ್ಕಾ ಉಕ್ಕುಟ ಆಯಲ್ಲೇಚಿ.

ಮನ ಘಟ್ಟಿ ಕರನು ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಕೊಡ್ಯಾಂದಾಕುನು ಭಾಯ್ರಿ ಪಡಲಿ. ಕೊಡ್ಯಾಂತುಲ್ಯಾನ ಆಮಾ.... ಆಮಾ ಮ್ಹೊಣು ವಾಸ್ರಾನ ಆಂಬೆಚೆಂ ರಣ್ಕೆಂ ದೂರತಾಂಯಿ ಆಯಕೆತಾಲೆಂ. "ದೆವಾ! ಮೆಗೆಲೆ ಚೆರ್ಡಾಕ ರಾಕ." ತೀಣೆ ಮಾಗಲೆಂ.

ದಿಲ್ಲೆಲಿ ಭಾಸ ದವರನು ಘೆವಚಾಕ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಭಾಯ್ರಿ ಸರಲಿ. ಸತ್ಯ ರಾಕಚಾಕ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಚಲುನು

ಆಯಲಿ.

ವಾಗು ಗುಡ್ಯಾರಿ ಬೈಸುನು ಪುಣ್ಯಕೋಟಿಲಿ ವಾಟ ರಾಕತಚಿ ಜಾಂಬಯಿ ಕಾಡತ ಆಶಿಲೊ. "ಹಾ°ವ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿಲೆ ಉತ್ರಾ°ಚೇರಿ ವಿಶ್ವಾಸು ಕರನು ಘಸಲೊ°. ಸತ್ಯ ಸತ್ಯ ಮ್ಹೊಣು ಘಟ್ಟಿ ಮಾರನು ಗೆಲ್ಲಿ. ಮೂರ್ಖ ಹಾ°ವ. ಪೊಟ ಭುಕ್ಕೇನ ಭಗಭಗತಾ. ಹ್ಹುಂ!" ವಾಗು ಚುರಚುರೆತ ಆಶ್ಕಿಲೊ.

ತಿತ್ಲೆ ಭಿತ್ತರಿ ಕಿಣಿಕಿಣಿ ಮ್ಹೊಣು ಘಾಂಟೆ ಶಬ್ದು ಆಯಕಲೊ. ಘೂ°ವನು ಪಳಯತನಾ ಸಟಸಟ ಯೆವಚಿ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ದಿಸಲಿ! ತಾಗೆಲೆ ದೊಳ್ಯಾ°ಚೇರಿ ತಾಕ್ಕಾಚಿ ವಿಶ್ವಾಸು ಯೇನಿ. ದೊಳೆ ಘಾಪ್ಷುಣು ಪಳಯಲ್°. ವ್ಹಯಿ ಪುಣ್ಯಕೋಟೀಚಿ!

"ಛೆ! ಸತ್ಯಾ ಖಾತ್ತಿರ, ದಿಲ್ಲೆಲಿ ಭಾಸ ದವರನು ಘೆವಚೆ ಖಾತ್ತಿರ, ಜೀವುತಾ°ಯಿ ದಿತ್ತಲಿ° ಆಸ್ಸಚಿವೆ?" ವಾಗಾಕ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಜಾಲ್ಲೆ°.

ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ವಾಗಾಲೆ ಎದ್ರಾಕ ರಾಬಲಿ. "ಘೆ! ವಾಗಾ! ಆಯಲಿ° ಹಾ°ವ! ಮಾಕ್ಕಾ ಖಾತ್ತಾ° ಮ್ಹಣತಾಲೊ ನ°ವೇ°? ಖಾ ಮಾಕ್ಕಾ! ಮೆಗೆಲ್° ಮಾ°ಸ ರಗತ ತುಗೆಲಿ ಪೊಟ್ಟಾ ಭೂಕ ತಂಪು ಕರೊ°!" ಮಾನ ಸಕಲ ಘಾಲನು ತೀ ರಾಬಲಿ.

ವಾಗಾಕ ಲಜ್ಜಿ ಕೆಲ್ಲಿ. "ಛಿ! ತುಗೆಲ್ಯಾ ತಸಲೆ ಸತ್ಯವಾನ ಗಾಯೇಕ ಖಾವಚಿವೆ? ನಾ! ನಾ! ಪಾಪ ಯೇತ ಮಾಕ್ಕಾ. ತೂ° ಹೋಡಿ. ತೂ°ವೆ° ಆಜಿ ಮಾಕ್ಕಾ ಸತ್ಯಾಚಿ ವಾಟ ದಾಕಯಲಿ. ತುಕ್ಕಾ ಖಾಯನಾ ಹಾ°ವ." ವಾಗಾಕ ಆಪಣ್ಯಾಚೆರಿ ತಿರಸ್ಕಾರು ಆಯಲೊ.

"ಹಾ°ವ ಹಾಜ್ಜೆ ಫುಡೆ ಕೆಲ್ಲೆಲೆ ಪಾತಕಾ°ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಕರತಾ°," ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕಲ್° ಆನಿ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿನ ಪಳಯತ ಪಳಯತನಾ ವಾಗಾನ ಗುಡ್ಡ್ಯಾವಯಲ್ಯಾನ ತೊಗ್ಗು ಉಡ್ಡುನು ಪ್ರಾಣು ಸೊಡಲೊ.

ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಕೊಡ್ಯಾಕ ವಾಪಾಸ ಆಯಲಿ. ತಿಕ್ಕಾ ಪಳವನು ವಾಸ್ರು° ಸುಂಟುನು ಧಾಂವನು ಆಯಲ್°. "ಆಮ್ಮಾ! ಆಮ್ಮಾ" ಮ್ಹೊಣು ತಿಕ್ಕಾ ಮೋಗು ಕೆಲ್ಲೊ. ತೀಣೆ ಸಕ್ಕಡಾಂಕ ವಾಗಾಲಿ ಖಬರ ಸಾಂಗಲಿ. ಸಕ್ಕಡ ಗಾಯ್ಯೊ ಸತ್ಯಾಚೊ ಪರಿಣಾಮು ಪಳೊವನು ಪುಣ್ಯಕೋಟಿಚೇರಿ ಭರಮ ಭೊಗಲಿ°.

60. श्रवणु

मस्ति फुडे काणि ही. त्रेतायुगांतु श्रवणु म्होणु एक चल्लो आशिला. भारी मायस्तु. तागेलिं आवमु बापुसु कुरडीं. तान्नि कुरडीं म्होणु ससार करनाशिं श्रवणु तांगेलि सेवा करतरि तांकां भारी मायेरि पळयताशिलो.

सदंचि वापमुक संधि अग्निहोत्र करुंक समित्त, तीर्थ हाणु दिवचें, आवसुक रांदपा कामांतु मेळचें अशिशं तांकां चंदायेरि पळयताशिलो.

तांकायिं श्रवणु महळयारि जीवु. ताक्का त्रास जायतकीं म्होणु येच्चना करतलींचि.

श्रवणान केदनांई तांकां उपनिशदांतुल्यो काणियो सांगच्यो. एक पंतां तांका तीर्थयात्रेक होरयां म्होणु श्रवणाक मन जात्ता. तांगेल्यागि आपण्यालि इच्छा सांगता.

"नाका पुता, आम्कां कांयि दोळे नांचि. तीर्थक्षेत्रांक वचुनु अम्मी कसलें पळोवचें? नुस्तीं तुक्का इत्याक कष्ट?" तागेले आम्माक पुत्ताक बाधा जात्ता म्होणु हुस्को.

"दोळे नातल्यागि इत्तें आमा? तुम्मी थंचे पुण्यभूमीचेरि पावलं दवरनु आनंदु पावका. माक्का कांयि बाधा ना. हांव तुम्कां व्हरतां" श्रवणान तांका यात्रेक उमेद दिल्लि. तानी भाग्र सरलींचि.

तानि चमकुंक कष्ट भोगुनु गोंदोळचेंवें ? तांका कांई त्रास जावचाक नज्ञ म्होणु श्रवणान मनांतु निर्धार केल्लो.

एकु दिगू बोड्डो हाणु ताज्ञे दोनि तुदियेंक दोरियेन दोनि कांटियो घट्टि बांदिल्योचि. एक कांटिंतु वापसूक, आनेक कांटिंतु आवसूक बसयर्लीचि. बोड्डो आपण्याल्या खांदयारि दवरनु धेवनु श्रवणु यात्रेक भाग्र सर्ला.

खांद्यागि आवमु बापसुक घेवनु वत्तले श्रवणाक पळोवनु जनानिं "आहा. ह्या चल्यालो मोगुकीं. शाबास." म्हळें.

अशि यात्रा करतगि तानी अयोध्येक आयलींचि. एक रान्ना वाटेन वत्तना आवसूक तानि लागलि. "पुता, यंदें उदाक हाडि," महणाली. श्रवणान तांका एक रुका मुळांतु बसयलेंचि आनि तांबियो घेवनु उदाक सोदुनु चमकलो.

सुमार दूर वत्तरि ताक्का एक तळें मेळळें. उदाक हाडुंक तळयाल्या चमकलो.

त्या दिवसु इत्तें जाल्लां ? दशरथ रायु शिकारेक त्या रान्नांतु आयिलो. ताक्का एकइ मृग मेळनि. तो रान भोंवनु भोंवनु आयासान एक्क रुक्का मुळांतु बशिलो.

श्रवणान उदकांतु तांवियो बुडयतना 'गुळ गुळ' शब्दु आयला. तो शब्दु गयाल्या कान्नां पडलो. "ओहो ! खंचेकि मृग उदाक पिवचाक आयलां दिस्ता," म्होणु ताणे अंदाजो केल्लो.

तो धर्नुविद्येतुं भारी बुदोंतु. ताका शब्दवेधी बाणु मारुंक कळतलो. ताणे तत्काल धनुष्य उवारलें आनि एकु शब्दवेधी बाणु शब्द आयिले दिक्कान मारलो.

"हा ....आम्मा ! हा .... आन्ना." कोणेंकि अपयल्यावरि दशरथाक आयकलें. "हाँ! हें कसलें जाल्लें?" दशरथु थरथरेलो. आवाज आयिले दिकान धांवलो.

पळयल्यारि एकु युवकु नेलारि पडला ! तागेले हर्द्यांतु बाणु खोंवला! "हे परमात्मा! हाँवें हें कसलें केल्लें । सम विचार करनाशिं मृग म्होणु लेक्कुनु मनशाक मारलेंवें? " दशरथाक आघात जाल्लो. जाल्यारि इत्तें करचें ?

दशरथान युवकालो हाथु धरनु माफि मागलि. पश्चात्तापान रायु करगलो. "राया, मेगेलीं आनु आम्मा थंइ रुक्का पोंदाक बैसुनु आस्सचि. मेगेलि वाट राकतातित. तांका तानि लागलि म्होणु उदाक होरुंक आयिलों हांव. तान्नी कुरडीं. तूंवे तांका उदाक होरनु दी ...." म्हणता म्हणतां त्या युवकान प्राण सोडलो.

दशरथु पश्चात्तापान आंवुळळो. खंचे तोंड घेवनु श्रवणाले आवमु वापमुल्या वत्तलो ? तांका कसलें सांगतलो ?

श्रवणान सांगल्यावरि तांवियां उदाक घेवनु रायु आयलो. आवमुक तो तांवियो दिल्लो.

तिक्का तक्षण आपणयाक तांवियो दिल्ललो हातु श्रवणालो न्हंयि म्होणु कळळें. "कोण तूं? मेगेलो श्रवणु खंय आस्स?" तीणे घावरेनु निम्गिलें. "खंय आस्स आम्गेलो पूतु?" बापुमूयि घावरेलो.

दशरथु तांगेले पाय्यारि पडलो. आपण्याले हातान जाल्ललें अचातुर्य सांगलें. आयकुनु तांका दोळयां काळोकु आयलो.

"आम्कां नाक्का तुगेलें उदाक ! आम्कां आम्गेलो पूतु जायि. आम्मि श्रवण श्रवण म्होणु प्राणु सोडताचि" तान्नी रायाक तिरस्कार केल्लो.

"आम्मि कशीं मोरोकालारि पुत्तान लाग्गिंनाशीं शोक भोगलींचिकि, तशींचि तूंवयि तुगेले मोरेकालारि तुगेले पूत लागींनाशीं शोक भोगतलो," म्होणु तान्नी दुःख महिमुंक जायनाशिं पोट्टा उज्ञान सांगलें.

तांगेले दुःख दशरथाक श्रापुसो लागलें. तोवयि तागेले मोरेकालारि पूत लाग्गिंनाशीं शोक भोगलो.

ಭಾಗ 4

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಬ್ದ ಕೋಶ

ಕೊಂಕಣಿ - ಕನ್ನಡ

1. ಘುರ, ಘುರಾಚೆ ಸಾಧನ
2. ಸಂಬಂಧಿ
3. ಅವಯವ
4. ನೆಸಣ
5. ಆಭರಣ
6. ಆಮ್ಗೆಲಿ ಪರ್‍ಬೊ
7. ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥ
8. ರಾಂದಯಿ ಕಾಯಿ
9. ಜೀವ
10. ಕೀಡೆ
11. ಹಯರುಂವ
12. ಪ್ರಾಣೀ
13. ಪಕ್ಷ್ಯೊ
14. ರೂಕ
15. ಫಲ್
16. ಫೂಲ್
17. ಬಣ್ಣು
18. ಲೋಹ, ಖನಿಜ ಆನಿ ರತ್ನ
19. ಉಪಕರಣ
20. ಉದ್ಯೋಗು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ
21. ಭಾವನಾ
22. ಕ್ರಿಯಾಪದ
23. ಕಾಲವಾಚಕ
24. ಖಾಣ - ಜೆವಣ

1. ಘುರ, ಘುರಾಚೆ ಸಾಧನ   घर, घराचे साधन   ಮನೆ, ಮನೆಯ ಉಪಕರಣಗಳು

	ಉಪಕರಣ	उपकरण	ಉಪಕರಣಗಳು
1.	ಘsರ	घsर	ಮನೆ
2.	ವಣತಿ	वणति	ಗೋಡೆ
3.	ಪಂಚಾಂಗ	पंचांग	ಅಡಿಪಾಯ/ಪಂಚಾಂಗ
4.	ಬಾಗಿಲ	वागिल	ಬಾಗಿಲು
5.	ದಾರ	दार	ದ್ವಾರ
6.	ದಾರ್ವಂದೊ	दारवंदो	ದಾರವಂದ, ದ್ವಾರಬಂಧ
7.	ದಾರ್ವಟೊ	दारवटो	ಬಾಗಿಲ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿರುವ ರಚನೆ
8.	ಕಂಡಿ	कंडि	ಕಿಂಡಿ
9.	ಕಿಟ್ಕಿ	किट्कि	ಕಿಟಕಿ
10.	ಚಾವ್ಡಿ	चाव्डि	ಚಾವಡಿ
11.	ಚೌಕ್ ಮಾಲ್ಲೆಂ	चौकमाल्लें	ಚೌಕ ಒಳಅಂಗಳ
12.	ವಸ್ರೊ	वस्रो	ವಸ್ರೆ, ಹಜಾರ
13.	ಕೂಡ	कूड	ಕೋಣೆ
14.	ವಾಸರಿ	वासरि	ಅಡುಗೆ ಕೋಣೆ
15.	ನ್ಹಾಣಿ	न्हाणि	ಬಚ್ಚಲು
16.	ಪಾಯ್ಖಾನೊ	पाय्खानो	ಪಾಯಖಾನೆ
17.	ತೆsಣೊ	तेsणो	ತಿಟ್ಟೆ
18.	ಸೋಪ್	सोप	ತಿಟ್ಟೆ
19.	ಹುಂಬ್ರು	हुंब्रु	ಹೊಸ್ತಿಲು
20.	ಕುರ್ಕುಟ	कुर्कुट	ಗೋಡೆಯೊಳಗಿನ ಚಿಕ್ಕ ಕವಾಟ
21.	ಖೀಳಿ	खीळि	ಅಗಳಿ
22.	ಚಿಲ್ಕೊ	चिल्को	ಚಿಲಕ
23.	ಸಾರ್ವಣ	सारवण	ಸಾರಣೆ
24.	ಮೇಟ	मेट	ಮೆಟ್ಟಿಲು
25.	ಸೋಪಾನ	सोपान	ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಸಾಲು

26.	ಚೌಕಿ	चौकि	ಮೊಗಸಾಲೆ
27.	ಆಂಗಣ	आंगण	ಅಂಗಳ
28.	ಫುಯ್ದ್ರ	फुय्दर	ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಅಂಗಳ
29.	ಮಾಯ್ದ್ರ	माय्दर	ಮನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಅಂಗಳ
30.	ಮಾಡ	माड	ಮಾಡು
31.	ನಳೊ	नळो	ಹೆಂಚು, ಓಡು
32.	ಮುಳಿ	मुळि	ಮುಳಿ
33.	ಆಡ್ಡೆ	आड्डे	ಅಡ್ಡ
34.	ಪಕ್ಕಾಸ	पक्कास	ಪಕ್ಕಾಸು
35.	ರೀಪ	रीप	ರೀಪು
36.	ಮಾಳೊ	माळो	ಅಟ್ಟ
37.	ಮಾಳಿ	माळि	ಮಾಳಿಗೆ, ಮಹಡಿ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ
38.	ಸರ್ವಳಿ	मर्वळि	ಜಾಲರಿಯಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕೋಣೆ.
39.	ಮಾಂಚಿ	मांचि	ನಾಗೊಂದಿಗೆ
40.	ಕೊಡ್ಕೆ	कोड्के	ಹಟ್ಟಿ
41.	ಜಗ್ಲಿ	जग्लि	ಜಗಲಿ
42.	ಪಾಗರು	पागरू	ಆವರಣದ ಗೋಡೆ, ದರೆ
43.	ರಾನ್ನಣಿ	रान्नाणि	ಒಲೆ
44.	ವಾಯ್ಲ	वाय्ल	ಸಣ್ಣ ಒಲೆ
45.	ಶಿಗ್ಡಿ	शिग्डि	ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆ
46.	ಆಯ್ದನ	आय्दन	ಪಾತ್ರೆ ಪಡಗ
47.	ದಾಂತೆ	दांते	ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು
48.	ದಾಯಿ	दायि	ಅನ್ನಬಡಿಸುವ ಸೌಟು
49.	ದವ್ಲೊ	दव्लो	ಸೌಟು
50.	ಕ್ಯಾಲಿ	काय्लि	ಕಾವಲಿ
51.	ಕ್ಯಾಲಾತೊ	काय्लातो	ದೋಸೆತೆಗೆಯುವ ಸೌಟು, ಸಟ್ಟುಗ
52.	ಚಮ್ಚೆ	चम्चे	ಚಮಚ
53.	ಕರೆ ದಾಯಿ	करें दायि	ತೂತುಗಳಿರುವ ಸೌಟು
54.	ಭಾಣ	भाण	ಗುಡಾಣ
55.	ತಪಿಲ	तापिल	ತಪಲೆ

56.	ಮರ್ಗಿ	मर्गि	ಮರಿಗೆ
57.	ಬಾಲ್ದಿ	वाल्दि	ಬಾಲ್ದಿ
58.	ಪೆಡಾವಣ	पेडावण	ಇಡ್ಲಿ ಬೇಯಿಸುವ ಪಾತ್ರೆ
59.	ಕಳ್ಸೊ	कळ्सो	ಕೊಡಪಾನ
60.	ತಾಂಬಿಯೊ	तांवियो	ತಂಬಿಗೆ
61.	ಕರ್ಡೊ	कर्डो	ಕರಡಿಗೆ
62.	ಭರ್ನಿ	भर्नि	ಭರಣಿ
63.	ರಗಡೊ	रगडो	ಕಡೆಯುವ ಕಲ್ಲು, ರುಬ್ಬು ಕಲ್ಲು
64.	ದಾಣೊ	दाणो	ಕಡೆಯುವ ಕಲ್ಲು, ರುಬ್ಬು ಗುಂಡು
65.	ಶೆಂವ್ಯೆಂ ದಾಂತೆ	शेंवैं दांते	ಸೇಮಿಗೆ ಅಡ್ಡೆ
66.	ಬಾಟ್ಲಿ	वाट्लि	ಬಾಟ್ಲಿ
67.	ಶಿಶ್ಲಿ	शिश्लि	ಬಾಟ್ಲಿ
68.	ಮಡ್ಕಿ	मड्कि	ಮಡಿಕೆ
69.	ಚರ್ವಿ	चर्वि	ಚರುವಿ
70.	ಬುಡ್ಕುಳೊ	वुड्कुळो	ಕಿರುಬಾಯಿಯ ದುಂಡಗಿನ ಪಾತ್ರೆ
71.	ಉರ್ವಳಿ	उर्वळि	ಅಗಲ ಬಾಯಿಯ ಚಪ್ಪಟೆ ಪಾತ್ರೆ
72.	ಥಾಲ್ಲಿ	थाल्लि	ಚಿಕ್ಕ ತಂಬಿಗೆ
73.	ಗಿಂದಲ	गिंदल	ಇಡ್ಲಿ ಬೇಯಿಸುವ ದೊನ್ನೆ
74.	ಮಿಳ್ಳಿ	मिळिळ	ಎಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ ಹಾಕಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಣ್ಣ ಗಿಂಡಿ
75.	ಕೊಂಬಾಮಿಳ್ಳಿ	कोंबा मिळिळ	ಕೊಂಬು ಇರುವ ಮಿಳ್ಳಿ
76.	ಲೋಟೊ	लोटो	ಲೋಟ
77.	ಬಶಿ	बाशि	
78.	ತಾಟ್ಟೆಂ	ताट्टें	ತಟ್ಟೆ
79.	ಚಿಪ್ಪುಟ	चिप्पुट	ಉದ್ಧರಣೆ
80.	ವಾಟ್ಟೆಂ	वाट्टें	ಬಟ್ಟಲು
81.	ವಾಟ್ಟೊಳಿ	वाट्टोळि	ಕಿರು ಬಟ್ಟಲು
82.	ಪಿಟ್ಟಾಳೆಂ	पिट्टाळें	ಹಿಟ್ಟಿನ ಗಾಳಣಿ
83.	ಗಾಳ್ಣೆ	गाळ्ने	ಗಾಳಣಿ
84.	ಬೊಗಾಳೆಂ	वोगाळें	ತಪಲೆ

85.	ಗುಲ್ಡೊಣು	गुल्डोणु	ಅನ್ನವನ್ನು ಅರೆಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಂಚಿನ ಚಿಕ್ಕ ಮಂಥ
86.	ಪೊಲ್ಗಾಣ	पोल्गाण	ಚಿಕ್ಕ ಹರಿವಾಣ
87.	ಕಡಾಯಿ	कडायि	ಕಡಾಯಿ
88.	ಗುಲ್ಗುಲೊ	गुल्गुलो	ಹೂಜಿ
89.	ತೋಪು	तोपु	ತೋಪು
90.	ಕ್ಯಾಲಣ	कायलण	ಸಣ್ಣ ಕಾವಲಿ
91.	ತವೊ	तवो	ತವಾ, ದೋಸೆ ತಗಡು
92.	ದೊಣ್ಣೊ	दोण्णो	ದೊನ್ನೆ
93.	ಮಾಂಡೊ	माणडो	ಹಂಡೆ
94.	ವಾಳ್ನಿ	वाळ्नि	ಅಕ್ಕಿ ತೊಳೆಯುವ ಪಾತ್ರೆ
95.	ಆಪ್ಪೆ ಕ್ಯಾಲಿ	आप्पे कायलि	ಅಪ್ಪ ತೆಗೆಯುವ ಕಾವಲಿ
96.	ಕೊಯ್ತಿ	कोय्ति	ಕತ್ತಿ
97.	ಪೆಸ್ಕಾತಿ	पेस्काति	ಚೂರಿ
98.	ಆಡ್ಡೊಳಿ	आड्डोळि	ಮೆಟ್ಟು, ಕತ್ತಿ
99.	ಕಾಂತಾಣೆ	कांताणे	ಕೆರೆಮಣೆ
100.	ಖಾಂಡೆ	खाण्डे	ಖಡ್ಗ, ದೊಡ್ಡ ಕತ್ತಿ
101.	ಕಾಂದಣ	कांदण	ಒನಕೆ
102.	ಬಲಯಿ	बलयि	ಚಿಕ್ಕ ಒನಕೆ
103.	ಲಾಟ್ಟೊಣಿ	लाट्टोणि	ಲಟ್ಟಣಿಗೆ
104.	ಕೌಲೊ	कौलो	ಕಡೆಗೋಲು
105.	ಮಾಣಯಿ	माणयि	ಮಣೆ
106.	ಕೊಳ್ಮ್ವಿ	कोळ्म्वि	ಮರದ ಬೋಗುಣಿ
107.	ಕೊಳ್ಂಬುಳ	कोळ्म्वुळ	ಮರದ ಸಣ್ಣ ಬೋಗುಣಿ
108.	ಮಾಂಡಿ	मांडि	ಅನ್ನದ ಪಾತ್ರೆಯ ಮುಚ್ಚಳ
109.	ಧಾಂಕ್ಣೆ	घांक्णे	ಮುಚ್ಚಳ
110.	ಗುಳಿಂಬ	गुळिम्व	ಬೋಗುಣಿ
111.	ಪಿಶ್ವಿ	पिश्वि	ತೊಟ್ಟೆ
112.	ಪೊಥೆ	पोथे	ಚೀಲ
113.	ಚೀಲ	चील	ಚೀಲ

114.	ಗೋಣಿ	गोणि	ಗೋಣಿ, ಹಸುಬೆ
115.	ಫೊಲ್ಸ	फोल्स	ಅಂಗಿಯ ಚೀಲ
116.	ಕಿಸೊ	किसो	ಅಂಗಿಯ ಚೀಲ
117.	ಶಿಂಕಿ	शिंकि	ಮೊಸರಿನ ಗಡಿಗೆ ನೇತು ಹಾಕುವ ದಾರದ ಶಿಂಕೆ
118.	ಪಿಸುಂಡಿ	पिसुंडि	ಪಿಸುಡಿ
119.	ಸಾರ್ನಿ ಕುಂಟೊ	सार्नि	ಪೊರಕೆ
120.	ಸಾಣ	साण	ಸಾಣೆ
121.	ಹಾತ್ತೊ	हात्तो	ಕೈ ಇರುವ ಬಡಿಸುವ ಸಾಧನ
122.	ಬಾಣ್ಶಿರೆ	वाण्शिरे	ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಚೀರು ಬಟ್ಟೆ
123.	ರಾಜ್ಜು	राज्जु	ನಾರಿನ ಹಗ್ಗ
124.	ಸೂಂಬ	सूंब	ನಾರಿನ ಸಪೂರ ಹಗ್ಗ
125.	ಸುತ್ತಳಿ	सुत्तळि	ಸೆಣಬಿನ ದಪ್ಪ ನೂಲು
126.	ಸೂತ	सूत	ಹತ್ತಿಯ ದಾರ
127.	ಲಾಡಿ	लाडि	ಲಾಡಿ (ದಪ್ಪನೆಯ ಹಗ್ಗ)
128.	ದಾಂವೆ	दांवे	ದನಕರುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಹಗ್ಗ
129.	ಸೂವ	सूव	ಸೂಜಿ
130.	ಪಿಕ್ಕೆ ತಾಟ್ಟೆ	पिक्केताट्टे	ಪೀಕದಾನಿ
131.	ಬಾವ್ಡೆ	वाव्डे	ದೋಸೆ ಕಾವಲಿಯ ಮುಚ್ಚಳ
132.	ಪೇಟ	पेट	ಪೆಟ್ಟಿಗೆ
133.	ಪೇಳಿ	पेळि	ಬೆತ್ತದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ
134.	ಪೆಟಾರೊ	पेटारो	ಬೆತ್ತದಿಂದ ಮಾಡಿದ ದುಂಡಗಿನ ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ
135.	ಪೊಳೇರು	पोळेरु	ಹರಿವಾಣ
136.	ದಿವ್ವೊ	दिव्वो	ದೀಪ (ದೊಡ್ಡದು)
137.	ದಿವ್ಲಿ	दिव्लि	ಸಣ್ಣ ದೀಪ
138.	ಪೊಣ್ತಿ	पोण्ति	ಹಣತೆ
139.	ವಾತಿ	वाति	ಬತ್ತಿ
140.	ನಿಸ್ಸಣಿ	निस्सणि	ಏಣಿ

141.	ಮೇಜ	मेज	ಮೇಜು
142.	ಕುರ್ಚಿ	कुर्चि	ಕುರ್ಚಿ
143.	ಪಲ್ಲಂಗ	पल्लंग	ಪಲ್ಲಂಗ
144.	ಮಾಂಚೊ	मांचो	ಮಂಚ
145.	ಕಪಟ	कपट	ಕವಾಟು
146.	ಫಳೆಂ	फळें	ಹಲಗೆ
147.	ಮೂಡೊ	मूडो	ಮುಡಿ
148.	ವೆಂಟೊ	वेंटो	ಹುಲ್ಲಿನ ಹಗ್ಗ
149.	ಆಲಾತ್	आलात्	ನಾರಿನ ದಪ್ಪ ಹಗ್ಗ
150.	ಸಾಂಕಾಳ	सांकाळ	ಸಂಕೋಲೆ
151.	ಸಃರಿ	सःरि	ಸರಿಗೆ
152.	ಮಾತ್ತಿ	मात्ति	ಮಣ್ಣು
153.	ಫಾತ್ತೊರು	फात्तोरु	ಕಲ್ಲು
154.	ಶಿಲಾ	शिला	ಶಿಲೆ
155.	ಮೂರೊ	मूरो	ಮುರಕಲ್ಲು
156.	ಚಿರೊ	चिरो	ಮುರಕಲ್ಲು
157.	ಚುನ್ನೊ	चुन्नो	ಸುಣ್ಣ
158.	ರೇಂವ	रेंव	ಮರಳು ಹೊಯ್ಗೆ
159.	ಇಟ್ಟಿಗಾ	इट्टिगा	ಇಟ್ಟಿಗೆ
160.	ಕುಮ್ಮಾಯಿ	कुम्मायि	ಗಾರೆ
161.	ಭೂಂಯಿ	भूंयि	ಭೂಮಿ
162.	ಜಾಗೊ	जागो	ಸ್ಥಳ, ಜಾಗ
163.	ನೆಲ	नेल	ನೆಲ
164.	ನೆಲಮಾಳಿ	नेलमाळि	ನೆಲಮಾಳಿಗೆ
165.	ಕಾಂಟಿ	कांटि	ಬೆತ್ತದ ಬುಟ್ಟಿ
166.	ಕುರ್ವೆಂ	कुर्वें	ಕುರ್ವೆ
167.	ಲಾಟ್‌ಮಾಣೆ	लाट्माणे	ಲಟ್ಟಿಸುವ ಮಣೆ
168.	ಕುಳ್ಳೆಂ	कुळळें	ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆ
169.	ಚೀಪ	चीप	ಕೆರಟೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸೌಟು
170.	ವಾನ	वान	ಒರಳು

171.	ತಾಕ್ಕಾ ಖುಂಟೊ	ताक्का खुंटो	ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಗಿದ, ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವ ಬೊಡ್ಡೆ
172.	ಮುಚ್ಚಿಗಾ	मुचिगा	ಮುಚ್ಚಿಗೆ
173.	ಮೋರಿ	मोरि	ಮೋರಿ
174.	ರಾಕ್ಕುಡ	राक्कुड़	ಕಟ್ಟಿಗೆ
175.	ಗೊಬ್ಬೊರು	गोव्वोरु	ಕಟ್ಟಿಗೆ
176.	ಉಜ್ಜೊ	उज्जो	ಬೆಂಕಿ
177.	ಇಂಗಾಳೊ	इंगाळो	ಕೆಂಡ
178.	ದಂಬೊ	दंवो	ದಂಬೆ
179.	ಗುಡ್ಸಿಲ	गुड्सिल	ಗುಡಿಸಲು
180.	ಮುರ್ನಾಳಿ	मुर्नाळि	ಮುಡಿಯಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ತೆಗೆಯುವ ಚೂರಿಯಂಥ ಸಾಧನ
181.	ಪಾವು, ಸೇರು	पावु, सेरु	ಪಾವು, ಸೇರು
182.	ಘ್ಯೊರೊಂಬು (ಸೈಳ ಬಲ್)	घोयुगेंवु सैळे वलें	ಜೇಡನ ಬಲೆ
183.	ತಿಳೆ ಪೇಡಿ	तिळे पेडि	ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಕುಂಕುಮದ ಡಬ್ಬಿ ಇಡುವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ
184.	ದಾಂತುಣಿ	दांतुणि	ಬಾಚಣಿಗೆ
185.	ಕಾನ್ನಡಿ	कान्नडि	ಕನ್ನಡಿ
186.	ಕಾಜ್ಜಳ	काज्ञळ	ಕಾಡಿಗೆ
187.	ಗಾಂಟ	गांट	ಗಂಟೆ
188.	ಕಾಪ್ಪೂರು	काप्पूरु	ಕರ್ಪೂರ
189.	ಘಾಂಟ	घांट	ಗಂಟೆ
190.	ಆರ್ತಿ	आर्ति	ಆರತಿ
191.	ಪಾಳ್ಳೆಂ	पाळलें	ತೊಟ್ಟಿಲು
192.	ರಂಗೋಣಿ ಕಿಲ್ ಕಿಲೊ	रंगोणि किल् किलो	ಗಿಲಿಗಿಲಿ (ಮಗುವಿನ ಆಲಿ ಮಗುವಿನ ಆಟದ ಸಾಮಾನು)
193.	ಗುಳ್ಪಾಳೆಂ	गुळ्पाळें	ಚೆನ್ನೆ ಮಣೆ
194.	ಗುಲ್ಲೊ	गुल्लो	ಕವಡೆ
195.	ಪುಡ್ಯೆಬುರ್ಡೊ	पुड्ये वुर्डो	ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿ
196.	ತೂಂಬ	तूंव	ತೂಬು

197.	ನ್ಹಾಣ್ಯೆ ಮಾದ್ವಾಳೆಂ	न्हाण्ये माद्दाळें	ಬಚ್ಚಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವ ಜಾಗ
198.	ಗೆರ್ಶಿ	गेर्शि	ಗೆರಸೆ
199.	ಲಾಟನ	लाटन	ಲಾಟೀನು
200.	ಹೆವ್ವಾಗಿಲ	हेव्वागिल	ಎದುರಿನ ಬಾಗಿಲು
201.	ಬಾಂಯಿ	वांयि	ಬಾವಿ
202.	ರಾಟೊ	राटो	ರಾಟೆ
203.	ತೊಳ್ಕಲಾ ಮಾಂಡೊ	तोळ्कला मांडो	ಅಕ್ಕಚ್ಚು ಪಾತ್ರೆ
204.	ತsಣ	तsण	ಬೈ ಹುಲ್ಲು
205.	ಪೊಡ್ಡೋಳಿ	पोड्डोळि	ಅತಿಪುಟ್ಟ ಬೆತ್ತದ ಬುಟ್ಟಿ
206.	ಚಿಮ್ಣಿ	चिम्णि	ಬುಡ್ಡಿ ದೀಪ
207.	ಸಾಂಬಾರ್ಡೆಂ	सांबार्डें	ಸಾಂಬಾರು ಜೀನಸು ಹಾಕುವ ಕರಡಿಗೆ
208.	ನಿವ್ಳೆಂ	निव्ळें	ಬಿಸಿಪಾತ್ರೆ ಕೆಳಗಿಡುವ ಬೆತ್ತದ ವೃತ್ತ
209.	ಚಾಕ್ಕುಲೆ ಅಚ್ಚು	चाक्कुले आच्चु	ಚಕ್ಕುಲಿ ಅಚ್ಚು
210.	ಪಾತಾಳ ಗರಡು	पाताळ गरुडु	ಪಾತಾಳ ಗರುಡ (ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಸಾಮಾನು ತೆಗೆಯುವ ಕೊಕ್ಕೆಯಂಥ ಸಾಧನ)
211.	ಧುರಾಪಾನ	धुरापान	ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು
212.	ಕಾಲ್ ಮಾಣಯಿ	काल्माणयि	ಕಾಲು ಮಣೆ
213.	ಚಾಟ್ಟೊ	चाट्टो	
214.	ತಾಳಸ	ताळस	

2. ಸಂಬಂಧಿ | संबंधि | ಸಂಬಂಧಿಗಳು

1.	ಬಾಪ್ಪುಸು	बाप्पुसु	ತಂದೆ
2.	ಆನು	आनु	ತಂದೆ
3.	ಆವ್ಸು	आव्सु	ತಾಯಿ
4.	ಆಮ್ಮಾ	आम्मा	ತಾಯಿ
5.	ಪೂತು	पूतु	ಮಗ
6.	ಧುವ್ವ	धुव्व	ಮಗಳು
7.	ಭಾವು	भावु	ಸಹೋದರ

8.	ಭೈಣಿ	भैणि	ಸಹೋದರಿ
9.	ಬಾಪುಲ್ಯೊ, ಬಾಪ್ಪಾ	बापुल्यो, बाप्पा	ಚಿಕ್ಕತಂದೆ
10.	ಮಾವ್ಳೊ, ಮಾಮು	मावळो, मामु	ಸೋದರಮಾವ, ಸೋದರತ್ತೆಯ ಗಂಡ
11.	ಪುತಣ್ಯೊ	पुतण्यो	ಭ್ರಾತೃವ್ಯ
12.	ಭಾಚ್ಯೊ	भाच्यो	ಮಾತೃವ್ಯ
13.	ಭಾಚ್ಚಿ	भाच्चि	ಅಕ್ಕ/ ತಂಗಿಯ ಮಗಳು ಯಾ ಸೊಸೆ
14.	ಧೂಡಿ	धूडि	ಅಣ್ಣ/ ತಮ್ಮನ ಮಗಳು
15.	ನಾತ್ತು	नात्तु	ಮೊಮ್ಮಗ
16.	ನಾತಿ	नाति	ಮೊಮ್ಮಗಳು
17.	ಮಾವಳ್ನಿ	मावळ्नि	ಸೋದರಮಾವನ ಹೆಂಡತಿ / ತಂದೆಯ ಸೋದರಿ
18.	ಮಾಂವು	मांवु	ಹೆಂಡತಿಯ ತಂದೆ
19.	ಮಾಂಯಿ	मांयि	ಅತ್ತೆ/ಹೆಂಡತಿಯ ತಾಯಿ
20.	ಜಾಂವಯಿ	जांवयि	ಅಳಿಯ (ಮಗಳ ಗಂಡ)
21.	ಸೂನ	सून	ಸೊಸೆ
22.	ಮೆವ್ಣೊ	मेव्णो	ಹೆಂಡತಿಯ ಸೋದರ / ಮೈದುನ
23.	ಮೆವ್ಣಿ	मेवणि	ಹೆಂಡತಿಯ ಸೋದರಿ / ಮೈದುನನ ಹೆಂಡತಿ
24.	ನಣಂದ	नणंद	ಗಂಡನ ಅಕ್ಕ, ತಂಗಿ
25.	ಜಾವ	ज़ाव	ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರ ಹೆಂಡಿರು
26.	ವೇಯು	वेयु	ಬೀಗ
27.	ವೇಯ್ಣಿ	वेय्णि	ಬೀಗತ್ತಿ
28.	ಸಾಡ್ಡುಕು	साड्डुकु	ಶಡ್ಡಕ
29.	ದೇರು	देरु	ಮೈದುನ, ಗಂಡನ ತಮ್ಮ
30.	ಭಾಯ್ಯೊ	भाय्यो	ಗಂಡನ ಅಣ್ಣ, ಭಾವ
31.	ಭಾವಜ	भावज़	ಅಣ್ಣ/ತಮ್ಮನ ಹೆಂಡತಿ
32.	ಫಾಗ್ರಮಾಂವು	फाग्र मांवु	ಮಾವನ ಅಣ್ಣ/ತಮ್ಮ
33.	ಫಾಗ್ರಮಾಂಯಿ	फाग्र मांयि	ಅತ್ತೆಯ ಅಕ್ಕ /ತಂಗಿ
34.	ಪೊಣ್ತ್ರು	पोण्त्रु	ಮರಿ ಮಗ
35.	ಪೊಣ್ತ್ರಿ	पोण्त्रि	ಮರಿ ಮಗಳು
36.	ಮ್ಹಾವ	म्हाव	ದೊಡ್ಡಮ್ಮ, ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿ / ತಾಯಿಯ ಅಕ್ಕ

37.	ಮೌಶಿ	मौशि	ಮಲತಾಯಿ/ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿ / ತಾಯಿಯ ಅಕ್ಕ
38.	ಪಾಚ್ಚಿ	पाच्चि	ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿ
39.	ಮಾವ್ಶಿ ಭಾವು	मावृशि भावु	ದೊಡ್ಡಪ್ಪ/ದೊಡ್ಡಮ್ಮನ ಮಗ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ / ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮಗ
40.	ಮಾವ್ಶಿ ಭೈಣಿ	माव्शि भैणि	ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ/ದೊಡ್ಡಮ್ಮನ ಮಗಳು, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮಗಳು
41.	ಆಜ್ಜೊ	आज्ञो	ಅಜ್ಜ, ತಾಯಿಯ / ತಂದೆಯ ತಂದೆ
42.	ಆಜ್ಜಿ,ಬಾಪ್ಪಮಾ,ಆನಮಾ	आज्जि,वाप्पमा,आनमा	ಅಜ್ಜಿ, ತಂದೆಯ ತಾಯಿ
43.	ಮಾಮಮಾ	माममा	ತಾಯಿಯ ತಾಯಿ
44.	ಆಕ್ಕಾ	आक्का	ಅಕ್ಕ
45.	ಅಣ್ಣಾ	आण्णा	ಅಣ್ಣ
46.	ಭಾವಜಿ	भावजि	ಭಾವ
47.	ವ್ಹನ್ನಿ	वन्नि	ಅತ್ತಿಗೆ, ಸೋದರಮಾವ/ ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮಗಳು
48.	ಪಿಜ್ಜೊ	पिज्ञो	ಮುತ್ತಜ್ಜ
49.	ಪಿಜ್ಜಿ	पिज्ञि	ಮುತ್ತಜ್ಜಿ
50.	ಪೊಂಜೊ	पोंजो	ಅಜ್ಜನ ಅಜ್ಜ
51.	ಪೊಂಜಿ	पोण्जि	ಅಜ್ಜಿಯ ಅಜ್ಜಿ
52.	ಬಾಮ್ಮುಣು	भाम्मुणु	ಗಂಡ, ಪತಿ
53.	ಬಾಯ್ಲ	बायल	ಹೆಂಡತಿ, ಪತ್ನಿ
54.	ಗೋವು	गोवु	ಗಂಡ
55.	ಮ್ಹಾಂತು	म्हान्तु	ದೊಡ್ಡಪ್ಪ

3. ಅವಯುವ	अवयव	ಅವಯುವಗಳು
1. ಮಾತ್ತೆಂ	मात्तें	ತಲೆ
2. ಬೋಡ	बोड़	ತಲೆ (ಗಿಡ್ಡ ಕೂದಲಿರುವ ತಲೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.)
3. ಕೇಸು	केसु	ಕೂದಲು
4. ನಿಡಲ	निडल	ಹಣೆ
5. ಕಾಣ್ಸಳ	काणूसळ	ಕಣತಲೆ
6. ಕಪಲ	कपल	ಕಣತಲೆ
7. ಭೋವಿ	भोवि	ಹುಬ್ಬು
8. ನಾಂಕ	नांक	ಮೂಗು
9. ನಾಂಕಾ ಫೋಡ	नांका फोड़	ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆ
10. ದೊಳೆ	दोळे	ಕಣ್ಣುಗಳು
11. ದೊಳ್ಯೆ ಗೊಂಗೊ	दोळ्ये गोंगो	ಕಣ್ಣಿನ ಗುಡ್ಡೆ
12. ದೊಳ್ಯೆ ಮಂಡ್ಲಿ	दोळ्ये मणलि	ಕಣ್ಣಿನ ಗೊಂಬೆ (ಪಾಪೆ)
13. ದೊಳ್ಯೆ ಪಾತ್ತಿ	दोळ्ये पात्ति	ಕಣ್ರೆಪ್ಪೆ, ಎವೆ
14. ತೋಣ್ಣ	तोण्ड	ಬಾಯಿ
15. ವಂಃಟ	वंःट	ತುಟಿಗಳು
16. ದಾಂತ	दांत	ಹಲ್ಲುಗಳು
17. ಮಡ್ಮ್ಬ	मड्म्ब	ವಸುಡು
18. ದಾಡ್ಡಿ	दाड्डि	ದವಡೆ
19. ಜೀಬ	जीव	ನಾಲಿಗೆ
20. ತಾಳೊ	ताळो	ಗಂಟಲು
21. ತಾಳ್ಯಾಮಾಳೊ	ताळ्या माळो	ತಾಲು, ಅಂಗಳ
22. ಗಾಲ	गाल	ಗಲ್ಲ
23. ಪೊಲ್ಲ	पोल्ल	ಗಲ್ಲ
24. ವ್ಹೊಣ್ವಿ	व्होण्वि	ಗದ್ದ
25. ಬೊಂಚೊ	बोन्चो	ಗದ್ದ
26. ಗಳೊ	गळो	ಕುತ್ತಿಗೆ, ಕತ್ತು
27. ಗೊಮ್ಟೊ	गोम्टो	ಕುತ್ತಿಗೆ, ಕತ್ತು
28. ಹರ್ದೆ	हर्दे	ಎದೆ

29.	ಭುಜ	भुज	ಭುಜ, ತೋಳು
30.	ಖಾನ್ದೊ	खान्दो	ಹೆಗಲು
31.	ಖಾಕ್ಕೊ	खाक्को	ಕಂಕಳು, ಕೌಂಕುಳು
32.	ಕೊಂಪೊರು	कोम्पोरु	ಮೊಣ ಕೈ
33.	ಹಾತು	हातु	ಕೈ
34.	ದಾವ್ಲ	दाव्ल	ಮುಂಗೈ
35.	ಬೋಟ	बोट	ಬೆರಳು
36.	ನಾಂಕುಟ	नांकुट	ಉಗುರು
37.	ಪೋಟ	पोट	ಹೊಟ್ಟೆ
38.	ಬೊಂಬ್ಳಿ	बोम्ब्लि	ಹೊಕ್ಕಳು
39.	ಜಾಂಗ	जांग	ತೊಡೆ
40.	ದಿಂಬಿ	दिम्बि	ಮೊಣಕಾಲು
41.	ಪಾಯ್ಯಾ ಬೊಡ್ದೊ	पाय्या बोड्डो	ಮೊಣಕಾಲಿನಿಂದ ಪಾದದವರೆಗಿನ ಅವಯುವ
42.	ಪಾಯು	पायु	ಕಾಲು
43.	ಪಾವ್ಲ	पाव्ल	ಅಡಿ
44.	ಪಾಯ್ಯಾ ಬೋಟ	पाय्या बोट	ಕಾಲ್ಬೆರಳು
45.	ಮಾನ್ರೆ	मान्रे	ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಹಿಂಭಾಗ
46.	ಫಾಟಿ	फाटि	ಬೆನ್ನು
47.	ಕೂರ್ಟು	कूर्टु	ಸೊಂಟ
48.	ವಾಕ್ಕೆ	वाक्के	ತೊಡೆಸಂದು
49.	ಹಾತ್ತಾ ಗಾಂಟಿ, ಮಣ್ ಗುಟ್	मण्गुट्	ಮಣಿಗಂಟು
50.	ಪಾಯ್ಯಾಗಾಂಟಿ / ಖುಬೊ	पाय्या गांटि /खुबो	ಕಾಲಿನ ಗಂಟು
51.	ಖುಳ್ವಿ	खुळ्वि	ಹಿಮ್ಮಡಿ
52.	ಗಾಂಡಿ	गांडि	ಕುಂಡೆ, ಗುದ
53.	ಗಾಂಡಿ ಕುಲ್ಲೊ	गांडि कुल्लो	ತಿಕ
54.	ನಃರ	नःर	ನರ, ನಾಡಿ
55.	ಶೀರ	शीर	ಸ್ನಾಯು
56.	ಹಾಡ	हाड़	ಎಲುಬು
57.	ಆಂತ್ರ, ಆಂತ	आंत्र, आंत	ಕರುಳು

58.	ಬಂsರಿ, ಬಂsದಿ	वsरि, वsदि	ಪಕ್ಕೆಲುಬು
59.	ತಾಳ್ವತಿ	ताळ्वति	ನೆತ್ತಿ
60.	ಪಾಪ್ಡೆ	पाप्डे	ಕಣ್ಣಿನ ರೆಪ್ಪೆ
61.	ಪೊಪ್ಸ	पोप्स	ಶ್ವಾಸಕೋಶ
62.	ಆಂಗ	आंग	ದೇಹ
63.	ರೋಮ	रोम	ರೋಮ
64.	ಚರ್ಮ	चर्म	ಚರ್ಮ
65.	ಮೆನ್ದೊ	मेन्दो	ಮೆದುಳು
66.	ಕರ್ಟೆ, ಕಪಾಲ	कर्टे, कपाल	ತಲೆ ಬುರುಡೆ
67.	ಕಾನು	कानु	ಕಿವಿ
68.	ಕಾನ್ನಾ ಫಾಳಿ	कान्ना फाळि	ಕಿವಿಯಾಲೆ
69.	ಖರ್ವಡ	खर्वड	ತಲೆಹೊಟ್ಟು
70.	ಫಾಟಿ ಬೇಂಡ	फाटि वेण्ड	ಬೆನ್ನೆಲುಬು
71.	ಪಾಟ್ ಜೀಬ	पाट् जीब	ಕಿರುನಾಲಗೆ
72.	ಉಂಗುಷ್ಟ	उंगुष्ट	ಕಾಲಿನ ದೊಡ್ಡ ಬೆರಳು
73.	ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟ	हेब्बेट्ट	ಹೆಬ್ಬೆರಳು
74.	ಮಾಗೊ	मागो	ಬೈತಲೆ
75.	ಮೌಂಳ	मौंळ	ಹಣೆ, ಕೂದಲು ಒಟ್ಟಾಗುವ ಸ್ಥಳ
76.	ತೋರಟ ಮಾತ್ತೆಂ	तोरट मात्ते	ಬಕ್ಕ ತಲೆ
77.	ಖಾಡ	खाड़	ಗಡ್ಡ
78.	ಮೀಶಿ	मीशि	ಮೀಸೆ
79.	ಪಾಂತಿ	पांति	ಜಡೆ, ಹೆರಳು
80.	ಆಂಬಾಡೊ	आंबाडो	ತುರುಬು
81.	ಶೆಂಡ್ಕುಳ, ಶೆಂಡಿ	शेंड्डुळ, शेंडि	ಜುಟ್ಟು
82.	ಬಾನ್ನಂ	बान्नं	ಕೆಳಹೊಟ್ಟೆ

4. ಪೋಷಾಕು (ವೇಷ- ಭೂಷಣ) — नेसण (वेष- भूषा) — ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ

1.	ಆಂಗ್ಸೊ	आंग्सो	ಬೈರಾಸು
2.	ಕಾಪ್ಪಡ	काप्पड	ಸೀರೆ

3.	ಚೋಳಿ	चोलि	ಕುಪ್ಪಸ (ರವಕೆ)
4.	ಚೋಗೊ	चोगो	ಅಂಗಿ
5.	ಗಾಗ್ರೊ	गाग्रो	ಲಂಗ
6.	ಪಾಯ್‌ಜಮ	पायजम	ಜಾರು ಇಜಾರು
7.	ಜುಬ್ಬಾ	जुब्बा	ಜುಬ್ಬ
8.	ಚೆಡ್ಡಿ	चेड्डि	ಚಡ್ಡಿ
9.	ಪಾಟ್ಟೆ ತೊಡೊಪು	पाट्टे तोड़ोपु	ಮಗುಟ (ಪೀತಾಂಬರ)
10.	ವೇಷ್ಟಿ	वेष्टि	ಪಂಚೆ
11.	ಮುಂಡ	मुंड	ಮುಂಡು
12.	ಶೆಲ್ಲೊ	शेल्लो	ಅಂಗವಸ್ತ್ರ

5. ಆಭರಣ　आभरण　ಆಭರಣ

1.	ಕಾನ್ನಾಕುಡ್ಕ	कान्ना कुड्क	ಕಿವಿಯ ಓಲೆ
2.	ಲೋಲಕ	लोलक	ಲೋಲಾಕು
3.	ಮಂಗಳಸೂತ್ರ	मंगळसूत्र	ಮಂಗಳಸೂತ್ರ
4.	ಧಾರೆ ಮಣಿ	धारे मणि	ಧಾರೆಮಣಿ
5.	ಚಕ್ರ ಸೋರು	चक्र सोरु	ಚಕ್ರ ಸರ
6.	ನಾಂಕಾ ನತ್ತು	नांका नत्तु	ಮೂಗಿನ ನತ್ತು
7.	ಕಾಂಕಣ	कांकण	ಬಳೆ
8.	ಕುರ್ಟಾಪಾಟ್ಟೊ	कुर्टा पाट्टो	ಸೊಂಟ ಪಟ್ಟೆ
9.	ವಾಂಕಿ	वांकि	ವಂಕಿ
10.	ಮುದ್ದಿ	मुद्दि	ಉಂಗುರ
11.	ನವರತ್ನಾ ಮುದ್ದಿ	नवरत्ना मुद्दि	ನವರತ್ನದ ಉಂಗುರ
12.	ಸುತ್ತುಂಗುಲ	सुत्तुंगुल	ಸುತ್ತುಂಗುಲ
13.	ಮಾತ್ತೆ ಫೂಲ	मात्ते फूल	ತಲೆಯ ಹೂ
14.	ಗೋಪು	गोपु	ಕಂಠಾಭರಣ
15.	ತೋಡೊ	तोड़ो	ಕಡಗ
16.	ನವರತ್ನಾ ಮಾಳಾ	नवरत्ना माळा	ನವರತ್ನದ ಮಾಲೆ
17.	ಚಂದ್ರ ಹಾರು	चंद्रहारु	ಚಂದ್ರಹಾರ
18.	ಮೊತ್ಯಾಂಚೆ ಕಾಂಕಣ	मोतियांचे कांकण	ಮುತ್ತಿನ ಬಳೆ

19.	ಪೊವ್ಳೆಂಚೆ ಕಾಂಕಣ	पोंव्ळेंचे कांकण	ಮುತ್ತಿನ ಬಳೆ
20.	ದೃಷ್ಟಿಮಣಿ ಮಾಳಾ	दृष्टि मणि माळा	ದೃಷ್ಟಿ ಮಣಿ ಮಾಲೆ
21.	ಕಾನ್ನಾಚೆ ಝುಮ್ಕೆ	कान्नाचे झुम्के	ಕಿವಿಯ ಝುಮ್ಕಿ
22.	ಪಿರ್ಡುಕೆ ಕಾಂಕಣ	पिरडुके कांकण	ಕರಿಮಣಿಯ ಬಳೆ
24.	ಪಂಜಾ	पंजा	ಹಿಂಗೈ ಆಭರಣ
25.	ನೆವ್ವಾಳೆಂ	नेव्वाळें	ಉಡಿದಾರ
26.	ಅಡ್ಡಿಗೆ	आड्डिगे	ಅಡ್ಡಿಗೆ
27.	ಮಿಶ್ರಿ ಮಾಲ್ಲೆಂ	मिश्रि माल्लें	ಮಿಶ್ರಿ ಮಾಲೆ
28.	ಪವ್ನಾ ಮಾಲ್ಲೆಂ	पव्ना माल्लें	ಪವನಿನ ಮಾಲೆ
29.	ಬುಲಾಕು	बुलाकु	ಬುಲಾಕು
30.	ಪದಕ	पदक	ಪದಕ
31.	ಬಳೆಂ	वळें	ಬಳೆ
32.	ಬಲ್ಲಿ	वल्लि	ಮೇಲ್ಕಿವಿಯ ಆಭರಣ
33.	ಮೋಹನ ಮಾಲಾ	मोहन माला	ಮೋಹನ ಮಾಲಾ

6. ಆಮ್ಗೆಲಿ ಪರ್ಬೊ   आम्गेलि पर्बो   ನಮ್ಮ ಹಬ್ಬಗಳು

1.	ಸಂಸಾರ ಪಾಡ್ವೊ	संसार पाड्वो	ಯುಗಾದಿ
2.	ರಾಮ ನವಮಿ	राम नवमि	ರಾಮ ನವಮಿ
3.	ಅಷ್ಟಮಿ	अष्टमि	ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮಿ
4.	ಅಕ್ಷಯ ತಃಯಿ	अक्षय तःयि	ಅಕ್ಷಯ ತದಿಗೆ
5.	ತೇರು	तेरु	ರಥೋತ್ಸವ
6.	ವೈಶಾಖ ಪುನ್ನವ	वैशाख पुन्नव	ವೈಶಾಖ ಹುಣ್ಣಿಮೆ
7.	ಕಾರ್ತಿಕ ಪುನ್ನವ	कार्तिक पुन्नव	ಕಾರ್ತಿಕ ಹುಣ್ಣಿಮೆ
8.	ಸುತ್ತಾ ಪುನ್ನವ	सुत्ता पुन्नव	ಋಗುಪಾಕರ್ಮ, ನೂಲ ಹುಣ್ಣಿಮೆ
9.	ನಾಗರಪಂಚಮಿ	नागर पंचामि	ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ
10.	ಚುಡ್ಯೆ ಪೂಜಾ	चुड्ये पूजा	ಶ್ರಾವಣದ ಚೂಡಿ ಪೂಜೆ
11.	ವ್ಯಾಣಾ ಪೂಜಾ	वायणा पूजा	ಗೌರಿ ಹಬ್ಬ
12.	ಚವತಿ	चवति	ಗಣೇಶ ಚೌತಿ
13.	ನೋಪಿ	नोपि	ಅನಂತ ಚರ್ದಶಿ
14.	ಮ್ಹಾಳು	म्हाळु	ಮಹಾಲಯ

15.	ಮ್ಹಾಳಾ ಅಮಾಸ	म्हाळा अमास	ಮಹಾಲಯ ಅಮವಾಸ್ಯೆ
16.	ಮ್ಹಾನ್ನಮಿ	म्हान्नमि	ನವರಾತ್ರಿ, ಮಹಾನವಮಿ
17.	ವಿಜಯದಶಮಿ	विजय दशमि	ವಿಜಯ ದಶಮಿ
18.	ನವೆ ಜೇವಣ	नवे जेवण	ಹೊಸತೂಟ
19.	ಕಣ್ಸಾ ಪರಬ	कणूसा परब	ಹೊಸತೆನೆ ತರುವ ಹಬ್ಬ(ಕದಿರು)
20.	ದಿವಳೆಂ ಪರಬ	दिवळें परब.	ದೀಪಾವಳಿ
21.	ನ್ಹಾವ್ವೆ ಪರಬ	न्हाव्वे परब	ನರಕ ಚುತುರ್ದಶಿ
22.	ಸಂಕ್ರಮಣ	संक्रमण	ಸಂಕ್ರಮಣ
23.	ಗಣಹೋಮು	गणूहोमु	ಗಣಹೋಮ
24.	ವೃತ	वृत	ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ವೃತ
25.	ಶಿವರಾತ್ರಿ	शिव रात्रि	ಶಿವರಾತ್ರಿ

7. ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥ — सांबार पदार्थ — ಸಾಂಬಾರ ಜೀನಸು

1.	ಆಲ್ಲೆಂ	आल्लें	ಹಸಿ ಶುಂಠಿ
2.	ಮೀರೆಂ	मीरें	ಕರಿ ಮೆಣಸು
3.	ಜೀರೆಂ	जीरें	ಜೀರಿಗೆ
4.	ಕೊತ್ತಂಬರಿ	कोत्तम्बरि	ಕೊತ್ತಂಬರಿ
5.	ಮೆತ್ತಿ	मेत्ति	ಮೆಂತ್ಯ
6.	ಕಸಕಸೊ	कसकसो	ಗಸಗಸೆ
7.	ಏಳು	योळु (येळु)	ಏಲಕ್ಕಿ
8.	ಲವಂಗ	लवंग	ಲವಂಗ
9.	ದಾಲಚೀನಿ	दालचीनि	ದಾಲಚೀನಿ
10.	ಜಾಯ್‌ಫಳ	ज़ायफल	ಜಾಯಿಕಾಯಿ
11.	ಲೊಸುಣ	लोसुण	ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ
12.	ಪಿಯಾವು	पियावु	ನೀರುಳ್ಳಿ
13.	ಹೀಂಗು	हींगु	ಇಂಗು
14.	ಸೂಂಠಿ	सूंटि	ಒಣಶುಂಠಿ
15.	ರಂಗಾ ಪಿಟ್ಟಿ	रंगा पिट्टि	ರಂಗಿನ ಹುಡಿ

16.	ಹಳದಿ ಪಿಟ್ಟಿ	हलदी पिट्टि	ಅರಸಿನ ಹುಡಿ
17.	ಮಿರ್ಸಾಂಗೆ ಪಿಟ್ಟಿ	मिर्सांगे पिट्टि	ಮೆಣಸಿನ ಹುಡಿ

8. ರಾಂದಯಿ ಕಾಯಿ रान्दयूकायी ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯ

1.	ಬಟಟೊ	बटटों	ಬಟಾಟೆ
2.	ಚೀಂಚ	चींच	ಹುಣಸೆ ಹುಳಿ
3.	ತವ್ಶೆ	तवशें	ಮುಳ್ಳು ಸೌತೆ
4.	ಕುವಾಂಳೆ°	कुंवांळें	ಕುಂಬಳ ಕಾಯಿ
5.	ಕರಂಬಲ	करंवल	ಕಮರಕ
6.	ಕಾರಾತೆ°	कागतें	ಹಾಗಲ ಕಾಯಿ
7.	ಬಿಬ್ಬೊ	विव्वो	ಗೇರು ಬೀಜ
8.	ದುದ್ದಿ	दुद्दी	ಚೀನಿ ಕುಂಬಳ ಕಾಯಿ
9.	ಆಳಾಂಬೆ	आळाम्वे	ಅಣಬೆ
10.	ಗುಡಗುಡ ಆಳಾಂಬೆ	गुड़गुड़ आळाम्वे	ನೆಲ ಅಣಬೆ
11.	ಮಗ್ಗೆ	मग्गे	ಸೌತೆಕಾಯಿ
12.	ಘುರ್ ದುದ್ದಿ	घुर् दुद्दि	ಸೋರೆ ಕಾಯಿ
13.	ಪೊಡ್ಡಾಳೆ°	पोड्डाळें	ಪಡುವಲ ಕಾಯಿ
14.	ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಪಾಲ್ಲೊ	कोतम्वरि पाल्लो	ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಸೊಪ್ಪು
15.	ನಾಲ್ಲು	नार्लु	ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ
16.	ಪಡ್‌ಪಾನ	पड़पान	ವೀಳ್ಯದೆಲೆ

9. ಜೀವ जीव ಜೀವ ಜಂತು

1.	ಮೂಂಯಿ	मूंई	ಇರುವೆ
2.	ಪತಂಗ	पतंग	ಚಿಟ್ಟೆ
3.	ಮೂಸು	मूसु	ನೊಣ
4.	ಮ್ವೊವಾಮೂಸು	मोवा मूसु	ಜೇನು ನೊಣ
5.	ಕೀಮೂಸು	कीमूसु	ಚಿಕ್ಕ ನೊಣ
6.	ಕಾಡ್ಡೊಳ್ ಮುಂಯಿ	काड्डोळ् मूंई	ಕಪ್ಪು ಇರುವೆ

7.	ಯೆಂಬೊ	येम्बो	ಕೆಂಪು ಇರುವೆ
8.	ಕಾಳಿ ಮುಂಯಿ	कालि मूई	ಕಪ್ಪು ಇರುವೆ
9.	ಜರ್ಲೊ	ज़र्लो	ಜಿರಳೆ
10.	ಪಾಕ್ಕಾಮೂಂಯಿ	पाक्का मूई	ಹಾರುವ ಇರುವೆ
11.	ಊವ	ऊव	ಹೇನು
12.	ಜಳಾರ	ज़ळार	ಸೊಳ್ಳೆ
13.	ಸುಂಗಟ	सुंगट	ಸಿಗಡಿ

10. ಕೀಡೆ ‌ ‌ कीडे ‌ ‌ ಹುಳಗಳು

1.	ಗಾಂಯ್‌ಡೊಳು	गांय़्डोलु	ಎರೆಹುಳ
2.	ಗೊಂಟಾರ್ಲಿ	गोण्टार्लि	ಚೇರಟೆ, ಚೇರಂಟೆ
3.	ಪಿಕ್ಕೋಳು	पिक्कोलु	ಬಸವನ ಹುಳ
4.	ಕಾಂಟೆ ಘೋಣಿ	काण्टे घोणी	ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಚೇಳು
5.	ವಿಚ್ಚು	विच्चु	ಕೊಂಬುಚೇಳು
6.	ವಾಳ್ತಿ, ವಾಳೈ	वाळ्ति, वाळै	ಗೆದ್ದಲು ಹುಳ

11. ಹಯ್‌ರುಂವ ‌ ‌ हयूरुँव ‌ ‌ ಜಂತುಗಳು

1.	ಸರಪು	सरपु	ಸರ್ಪ
2.	ನಾಗು	नागु	ನಾಗರ ಹಾವು
3.	ದಿವ್ವೊಡು	दिव्वोडु	ಕೇರೆ ಹಾವು
4.	ಸಿಸಡಿ	सिसडि	ಮೊಸಳೆ
5.	ಸೊಕ್ನಿ	सोक्नी	ಹಲ್ಲಿ
6.	ಪಾರ್ಲಿ	पार्लि	ಹಾವುರಾಣಿ
7.	ಕಾಸೊವು	कासोवु	ಆಮೆ
8.	ಕಂದೋಡಿ	कंदोडि	ಕನ್ನಡಿ ಹಾವು
9.	ಹೆಂವಾಳೆಂ	हेंवाळें	ನೀರ ಹಾವು
10.	ಮಾಲ್ಲುಂಡ	माल्लुंड़	ಇರ್ತಲೆ ಹಾವು
11.	ಹಾರು	हारु	ಹೆಬ್ಬಾವು

12. ಪ್ರಾಣೀ प्राणी ಪ್ರಾಣಿಗಳು

1.	ಗಾಡ್ಡವ	गाड्डव	ಕತ್ತೆ
2.	ಕರಡಿ	करड़ि	ಕರಡಿ
3.	ಮಾಜ್ಜರ	माज्र	ಬೆಕ್ಕು
4.	ಸೂಣೆ	सूणे	ನಾಯಿ
5.	ಗಾಯಿ	गायि	ದನ
6.	ಮ್ಹಶಿ	म्हशि	ಎಮ್ಮೆ
7.	ವಾಸ್ರುಁ	वासरुँ	ಕರು
8.	ಚಿತ್ತಲ	चित्तल	ಜಿಂಕೆ
9.	ಹಸ್ತಿ	हस्ति	ಆನೆ
10.	ಕೊಲ್ಲೊ	कोल्लो	ನರಿ
11.	ಬೊಕ್ಕಡಿ	बोक्कडि	ಆಡು
12.	ಬೊಕ್ಕೊಡು	बोक्कोडु	ಹೋತ
13.	ಮಾಂಕಡ	मांकड़	ಮಂಗ
14.	ಡುಕ್ಕರ	डुक्कर	ಹಂದಿ
15.	ರಾನ್ ಡುಕ್ಕರ	रान् -डुक्कर	ಕಾಡು ಹಂದಿ
16.	ಸೊಸೊ	सोसो	ಮೊಲ
17.	ವಿಂದುರು	विंदुरु	ಇಲಿ
18.	ಚಾನ್ನಿ	चान्नि	ಅಳಿಲು
19.	ಘೊಡೊ	घोडो	ಕುದುರೆ
20.	ಖೊಳ್ ವಿಂದುರು	खोळ् विंदुरु	ಹೆಗ್ಗಣ
21.	ಸಾಳೆರಿ	साळेरि	ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿ
22.	ಭೆಕ್ ಮಾಜ್ಜರ	भेक - माज्र	ಕಾಡು ಬೆಕ್ಕು
23.	ಲಂಗೂರ	लंगूर	ಮುಸು
24.	ಕಾಂಬಳ ಕೂರು	काम्बळ कूरु	ಕುರಿ
25.	ಶೀಂವು	शींवु	ಸಿಂಹ
26.	ವಾಗು	वागू	ಹುಲಿ
27.	ಮುಂಗುಸು	मुंगुसु	ಮುಂಗುಸಿ
28.	ಬುಕ್ಕುಲು	बुक्कुलु	ಗಂಡು ಬೆಕ್ಕು

29.	ಪಾಡ್ಡೊ	पाड्डो	ಗೂಳಿ
30.	ಬೈಲು	वैलु	ಎತ್ತು
31.	ರಡ್ಡೊ	रड्डो	ಕೋಣ
32.	ಚಿಚ್ಚುಂದರು	चिच्चुन्दुरु	ಮೂಗಿಲಿ

13. ಪಕ್ಷ್ಯೊ   पक्ष्यो   ಹಕ್ಕಿಗಳು

1.	ಕಾಯ್ಳೊ	कायळो	ಕಾಗೆ
2.	ಗುರ್ಬಂಜಿ	गुरबंजी	ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ
3.	ಮೋರು	मोरु	ನವಿಲು
4.	ಗುಗ್ಗುಮು	गुग्गुमु	ಗೂಬೆ
5.	ಕೀರು	कीरु	ಗಿಳಿ
6.	ಘುರ್‌ಪಾಕ್ಕೊ	घुरपाकको	ಮನೆ ಬಾವಲಿ
7.	ಕುಂಕಡ	कुंकड़	ಕೋಳಿ
8.	ಘೋಣಿ	घोणी	ಗಿಡುಗ
9.	ಕಿರ್‌ಕಿರೊ	किरकिरो	ಮಿಂಚುಳ್ಳಿ
10.	ಢೊಂಕ	ढोंक	ಕೊಕ್ಕರೆ
11.	ಕೋಗುಳ	कोगुळ	ಕೋಗಿಲೆ
12.	ಬತಕ	वतक	ಬಾತುಕೋಳಿ
13.	ಹಂಸ	हंस	ಹಂಸ
14.	ಕುಂಬಸ್ಥಳಿ	कुम्वस्तळी	ಕುಂಬ ಸ್ಥಳಿ, ಕಾಡು ಕಾಗೆ
15.	ಸಂವಳೆ, ಸವ್ಣೆ	संवळे, सव्णे	ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ
16.	ಮಡೆ ಕಾಯಳೊ	मड़े कायळो	ರಣಹದ್ದು
17.	ಗೀದ	गीद	ಹದ್ದು
18.	ನಾತ್ತುಕ	नात्तुक	ಚಿಕ್ಕ ಗೂಬೆ
19.	ಪಾರ್ವೊ	पार्वो	ಪಾರಿವಾಳ
20.	ಕುಂಕ್ಡಾಪೀಲ	कुंकड़ा पील	ಕೋಳಿಮರಿ
21.	ವಾಗ್ವಾಳೆ	वाग्वाळे	ಚಿಕ್ಕ ಬಾವಲಿ
22.	ಪಾಕ್ಕೊ	पाक्को	ಬಾವಲಿ

14. ರೂಕ रुक ಮರಗಳು

1.	ಆಂಬೆ ರೂಕು	आम्बे रुकु	ಮಾವಿನ ಮರ
2.	ಮಾಡ್ಡೊ	माड्डो	ತೆಂಗಿನ ಮರ
3.	ಗೋಳಿ ರೂಕು	गोळी रुकु	ಗೋಳಿ ಮರ
4.	ಕಾಜ್ಜು ರೂಕು	काज्जु रुकु	ಗೇರು ಮರ
5.	ಕರ್ಬೆವಾ ರೂಕು	कर्बेवा रुकु	ಕರಿಬೇವಿನ ಮರ
6.	ಕೊಡಬೇವಾ ರೂಕು	कोडबेवा रुकु	ಕಹಿಬೇವಿನ ಮರ
7.	ಬಿಂಬ್ಲಾ ರೂಕು	बींबला रुकु	ಬಿಂಬುಲಿ ಮರ
8.	ಜಾಂಬ್ಲ್ಯಾ ರೂಕು	जांबला रुकु	ಜಂಬುನೇರಳೆ ಮರ
9.	ಪಣ್ಸಾ ರೂಕು	पणसा रुकु	ಹಲಸಿನ ಮರ
10.	ಪಪ್ಪಳ ಮಾಡ್ಡಿ	पप्पळ माड्डि	ಅಡಿಕೆ ಮರ
11.	ಪಪಶ್‌ಫಳಾ ರೂಕು	पपशूफळा रुकु	ಪಪ್ಪಾಯಿ ಮರ
12.	ಚಿಕ್ಕು ರೂಕು	चिक्कु रुकु	ಚಿಕ್ಕು ಮರ
13.	ಕರಂಬಲಾ ರೂಕು	करंबला रुकु	ಕಮರಕದ ಮರ
14.	ಕಾಪ್ಸಾ ರೂಕು	काप्सा रुकु	ಹತ್ತಿಯ ಮರ
15.	ಪಿಂಪ್ಳ್ಯಾ ರೂಕು	पिंपूळा रुकु	ಅಶ್ವತ್ಥದ ಮರ
16.	ವೋಡಾ ರೂಕು	वोडा रुकु	ಗೋಳಿಮರ
17.	ರುಂಬ್ಡಾ ರೂಕು	रुंबडा रुकु	ಅತ್ತೀ ಮರ

15. ಫಲ फल ಹಣ್ಣುಗಳು

1.	ಕೆಳೆಂ	केळें	ಬಾಳೆಹಣ್ಣು
2.	ಖಾಜುರು	खाजुरु	ಖರ್ಜೂರ
3.	ಖರ್ಬೂಜ (Musk melon)	खर्बुज़	ಕಲ್ಲಂಗಡಿ
4.	ಲಿಂಬಿಯೊ	लिम्बियो	ಲಿಂಬೆ ಹಣ್ಣು
5.	ಮಾವ್ಳಿಂಗ	मावृलिंग	ಮಾದಳ ಹಣ್ಣು
6.	ಚಿಕ್ಕು	चिक्कु	ಚಿಕ್ಕು
7.	ಎಪ್ಪಲ್	एप्पल	ಸೇಬು
8.	ಜಾಂಬುಳ	ज़ाम्बुळ	ನೇರಳೆ
9.	ಬಚ್ಚಂಗ	बच्चंग	ಕಲ್ಲಂಗಡಿ

10.	ಸೊನ್ನಾರಿಂಗ	सोन्नारिंग	ಕಿತ್ತಳೆ ಹಣ್ಣು
11.	ಪಪಶ್ ಫಳ	पपश फळ	ಪಪ್ಪಾಯಿ
12.	ಪಿಸ್ತೊ	पिस्तो	ಪಿಸ್ತಾ
13.	ಮುಸುಂಬಿ	मुसुंबि	ಮುಸುಂಬಿ
14.	ಕಣಂಗ	कणंग	ಗೆಣಸು
15.	ಆಂಬೊ	आम्बो	ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು
16.	ಪೊಣೊಸು	पोणोसु	ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು

16. ಫೂಲ ‍ ‍ फूल ‍ ‍ ಹೂಗಳು

1.	ಶೆಂವ್ತೆಂ	शेंवृतें	ಸೇವಂತಿಗೆ
2.	ಗುಲಾಬ್ ಶೆಂವ್ತೆ	गुलाव शेंवते	ಗುಲಾಬಿ
3.	ದೊಡ್ಡ ಮೊಗಾರೆ	दोड्ड मोगारे	ದುಂಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ
4.	ಗೊಂಡೊ	गोण्डो	ಗೊಂಡೆ (ಚೆಂಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ)
5.	ಕಸ್ತೂರ ಮೊಗಾರೆಂ	कस्तूर मोगारें	ಕಸ್ತೂರಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ
6.	ಜಾಯಿ ಮೊಗಾರೆಂ	जायि मोगारें	ಜಾಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ
7.	ಜೂಯಿ ಮೊಗಾರೆಂ	जूयि मोगारें	ಜೂಹಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ
8.	ಚಾಂಪೆ	चाम्पें	ಸಂಪಿಗೆ
9.	ಕೇದಕಿ	केदकि	ಕೇದಗೆ
10.	ಕಮ್ಲಾ ಫೂಲ	कमला फूल	ಕಮಲದ ಹೂ
11.	ಲಿಲ್ಲಿ	लिल्लि	ಲಿಲ್ಲಿ
12.	ತsಣ	तsण	ಹುಲ್ಲು
13.	ನಾಗ ಚಾಂಪೆ	नाग चाम्पे	ನಾಗ ಸಂಪಿಗೆ
14.	ನಂತಾ ಫೂಲ	नंता फूल	ನಂದಿ ಬಟ್ಟಲು
15.	ರತ್ನಗಂಧಿ	रत्नगंधी	ರತ್ನಗಂಧಿ
16.	ಸದಾ ಪುಷ್ಪ	सदा पुष्प	ಸದಾ ಪುಷ್ಪ
17.	ಆಗಸ್ ಮುಗರಿ	आगस् मुगरी	ಸಂಜೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ
18.	ಪಾರಿಜಾತಕ	पारिजातक	ಪಾರಿಜಾತ
19.	ಪಾಚ್ಕಣಸು	पाच् कणसु	ಪಚ್ಚೆತೆನೆ
20.	ಕರವೀರು	करवीरु	ಕರವೀರ, ಕಣಗಿಲೆ

17. ಬಣ್ಣು बण्णु ಬಣ್ಣ

1.	ಧವೊ	धवो	ಬಿಳಿ
2.	ಹಳ್ದುವೊ	हळ्दुवो	ಹಳದಿ
3.	ತಾಂಬ್ಡೊ	ताम्ड़ो	ಕೆಂಪು
4.	ನೀಳು	नीळु	ನೀಲ
5.	ಪಾಚ್ವೊ	पाच्वो	ಪಚ್ಚೆ, ಹಸುರು
6.	ಜಾಂಬ್ಳಿ	जांबूळी	ನೇರಳೆ
7.	ನಾರಂಗೀ	नारँगी	ಕಿತ್ತಳೆ
8.	ಕಾಳೊ	काळो	ಕಪ್ಪು
9.	ಪಾಂಡ್ರೊ	पांड्रो	ಪಾಂಡುರ
10.	ಗುಲಾಲಿ	गुलालि	ಗುಲಾಬಿ
11.	ಕೇಸರೀ	केसरी	ಕೇಸರಿ
12.	ಪುಡ್ಡೀರಂಗಾಚಿ	पुड्डी रंगाची	ನಸ್ಯದ ರಂಗಿನ ಕಂದು
13.	ಪಿಂಗ್ಸೊ	पिंग्सो	ನಸುಕಂದು ಬಣ್ಣ
14.	ಕಾವಿ	कावि	ಕಾವಿ
15.	ಸಿಂಧೂರ	सिंधूर	ಸಿಂಧೂರ
16.	ಕುಂಕುಮ	कुंकुम	ಕುಂಕುಮ

8. ಲೋಹ ಖನಿಜ ಆನಿ ರತ್ನ लोह, खनिज आनि रत्न ಲೋಹ, ಖನಿಜ ಮತ್ತು ರತ್ನ

1.	ಪಿತ್ತಳಿ	पित्तळि	ಹಿತ್ತಾಳೆ
2.	ಕಾಶೆಂ	काशें	ಕಂಚು
3.	ತಾಂಬೆ	तांबे	ತಾಮ್ರ
4.	ಇಂಗಾಳೊ	इंगाळो	ಇದ್ದಲು
5.	ಲೊಕ್ಕಂಡ	लोकंड़	ಕಬ್ಬಿಣ
6.	ಸೀಸ	सीस	ಸೀಸ
7.	ಮಾರ್ಬಲ್	मार्बल्	ಅಮೃತಶಿಲೆ
8.	ಮೋತಿ	मोती	ಮುತ್ತು

9.	ಸ್ಟೀಲ	स्टील	ಕಲೆರಹಿತಉಕ್ಕು
10.	ಅಭ್ರಕ	अभ्रक (mica)	ಅಭ್ರಕ
11.	ಭಾಂಗರ	भांगर	ಚಿನ್ನ
12.	ಗಂಧಕ	गंधक	ಗಂಧಕ
13.	ಪಾದರಸು	पादरसु	ಪಾದರಸ
14.	ರುಪ್ಪೆಂ	रुप्पें	ಬೆಳ್ಳಿ
15.	ವಜ್ರ	वज्र	ವಜ್ರ
16.	ಚಿಮಣೆ ತೇಲ	चिमणे तेल	ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ
17.	ಮಾಣಿಕ್ಯ	माणिक्य	ಮಾಣಿಕ್ಯ, ಕೆಂಪು
18.	ನೀಳು	नीळु	ನೀಲ
19.	ಮರಕತ, ಪಾಚ್ಚು	मरकत, पाच्चु	ಪಚ್ಚೆ
20.	ಪೊವ್ಳೆ	पोव्ळे	ಹವಳ
21.	ಪುಷ್ಯರಾಗು	पुष्यरागु	ಪುಷ್ಯರಾಗ
22.	ಗೋಮೇದಿಕು	गोमेदिकु	ಗೋಮೇದಿಕ
23.	ವೈಡೂರ್ಯ	वैडूर्य	ವೈಡೂರ್ಯ
24.	ತವ್ರೆಂ	तव्रें	ತವರ
25.	ಜಸ್ತ	जस्त	ಸತುವು

19. ಉಪಕರಣ उपकरण ಉಪಕರಣ

1.	ಗರಗಸು	गरगसु	ಗರಗಸ
2.	ಖೊರೆಂ	खोरें	ಹಾರೆ
3.	ಪಿಕ್ಕಾಸ	पिक्कास	ಪಿಕ್ಕಾಸು
4.	ಕಾತ್ತರಿ	कात्तरी	ಕತ್ತರಿ
5.	ಊಳಿ	ऊळी	ಉಳಿ
6.	ಕೊಯ್ತಿ	कोयती	ಕತ್ತಿ
7.	ಆಡ್ಡೊಳಿ	आड्डोळि	ಮೆಟ್ಟುಕತ್ತಿ
8.	ಕಾಂತಣೆ	कांतणे	ಹೆರೆಮಣೆ
9.	ಪೆಸ್ಕಾತಿ	पेस्काति	ಚೂರಿ
10.	ಸುಲ್ಲಂಗಿ	सुल्लंगि	ಸುಲ್ಲಂಗಿ
11.	ತ್ರಾಸು	त्रासु	ತಕ್ಕಡಿ

12.	ಲಾಟ್ಬೋಣಿ	लाट्टोणि	ಲಟ್ಟಣಿಗೆ
13.	ಲಾಟ ಪಾಳ್ಳೆಂ	लाटपाळें	
14.	ಬಲಯಿ	बलयी	
15.	ಅಮಲ ದಸ್ತೊ	अमल दस्तो	
16.	ರಗಡೊ	रगडो	ರುಬ್ಬುವ ಕಲ್ಲು
17.	ಸೂವ	सूव	ಸೂಜಿ
18.	ಸಾಣ	साण	ಸಾಣೆ ಕಲ್ಲು
19.	ಪಾರಾಯಿ ಮೊಳೊ	पारायि मोळो	ಪಾರಂಗಿ

20. ಉದ್ಯೋಗು उद्योगु ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಉದ್ಯೋಗ

1.	ಅಧ್ಯಾಪಕು	अध्यापकु	ಅಧ್ಯಾಪಕ
2.	ವೈದ್ಯು	वैद्यु	ವೈದ್ಯ
3.	ಪುರೋಹಿತು	पुरोहितु	ಪುರೋಹಿತ
4.	ದರ್ಜಿ	दर्जि	ದರ್ಜಿ
5.	ಪೋಲಿಸು	पोलिसु	ಪೋಲೀಸು
6.	ಕಾಪ್ಪಣೆಂಚೊ (ಕ್ಷೌರಿಕ)	काप्पणेंचो	ಕ್ಷೌರಿಕ
7.	ಕಲಾಕಾರು	कलाकारु	ಕಲಾಕಾರ
8.	ವಕೀಲು	वकीलु	ವಕೀಲ
9.	ವ್ಯಾಪಾರಿ	व्यापारि	ವ್ಯಾಪಾರಿ
10.	ಆಕ್ಸಾಳಾಂಚೊ	आकसाळांचो	ಅಕ್ಕ ಸಾಲಿ
11.	ಕಾಮಾರಾಂಚೊ	कामारांचो	ಬಡಗಿ
12.	ಕುಂಬಾರು	कुंबारु	ಕುಂಬಾರ
13.	ಟಪ್ಪಾಲಾ ಪೇದೋ	टप्पाला पेदो	ಅಂಚೆ ಜವಾನ
14.	ಸಂಚಾಲಕು	संचालकु	ಸಂಚಾಲಕ
15.	ಪ್ರತಿನಿಧಿ	प्रतिनिधि	ಪ್ರತಿನಿಧಿ
16.	ರಾನ್ಪೊ	रानपो	ಅಡುಗೆಯವ
17.	ಸುತಾರು	सुतारु	ಬಡಗಿ
18.	ಮೇಸ್ತ್ರಿ	मेस्त्री	ಮೇಸ್ತ್ರಿ
19.	ಮಾಲಿ	माली	ತೋಟಗಾರ
20.	ನಾಟಕಕಾರು	नाटककारु	ನಾಟಕಕಾರ

21.	ಜ್ಯೋತಿಶಿ	ज्योतिशि	ಜೋಯಿಸ
22.	ಕಾರಗೀರು	कारगीरु	ಕೆಲಸದಾಳು
23.	ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕು	प्राध्यापकु	ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ
24.	ಕವಿ	कवि	ಕವಿ
25.	ಚಾಮಾರು	चामारु	ಚಮ್ಮಾರ
26.	ದಂತ ವೈದ್ಯು	दन्त वैद्यु	ದಂತ ವೈದ್ಯ
27.	ದಾದಿ, ದಾಯಿ	दादी, दाई	ದಾದಿ
28.	ಸಿಪಾಯಿ	सिपायि	ಸೈನಿಕ
29.	ಸೋನಾರು	सोनारु	ಸ್ವರ್ಣಕಾರ, ದೈವಜ್ಞ
30.	ಚಿನಿವರ್ದು	चिनिवर्दु	ಚಿನ್ನವರದ
31.	ಸರಾಫು	सराफु	ಸರಾಫ

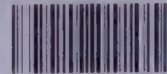
21 ಭಾವನಾ भावना ಭಾವನೆ

1.	ಮೋಗು	मोगु	ಪ್ರೇಮ
2.	ಪ್ರೀತಿ	प्रीति	ಪ್ರೀತಿ
3.	ಸಂತೋಷು	संतोषु	ಸಂತೋಷ
4.	ಸುಽಖ	सुऽख	ಸುಖ
5.	ದುಃಖ	दुःखख	ದುಃಖ
6.	ಹುಸ್ಕೊ	हुस्को	ಆಂತಕ
7.	ಚಿಂತಾ	चिन्ता	ಚಿಂತೆ
8.	ಭ಼ಂಯ	भंय्	ಭಯ
9.	ಭೀತಿ	भीति	ಭೀತಿ
10.	ಸ್ನೇಹ	स्नेह	ಸ್ನೇಹ
11.	ಉಲ್ಲಾಸು	उल्लासु	ಉಲ್ಲಾಸ
12.	ಖೂಶಿ	खूशि	ಖುಶಿ
13.	ಸಂಶಯು	संशयु	ಸಂಶಯ
14.	ಆಶಾ	आशा	ಆಸೆ
15.	ಧೈರ್ಯ	धैर्य	ಧೈರ್ಯ
16.	ವಿಶ್ವಾಸು	विश्वासु	ವಿಶ್ವಾಸ

17.	ಜಾಳ	जाळ	ಈರ್ಷೆ
18.	ಮತ್ಸರು	मत्सरु	ಮತ್ಸರ
19.	ದಯಾ	दया	ದಯೆ
20.	ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ	दाक्षिण्य	ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ
21.	ಮಾಯಾ	माया	ಮಾಯೆ
22.	ಇಚ್ಛಾ	इच्छा	ಇಚ್ಛೆ
23.	ಕೋಪು	कोपु	ಕೋಪ
24.	ಕಷ್ಟ	कष्ट	ಕಷ್ಟ
25.	ವೊಂಕಾರೆ	वोंकारे	ಹೇಸಿಗೆ
26.	ಶತ್ರುತ್ವ	शत्रुत्व	ಶತ್ರುತ್ವ
27.	ಮಿತ್ರತ್ವ	मित्रत्व	ಮಿತ್ರತೆ
28.	ಫುಟ್‌ಕಾಯಿ	फुट्कायी	ಶುಚಿತ್ವ
29.	ಕಾಂಕ್ಷಾ	कांक्षा	ಕಾಂಕ್ಷೆ
30.	ಲಾಜ, ಲಜ್ಜಾ	लाज, लज्ञा	ಲಜ್ಜೆ

22. ಕ್ರಿಯಾಪದ क्रियापद ಕ್ರಿಯಾಪದ

1.	ಕsರಿ, ಕರ್	कsरि, कर्	ಮಾಡು
2.	ಧsರಿ, ಧರ್	धsरि, धर्	ಹಿಡಿ
3.	ಘೇ	घे	ತೆಗೆದುಕೊ, ಕೊಳ್ಳು
4.	ದೀ	दी	ಕೊಡು
5.	ಉಕ್ಕಳಿ	उक्कळि	ಎತ್ತು
6.	ಉಬಾರಿ	उवारि	ಎತ್ತು
7.	ಆಸ್ಸ	आस्स	ಇದೆ
8.	ನಾ	ना	ಇಲ್ಲ
9.	ಲಾಶಿ	लाशि	ಸುಡು
10.	ಜಳಯಿ	जळयि	ದಹಿಸು
11.	ಲಾಯ್	लाय्	ಹೊತ್ತಿಸು
12.	ರಾಬ್	राव्	ನಿಲ್ಲು
13.	ಬೈಸ್	वैस्	ಕುಳಿತುಕೊ
14.	ನಿದ್ದೆ	निद्दे	ಮಲಗು

15.	ಚಮಕ	चमक	ನಡೆ
16.	ಧಾಂವ	धांव	ಓಡು
17.	ಊಡ	ऊड़	ಹಾರು, ನೆಗೆ
18.	ಊಬ	ऊव	(ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ) ಹಾರು
19.	ಜಿಕ್	जिक्	ಗೆಲ್ಲು
20.	ಹಾರ್	हार्	ಸೋಲು
21.	ಕಾಂಪ್	कांप	ನಡುಗು
22.	ಚಾಬ್	चाव्	ಕಚ್ಚು
23.	ಸಮಝ್	समझ्	ತಿಳಿದುಕೊ
24.	ಜಾಣ	जाण	ಗೊತ್ತಿದೆ
25.	ನೇಣ	नेण	ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ
26.	ಆಪ್ಪಡ್	आप्पड्	ಮುಟ್ಟು
27.	ಕಳ್	कळ्	ತಿಳಿ
28.	ಧಾಡಾಯಿ	धाडायि	ಗುದ್ದು
29.	ನಿಸ್ರ	निस्र	ಜಾರು
30.	ಯೋ	यो	ಬಾ
31.	ವಚಸ	वsस	ಹೋಗು
32.	ಘಟ್, ಘಡ್	घट्, घड्	ಆಗು
33.	ಘಾಲಿ	घालि	ಹಾಕು
34.	ಘೂಂವ	घूंव	ತಿರುಗು
35.	ಘರ್ಷ್	घर्ष्	ತೇಯು
36.	ಘಾಂಟ್	घांट्	ಕಡೆಯು
37.	ತಿಂಬ್	तिंव्	ನೆನೆ
38.	ಚಲ್	चल्	ನಡೆ
39.	ಉಸ್ಸಳ್	उस्सळ्	ಸಿಡಿದು ಹೋಗು (ಉಸ್ಸೋಳ್‌ನ್ನು ಗೆಲ್ಲೆ°)
40.	ಫಾಡ್	फाड़	ಒಡೆ
42.	ಧೂಯ್	धूयृ	ತೊಳೆ
43.	ನ್ಹಾ	न्हा	ಸ್ನಾನ ಮಾಡು, ಮೀಯು
44.	ಉಂಬಳಿ	उम्वळि	ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆ
45.	ಆಟ್ಟಯ್	आट्टय्	ಆರಿಸು, ಕುದಿಸಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡು
46.	ಆಠಯಿ	आठयि	ನೆನಪು ಮಾಡು, ಯೋಚಿಸು
47.	ಚುಕ್ಕ್	चुक्क	ತಪ್ಪು

48.	ಸೋಡ್	सोड्	ಬಿಡು
49.	ಫೋಡ್	फोड्	ಒಡೆ
50.	ಭೇತ್	भेत्	ಒಡೆ
51.	ಚಿನ್ತ್	चिन्त्	ಯೋಚಿಸು
52.	ಲೆಕ್	लेक्	ಯೋಚಿಸು
53.	ಉಲ್ಲೈ	उल्लै	ಮಾತಾಡು
54.	ಸಾಂಗ್	सांग	ಹೇಳು
55.	ಮ್ಹಣ	म्हण	ಹೇಳು
56.	ಗಾ	गा	ಹಾಡು
57.	ಧಾಂಕಿ	धांकि	ಮುಚ್ಚು
58.	ವಾಚಿ	वाचि	ಓದು
59.	ವಾಜಿ	वाजि	ಬಾರಿಸು (ವಾದ್ಯವನ್ನು)
60.	ಉಠಾಯಿ	उठायि	ಎಬ್ಬಿಸು
61.	ಉಸ್ಲಾಯಿ	उस्लायि	(ನೀರು) ಹಾರಿಸು
62.	ಉಡ್ಡಯಿ	उड्डयि	ಬಿಸಾಡು
63.	ಖಾ	खा	ತಿನ್ನು
64.	ಪೀ	पी	ಕುಡಿ
65.	ಗೀಳಿ	गीळि	ನುಂಗು
66.	ಘೊಳೈ	घोळै	ದುಡಿಸು
67.	ಘೊಳಾಯಿ	घोळायि	ಮೆಲ್ಲು
68.	ಘೊಳ್	घोळ्	ದುಡಿಯು
69.	ಗಳಯಿ	गळायि	(ಜೊಲ್ಲು) ಸುರಿಸು
70.	ಪಾವೈ	पावै	ಮುಟ್ಟಿಸು, ತೀರಿಸು
71.	ನಾಂಚ್	नांच्	ಕುಣಿ
72.	ಕಾತ್ತರಿ	कात्तरि	ಕತ್ತರಿಸು
73.	ದsಳಿ	दsळि	ಬೀಸು
74.	ಗಾಳಿ	गाळि	ಗಾಳಿಸು
75.	ತಿರ್ಪಿ	तिर्पि	ತಿರುಚು
76.	ಕಿರ್ಲಯಿ	किर्लयि	ಮೊಳೆಯಿಸು
77.	ವಾಟಿ	वाटि	ರುಬ್ಬು

78.	ನಿಸ್ತ್ಯಾ	निस्तायि	ಬಸಿಯು
79.	ತಾಪೈ	तापै	ಬಿಸಿಮಾಡು
80.	ಕಥ್ ಕಥ್ಯಾ	कथ् कथायि	ಕುದಿಸು
81.	ಕಾಂತಿ	कांति	ಹೆರೆ
82.	ಲಾಟಿ	लाटि	ಲಟ್ಟಿಸು
83.	ಬರೈ	बरै	ಬರೆಯು
84.	ಖರ್ಡಿ	खर्डि	ಕೆರೆಯು
85.	ಝುರಯಿ	झरयि	ತೇಯು
86.	ಪೂಶಿ	पूशि	ಪೂಸು, ಅಳಿಸು
87.	ತಾಶಿ	ताशि	ಕೆತ್ತು
88.	ತಾನ್ಡಿ	तान्डि	ಎಳೆ
89.	ಪಳೆ	पळे	ನೋಡು
90.	ದಿಸ್	दिस्	ಕಾಣು
91.	ಆಯ್ಕ	आयक	ಕೇಳು
92.	ದೋಲ್	दोल्	ತೂಗು
93.	ಲಾಂಬಯಿ	लांवयि	ತೂಗಾಡಿಸು (ಲಾಂಬ-ತೂಗು)
94.	ಕುಸ್	कुस्	ಕೊಳೆ
95.	ಕೋಪ್	कोप्	ಸಿಟ್ಟಾಗು
96.	ಹಾಸ್	हास्	ನಗು
97.	ಖೇಳ್	खेळ्	ಆಡು
98.	ರsಡ	रsड	ಅಳು
99.	ಗೊರ್ಯಾಂ	गोरांयि	ಗೊರಕೆ ಹೊಡಿ
100.	ಬಾಗ್	बाग्	ಬಗ್ಗು
101.	ಹೊಳ್	होळ्	ಹರಿಯು
102.	ಸುಜ್	सुज्	ಬಾವು
103.	ಉಠ್ಠಾ	उठ्ठा	ಏಳು
104.	ಸಿಜ್ಜಯಿ	सिज्ञयि	ಬೇಯಿಸು
105.	ಶೀಂದಿ	शींदि	ಕತ್ತರಿಸು
106.	ಭಾಜಿ	भाजि	ಹುರಿಯು
107.	ತsಳಿ	तsळि	ಕರಿಯು (ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ)

108.	ಖರ್ಪಿ	खर्पि	ತುರಿಸು
109.	ರಿತ್ತಾಯಿ	रित्तायि	ಬರಿದು ಮಾಡು
110.	ರಿಗ್ಗಯಿ	रिग्गयि	ತೂರಿಸು
111.	ರಕಯಿ	रकयि	ಹೊಯ್ಯು
112.	ಕಾಡಿ	काडि	ತೆಗೆ
113.	ಪಿಕ್ಕಯಿ	पिक्कयि	ಹಣ್ಣು ಮಾಡು
114.	ಮಾರಿ	मारि	ಹೊಡೆ
115.	ಮಽರ	मऽर	ಸಾಯು
116.	ಬಾವ	बाव	ಬಾಡು
117.	ಘುಂವ	घुंव	ತಿರುಗು
118.	ಹೂಂಗ	हूंग	ಮೂಸು
119.	ಲೇಂವ	लेंव	ನೆಕ್ಕು
120.	ಚೀಂವ	चींव	ಚೀಪು
121.	ಪರ್ಶಿ	पर्शि	ನೇವರಿಸು
122.	ಲಕೈ	लकै	ದೂಡು
123.	ಘುಷ್ಟಿ	घष्टि	ತಿಕ್ಕು
124.	ಆಡ್ಡಳ	आड्डळ	ತಾಗು
125.	ಲೇಪಿ	लेपि	ಲೇಪಿಸು
126.	ಜಿರೈ	जिरै	ಜೀರ್ಣಿಸು
127.	ವೋಂಕ	वोंक	ವಾಂತಿಮಾಡು
128.	ಖಾಂಕ	खांक	ಕೆಮ್ಮು
129.	ಸುಕೈ	सुकै	ಒಣಗಿಸು
130.	ಸಽರಿ	सऽरि	ಸರಿಯು
131.	ಚಽರ್	चऽर्	ಹರಿಯು (ನೆಲದ ಮೇಲೆ ತೆವಳು)
132.	ನಿವ್ವಯಿ	निव्वयि	ಆರಿಸು
133.	ಪೀಂದಿ	पीन्दि	ಹರಿಯು
134.	ಪಾಡಯಿ	पाडयि	ಬೀಳಿಸು
135.	ವಿರ್ಕಾಯಿ	विर्कायि	ಚೆಲ್ಲು
136.	ಭಽರಿ	भऽरि	ತುಂಬಿಸು
137.	ಖಾಂಪ್	खांप्	ಕದಿಯು

138.	ಚೋರ್	चोर्	ಕದಿಯು
139.	ಬೂಡ್	बूड	ಮುಳುಗು
140.	ಪೋಂವ	पोंव	ತೇಲು, ಈಜು
141.	ಭುಲ್ಲಯಿ	भुल्लयि	ಹೊಗಳು
142.	ಮಾಗ	माग्	ಬೇಡು
143.	ಬಾಂದ್	बान्द्	ಕಟ್ಟು
144.	ಪೋಶಿ	पोशि	ಸಾಕು
145.	ಫುಲ್ಲ್	फुल्ल्	ಅರಳು
146.	ಪಾತ್ಲಾಯಿ	पात्लायि	ಹರಡು
147.	ಶಿಂವಯಿ	शिंवयि	ಹೊಲಿ
148.	ಶೀಂಖ್	शींख्	ಶೀನು
149.	ಕಾಂಡಿ	कांडि	ಕುಟ್ಟು
150.	ಆಸ್ಸುಡಿ	आस्सुडि	ಕೇರು
151.	ವೇಂಚಿ	वेंचि	ಆರಿಸು, ಹೆಕ್ಕು
152.	ಮೇಜಿ	मेजि	ಎಣಿಸು
153.	ಫೂಂಕಿ	फूंकि	ಊದು
154.	ಝಾಂಕ್	झांक्	ಬಡಬಡಿಸು
155.	ಭೋಂಕ್	भोंक्	ಬೊಗಳು
156.	ರಗಡಿ	रगडि	ತಿಕ್ಕು
157.	ಚೀರಿ	चीरी	ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಸೀಳು
158.	ಪೇಶಿ	पेशि	ಕೆತ್ತು
159.	ಫೂಗ	फ़ुग	ಉಬ್ಬು
160.	ಘಾಶಿ	घाशि	ತಿಕ್ಕು
161.	ಪೀಳಿ	पीळि	ಹಿಂಡು
162.	ವೀಂಡಿ	वीण्डि	ಹೆಣೆಯು
163.	ಕೋಷಿ	कोषि	ಉಳು
164.	ಕೊಸಳ್	कोसळ्	ಕುಸಿಯು
165.	ಮೋಡಿ	मोडि	ಮುರಿಯು
166.	ಗುಟ್ಲಾಯ್	गुट्लाय्	ಸುತ್ತು
167.	ನಿಪ್ಪೈ	निप्पै	ಅಡಗಿಸು

168.	ವೊಳ್ಳೈ	वोळै	ಬಾಚು
169.	ಮಾಳಿ	माळि	ಮುಡಿ
170.	ನೇಸ	नेस	ಧರಿಸು, ಉಡು(ಬಟ್ಟೆ)
171.	ಪಾವ	पाव	ತಲುಪು
172.	ದವರಿ	दवरि	ಇಡು
173.	ರಾಂದ್	रान्द्	ಅಡಿಗೆ ಮಾಡು
174.	ಕುಟ್ಟ್	कुट्ट्	ಕುಟ್ಟು
175.	ಚಿಮ್ಟಿ	चिम्टि	ಚಿವುಟು
176.	ಕಡಯ್	कडय्	ಕರಗಿಸು
177.	ಶೀಖ	शीख	ಕಲಿ
178.	ಶೆಳ್ಯಾ	शेळाय्	ಶಿಳ್ಳು ಹಾಕು
179.	ಸೂಕ	सूक	ಒಣಗು
180.	ಪಾಂಗುರಿ	पांगुरि	ಹೊದೆ
181.	ಸೋಡಿ	सोडि	ಬಿಡು
182.	ಲಕಯಿ	लकयि	ನೂಕು, ದೂಡು
183.	ರಾಂದ್, ರಾಂದ್‌ಚೆಂ	रांद्, रांद्चें	ಅಡುಗೆ ಮಾಡು, ಮಾಡುವುದು
184.	ಧಾಂಪ್	धांप	ಮುಚ್ಚು
185.	ಧಾಪ್	धाप्	ತೇಕು
186.	ಭಾಗ್	भाग्	ಕೃಶನಾಗು
187.	ವೀಕ್	वीक्	ಮಾರು
188.	ಮೊಲ್ಲಾಯ್	मोल्लाय्	ಕ್ರಯ ಮಾಡು
189.	ಶೀಂಪ	शींप	ಚೆಲ್ಲು, ಚದುರಿಸು
190.	ಪಾಜ್	पाज्	ಹರಿತ ಮಾಡು
191.	ಭೋಗ್	भोग्	ಅನುಭವಿಸು
192.	ಲೋಳ್	लोळ्	ಹೊರಳಾಡು
193.	ಉವ್ವಾಳಿ	उव्वालि	ನಿವಾಳಿಸು
194.	ಚಽಡ	चऽड	ಏರು
195.	ಪಿಸುಡ್	पिसुड्	ಹರಿದು ಬಿಡಿಸು
196.	ಸೊಲ್ಲೈ	सोल्लै	ಸಿಪ್ಪೆ ತೆಗಿ
197.	ದೇಂವ	देंव	ಇಳಿ

198.	ಉದ್ರಾಯಿ	उद्रायि	ಬಿಡಿಸು (ಹಲಸಿನ ತೊಳೆ ಇತ್ಯಾದಿ)
199.	ವಾಡಿ	वाडि	ಬಡಿಸು
200.	ಚಾಬ್ವಯಿ	चाब्वयि	ಅಂಟಿಸು
201.	ಚಿಪ್ಕಾಯಿ	चिप्कायि	ಅಂಟಿಸು
202.	ನಿಕ್ಳಾಯಿ	निकळायि	ಬಲವಂತವಾಗಿ ಎಬ್ಬಿಸು, ಬೇರ್ಪಡಿಸು
203.	ಕೋಂಕಿ	कोंकि	ಕೆದಕು
204.	ಶಿರ್ಕಾಯಿ	शिर्कायि	ಸಿಕ್ಕಿಸು
205.	ಜಾಡಿ	जाडि	ಕಸಗುಡಿಸು
206.	ಸೋವ	सोव	ಬಯ್ಯು
207.	ಸಾರೈ	सारै	ಸಾರಿಸು
208.	ಶಿಖಯಿ	शिखयि	ಕಲಿಸು
209.	ಫಾಪ್ಪುಡ್	फाप्पुड्	ಝಾಡಿಸು
210.	ಜಾಗಯಿ	जागयि	(ಎಬ್ಬಿಸು) ಎಚ್ಚರಿಸು
211.	ಚೋಯಿ	चोयि	ನೋಡು
212.	ವಾಣಾಯಿ	वाणयि	ಜಾಳಿಸು (ಅಕ್ಕಿ ಇತ್ಯಾದಿ)
213.	ಝುಳ್‌ಝುಳಾಯಿ	झळझळायि	ಜಾಲಾಡಿಸು (ಬಟ್ಟೆ)
214.	ಕವ್ವಳಿ	कव्वळि	ಮಡಚು
215.	ಶಿಂಗಾರಿ	शिंगारि	ಶೃಂಗರಿಸು
216.	ಗಾಂತಿ	गांति	ಪೋಣಿಸು
217.	ವ್ಹಾಂವ್	व्हांव्	ಹೊರು (ಹೊತ್ತುಕೊ)
218.	ಆಪ್ಪಯಿ	आप्पयि	ಕರೆ, ಕೂಗು
219.	ಹುನ್ನಾರಿ	हुन्नारि	ತುಸು ಹುರಿಯುವುದು
220.	ಪಾಂಯ್ ಪಡ	पांय् पड	ನಮಸ್ಕರಿಸು

23. ಕಾಲವಾಚಕ कालवाचक ಕಾಲವಾಚಕ

1.	ಯುಗು	युगु	ಯುಗ
2.	ವರಸ	वरस	ವರ್ಷ
3.	ಮ್ಹೈನೊ	म्हैनो	ತಿಂಗಳು
4.	ವಾರು	वारु	ವಾರ
5.	ದೀಸು	दीसु	ದಿನ

6.	ಪಕ್ಷು	पक्षु	ಪಕ್ಷ
7.	ಸಕಾಳಿ	सकाळि	ಬೆಳಿಗ್ಗೆ
8.	ಸಾಂಜ	सांज	ಸಂಜೆ
9.	ದ'ರ್'ಪಾರಾ	दंर्पारा	ಮಧ್ಯಾಹ್ನ
10.	ಫಾಲ್ಲೆ°	फाल्लें	ಸೂರ್ಯೋದಯ
11.	ಫಾಂತೆ	फांत्तें	ಮುಂಬೆಳಗು
12.	ಪೋರು°	पोरुं	ಕಳೆದ ವರ್ಷ
13.	ಪೆಲ್ವರಸ	पेल्वरस	ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ
14.	ಅಂವ್ದು	अवृन्दु	ಈ ವರ್ಷ
15.	ಆಜಿ	आजि	ಇಂದು
16.	ಕಾಲಿ	कालि	ನಿನ್ನೆ
17.	ಪೈರಿ	पैरि	ಮೊನ್ನೆ
18.	ಅವೇರಿ	अवेरि	ಆಚೆ ಮೊನ್ನೆ
19.	ಪ್ಹಾಯಿ	प्हायि	ನಾಳೆ
20.	ಪರಾ°	परां	ನಾಡಿದ್ದು
21.	ಅವೇರಾ°	अवेरां	ಆಚೆ ನಾಡಿದ್ದು
22.	ಗsಡಿ	गsडि	ಗಳಿಗೆ
23.	ತಿಳ್ಸಣೆ	तिळ्सणे	ಮುಸ್ಸಂಜೆ
24.	ವೊರಾ°	वोरां	ಗಂಟೆ
25.	ಗಂಟೊ	गंटो	ಗಂಟೆ
26.	ರಾತಿ	राति	ರಾತ್ರಿ
27.	ಮಿನಿಟ	मिनिट	ನಿಮಿಷ
28.	ಸೆಕುಂದ	सेकुन्द	ಸೆಕುಂಡು
29.	ಫುಡೆ	फुडे	ಹಿಂದೆ, ಮೊದಲು
30.	ಮಾಗ್ಗಿರಿ	मागिरि	ಮತ್ತೆ
31.	ಋತು	ऋतु	ಋತು
32.	ವಸಂತು	वसुन्तु	ವಸಂತ
33.	ಗ್ರೀಷ್ಮು	ग्रीष्मु	ಗ್ರೀಷ್ಮ, ಬೇಸಿಗೆ
34.	ವರ್ಷ, ವರ್ಷಾ	वर्ष, वर्षा	ಮಳೆಗಾಲ
35.	ಶರದ್	शरद्	ಶರದ್

36.	ಹೇಮಂತು	हेमन्तु	ಹೇಮಂತ
37.	ಶಿಶಿರು	शिशिरु	ಶಿಶಿರ
38.	ಪಾವ್ಸಾಡಿ	पाव्साडि	ಮಳೆಗಾಲ
39.	ವೈಶಾಖು	वैशाखु	ವೈಶಾಖ, ಬೇಸಿಗೆ
40.	ಮುಹೂರ್ತು	मुहूर्तु	ಮುಹೂರ್ತ
41.	ಚೈತ್ರು	चैत्रु	ಚೈತ್ರ
42.	ವೈಶಾಕು	वैशाकु	ವೈಶಾಖ
43.	ಜ್ಯೇಷ್ಠು	ज्येष्ठु	ಜ್ಯೇಷ್ಠ
44.	ಆಷಾಢು	आषाढु	ಆಷಾಢ
45.	ಶ್ರಾವಣು	श्रावणु	ಶ್ರಾವ ಣ
46.	ಭಾದ್ರಪದು	भाद्रपदु	ಭಾದ್ರಪದ
47.	ಆಶ್ವೀಜು	आश्वीजु	ಆಶ್ವೀಜು
48.	ಕಾರ್ತೀಕು	कार्तिकु	ಕಾರ್ತಿಕ
49.	ಮಾರ್ಗಶಿರು	मार्गशिरु	ಮಾರ್ಗಶಿರ
50.	ಪುಷ್ಯು	पुष्यु	ಪುಷ್ಯ
51.	ಮಾಘು	माघु	ಮಾಘು
52.	ಫಾಲ್ಗುಣು	फाल्गुणु	ಫಾಲ್ಗುಣ
53.	ಉತ್ತರಾಯಣ	उत्तरायण	ಉತ್ತರಾಯಣ
54.	ದಕ್ಷಿಣಾಯನ	दक्षिणायन	ದಕ್ಷಿಣಾಯನ
55.	ಅಮಾಸ	अमास	ಅಮವಾಸ್ಯೆ
56.	ಪುನ್ನವ	पुन्नव	ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಪೂರ್ಣಿಮಾ
57.	ಶಕು	शकु	ಶಕ
58.	ಸಂಕ್ರಾಂತಿ	संक्रांति	ಸಂಕ್ರಾಂತಿ
59.	ಪಾಡ್ವೊ	पाड्वो	ಪಾಡ್ಯ
60.	ಬೀ	बी	ದ್ವಿತೀಯ, ಬಿದಿಗೆ
61.	ತಯಿ	तयि	ತೃತೀಯ, ತದಿಗೆ
62.	ಚವತಿ	चवति	ಚೌತಿ
63.	ಪಂಚಮಿ	पंचामि	ಪಂಚಮಿ
64.	ಷಷ್ಠಿ	षष्ठि	ಷಷ್ಠೀ
65.	ಸಪ್ತಮಿ	सप्तमि	ಸಪ್ತಮಿ

66.	ಅಷ್ಟಮಿ	अष्टमि	ಅಷ್ಟಮಿ
67.	ನವಮಿ	नवमि	ನವಮಿ
68.	ದಶಮಿ	दशमि	ದಶಮಿ
69.	ಏಕಾದಶಿ	एकादाशि	ಏಕಾದಶಿ
70.	ದುವಾದಶಿ / ದ್ವಾದಶಿ	दुवादाशि, द्वादशि	ದ್ವಾದಶಿ
71.	ತ್ರಯೋದಶಿ	त्रयोदशि	ತ್ರಯೋದಶಿ
72.	ಚತುರ್ದಶಿ	चतुर्दशि	ಚತುರ್ದಶಿ
73.	ಶುಕ್ಲಪಕ್ಸು	शुक्ल पक्षु	ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ
74.	ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಸು	कृष्ण पक्षु	ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷ
75.	ತಿಥಿ	तिथि	ತಿಥಿ
76.	ಮೇಷು	मेषु	ಮೇಷ
77.	ವೃಷಭು	व्रषभु	ವೃಷಭ
78.	ಮಿಥುನು	मिथुनु	ಮಿಥುನ
79.	ಕರ್ಕಾಟಕು	कर्काटकु	ಕರ್ಕಾಟಕ
80.	ಸಿಂಹು	सिंहु	ಸಿಂಹ
81.	ಕನ್ಯಾ	कन्या	ಕನ್ಯಾ
82.	ತುಲಾ	तुला	ತುಲಾ
83.	ವೃಶ್ಚಿಕು	वृश्चिकु	ವೃಶ್ಚಿಕ
84.	ಧನು	धनु	ಧನು
85.	ಮಕರು	मकरु	ಮಕರ
86.	ಕುಂಭ	कुंभ	ಕುಂಭ
87.	ಮೀನು	मीनु	ಮೀನ
88.	ಹುಜ್ವಾಡು	हुज्वाडु	ಬೆಳಕು
89.	ಕಾಳೊಕು	काळोकु	ಕತ್ತಲೆ
90.	ದರ್ಂ ಪಾರಾಭಾರ	दर्ं पाराभार	ಮಟ ಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ

24. ಖಾಣ - ಜೆವಣ

(ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಾ ವಿ. ಶೆಣೈಯವರ "ಆಮ್ಗೆಲೆಂ ಖಾಣ- ಜೆವಣ" ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ 386 ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನೋಡಿ).

CONTRIBUTORS

1. Sri K. Vishwanath Kamath, B.Sc., MBIM (London), Kagal House, Sri Gopalkrishna Temple Road, Mangalore-575001. Ph.423118, 423801.
2. Sri Manjeshwara Mukunda Prabhu, 729-1, New Road, Bejai, Mangalore-575004. Ph. 211216.
3. Dr. Dayananda N. Shanbhag, Retd. Professor of Sanskrit, Nadkarni Compound, 35/1, Gopalpura, Dharwad-580007. Ph. 0836-746534.
4. Prof. L. Shridhar Bhat, M.A., C/o Motrax, Mannagudda, Mangalore - 575003. Ph: 459514.
5. Sri Santhosh Kumar Gulvady, Editior, *Taranga*, Manipal-576 119. Ph:(O) 711573, (R)70566.
6. Dr. K. Mohan Pai, Professor in Medicine, Kasturba Medical College, Mangalore - 575 001. Clinic : City Point, Kodialbail, Mangalore - 575 003. Ph: (O) 440437, (R) 492865.
7. Prof. M. Raghavendra Prabhu, M. A., Professor of History, Canara College, Mangaloe-575 003. Res." Ananta Prasad," Dambel, Ashoknagar, Mangalore-575 003. Ph: 458249.
8. Smt. Indira Nayak H., B. Sc., B.Ed., Headmistress, Srinivasa Patashala Oriental High School, Sri Vithobha Temple Road, Mangalore-575001. Ph. (O) 495327, (R) 492156.
9. Smt. Sandhya R. Shevgoor, "Navadurga", Tatavu, Maroli, Mangalore-575005. Ph. (R) 211038, (O) 427587.
10. Smt. Seema J. Prabhu, B.Com., "Kanchana", 4-3-289-81, Kodialguttu (East), Mangalore-575003. Ph. 496214.
11. Smt. Anita Shenoy,B.Sc., 101, Bhavan's Apts., Pandeshwar, Mangalore - 575 001. Ph: 421141.
12. Smt. Padma Shenoy, "Sri Raksha", Kodialguttu, Mangalore-575003. Ph. 493644.
13. Smt. Chandramathi S. Rao, M.A.., 101, Mannagudda Towers, Mannagudda, Mangalore-575003. Ph : 455653. (Lecturer, Canara Pre-University College, Mangalore - 575 003).
14. Kumari H. Prabha Kamath, M.A., 6-17-691, Kshama Nivas, Gandhinagar, Mangalore-575003, Ph.457540. (Lecturer, Canara Pre-University College, Mangalore-575003).
15. Sri K. Gopalakrishna Shanbhag, Satya Sai Mandira, 11/388. Kundapura-576201.
16. Smt. Nandini D. Kamath. M.A., Opp. Krishna Matha, Ganapathi Temple Road, Mangalore-575001. Ph.426420, 426416.
17. Smt. Jayashri Nayak, Govindray Rice Mills, Ekkambi-581358 (Siri, North Kanara). Ph. 89850.
18. Smt. Tara N. Prabhu, W/o Sri M. N. Prabhu, Gandhinagara 2nd Cross Road, Urwa, Mangalore-575003. Ph.455734.
19. Smt. Basti Shobha Shenoy, "Sri Dev", Eden Club Road, Mangalore-575004. Ph.216629.
20. Smt. Nagi Bhat B., "Venkatagiri", U.M.R. Compound, Temple Square, Mangalore-575001. Ph : 425987.
21. Smt. Sandhya Nayak, M.A., B.Ed., Leela Mansion, Kodialguttu (East) Mangalore - 575 003. Ph: 496396, 496496. (Lecturer, Canara Pre-University College, Mangalore - 575 003).
22. Smt. Vasanthi R. Nayak, B-4, "Aarati Place", Car Street, Mangalore-575001. Ph. 493290.
23. Dr. Mahabaleshwar Rao, B.Sc., M. A., M. Ed., Ph. D., Dr. T. M. A. Pai College of Education, Udupi-576102. Phone: (O) 20573, (R) 29978.
24. Sri Ancy Paladka, Maria Kripa, Kurkoth Palke, Belvai Post-574213.
25. Sri Gopadkar, Govt. Girls' Pre-University College, Car Street, Mangalore-575001.

KONKANI VIKAS YOJANA

The **Handbook for Parents** *is a source book of 60 stories, 60 rhymes,.60 proverbs and riddles and 20 games, besides a classified Konkani-Kannada vocabulary bank of 1000 words.*

The stories and songs are for the parents to narrate, and for the children to listen and to sing. With listening begins the process of language-learning.

Several circumstances have conspired to deprive, most of our children, the emotional catharsis resulting from listening to stories in Konkani narrated by their mothers and grandmothers. As a consequence, today's children grow up with poor linguistic skills in their own mother-tongue! Their emotional life is poorer to that extent! What a pity!

Konkani Vikas Yojana *aims at creating writers, readers, activists as well as an awareness that there is no language as sweet as one's mother-tongue, and that it is our bounden duty to enrich it through listening, speaking, reading and writing in greater and greater measure than hitherto.*

TEACHING KONKANI
HANDBOOK FOR PARENTS

